This Volume is presented *by the Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury*

to _____

and will, in the event of the Library being broken up, be returned to the Controller of Her Majesty's Stationery Office, Westminster.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

W., 10,000—20/9/98.

Croydon Public Libraries.

Central Reference Library.

Accession No. 5432 **Class No.** 942.12

Besides the class topic, other topics treated of in this book are as follows:—

Topic No.	Pages.	Topic No.	Pages.

BROMLEY LIBRARIES
3 0128 01997 9346

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

In compliance with the order of the Treasury, the Master of the Rolls has selected for publication for the present year such works as he considered best calculated to fill up the chasms existing in the printed materials of English history; and of these works the present is one.

Rolls House,
December 1857.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

Scs theodorus Archiepc.

Ti tu lus Oc ta uus.

Vitalian⁹ pp.

Egbertus rex.

Scs Adrian⁹ i⁹ abbas. Sy?

arguebant. ad hortādem tam minatorius illū ubis quam tāti sceleris indulgēne et remissionis pmissionibz incitantes: ut uocata ad se uenābili muliere. sorore uidelz iuuenū occisorz: eidē p nece fratrū satisfacere omībz uiis ac modis sibi possibilibz ad dampnacōem ppetuā euitandā temptaret. Qua ad ptem uocata: post multa q̄ ei optulit rex egbertus. peciit in huiusmodi recompensā enormis delicti sibi monstiū fieri cū sustentacōe competenti. in quo p nece nepharia gmanorz cū dedicatis uirginibz sibi iūctis dūm possz orare et sibi in uo

to continentie salutaris seruire. Annuit itaqz rex eidē libēti animo fieri qd' petebat. Deditqz dompneue tātā trā i insula de thaneto: quātā cerua sua domestica uno posset pcurrere impetu. Quod audiens auctor sceleris torius thunor: regē arguit aliquātā trē sue ptē donādā bruti aīalis cōmitte cursui. Rege igitr cū suis aspiciēte multu hilari cursū ceruē: thunor trux aspītu torno cursū rep ine prestolādo. equo cui assedit tra dehiscēte i infernū cū tantha et abirō absorbet. i q loco usqz i psens puteus ē apparens. q thunorhyslope appellatur

Mappa Thaneti.

Insule.

Huius enī insule sitū et formā cū cursu ceruē it dūia distin gūere de stle h iten do

heligdene.

Wahs

Wodechercke

Aguilo

Westgate

cursus cerue

gulpits alter

hyhgate

Libertas

Baronia

astelond

Berchingtone.

tēple

parker

Ringesso.

pineps thuno2

Dunfhet

Dunfhet.

Dunfhet.

Dunfhet

Dunfhet

Huffer

studiū nōstrū fūdauit edbur ga abbissa post mo2 tē scī mildrede

Mōsterū apīo rū petī+ pauli.

studiū nōstrū fundauit dōpnus de scā maria

Meuerre ecclā sē marie

quendele

Borle

· clyue.

pluskede

eldriche

bānus radulphi

hoo

Schrre nes ppe.

hey repe

dodberd pope.

oīm Scōz

Sā nicholas

Monketon

Occidens

Sā egidiī.

Særre

dedmō Baronie

Reculuere

From a MS. in the LIBRARY OF TRINITY HALL, CAMBRIDGE, fol. XXVIII. b.

(See below p. 207.)

HISTORIA

MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS,

BY

THOMAS OF ELMHAM,

FORMERLY MONK AND TREASURER OF THAT FOUNDATION.

EDITED

BY

CHARLES HARDWICK, M.A.,

FELLOW OF ST. CATHARINE'S HALL, AND CHRISTIAN ADVOCATE IN THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

ROYDON PUBLIC LIBR

LONDON:

LONGMAN, BROWN, GREEN, LONGMANS, AND ROBERTS.

1858.

ER 5432
b

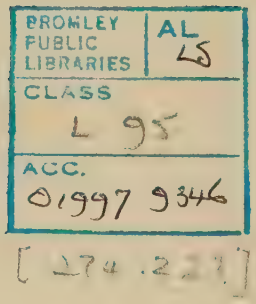

[374 .22]

CROYDON LIBRARIES

INTRODUCTION.

Arrival of the Roman missionaries in Kent.

When St. Augustine and his fellow-missionaries passed along the vale of the Stour to Canterbury, in the spring of 597, the rude descendants of the Jutic pirates, who had settled in the lathes of Kent, evinced no disposition to abandon the old mythology of Northern Europe. It is true that Christianity had ceased to be arrayed against them as the creed of enemies, whom they had fought and subjugated, tortured and destroyed. The foreign worship was now celebrated under the auspices of Queen Bertha in Canterbury itself; and thus, apart from any influences which might have been exerted by the Celtic slaves, or by occasional tidings of the Irish missionaries, who were active on the northern coasts of Britain, the public mind was being silently prepared for a solemnity which claims to be regarded as the starting point in the great march of English civilisation,—the baptism of King Æthelbert at Canterbury, on Whit-Sunday, A.D. 597.

Vast importance of St. Augustine's abbey.

And as Canterbury became the earliest seat of Anglo-Saxon Christianity, the primitive centre both of intellectual and religious illumination for the southern shires of England was the abbey of St. Augustine, whose muniments are brought to light in the following pages. Planted in the suburbs of that city, and incorporating with itself a heathen fane, which, on conversion to Christian uses, was dedicated in honour

of the Roman boy Pancratius, the new convent waxed in fame, in beauty, in resources, till at length the Canterbury pilgrim, who stopped to gaze at Fyndon's gateway, might have easily mistaken the vast pile of buildings for some royal or imperial residence. It had a frontage of two hundred and fifty feet; it was endowed with eleven thousand six hundred and eighty acres of land.[1]

Its proper title.

The proper name of this foundation was the Abbey of St. Peter and St. Paul;[2] but when the old monastic church was consecrated by Laurentius, in 613, the remains of St. Augustine were transported thither, and his name occasionally substituted for those of the two great Apostles. As late, however, as 1325, when the high altar of the new church was dedicated afresh, St. Peter and St. Paul are still enumerated at the head of a list of saints who were supposed to exercise especial patronage within the sacred enclosure.

Choice of the locality.

The main object both of Æthelbert and Augustine was to found, in the new monastery, an appropriate burial-place not only for themselves, but their successors in all future ages; and the site was chosen at some distance from the town of Canterbury, partly, as of late suggested,[3] in compliance with the practice of an age in which the public cemeteries were always so situated, and partly, as the present Author seems to think, in fancied imitation of our Lord Himself, who "suffered without the gate."

---

[1] *See* Mr. Dunkin's "Report of the Proceedings of the British Archæological Association" (1844), p. 139.

[2] Tit. I. § 9.

[3] Mr. Stanley's "Memorials of Canterbury," p. 24. Gervaise in his "Actus Pontif. Cantuar.," col. 1641. ("Scriptores X."), had observed already, in connexion with this point: "Dicebant enim Romani primi in Angliam missi civitatem non esse mortuorum, sed vivorum." Cf. below, p. 115. We find from the same writer (*ibid.*), that all persons, high and o w, monks and townsmen, were alike interred "in atrio ecclesiæ apostolorum Petri et Pauli."

But whatever reasons may have guided the founders of St. Augustine's in their choice of a locality, it is unquestionable that much of the early greatness of their foundation was due to its peculiar and exclusive right of sepulture. Both honour and advantage were reflected upon it by the proximity of the illustrious dead. We are enabled to realize the vast importance attached to this privilege by noticing the warmth and bitterness of the regrets which followed its suspension and ultimate withdrawal.[1] The earliest deviation from the rule prescribed by St. Augustine occurred on the demise of Archbishop Cuthbert in 758.[2] Till that period the cathedral church of Canterbury (known as Christ-church, or the Church of the Holy Trinity) had occupied a very subordinate position as compared with what the Augustinians loved to designate the "*mater primaria*" of English institutions, and "the special nursling of the mother of all "churches."

Intention of the founders.

A society of monks, indeed, was also organized in the cathedral church as early as the reign of Æthelbert;[3] but these, who constitute the "envious rivals" of our Author, were for centuries eclipsed by the superior reputation of the monks of St. Augustine's. It was clearly from a consciousness of such depreciation that Archbishop Cuthbert was at length resolved to strike

The rival foundation of Christ-church.

---

[1] *See* Hist., pp. 317, *sq.* Thorne's account is written with the same asperity: "Cuthbertus igitur, Cantuariensis archiepiscopus, a beato Augustino undecimus, sub anno Domini DCCXLIII. animadvertens destitutionem ecclesiæ, cui præsidebat, eo quod nullo honorabilis sepulturæ decore fulgeret, dum, defunctis archiepiscopis, eorum corpora auferrentur, et ad monasterium istud, juxta decreta summorum pontificum, tumulanda transferrentur, dolo concepto iniquitatem parturiendo condoluit, et qualiter illa consuetudo mutaretur, tam studiose, quam seditiose tractavit." —("Scriptores X.," col. 1772).

[2] Thorne's date (748) is incorrect. That given by our Author is confirmed by other authorities. See Godwin "de Præsulibus," ed. Richardson, p. 45.

[3] *See* Hist., pp. 133, 134.

Artifice by which the Augustinians were robbed of their distinctive privilege.

a blow in favour of his priory. As he felt his end approaching, he gave utterance to a scheme, "long "cherished," says the adverse chronicler, "in his treach-"erous bosom,—a scheme most deadly, serpentine, yea, "even matricidal,"—which was to bind his family of monks by a solemn oath that they would neither divulge the fact of his illness nor his death, and would abstain from all public celebration of his obsequies until the body had been interred for several days. The funeral bell, however, tolled at last; and when the monks of St. Augustine's, with the abbot at their head, proceeded to assert their ancient right of burying the departed prelate, they found to their intense annoyance that the work was already done. The same "vulpine" policy was adopted, we are told, on the death of Bregwin, the next archbishop; and although Jambert, his successor, who was formerly abbot of St. Augustine's, and who in that capacity had led an armed band of monks against the sister-institution, was himself eventually interred according to the primitive regulations, those regulations were never permanently re-established, nor, as may be readily conceived, was the "opprobrious" conduct of the Christ-church monks forgiven or forgotten.

Subsequent struggles with the Christ-church monks.

I have somewhat dwelt upon this topic, because it is continually suggested, with greater or with less distinctness, in the course of the present volume. The fraternal feelings which subsisted for a while between the abbot and archbishop, and between the monks of St. Augustine's on the one hand and of Christ-church on the other, had gradually died away; and many pages in the history of both foundations are darkened by the narrative of feuds and broils and jealousies, of furious charges and as furious counter-charges, of stubborn lawsuits and envenomed bickerings, which are sometimes thought to be the special characteristic of these later and less favoured ages.

The feuds at Canterbury were again both complicated and embittered by the circumstance that the presiding spirit of one foundation was himself a bishop, and a bishop armed with the authority befitting the primate of All England. Whatever may have been the dominant cause, it is a fact that the episcopal and monastic systems have been seldom found to work harmoniously together. At first a large proportion of the monks appear to have been laymen, and even where some members of the confraternity were admitted into holy orders, and so contracted new relations to the bishop of the diocese, they must have felt themselves continually sheltered by the independent genius of their institutions. The monastic property, for example, was never suffered to subside into the general mass, of which the bishop was at first the chief administrator. A spirit of independence thus engendered, and in many cases fostered by concessions of episcopacy itself, would be productive here and there of lasting benefits; it served to keep alive the smouldering embers both of civil and religious freedom;[1] and in times when bishops were too prone to wield the crosier as an engine of oppression or of self-aggrandizement, and when the secular clergy could but mutter their complaints in secret clubs or *conjurationes*, the monastic element in European society became itself a timely counterpoise, and often led the way to healthy reactions.

Monasticism in conflict with episcopacy.

On the other hand, it is indisputable that as corruptions crept into the cloisters, with the increase of their wealth and reputation, many abbots grew as proud and domineering as the bishop or the feudal lord in their immediate neighbourhood. The

Lofty pretensions of the Mediæval abbots.

[1] *See* M. Guizot's remark ("*History of Civilization*," ii. 94), who looks upon the earlier race of monks as champions of liberty, in the "same way as the borough retained some wreck of the municipal system."

convent, with its spreading pastures and its goodly parish-churches, had become an independent organisation,—a diocese within a diocese. Protected by a long array of charters, partly old and genuine, partly fabricated in the clumsiest fashion, to promote the temporal interests of his house, the abbot soon aspired to rank completely on a level with the bishop or archbishop: he also wore the mitre; he pronounced the solemn benediction; he obtained a seat of honour in the councils of the Church; he consecrated vessels and even edifices for the service of religion; he absolved or reconciled the excommunicated; he boasted that he was set free entirely from domestic vassalage and local jurisdictions; and as the "consort, colleague, and commi-"nister" of all the highest dignitaries of the Church, evaded their demands upon him, by devoting himself more fervently to the obedience of the Roman pontiffs.

Effect of papal exemptions granted in their behalf.

There is good reason for believing that the earliest papal grant in favour of such complete exemption,—exemption not only from the ordinary jurisdiction of the bishop in whose diocese the convent might be situated, but from all episcopal control whatever,—was accorded to the monks of Fulda, at the instance of St. Boniface,[1] in 751. A similar claim, though resting originally, we shall see, upon a far less truthful basis, was advanced by the great Canterbury convent, whose annals we are now considering. The constant plea of Augustinians, in their struggle with the archbishop, was, "that the aforesaid monastery, by virtue "of papal grants of privilege, had been exempted since "its very foundation from all ordinary judicatures,—"exempted not in head and members only, but in all "things appertaining to it within and without." They

[1] *See* the Letter of Pope Zacharias in the works of Boniface, ed. Giles, i. 187; Mabillon, "Annal. Ord. S. Benedict.," ii. 157; Schröckh, xx. 61 sq.; Dronke, "Codex Diplom. Fuldensis," pp. 2, 3, (Cassel, 1850.)

held that no one, save the Roman pontiff, or a legate, to whom such power might be occasionally entrusted, had jurisdiction of any kind over their monastery, "the abbot or the monks, the clerics or the tenants;" —but that all ordinary jurisdiction was consigned to officers of the society itself; the abbot, in particular, having a plenary power in all the churches appropriated to the monastery, or otherwise belonging to it, so that he could institute or displace the clergy of those churches, and, in a word, could exercise all kinds of jurisdiction, "such as bishops were accustomed to "exercise in their own dioceses."[1]

The Archbishops of Canterbury resist the growth of such exemptions.

It could hardly be expected that archbishops of Canterbury would allow these arrogant pretensions to grow up and circulate unchallenged; and the reader who desires to track the controversy through its many tedious windings will find ample means of forming a true judgment on the merits or demerits of the various combatants, in the chronicle of Gervaise on the one side, and in documents appended to this treatise on the other.

Example drawn from the benediction of Abbot Silvester.

A single instance may be here adduced, as serving to throw light on papal instruments now published *in extenso* for the first time. The learned monk of Christchurch positively declares that all the abbots of St. Augustine's anterior to Silvester (1151–1161) were accustomed, on applying for the archiepiscopal benediction, to make the ordinary vow of canonical obedience. Silvester also (runs the story) is induced to sue for benediction, like his numerous predecessors in that office. He declines, however, to receive it in the cathedral church; and the archbishop, as the natural consequence, declines to give it him elsewhere. Sil-

[1] *See*, for instance, Thorne, col. 1987, where we have the "articuli liberati pro parte abbatis et conventus S. Augustini" at full length.

vester now (*"collecta pecunia"* is the quiet sarcasm of his critic) goes to Rome, and there is even more successful than he seems at first to have expected. He brings back a papal instrument, not only commanding the archbishop (Theobald) to give him the accustomed benediction, but to give it without calling for any profession of canonical obedience.

Appeals to Rome.

With this mandate Theobald is going to comply, when a fresh combatant steps forward in the person of the prior of Christ-church, who is anxious to preserve the credit of his foundation, or at least to do his utmost in reducing the pride of his opponent. He enters an appeal to Rome; the business is suspended; but Silvester, nothing daunted, traverses the Alps afresh, and on his reappearance at St. Augustine's, exhibits a new mandate, calling on the archbishop to proceed with the benediction according to the wishes of his rival, without heeding fresh appeals from any quarter, "which also," adds the chronicler, "came to "pass. This man was the first and the last who "received in his own church, and at the hands of the "archbishop, not a gift of benediction, but a burden "of execration."[1]

Spirited letter of Archbishop Richard to Alexander III.

It is true that some exalted privileges of St. Augustine's (this one in the number) were curtailed in after times; but as the consequence of almost every application to the Roman see, the favours of the pope were lavished more profusely on the monks at the expense of bishops and archbishops. A remarkable illustration of this state of things is furnished by a letter of the English primate, Archbishop Richard, (next to Becket in the series,) which is worthy of especial notice here, because it will be found to throw some light upon another group of papal instruments, now rescued

[1] Gervas. "Chron." col. 1370.

from oblivion. The letter[1] was addressed to Alexander III. about the year 1180, on the occasion of a quarrel between the abbot of Malmesbury and the bishop of the diocese in which that convent had been planted. After mentioning a story then current, to the effect that an exemption might be had at Rome for the annual payment of an ounce of gold, he tells the pontiff plainly, what, to sober-minded people like himself, appeared to be among the very worst abuses of the age :—

"Adversus primates et episcopos intumescunt abbates, " nec est qui majoribus suis reverentiam exhibeat " et honorem. Evacuatum est obedientiæ jugum, in " qua erat unica spes salutis, et prævaricationis anti- " quæ remedium. Detestantur abbates habere suorum " excessuum correctorem, vagam impunitatis licentiam " amplectuntur, claustralisque militiæ jugum relaxant in " omnem desiderii libertatem. Hic [Hinc(?)] est, quod " monasteriorum fere omnium facultates datæ sunt in " direptionem et prædam. Nam abbates exterius cu- " ram carnis in desideriis agunt, non curantes dum- " modo laute exhibeantur, et fiat pax in diebus " eorum ; claustrales vero tanquam acephali otio " vacant et vaniloquio ; nec enim præsidem habent, " qui eos ad frugem viæ melioris inclinet. Quod si " tumultuosas eorum contentiones audiretis, claustrum " non multum differre crederetis a foro. Hæc omnia, " reverende pater, vestræ correctionis judicium postu- " lant tempestivum. Nisi enim huic malo maturius " remedium habeatur, verendum est ne, sicut abbates " ab episcopis, ita episcopi ab archiepiscopis, et a " prælatis suis decani et archidiaconi, eximantur."

[1] It will be found among the printed works (Ep. lxviii.) of the Archdeacon of Bath, Peter of Blois, who was attached to the household of Archbishop Richard, and had even gone to Rome as proctor for him in his controversy with St. Augustine's.

Here he must have felt that he was treading upon perilous ground, and therefore added half-apologetically:—

"Arguemur temeritatis, et dicemur os nostrum posuisse in cœlum, qui non de superbiæ spiritu, sed de atramentario doloris hæc scribimus. Sentimus equidem familiares angustias, qui publicas deploramus; nec fortitudo nostra fortitudo est lapidis, nec caro nostra aënea est, ut tam enormes injurias dissimulare possimus."

He then alludes particularly to the case of St. Augustine's, and proceeds to draw a startling parallel between the Roman pontiff, with his "many flocks and herds," (the David of his age,) and the archbishop of Canterbury (the Uriah), with his single "ewe lamb,"—a piece of property which, had no evil passions arisen in his neighbours, he might still, he says, have "cherished in his bosom with the forethought of a pastor and the tenderness of a father." He allows, indeed, that Roman pontiffs for the most part granted their exemptions from a genuine disposition to promote the peace of convents and to shield them from the tyranny of bishops; but he urges, nevertheless, that as the issue of the great experiment was found to be confusion and disaster, the pontiff would act wisely if he ceased to give it any longer the support of his high authority. "Conservet vos Dominus," is the concluding prayer, "ad servandam debitam ecclesiis libertatem."

The English monarchs side with the Archbishops against the Abbots.

The bold tone of this production seems to indicate that the archbishop felt more confidence than many of his predecessors in the friendship and alliance of the English crown. And such was really the case. Amid the struggle now awakening between the royal and the papal forces, it grew manifest that while the pontiff and the abbot almost uniformly took the same side, the common interest of the king and primate would often tend to draw them also far more closely to each

other. Thus the temporary reconciliation or "Composi-" tion," as they termed it, between Archbishop Richard and Abbot Roger, was not only ratified by Henry II. in 1182, but wrung from the unyielding monks almost entirely by the pressure of the royal power;[1] and it is equally symptomatic of a change in English feeling, that when the pope on this occasion gave orders for the benediction of the abbot of St. Augustine's, without requiring any vow of canonical obedience, he could find no prelate who was willing to execute the orders. He first applied to the Archbishop, who steadily refused. He then asked the Bishop of Worcester, and was equally unsuccessful. A third application to the Archbishop of Rouen shared the same fate; and the result was, that the task of pronouncing the ordinary benediction devolved upon the pope himself. The abbot elect was graciously entertained at the Tusculan, and there admitted to his office, in the presence of the whole pontifical court, of divers other prelates, and an innumerable concourse of clergy and people. The mitre and the ring were at the same time publicly conferred on Roger, or, to use the soft expression of the chronicler, were now *restored* to St. Augustine's, after a very long disuse; and Alexander, it is added, as a signal proof of "speciality and unvarying love," sent over

Refusal to proceed with the benediction of Abbot Roger;

which finally took place at Rome.

[1] Thorne's version of the matter is worth extracting: "Anno Domini M.CLXXXII., cum controversia diu fuisset mota inter Ricardum archiepiscopum et abbatem sancti Augustini, et ejusdem loci conventum, super accusatione privilegiorum istius monasterii, exactione professionis ejusdem abbatis, et cæteris, quæ prius tacta sunt, tandem monachi sancti Augustini, gravaminibus et expensis multipliciter afflicti, *rege Henrico partem archiepiscopi favente*, compulsi sunt *per ipsum regem* cum prædicto archiepiscopo pacem et concordiam per modum compositionis inire," etc., col. 1835. Just before, however, when the abbot himself was inclined to give way, the monks "velut lapides solidissimi minus cedentes, quo magis cæduntur, resumptis viribus, prædicto archiepiscopo opponentes se murum, pro domo Domini viriliter restiterunt."

to the convent his own cape[1] and girdle as a gift in perpetuity.

Chroniclers of St. Augustine's.

A foundation so important and so venerable, ever acting as a great depository of ancient wisdom, and, in spite of all the sins and follies which impaired its usefulness, diffusing far and wide the elements of Christian civilisation, would be sure to find among its inmates a succession of devoted chroniclers and champions. Four of such demand a passing notice at our hands:—

Gocelin.

1. The first was Gocelin (or Gotseline), a French monk of St. Bertin's, who came to England in the train of Hereman, bishop of Salisbury, in 1058. "Is "multo episcopatus et abbatias perlustrans tempore, "præclaræ scientiæ multis locis monumenta dedit, in "laudibus sanctorum Angliæ post Bedam secundus."[2] Among his other wanderings, Gocelin appears to have been at Ely soon after 1082, and subsequently at Ramsey; but in 1098 we find him settled as a monk of St. Augustine's, and ardently engaged in writing eulogies upon the Canterbury saints. He was excited in his efforts chiefly by the outburst of enthusiasm attending the recent translation of relics to the new church, as finished by Abbot Wido in 1091; but also by a wish to vindicate the favourite saints and worthies of the monastery from the malice of detractors. With the latter object he wrote his Life of St. Mildred, and especially the "Libellus contra inanes S. Mildredæ "Usurpatores;" both of which, as well as other works of Gocelin, appear to have been used by the

[1] The reading *plumale* in Thorne (col. 1824) is clearly a mistake for *pluviale*; as Du Cange indeed has pointed out (s. v.)

[2] Will. Malmesb. p. 130. ("Script. post Bed." Francof. 1601.)

Author of this volume, though he never mentions Gocelin by name.[1]

2. Thomas Sprott, however, seems to be the earliest inmate of St. Augustine's whose production can be brought within the sphere of genuine history; for Gocelin, regarded from our point of view, was little more than a hagiographer, reducing into shape the multitude of older lives of saints, and there indulging his imagination very freely, but adding little to our real knowledge even of the subjects of his eulogy. Thomas Sprott;

The "Chronica" of Sprott, to which the Author of the present volume was anxious to acknowledge his obligations in the outset, is said to have extended from the Creation to the year 1272, or, more correctly, 1232.[2] The work, however, was no longer visible at St. Augustine's when Leland made his famous tour in Kent to search for antiquarian treasure. ("Nusquam "etenim illic apparet Spotti[3] historia, et verisimile est "omnino periisse.")[4] And although a copy, once surviving in the Cotton Library (Vitellius, D. 11.), was used by Dugdale in compiling the "Monasticon," that volume also has now perished. The so-called "Chro- "nica" of Sprott, which Hearne edited in 1719, agrees neither with quotations made from the Cotton MS., nor with one pointed reference to Sprott con- his *Chronica* missing.

[1] *See* pp. 217 sq. It also noticeable that Gervaise of Canterbury speaks with seeming disparagement of Gocelin ("Script. X." col. 1633), where he calls him "nescio quem "Gocelinum." Thorne, on the other hand dignifies the work "de Translatione sancti Augustini," with the title "*Chronica* Gotselini" (col. 1783.)

[2] Thorne's Prologue is made to say M.CCLXXII. (col. 1758); but in the body of the work (col. 1881), we are informed, just before the entry at A.D. 1231, "Hucusque chronica sua partim perduxit T. Sprot; abhinc idem frater Willelmus [Thorne] sui temporis digessit historiam." Is not M.CCLXXII. a misreading of M.CCXXXII.?

[3] Another form of the name not unusual.

[4] *See* the various "Testimonia de Thoma Sprotto" prefixed to Hearne's edition of the so-called "Chronica," pp. lxi. sq.

tained in the present volume. It seems to be a collection of mere "excerpta," relating to English history, and St. Augustine's in particular.[1]

William Thorne.

3. But while it is most likely that this chronicle of the Canterbury monk has perished, we have reason for believing that the substance of it has descended to us partly in the present volume, but more completely in the "Chronica" respecting the abbots of St. Augustine's, compiled by William Thorne (de Spina), a member of the same foundation. Thorne informs us that the earlier half of his production (as far, that is, as 1272, or rather 1232)[2] was chiefly borrowed from that source, though not without considerable augmentation and retrenchment: "Ego Willelmus dictus "Thorne necessario compulsus, et exemplo priorum "merito provocatus, quædam superflua a compilatione "dicti Thomæ resecans, quædam notabilia suis in locis "eidem superaddens, aggregatis hinc inde diver-"sorum processuum codicellis, proprii sudoris labore, "ad utilitatem fratrum et commoditatem legentium, "reliquum temporis in unum corpus propagare curavi." The latter half of Thorne's chronicle, which is far more copious than the earlier, has continued the annals of the monastery to the closing years of Richard II., the last entry bearing date 1397.

Design of the Author of this History.

4. We now approach the Author of the present History, who undertakes to handle the same subject, and who follows, at no distant period, in the

---

[1] I am glad to be supported in this view by the learned Author of the General Introduction to the "Monumenta Britannica," who says (p. 28, n. 1): "There seems no ground whatever for attributing these chronicles to Sprott; they are brought down more than a century after the time of his death." When Reyner wrote his "Apostolatus Benedictinorum in Anglia" (Duaci, 1626), it was believed that the genuine Sprott was in the possession of Abbot, "qui nunc vocatur Cantuariensis episcopus," (p. 46.)

[2] *See* above, p. xv. n. [2]

steps of William Thorne. His aim, however, is still more ambitious, and in the part which has come down to us, the work has been constructed on a scale of grandeur, or more properly of diffuseness, which has few examples in the literary products of that age of compilations. We gather from the introductory Table, which may justly be regarded as a kind of index to the whole work, that the Author had intended to distribute his materials under "Tituli," corresponding to the list of Abbots who had ruled in St. Augustine's. The whole number thus obtained is sixty-two, including one "Titulus" of introductory matter ("de "Fundatione").

How far executed.

But so vast was the conception of the Author, and so fatal the facility with which he passed from St. Augustine's to the general history of the Anglo-Saxon church, that fourteen only of these "Tituli," embracing an account of little more than two hundred years, appear to have been absolutely finished; while the rest of the volume is made up of what may be entitled preparations, or rough materials, for the projected history,—such as charters, bulls, and other muniments relating to St. Augustine's, and ranging all of them between the Norman Conquest and the early years of Richard I. (circa 1192). The work accordingly is superior to the "Chronica" of William Thorne, in giving us a large collection of the older archives, and narrating the chief events of all that early period in our history, where Thorne is well-nigh silent; while it is inferior to his Chronicle in the want of some historical commentary to illustrate the import of the bulls and charters brought together in the last division. In other words, the two productions, as now extant, when regarded in this light, become (if I may so express it) reciprocally complementary.

Its relation to Thorne's Chronicle.

Account of the Trinity Hall MS.

The splendid manuscript from which the text of our edition is derived has long been known to antiquarian

scholars,—a circumstance which ought to be distinctly mentioned in this place, as serving to account for the publicity already given to the more valuable part of its contents. It was consulted, for example, by Spelman, Selden, Twysden, Somner, Dugdale, Hickes and Wanley, by Lewis, the historian of the Isle of Thanet, by Wheloc and Smith, the editors of Bede, by Bishop Stillingfleet, in composing his "Origines Britannicæ," and still more recently by Mr. Kemble, the distinguished editor of the "Codex Diplomaticus." With the exception of a modern copy of it in the Harleian Collection, No. 686,[1] our manuscript appears to be the only form in which the Author's industry had, till the publication of this volume, been transmitted to our times.

Its presentation to the College.

The manuscript was executed in the first quarter of the fifteenth century, and is now in the possession of the Master and Fellows of Trinity Hall, Cambridge, to whom it was presented by Robert Hare, the Cambridge archæologist,[2] who died November 2, 1611. The following entry on the first page will serve to indicate the spirit and intention of the donor:—

"Liber iste quondam spectavit ad cœnobium beato-
"rum apostolorum Petri et Pauli, sive Augustini, juxta
"muros civitatis Cantuariæ. Ipso autem monasterio
"sub regimine regis Henrici octavi sublato, bonisque
"omnibus monachorum spoliatis, et in usum regium
"conversis, idem liber fortuito pervenit ad manus
"magistri Roberti Haer, qui dedit eundem Collegio
"sive Aulæ Sanctæ Trinitatis Cantabrigiensis, ibidem

---

[1] I am indebted for a knowledge of this fact to Nasmith's edition of Tanner's "Notitia Monastica" (Kent, xii. § 2.) Excerpta of some early portions of the work will also be found in the Hare Papers (MS. Caius Coll. Camb. No. 391).

[2] *See* "Cambridge Portfolio," edited by the Rev. J. J. Smith, i. 149 *sq.* Lond. 1840.

" tuto et secure custodiendum. Hac tamen conditione,
" ut, si imposterum (favente Deo) monasterium illud
" reædificari contingeret, tunc magister et socii Collegii
" sive Aulæ Sanctæ Trinitatis prædictæ eundem li-
" brum monachis ejusdem cœnobii restitui facerent,
" quoniam ad eos de jure pertinere debet."

We are now in a position to inquire respecting the age and name of the Author, and the value of his work as an historical compilation.

Age of the Writer.

The first of these points is readily determined. From the body of the narrative we may collect that the Welsh rebellion[1] under Owen Glendower had been recently crushed;—an intimation which will bring us to the first decade of the fifteenth century. We gather also, from the use of the expression "piæ memoriæ,"[2] that Archbishop Arundel was no more at the date of the first "Titulus," which, as he died on the 20th of February "1413" (*i.e.* 1414), will place the transcription of the present MS., if not the actual composition of the work itself, after that year. On the other side, as the chronological Table ends abruptly in the first quarter of a page at the year 1418, and as the entries for three or four years preceding are made in a different hand, the inference is necessitated, or, at least, suggested very strongly, that the execution of the work for some cause or other had been discontinued soon after 1413; nor have we any intimation in the body of the narrative, considered as distinct from the chronological Table, to favour the hypothesis of later origin. We are at liberty, therefore, to conclude that 1414 is approximately the time at which the work of our Author was finally interrupted.

His leading characteristics.

Who that Author was we are unable to decide at once with equal certainty. The manuscript itself has neither title nor colophon. From it, however, we may

[1] pp. 256, 257.

[2] p. 89.

safely argue that the writer, when embarking on his project, was a monk of St. Augustine's. He is ever anxious to extol the dignity and vindicate the rights of that foundation. He inherits all the acrimony of his predecessors with respect to the adjoining monastery of Christ-church, which he never fails to represent as a subordinate society. His hatred also of "Gregoriani," or the confraternity of canons-regular, founded at Canterbury in honour of St. Gregory, is equally apparent, and arose from precisely the same feeling which is noticeable in the case of Gocelin,—a fear lest members of the new establishment should anyhow make good their claim to the possession of the relics of St. Mildred.[1] But these "æmuli" are not the only foes denounced by our historian. He loses no opportunity of manifesting his deep antipathy to Lollards. Everything most vile, most murderous, and most sacrilegious, which he finds in earlier annals of his country, rises up before him as a dark precursor of the modern heretics, who dared to say that temporal riches ought never to have been bestowed upon "the monasteries and ministers of holy Church."[2]

Dislike of the Christ-church monks;

of the Canons of St. Gregory's;

and especially of the Lollards.

So far, however, the characteristics of the Author are precisely those which would be found in almost every monk of St. Augustine's, writing in the troublous interval between the first conviction of John Oldcastle,

---

[1] *See* above, p. xiv. Capgrave's version of this matter runs as follows: "Inveni enim scriptum in cœnobio sancti Gregorii Cantuariæ, quod anno Domini M.LXXXV., Lanfrancus archiepiscopus corpora sanctarum virginum Mildredæ et Edburgæ, in Thaneto insula sepulta, de terra levavit, et in ecclesia beati Gregorii Cantuariæ, quam ad pauperum solamen paulo ante de rebus ecclesiæ, cui præsidebat, ditaverat, cum magno honore transferens collocavit. Ibi revera scrinium satis pretiosius adventantibus ostenditur, sed *altercationem inter monachos et canonicos* pro corpore sanctæ Mildredæ nondum tempore sedatam, peritioribus discutiendam relinquo."—*Nova Legenda*, fol. ccxxxiv. ed. 1516.

[2] p. 208.

and his ultimate execution in St. Giles's Fields as "a pernicious and detestable heretic."

But allusions are not altogether wanting in the work before us to the personal whims and predilections of the writer. Notwithstanding the great paucity of anecdotes, for which, indeed, his volume is remarkable, it has preserved some curious illustrations of the mightiness, activity, and self-dependence then attributed by their admirers to the natives of Norfolk.[1] He is also careful to point out the changes which have taken place in Norfolk and Suffolk bishoprics.[2] He tells us exactly how far North Elmham is from Walsingham.[3] He regrets the thirst for posthumous reputation (characteristic, as he thinks, of Normans), which had led a Norman bishop to abandon Elmham, and to place his chair at Thetford;[4] and in citing a passage from William of Malmesbury, with reference to these topics, he interpolates the word *nobilem*[5] as specially suited, in his judgment, to describe the province of East Anglia.

Possible clue to his identification.

Now, if we assume[6] that THOMAS OF ELMHAM was the Author of the present History, these circumstantial references to Norfolk, and to Elmham in particular, at once receive an adequate explanation. Thomas of Elm-

Was he Thomas of Elmham?

---

[1] p. 140.
[2] pp. 166, 167, 241, 242.
[3] p. 167.
[4] p. 167.
[5] p. 167, n. [2].
[6] On examining the Harleian Catalogue of MSS. under No. 686, which refers to a modern copy of our MS. (above, p. xviii.), I find that the authorship of this history of St. Augustine's is there actually ascribed to Thomas of Elmham; thus intimating that Wanley, under whose superintendence the earlier portion of the Harleian Catalogue was made, had been already led to the conclusion here advocated. No reason was, however, given by him for such ascription; while it is clear that when he was engaged in constructing his Catalogue of Anglo-Saxon MSS., in which our History is fully noticed (pp. 172, 173), he had no idea as to the real author of it.

ham was a monk of St. Augustine's.[1] He held the office of treasurer of that monastery in 1407,—the year in which, according to an entry in our chronological Table,[2] he had been arrested, at the suit of Henry Somerset, for an alleged excess of vigour in discharging the duties of his vocation. The same Thomas of Elmham had, moreover, (in 1414,) ceased to be a Benedictine monk, and, following in the steps of others, who then panted for a higher measure of monastic austerity, had joined the Cluniac Order, and was prior of the convent of Lenton, in Nottinghamshire; the temporalities of which appointment were made over to him on the 11th of June, 1414.[3]

It will be noticed how these dates accord with the suspension of the present history; and, if further proof be needed to identify the writer of it with Thomas of Elmham, we shall find such proof in the remarkable similarity of style and spirit pervading this and other productions, of which the authorship is more completely ascertained. The style, it is observed, of Elmham's "Vita et Gesta Henrici Quinti" is so "extremely "inflated as occasionally to suffocate the sense;"[4] and in the work before us, where the matter is original,

---

[1] Hearne, who edited "Thomæ de Elmham Vita et Gesta Henrici V.," in 1727, was disposed to conclude, from certain vague expressions in p. 3, that Elmham was born on the continent (Hearne's Præf. pp. xv., xvi.), and the same opinion has been countenanced in Fabricius, Biblioth. Med. Latin. (ed. Schöttgen and Mansi). But the true explanation of the language is most probably that which is suggested in the General Introduction to the "Monumenta Britannica" (p. 29, n. 6), viz. that the Author was only expressing in his usual bombastic manner his want of skill in composition.

[2] p. 72.

[3] *See*, respecting the Royal Patent, Hearne, as above, Append. No. ii.

[4] "Monument. Britan." General Introd. p. 29.

and not entirely or in substance borrowed from more elegant writers, no one will dispute the miserable want of skill in composition, or defend the Author's turgid epithets and his declamatory diction. The resemblance is, however, still more obvious in attempts at versification where materials of comparison have been placed within our reach. Thus, in a metrical account of the foundation of St. Augustine's, which the reader will find in "Titulus I.," we have the following lines in honour of St. Pancras :—[1]

"Marcida dum tellus patet, hanc tu germine justi
Ornas Augustini ; flos datur inde novellus.
Nunc juvenes puerique, senes, laudes date lenes ;
Almiphonis jubilate tonis, per rura colonis."

And on turning to the metrical Life of Henry V., or rather to a few acrostic verses of the Author on his own name "*Thomas Elmham Monachus*" appended to that Life, we meet again with lines [2] approaching very nearly to those just quoted. They grow out of a profane *Te Deum* in honour of the Blessed Virgin, *e.g.* :—

"Marcida jam tellus patet, hinc tu germine sacro
Ornes, Theothocos, flore virente novo,
Nuntia sacra tibi, quæ contulit angelus, Angli
Almiphonis resonent perpetuanda tonis."

---

[1] p. 93.

[2] The whole acrostic is printed in Hearne, as above, Append. No. vii., from the Cotton MS. Vespas. D. xiii. 10. For a second copy of his *Te Deum* to the Virgin, *see* Cotton MS. Julius E. iv. 3, where the hymn is said to be "ad laudem Dei Genitricis Mariæ, propter gloriosam expeditionem regis Henrici quinti, et pro succursu regis Angliæ, dotis suæ, quæ cunctas hæreses, cum hæresiarcha Johanne Old-Castel, suis precibus interemit:" —two events, it will be noticed, which were occupying the public mind exactly when the chronological Summary prefixed to this volume was for some cause or other interrupted. (*See* p. 73.) Affinities even more remarkable have been kindly pointed out to me in the Metrical Life itself, *e. g.* ll. 93, 579, 698, 1180, 1181.

Career of Elmham after his departure from St. Augustine's.

Subsequently to his instalment as the prior of Lenton, Elmham was (in 1416) appointed vicar-general[1] to Raymund abbot of Clugny for the kingdoms of England and Scotland, and ten years later (in 1426) he received a fresh promotion[2] to the office of commissary-general in spirituals and temporals, for all vacant benefices belonging to the Cluniac Order in England, Scotland, and Ireland. In the same year he voluntarily resigned his post at Lenton; for John Elmham, perhaps a relative of his own, was then collated to the vacant office on the nomination of Thomas Nelond, prior of the Cluniac monastery at Lewes.[3] The latest glimpse that we obtain of Thomas of Elmham's history is in a metrical piece, where he invokes the friendly criticism of the "glorious doctor, Mr. John Somersethe,"[4] with whom he stood, as it appears, on very intimate terms. Now, John Somerset was the celebrated tutor and physician of King Henry the Sixth; but, although elected as a Fellow of Pembroke Hall, Cambridge, as early as 1410,[5] his reputation was not established till considerably later, not perhaps till 1440, soon after which date he was appointed, as a man of eminent learning, and as chancellor of the exchequer, to assist in drawing up a code of statutes for the original foundation of King's College.

Historical materials placed at his disposal.

In passing, from this brief inquiry, to the substance of the work itself, we cannot fail to notice how favourable was the position of a man like Thomas of Elmham for collecting the materials out of which the present narrative has been eventually constructed. The library of St. Augustine's had been always famous for its large

---

[1] Hearne's Præf., as above, p. xxii.

[2] Ibid.

[3] Ibid. Append. No. ii.

[4] Harleian MS. No. 864, § 2. The next section of the same MS. contains a "Laus M. Johannis Somerset metrice," by the same hand.

[5] See Baker's communication to Hearne, as above, p. 354.

accumulation of literary treasures. Conspicuous in the midst of them, or guarded in more recent times with special reverence, on the ledge immediately above the high altar of the church,[1] were seen the "libri missi "a Gregorio ad Augustinum." These books our Author characterizes very aptly, when he calls them the "primitiæ librorum ecclesiæ Anglicanæ."[2] Of the twelve volumes included in his catalogue, some have probably no title to be called "Gregorian." But that Gregory did send over many codices to England is made certain by the testimony of Bede,[3] whose information was derived from Albinus, the eighth abbot of St. Augustine's. It is true this convent, though escaping the barbarity of the Danes, was afterwards materially damaged by a fire, which broke out on the 29th of August 1168; and Thorne, who has narrated the occurrence,[4] adds that many of the old monastic charters perished in the flames ("in qua combustione multæ "codicellæ antiquæ perierunt"); yet, in common with our Author, he is positive in his assertion that some at least of the Gregorian manuscripts were extant when he wrote:—"Habemus etiam Bibliam sancti Gregorii et "Evangelium ejusdem, et quasdam capas veteres, quæ "omnia idem Gregorius misit Augustino."[5] This same tradition was handed down to Leland, who inspected the library of St. Augustine's; and, while deploring how the monks of his day undervalued their inheritance,[6] expressed his own unbounded admiration of

The *Libri Gregoriani.*

[1] This fact, alluded to in Tit. II c. 6, is further indicated in the coloured drawing of the high-altar, as preserved in the present MS. (*See* Hist., p. 276, n. [1].)

[2] p. 99.

[3] "Hist. Eccl.," i. 29.

[4] "Chronica," col. 1815. Reyner is therefore at fault when he urges that the "archives and muniments of St. Augustine's remained whole and intact until the reign of Henry VIII."—*Apostolatus Benedictinorum in Anglia*, p. 47.

[5] "Chronica," col. 1763.

[6] "Græcos codices non intellectos, et Latinos, præ senio ipsis parum amabiles, in forulorum usus, ut nihil vilius dicam, discerpserunt."

the Gregorian manuscripts. "Ex Latinis autem co-
"dicibus," he writes, "majusculis litteris Romanis
"more veterum scriptis, hi etiam nunc extant, incre-
"dibilem præ se ferentes antiquitatis majestatem, vi-
"delicet duo volumina, *quatuor evangelia* complec-
"tentia, sed alius quam vulgaris interpretationis."

Are any of those volumes now extant?

It might fairly be expected, after Wanley drew distinct attention [1] to the catalogue preserved in our own MS., that efforts would be made to identify particular volumes there described with literary relics in our modern libraries. Different results, however, have been frequently obtained by different archæologists. Wanley himself, for instance, contended that as late as 1604, the large Gregorian Bible in two volumes was known to be still extant, being referred to in a petition addressed during that year to King James I.; and in the judgment of the author of the "Palæographia Sacra "Pictoria," part of this great Bible may be seen at present in the Royal MS., I. E. vi.[2] Wanley was further of opinion that we are able to identify two copies of the Gospels mentioned in our catalogue with two manuscripts surviving at the present day, one in the Bodleian and the other in the library of Corpus Christi College, Cambridge; while Mr. Stevenson has, on the contrary, determined, in alluding to the same topic, that "with respect to the claims of particular volumes to "form part of this donation, the external evidence is "dubious, and the internal evidence condemnatory."[3] The present is no place for the discussion of this difficult problem; but with regard to the Corpus MS., enough, I think, might be advanced to make it pro-

---

[1] "Lib. Vet. Septent. Catal.," pp. 172, 173.

[2] Westwood, in Archæological Journal, No. xl., p. 292.

[3] "Church Historians of England," vol. i. part ii. p. 345, n. 1.

bable[1] that we have there at least one veritable relic of St. Gregory's benefaction.

Apart, however, from that first grand contribution to the library of St. Augustine's, other presents[2] had been continually flowing in, until at the commencement of the fifteenth century the volumes open to a monk in the position of our Author, must have teemed with the materials best adapted to his purpose.

Authorities specified by the writer.

In the outset of the work, where he refers to some of his principal authorities by name, he specifies the standard volumes of Bede and William of Malmesbury as those which he most sedulously consulted, and to which he was disposed to pay the utmost deference. From both of them it will be found that he has borrowed largely, yet, with few exceptions, openly and honestly, annexing references to books and chapters in the modern fashion, and seldom offering violence to the immediate context.

Real character of his work.

In treating of disputed points, he always manifests a wish to carry back the reader to original sources of information, and never hesitates to speak contemptuously of modern compilers, or the swarming "chro-"nicatores" of the day. With Bede, according to one querulous representation,[3] had expired the light of genuine scholarship in England. The long age of dulness had immediately set in: "Pigro successit pigrior; et sic in "gente nostra studiorum detepuit omnis fervor, ut pi-"gerrimi pigrioribus succedere nunc videntur." While writing thus, however, he forgets that his own treatise

---

[1] *See* Westwood, "Palæographia Sacr. Pict." part vii., and "Evangelia Augustini Gregoriana," by the Rev. James Goodwin (among the Publications of the Cambridge Antiquarian Society, 1847).

[2] *e.g.* King Edward gave, with divers other presents, a "psalterium glossatum minori glossa," circa 1047 (Thorne, col. 1784); a gift, however, which our MS. (see Hist., p. 26) attributes to Archbishop Eadsin.

[3] p. 309. The words that follow are borrowed from William of Malmesbury.

can have little claim to rank upon a higher level than the labours of the chroniclers by whom he was preceded. It is scarcely more than a pains-taking and ambitious compilation. "There are very many," wrote Gervaise[1] two hundred years before, "who in composing "chronicles or annals overstep their proper bounds; "for they delight in making broad their phylacteries, "and enlarge the borders of their garments. Their "object is to write a chronicle, yet they march in the "historic fashion; and what they ought to say briefly "and modestly, as to the style of composition, they "do their best to overburden with inflated phraseo-"logy (*verbis ampullosis*)."

The probable spuriousness of many documents here printed.

But this kind of blemish is not so likely to offend a modern reader as the presence in our volume of a series of important documents, which cannot pass the ordeal of historic criticism. I am alluding to the bulls and charters of an early date, on which the Augustinians had been long accustomed to base their claim to the protection of the English kings and the indulgence of the Roman pontiffs. Nearly all their *charters* belonging to the Anglo-Saxon period have been marked as spurious, or at least as very questionable, in Mr. Kemble's "Codex Diplomaticus;"[2] nor after careful examination of particular instances can I discover any valid reason for impugning the justice of his critical asterisk. One portion of those charters are unmixed forgeries, while others may have only been corrupted, amplified, or ante-dated. Of *bulls*, again, belonging to the Anglo-Saxon period, several have been recently dis-

---

[1] Col. 1336.

[2] Vol. i., where twenty-eight charters profess to be derived from the Trinity Hall MS. Lewis, in the collection of papers appended to his "History and Antiquities of the Isle of Tenet," Lond. 1736, has also printed from our MS. twelve of the same documents (No. xxxii.), which he calls "cartulæ fictitiæ."

carded by Jaffé,[1] a most competent and not unfriendly critic, as well as by a series of English scholars and divines, whose judgment on such questions may be sometimes not entirely free from theological bias. Those documents are, therefore, thrown upon the pile of spurious letters and decretals, which had, on obtaining currency in the eighth and two following centuries, become the groundwork, or at least one specious justification, of the ultra-papal monarchy, and the pretext for exempting convents more and more from all domestic judicatures.

Early Papal grants.

The earliest grants of privilege[2] quoted with a show of confidence and satisfaction by the monks of St. Augustine's are the following:—

1. The Charter of King Æthelbert.
2. The "Privilegium" of St. Augustine.
3. The "Privilegium" of Pope Boniface IV.
4. The "Privilegium" of Pope Adeodatus.
5. The "Privilegium" of Pope Agatho.
6. The "Privilegia" of Pope John XII.

Now it is obvious that the value of such instruments had grown especially apparent in the twelfth and following centuries, when the old prerogatives of St. Augustine's were more openly invaded. To that circumstance we must attribute the anxiety of our Author to conciliate public feeling in favour of the "privi- "legia" of his monastery. He copies some of them in modern hand and also in fac-simile.[3] He labours to

---

[1] "Regesta Pontificum Romanorum," Berolini, 1851.

[2] These, which are, with one exception, contained in the following pages, are all brought together in the "Red Book of Canterbury," a fine MS. register of St. Augustine's (in the Cotton Library, Claudius, D.x.), and are there succeeded by nine other (exclusively) papal grants of later date, from Innocent II. to Gregory IX. (1139—1238); to which the seal of the pontiff, the monogram of benediction, and the names and titles of the witnesses are all added.

[3] *See* pp. 109 sq.

remove objections,[1] which he saw were not unnaturally excited against all of them, and more especially against the boasted "privilegium" of St. Augustine, where the presence of a pendent leaden bull was, even in his day, regarded as the certain proof of modern manufacture.[2] At the same time it appears unquestionable that our Author was himself convinced of the antiquity and genuineness of all his documents. We infer this from the fact that he makes use of them to settle questions of common chronology;[3] and our judgment is confirmed by the peculiarly ingenuous way in which he mentions some important discrepancies between the copies of the charters which existed in the abbot's register ("matriculæ") and the original and more authoritative forms of the same instruments.[4] A like remark is still more applicable to Leland,[5] who gloried in the thought that he had seen with his own eyes the grand Donations of Æthelbert and Augustine, and was spared to handle the most venerable monuments of primitive antiquity.

The Author's own faith in their genuineness.

But doubts had long been felt by others more directly interested in the question with respect to the sincerity of many "privilegia" quoted by the monks of St. Augustine's. In their struggle with the English primate during the twelfth century, it was contended on his side that nearly all such documents were open to very grave suspicion. "Monasteria

Many of such documents suspected by other persons.

---

[1] pp. 118 sq.

[2] p. 122. *See* Spelman's "Concilia," i. 124, 125, Lond. 1639; Stillingfleet's "Antiquities of the British Churches," p. 21, Lond. 1685. Hickes, in discussing the statement of our Author, that the Anglo-Saxons fortified their charters by pendent seals, or by impressions made in wax, declares: "Verum quo minus codicis hujus testimonio a sententia mea dimovear, id obstat, quod nullius ferme auctoritatis codex est, utpote in quo multa suspecta, falsa, et a genuina vetustate abhorrentia traduntur, quæ nullam fidem merentur."—*Præf. to the Thesaurus*, (*Oxon.* 1705), *p.* ix.

[3] *e.g.* pp. 137, 324.

[4] p. 237.

[5] "Collectanea," iii. 8, ed. Hearne.

" enim," writes Archbishop Richard, in the famous letter above referred to, "quæ hoc beneficium damnatissimæ " libertatis, sive apostolica auctoritate, sive, quod fre- " quentius est, *bullis adulterinis*, adepta sunt, plus in- " quietudinis, plus inobedientiæ, plus inopiæ incurre- " runt: ideoque et multæ domus, quæ nominatissimæ " sunt in sanctitate et religione, has immunitates aut " nunquam habere voluerunt, aut habitas continuo re- " jecerunt. Si ergo Malmesburiensis abbas, qui apud " nos reputatur arbor sterilis, ficus fatua, et truncus " inutilis, ad vos venerit, vel miserit, vitam et opinio- " nem illius in libra justitiæ appendatis; nec illius " admittatis privilegia, donec manifeste liqueat, ex " *collatione scripturæ et bullarum*, quo tempore, et " a quibus patribus sunt indulta. Falsariorum enim " præstigiosa malitia ita in episcoporum contumeliam " se armavit, ut *falsitas in omnium fere monaste-* " *riorum* exemptione prævaleat, nisi in decisionibus " et examinationibus faciendis judex veritatis exactor " districtissimus intercedat."

Inspection of the *privilegia* of St. Augustine's.

This suspicion of extensive forgery at last found utterance in a formal challenge, directed to the abbot and monks of St. Augustine's, who were called upon to show their "privilegia" in public, and so vindicate the claim which they put forward to entire exemption from the rule of the archbishop. The challenge was declined, however, once and again, amid the taunts and laughter of the Christ-church monks, who asked exultingly if truth was fond of corners,[1] or if possessors of a genuine document were likely, at such a crisis, to shrink from public examination. After long delay, the matter was submitted to the judgment of the pontiff, who issued a commission empowering certain persons to visit St. Augustine's, inspect the ancient privileges,

[1] Gervas. "Chron.," col. 1458.

and forward to him their report. Again, however, the inquiry was delayed, as Gervaise tells us, on account of the "invincible tergiversation of the monks,"[1] or, as the rival chronicler implies, from dread lest in the presence of a mighty concourse of "temerarious" spectators who had rushed to St. Augustine's, any damage should befal the precious instruments.[2] At length the scruples of the Augustinians were completely overruled by the authority of fresh commissioners, the Bishop of Durham and the Abbot of St. Alban's, in whose presence they exhibited the more important of their 'privilegia,' while others in the meantime had been forwarded to Italy for the personal inspection of the pope. These latter were the bulls of Boniface IV. and Agatho, which, according to Thorne, must ever be esteemed the "privilegia primaria"[3] of the convent. In their absence, the commissioners were allowed to examine only two more of the principal charters, one being the "privilegium" of King Æthelbert, and the other that of St. Augustine; while the rest of their more boasted grants, so far from being placed before the judges for inspection, were from prudence or from other motives steadily ignored.[4]

Report of Gervaise on this controversy.

The testimony of Gervaise will enable us to remedy defects in the one-sided statements of the rival chronicler; and the passage[5] is so very important in its bearing on the question with respect to the sincerity of the Augustinian charters, that I give it here exactly as it stands:—

"Protulerunt itaque tandem aliquando monachi "abbatis schedulas duas, quas sua originalia constan- "ter esse dicebant. Quarum prima vetustissima erat

---

[1] Ibid.
[2] Thorne, col. 1831.
[3] Ibid. col. 1833.
[4] "Asseruerunt etiam privilegia Adeodati et Johannis paparum aut non habere, aut ignorare an haberent." Ibid.
[5] Col. 1458.

" rasa et subscripta, ac si esset emendata, et absque " sigillo. Hanc dicebant regis Ethelberti esse privile- " gium. Alia vero schedula multo erat recentior, de " qua bulla plumbea cum iconia episcopi nova valde " dependebat. Hanc cartulam sancti Augustini dice- " bant esse privilegium. In his autem privilegiis, in- " tuentium judicio, hæc maxime notanda fuerunt : In " prima laudabilis quidem fuit vetustas, sed rasa fuit " et inscripta, nec ullius sigilli munimine roborata. In " alia vero reprehensione dignum fuit, quod nova " extitit ejus littera et bulla, cum vetústatis esse " deberet annorum quingentorum octoginta, id est " a tempore beati Augustini, cujus esse dicebatur. " Fuit etiam notatum, immo notorium et notabile, " quod bulla ipsius plumbea fuit, cum non soleant " Cisalpini præsules vel primates scriptis suis authen- " ticis bullas plumbeas apponere. Modus etiam Latini " et forma loquendi a Romano stilo dissona videban- " tur. Hæc duo solummodo privilegia in medium " prolata sunt, cum alia nonnulla se habuisse monachi " jactitarent."

The genuineness of some of the documents asserted by the pope.

The result obtained by the commission, as well as many of the earlier steps of the inquiry, will be found in documents appended to the present volume. It is there narrated how the new pontiff, Lucius III., professed himself entirely satisfied by the production of the ancient bulls and the report which he at length received from the commissioners. It is recorded also how he forwarded to Canterbury a fresh stock of privileges, or rather gave additional confirmation to the grants of his predecessors; while the English primate, finding himself unable to prolong the contest, ultimately withdrew his charge of fabrication; on the understanding, however, that henceforth the abbot and monks of St. Augustine's would be faithful to the " Composition," which, as we have seen, was

wrung from them by royal pressure in the course of the following year (1182).

If the great majority of modern critics differ widely from that judgment of the Roman pontiff, and venture even to reject as spurious the chief documents on which the Augustinians grounded their habitual opposition to the primate of All England, few if any will regret the publication of a volume which enables us to read such documents *in extenso*, with the light supplied by annotations of a chronicler who was himself persuaded of their perfect truthfulness.

Throughout the two eventful centuries which followed the publication of Spelman's "Concilia," the fine manuscript that lay concealed in Trinity Hall had often been described by the occasional visitor in somewhat overglowing colours, and invested with undue importance, as a monument of English Christianity. Its pages are at length accessible to every scholar, who is thus provided with the means of noting down alike the excellency and the blemish, and of ascertaining the true character of the whole production.

In discharging my editorial duties, I can honestly assure the reader that no trouble has been spared to give him a faithful representation of this valuable manuscript. The spelling of all English names, however various, has been scrupulously preserved; and in the few cases where the text before me was obviously vicious, which has happened chiefly in the later and less finished portions of the volume, I have uniformly added the actual reading of the MS. at the foot of the page.

Some light has also been occasionally thrown on textual difficulties by verifying the avowed quotations of our Author; and as the works so quoted may them-

selves have benefited here and there by various readings in the present MS., such variations have appeared to me deserving of a passing notice.

The various readings marked *MB.* are taken from the edition of *Bede* in the "Monumenta Britannica."

Those marked *WM.* are from the works of William of Malmesbury (ed. Savile, Francof. 1601).

Those marked *KC.* are from Kemble's "Codex "Diplomaticus."

I have also had recourse at times to kindred collections, such as those in the "Monasticon," in Wilkins' "Concilia," &c. &c., and especially to the "Red Book "of Canterbury," a magnificent array of charters and of other muniments belonging to St. Augustine's, and now extant in the Cotton Library (Claudius, D. x. § 2.)

The notes and various readings taken from this last collection are marked *RB.*

It only remains that I present my warmest thanks to the Master and Fellows of Trinity Hall, Cambridge, for the courteous manner in which they have facilitated my present labours, and also to the Rev. George Williams, B.D., Fellow of King's College, Cambridge, for many instances of friendly counsel while the sheets of this edition were passing through the press.

C. H.

CORRIGENDA.

Page 29, *for* Ringentum *read* Ringentun (MS. Ringentū).

„ 37, *for* præeptoria *read* præceptoria.

„ 61, *for* Quentgate *read* Quengate.

„ 63, *for* Wynelisberg *read* Wyuelisberg.

„ 166 (marg.), *for* Donwich *read* Dunwich.

„ 172, l. 27, *for* præfatam *read* præfatum.

„ 198, l. 31, *for* sequeuntur *read* sequuntur.

„ 284 (marg.) *for* deerees *read* decrees.

„ 309, l. 21, *dele comma after* scriptorum.

„ 311, l. 4, note 2, *insert* no *before* Indiction (dropped in working).

„ 316 (marg.), *for* Archbishop *read* Abbot.

„ 337 (marg.) and in text, p. 338, l. 16. In the latter case the reading of the MS. is unmistakeably *Wren*, and not *Pren*, as in other authorities. The same remark applies to *Bewmundi* (p. 17) and *Alcherindi* (p. 19), which are elsewhere written *Beormundi* and *Alchmundi* respectively.

„ 341, l. 8, *insert a comma instead of a period after* Athelardo, *and change the capital in* Huic.

„ 344 (marg.), *for* Buldred *read* Baldred.

„ 359, l. 33, *for* meschino (MS.) *read* Meschino; the allusion being to Ranulph de Meschines, earl of Chester.

„ 417, l. 31, *for* persbyteri *read* presbyteri.

„ 454, l. 21, *for* directa *read* directa.

„ 487, l. 31, *for* forrage *read* forage.

CHRONOLOGIA AUGUSTINENSIS.[1]

[1] This Chronological Table, in addition to its other uses, will be found to serve the twofold purpose (1) of indicating the chief contents of the present volume, and (2) of making us acquainted with the general nature of materials which the Writer had intended to incorporate in that portion of the history which is not completed. The MS. supplies no title either to this introductory conspectus, or to the work itself.

5

—	A.D.	Summi Pontifices Romani. [1]	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus I.	597	Sanctus Gregorius (64) Papa I.	Augustinus venit in Angliam.	Ethelbertus baptizatur. Fundatio præsentis monasterii.	. . . .	.	f	9	15
	598	. . . .	. . . .	. . . .	Petrus præficitur in abbatem. (1.)	1	e	10	1
	599	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	2	d	11	2
	600	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	3	B	12	3
	601	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	4	a	13	4
	602	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	5	g	14	5
	603	. . . .	Pallium mittitur Augustino.	. . . .	. . . .	6	f	15	6
	604	. . . .	Ordinatio Melliti et Justi	. . . .	Hoc anno obiit sanctus Benedictus xii. Kal. Aprilis, si in Sabbato Paschæ obitus ejus fuit; vel in xcv. anno præcedenti.	7	D	16	7
	605	Obitus Gregorii, iv. Idus Martii, feria sexta.	Obitus Augustini, vii. Kal. Junii, feria quarta.	Dotatio hujus monasterii. Cartæ patent Titulo, 'De Dotatione,' cum quantitate membranorum et qualitate scripturæ Saxonicæ; fol. 8, 9.	Langeport, Cistelet (Sturigao).	8	c	17	8
Titulus II.	—	Bulla sancti Augustini plumbea, fol. 10.	. . . .	. . . .	. . . .	.	.	.	.
	606	Savinianus. (65.)	. . . .	. . . .	. . . .	9	b	18	9
	607	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Petri. Successit Johannes. (2.)	10	a	19	10

	608	Obitus Saviniani. Bonifacius III. (66.)	. . . .	. . . .	. . . .	11	F	1	11
	609	Bonifacius IV. (67.) .	. . . .	. . . .	. . . .	12	e	2	12
	610	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	13	d	3	13
	611	Bulla de privilegiis. Tit. III. fol. 12.	. . . .	. . . .	. . . .	14	c	4	14
	612	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	15	A	5	15
Titulus III.	613	. . . .	Dedicatio hujus ecclesiæ a sancto Laurentio. Tit. III. fol. 12.	. . . .	. . . .	16	g	6	1
	614	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	17	f	7	2
	615	Deusdedit. (68.) .	. . . .	. . . .	. . . .	18	e	8	3
	616	. . . .	. . . .	Obitus Ethelberti, vi. Kal. Martii. Edbaldus. (2.)	. . . .	19	C	9	4
	617	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	20	b	10	5
	618	. . . .	. . . .	Donatio manerii de Northborn: Carta de eodem. Tit. IV. fol. 15.	Obitus Johannis. Rufinianus. (3.)	21	a	11	6
	619	Bonifacius V. (69.) .	Obitus Laurentii, iv. Non. Febr. Mellitus. (3.)	. . . .	. . . .	22	g	12	7
	620	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	23	E	13	8
	621	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	24	a	14	9
	622	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	25	c	15	10
Titulus IV.	623	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	26	b	16	11
	624	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	27	G	17	12
	625	. . . .	Obitus Melliti, viii. Kal. Maii. Justus. (4.)	. . . .	. . . .	28	f	18	13
	626	Obitus Bonifacii. Honorius. (70.)	. . . .	. . . .	Obitus Rufiniani. Gratiosus. (4.)	29	e	19	14
Titulus V.	627	. . . .	. . . .	Edwinus rex Northanimbrorum baptizatus in die sancto Paschæ, qui tunc fuit pridie Idus Aprilis.	. . . .	30	d	1	15

[1] On the left-hand margin is added the number of each Roman pontiff, commencing, it would seem, from St. Peter. Thus, Gregory the Great is numbered 64, Savinianus (*i.e.*, Sabinianus) 65, &c. These numbers have been here transposed for convenience of arrangement, and placed immediately after the name of the new pontiff. The same notation is observed with regard to the Archbishops of Canterbury, the Kings of Kent, and the Abbots of St. Augustine's.

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus V.	628	.	.	.	.	31	B	2	1
	629	.	.	.	.	32	a	3	2
	630	.	.	.	.	33	g	4	3
	631	.	.	.	.	34	f	5	4
	632	.	.	.	.	35	D	6	5
	633	.	.	.	.	36	c	7	6
	634	.	.	.	.	37	b	8	7
	635	.	Obitus Justi, iv. Idus Novembris. Honorius. (5.)	.	.	38	a	9	8
	636	.	.	.	.	39	F	10	9
	637	Severinus. (71.)	.	.	.	40	e	11	10
	638	Johannes IV. (72.)	.	.	Obitus Gratiosi. Petronius. (5.)	41	d	12	11
Titulus VI.	639	.	.	.	.	42	c	13	12
	640	Theodorus. (73.)	.	Obitus Edbaldi, Ercombertus. (3.)	.	43	A	14	13
	641	.	.	.	.	44	g	15	14
	642	.	.	.	.	45	f	16	15
	643	.	.	Martyrium sancti Osualdi. Tit. VI. fol. 23.	.	46	e	17	1
	644	.	.	.	.	47	C	18	2
	645	.	.	.	.	48	b	19	3
	646	.	.	.	.	49	a	1	4
	647	.	.	.	.	50	g	2	5
	648	Martinus I. (74.)	.	.	.	51	E	3	6

	649	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	52	d	4	7
	650	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	53	c	5	8
	651	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	54	b	6	9
Titulus VI.	652	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	55	G	7	10
	653	. . . .	Obitus Honorii, pridie Kal. Octobris. Vacavit uno anno, sex mensibus.	. . . .	. . . .	56	f	8	11
	654	Eugenius I. (75.) .	. . . .	. . . .	Obitus Petronii. Nathanael. (6.)	57	e	9	12
	655	. . . .	Deusdedit (6) eligitur .	. . . .	. . . .	58	d	10	13
	656	Vitalianus I. (76.) .	. . . .	. . . .	. . . .	59	B	11	14
	657	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	60	a	12	15
	658	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	61	g	13	1
	659	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	62	f	14	2
	660	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	63	D	15	3
	661	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	64	c	16	4
	662	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	65	b	17	5
Titulus VII.	663	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	66	a	18	6
	664	. . . .	Obiit Deusdedit pridie Idus Julii. Vacavit.	Obitus Ercomberti, pridie Idus Julii. Egbertus. (4.)	. . . .	67	F	19	7
	665	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	68	e	1	8
	666	. . . .	. . . .	Wilfridus episcopus regulam sancti Benedicti fecit in Anglia observari. Tit. VII. fol. 26.	. . . .	69	d	2	9
	667	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Nathanael. Vacavit.	70	c	3	10
	668	. . . .	Theodorus (7) consecratus Romæ vii. Kal. Aprilis, et mittitur cum Adriano vi. Kal. Junii.	. . . .	. . . .	71	A	4	11
Titulus VIII.	669	. . . .	Theodorus venit in Angliam vi. Kal. Junii.	. . . .	Adrianus (7) successit.	72	g	5	12

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus VIII.	670	Adeodatus I. (77.)	. . . .	Fundatio monasterii de Menstre in Thaneto. Tit. VIII. fol. 33.	. . . .	73	f	6	13
	671	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	74	e	7	14
	672	Bulla de privilegiis. Tit. VIII. fol. 37.	. . . .	. . . .	. . . .	75	C	8	15
	673	. . . .	Synodus prima ecclesiæ Anglicanæ. Tit. VIII. fol. 36.	Obitus Egberti. Vacavit.	. . . .	76	b	9	1
	674	Donus [1] I. (78.)	. . . .	Carta Oswyni regis de mina ferri. Tit. VIII. fol. 33.	. . . .	77	a	10	2
	675	. . . .	. . . .	Lotharius coronatur; qui dedit Stodmerch. Carta de eodem. Tit. VIII. fol. 38. Carta Oswyni de xviii. manentibus in Thaneto. Tit. VIII. fol. 34. Carta Oswyni de terra manentium in Sturreya. Tit. VIII. fol. 34.	. . . .	78	g	11	3
	676	Agatho I. (79.)	. . . .	Carta Suaberti regis de Thaneto et Sturigao. Tit. VIII. fol. 35. Carta Suaberti de terra in Sturreya et Bodesham. Tit. VIII. fol. 35.	. . . .	79	E	12	4
	677	Bulla de privilegiis. Tit. VIII. fol. 38.	. . . .	. . . .	. . . .	80	d	13	5
	678	Leo II. (80.)	. . . .	. . . .	Confirmatio cartæ Suaberti. Tit. VIII. fol. 38.	81	c	14	6
	679	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	82	b	15	7

	680	Benedictus II. (81.)			83	G	16	8
	681	Johannes V. (82.)			84	f	17	9
	682				85	e	18	10
	683	Conon I. (83.)			86	d	19	11
	684				87	B	1	12
	685			Obitus Lotharie, viii. Idus Februar. Edricus. (6.)	88	a	2	13
	686			Carta de terra juxta Stodmerch. Tit. VIII. fol. 39.	89	g	3	14
	687			Obitus Edrici. Vacavit regnum.	90	f	4	15
	688	Sergius I. (84.)			91	D	5	1
	689			De Cadwalla et Mulone. Tit. VIII. fol. 39.	92	c	6	2
	690		Obitus Theodori, xiii. Kal. Octobris. Vacavit.		93	b	7	3
	691			Wythredus rex coronatur. (7.)	94	a	8	4
Titulus VIII.	692		Brithuualdus iii. Kal. Julii eligitur. (8.)		95	F	9	5
	693				96	e	10	6
	694			Carta de terra iv. aratrorum in Thaneto, Britannice "Ruym," quondam vocatum Humantone. Tit. VIII. fol. 47.	97	d	11	7
	695				98	c	12	8
	696			Littelborne. Carta de defensione hominum et rerum in Thaneto. Tit. VIII. fol. 47. Carta de terra v. aratrorum apud Littelborne. Tit. VIII. fol. 47. Carta de terra vocata Haeg, xl. manentium, in Thaneto.	99	A	13	9
	697				100	g	14	10
	698				101	f	15	11

[1] *Conus* MS.

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
	699	. . .	. . .	. . .	. . .	102	e	16	12
	700	. . .	. . .	. . .	. . .	103	C	17	13
	701	Leo III. (85.) Hic non computatur, eo quod per patricium Romanorum factus est papa.	. . .	. . .	. . .	104	b	18	14
Titulus VIII.	702	. . .	. . .	. . .	. . .	105	a	19	15
	703	Johannes VI. (86.)	. . .	. . .	. . .	106	g	1	1
	704	. . .	. . .	. . .	. . .	107	e	2	2
	705	Johannes VII. (87.)	. . .	. . .	. . .	108	d	3	3
	706	. . .	. . .	. . .	. . .	109	c	4	4
	707	Sisinnius I. (88.)	. . .	. . .	. . .	110	b	5	5
	708	Constantinus I. (89.)	. . .	. . .	Obitus Adriani. Jacet ad altare sancti Gregorii. Albinus. (8.)	111	G	6	6
	709	. . .	. . .	. . .	. . .	112	f	7	7
	710	. . .	. . .	. . .	. . .	113	e	8	8
	711	. . .	. . .	. . .	. . .	114	d	9	9
Titulus IX.	712	. . .	. . .	. . .	. . .	115	B	10	10
	713	. . .	. . .	. . .	. . .	116	a	11	11
	714	. . .	. . .	. . .	. . .	117	g	12	12
	715	Gregorius II. (90.)	. . .	. . .	. . .	118	f	13	13
	716	. . .	. . .	. . .	. . .	119	D	14	14
	717	. . .	. . .	. . .	. . .	120	e	15	15
	718	. . .	. . .	. . .	. . .	121	b	16	1

	719	. . . .	. . . .	Carta Ethelberti filii regis Withredi de terra unius aratri circa flumen Limne, et de prato in loco vocato Hammespot. Tit. IX. fol. 49. Carta Withredi de libertate ecclesiarum. Tit. IX. fol. 48.	. . . .	122	a	17	2
	720	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	123	F	18	3
	721	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	124	e	19	4
	722	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	125	d	1	5
Titulus IX.	723	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	126	c	2	6
	724	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	127	A	3	7
	725	. . . .	. . . .	Obitus Withredi. ix. Kal. Maii. Edbertus. (8.)	. . . .	128	g	4	8
	726	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	129	f	5	9
	727	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	130	e	6	10
	728	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	131	C	7	11
	729	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	132	b	8	12
	730	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	133	a	9	13
	731	Gregorius III. (91.) .	Obitus Brithuualdi, v. Idus Junii. Tatwinus, iv. Idus Junii. (9.)	. . . .	. . . .	134	g	10	14
	732	. . . .	. . . .	Carta de libertate thelonei in portu London. Tit. X. fol. 51. Carta de libertate regalis tributi in omni loco regni. Tit. X. fol. 51.	Obitus Albini. Northbaldus. (9.)	135	E	11	15
	733	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	136	d	12	1
Titulus X.	734	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus venerabilis Bedæ presbyteri.	137	c	13	2
	735	. . . .	Obitus Tatwini, iii. Kal. Augusti. Nothelmus. (10.)	. . . .	. . . .	138	b	14	3
	736	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	139	G	15	4

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Littera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
	737	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	140	f	16	5
	738	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	141	e	17	6
	739	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	142	d	18	7
	740	. . . .	Obitus Nothelmi, xvi. Kal. Novembris. Cuthbertus. (11.)	. . . .	. . . .	143	B	19	8
Titulus X.	741	Zacharias. (92.) .	. . . .	. . . .	. . . .	144	a	1	9
	742	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	145	g	2	10
	743	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	146	f	3	11
	744	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	147	D	4	12
	745	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	148	c	5	13
	746	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	149	b	6	14
	747	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	150	a	7	15
	748	. . . .	. . . .	Carta de dimidio vectigalis unius navis, et tributi regi debiti in Thaneto.	Obitus Nothbaldi. Aldhunus. (10.)	151	F	8	1
	749	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	152	e	9	2
	750	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	153	d	10	3
	751	Stephanus II. (93.) .	. . . .	. . . .	. . . .	154	c	11	4
Titulus XI.	752	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	155	A	12	5
	753	. . . .	. . . .	Prima Danorum rabies in Thaneto.	. . . .	156	g	13	6
	754	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	157	f	14	7
	755	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	158	e	15	8
	756	Paulus I. (94.) .	. . . .	. . . .	. . . .	159	C	16	9
	757	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	160	b	17	10

Titulus XI.	758		Obitus Cuthberti, vii. Kal. Novembris. Bregwinus, in die sancti Michaelis. (12.)			161	a	18	11
	759					162	g	19	12
Titulus XII.	760			Carta de terra sex aratrorum in Mongheam. Tit. XII. fol. 53. Carta Offæ regis de navis transvectione. Carta Edberti de eodem. Tit. XII. fol. 54. Carta conventionis pro terra de Cheert. Tit. XII. Carta Dunwaldi de Queningate. Tit. XII.	Obitus Aldhuni. Jambertus. (11.)	163	e	1	13
	761			Obitus Edberti. Ethelbertus II. (9.)		164	d	2	14
	762		Obitus Bregwini, viii. Kal. Septembris. Jambertus, in die Purificationis. (13.)	Obitus Ethelberti. Abricus. (10.)	Electio Jamberti in archiepiscopum. Ethelnothus. (12.)	165	c	3	15
	763					166	b	4	1
	764					167	G	5	2
	765			Carta Offæ regis de Bewesfeld. Tit. XIII. fol. 56.		198	f	6	3
	766					169	e	7	4
	767	Constantinus II. (95.)				170	d	8	5
	768	Stephanus III. (96.)				171	B	9	6
Titulus XIII.	769					172	a	10	7
	770					173	g	11	8
	771	Adrianus I. (97.)				174	f	12	9
	772					175	D	13	10
	773					176	c	14	11
	774					177	b	15	12
	775					178	a	16	13
	776					179	F	17	14

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Littera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
	777					180	e	18	15
	778					181	d	19	1
	779					182	c	1	2
	780					183	A	2	3
Titulus XIII.	781					184	g	3	4
	782					185	f	4	5
	783					186	e	5	6
	784					187	C	6	7
	785					188	b	7	8
	786					189	a	8	9
	787				Obitus Ethelnothi. Guttardus. (13.)	190	g	9	10
	788					191	E	10	11
	789		Obitus Jamberti. Athelardus. (14.)			192	d	11	12
	790					193	c	12	13
	791					194	b	13	14
Titulus XIV.	792					195	G	14	15
	793					196	f	15	1
	794					197	e	16	2
	795	Leo III. (98.)		Obitus Alrici ultimi regis Cantiæ.		198	d	17	3
	796			Cessavit germen regum Cantiæ.		199	B	18	4
	797			Ethelbertus advena intrusit in regnum Cantiæ.		200	a	19	5

	798	. . . .	. . . .	Ethelbertus intrusor periit. Cuthredus intrusit.	. . . .	201	g	1	6
	799	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	202	f	2	7
	800	. . . .	. . . .	Coronatio Egberti apud West-Saxones	. . . .	203	D	3	8
Titulus XIV.	801	. . . .	Albinus Anglicus Franciam intravit, et studium, quod a Græcis Romæ translatum fuerat, Parisiis advexit.	. . . .	. . . .	204	c	4	9
	802	. . . .	Obitus Athelardi, iv. Idus Maii. Wlfredus. (15.)	. . . .	. . . .	205	b	5	10
	803	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Guttardi. Cunredus. (14.)	206	a	6	11
	804	. . . .	. . . .	Carta Kenwlphi regis Merciorum de terra xx. aratrorum in Westlenham. Tit. XV.	. . . .	207	F	7	12
	805	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	208	e	8	13
	806	. . . .	. . . .	Cuthredus periit. Baldredus intrusit.	. . . .	209	d	9	14
	807	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	210	c	10	15
	808	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	211	A	11	1
	809	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	212	g	12	2
Titulus XV.	810	. . . .	. . . .	. . . .	Fundatio monasterii Cluniacensis.	213	f	13	3
	811	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	214	e	14	4
	812	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	215	C	15	5
	813	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	216	b	16	6
	814	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	217	a	17	7
	815	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	218	g	18	8
	816	Stephanus IV. (99.) .	. . . .	. . . .	. . . .	219	E	19	9
	817	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	220	d	1	10
	818	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	221	c	2	11
	819	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	222	b	3	12

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XV.	820	Paschalis. (100.)	. . . .	. . . .	. . . .	223	G	4	13
	821	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	224	f	5	14
	822	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Cunredi. Wernodus. (15.)	225	e	6	15
	823	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	226	d	7	1
	824	Eugenius. (101.) .	. . . .	Egbertus rex West-Saxonum expulit Baldredum, et subjecit sibi regnum Cantiæ.	. . . .	227	B	8	2
	825	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	228	a	9	3
	826	. . . .	. . . .	Carta de Dodinglond in Thaneto. Tit. XVI. .	. . . .	229	g	10	4
Titulus XVI.	827	Valentinus I. (102.) .	. . . .	Egbertus coronatur rex totius Britanniæ apud Wintoniam; faciens edictum ut omnes Saxones Angli dicantur, et Britannia Anglia.	. . . .	230	f	11	5
	828	Gregorius IV. (103.) .	. . . .	. . . .	. . . .	231	D	12	6
	829	. . . .	Obitus Wlfredi. Obitus Feologildi iii. (16.) Kal. Septembris.	. . . .	. . . .	232	c	13	7
	830	. . . .	Ceolnotus (17) successit vi. Kal. Septembris.	. . . .	. . . .	233	b	14	8
	831	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	234	a	15	9
	832	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	235	F	16	10
	833	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	236	e	17	11
	834	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	237	d	18	12
	835	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	238	c	19	13

			Reges Angliæ.				
	836	. . . .	Donatio de Duchirdoune. Carta de eodem. Tit. XVI.	. . . .	239	A	1	14
	837	. . . .	Obitus Egberti. Etheluulphus. (12.)	. . . .	240	g	2	15
	838	. . . .	Carta de terra v. aratrorum in Lenham.	. . . .	241	f	3	1
Titulus XVI.	839	. . . .	. . . .	. . . .	242	e	4	2
	840	Theodulfus, episcopus Aurelianus, composuit "Gloria, laus." Festum Omnium Sanctorum instituitur.	. . . .	. . . .	243	C	5	3
	841	. . . .	. . . .	. . . .	244	b	6	4
	842	. . . .	. . . .	. . . .	245	a	7	5
	843	. . . .	. . . .	. . . .	246	g	8	6
	844	Sergius II. (104.) .	. . . .	Obitus Wernodi. Diernodus. (16.)	247	E	9	7
	845	. . . .	Linchesore. Carta ejusdem. Tit. XVII.	. . . .	248	d	10	8
	846	. . . .	. . . .	. . . .	249	c	11	9
	847	Leo IV. (105.) .	. . . .	. . . .	250	b	12	10
	848	. . . .	Winemundus dedit Burwarmerck. Carta ejusdem. Tit. XVII.	. . . .	251	G	13	11
Titulus XVII.	849	. . . .	. . . .	. . . .	252	f	14	12
	850	. . . .	Ethburga dedit redditum de Braburne. Carta ejusdem. Tit. XVII. Estlenham. Carta eodem. Tit. XVII.; Alhero comiti Cantiæ.	. . . .	253	e	15	13
	851	. . . .	. . . .	. . . .	254	d	16	14
	852	. . . .	. . . .	. . . .	255	B	17	15

[1] See Daniel, "Thesaur. Hymnolog." i. 215, Halis, 1841.

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
	853	Hic obiit Leo IV., cujus tamen anni usque ad Benedictum III. computantur, eo quod mulier in papam promota fuit, quæ homo masculus putabatur.	. . . .	. . . .	. . . .	256	a	18	1
	854	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	257	g	19	2
	855	Johannes. Iste non computatur, quia fœmina fuit. Benedictus III. (106.)	. . . .	. . . .	. . . .	258	f	1	3
Titulus XVII.	856	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	259	D	2	4
	857	. . . .	. . . .	Obitus Etheluulfi. Ethelbaldus II. (13.)	. . . .	260	c	3	5
	858	Nicholaus I. (107.)	. . . .	. . . .	. . . .	261	b	4	6
	859	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	262	a	5	7
	860	. . . .	. . . .	Obitus Ethelbaldi. Ethelbertus III. (14.)	. . . .	263	F	6	8
	861	. . . .	. . . .	Mertone. Carta ejusdem. Tit. XVII.	. . . .	264	e	7	9
	862	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	265	d	8	10
	863	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Diernodi. Wynherus. (17.)	266	c	9	11
Titulus XVIII.	864	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	267	A	10	12
	865	. . .	. . . .	. . . .	. . . .	268	g	11	13
	866	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Wynheri. Bewmundus. (18.)	269	f	12	14
Titulus XIX.	867	Adrianus II. (108.)	. . . .	Obitus Ethelberti. Ethelredus. (15.)	. . . .	270	e	13	15
	868	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	271	C	14	1

	869	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	272	b	15	2
	870	. . . .	Obitus Ceolnoti. Æthelredus. (18.)	Martyrium sancti Edmundi regis. Secundus adventus Danorum in Angliam.	. . . .	273	a	16	3
Titulus XIX.	871	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	274	g	17	4
	872	Johannes VIII. (109.) .	. . . .	Obitus Ethelredi. Aluredus. (16.)	. . . .	275	E	18	5
	873	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	276	d	19	6
	874	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Bewmundi. Kynebertus. (19.)	277	c	1	7
	875	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	278	b	2	8
	876	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	279	G	3	9
Titulus XX.	877	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	280	f	4	10
	878	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	281	e	5	11
	879	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Kyneberti. Etans. (20.)	282	d	6	12
	880	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	283	B	7	13
Titulus XXI.	881	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	284	a	8	14
	882	Martinus II. (110.) .	. . . .	. . . .	. . . .	285	g	9	15
	883	Adrianus III. (111.) .	. . . .	. . . .	Obitus Etantis. Degmundus. (21.)	286	f	10	1
	884	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	287	D	11	2
Titulus XXII.	885	Stephanus V. (112.) .	. . . .	. . . .	. . . .	288	c	12	3
	886	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Degmundi. Alfridus. (22.)	289	b	13	4
	887	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	290	a	14	5
	888	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	291	F	15	6
	889	. . . .	Obitus Æthelredi. Pleigmundus. (19.)	. . . .	. . . .	292	e	16	7
Titulus XXIII.	890	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	293	d	17	8
	891	Formosus I. (113.) .	. . . .	. . . .	. . . .	294	c	18	9
	892	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	295	A	19	10
	893	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	296	g	1	11

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Littera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XXIII.	894	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Alfridi. Ceolbertus. (23.)	297	f	2	12
	895	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	298	e	3	13
	896	Bonifacius VI. (114.) .	. . . .	. . . .	. . . .	299	C	4	14
	897	Stephanus VI. (115.) .	. . . .	. . . .	. . . .	300	b	5	15
Titulus XXIV.	898	Romanus I. (116.) .	. . . .	. . . .	. . . .	301	a	6	1
	899	Johannes IX. (117.) .	. . . .	. . . .	. . . .	302	g	7	2
	900	Theodorus II. (118.) .	. . . .	. . . .	. . . .	303	E	8	3
	901	Benedictus IV. (119.) .	. . . .	Obitus Aluredi. Eduuardus I. (17.)	. . . .	304	d	9	4
	902	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Ceolberti. Beccanus. (24.)	305	c	10	5
	903	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	306	b	11	6
Titulus	904	Leo V. (120.) . .	. . . .	. . . .	. . . .	307	G	12	7
[XXV.	905	Christophorus I. (121.)	. . . .	. . . .	. . . .	308	f	13	8
	906	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	309	e	14	9
	907	Sergius IV. (122.) .	. . . .	. . . .	Obitus Beccani. Ethelwoldus. (25.)	310	d	15	10
Titulus	908	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	311	B	16	11
XXVI.	909	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	312	a	17	12
	910	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Ethelwoldi. Tilbertus. (26.)	313	g	18	13
	911	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	314	f	19	14
Titulus	912	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	315	D	1	15
XXVII.	913	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	316	c	2	1
	914	Anastasius III. (123.) .	Obitus Pleigmundi. Athelmus. (20.)	. . . .	. . . .	317	b	3	2

Titulus XXVII.	915	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	318	a	4	3
	916	Lando I. (124.) .	. . . .	. . . .	. . . .	319	F	5	4
	917	Johannes X. (125.) .	. . . .	. . . .	Obitus Tilberti. Edredus. (27.) Statuta edita Romæ in ecclesia Lateranensi, ut monachi regulam sancti Benedicti admittant.	320	e	6	5
Titulus XXVIII.	918	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	321	d	7	6
	919	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	322	c	8	7
	920	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Edredi. Alcherindus. (28.)	323	A	9	8
Titulus XXIX.	921	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	324	g	10	9
	922	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	325	f	11	10
	923	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	326	e	12	11
	924	. . . .	Obitus Athelmi. Wlfhelmus. (21.)	. . . .	. . . .	327	C	13	12
	925	. . . .	. . . .	Obitus Eduuardi. Ethelstanus. (18.) Hic dedit Werburginglond in Thaneto. Carta ejusdem. Tit. XXIX.	. . . .	328	b	14	13
	926	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	329	a	15	14
	927	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	330	g	16	15
	928	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Alcherindi. Guttulfus. (29.)	331	E	17	1
Titulus XXX.	929	. . . .	. . . .	. . . .	. . .	332	d	18	2
	930	Leo VI. (126.) .	. . . .	. . . .	. . . .	333	c	19	3
	931	Stephanus VII. (127.) .	. . . .	. . . .	. . . .	334	b	1	4
	932	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	335	G	2	5
	933	Johannes XI. (128.) .	. . . .	. . . .	. . . .	336	f	3	6
	934	. . . .	Obitus Wlfhelmi. Odo. (22.)	. . . .	. . . .	337	e	4	7
	935	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Guttulfi. Eadredus. (30.)	338	d	5	8

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XXXI.	936	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	339	B	6	9
	937	Leo VII. (129.) .	. . . .	. . . .	Obitus Eadredi. Lullingus. (31.)	340	a	7	10
Titulus XXXII.	938	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	341	g	8	10
	939	. . . . .	. . . .	. . . .	Obitus Lullingi. Beornelmus. (32.)	342	f	9	12
Titulus XXXIII.	940	Stephanus VIII. (130.)	. . . .	. . . .	. . . .	343	D	10	13
	941	. . . . .	. . . .	Obitus Ethelstani. Edmundus I. (19.)	. . . .	344	c	11	14
	942	. . . . .	. . . .	. . . .	Obitus Beornelmi. Sigericus. (33.)	345	b	12	15
Titulus XXXIV.	943	Martinus III. (131.) .	. . . .	. . . .	. . . .	346	a	13	1
	944	. . . . .	. . . .	Carta de Suydbritheweolde. Tit. XXXIV. Hæc enim terra duorum aratrorum data fuit Sigerico abbati et successoribus suis; fecitque illam liberam ab omni fiscali tributo et sæculari servitute.	. . . .	347	F	14	2
	945	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	348	e	15	3
	946	Agapetus II. (132.) .	. . . .	Obitus Edmundi. Eadredus. (20.)	. . . .	349	d	16	4
	947	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	350	c	17	5
	948	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	351	A	18	6
	949	. . . . .	. . . .	. . . .	Heresig, minister regis, dedit terram de Swalclive. Carta ejusdem. Tit. XXXIV.	352	g	19	7

	950	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	353	f	1	8
	951	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	354	e	2	9
	952	Johannes XII. (133.) .	. . . .	. . . .	. . . .	355	C	3	10
Titulus XXXIV.	953	Bulla de privilegiis directa Edredo regi.	. . . .	. . . .	. . . .	356	b	4	11
	954	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	357	a	5	12
	955	Litera apostolica directa domino regi et Odoni archiepiscopo de privilegiis monasterii; et quod præsens ecclesia sit omnium monasteriorum præsentis regni mater primaria.	. . . .	Obitus Eadredi. Edwinus. (21.)	. . . .	358	g	6	13
			. . . .	. . . .	Obitus Sigerici. Alfricus. (34.)				
	956	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	359	E	7	14
	957	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	360	d	8	15
	958	. . . .	Obitus Odonis. Elfsinus. (23.)	. . . .	. . . .	361	c	9	1
	959	. . . .	Dunstanus. (24.)	Fugatur Edwinus. Edgarus. (22.)	. . . .	362	b	10	2
	960	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	363	G	11	3
	961	Benedictus V. (134.) .	. . . .	. . . .	. . . .	364	f	12	4
	962	Leo VIII. (135.) .	. . . .	. . . .	. . . .	365	e	13	5
Titulus XXXV.	963	. . . .	. . . .	Donatio terræ iv. aratrorum, quæ nominatur Plumstede. Carta ejusdem. Tit. XXXV.	. . . .	366	d	14	6
	964	Johannes XIII. (136.) .	. . . .	. . . .	. . . .	367	B	15	7
	965	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	368	a	16	8
	966	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	369	g	17	9
	967	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	370	f	18	10
	968	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	371	D	19	11
	969	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	372	c	1	12
	970	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	373	b	2	13
	971	Benedictus VI. (137.) .	. . . .	. . . .	Obitus Alfrici. Elfnothus. (35.)	374	a	3	14

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
	972	Bonus I. (138.) . .	. . . .	. . . .	. . . .	375	F	4	15
	973	Bonifacius VII. (139.) .	. . . .	. . . .	. . . .	376	e	5	1
	974	. . . .	. . . .	. . . .	Quædam matrona, nomine Winfleda, dedit centum acras prati et pasturæ et terræ arabilis, quæ jacent ex parte boreali curiæ de Northborn.	377	d	6	2
	975	. . . .	. . . .	Obitus Edgari. Eduuardus II. (23.)	. . . .	378	c	7	3
Titulus XXXVI.	976	Benedictus VII. (140.) .	. . . .	. . . .	. . . .	379	A	8	4
	977	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	380	g	9	5
	978	. . . .	. . . .	. . . .	Dedicatio hujus ecclesiæ a sancto Dunstano in honore apostolorum Petri et Pauli et sancti Augustini.	381	f	10	6
	979	. . . .	. . . .	Martyrium Eduuardi. Ethelredus. (24.)	. . . .	382	e	11	7
	980	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Elfnoti. Siricius. (36.)	383	C	12	8
	981	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	384	b	13	9
	982	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	385	a	14	10
	983	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	386	g	15	11
Titulus XXXVII.	984	Johannes XIV. (141.) .	. . . .	. . . .	. . . .	387	E	16	12
	985	Johannes XV. (142.) .	. . . .	. . . .	. . . .	388	d	17	13
	986	Johannes XVI. (143.) .	. . . .	. . . .	. . . .	389	c	18	14

Titulus XXXVII.	987	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	390	b	19	15
	988	. . . .	Obitus Dunstani, xiv. Kal. Junii. Egelgarus. (25.)	. . . .	Siricius eligitur in episcopum Wilton.	391	G	1	1
	989	. . . .	Obitus Egelgari. Alricus. (26.)	Carta de Sibertiswoelde. Tit. XXXVIII.	Wlfricus I. eligitur in abbatem. (37.)	392	f	2	2
	990	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	393	e	3	3
	991	. . . .	. . . .	. . . .	Carta Brumanni de ii. hagis et i. prato, cum pertinentiis, apud Fordwicum. Tit. XXXVIII.	394	d	4	4
	992	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	395	B	5	5
	993	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	396	a	6	6
	994	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	397	g	7	7
	995	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	398	f	8	8
	996	Gregorius V. (144.) .	. . . .	. . . .	. . . .	399	d	9	9
	997	. . . .	. . . .	. . . .	Carta Eduuardi de Cumbe, de terra de Cumbe.	400	c	10	10
Titulus XXXVIII.	998	Johannes XVII. (145.) .	. . . .	. . . .	. . . .	401	b	11	11
	999	Silvester II. (146.) Hic fecit homagium diabolo.	. . . .	. . . .	Carta Brithrici de terra de Woderingborni. Tit. XXXVIII.	402	a	12	12
	1000	. . . .	Obitus Alrici. Siricius. (27.)	. . . .	. . . .	403	F	13	13
	1001	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	404	e	14	14
	1002	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	405	d	15	15
	1003	Johannes XVIII. (147.) .	. . . .	. . . .	. . . .	406	c	16	1
	1004	Johannes XIX. (148.) .	. . . .	. . . .	. . . .	407	A	17	2
	1005	. . . .	Obitus Siricii. Elphegus. (28.)	. . . .	. . . .	408	g	18	3
	1006	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Wlfrici. Jacet in Cryptis ante altare sancti Ricardi. Elmerus. (38.)	409	f	19	4

I	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuarie.	Reges Angliæ.	Abbates presentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XXXIX.	1007	. . .	. . .	. . .	. . .	410	e	1	5
	1008	. . .	. . .	. . .	. . .	411	C	2	6
	1009	Sergius IV. (140.) .	. . .	. . .	Godwoldus dedit centum acras terræ in Sturfone.	412	b	3	7
	1010	. . .	. . .	. . .	. . .	413	a	4	8
	1011	Benedictus VIII. (150.) .	Martyrium Elphegi. Livingus. (29.)	Dani Cantiam devastabant.	. . . .	414	g	5	9
	1012	. . .	. . .	. . .	. . .	415	E	6	10
	1013	. . .	. . .	. . .	. . .	416	d	7	11
	1014	. . .	. . .	. . .	. . .	417	c	8	12
	1015	. . .	. . .	. . .	. . .	418	b	9	13
	1016	. . .	. . .	Obitus Ethelredi. Edmundus. (25.)	. . . .	419	G	10	14
	1017	. . .	. . .	Obitus Edmundi. Cnutus. (26.)	. . . .	420	f	11	15
	1018	. . .	. . .	. . .	. . .	421	e	12	1
	1019	. . .	. . .	. . .	Elfgiva dedit huic congregationi lx. libras in communi et præter hoc cuilibet monacho xx. solidos.	422	d	13	2
	1020	. . .	. . .	. . .	. . .	423	B	14	3
	1021	. . .	. . .	. . .	. . .	424	a	15	4
	1022	. . .	. . .	. . .	Elmerus eligitur in episcopum Schirborn. Jacet in tumba extra clausuram altaris sancti Johannis. Elstanus. (39.)	425	g	16	5

Titulus XL.	1023	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	426	f	17	6
	1024	Johannes XX. (151.) .	Obitus Livingi. Egelnothus. (30.)	. . . .	. . . .	427	D	18	7
	1025	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	428	c	19	8
	1026	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	429	b	1	9
	1027	. . . .	. . . .	Donatio terrarum de Menstre, cum corpore sanctæ Mildredæ. Tit. XL.	. . . .	430	a	2	10
	1028	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	431	F	3	11
	1029	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	432	e	4	12
	1030	. . . .	. . . .	Translatio sanctæ Mildredæ de Thaneto in præsentem ecclesiam.	. . . .	433	d	5	13
	1031	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	434	c	6	14
	1032	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	435	A	7	15
	1033	Benedictus IX. (152.) .	. . . .	. . . .	. . . .	436	g	8	1
	1034	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	437	f	9	2
	1035	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	438	e	10	3
	1036	. . . .	Obitus Egelnothi. Eadsinus. (31.)	Obitus Cnuti. Haroldus I. (27.)	. . . .	439	C	11	4
	1037	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	440	b	12	5
	1038	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	441	a	13	6
	1039	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	442	g	14	7
	1040	. . . .	. . . .	Obitus Haroldi. Hardecnutus. (28.)	. . . .	443	E	15	8
	1041	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	444	d	16	9
	1042	. . . .	. . . .	Obitus Hardecnuti. Eduuardus III. (29.)	. . . .	445	c	17	10
	1043	. . . .	. . . .	Carta confirmationis omnium terrarum, libertatum, et privilegiorum. Tit. XL.	. . . .	446	b	18	11
	1044	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	447	G	19	12

—	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Annī Adventus Augustini.	Littera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XL.	1045	. . . .	. . . .	Carta de Sellyng et Conybroc, sive Kennington. Tit. XL.	. . . .	448	f	1	13
	1046	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	449	e	2	14
	1047	Silvester III. (153.) .	. . . .	Carta terræ unius aratri apud Littelborne. Tit. XLI.	Obitus Elstani. Jacet in Cryptis ante altare sancti Thomæ.	450	d	3	15
	1048	Gregorius VI. (154.) .	Iste etiam Eadsinus dedit duos calices argenteos et deauratos. Dedit etiam centum marcas ad ædificationem turris ecclesiæ, et unum psalterium glossatum, quod catenatum fuit ad altare sancti Gregorii.	. . . .	Wlfricus II. (40.)	451	B	4	1
Titulus XLI.	1049	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	452	a	5	2
	1050	Clemens II. (155.) .	Obitus Edsini. Robertus I. (32.)	. . . .	. . . .	453	g	6	3
	1051	Damasus II. (156.) Leo IX.[1] (157)	. . . .	. . . .	. . . .	454	f	7	4
	1052	. . . .	Obitus Roberti. Stigandus.[1] (33.)	. . . .	. . . .	455	D	8	5
	1053	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	456	c	9	6
	1054	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	457	b	10	7
	1055	. . . .	. . . .	Carta de Fordwico. Tit. XLI.	Abbas Romam adiit, missus a rege.	458	a	11	8
	1056	Marianus Scotus post longam peregrinationem monachus factus est in Colonia, in monasterio Scottorum sancti Martini, Kal. Aug. feria quinta.	Auctoritate apostolica ordinatur, ut archiepiscopus Cantuariæ assideat in conciliis pontifici sanctæ Rufinæ.	. . . .	Abbas auctoritate apostolica ordinatur, ut in conciliis assideat abbati Montis Cassini.	459	F	12	9

Titulus XLI.	1057	Victor II. (158.) . .	. . . .	. . . .	. . . .	460	E	13	10
	1058	. . . .	. . . .	. . . .	Abbas ecclesiam dilatare incepit, sed quia mandatum cœli reginæ de sua ecclesia servanda implere noluit, letali ægritudine obiit.	461	d	14	11
	1059	Stephanus IX. (159.) Hic fuit abbas Montis Cassini. Benedictus X. (160.) Hic pallium Stigando misit. Hic fuit Marianus inclusus, ii. Idus Maii, in Fuldensi monasterio, juxta corpus sancti Kiliani.	. . . .	. . . .	Obitus Wlfrici. Egelsinus. (41.)	462	c	15	12
	1060	Nicholaus II. (161.) .	. . . .	. . . .	. . . .	463	A	16	13
	1061	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	464	g	17	14
Titulus XLII.	1062	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	465	f	18	15
	1063	Alexander II. (162.) .	. . . .	. . . .	Mitra[2] cum indumento pontificali, auctoritate apostolica, abbati confertur, mero motu domini papæ Alexandri II.	466	e	19	1
	1064	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	467	C	1	2
	1065	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	468	b	2	3
	1066	. . . .	. . . .	Haroldus truditur. (30.)	. . . .	469	a	3	4

[1] *Leo X.* MS. The same mistake occurs in Tit. I. § 16.
[2] A drawing of the mitre in an erect position is here appended in the MS.; and a few years later the same object is again represented horizontal or prostrate.

	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XLII.	1	1067	. . . .	Coronatio Willelmi Conquestoris.	Willelmus dux Normanniæ. (31.)	Abbas mitra uti non audebat ob timorem Conquestoris, mitraque jacuit supina usque ad Rogerum abbatem.	470	g	4	5
	2	1068	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	471	E	5	6
	3	1069	Marianus post x. annos suæ inclusionis Mogontiam venit, jussione episcopi Mogontini et abbatis Fuldensis, et ibi includitur juxta monasterium principale.	. . . .	. . . .	. . . .	472	d	6	7
Titulus XLIII.	4	1070	. . . .	Lanfrancus. (34.)	Carta de decimis Faversham et Miltone, excepta decima mellis et gabli.	Egelsinus fugit. Scotlandus: (42.) Hic novum opus Wlfrici subvertens ecclesiam dilatare incepit.	473	c	7	8
	5	1071	. . . .	. . . .	Carta de saka et socna, et aliis libertatibus.	. . . .	474	b	8	9
	6	1072	. . . .	. . . .	Carta de viii. præbendis de Newyngtone.	. . . .	475	G	9	10
	7	1073	. . . .	. . . .	Carta de manerio de Plumstede.	. . . .	476	f	10	11
	8	1074	. . . .	. . . .	Carta de decimis Odonis episcopi. Tit. XLIII.	. . . .	477	e	11	12
	9	1075	Gregorius VII. (163.) .	. . . .	Carta de donatione Odonis episcopi in Fordwico.	. . . .	478	d	12	13
	10	1076	. . . .	. . . .	Carta præceptoria de burgo de Fordwico.	. . . .	479	B	13	14

Titulus XLIII.	11	1077	. . . .	. . . .	Carta de domibus et consuetudinibus in Fordwico, quæ est confirmatoria de donatione Odonis episcopi.	. . . .	480	a	14	15
	12	1078	. . . .	Transfertur episcopatus Dorcestriæ ad Lincolniam.	Carta Odonis Baiocensis de medietate villæ de Plumstede, et decimis de Knoltun, Tinkenherst, Ringentum, Turstun, et duobus locis Bedlesan et Bochelande, et Osberni Payforei.	Fundatio monasterii de Lewes.	481	g	15	1
	13	1079	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	482	f	16	2
	14	1080	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	483	D	17	3
	15	1081	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	484	c	18	4
	16	1082	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	485	b	19	5
	17	1083	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	486	a	1	6
	18	1084	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	487	F	2	7
	19	1085	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	488	e	3	8
	20	1086	. . .	. . . .	. . . .	. . . .	489	d	4	9
	21	1087	Victor III. (164.) .	. . . .	Obitus Willelmi, v. Idus Septembris. Willelmus Rufus coronatur, vi. Kal. Octobris.	Obitus Scotlandi, iii. Non. Septembris. Jacet in ecclesia Cryptarum sub pelve cum cereo ardente. Wido. (43.) Hic ecclesiam dilatavit, et totum opus perfecit, et corpora sanctorum transtulit.	490	c	5	10
Titulus XLIV.	22	1088	. . . .	. . . .	Carta de Estanores .	. . . .	491	A	6	11
	23	1089	Urbanus II. (165.) .	Obitus Lanfranci. Vacavit.	Carta de saka et sokna. Tit. XLIV.	. . . .	492	g	7	12
	24	1090	Ordo Cartusiæ incepit .	. . . .	. . . .	. . . .	493	f	8	13

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XLIV.	25	1091	. . . .	. . . .	Carta de rectitudinibus et consuetudinibus debitis apud Eastanores in terra et in aqua.	Translatio sancti Augustini sociorumque ejus.	494	e	9	14
	26	1092	. . . .	Anselmus consecratur. (35.)	. . . .	. . . .	495	C	10	15
	27	1093	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	496	b	11	1
	28	1094	Obitus Alwini fundatoris de Burmundeseie.	Transfertur sedes episcopalis de Thedford in Northawicum.	Carta de consuetudinibus debitis apud Newington.	. . . .	497	a	12	2
	29	1095	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	498	g	13	3
	30	1096	Concilium Clarmontanum. Horæ beatæ Mariæ statuuntur dici uotidie.	. . . .	. . . .	. . . .	499	E	14	4
	31	1097	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	500	a	15	5
	32	1098	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	501	c	16	6
	33	1099	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Wydonis. Jacet in Crypta ante altare sancti Ricardi	502	b	17	7
Titulus XLV.	34	1100	Paschalis II. (166.)	. . . .	Obitus Willelmi. Henricus I. (33.)	Hugo I. Florye. (44.) Hic fuit primus benedictus extra ecclesiam suam, apud Lamhedam, ab episcopo Londonensi Mauricio, iii. Idus Maii.	503	G	18	8
	35	1101	. . . .	. . . .	Carta de præbenda in Dovoria. Tit. XLV.	. . . .	504	f	19	9

Titulus XLV.	36	1102	Ordo Cisterciensis incepit	. . . .	Carta alia de eadem præbenda. Tit. XLV.	. . . .	505	e	1	10
	37	1103	. . . .	. . . .	Carta de feria in translatione sancti Augustini. Tit. XLV.	. . . .	506	d	2	11
	38	1104	. . . .	. . . .	Carta ne servientes, qui nec emunt, nec vendunt, nec mercatum ducunt, tallientur ad auxilia burgi Cantuariæ. [Carta] de escambio cum monachis ecclesiæ Christi de terra ad ampliandum cœmeterium illorum. Tit. XLV.	. . . .	507	B	3	12
	39	1105	. . . .	Corpus sancti Elfegi incorruptum repertum est.	. . . .	. . . .	508	a	4	13
	40	1106	. . . .	. . . .	Carta de benedictione Hugonis abbatis. Tit. XLV.	. . . .	509	g	5	14
	41	1107	. . . .	. . . .	Carta de terra quam abbas Hugo disvadavit de Wiberto de Thaneto. Tit. XLV.	. . . .	510	f	6	15
	42	1108	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	511	D	7	1
	43	1109	Abbatia Eliensis in sedem episcopalem commutatur.	Obitus Anselmi. Vacavit	Carta de Estanoris et de littore usque ad medium aquæ. Tit. XLV.	. . . .	512	c	8	2
	44	1110	. . . .	. . . .	Henricus rex dedit filiam suam Matilden Henrico imperatori Alemanniæ.	. . . .	513	b	9	3
	45	1111	. . . .	. . . .	Carta de libertate monasterii. Tit. XLV.	Carta Haimonis de villa de Fordwico, cum omnibus rebus ad eam pertinentibus.	514	a	10	4
	46	1112	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	515	F	11	5
	47	1113	. . . .	. . . .	Carta ut abbas habeat libertatem super presbyteros suos, quam habuit abbas Scotlandus.	. . . .	516	e	12	6

Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Littera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
48	1114	Bernardus fit monachus Cisterciensis.	Radulphus. (36.)			517	d	13	7
49	1115					518	c	14	8
50	1116			Carta de Ripple et Langdone.	Concessio mercati apud Menstre in Thaneto.	519	A	15	9
51	1117					520	g	16	10
52	1118	Gelasius II. (167.) Inceptio ordinis Templariorum.		Carta de libertate servientium et de theloneo.		521	f	17	11
53	1119	Calixtus II. (168.)	Sanctus Thomas nascitur Londoniæ. Petrus, primus prior de Bermundeseie, obiit.			522	e	18	12
54	1120	Bulla de privilegiis et electione abbatis. Tit. XLV.	Submersi sunt in mari Willelmus et Ricardus filii regis Henrici, etc.	Carta de warrenna in terris de Chistelot et Sturreya.		523	C	19	13
55	1121				Fundatio monasterii de Radinge.	524	b	1	14
56	1122		Obitus Radulphi. Vacavit.			525	a	2	15
57	1123				Prior Lewensis efficitur abbas de Radinge.	526	g	3	1
58	1124	Honorius II. (169.)			Obitus Hugonis. Jacet in capitulo in parte boreali. Vacavit.	527	E	4	2
59	1125					528	d	5	3
60	1126		Willelmus I. (37.)	Carta directa Hugoni monacho Rofensi [1] de concessione abbatiæ cum terris et hominibus, et omnibus aliis libertatibus.	Hugo II. Trottiscleue, monachus Rofensis. (45.) Hic primo officia distinxit, et eisdem certos redditus assignavit.	529	c	6	4

Titulus XLV.

Titulus XLVI.	61	1127	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	530	b	7	5
	62	1128	. . . .	. . . .	Carta confirmatoria de ecclesiis et decimis [de] Faversham et Miltone.	. . . .	531	G	8	6
	63	1129	Invasit apostolatum quidam nomine Petrus, a schismaticis dictus Anacletus.	. . . .	. . . .	Abbotismelle adquiritur, et ad sacristiam pro officio magni altaris deputatur.	532	f	9	7
	64	1130	Innocentius II. (170.) .	. . . .	Carta de ecclesiis de Renham, Newintone, Faversham, Northburn, et aliis decimis monasterii.	. . . .	533	e	10	8
	65	1131	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	534	d	11	9
	66	1132	. . . .	. . . .	Carta de redditibus et consuetudinibus et ecclesia de Newingtone.	. . . .	535	B	12	10
	67	1133	. . . .	. . . .	Natus est Henricus filius imperatricis, qui postea fuit rex, filius Galfridi comitis Andegaviæ.	. . . .	536	a	13	11
	68	1134	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	537	g	14	12
	69	1135	. . . .	. . . .	Obitus Henrici. Stephanus. (34.)	. . . .	538	f	15	13
	70	1136	. . . .	Obitus Willelmi. Vacavit	Carta de donatione molendini de Estbrigge.	. . . .	539	D	16	14
	71	1137	Fundatio ecclesiæ de Ledes.	. . . .	Carta de charnellis faciendis super muros ecclesiæ. Tit. XLVI.	. . . .	540	c	17	15
	72	1138	. . . .	Theobaldus. (38.) .	. . . .	. . . .	541	b	18	1
	73	1139	Bulla de libertate monasterii.	. . . .	Carta de saka et sokna et pacis fractura.	. . . .	542	a	19	2
	74	1140	Monachi introducuntur in ecclesiam Dovoriæ.	. . . .	Carta de molendino de Estbrigge.	. . . .	543	F	1	3
	75	1141	Floruit Ricardus de Sancto Victore.	. . . .	Carta de ecclesia de Newintone. Carta de molendino de Estbrigge, ut iterum statuatur in pristinum statum.	. . . .	544	e	2	4

C

[1] *Rouc̃* MS.

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primanio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XLVI.	76	1142	. . . .	Carta confirmatoria de ecclesiis et decimis Faversham et Miltone.	Carta de libertate infra burgum et extra.	. . . .	545	d	3	5
	77	1143	Cœlestinus II. (171.) .	Carta de Estonore, et littore usque ad medium aquæ.	Carta de Hagha . .	. . . .	546	c	4	6
	78	1144	Lucius II. (172.) Bulla de libertate ecclesiæ. Bulla de concordia inter Theobaldum archiepiscopum et nostrates. Confirmatio sententiæ latæ super benedictione abbatis solemni.	. . . .	. . . .	. . . .	547	A	5	7
	79	1145	Eugenius III. (173.) .	. . . .	Carta de Ripple et Langdone.	. . . .	548	g	6	8
	80	1146	Petrus Lumbardus "Sententias" compilavit. Bulla de libertate ecclesiæ. Bulla de confirmatione ecclesiæ de Faversham.	. . . .	Carta de feria in festo apostolorum Petri et Pauli.	. . . .	549	f	7	9
	81	1147	Bulla de confirmatione hospitalis sancti Laurentii.	. . . .	. . . .	. . . .	550	e	8	10
	82	1148	Petrus Comestor scripsit "Historiam Scholasticam."	. . . .	Carta ne prohibeantur homines venire ad molendinum Cantuariæ.	Fundatio monasterii de Faversham.	551	C	9	11
	83	1149	Interdictum totius Angliæ.	. . . .	. . . .	. . . .	552	b	10	12
	84	1150	. . . .	. . . .	Carta Matildæ reginæ de terra data ecclesiæ de Faversham.	. . . .	553	a	11	13

85	1151	. . . .	. . . .	Carta confirmatoria de terra data ecclesiæ de Faversham.	Obitus Hugonis. Jacet in capitulo in parte boreali. Silvester. (46.)	554	g	12	14
86	1152	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	555	E	13	15
87	1153	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	556	d	14	1
88	1154	Anastasius IV. (174.) .	. . . .	. . . .	. . . .	557	c	15	2
89	1155	Adrianus IV. (175.) Bulla de ecclesia de Faversham et de cimis.	Henricus rex junior nascitur.	Obitus Stephani. Henricus II. (35.)	. . . .	558	b	16	3
90	1156	Bulla super donatione ecclesiæ de Northburne in usus pauperum.	. . . .	. . . .	. . . .	559	G	17	4
91	1157	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	560	f	18	5
92	1158	. . . .	Sanctus Thomas factus est cancellarius regis.	Carta de Plumware Parrok W. de Ros ad Plumsted.	. . . .	561	e	19	6
93	1159	Alexander III. (176.) .	. . . .	. . . .	. . . .	562	d	1	7
94	1160	. . . .	Obitus Theobaldi. Vacavit.	Carta de comminutis expensis de Plumstede.	. . . .	563	B	2	8
95	1161	Bulla, quod possumus celebrare tempore Interdicti.	Thomas cancellarius et archidiaconus Cantuariæ eligitur in archiepiscopum, in vigilia Pentecost., et ordinatur presbyter in ecclesia Christi Cantuariæ a Waltero Rofensi in Sabbato sequenti.	. . . .	Obitus Silvestri. Jacet in capitulo ad spatium xii. pedum a lectrino versus occidentem. Vacavit.	564	a	3	9
96	1162	. . . .	Thomas I. Beket consecratur in Dominica Sanctæ Trinitatis, anno ætatis suæ xliv. ab Henrico Wintonensi episcopo. (39.) Sanctus Thomas resignavit sigillum regium.	Carta de warrenna de Chistelot et Sturreye.	. . . .	565	g	4	10
97	1163	. . . .	Translatum est corpus sancti Eduuardi regis et confessoris a sancto Thoma. Oritur discordia inter regem et archiepiscopum.	Carta Rogeri Clare comitis Herfordiæ de uno cervo singulis annis in festo sancti Augustini.	Clarembaldus secularis intrusit.	566	f	5	11

Titulus XLVII. Titulus XLVIII.

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XLVIII.	98	1164	. . . .	Sanctus Thomas exulat in festo Omnium Sanctorum.	Carta de ecclesia de Northburne.	. . . .	567	D	6	12
	99	1165	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	568	c	7	13
	100	1163	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	569	b	8	14
	101	1167	. . . .	. . . .	Carta de salka at sokna, tol et tem, infra burgum et extra.	. . . .	570	a	9	15
	102	1168	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	571	F	10	1
	103	1169	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	572	e	11	2
	104	1170	. . . .	Sanctus Thomas regreditur ab exilio. Thomas I. martyrizatur, anno ætatis suæ lii. Vacavit.	Carta confirmatoria de ecclesiis et decimis Faversham et Miltone.	. . . .	573	d	12	3
	105	1171	Bulla de observatione sigilli.	. . . .	. . . .	. . . .	574	c	13	4
	106	1172	Bulla de confirmatione ecclesiarum de Menstre et Faversham, et de presentatione clericorum in eadem bulla.	Soror sancti Thomæ, nomine Maria, facta est abbatissa de Berkinge.	Carta ut ecclesia de Miltone habeat omnia tenementa in decimis et terris, et de bosco de Northwode.	. . . .	575	A	14	5
	107	1173	Confirmatio ecclesiarum de Faversham et Miltone, et terrarum intra Cantuariam.	Ricardus I. prior Dovoriæ. (40.)	. . . .	. . . .	576	g	15	6

Titulus XLVII.	108	1174	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	577	f	16	7
	109	1175	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	578	e	17	8
	110	1176	. . . .	. . . .	. . . .	Ejectio Clarembaldi. Rogerus I. Lurdingden. (47.) Hic fuit monachus ecclesiæ Christi, custos ad altare ubi sanctus Thomas martyrium passus est.	579	C	18	9
	111	1177	Bulla de libertate ecclesiæ. Bulla de confirmatione præbendæ de Gustone, Rogero electo directa.	. . . .	Confirmatio de concambio terræ ex parte meridiana cœmeterii ecclesiæ Christi juxta campanile.	. . . .	580	b	19	10
	112	1178	. . . .	. . . .	Carta de mensuratione molendini in Cantuaria et extra, ut sic stet sicut juratum fuit tempore regis Henrici I.	. . . .	581	a	1	11
Titulus XLVIII.	113	1179	Bulla de benedictione abbatis sine exactione professionis archiepiscopo facienda. Bulla de confirmatione ecclesiarum de Thaneto et de Miltone.	Lodovicus rex Franciæ venit ad sanctum Thomam, et lapis regalis super feretrum ponitur.	. . . .	Benedictio Rogeri primi abbatis a domino papa in curia Romana et restitutio mitræ[1] cum annulo et sandalis.	582	g	2	12
	114	1180	Bulla de confirmatione ecclesiæ de Northborn ad eleemosynariam. Bulla ne pueri xv. annorum recipiantur in monachatum. Bulla ne cameraria vel sacristaria tradantur ad firmam.	. . . .	Carta præceptoria pro hominibus de Thaneto.	. . . .	583	e	3	13
	115	1181	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	584	d	4	14
	116	1182	. . . .	. . . .	Carta de confirmatione pacis inter Ricardum archiepiscopum et Rogerum abbatem.	. . . .	585	c	5	15

[1] A drawing of the mitre is again added in an erect position.

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XLVIII.	117	1183	. . . .	. . . .	Obiit rex Henricus junior, qui fuit rex transmarinus.	. . . .	586	b	6	1
	118	1184	Lucius III. (177.) .	Obitus Ricardi. Baldwinus. (41.)	. . . .	. . . .	587	G	7	2
	119	1185	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	588	f	8	3
	120	1186	Urbanus III. (178.) .	Baldwinus plura mala fecit monachis ecclesiæ Christi.	. . . .	. . . .	589	e	9	4
	121	1187	Bulla de libertate ecclesiæ. Bulla de confirmatione ecclesiæ de Northborn eleemosynariæ. Bulla ne dentur alicui sæculari, ecclesiæ de Menstre, Northborn, et Sellyng.	. . . .	Jerusalem capta est, et crux Christi a paganis.	. . .	590	d	10	5
	122	1188	Bulla de confirmatione ecclesiæ de Sellyng. Bulla de confirmatione libertatum, et ne archiepiscopus vel aliquis ex suis deroget. Bulla de ecclesiis de Faversham et Miltone, et de custodia clavium. Bulla de confirmatione appropriationis ecclesiarum de Miltone et de Thaneto. Bulla de præbenda de Gustone.	. . . .	. . . .	. . . .	591	B	11	6

Titulus XLVIII.										
123	1189	Gregorius VIII. (179.) Clemens III. (180.)	. . . .	Obitus Henrici II. Ricardus (36.)	Carta de libertate .	592	a	12	7
124	1190	. . . .	Obitus Baldwini. .	. . . .	. . . .	593	g	13	8
125	1191	Cœlestinus III. (181.) .	. . . .	Carta de libertate.	. . . .	594	f	14	9
		Bulla ne monachi de Faversham sepeliant parochianos nostros in cœmeterio suo.							
		Bulla de confirmatione super libertate ecclesiæ.							
		Bulla quod nec abbas, nec aliquis potest tradere ad firmam camerariam et sacristariam.							
		Bulla de confirmatione sententiæ super benedictione abbatis et libertate ecclesiæ.							
		Bulla ne clerici tradant ecclesias suas ad firmam.							
		Bulla quod possumus celebrare in terra interdicta.							
		Bulla de confirmatione de Northborne.							
		Bulla de præbenda de Tusteton.							
		Bulla ne abbas redditus sacristariæ et elecmosynariæ, capitulo inconsulto, aliunde ministret.							
						595	D	15	10
126	1192	. . . .	Hubertus. (42.) . .	. . . .	. . . .	596	e	16	11
127	1193	. . . .	. . . .	Carta de mercato ad Stonore.	. . . .	597	b	17	12
128	1194	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	598	a	18	13
129	1195	Bulla de confirmatione ecclesiæ de Chistelot in usus infirmorum.	. . . .	. . . .	. . . .				

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuarie.	Reges Angliæ.	Abbates presentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus XLVIII.	130	1196	Bulla ne archiepiscopus vel episcopus, vel apostolicæ sedis legatus, seu officiarii eorum, istud monasterium interdicere poterint. Bulla de remedio appellationis ultimæ. Bulla de confirmatione hospitalis sancti Laurentii.	.	.	.	590		19	14
	131	1197	.	.	.	.	591	e	1	15
	132	1198	Innocentius III. (132.) Concilium Lateranense.	.	.	.	592	d	2	1
	133	1199	.	.	Occisio Ricardi. Johannes. (37.)	.	593	c	3	2
	134	1200	Ordo Fratrum Prædicatorum incepit.	.	.	.	594	A	4	3
	135	1201	.	.	.	.	595	g	5	4
	136	1202	Bulla de libertate eccles &c.	.	.	.	596	f	6	5
	137	1203	.	.	Carta de Stonores et littore usque ad medium aque. Carta de saka et sokna, et pacis fractura. Carta confirmationis super mercato de Estonores.	.	597	e	7	6
	138	1204	Bulla confirmatoria de decimis de Colleslond.	.	.	.	598	C	8	7
	139	1205	Bulla ne ultra tres dictas trahamur ad causas.	Obitus Huberti	.	.	599	b	9	8
	140	1206	.	.	.	.	600	a	10	9

Titulus XLVIII.	141	1207	. . . .	Stephanus. (43.) .	. . . .	. . . .	610	g	11	10
	142	1208	Interdictum generale in Anglia.	. . . .	. . . .	. . . .	611	E	12	11
	143	1209	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	612	d	13	12
	144	1210	Ordo Fratrum Minorum incepit.	. . . .	. . . .	. . . .	613	c	14	13
	145	1211	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	614	b	15	14
	146	1212	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Rogeri xiii.Kal. Novembris. Jacet in capitulo ex parte boreali. Alexander (48) benedictus a papa in curia Romana.	615	G	16	15
Titulus XLIX.	147	1213	Relaxatio Interdicti in Anglia.	. . . .	. . . .	. . . .	616	f	17	1
	148	1214	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	617	e	18	2
	149	1215	Bulla ne dentur personatus vel beneficia ad preces vel minas potentum.	. . . .	. . . .	. . . .	618	d	19	3
	150	1216	Honorius III. (183.)	. . . .	Obitus Johannis. Henricus III. (38.)	. . . .	619	B	1	4
	151	1217	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	620	a	2	5
	152	1218	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	621	g	3	6
	153	1219	. . . .	. . . .	. . . .	Conveniunt primo abbates nigrorum monachorum Oxoniæ ad tractandum de ordine.	622	f	4	7
	154	1220	Bulla confirmatoria de ecclesiis de Sellyng, Guston, Lenham, et Chistelet. Bulla ne monachus possit compelli ad cognitionem causarum. Bulla de indulgentia ad opus ecclesiæ.	Translatio sancti Thomæ	. . . .	Obitus Alexandri, iv. Nonas Octobris. Jacet in capitulo ex parte australi. Hugo III.vii.Kal. Septembris electus est. Benedicitur in curia Romana, uno die mensis Aprilis. (49.)	623	D	5	8

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Tit. XLIX.			Bulla de susceptione custodiæ fratrum et bonorum hospitalis sancti Laurentii sub speciali protectione, et confirmatio redditus, etc.	. . . .	. . . .	. . . .	624	c	6	9
Titulus L.	155	1221	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	624	c	6	9
	156	1222	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	625	b	7	10
	157	1223	. . . .	. . . .	Carta de feodo quem tenuit Absalon in Sandwico juxta ecclesiam sancti Petri.	. . . .	626	a	8	11
	158	1224	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Hugonis III., Non. Novembris. Jacet in navi ecclesiæ prope altare sanctæ crucis ex parte boreali. Robertus de Bello electus, viii. Kal. Decembris. Benedicitur in curia Romana, viii. Idus Maii, qui dies fuit Ascensionis. (50.)	627	F	9	12
	159	1225	Bulla ut liceat in propriis parochiis capellas construere.	. . . .	. . . .	. . . .	628	e	10	13
Titulus LI.	160	1226	. . . .	. . . .	Carta confirmationis de libertate monasterii. Carta confirmationis mercati de Estonores et omnibus consuetudinibus ibidem.	Compositio inter abbatem et barones de Sandwico, de præsentatione ecclesiæ sancti Petri.	629	d	11	14

					Carta confirmationis de Estonores et littore usque ad medium aquæ. Carta de quieta clamatione furagii in tota Cantia.				
Titulus LI.	161	1227	Gregorius IX. (184.)	. . . . .	. . . . .	. . . . .	630	c	12	15
	162	1228	Bulla de confirmatione ecclesiarum de Menstre, Northborn, et Sellyng. Bulla de confirmatione ecclesiæ de Plumstede. Bulla de ecclesia de Chistelot, ne quis præsumat fructus in alios usus convertere.	Obitus Stephani. Vacavit.	. . . . .	Dimissio terrarum juxta ecclesiam sancti Petri in Sandwico.	631	A	13	1
	163	1229	Bulla de præbenda de Gustone. Bulla ne quis exigere valeat decimas de novalibus vel nutrimentis. Bulla demandans archiepiscopis, episcopis, et decanis. Bulla de confirmatione ecclesiæ de Lenham in usus refectorii. Confirmatio ecclesiæ de Sellyng ad vestitum monachorum.	Ricardus II. (44.) .	. . . . .	. . . . .	632	g	14	2
	164	1230	. . . .	. . . . .	Carta de exactione xl. solidorum de feodis militum, et concessione xl. solidorum prælatis de eodem.	. . . .	633	f	15	3
	165	1231	. . . . .	Obitus Ricardi. Vacavit.	. . . . .	. . . . .	634	e	16	4
	166	1232	Bulla conservatoria directa archidiacono Sutbiriensi, priori sancti Edmundi, et decano Christianitatis de sancto Edmundo.	. . . . .	. . . . .	. . . . .	635	C	17	5

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates presentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LI.	167	1233	Bulla de approbatione consuetudinum istius monasterii, et earumdem confirmatio.	.	.	.	636	b	18	6
	168	1234	Bulla confirmationis ecclesiæ de Chisteleé.	Edmundus. (45)	.	.	637	a	19	7
	169	1235	Bulla excitatoria ad regem de defendendo et conservando.	.	.	.	638	g	1	8
			Bulla de capellis in Thaneto.	.	.	.				
			Bulla ne quis possit excommunicare monachos, clericos, et homines.							
			Bulla quod ecclesiæ nostræ et homines nostri, et omnia bona nostra habita et habenda, sint sub protectione Romanæ ecclesiæ.							
	170	1236	Bulla ne ultra duas dietas trahamur ad causas.	.	.	.	639	E	2	9
			Bulla de confirmatione annuorum censuum in ecclesiis nostris.							
	171	1237	. . .	.	.	.	640	d	3	10
	172	1238	Bulla super compositione, directa abbati et conventui, inter sanctum Edmundum et nos.	.	.	.	641	c	4	11
			Bulla ne quis præsumat emere terras vel redditus ab aliquo tenentium nostrorum.		Carta confirmationis de compositione inter sanctum Edmundum et nos.					
			Bulla de libertate ecclesiæ, et ne decimæ de novalibus exigantur.							

			Bulla ut non possumus compelli per literas apostolicas ad providendum alicui. Bulla de tunica et dalmatica. Bulla de confirmatione super compositione inter nos et sanctum Edmundum, directa priori et conventui ecclesiæ Christi.							
	173	1239	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	642	b	5	12
	174	1240	Bulla de appropriatione ecclesiæ de Plumsted in usus pauperum. Bulla quod abbas potest dare benedictionem in absentia episcoporum.	Obitus Edmundi. Vacavit.	. . . .	Dedicatum est magnum altare, et altare sancti Augustini et sancti Adriani.	643	G	6	13
	175	1241	. . . . .	. . . .	. . . .	. . . .	644	f	7	14
Titulus LI.	176	1242	Cœlestinus IV. (185.) Bulla confirmatoria super ecclesiis in Thaneto ad sacristiam assignatis.	. . . .	. . . .	. . . .	645	e	8	15
	177	1243	Innocentius IV. (186.) Bulla de indulgentiis in festo Petri et Pauli et Augustini. Bulla de pileis utendis.	. . . .	Carta de warrenna de Thaneto.	. . . .	646	d	9	1
	178	1244	. . . . .	Bonifacius. (46.) .	. . . .	. . . .	647	B	10	2
	179	1245	Bulla de non providendis clericis contra voluntatem abbatis et conventus.	. . . .	Carta de warrenna de Lenham.	. . . .	648	a	11	3
	180	1246	Bulla ne delegatus vel subdelegatus, executor vel conservator, possit nos excommunicare. Bulla ne compellamur ad solutionem debitorum, nisi causa constiterit in utilitatem monasterii.	. . . .	Carta de warrenna de Eastureye et de Chistelet.	. . . .	649	g	12	4

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LI.	181	1247	. . . .	. . .	. . .	. . .	650	f	13	5
	182	1248	Bulla de libertatibus et exemptionibus.	. . .	. . .	. . .	651	D	14	6
			Bulla quod abbas potest dispensare super statutis Gregorii, et absolvere monachos.							
			Bulla de indulgentia, ne cogamur per literas apostolicas ad provisionem sive receptionem.							
			Bulla de confirmatione super omnibus possessionibus nostris sub protectione domini papæ.							
			Bulla de mandatis archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, et decanis.							
			Bulla de possessionibus et aliis bonis ad nos conversorum, ut possumus ea petere.							
			Bulla de indulgentia nova super ecclesia de Lenham.							
			Bulla conservatoria contra alienationes in enormem læsionem.							
	183	1249	Bulla de ecclesia de Lenham.	. . .	. . .	. . .	652	e	15	7
			Bulla conservatoria directa episcopo Wintonensi ad inspicienda privilegia nostra vetusta.							

Titulus LI.	184	1250	Bulla de indulgentia pro ecclesia de Lenham. Bulla super privilegiis inspiciendis et transcribendis, directa episcopo Cicestrensi. Bulla quod vicarii solvant procurationes de ecclesiis nobis appropriatis. Bulla contra infidelitatem clericorum.			653	b	16	8
	185	1251	Bulla conservatoria super quodam sequestro facta in ecclesia de Faversham, et super eo quod archiepiscopus, etc.			654	a	17	9
	186	1252	Bulla directa abbati et priori sancti Edmundi, ne ultra tres dietas trahamur ad judicium. Bulla quod possumus præsentare canonice ad ecclesias nostras, non obstantibus aliquibus suspensionibus. Bulla ne ultra tres dietas trahamur in causam. Bulla conservatoria super eodem. Bulla conservatoria ne bona alienentur in enormem læsionem. Bulla ne per literas apostolicas, generales vel speciales, cujuscunque tenoris, possimus cõmpelli, etc. Bulla de confirmatione libertatum et exemptionum. Bulla super confirmatione Cœlestini papæ.		Carta de fine facto per priorem et conventum de vacatione abbatiæ et talliagio.	655	F	18	10

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus.]	Indictio.
Titulus LII.	187	1253	Bulla de privilegio contra provisiones factas et faciendas in perpetuum. Bulla conservatoria, directa abbatibus sancti Edmundi et Waltham, super statutis Gregorii Noni. Bulla conservatoria, directa abbati et priori sancti Edmundi, contra provisiones et pensiones. Bulla conservatoria, directa abbatibus sancti Edmundi, ne quis nos impedire possit. Bulla quod non, obstantibus aliquibus suspensionibus, a beneficiorum collatione seu illorum reservatione impediamur.	. . .	. . . .	Obitus Roberti II., xvii. Kal. Febr. Jacet in capella sanctæ Mariæ in introitu cancelli. Rogerus II. electus est iii. Non. Febr. Benedicitur iv. Kal. Sept. in præsentia ecclesia ab episcopo Londoniensi. (51.)	656	e		11
	188	1254	. . .	. . .	. . . .	. . .	657	d	1	12
	189	1255	Alexander IV. (187.) Bulla conservatoria ecclesiæ de Tendirdene. Bulla de quingentis marcis, in quibus obligavit episcopus Herford. Bulla conservatoria pro Plumstede, cum triplici privilegio. Bulla super appropriatione ecclesiæ de Sellynge.	. . .	Carta de compositione super decima, domino regi a papa concessa.	. . .	658	c	2	13

Titulus LII.	190	1256	Bulla de appropriatione ecclesiæ de Sellynge, cum quatuor privilegiis. Bulla de confirmatione appropriationis ecclesiæ de Plumstede. Bulla de appropriatione ecclesiæ de Prestone, cum ejus littera conservatoria. Bulla de privilegiis ecclesiæ de Prestone. Bulla super appropriatione ecclesiæ de Tentirdene. Bulla ne aliqui habeant ingressum in eleemosynariam, camerariam, etc., tempore vacationis. Bulla de indulgentia unius anni et xl. dierum. Bulla ne maneria vel ecclesiæ tradantur laicis sine consensu. Bulla de benedictione pallarum. Bulla ut abbas possit monachis suis minores ordines conferre. Bulla de custodibus maneriorum duplicata. Bulla ne corrodia concedantur, nisi nobis personaliter servientibus.	. . . .	. . . .	Summa totius indulgentiæ a fundatione monasterii usque ad hunc annum concessæ: quolibet die viii. anni cum additione unius anni, infra octavas apostolorum Petri et Pauli et sancti Augustini. Omnes enim indulgentiæ præcedentes per Alexandrum quartum confirmatæ fuerunt.	659	A	3	14

[1] *abba* MS.

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LII.			Bulla quod papa conservaß ecclesiæ nostræ libertates illæsas. Bulla de benedictione solemni danda ab abbate. Bulla ut utamur privilegiis non antea usitatis. Bulla de consuetudinibus festivitatum. Bulla ne ratione delicti vel contractus trahamur coram ordinario. Bulla de tunica et dalmatica. Bulla de custodia pupillorum. Bulla generalis de ecclesiis appropriatis, et quod vicarii tenentur solvere procurationes. Bulla ne, nobis invitis, emantur possessiones nostræ vel redditus. Bulla ne monachi officiarii prætereant stantum terminum reddendi compotum. Bulla confirmationis indulgentiarum. Bulla confirmatoria de hospitali sancti Laurentii. Bulla de membranis vel litteris non signandis sine consensu conventus.						

Titulus LII.			Bulla ne per constitutiones seu statuta legatorum, nunciorum, vel delegatorum sedis apostolicæ consuetudinibus nostris regularibus, vel libertatibus, aliquod præjudicium generetur.							
	191	1257	Bulla de indulgentia xl. dierum. Bulla ne ultra duas dietas trahamur in causas.	. . . .	. . . .	. . . .	660	g	4	15
	192	1258	Bulla pro ecclesia de Lede, de decimis non dandis regi. Bulla ne abbas teneatur invitus cognoscere de causis. Bulla de benedictione danda ab abbate. Bulla ut possimus uti privilegiis non usitatis. Bulla quod non teneamur ad provisionem alicujus per litteras apostolicas. Bulla de confirmatione hospitalis sancti Laurentii. Bulla de appropriatione ecclesiæ sancti Pauli quadriplicata.	. . . .	. . . .	. . . .	661	f	5	1
	193	1259	. . . .	. . . .	Breve regium de warrenna in terris Stedmerch et Littelborne.	. . . .	662	c	6	2
	194	1260	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	663	C	7	3
	195	1261	Urbanus IV. (188.) Institutio festi Corporis Christi. Bulla confirmatoria omnium libertatum et exemtionum.	. . . .	. . . .	. . . .	664	b	8	4

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Littera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LII.			Bulla confirmatoria omnium privilegiorum nostrorum et sæcularium libertatum. Bulla quod possimus uti privilegiis non usitatis. Bulla quod non tenemur ad solutionem debitorum, nisi in usum monasterii convertantur. Bulla quod abbas possit dispensare super irregularitate cum monachis.							
	196	1262	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	665	a	9	5
	197	1263	. . . .	. . . .	Carta de xl. et sex pedibus terræ in longitudine, et iii. pedibus et dimidio in latitudine, de communi strata juxta ecclesiam sancti Pauli.		666	g	10	6
	198	1264	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	667	E	11	7
	199	1265	Clemens IV. (189.) .	. . . .	Carta de libera warrenna in omnibus dominicis terris in comitatu Cantiæ, et de mercatu in die Martis, et de feria per tres dies apud Plumstede.	. . . .	668	d	12	8
	200	1266	. . . .	. . . .	Carta de xl. acris terræ pro una marca per annum Reginaldo aurifabro in tenura de Langport, vocata Wykesfeld.	. . . .	669	c	13	9
	201	1267	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	670	b	14	10

Titulus LII.	202	1268	Obitus Clementis. Vacavit.	. . . . .	. . . . .	Carta Hamonis, filii Rogeri Doge de manerio de Natingdone. Tit. LI.	671	G	15	11
	203	1269	. . . . .	. . . . .	Conditum est corpus sanctæ Mildredæ in novo monumento, vii. Kal. Junii, et dedicatum est altare ejusdem in honore Sanctorum Innocentium.	. . . . .	672	f	16	12
	204	1270	. . . . .	Obitus Bonifacii .	. . . . .	. . . . .	673	e	17	13
	205	1271	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	674	d	18	14
	206	1272	Gregorius X. (190.) Bulla conservatoria, directa abbati et priori Westmonasteriensi. Bulla confirmatoria privilegiorum et libertatum.	Robertus II. Kiluuarbi. (47.)	. . . . .	. . . . .	675	B	19	15
	207	1273	. . . . .	. . . . .	Obitus Henrici. Eduuardus IV., post Conquestum I. (39.)	Obitus Rogeri, Idus Decembris. Jacet coram altare sanctæ Katerinæ, sub lapide cum imagine sculpto. Nicholaus de Spina eligitur in crastino Circumcisionis. Benedicitur in curia Romana, v. Idus Aprilis, qui fuit dies Paschæ. (52.)	676	a	1	1
Titulus LIII.	208	1274	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	677	g	2	2
	209	1275	Innocentius V. (191.) .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	678	f	3	3
	210	1276	Adrianus V. (192.) Johannes XXI. (193.) Bulla quod possumus recipere bona conversorum nostrorum. Bulla ne aliquis bona monasterii invadere, occupare, seu alio modo detinere præsumat. Bulla ne dentur decimæ de novalibus nostris.	. . . . .	Carta de i. messuagio et i. carucata terræ, viginti solid. redditus, in Estsutton ; et i. acra terræ et medietate i. molendini, cum pertinentiis in Sturrey.	. . . . .	679	D	4	4

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LIII.	211	1277	Nicholaus III. (194.) Bulla conservatoria, directa abbati sancti Albani. 'Ea quæ de bonis.' Bulla ne aliquis bona monasterii occupare, invadere, seu alio modo detinere præsumat. Bulla quod possumus uti privilegiis non usitatis.	. . . .	. . . .	. . . .	680	c	5	5
	212	1278	. . . .	Promovetur Robertus in cardinalem.	. . . .	. . . .	681	b	6	6
	213	1279	. . . .	Johannes I. Pecham. (48.)	. . . .	. . . .	682	a	7	7
	214	1280	. . . .	. . . .	Statutum ne religiosi in acquisitione crescant.	. . . .	683	F	8	8
	215	1281	Martinus IV. (195.)	. . . .	. . . .	. . . .	684	e	9	9
	216	1282	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	685	d	10	10
	217	1283	. . . .	. . . .	Carta de quadam venella inclusa juxta portam curiæ.	Cessit Nicholaus, iv. Idus Maii, et intravit ordinem Cartusiensem prope Paris. Thomas I. Fyndon. (53.) Benedicitur London. ii. Non. Aprilis ab archiepiscopo Dubliniensi.	686	c	11	11
Titulus LIV.	218	1284	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	687	A	12	12

Titulus LIV.	219	1285	Honorius IV. (196.) Bulla confirmatoria privilegiorum. Bulla de confirmatione cantariæ Hamonis Doge. Bulla quod abbas potest dare licentiam loqui monachis Cisterciensis ordinis. Bulla quod clerici beneficiati in servitio nostro remanentes percipient fructus ecclesiarum. Bulla conservatoria, directa abbatibus Westmonasterii et de Waltham, ne clerici nostri compellantur. Bulla conservatoria, directa abbati de Waltham, quod omnes qui alienant et detrahunt bona, etc. Bulla de correctione fratrum hospitalis sancti Laurentii.	. . . .	Concessio de hundredo de Ringeslo, Blengate, et Doverhamford ad feodi firmam pro v. lib. per annum. Carta missa tenentibus de hundredo prætacto, ut abbati et ministris suis intendant et respondeant.	. . . .	688	g	13	13
	220	1286	Bulla quod abbas et fratres possunt comedere carnes in aula et in secreta camera abbatis.	. . . .	. . . .	. . . .	689	f	14	14
	221	1287	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	690	e	15	15
	222	1288	Nicholaus IV. (197.) .	. . . .	Carta de concambio terrarum cum monachis ecclesiæ Christi. Carta de emptione terrarum et reddituum post statutum ad valentiam x. lib., viii. s., vi. d.	. . . .	691	C	16	1
	223	1289	Bulla conservatoria, directa abbati de Waltham.	. . . .	. . . .	. . . .	692	b	17	2
	224	1290	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	693	a	18	3

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates presentis Monasterii.	Anni adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LIV.	225	1291	. . . .	. . . .	Decima bonorum ecclesiasticorum auctoritate apostolica regi concessa est ad subsidium Terræ Sanctæ per vi. annos.	. . . .	694	g	19	4
	226	1292	. . . .	Obitus Johannis .	. . . .	Facta sunt stalla in choro.	695	E	1	5
	227	1293	. . . .	Robertus III. Winchelse. (49.)	Miraculum sanctæ Mildredæ, xv. Kal. Junii, in festo translationis ejusdem; propter quod jussit rex justitiariis cessare ab executione brevium per totam Angliam. Carta de quieta clamatione de maneriis Langport, Chistelet, Sturrei, Menstre, et Salmeston.	Magnum festum in die Sancti Augustini, vii. Kal. Junii, in quo fuerunt omnes prælati Cantiæ et lxvi. milites, et dominus J. Berwic, justitiarius, cum aliis justitiariis itinerantibus, et omnis populus, qui fuit in itinere. Summa omnium in hoc festo mmmm.d. [4500] homines.	696	d	2	6
	228	1294	Cœlestinus V. (198.) Bonifacius VIII. (199.)	Exigitur a clero Angliæ medietas omnium bonorum.	Carta de catallis felonum, fugitivorum, damnatorum.	. . . .	697	c	3	7
	229	1295	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	698	b	4	8
	230	1296	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	699	G	5	9
	231	1297	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	700	f	6	10

Titulus LIV.	232	1298	Bullæ sex de diversis privilegiis. Littera conservatoria, directa abbatibus Westmonasterii; de Waltham, et sancti Edmundi. Littera conservatoria, directa abbati Westmonasterii. Quod licet nobis in placito inter nos et archiepiscopum testes, quos curiæ mandar[emus?], no[minare]. De testium admissione ante litem contestatoriam. Inhibitio ad archiepiscopum super causis appellationis inter ipsum et nos. Duplicatur. Littera conservatoria, directa abbati de Waltham contra districtores bonorum ecclesiæ.			701	e	7	11
	233	1299	Bulla de reformatione status antiqui et exemptionis novæ. Bulla declaratoria super exemptione et revocatione quorundam privilegiorum prius per eundem papam concessorum.[1]		Carta de via inclusa de manerio de Chistelet.	702	d	8	12
	234	1300	Bulla conservatoria, directa abbati de Langdone, pro ecclesia de Tentirdene.		Carta de elargatione curiæ	703	B	9	13
	235	1301	Bullæ xv. Bulla missa episcopo Wintoniensi, ut excommunicet quosdam malefactores.			704	a	10	14

[1] This "bulla," the notice of which appears in the column of "Reges Angliæ," is described as a contradiction of the former "in certis articulis."

Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
1		Titulus LIV.							
		Bulla excommunicatoria contra detentores decimarum ecclesiæ de Scheldwriche.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia sancti Laurentii in Thaneto contra raptores.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia sancti Petri in Thaneto contra detentores decimarum.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia de Menstre in Thaneto.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia sancti Johannis in Thaneto contra detentores decimarum.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia de Chistelet contra detentores decimarum.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia de Littelborne contra detentores decimarum.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia de Prestone contra detentores decimarum.							
		Bulla conservatoria pro ecclesia de Selling contra detentores decimarum.							

Titulus LIV.			Bulla conservatoria pro ecclesia de Lenham contra detentores decimarum.						
			Bulla conservatoria pro ecclesia de Miltone contra detentores decimarum.						
			Bulla conservatoria pro ecclesia de Faversham.						
			Bulla conservatoria contra detentores decimarum de Faversham.						
			Bulla conservatoria pro ecclesia sancti Pauli.						
	236	1302	Bulla directa abbati de Waltham pro ecclesia de Tentirdene.			705	g	11	15
			Bulla de reverentia exhibenda et campanis pulsandis archiepiscopo in ecclesiis nostris.						
	237	1303	. . . . .	. . . .	. . . . .	706	f	12	1
	238	1304	Benedictus XI. (200.)	. . . .	Carta de terris Johannis Leken in Westbeere.	707	D	13	2
			Bulla quod ad abbatem pertinet præsentatio clericorum, et ad archiepiscopum institutio.						
	239	1305	Clemens V. (201.)	. . . .	. . . . .	708	c	14	3
	240	1306	. . . . .	. . . .	. . . . .	709	b	15	4
	241	1307	Bulla directa abbati de Faversham contra detentores decimarum in omnibus ecclesiis nostris.	. . . .	Obitus Eduuardi I. post Conquestum. Eduuardus V. (40) Secundus post Conquestum. Carta de x. acris terræ in Littelborne. Carta de i. tofto ad personatum de Sturreie.	710	a	16	5
	242	1308	. . . . .	. . . .	Carta de charnellatione novæ portæ. Tit. LIII.	711	F	17	6

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LV.	243	1309	Bulla de appropriatione ecclesiarum de Sturreye et Keningtone. Bulla conservatoria contra detentores decimarum ecclesiarum de Sturrei et Keningtone.	. . . .	. . . .	Obitus Thomæ, xiv. Kal. Martii. Jacet ante altare sanctæ Mariæ. Radulphus benedicitur in curia Avinionensi, xj. Kal. Julii. (54.)	712	e	18	7
	244	1310	Ordo Templariorum extinctus est.	. . . .	Carta de Polderismelle apud Sturrey. Tit. LIV.	. . . .	713	d	19	8
	245	1311	. . . .	. . . .	Carta de licentia adquirendi terras ad valorem lx. librarum. Carta de appropriatione ecclesiarum de Keningtone et Sturrey.	. . . .	714	c	1	9
	246	1312	. . . .	. . . .	Carta de libertatibus maneriorum et catallis, servorum fugitivorum. Carta de adquisitione lxx. acrarum Ricardi de Beere. Carta de uno messuagio, una carucata terræ Philippi de Inteberghe in Est-Sutton. Carta de uno messuagio, lxi. acris terræ magistri Willielmi le Meneter.	. . . .	715	A	2	10
	247	1313	. . . .	Obitus Roberti. Walterus. (50.)	Carta de xvii. acris terræ Thomæ Poucyn in Menstre.	Henricus Stanton justitiarius itineris.	716	g	3	11
	248	1314	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	717	f	4	12

Titulus LV.	249	1315	. . . .	. . . .	Carta de molendino de Littelborne. Carta de via inclusa apud Northburne. Carta de vacatione monasterii. Carta de escambio terræ cum magistro Andrea de Brugge. Carta unius messuagii et xviii. acrarum terræ Johannis Foster et Walteri Russel. Carta de i. molendino, v. acris terræ in Littelborne, Walteri Russel.	. . . .	718	e	5	13
	250	1316	Johannes XXII. (202.) .	. . . .	Carta de clvii. acris terræ in Chistelet, Sturrey, etc. Carta de confirmatione xi. acrarum terræ in Chistelet, Sturrey, etc. Carta de confirmatione xi. acrarum in Chistelet.	. . . .	719	C	6	14
	251	1317	. . . .	. . . .	Carta de xi. acris i. roda marisci Gervasii Scherreve, id est Rychope. Carta de licentia concessa Laurentio de Cornwalleis et Michaeli de Bastervyle de terris in Sturrey et Chistelet.	. . . .	720	b	7	15
	252	1318	. . . .	. . . .	Carta de transgressione perquisitionis terrarum Johannis Botsveyn. Carta de onfirmatione molendini et lx. acris terræ in Stureye.	. . . .	721	a	8	1
	253	1319	. . . .	. . . .	Carta de escambio terræ juxta Quentgate cum priore ecclesiæ Christi.	. . . .	722	g	9	2
	254	1320	Castrum de Ledes obsidetur.	. . . .	Carta de escambio terrarum cum priore ecclesiæ Christi.	. . . .	723	E	10	3

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates presentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LV.	255	1321	.	.	Carta de escambio terræ cum Roberto de Sturrey.	.	724	d	11	4
	256	1322	.	.	Carta de uno messuagio et xxxiv. acris magistri Johannis de Grove.	.	725	c	12	5
	257	1323	.	.	.	.	726	b	13	6
	258	1324	.	.	Carta de escambio terræ et redditus cum priore ecclesiæ Christi.	.	727	g	14	7
	259	1325	.	.	.	Hic dedicatur magnum altare, Kalend. Martii, in honore apostolorum Petri et Pauli, sancti Angliorum apostoli Augustini, et sancti Ethelberti regis, cum indulgentia xl. dierum.	728	f	15	8
	260	1326	.	.	Carta de escambio terrarum in Northborn, Ripple, Langdon, Plumsted, et alibi. Carta de confirmatione antiquarum cartarum et ecclesiarum [de] Faversham et Miltone. Carta de confirmatione antiquarum cartarum, et remissione omnium actionum erga abbatem in Langport, Chistelet, Sturrey, Menstre, et Salmeston.	Hoc anno reparatum fuit caput sancti Augustini.	729	e	16	9

					Obitus Eduuardi II. post Conquestum, (41.) Eduuardus VI. Tertius post Conquestum. (41.)					
Titulus LV.	261	1327	. . . . .	Obitus Walteri. Simon I. (51.)	. . . . .	. . . . .	730	d	17	10
	262	1328	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	731	B	18	11
	263	1329	Bulla executoria, directa abbati de Langdone, de appropriatione ecclesiarum de Wynelisberg, etc.	. . . . .	. . . . .	. . . . .	732	a	19	12
	264	1330	Bulla conservatoria, directa abbati de Faversham.	. . . . .	. . . . .	. . . . .	733	g	1	13
	265	1331	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	734	f	2	14
	266	1332	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	735	D	3	15
	267	1333	Bulla confirmatoria privilegii Bonifacii VIII.	. . . . .	. . . . .	. . . . .	736	c	4	1
	268	1334	Benedictus XII. (203.) .	. . . . .	. . . . .	Obitus Radulphi, iii. Non. Februarii. Jacet in muro juxta altare Annuntiationis beatæ Mariæ. Thomas II. Poucyn, primo die mensis Martii, benedicitur in curia Avinionensi, ii. Idus Junii. (55.)	737	b	5	2
Titulus LVI.	269	1335	. . . . .	. . . . .	Carta de lxxxi. acris terræ, lx. acris pasturæ et dimidio in Lenham. Carta de terris et tenementis in Lenham, Chistelet, Cantuaria, Northborne, Scholdun, Menstre, Littilborn, Natingdone, Miltone ad manum mortuam.	. . . . .	738	a	6	3

—	Anni a Conquestu Angliæ.	—	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Regos Angliæ.	Abbates presentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis.]	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus.]	Indictio.
Titulus LVI.	270	1336	.	.	.	.	739	F	7	4
	271	1337	.	.	.	.	740	e	8	5
	272	1338	.	.	Carta de appropriatione ecclesiarum [de] Wivelisberg, Stone, et Brokland.	.	741	d	9	6
	273	1339	.	.	Bellum de Scluse. Rex Angliæ arma accipit Franciæ.	.	742	c	10	7
	274	1340	.	.	.	.	743	A	11	8
	275	1341	Clemens VI. (204.)	.	.	.	744	g	12	9
	276	1342	.	.	Exemplificatio recordi et processus decimæ decimarum manerii de Milton.	.	745	f	13	10
Titulus LVII.	277	1343	.	.	.	Obitus Thomæ Poucin, in translatione sancti Augustini, Idus Septembris. Jacet ad altare sanctæ Katerinæ sub imagine sculpta. Willelmus I. Druleigh, vi. Non. Octobris. (56.) Et benedicitur in curia Avinionensi in translatione Augustini. Jacet in capitulo ex parte prioris.	746	e	14	11

Titulus LVIII.	278	1344	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	747	C	15	12
	279	1345	Bulla quod possumus ecclesiasticos redditus dimittere ad firmam cuicunque et quandocunque nobis placuerit.	. . . .	Eduuardus, regis primogenitus, miles efficitur, et taxa ad scutagium exigitur.	. . . .	748	b	16	13
	280	1346	Bulla de appropriatione ecclesiarum Wyvelisberg, Stone, et Broclonde. Bulla conservatoria, directa episcopo Wintoniensi et abbatibus Westmonasterii et Langdon.	. . . .	Bellum de Crecy . .	Obitus Willelmi in nocte sancti Mauricii. Johannes II. Devenech. (57.) Hic monachus Wintoniensis per provisionem præficitur in abbatem, cassata electione Willelmi Kenington, Electus est Willelmus Kenington, v. die mensis Octobris.	749	a	17	14
	281	1347	Bulla quod abbas potest dare benedictionem ubicunque. Bulla quod possumus in oratoriis maneriorum divina celebrare.	. . . .	. . . . .	. . . . .	750	g	18	15
Titulus LIX.	282	1348	Bulla de provisione monasterii vacantis in curia.	Obitus Johannis. Johannes III. Offorde. (52.)	Captio Callesiæ . .	Obitus Johannis in vigilia Johannis Baptistæ; Avinioniæ sepultus. Thomas III. Colwelle, v. die mensis Aprilis. (58.) Et benedicitur in curia Avinionensi, iv. Non. Octobris.	751	E	19	1
	283	1349	Bulla conservatoria, directa abbati de Langdone, contra prædones.	Obitus Johannis. Thomas II. Bradwardyn. (53.)	Magna pestilentia .	. . . . .	752	d	1	2
	284	1350	. . . . .	Obitus Thomæ. Symon II. Yslep. (54.)	. . . . .	. . . . .	753	c	2	3

E

[1] See Fabyan's "Chronicles," p. 450, Lond. 1811.

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices, Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LIX.	285	1351	.	.	.	.	754	b	3	4
	286	1352	Innocentius VI. (205.)	.	.	.	755	G	4	5
	287	1353	.	.	.	.	756	f	5	6
	288	1354	Bulla ut festum sancti Augustini sub festo duplici celebretur. Bulla de indulgentia in festo sancti Augustini.	.	Carta de feria per tres dies duratura apud Lenham.	.	757	e	6	7
	289	1355	.	.	Carta de ii. messuagiis Willelmi Godwyn.	.	758	d	7	8
	290	1356	.	.	Bellum de Peyteris	.	759	B	8	9
	291	1357	.	.	Carta de terris in Kenington, Selling, Sutton, Liftilborn, Chistelet ad manum mortuam.	.	760	a	9	10
	292	1358	.	.	.	.	761	g	10	11
	293	1359	.	.	Carta de warrenna in Thaneto. Tit. LVII. (?)	.	762	f	11	12
	294	1360	.	.	Pestilentia minor	.	763	D	12	13
	295	1361	.	Ventus magnus in festo sancti Mauri.	Carta confirmationis maneriorum, et de saka et sokna, etc. Carta manerii de Dene, quod dedit Juliana Leyborne. Tit. LIX. Carta confirmationis antiquarum cartarum, et remissio de omnibus actionibus.	.	764	c	13	14

Titulus LIX.	296	1362	Urbanus V. (206.)	. . . . .	Carta confirmationis decem librarum et viii. peysarum casei manerii de Miltone.	. . . .	765	b	14	15
	297	1363	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	766	a	15	1
	298	1364	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	767	F	16	2
	299	1365	Bulla conservatoria, directa abbatibus de Faversham, Langedone, et Radegund.	. . . .	. . . .	. . . .	768	e	17	3
	300	1366	. . . .	Obitus Simonis. Simon III. Langham. (55.)	. . . .	. . . .	769	d	18	4
	301	1367	. . . .	. . . .	Exemplificatio compositionis et recordi attornati in cancellaria inter abbatem et homines de Stonore et Sandwich.	. . . .	770	c	19	5
	302	1368	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	771	A	1	6
	303	1369	. . . .	Promotio Simonis in cardinalem. Willelmus II. Witleseye. (56.)	. . . .	. . . .	772	g	2	7
	304	1370	Gregorius XI. (207.) .	. . . .	. . . .	. . . .	773	f	3	8
	305	1371	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	774	e	4	9
	306	1372	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	775	C	5	10
	307	1373	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	776	b	6	11
	308	1374	Bulla ut festum sancti Augustini celebretur in duplici festo per totum regnum.	. . . .	. . . .	. . . .	777	a	7	12
Titulus LX.	309	1375	. . . .	Obitus Willelmi. Simon IV. Suthbere. (57.)	. . . .	Obitus Thomæ, iv. Kal. Junii, in die Ascensionis. Jacet in capella sanctæ Annæ in ecclesia ex opposito Annuntiationis. Michael Pecham benedicitur apud Eascher ab episcopo Wintoniensi. (59.)	778	b	8	13

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LX.	310	1376	. . . .	. . . .	Obitus Eduuardi. Richardus II.	. . . .	779	E	9	14
	311	1377	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	780	d	10	15
	312	1378	Urbanus VI. (208.) Schisma incepit. Cardinales elegerunt Clementem.	. . . .	. . . .	. . . .	781	c	11	1
	313	1379	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	782	b	12	2
	314	1380	. . . .	Decollatio Simonis. Willelmus III. Courtnay. (58.)	Rebellio popularis	. . . .	783	G	13	3
	315	1381	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	784	f	14	4
	316	1382	. . . .	. . . .	Terræ motus	. . . .	785	e	15	5
	317	1383	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	786	d	16	6
	318	1384	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	787	B	17	7
	319	1385	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	788	a	18	8
	320	1386	. . . .	. . . .	. . . .	Obitus Michaelis, xi. die mensis Februarii. Jacet in capitulo ex parte australi inter lectrinum et scamnum. Vacavit.	789	g	19	9
	321	1387	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	790	f	1	10
	322	1388	Bulla quod festum sanctæ Mildredæ virginis celebretur sub duplici festo in Thaneto. Bulla conservatoria, directa priori sancti Gregorii.	. . . .	. . . .	. . . .	791	D	2	11

Titulus LX.			Bulla conservatoria, directa priori de Bermundeseie. Bulla de confirmatione exemptionis istius monasterii. Bulla conservatoria, directa priori de Bermundeseie, contra abbatem et conventum de Lesnes.						
	323	1389	Bonifacius IX. (209.)	. . . . .	. . . . .	Willelmus II. Welde ultimo die mensis Februarii. (60.) Et benedicitur in curia Romana in festo sanctæ Luciæ.	792	c	3	12
Titulus LXI.	324	1390	. . . . .	. . . . .	Carta de vacatione abbatiæ pro annuo redditu l. marcarum, et de milite non mittendo in exercitu regis, tempore vacationis, et non solvendis decimis, et quod prior et conventus habeant custodiam abbatiæ et omnium temporalium ejusdem, tam adquisitorum quam adquirendorum, in posterum. Tit. LXI.	. . . . .	793	b	4	13
	325	1391	. . . . .	. . . . .	Carta de licentia concessa Willelmo Panyel, Thomæ Palmer, et Johanni Sepham, quod possent dare tres virgatas, xx. et vii. perticatas terræ, lxxv. solidatas, et v. denariatas, et unius libræ piperis redditus per annum. Tit. LXI.	. . . . .	794	a	5	14
	326	1392	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	795	F	6	15
	327	1393	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	796	e	7	1

I	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LXI.	328	1394	.	.	Carta de donatione trium messuagiorum Radulfi Crane, London. Tit. LXI. Carta de licentia adquirendi terras ad valorem xl. librarum, Tit. LXI.	.	797	d	8	2
	329	1395	.	Obitus Willelmi. Thomas III. Arundel. (59.)	.	.	798	c	9	3
	330	1396	.	.	Carta de licentia concessa Willelmo Calsebi de donatione unius messuagii, iv. sohopp arum, in parochia sancti Dionysii London. Tit. LXI.	.	799	A	10	4
	331	1397	.	Proscriptio Thomæ. Intrusio Rogeri Waldene. (60.)	.	.	800	g	11	5
	332	1398	.	.	.	.	801	f	12	6
	333	1399	.	Regressio Thomæ. Expulsio Rogeri.	Depositio Ricardi, ultimo die mensis Septembris. Henricus IV. coronatus est, iii. Idus Octobris.	.	802	e	13	7
	334	1400	.	.	.	.	803	C	14	8
	335	1401	.	.	Carta ratificationis super carta regis Ricardi II., et de uno messuagio cum pertinentiis in Fordwico.	.	804	b	15	9
	336	1402	.	.	Bellum de Hummeldonehyl contra Scotos.	.	805	a	16	10

Titulus LXI.	337	1403	Bulla quod abbas poterit minores ordines monachis suis conferre. Bulla quod abbas poterit ecclesias, oratoria, et capellas suo monasterio immediate subjectas, ac altaria, vestes, calices, patenas, et alia ornamenta earundum, consecrare et cœmeteria reconciliare.	. . . .	Bellum Salopiæ contra Henricum Percy.	. . . . .	806	g	17	11
	338	1404	Innocentius VII. (210.) . Bulla quod abbas dabit benedictionem solemnem populo, ubicunque in regno transitum fecerit, dum tamen legatus sedis apostolicæ vel aliquis antistes non foret præsens. Bulla ut monachi et sæculares istius monasterii valeant accipere confessorem quemcunque voluerint, et semel remissionem omnium peccatorum consequentur et in mortis articulo.	. . . .	Obsidio de Maerke. .	. . . . .	807	E	18	12
Titulus LXII.	339	1405	. . . .	Decollatio Ricardi archiepiscopi Eboracensis.	Carta de confirmatione Thomæ abbatis.	Obitus Willelmi, in vigil. sanctæ Mildredæ. Jacet in capitulo inter lectrinum et abbatem Sylvestrum. Thomas IV. Hunden. (61.) Benedicitur Londoniis a Thoma Arundel archiepiscopo, in die sancti Johannis ante portam Latinam, in ecclesia sancti Pauli.	808	d	19	13

—	Anni a Conquestu Angliæ.	A.D.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiscopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præsentis Monasterii.	Anni Adventus Augustini.	Litera [Dominicalis].	Primatio [Cyclus Lunæ Julianus].	Indictio.
Titulus LXII.	340	1406	Gregorius XII. (211.)	.	Carta de ratificatione libertatum et possessionum. Item carta declaratoria, quod decimæ non sunt solvendæ tempore vacationis, et remissio medietatis unius decimæ.	.	809	c	1	14
	341	1407	.	.	.	Recuperatio redditus xxii. solid., vi. denar. i. lib. piperis de quatuor choppis Londoniis, in parochia sanctæ Mildredæ super Walebrok. Pro hujus redditus distractione Thomas Elmham, tunc thesaurarius, arestatus fuit ad sectam Henrici Somerset; sed per assisam redditus recuperatur.	810	b	2	15
	342	1408	.	.	.	.	811	G	3	1
	343	1409	Alexander V. (212.) Concilium in civitate Pisana.	.	.	.	812	f	4	2
	344	1410	Johannes XXIII. (213.)	.	.	.	813	e	5	3
	345	1411	.	.	.	.	814	d	6	4
	346	1412	.	.	.	.	815	B	7	5
	347	1413	.	Furia Lollardorum in festo Epiphaniæ.	Henricus V. coronatus est, ix. die Aprilis apud Westmonasterium, a Thoma Arundel, archiepiscopo Cantuariæ.	.	816	a	8	6

Titulus LXII.	348	1414	. . . .	. . . .	Rex reparavit manerium de Shene, et tria monasteria construxit ibidem.	. . . .	817	g	9	7
	349	1415	Concilium in civitate Constantiensi.	. . . .	Rex in Normanniam transit. Captio villæ de Harflu; et bellum de Agyncort, in die sanctorum Crispini et Crispiniani. " Harf LV fert MaVrIC, AgInCort prœLIa CrIspIn. Hæc rex Henricus quintus trino notat anno." Rex in Angliam rediit, x. Kal. Decembris.	. . . .	818	f	10	8
	350	1416	. . . .	. . . .	Sigismundus imperator venit in Angliam.	. . . .	819	D	11	9
	351	1417	Martinus V., in festo Omnium Sanctorum.	Jon Oldcastel hæreticus periit, et igne crematur.	Rex iterum intrat Normanniam in festo Ad vincula sancti Petri. Captio villæ et castelli Cadomi per obsidionem, et aliarum villarum et castellorum.	. . . .	820	c	12	10
	352	1418	. . . .	. . . .	Captio civitatis Rothomagi in die sancti Uulstani. " VrbIs RothoMagI VVLstano CapCIo CLaret ; Quam rex Henricus quintus sexto notat anno. Rex Judæorum Jesus est ut origine matris, SIC reX AngLorVM LILIa franCa LegIt." [1]	. . . .	821	b	13	11

[1] A gloss adds *colligit*. The sum of all the numbers indicated by the capitals in each of these two lines is the year 1418. The same remark applies to the former case, where the year intended is 1415.

HISTORIA MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS.

HISTORIA MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS.

TITULUS I.

De Fundatione.

Design of the present work, and chief authorities consulted.

1. TRACTATUM de statu hujus monasterii sancti Augustini Cantuariæ, ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, quem secundum temporis diversitatem inter omnes viæ et vitæ hujus varietates habuisse asseritur, consequenter scripturus, ut aptius scribendi exordium aggrediar, a principio missionis ejusdem beatissimi Augustini in Angliam incipiens stilum vertam. Historiographorum enim scriptorum assertionibus, necnon et modernorum informationibus plus innitens, explanationem hujus opusculi inserendo, venerabilis Bedæ presbyteri, qui Anglorum describit historiam usque ad annum Domini septingentesimum tricesimum, Willelmi Malmesberiensis "de Gestis Pontificum," quibus nullus in Anglia contradicit, necnon Thomæ Sprot, Willelmi Thorne, et aliorum hujus sancti monasterii monachorum seriem secuturus, regum Cantiæ, archiepiscoporum Cantuariæ et abbatum successiones, prout inter res gestas accidentaliter incidere reperi, interponam.

Mission of Augustine and his companions.

2. Ostendit plane historia venerabilis Bedæ "de Gestis "Anglorum," lib. 1. cap. xxiii., quo anno Mauricius suscepit imperium Romanorum, quo anno Gregorius sortitus est Romanæ sedis pontificatum; et consequen-

ter ponitur quo anno idem papa Gregorius misit ad Anglos beatum Augustinum, cum sociis suis, sub his verbis: "Qui," (sc. Gregorius,) "divino admonitus in- "stinctu anno xiv. ejusdem principis," (sc. Mauricii,) "adventus vero Anglorum in Britanniam anno circiter "centesimo quinquagesimo, misit servum Dei Augus- "tinum et alios cum eo monachos timentes Dominum "prædicare verbum Dei," &c.

Events immediately following.

3. Memorat etiam idem Beda in quinto libro ejusdem historiæ, capitulo xxiv. in quo capitulo tota historia recapitulatur, quod anno ab Incarnatione Domini quingentesimo nonagesimo sexto, "Gregorius papa misit "Britanniam Augustinum cum monachis, qui verbum "Dei genti Anglorum evangelizarent." Ubi additur consequenter, "anno Domini quingentesimo nonagesimo "septimo, venere Britanniam præfati doctores." Sequitur etiam de conversione regis Æthelberti, quæ[1] fuit in die Pentecostes,[1] in primo libro prætacto, cap. xxvi; et subsequenter cap. xxvii. ponitur ordinatio beati Augustini, post conversionem regis Æthelberti, eodem anno quo venit in Angliam xvi. Kal. Decembris apud civitatem Arelatensem ab Etherio ejusdem urbis episcopo, prout jussa sanctissimi papæ Gregorii acceperat adimplenda.

Nov. 16.

Ancient church of St. Martin at Canterbury.

4. Ex his patet satisfactum ambiguitati multorum de loco ubi rex baptizatus fuerat Æthelbertus; cum nec de ecclesia sancti Pancratii, nec de ecclesia Christi, nec de aliqua alia ecclesia ante consecrationem ejusdem sanctissimi Augustini in episcopum memoratur, nisi solummodo de ecclesia sancti Martini, quæ secundum Bedam in prætacto cap. xxvi. primi libri, antiquitus fuit facta dum adhuc Romani Britanniam incolerent: in qua regina Berta uxor ejusdem regis Æthelberti, quæ Christiana fuisse asseritur, orare consueverat.

---

[1] *quæ . . . . Pentecostes.*] Added in a coeval hand.

Worship there celebrated.

5. Lector ergo prudens intelligat quod subjungitur consequenter: "Mox," inquit, "in hac ecclesia ipsi primo convenire, psallere, orare, missas facere, prædicare et baptizare cœperunt; donec rege ad fidem converso majorem prædicandi per omnia et ecclesias fabricandi vel restaurandi licentiam acciperent." His etiam subjungit hæc verba: "At ubi ipse," (sc. rex,) inter alios delectatus vita mundissima sanctorum, et promissis eorum suavissimis, quæ vera esse miraculorum quoque multorum ostensione firmaverunt,[1] credens baptizatus est, multique cœperunt[2] quotidie ad audiendum verbum Dei confluere, ac relicto gentilitatis ritu, unitati se sanctæ Christi ecclesiæ[3] sociare."

Ecclesiastical preeminence of Canterbury.

6. Ordinatus igitur Augustinus Angliam rediit, et cum gloria et omni qua decuit solemnitate a rege et populo est susceptus; atque in civitate Cantuaria sedem episcopalem, rege annuente, adeptus, primarium
fol. 1, b. Anglicæ genti retulit patriarchatum. Patrocinium illud patriarchale rex ipse Deo amabilis tanto fuit triumphali gaudio excipiens, ut illum statueret suæ metropolis ecclesiasticum præsidem quem primitus susceperat hospitem; nec tantum urbis, sed et totius orbis sui speculativum fiducialiter præferebat custodem, solium regni in sedem pontificalem, aulamque regiam in Christi ecclesiam transferens.

Conversion of a heathen temple into the church of St. Pancras.

7. Verumtamen, ut veterem primitus cum actibus suis exueret hominem et novum decentius indueret, fanum illud sive idolum, quod situm fuit non longe ab ipsa civitate ad orientem, quasi in medio itinere inter ecclesiam prætactam sancti Martini et muros civitatis, in quo secundum ritum gentis suæ solebat non Deo sed dæmoniis immolare, consilio salutari beatissimi Augustini, ab inquinamentis et sordibus gentilium

[1] *firmaverant* MB.
[2] *multique cœperunt*] cœpere plures MB.
[3] *ecclesiæ*] MB. adds *credendo*.

purgari fecit; et, simulachro quod in eo erat confracto, in ecclesiam synagogam mutavit. Et eam fecit in nomine sancti Pancratii martyris dedicari. Et hæc est prima ecclesia a nostro in Christo protoparente et pontifice dedicata. Spiritu namque eodem hic in primordio fidei Anglicanæ ecclesiæ movebatur, quo ipse beatissimus Gregorius, qui paucis diebus interpositis missurus fuit eidem per Mellitum quid diu de causa Anglorum cogitans tractavit: ne fana idolorum destrui debeant, "sed ipsa quæ in eis sunt idola destruantur, aqua "benedicta fiat, in eisdem fanis aspergatur, altaria "construantur, reliquiæ componantur[1] . . ut dum gens "ipsa eadem fana sua non videt destrui, de corde "errorem deponat, et Deum verum cognoscens et ado-"rans, ad loca quæ consuevit, familiarius sit con-"currens."[2] Ista recitat Beda in libro i. prætacto "De Gestis," post interrogationes Augustini a Gregorio, cap. xxx.

Reason why a preference was given to the name 'St. Pancras.'

8. Sed nota quod Augustinus illam Gregorio quæstionem non fecit, quam tamen mero motu per suos legatarios sibi solvit. Templum enim illud valde congrue de beatissimo martyre Pancratio dedicatur. Valde utique conveniens et rationi consonum videbatur, ut puer Pancratius, qui tunc Romæ, quæ est mundi domina, martyr tam celebris habebatur, ab Anglicis præcipue veneraretur, quia[3] pueri Anglici in foro Romano lactei candoris venales causarunt Gregorium tunc abbatem monasterii sancti Andreæ, quod ipsemet ad clivum Scauri in urbe Romana de patrimonio sancti Pancratii fundaverat,[4] Anglos angelis sociare. Dum vero beatissimus Augustinus primo missam in eadem[5] ecclesia celebraret, invidens hostis[6] puritati Anglorum per puerum

[1] *ponantur* MB.

[2] *sit concurrens*] concurrat MB.

[3] *quibus* MS.

[4] "in proprio domate fabricavit." Vit. S. Gregor. a Johanne Diacono, lib. i. c. 6.

[5] Repeated in MS.

[6] *i.e.* diabolus. See Thorne, col. 1760. l. 41.

Pancratium dilatandæ, et videns se de domo expulsum, quam per longa inhabitaverat tempora, dictam ecclesiam funditus evertere nitebatur. Cujus unguinum scalptura usque in præsens exterius evidenter in muro orientali apparet.

Erection of the church of St. Peter and St. Paul, and founding of St. Augustine's monastery.

9. Obtinuit itaque immediate, istis peractis, a rege Æthelberto beatus Augustinus eandem sancti Pancratii ecclesiam una cum terra adjacente, in cujus fundo rex ejus hortatu ecclesiam in honore sanctorum apostolorum Petri et Pauli, tamquam sui et totius regni munimentum et præsidium primitivum, a fundamentis construxit; monachosque in eadem ecclesia perpetuis temporibus Deo servituros instituit, quibus Petrum monachum, unum de collegio sancti Augustini secum ab apostolica sede directum, in abbatem, ut ordo ecclesiasticus exposcit, præposuit et elegit. Patet ergo omnibus manifeste anchoram primæ fundationis præsentis monasterii in portu salutis regiæ, necnon regni totius, tam firmiter fixam fore, ut, martyre Pancratio affirmante, nullis altercationum frivolarum attrectationibus violentis evelli poterit ullo modo.

The monastery of St. Augustine selected as the burial place of kings and archbishops.

10. Inter fundationem vero et dotationem sex anni in numero exclusivi probabiliter computantur. Limitatur enim tempus fundationis ab anno Domini quingentesimo nonagesimo octavo; dotatio vero ab anno Domini sexcentesimo[1] quinto, ut patet evidenter per primam et secundam cartam ejusdem fundatoris nostri confectas. Adeo namque tam rex quam archiepiscopus in arcem et speculam hujus regni fundationem præsentis
fol. 2. monasterii præponebant, ut jam cœli esset ornamenta pretiosissima thesaurizans, videlicet, ubi ipsius Augustini et omnium archiepiscoporum Doruvernensium, simul et ejusdem regis Æthelberti et omnium regum Cantiæ corpora, quæ in revelatione magni Christi resilient, debeant sepeliri. Unde ut in urbe esset archie-

[1] *sexingentesimo* MS.

piscopis consistorium, sive sedes, et regibus thronus judicii, vel tribunal, hic in isto monasterio extra urbem thalamus constituitur, necnon requies utrorumque. Juste enim divinus ipse contemplator Augustinus sibi et successoribus suis hic locum sepulturæ elegit, tamquam ab exitu et strepitu mundano, velut Israel ab exitu de Ægypto, ut sic exiret cum passo Domino extra portam, ac pia fide gloriosus ille rex Æthelbertus cum eodem patre suo spirituali consepeliri elegit, fidem in hoc antiquorum patrum humiliter imitatus; quibus maxima fuit cura cum sanctis patribus sepeliri, sicut de sancto Gamaliele[1] et multis aliis legimus. Tacti itaque hac eadem devotione, plures pontifices, reges et principes, et alii fideles Angliæ se fecerunt in isto monasterio, vel saltem infra ejus ambitum, sepeliri, ubicumque in Anglia morerentur.

Prerogatives and exemptions of this foundation.

11. Perpendere igitur ex præmissis quisque poterit sanæ mentis, quod in præsenti monasterio apud Anglos prima fuit congregatio, seu primum collegium monachorum; non quod ipsi ab aliis descenderint, prius aut alibi in Anglia constitutis; sed magis quod ab ipsis descenderint alii. Inde est quod summi pontifices, in suis authenticis privilegiis huic monasterio concessis, communiter ita dicunt:[2] Sicut in initio nascentis Christianæ religionis apud regnum Anglicum, in monasticæ religionis observantia extitit primum; ita in posterum, cum omnibus ad se pertinentibus, ab omni maneat servitio liberum, ab omni mundiali strepitu inconcussum, nec ecclesiasticis conditionibus, seu angariis, ullo modo subjaceat, aut ullis canonicis juribus serviat: addentes etiam in scriptis suis, quod valde incongruum videtur qualicunque modo alterius ditioni deservire, quod apud nos est primum in hac religione. Omnia nempe et singula libertatum et pri-

[1] See Usuard. Martyrolog. p. 444, Antverp. 1714.

[2] The reference is mainly to a bull of Innocent II., printed below, A.D. 1139.

vilegiorum insignia, quæ in locis sibi competentibus in præsenti tractatu, Deo adjuvante, latius et evidentius apparebunt, ab illo Spiritus Sancti organo sancto (videlicet, Gregorio), apostolica sua interminatione, per sæpe dictum Anglorum apostolum Augustinum, velut a fonte rivuli, effluxerunt. Vota namque regia tam devota et sancta per suæ legationis potestatem plenariam et specificum privilegium archiepiscopus adimplevit; in tanto, ut semetipsum earundem libertatum adjutorem et patrocinatorem nominans, omnes successores suos archiepiscopos omnesque ecclesiasticas et sæculares potestates per Dominum Jesum Christum et apostolorum ejus reverentiam obtestabatur, atque apostolica memorati patris sui Gregorii interminatione interdixit, ne quisquam unquam ullum potentatum aut dominatum aut imperium in hoc dominicum vel apostolicum monasterium, terras, vel ecclesias ad illud pertinentes, usurpare præsumat, nec ulla prorsus subjugationis aut servitutis aut tributi conditione, vel in magno, vel in minimo, Dei ministros inquietet aut opprimat.

Relations of the abbot and monks to the archbishop.

12. Omnibus utique quod sequitur est notandum. Abbatem, inquit, a suis fratribus electum in eodem monasterio, non ad suum famulatum, sed ad Dominicum ministerium ordinet, nec sibi hunc obaudire, sed Deo suadeat, nec vero sibi subjectum, sed fratrem, sed consortem, sed collegam, et comministrum in opus Dominicum eum reputet; non ibi missas quasi ad suæ ditionis altare, nec ordinationes vel benedictiones usurpative, sine abbatis vel fratrum petitione, exerceat; nullum sibi jus consuetudinarium vel in vilissima re exigat, quatenus pacis concordia unum in Domino sint utrimque, ne quisquam, quod absit, dominandi discidio in judicium incidat diaboli, qui superbiæ tyrannide corruit de cœlo. Tradidit etiam in eisdem scriptis suis, quod si quis tales supremi Judicis amicos offendere non metuens hujusmodi privilegii statuta violaverit, vel violatorem imitando vim suam tenuerit, sciat se apos-

tolico beati Petri gladio per suum vicarium Gregorium puniendum, nisi emendaverit. O quam pia affectio, quam matura intentio, tam regiæ majestatis quam pontificalis Cantuariæ dignitatis, ut erga filios liberos regni Dei futuros nullam sinerent captivitatem futuris temporibus permanere! Unde audeo dicere illum in hoc verum successorem Augustini non esse, qui vero successori sancti Petri hujus monasterii primi abbatis, pro tantis et talibus huic monasterio concessis privilegiis indignatur; nec verum ejusdem sancti Petri in hoc arbitror successorem, qui legitimo successori beatissimi Augustini mentali extollentia pro concessis privilegiis est repugnans. fol. 2 b.

De Ecclesia Christi, quæ totius Angliæ matrix et metropolis ordinatur.

Foundation of Christchurch, Canterbury.

13. De ecclesia vero Christi, quæ metropolis necnon matrix totius Angliæ ordinatur, quæ quidem dignitate est prior, sed posterior tempore, sic scribit idem venerabilis Beda, in primo libro prætacto historiæ Anglicanæ [cap. xxxiii.]: "At," inquit, "Augustinus, ubi in regia "civitate sedem episcopalem, ut prædiximus, accepit, "recuperavit in ea, regio fultus adminiculo, ecclesiam, "quam inibi antiquo Romanorum fidelium opere factum "fuisse didicerat, et eam in nomine sancti Salvatoris "Dei et Domini nostri Jesu Christi sacravit, atque "ibidem sibi habitationem statuit, et cunctis succes-"soribus suis." Hæc ille. Prius enim accepimus, prout patet in capitulo præcedenti, quod ante adventum sancti Augustini non sit in chronicis mentio de aliqua ecclesia dedicata, nisi solummodo de ecclesia sancti Martini, in qua rex ipse baptizatus fuerat Æthelbertus: ex quo sequitur quod ecclesia Christi nondum fuerat dedicata. Accepimus etiam quod ecclesia sancti Pancratii fuit prima ab Augustino ordinato in episcopum dedicata; quod non esset verum, si ecclesiam Christi, regio fultus

auxilio, immediate post suam ordinationem in episcopum dedicasset. Ergo illa recuperatio nullo modo in temporis prioritate dedicatio sive consecratio est dicenda, sed potius quædam regiis sumptibus reparatio ecclesiæ ruinosæ, quam idem rex didicerat antiquo Romanorum opere prius factam fuisse, cujus vestigia apparebant. Hanc verisimiliter ecclesiam beatus Augustinus, regio adminiculo fultus, debita, videlicet regiis sumptibus, recuperatione, seu reparatione peracta, post hujus monasterii fundationem, in nomine sancti Salvatoris Dei et Domini nostri Jesu Christi sacravit, atque ibidem sibi, ut præmittitur, habitationem statuit et cunctis successoribus suis. Nec aliquid obstat quod prius de recuperatione ecclesiæ Christi fit in chronicis mentio, cum id ordo scribendi deposcat, ut a superiori incipere debeat. Quod enim dicitur a quibusdam, quod in ipsa matrice metropoli, seu cathedrali ecclesia, prius quam in isto monasterio congregatio fuerit monachorum, plane probari poterit contrarium veritati, si superiora cum sequentibus diligentius attendantur. Nam a principio fundationis, quæ, ut patet in capitulo præcedente, fuit sub anno Domini DCVIII., in isto monasterio fuit congregatio monachorum ; postea vero in illa ecclesia cathedrali fuerunt monachi introducti sub anno Domini DCXV.

Reply to the objection that the monastery of Christchurch was older than St. Augustine's.

14. Quod aperte probatur per epistolam Bonifacii papæ, qui quartus fuit a Gregorio, regi Æthelberto transmissam : prout in libro primo Willelmi Malmesberiensis " de Gestis Pontificum, " ubi tractat de gestis Lanfranci, ejusdem sedis archiepiscopi, invenitur. Cujus quidem epistolæ hic est tenor :[1]

Citation from a papal letter on the founding of Christchurch.

[1] See "Scriptores post Bedam," p. 208. Francof. 1601.

" *Domino excellentissimo atque præcellentissimo filio,*
" *regi Anglorum, Æthelberto, Bonifacius episco-*
" *pus servus servorum Dei.*

" DUM Christianitatis vestræ integritas ita circa Con-
" ditoris sui cultum excreverit, ut longe lateque re-
" splendeat, et in omni mundo annunciata vestra Deo
" dignæ operationis augmenta referat, enormes largitori
" omnium bonorum grates Deo exsolvimus, qui vos de
" excelso prospexit, et in tanto culmine virtutum erexit.
" Quapropter, gloriose fili,[1] quod ab apostolica sede per
" coepiscopum nostrum Mellitum postulasti,[2] libenti
" animo concedimus ; id est, ut vestra benignitas in
" monasterio in Dorobernensi civitate constituto, quod
" sanctus doctor vester Augustinus beatæ memoriæ,
" Gregorii discipulus, sancti Salvatoris nomini conse-
" cravit, cui ad præsens præesse dignoscitur frater nos-
" ter Laurentius, licenter per omnia monachorum re- fol. 3.
" gulariter viventium habitationem statuat : apostolica
" auctoritate decernentes, ut ipsi vestri prædicatores
" monachi monachorum gregem sibi associent, et eorum
" vitam sanctitatum moribus exornent. Quæ nostra
" decreta, si quis successorum vestrorum, sive regum
" sive episcoporum, clericorum sive laicorum irrita
" facere tentaverit, a principe apostolorum Petro, et
" a cunctis successoribus suis anathematis vinculo sub-
" jaceat, quoadusque quod temerario ausu peregit,
" Domino placita satisfactione pœniteat, et hujus in-
" quietudinis veram emendationem faciat. In Christo
" valeas, Domine fili. Missa per manum Melliti epis-
" copi Londoniensis, anno Dominicæ Incarnationis,
" DCXV."

Expostulation addressed to the envious

15. Quis igitur dubitet hunc papam Bonifacium a primo Gregorio quartum, ipso Gregorio tempore posteriorem, similiter et Augustino Laurentium successorem?

[1] *gloriose fili*] fili gloriose WM. | [2] *postulastis* WM.

Pari etiam ratione prius fuit collegium monachorum, ubi qui priores tempore fuerunt patres collegium ordinarunt. Sed quid ad nos, quantum ad religionis eminentiam obtinendam, propter quam libertates et privilegia sunt concessa, quos noster paterfamilias exiit primo mane conducere in vineam suam, prioritas aut posteritas temporis? "Erunt," inquit,[1] "primi novissimi et novissimi "primi." Nam si vana gloria, quæ ex invidia nascitur, dominetur, ut ideo doleat quis esse secundus, quia desiderat esse prior, libertas in captivitatem, prioritas in deteriorationem turpiter ducitur. Unde propheta Esdras volens omnium electorum unam ostendere vocationem, et nullam temporis causa esse differentiam inter illos, ostendit[2] omnium sanctorum numerum esse quasi coronam. Quia sicut in corona cum sit rotunda nihil quod initium vel finis percipi poterit invenitur, sic inter sanctos et electos, quantum ad tempus, in futuro sæculo nemo novissimus dicitur, nemo primus. Istam namque coronam, sic signo sanctitatis expressam, minime ut gemma radians tunc ornabit, qui ob vanæ gloriæ ostentationem istic de prioritate temporis gloriatur. Et qui contra veritatem temporis vindicant prioritatem sine dubio consequenter aliorum concessam destruere libertatem omnino conantur, cujus augmentum dum in aliis aspiciunt apud semetipsos afflicti anxie captivantur, aliorum privilegium suum præjudicium reputantes. Tales, quod dolendum est, plures sunt istis diebus, quorum aliquos audivimus et vidimus[3] plures, qui versus quosdam a quodam claustrali hujus sancti monasterii, ad honorem et laudem sanctissimi Augustini sociorumque ejus, necnon ob memoriam fundationis præsentis ecclesiæ compositos, et ad tumbam ejusdem decenter in quadam tabula positos et appensos, turpiter

rivals of St. Augustine's.

Specimen of the prevailing animosity.

[1] S. Matth. xx. 16.
[2] 4 Esdr. v. 42.
[3] Alluding to the personal acquaintance of the writer with the bitter feuds between the monks of Christchurch and St. Augustine's.

improperando damnarunt, et turbine procelloso idoneos etiam et maturos suis sinistris informationibus pro compositione eorundem versuum commovebant, quorum tamen sententiam ignorabant; quos nihil aliud, ut fatebantur, movebat, nisi nostræ fundationis prioritas hic præmissa, et quod abbas præsentis monasterii frater, consors, comminister vocaretur archiepiscopi Cantuariæ et collega: minime contemplantes sanctissimi patris nostri Augustini intentionem, et sancti regis Æthelberti fundatoris nostri devotionem superius prænotatam, nec etiam intelligentes quod aliud esse et aliud est vocari.

Further illustrations of the precedence awarded to the abbot of St. Augustine's.

16. Summi namque pontifices in scriptis suis semetipsos servos servorum Dei nominant; quorum primus sanctus fuit Gregorius ita scribens: nec tamen sequitur quod quilibet Dei servus est summi pontificis dominus et magister. Sic in proposito, si ob reverentiam primariæ institutionis beatissimi Augustini, dominus archiepiscopus vocet humiliter abbatem hujus monasterii fratrem, consortem, collegam et præ cæteris comministrum, non tamen aliquis sanæ mentis intelligit abbatem in omnibus esse consortem et domino archiepiscopo coequalem collegam. Refert tamen Beda, lib. iii. "De Gestis," cap. iii.,[1] quod est insula in Hibernia, quæ rectorem abbatem presbyterum semper habet, cujus jure[2] omnis provincia et ipsi etiam episcopi sunt subjecti, juxta exemplum primi doctoris illius, qui non episcopus, sed presbyter extitit et monachus. Eadem ratione non solum propter institutionem beatissimi Augustini adhibenda est honoris prærogativa abbati hujus monasterii; sed ob reverentiam et memoriam ejusdem protodoctoris nostri, qui in suo primo adventu non episcopus sed presbyter et monachus dignoscitur extitisse. Ob ejusdem enim dignitatis memoriam summus pontifex post

[1] The true reference is cap. iv. The island in question was Iona. See Hussey's note on Bed. iii. 4. (p. 123.)

[2] *juri* MB.

quadringentos sexaginta quinque annos Alexander II., sub anno Domini M.LXIII., mero motu, abbati Egelsino
fol. 3 b. jussit mitra et sandaliis uti, jure pontificali, sibi et suis successoribus in his verbis: "Hunc apicem ha-
" bere perpetuo rectorem decrevimus[1] Augustiniensem
" ob ipsius scilicet Romanorum alumni et Anglorum
" apostoli dignitatem." Ejusdem itaque abbatis Egelsini prædecessori Wlfrico summus pontifex Leo IX.,[2] eodem anno, quo confirmavit ut in conciliis et synodis celebrandis archiepiscopus Cantuariensis assidere debeat pontifici sanctæ Ruffinæ, concessit ut abbas sancti Augustini assideret abbati montis Cassini, anno Domini M.LVI.[3] Plures etiam Romani pontifices, tam scriptis quam factis, ob eandem protodoctoris nostri Anglorum apostoli dignitatem, necnon ipsi archiepiscopi Cantuariæ fere omnes, abbates hujus monasterii in magna reverentia habuere.

Recent recognition of the claims of the monastery by Archbishop Arundel.

17. Unde, ut in capita prætactorum æmulorum confusio verteretur, qui acriter a venerabilis memoriæ Thoma cognomine Chelingdene, tunc priore ecclesiæ Christi, pro hujusmodi improperio fuerant reprehensi, eodem anno quo hæc acta fuerunt, qui fuit annus Domini M.CCCCVI. piæ memoriæ dominus Thomas Arundel, archiepiscopus Cantuariæ, Thomam hujus monasterii abbatem hujus nominis quartum, cognomine Hundene, in die sancti Johannis ante portam Latinam, in ecclesia May 6. sancti Pauli Londoniis, sine exactione aliqua subjectionis vel obedientiæ, benedixit, et eundem ut fratrem, consortem, collegam, et comministrum nominans et honorans, in opus Dominicum, secundum sanctissimi Augustini decretum et sanctionem, benigniter insignivit: cui in signum memoriale perpetui fœderis annulum contulit pretiosum sapphirico lapide adornatum.

---

[1] *decernimus* in Thorne, col. 1785.
[2] *Leo X.* MS.
[3] Thorne, col. 1784.

Exultation of the monks.

18. Eadem ergo fundationis nostræ prioritate gaudentes, privilegiorumque libertates a tempore Augustini usque in præsens sine intermissione firmiter retinentes, caritatem etiam ipsis nostris vicinis æmulis conservantes, cum propheta dicamus,[1] "Redde vicinis nostris "septuplum in sinu eorum improperium ipsorum, quod "exprobraverunt tibi, domine" sanctissime Augustine; "nos autem, populus tuus et oves pascuæ tuæ, confi- "tebimur tibi in sæculum; in generationem et genera- "tionem annunciabimus laudem tuam." In cujus nominis gloriam et honorem, ipsos eosdem versus, quibus prætacti æmuli extiterunt offensi, huic operi interserere, ad futuram rei memoriam, sub nostræ fundationis titulo, hic intendo.

Versus de Fundatione et de Adventu sancti Augustini.

"Annis sexcentis præter tres Anglia munda
Christi nascentis micuit baptismatis unda.
O pie Gregori, decus organicum manifestans,
Das sata cultori, telluris opes sibi præstans;
Hunc Augustinum mittens, Anglis peregrinum,
Cultum divinum meritis relevare supinum;
Dux sacer intravit terram, mox nave relicta;
Ast ubi pausavit, Thanathos est insula dicta;
Passum namque pedi Rattysborg ferre docetur,
Quo possit credi lapis impressus perhibetur.[2]
Rex sibi mandavit quod ibi sociis remaneret,
Et bona donavit ut sumptibus his resideret.
Post dat colloquium rex sub divo venienti,
Ne ferat augurium sub tectura residenti.
Tunc Æthelberti dum contulit obvia legis
Cives comperti Summi dant carmina Regis.

[1] Psalm lxxix. (Vulg. lxxviii.), 12 sq.

[2] See Thorne, col. 1759.

Fert verbum vitæ Christum regem recitando,
Procedens rite quod sit rex cuncta creando.
Rex pius inquit ei, Quia sunt nova quæ mihi fertis,
Non patet ordo rei notus causis mihi certis;
Vos tamen hospitio mentis pietate fovemus,
Ut sacra religio vigeat nusquam prohibemus.
Mansio signatur, quæ Stabelgate notatur,
Hac et in urbe datur Dorobernia quæ vocitatur.
Tunc regina pia Christi flagrabat amore,
Fulsit et ecclesia sibi Martiniana decore:
In qua conveniunt psallentes corde precando
Cœlita conficiunt vitæ medicamina dando.
Rex baptizatur, sacer et dux hinc dominatur:
Plebs pia lætatur, virtus fidei renovatur.
Hinc infra mensem cernens sata fructificari,
Arelatensem petit urbem pontificari.
Præsulis Etherii manus illum sacrificavit;
Jure ministerii factus præsul remeavit.
Fanum frustratur, domus ut Domini reparetur,
Poscitur atque datur Pancratius ut veneretur.
Invidus horrescit dæmon, dum missa sacratur,
Unguibus impressit muro, scalptura notatur:
Rexque monasterium struit hoc, quod consulit idem,
Inde magisterium Petro monacho dat ibidem.
fol. 4. Hoc dilatavit, ditavit, magnificavit,
Hoc confirmavit, signavit, gratificavit.
Ut libertatis domus hæc sit cincta favore,
Præsul dat gratis, signans quæ protulit ore,
Ne quis magnatum præsumat ibi dominatum,
Sive potentatum, nec jus fingat simulatum.
Abbas electus nec pontifici famuletur,
Ne sit subjectus consors collega vocetur;
Ni sit consensus, nil præsul ibi dominetur:
Sic favor intensus sit, quo concordia detur.
Si quis non metuens istorum sit violator,
Stat pater hæc statuens Augustinus relevator.

Hoc caput Anglorum datur esse monasteriorum,
Regum cunctorum fons pontificumque sacrorum.
Sancta sepultura patet his domus ista futura,
Ergo læsura careat, faveant sibi jura.
Istis firma datur Romæ rota juris ibidem,
Bullis signatur, vis regia cessit eidem.
Senis c. præter binos, domus hæc situatur,
Annis sexcentis quinis dotata notatur.
Mox Petrus et Laurentius hæc papæ nova ferre
Mittuntur, quia lenius accrescuntsata terræ.
Annis sexcentis uno, Domini vice pura
Misit Gregorius unum non pallia plura ;
Hoc Augustini quia stat primatis honori :
Unum primati promittitur inferiori.
Mellitus, Justus, Paulinus, Rufinianus,
Delegantur, ut his sit sermo satis mage sanus.
Votis junguntur Petrus et Laurentius horum,
Qui sacra nituntur arvis conferre piorum,
Bis sex pontifices, nec non primas Eboraci,
Ejus ferre vices statuuntur lege tenaci.
Hinc Eboracensis bis senis culmine præsit,
Stat Dorobernensis, sua ne sibi gloria desit.
Auxilio fultus regis præsul sibi Christi
Ecclesiæ cultus dat, metropolis vice, sisti.
In sedem solium rex struxit pontificalem,
Aulam regalem dat in ecclesiam cathedralem.
Annis sexcentis bis binis, Londoniensi
Sedi Mellitus fertur, Justusque Rofensi.
Ecclesiam fundans Pauli dat rex sibi sedem ;
Justo fecundans, simul Andreæ struit ædem.
Hinc Augustinus obit, et Laurentius astat,
Successor primus per regis opem mala vastat.
Annis sexcentis denis Domini quoque quinis,
Rex propriæ gentis sacris jubilans medicinis,
Impetrat ecclesiæ Christi, quæ tunc reparatur,
Ut monachis proprie sua mansio fixa struatur.
Annis sexcentis Domini denis quoque senis,
Rex compos mentis astris migravit amœnis.

Hic, Augustine, tibi cominus ecce locatur,
Ut fuga sentinæ fiat[1] dum flos memoratur.
Istis metropolis vernans Dorobernia gaudes,
Veris amœna colis quæ dant tibi germina laudes.
Sanctis fecunda domus est hæc Roma secunda
Anglia, quæ[2] munda rutilat baptismatis unda.
Hac Dunstanus humo se nudum sternere scitur.[3]
Hinc se sternat homo, dum sacra seges reperitur.
Tellus, ecce, loci micat, hospitis aucta medelis,
Quam Pater in cœlis defendat ab hoste feroci.
Te decet Anglorum, Pancrati, ferre levamen,
Hic dans tutamen, fanum frustrando deorum ;
Obstans principiis, hostiles deprime vires,
Missæ primitiis gaudes, tibi stat sacra vi res :
Adsis solamen nostri relevando gravamen,
Supplens conamen domui dispone juvamen.
Æternæ patriæ miles, vincens in agone,
Laus tua stat propriæ nostræ rosa prima coronæ.
Martyr sancte, precum decus Anglis et relevamen,
Horum spiramen fac sit sine tempore tecum.
Arva serens, silicesque terens, sacra gramina quærens,
Messis agens, fer ut Anglica gens Christo sit
adhærens.
Marcida dum tellus patet, hanc tu germine justi
Ornas Augustini ; flos datur inde novellus.
Nunc juvenes puerique, senes, laudes date lenes,
Almiphonis jubilate tonis, per rura colonis,
Cura nitet pueri pueris pro Gregorianis.
Hinc, spretis fanis, resonant modulamina cleri
Vocibus Alleluya, quia Anglia salva tuetur ;
Stat patris almiflui domus hæc, puer ut veneretur."

---

[1] *fia* MS.
[2] *qua* MS.
[3] See Thorne, col. 1768. l. 18.

Titulus II.

De Dotatione.

Tidings carried to Rome respecting the success of the missionaries.

1. Petrus itaque monachus, hujus monasterii abbas primus, tempore quo præsentis ecclesiæ ædificia in fieri fuerant, et non in facto, Romam cum Laurentio presbytero mittebatur. Hi volucri animo ac pio studio beatissimo papæ Gregorio referebant, gentem Anglorum, cum rege suo, in Christi populum convertisse et regnum; Augustinum illis pontificem consecratum verum; et ad tam multam messem credentium, operariorum non sufficere paucas manus. Proferunt et diversas novi præconis Augustini interrogationes, quibus rudis populus certius erudiatur. Tunc præcellentissimus apostolicus ineffabiliter exhilaratur, fusis Deo multiplicibus sacrificiis gratiarum, et orato Domino messis ut mittat operarios in messem suam, exhaurit monasteria sua et ecclesias deliberatione provida et matura, et quicquid potest eruditorum ac religiosorum virorum in opus evangelii efflagitare, toto mentis affectu unico Augustino et unicæ amatæ genti certat visceraliter delegare. Huic sancto contubernio præpollebant quatuor ecclesiastici proceres, quasi quatuor evangelistæ: quorum per ordinem nomina, ad denotandum quod numerum senarium loco sex hydriarum positarum[1] conformiter adimplerent, versum hexametri faciunt; quæ sunt ista: fol. 4 b.

Gregory's fresh interest in the missionary project.

"Mellitus, Justus, Paulinus, Rufinianus."

His presents to the English church.

2. Per istos enim misit Gregorius universa, quæ ad cultum erant ac ministerium ecclesiæ pertinentia, teste Beda, libro i. "de Gestis," cap. xxix.: "Vasa videlicet "sacra, et vestimenta altarium, ornamenta quoque eccle-

[1] Cf. S. Joh. ii. 6.

" siarum, et sacerdotalia[1] indumenta, sanctorum etiam " apostolorum ac martyrum reliquias, necnon et codices " plurimos. Misit etiam literas, in quibus significat se " pallium direxisse, simul et insinuat qualiter epis- " copos in Anglia[2] constituere debuisset;" ut patet in " Registro" Gregorii, lib. xi. epist. xxiv.[3] Ubi evidenter patet, Gregorium pallium et privilegium archiepiscopatus Augustino ad Lundoniam concessisse, eo quod ad illud tempus alterius obscuræ urbis notitia Romanos non attigisset.

Designation of Canterbury as the metropolis.

3. Ista plane recitat Willelmus Malmesberiensis " de " Gestis Pontificum," lib. i. cap. i., et quod ibidem sequitur immediate:[4] "Verumtamen," inquit, "quia primus " doctor sedulitate regis hospitis, et civium caritate cap- " tus, Cantuariæ incolatum vivens throno annis xvi.,[5] " et mortuus tumulo fovit, omnis eo in posterum honor " translatus est." Et idem, lib. i. "Gestorum Regalium," cap. lxx.,[6] ostendit in Epistola Keneulfi regis Merciorum ad Leonem papam, ubi sic scribit: " Ipse," inquit, "primum pontificalis apex, qui tunc Londoniæ " sub honore et ornamento pallii fuerat conscriptus, " Dorobernensi[7] oblatus est atque concessus. Nam " quia beatæ recordationis Augustinus, qui verbum " Dei, imperante beato Gregorio, Anglorum genti mi- " nistrabat, et gloriosissime ecclesiis præfuit Saxoniæ, " in eadem civitate divine[8] obiit, et corpus illius in " ecclesia beati Petri, apostolorum principis, quam " successor ejus Laurentius[9] sacravit, conditum fuisset; " visum est cunctis gentis nostræ sapientissimis, qua- " tenus in illa civitate metropolitanus honor haberetur,

---

[1] MB. adds *vel clericalia*.
[2] *Britannia* MB.
[3] *al.* lib. xi. ep. 65.; lib. xii. ep. 15.
[4] " Scriptores post Bedam," pp. 195, 196.
[5] *quindecim* WM.
[6] cap. iv. pp. 30, 31, apud "Script. post Bed."
[7] *pro eo Dorobernensi* WM.
[8] *diem* WM.
[9] *sanctus Laurentius* WM.

" ubi corpus ejus pausat, qui his partibus fidei veri-
" tatem inseruit." Hæc ibi.

Reply to Augustine's interrogations.

4. Remisit etiam beatus Gregorius per præfatos legatarios enodatas et explanatas quæstiones interrogationum superius prætactarum, quas in historia Bedæ lector poterit planius invenire.[1]

Zeal of Abbot Peter.

5. Sed ut ad propositum jam revertar, post fundationem præsentis monasterii dotationem consequenter scripturus. Idem Petrus, primus abbas, post tertium annorum spatium cum legatariis memoratis remeando, ut petra fundens rivulum ad sordida extergenda, ut petra manans oleum ad rigida perungenda, ut petra tollens scandalum ad fœtida detestanda, ut attenderemus ad petram unde excisi sumus, mare, navem et retia, mundum videlicet, carnem, et colligamenta hostilia postponendo, ecclesiæ suæ ministeriis, totis animi fol. 5.
viribus, intendebat. Ad quem beatissimus Augustinus in tanto fuit suæ intimæ dilectionis et benevolentiæ radios administrans, ut quasi tollens lapides grandes, lapides preciosos in fundamentum templi, eadem sacrosancta xenia et vivifica pignora, quæ sibi beatissimus Gregorius per eundem transmisit, tam in vasis sacris quam in vestimentis, tam in ornamentis ecclesiasticis quam in sacerdotalibus indumentis, tam in sacris reliquiis quam in codicibus plurimis, ad perpetuam rei memoriam libenti animo contulit.

Et quia hæc eadem ornamenta ut nostræ religionis primitiæ sunt pensanda, quanta et qualia in præsenti penes nos habentur, sub pristinæ duxi dotationis Titulo describenda.

De Libris.

Catalogue of the original library of St. Augustine's.

6. In primis, habetur in librario " Biblia Gregoriana," in duobus voluminibus, quorum primum habet rubricam in primo folio " De Capitulis Libri Geneseos." Secundum volumen incipit a " Prologo beati Ieronymi

[1] See lib. i. c. 27.

" super Ysaiam prophetam." In principio vero librorum, in eisdem voluminibus, inseruntur quædam folia, quorum aliqua purpurei, aliqua rosei sunt coloris; quæ contra lucem extensa mirabilem reflexionem ostendunt.

Habetur etiam in eodem librario "Psalterium Au- " gustini," quod sibi misit idem Gregorius, in cujus primo folio incipiunt "Meditationes" quædam devotæ, taliter annotatæ, "Ecce quantum spatiatus sum in " memoria mea," etc., usque ad folium quintum, ubi incipit, "Omnis scriptura divinitus inspirata," et in altera parte ejusdem folii est "Symbolum Aposto- " lorum," "Oratio Dominica," "Gloria in excelsis," et " Sanctus, Sanctus, Sanctus," etc. In sexto folio incipit "Psalterium." In fine vero ejusdem Psalterii sunt " Ympni," tam nocturnales quam diurnales. Primus hymnus pro medio noctis est iste, "Mediæ noctis tem- " pus est;" secundus ad gallicantum, "Æterne rerum " Conditor;" ad matutinas, "Splendor paternæ gloriæ;" ad primam, "Venite fratres ocius;" ad tertiam, "Jam " surgit hora tertia;" ad sextam, "Bis ternas horas " explicans;" ad nonam, "Ter hora trina volvitur;" ad vesperas, "Deus Creator omnium;" ad completorium, "Te deprecamur, Domine." In xl.,[1] "Christe, qui lux es " et dies." Hymnus pro die Dominico, "Rex æterne " Domine." De natali Domini hymnus, "Intende, qui " regis Israel super cherubin, qui sedes a patre Effrem [Ephraim] " excita potentiam tuam, et veni." Ac deinde sequitur pro eodem hymno, "Veni Redemptor " gentium," usque ad finem. In Pascha hymnus, " Hic est dies verus Dei;" in festo apostolorum Petri et Pauli, "Apostolorum passio." De sancto Johanne Evangelista, "Amore Christi nobilis."

In vestiario etiam habetur "Textus Evangeliorum," in cujus principio x. canones annotantur; et vocatur "Textus sanctæ Mildredæ," eo quod quidam rusticus

[1] *i.e.* in tempore quadragesimali: cf. Daniel, "Thesaur. Hymnolog." i., 33.

in Thaneto, super eundem textum falsum jurans, oculos amittere perhibetur.

Est etiam et aliud "Psalterium" supra tabulam magni altaris positum; quod habet exterius imaginem Christi argenteam planam, cum quatuor Evangelistis. In hujus Psalterii primo folio incipit, "Omnis scriptura "divinitus inspirata." In tertio folio incipit, "Epis- "tola Damasi papæ ad Ieronymum," et in fine Versus ejusdem Damasi; ac deinde "Epistola Ieronymi ad "Damasum," cum Hieronymi versibus. Deinde in quarto folio, "De Origine Psalmorum," in cujus fine distinguit Psalterium in quinque libros. Primus liber finit a Psalmo xl., videlicet, "Beatus qui intelligit," qui sic habet, "Fiat, Fiat." Secundus liber a Psalmo lxxi., videlicet "Deus, judicium tuum," qui sic habet, "Fiat, Fiat." Tertius liber a Psalmo lxxxviii., videlicet, "Misericordias Domini," qui sic habet, "Fiat, "Fiat." Quartus liber a Psalmo cv., videlicet, "Con- "fitemini II.," qui sic habet, "Fiat, Fiat." Quintus liber a Psalmo cl., videlicet, "Laudate Dominum de "cœlis," qui sic habet, "Omnis spiritus laudet Domi- "num." In quinto folio ejusdem Psalterii sequitur expositio de Alleluia secundum Hebræos, Chaldæos, Syros, et Latinos. Item interpretatio "Gloriæ" apud Chaldæos. Item interpretatio Psalmi cxviii. per singulas literas. In sexto folio sequitur quando psalli vel legi debeat, quomodo Hieronymus scribit; item "Ordo "Psalmorum per A, B, C, D." In septimo folio de literis Hebræis, quæ in Psalterio scribuntur. In octavo folio, "Interpretatio Psalmorum," usque ad folium undecimum, ubi incipit "Textus Psalterii," cum imagine Samuelis sacerdotis, et in fine ejusdem Psalterii sunt hymni de matutinis, de vesperis, et de Dominico die, sicut in alio Psalterio prænotato habentur. fol. 5 b.

Item in librario habetur alius textus Evangeliorum, in quo x. canones præponuntur, cum prologo, qui sic incipit, "Prologus Canonum."

Item super tabulam magni altaris ponitur liber cum imagine Christi erecta, argentea, et dextra benedicente; in quo continetur, "Conflictus apostolorum Petri et "Pauli cum Simone Mago, et Passio eorundem. Item "Passio sancti Andreæ apostoli. Item Passio sancti "Jacobi, Passio sancti Thomæ apostoli, Passio sancti "Bartholomæi apostoli, Passio sancti Matthæi apostoli "et evangelistæ, Passio sanctorum apostolorum Simonis "et Judæ; vita sancti Johannis apostoli et evange-"listæ."

Item est et alius liber positus super eandem tabulam magni altaris, qui habet exterius imaginem divinæ majestatis argenteam, deauratam, cum lapidibus crystallinis et beryllis per circuitum positis; in quo continetur "Passionarium Sanctorum," incipiens a sancto Apollinare, et finiens in passione sanctorum martyrum Simplicii, Faustini, et Beatricis.

Item super eamden tabulam ad magnum altare ponitur liber, cujus exterior apparatus habet unum magnum beryllum in medio, cum pluribus aliis lapidibus crystallinis ex omni parte; in quo continetur, "Ex-"positio super epistolas et evangelia a Dominica iii. "post octavas Paschæ usque ad Dominicam iv. post "octavas Pentecostes." Et hæc sunt primitiæ librorum totius ecclesiæ Anglicanæ.

De Vestimentorum Donatione.

7. Vestimenta enim sacra ac sacerdotalia indumenta usque in præsens in vestiario conservantur, videlicet una cappa oloserica, sapphirei sive azurei coloris, cum aureis circumferentiis et lapidibus anterius in parte superiori ornata; duæ cappæ olosericæ, purpurei coloris, aureis circumferentiis, reliquis similibus, adornatæ; tres cappæ olosericæ purpurei coloris, sed opere polymito, aurei ac lactei coloris ex omni parte contextæ; et una casula oloserica, purpurei coloris, aurea textura et lapi- Original vestments belonging to St. Augustine's.

Their symbolical import.

dibus superius a parte posteriori ornata. Nec sine mysterio sunt tanta ac talia primitiva nostræ dotationis insignia contemplanda. Per unitam enim cappam saphirei sive azurei coloris intelligi poterit unitas et stabilitas fidei Christianæ. Per duas cappas, quæ sunt ejusdem purpurei coloris, cum casula, datur intelligi quod Christus, designans lxx. duos discipulos, misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum, quo erat Ipse venturus, et quod Idem dicit, "Ubi duo "vel tres congregati fuerint in nomine meo, in medio "illorum sum." Identitas vero coloris purpurei designat, quod virtute sanguinis Christi, si Ejus sequendo vestigia alter alterius onera portemus, cum apparuerit, similes Ei erimus, et videbimus Eum sicuti est. Ut ergo congruentiam binarii cum unitate servemus, spem veniæ in contritione sequatur spes gratiæ in confessione, et sic sit spes gloriæ in satisfactione, quæ in colore purpureo designatur. Quæ triplex spes a fidei unitate ac stabilitate, quæ triplex est, procedit: prima, a fide præceptorum; secunda, a fide signorum; tertia, a fide promissorum. Quod autem tres sunt cappæ ejusdem purpurei coloris, sed opere polymito, cærulei sive aurei ac nivei coloris, ex omni parte contextæ, congrue intelligitur caritas, quæ in tribus consistit secundum Apostolum, in corde puro, conscientia bona, et fide non ficta. Per lacteum ergo, sive niveum, colorem, cordis intellige puritatem; per cæruleum sive aureum colorem, conscientiæ bonitatem; per purpureum, fidei integritatem. Per opus texturæ ex omni parte polymitum, virtutum varietatem attende, quæ in caritate fundatur. Quod autem color purpureus in his tribus cappis polymitis et aliis duabus principatum tenet, datur intelligi quod fundamentum aliud nemo potest ponere præter illud quod positum est, quod est Christus Jesus; a quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino. Et nota quod numerus capparum numero legatariorum, videlicet Melliti,

Justi, Paulini, et Rufiniani, adjunctis Laurentio presbytero et Petro abbate, respondet.

De Vasis Aureis et Argenteis a sancto Augustino datis.

fol. 6. 8. De vasis vero aureis et argenteis, quæ commemorant Beda et alii historiographi huic monasterio, a beato Gregorio eidem Augustino transmissa, collata fuisse, quid jam scribere debeo, quod sine suspirio notare nequeo, penitus hic ignoro. Quidam enim dicunt, quod tempore quo Dani impiissimi istam terram vastarunt, propter frequentes eorum in partibus istis irruptiones, omnia in locis abditis abscondita fuerant, quæ nondum sunt patefacta.[1] Alii dicunt, quod tempore regis Ricardi primi, pro carcerali redemptione, prætacta xenia duci Austriciæ extracta ab isto monasterio fuerant. Alii etiam opinantur, quod tempore quo Egelsinus abbas, timore Willelmi Conquestóris, fugit in Daciam, anno Domini M.LXXI., qui istud monasterium, cum omnibus eidem pertinentibus, confiscavit, et quemdam monachum nomine Scotlandum in abbatem præfecit, hujusmodi jocalia, cum pluribus aliis, fuisse in abditis conservata, quæ posterioribus non sunt nota.

The disappearance of the sacred vessels originally presented to the monastery.

De Reliquiis a sancto Augustino collatis, quas beatus Gregorius eidem transmisit.

9. Reliquiæ enim, quas ex dono sancti Gregorii fertur beatus Augustinus huic monasterio primitus contulisse, usque in præsens in vestiario plures adsunt, videlicet crux geminata sive duplicata, quæ a Thoma Sprot et ab aliis bifurcata notatur; de ligno dominico; et de

Some of the original relics still surviving.

[1] *patefacte* MS.

tunica inconsutili; de capillis Beatæ Mariæ; de virga Aaron; de reliquiis apostolorum et martyrum, cum pluribus aliis, quæ in domo vestiarii venerabiliter collocantur.

De Pallio Apostolico.

Symbolical meaning of the 'pallium.'

10. Apostolicum itaque pallium cum istis sacrosanctis xeniis per eosdem legatarios, ut præmittitur, eidem Augustino sub eodem tempore a beato Gregorio, anno scilicet Domini DCI. est transmissum, tamquam grande Christi et ecclesiæ sacramentum, virtutumque omnium indumentum; quod est vinculum dilectionis Dei et fratrum, ut Christi vicarius sit medius conciliator[1] Dei et hominum, et zona paternæ justitiæ circumcinctus, angelos et homines, terram confœderet et cœlum.

De Epistola missa Regi Æthelberto, [*etc.*]

Additional presents of Gregory to Æthelbert.

11. Regi nihilominus Æthelberto, post laudisona initia, epistolam hortatoriam et blandifluam, cum pluribus xeniis, sub eodem tempore, misit Gregorius, prout patet in "Registro" ejusdem, lib. xi. cap. xxxii.,[2] in fine ejusdem epistolæ sic subjungens: "Parva," inquit, "hæc "xenia[3] transmisi, quæ vobis parva non erunt, cum "vobis ex beati Petri apostoli fuerint benedictione sus-"cepta." Illa utique eadem xenia sanctus Æthelbertus huc monasterio contulit, quæ tamen hic inserere nunc omitto, eo quod in secunda carta ejusdem per verba expressa plenius continentur; quæ inferius in loco suo patebit.

---

[1] *consiliator* MS.

[2] *al.* lib. xi. ep. 66; Bed. lib. i. c. 32.

[3] *exenia* MB.

12. Interea post adventum legatariorum prætactorum, adjutorio usus Æthelberti regis, prout recitat idem Beda, lib. ii. " de Gestis " cap. ii., " convocavit " Augustinus ad suum colloquium episcopos sive doc- " tores maximæ et[1] proximæ Britonum provinciæ, in " loco ubi[2] usque hodie lingua Anglorum Augustines-âc, " id est, robur Augustini, in confinio Wicciorum et " Occidentalium Saxonum appellatur; cœpitque eis fra- " terna admonitione suadere, ut, pace catholica secum " habita, communem evangelizandi gentibus pro Domi- " no laborem susciperent." Et hæc fuit prima synodus ab Augustino facta, in qua de Paschæ celebratione agebatur, et de aliis quamplurimis, quæ Britones unitati ecclesiæ contraria faciebant. " Qui cum, longa dis- " putatione habita, neque precibus, neque hortamentis, " neque increpationibus Augustini ac sociorum ejus " assensum præbere voluissent," sanctus Augustinus hujus certaminis finem faciens, ita dixit: " Obsecre- " mus Deum, qui habitare facit unanimes in domo,[3] " ut Ipse nobis insinuare cœlestibus signis dignetur, " quæ sequenda traditio, quibus sit viis ad ingressum " regni illius properandum. Adducatur," inquit, " aliquis " æger, et per cujus preces fuerit curatus, hujus fides " et operatio, Deo devota, atque omnibus sequenda, cre- " datur." Quod cum adversarii, inviti licet, concede- fol. 6 b. rent, allatus est quidam de genere Anglorum, oculorum luce privatus; qui cum oblatus Britonum sacerdotibus nihil curationis vel sanationis horum ministerio percipere- ret, tandem Augustinus, ita[4] necessitate compulsus, flectit genua sua ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, deprecans ut visum cæco, quem amiserat, restitueret, et per illuminationem unius hominis corporalem, in plurimorum corda fidelium spiritalis lucis accenderet gratiam.[5]

Augustine's first colloquy with the British Christians.

---

[1] *maximæ et*] Omitted in MB.
[2] *qui* MB.
[3] MB. adds *Patris sui.*
[4] *justa* MB.
[5] *gratiam lucis accenderet* MB.

Nec mora, illuminatur cæcus, ac verus summæ lucis præco ab omnibus Augustinus notatur[1]. Tum Britones quidem confitentur[2] intellexisse se veram esse viam justitiæ, quam prædicaret Augustinus, sed non posse[3] absque suorum consensu ac licentia priscis moribus abdicare.[4] Unde postulabant ut secundo synodus fieret.

Proceedings at a second conference.

13. Hinc petitæ et datæ sunt induciæ ut synodus iteretur, et, pluribus convenientibus, quid sequendum esset tractaretur. Septem ergo Britonum pontifices, cum pluribus eruditissimis viris, maxime de nobilissimorum ipsorum monasterio, quod Bangornaburhe Anglice appellatur, cui tunc abbas Dinoot præerat, ad concilium ituri quemdam anachoritica vita apud ipsos insignem adeuntes, et rei ordinem exponentes, consulunt, an Augustini doctrinam sectando patrias observationes abdicare deberent. Quibus ille, "Dei," inquit, "famulum si cognovistis, sectamini." "Nos vero," aiunt "unde cognoscemus?" At ille, "Dominus," inquit, "ait: 'Tollite jugum meum super vos, et discite "'a me, quia mitis sum et humilis corde.' Si ergo "Augustinus ille mitis est et humilis corde, credibile "est quia jugum Christi portat,[5] et vobis portandum "offerendum notat:[5] sin autem, non est de Deo, "neque nobis est ejus sermo curandus." Qui rursus quærebant: "Et unde hoc dignoscere poterimus?" "Procurate," inquit, "ut ipse prior cum suis ad lo- "cum synodi adveniat, et si vobis adpropinquantibus "assurrexerit, scientes quia famulus Christi est, obtem- "peranter illum audite: sin autem vos spreverit, nec "coram vobis assurgere voluerit, cum sitis numero

---

[1] *Augustinus notatur*] prædicatur Augustinus MB.

[2] *confitentur quidem* MB.

[3] *non posse*] non se posse MB.

[4] *moribus abdicare*] abdicare moribus MB.

[5] *portat . . . . offerendum notat*] portet . . . . . offerat MB.

" plures, et ipse spernatur a vobis." Fecerunt ut dixerat. Factumque est, ut venientibus illis sederet Augustinus in episcopali[1] sella. Quod illi videntes, mox in iram moti sunt; cunctis quæ dicebat contradicere laborantes, illum habituros pro archiepiscopo contentionibus et opprobriis refutabant, quorum furor nulla patris mansuetudine poterat mitigari.

Justification of Augustine's conduct.

14. Patet ex his clarius intuenti, quam miti ac humili corde jugum Christi episcopali sella Christi vicarius tulerit assidendo, et quam dura cervice ac tumido corde se jugo Domini rebellare prodiderint qui astabant. Nec vero in sessione, nec in assurrexione, sed in mansuetudine et dilectione fraterna cognoscitur homo Dei. Præterea nec decens haberetur ecclesiasticæ sanctioni, ut tam feros et erroneos, quorum suggestionibus pro induciis synodi iterandæ prius humiliter fuerat condescendens, assurgendo inflaret, quos potius corrigeret increpando. Quibus vir Domini fertur prædixisse, " quia si pacem cum fratribus habere " nollent, bellum forent ab hostibus accepturi. Et si " nationi Anglorum noluissent viam vitæ prædicare, " per horum manus ultionem essent mortis passuri." Quod ita per omnia ut prædixerat, Divino agente judicio, patratum est, quamvis ipso jam multo ante tempore ad cœlestia regna sublato, ut etiam temporalis interitus ultione sentirent perfidi, quod oblata sibi perpetuæ salutis consilia despexerunt. Hæc postea rex Anglorum Athelfridus, collecto grandi exercitu, ad Civitatem Legionum[2] implevit, maximam gentis perfidæ stragem dando.

Fulfilment of his prophecy.

Bearing of the previous narrative on the history

15. Ista enim pauca de verbis Bedæ extracta de prædicatione protodoctoris nostri huic præsenti titulo an-
fol. 7. notavi, ut evidentius poterit apparere, quod nondum sancto et suis cooperatoribus ac verbi Dei ministris

[1] *episcopali*] wanting in MB.

[2] " quæ a gente Anglorum Legacestir, a Brittonibus autem rectius Carlegion appellatur."—Bed. ii. 3.

of St. Augustine's.

vacavit, cum quibus et Petrus abbas sollicitus fuerat, erga præsentis monasterii dotationem seu fundationis confirmationem, aut alicujus alterius ecclesiæ

Missionary zeal of Augustine.

constructionem sive reparationem, operam dare. Unde per tres annos ante reversionem Laurentii presbyteri et Petri abbatis prætactam, necnon et per quatuor annos sequentes, ut virtutum theologicarum simul et cardinalium mysteria numero septenario adimpleret, nihil secum ferens in hac mundi via de cupiditate mundana, semper pedes, absque vehiculo, patiens ambulando, liber et expeditus prædicationi evangelicæ, ut summi Regis apostolis, intendendo, per semitam

His working of miracles;

mandatorum currebat ad cœlestia, trahens secum sequacia agmina. Et quod pluribus coruscavit miraculis per istos septem annos, patet in libro octavo "Registri" Gregorii, epist. xxviii.[1] Eulogio patriarchæ Alexandrino transmissa; ubi idem Gregorius ita scribit: "Dum gens," inquit, "Anglorum in mundi angulo posita in "cultu lignorum ac lapidum perfida nunc usque re- "maneret, ex vestræ mihi orationis adjutorio placuit, "ut ad eam monasterii mei monachum in prædica- "tionem transmittere, Deo auctore, debuissem. Qui, "data a me licentia, a Germaniarum episcopis episco- "pus factus, cum eorum quoque solatiis ad prædictam "gentem in fine mundi perductus est, et jam de ejus "nunc salute et opere ad nos scripta pervenerunt, quia "tantis miraculis vel ipse, vel hi, qui cum eo trans- "missi sunt, coruscant, ut apostolorum virtutes in

and rapid successes.

"signis, quæ exhibent, imitari videantur. In solemni- "tate autem Dominicæ Nativitatis, quæ hac prima "indictione transacta est, plusquam decem millia Angli "ab eodem nuntiata sunt fratre et coepiscopo nostro "baptizari." Hæc ibi.

Hic enim fuit annus Domini DXCIX;[2] ex quo sequi-

[1] *al.* lib. viii. ep. 30.

[2] The true date of the Epistle to Eulogius is June, 598: Jaffé, Regest. Pontif. Roman. p. 125. Berolini 1851.

tur quod tot millia ad Christum convertit ante Melliti et sociorum ejus adventum, qui fuit anno Domini sexcentesimo tertio, sub indictione iv., ut patet per Bedam lib. i. "de Gestis," xxix., xxx., xxxi., et xxxii. capitulis, ubi notat xx^{am}, xxi^{am}, xxii^{dam}, et xxiv^{tam} epistolas lib. xi. "Registri" Gregorii, Augustino episcopo, Æthelberto regi et Bertæ reginæ, sub eadem quarta indictione, transmissas fuisse. Ex quibus per providum et diligentem lectorem perpendi poterit discrepantia quotationis duorum annorum Bedæ et aliorum de pallii missione[1] prætacta; qui tamen nullam ex hoc includunt contradictionem de numero annorum adventus aut obitus Augustini.

Rectification of the received chronology.

16. Et nota quod per spatium illorum octo annorum, ab adventu ejusdem in Angliam usque ad obitum[2] sanctissimi papæ Gregorii, in libro "Registri" mentio patriarchis, episcopis, regibus, et reginis, viginti sex vicibus annotatur. In libro etiam xxvii. "Moralium" sub eodem tempore idem Gregorius, super illo textu, "Si voluerit extendere nubes quasi tentorium," ita scribit: "Ecce," inquit, "lingua Britanniæ, quæ nihil aliud "noverat quam barbarum frendere, jamdudum in Dei[3] "laudibus Hebræum cœpit Alleluya resonare.[4] Ecce "quondam tumidus jam substratus sanctorum pedibus "servit oceanus ejusque barbaros motus, quos terreni "principes edomare ferro nequiverant, hos pro divina "formidine sacerdotum ora simplicibus verbis ligant, "et qui catervas pugnantium infidelis nequaquam me-"tuerat,[5] jam nunc fidelis humilium linguas timet." Hæc ibi. Hos enim affectus caritatis paternæ sanctissimus Deo, tam verbis quam factis aromatizans,

Frequent allusions to the English mission in the writings of Gregory the Great.

---

[1] The true date is June 22, 601: Jaffé, p. 144; Hussey on Bede, p. 61, n. 3.

[2] Gregory the Great was buried March 12, 604 (Jaffé, p. 154); hence "octo" in this sentence should be "septem."

[3] *divinis* MB.

[4] *sonare* MB.

[5] *metueret* MB.

Dominum messis addidit exorare, ut consilium suum dirigere dignaretur, idoneos in messem suam operarios mittere.

De Ordinatione duorum Episcoporum, videlicet Melliti et Justi.

Mellitus appointed to the See of London, and Justus to that of Rochester.

17. Anno Dominicæ Incarnationis DCIV., secundum Bedam "de Gestis," lib. ii. cap. iii., "Augustinus, Britanniarum archiepiscopus, ordinavit duos episcopos, "Mellitum videlicet et Justum: Mellitum quidem ad "prædicandum provinciæ Orientalium Saxonum, qui "Tamense fluvio dirimuntur a Cantia, et ipsi Orientali "Mari contigui, quorum metropolis Lundonia civitas est, "in qua gente tunc temporis Sæbertus, nepos Æthel- "berti ex sorore Ricula, regnabat, quamvis sub po- "testate positus ejusdem Æthelberti, qui omnibus "usque ad terminum Humbræ fluminis Anglorum gen- "tibus imperabat. Ubi vero et hæc provincia verbum "veritatis, prædicante Mellito, accepit, fecit rex Æthel- fol 7 b. "bertus in civitate Lundoniæ ecclesiam sancti Pauli "apostoli, in qua locum sedis episcopalis et ipse et "successores ejus haberent. Justum vero in ipsa Cantia "Augustinus episcopum ordinavit in civitate,[1] quam "gens Anglorum a primario quondam illius fundatore,[2] "qui dicebatur Rof, Rofescestre cognominat. Distat "autem a Doruverni millibus passuum ferme xxiv. "ad occidentem: in qua rex Æthelbertus beati An- "dreæ apostoli ecclesiam fecit, qui etiam episcopis "utriusque hujus ecclesiæ dona multa, sicut et Doru- "vernensis, obtulit: sed et territoria ac possessiones, "in usum eorum qui erant cum episcopis, adjecit." Hæc Beda.

---

[1] MB. adds *Dorubrevi.*

[2] *fundatore*] wanting in MB.

18. Fundavit etiam, secundum aliquos, monasterium Eliense.[1] Tantum enim apostolicis summi Gregorii exhortationibus resultabat, quantum se novit gratiarum debitorem in Christo redemptus, quod de æterna perditione filius adoptionis Dei esset effectus. Sed et Bertæ reginæ non est postponenda devotio; quam tantus papa similiter transmissæ sibi epistolæ favore censuit Deo dignam. Letardi[2] etiam episcopi sanctitas, qui sacris admonitionibus eandem reginam erudierat, quæ[3] regem ad Christi cognitionem invitabat, sub præsenti titulo est notanda. Quo factum est, ut postea beato Augustino prædicanti regis animus emollitus facile cederet.

Æthelbert the supposed founder of Ely.

Eulogy of Queen Bertha and Bishop Liudhard.

19. Post ordinationem vero Melliti et Justi prætactam, ordinavit Augustinus sibi successorem Laurentium adhuc vivens, ne, se defuncto, status ecclesiæ Anglicanæ, tam rudi mediante populo, vacillaret. Perlustrataque cum crebris virtutibus et prædicationum ac miraculorum insignibus ex magna parte Britannia, anno Domini DCV. regressus Augustinus ad perennem habitationem suam Doroverniam, tanquam sol ad ortum suum reductus, præsentis monasterii ædificio intendebat; regem ad hoc inducens, ut prius concessa cartis confirmaret assertoriis, ut hic patet:[4]

Appointment of Laurentius to the See of Canterbury.

Royal Charters confirmatory of grants in favour of St. Augustine's.

Confirmatio solius Fundi circa Ecclesiam sancti Pancratii.—[*Carta* I.]

" ✠ In nomine Domini nostri Jesu Christi! Om-
" nem qui secundum Deum vivit, et remunerari a Deo
" sperat et optat, oportet ut piis precibus consensum

---

[1] The allusion is to the supposed foundation of Cratendune, not far distant from the present city. See "Monasticon Anglicanum," new ed. I. 457, and n. (ᵉ).

[2] *al.* Liudhard.

[3] *qua* MS.

[4] This "Prima Carta Regis Æthelberti" is first given in fac-simile, and then in "scriptura moderna." See Kemble's "Codex Diplomaticus," I. 2.

" hilariter ex animo præbeat: quoniam certum est
" tanto facilius ea, quæ ipse a Deo poposcerit, consequi
" posse, quanto et ipse libentius Deo aliquid conces-
" serit. Quocirca ego Æthilberktus, rex Cantiæ, cum
" consensu venerabilis archiepiscopi Augustini [1] ac prin-
" cipum meorum, dabo et concedo Deo, in honore
" sancti Petri, aliquam partem terræ juris mei, quæ
" jacet in oriente civitatis Doroberniæ; ita dumtaxat
" ut monasterium ibi construatur, et res, quæ [2] supra
" memoravi, in potestate abbatis sit, qui ibi fuerit
" ordinatus. Igitur adjuro et præcipio, in nomine
" Domini Dei Omnipotentis, qui est omnium rerum
" Judex justus, ut præfata terra subscripta donatione
" sempiternaliter sit confirmata; ita ut nec mihi, nec
" alicui successorum meorum regum aut principum,
" sive cujuslibet conditionis dignitatibus et ecclesiasticis
" gradibus, de ea aliquid fraudare liceat. Siquis vero
" de hac donatione nostra aliquid minuere aut irritum
" facere tentaverit, sit in præsenti separatus a sancta
" communione corporis et sanguinis Christi, et in die
" judicii, ob meritum malitiæ suæ, a consortio sanc-
" torum omnium segregatus. Circumcincta est hæc
" terra his terminibus: in oriente ecclesia sancti Mar-
" tini; in meridie via of Burhgat; In occidente et
" aquilone Drutingestræte. Acta in civitate Doroverni,
" anno ab Incarnatione Christi DCV., indictione viii."

De Regis Concilio, tam Cleri quam Populi, ad præsentis Monasterii donationem et dotationem, ad civitatem Doroverni convocato.

Rights and prerogatives of the Monastery confirmed

20. Anno Dominicæ Incarnationis DCV. Æthelbertus fol. 8.
rex, una cum Berta regina sua, filioque eorum Æd-
baldo, ac sanctissimo præsule Augustino, cæterisque
optimatibus terræ, solemnitatem Natalis Dominici in

[1] *Agustini* MS.

[2] Mr. Kemble has corrected this to *quam*.

civitate Doroverni nobiliter celebravit. Convocato ibidem concilio communi, tam cleri quam populi, sub die quinto Idus Januarii, omnium et singulorum approbatione et consensu, monasterium istud, consilio beati Augustini in honore sanctorum apostolorum Petri et Pauli constructum, monachis hic Deo perpetuis temporibus servituris, quibus præfuit Petrus abbas, cum dotatione, confirmatione, ac perpetua libertate donavit, possessionibusque terrarum variis ac donis plurimis ampliavit. Et quod ista dotatio, in honore apostolorum Petri et Pauli, in ista secunda carta Augustini decreto fiebat, patet evidenter in Vita sancti Petri abbatis, ubi scribitur quod beatissimus Augustinus, utpote Romæ natus Romanam institutionem secutus, statuit auctoritate apostolica ecclesiam Christi matrem et principem fore omnium ecclesiarum ipsius occidui orbis, sicut ecclesia Lateranensis, quæ fundata est et sacrata in honorem ejusdem Domini Salvatoris, mater est et princeps cunctarum ecclesiarum totius Catholici orbis. Et quia beatos apostolos Petrum et Paulum, columnas scilicet et luminaria universæ ecclesiæ Dei, ad munimen et illustrationem sui civitas Cantuaria, sicut Roma, corporaliter habere non potuit, istud monasterium eisdem apostolis, fultus regia ope, nobili opere fecit, et illud caput monasteriorum instituit fieri totius ecclesiæ Anglicanæ.

in a council of clergy and laity.

Dotatio Terræ de Langport.—[*Carta* II.][1]

" ✠ In nomine Domini nostri Jesu Christi. Notum
" sit omnibus, tam præsentibus quam posteris, quod
" ego Æthilberktus, Dei gratia rex Anglorum, per
" evangelicum genitorem meum Augustinum[2] de idolatra

[1] This charter also appears both in fac-simile and in a modern hand. Cf. Kemble, "Cod. Diplom." I. 3.

[2] *Agustinum* MS. The same variation is continued throughout the charter.

" factus Christicola, tradidi Deo per ipsum antistitem
" aliquam partem terræ juris mei sub orientali muro
" civitatis Doroberniæ, ubi scilicet per eundem in
" Christo institutorem monasterium in honore princi-
" pum apostolorum Petri et Pauli condidi, et cum
" ipsa terra, et cum omnibus quæ ad ipsum monas-
" terium pertinent, perpetua libertate donavi; adeo ut
" nec mihi, nec alicui successorum meorum regum, nec
" ulli unquam potestati, sive ecclesiasticæ sive sæculari,
" quidquam inde liceat usurpare, sed in ipsius abbatis
" sint omnia libera ditione. Siquis vero de hac dona-
" tione nostra aliquid minuere aut irritum facere
" tentaverit, auctoritate Dei, et beati papæ Gregorii,
" nostrique apostoli Augustini simul et nostra impre-
" catione, sit hic segregatus ab omni sanctæ ecclesiæ
" communione, et in die judicii ab omni electorum
" societate. Circumcingitur hæc terra his terminibus:
" In oriente ecclesia sancti Martini, et inde ad orien-
" tem be Sivvendoune, et sic ad aquilonem be Uuiken-
" gesmærke, iterumque ad orientem et ad austrum be
" Burhgeuuaremærke, et sic ad austrum et occidentem
" be Kingesmærke; item ad aquilonem et orientem
" be Kingesmærke, sicque ad occidentem to Riðæs-
" cæpe,[2] et ita ad aquilonem to Drutingestræte. Ac-
" tum est hoc in civitate Doroverni, anno ab Incarna-
" tione Christi DCV., indictione viii.

" ✠ Ego Æthilberktus, rex Anglorum, hanc dona-
" tionem meam signo sanctæ Crucis propria manu con-
" firmavi.

" ✠ Ego Augustinus, gratia Dei archiepiscopus,
" libenter subscripsi.

" ✠ Ego Eadbaldus, regis filius, favi.

" ✠ Ego Hamigisilus, dux, laudavi.

" ✠ Ego Hocca, comes, consensi.

" ✠ Ego Augemundus, referendarius, approbavi.

" ✠ Ego Grapho, comes, benedixi.

---

[1] *Riðerescæpe* KC.

" ✝ Ego Tangisilus, regis optimas, confirmavi.
" ✝ Ego Pinca consensi.
" ✝ Ego Geddi corroboravi."

fol. 8 b. 21. Harum enim duarum præmissarum cartarum confirmatio, videlicet de fundo præsentis monasterii, et de dotatione terrarum de Langport ad eundem fundum, regis adhuc conceptui non sufficere videbatur; sed ne ingratus beneficiorum illi appareret, a cujus sede sibi in regione umbræ mortis sedenti lux veritatis emicuit, monitu, ut in scriptis fatetur, et hortatu beatissimi papæ Gregorii et sancti patris nostri Augustini, præsentem ecclesiam, quam ipsi beatissimo apostolorum principi Petro, et doctori gentium Paulo, a fundamentis construxit, tam terris quam variis possessionibus ac donariis studuit decorare. Possessionumque terminos cupiens etiam amplius dilatare, tertiam cartam de dotatione villæ Sturigao, alio nomine dictæ Cistelet, cum omnibus redditibus ei jure competentibus, in nomine sanctæ et individuæ Trinitatis duxerat offerendam; et in fine ejusdem cartæ, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, suam se donationem reverendissimi patris Augustini consilio asserit condidisse. Hæc igitur tertia carta Augustea regia majoris formæ dici poterit competenter, quæ, secundum Isidorum, " Etymologiarum ". libro vi., sub titulo " De Cartis, "[1] qui plura cartarum notat genera, prima est et præcipua inter cartas, ob honorem Octaviani Augusti sic primitus appellata. Fresh munificence of Æthelbert.

22. Eja,[2] vere nostra Augustea regia omnibus Anglorum monasteriis contemplanda, quia a nostro Augustino regi suggesta, et jam tertio ad augendum in fundandis votum regium edita; quæ ut omnibus posteris spectaculum pateat, ex opposito istius folii tam The royal-imperial charter.

[1] Isidor. Hispalens. " Etymolog." lib. vi. c. 10. (fol. xxx. b. ed. Paris. 1499).

[2] *Eya* MS.

membranæ quantitas quam scripturæ qualitas apparebit.[1]

Sturigao, alio nomine dictum Cistelet.—[*Carta* III.]

" ✠ In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis! Rex fol.
" Anglorum Ædelbertus, misericordia Omnipotentis Dei
" catholicus, omnibus suæ gentis fidelibus et adventum
" gloriæ magni Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi
" beata spe expectantibus, salutem vitæque æternæ
" beatitudinem. Largiente Summi Regis clementia, ego
" Ædelbertus in solio paterno confirmatus, paceque
" divinitus concessa, eo jam per decem quinquennia
" sceptrigera potestate potitus, et per venerabiles sacræ
" fidei doctores Spiritus Sancti gratia irradiatus, ab
" errore falsorum deorum ad unius veri Dei cultum
" toto corde conversus; ne ingratus beneficiorum ap-
" paream illi, a cujus sancta sede nobis in regione umbræ
" mortis sedentibus lux veritatis emicuit, inter alias,
" quas fabricavi, ecclesias, monitu et hortatu beatissimi
" papæ Gregorii et sancti patris nostri Augustini, ipsi
" beatissimo apostolorum principi Petro, et doctori
" gentium Paulo, ecclesiam a fundamentis construxi,
" eamque terris variisque possessionum donariis deco-
" rare studui, inibique monachos Deum timentes aggre-
" gari feci, et cum consilio ejusdem reverendissimi archi-
" præsulis Augustini, ex suo sancto sanctorum collegio
" venerabilem virum, secum ab apostolica sede directum,
" Petrum monachum elegi, eisque, ut ecclesiasticus ordo
" exposcit, abbatem præposui. Hanc igitur ecclesiam
" ad provectum debiti culminis promovere desiderans,
" suarumque possessionum terminos dilatare gestiens,
" sana mente integroque consilio, cum Ædbaldi filii
" mei aliorumque nobilium optimatum meorum con-
" sensu, ob redemptionem animæ meæ et spem retri-

[1] This "Tertia Carta Æthelberti" is given, as before, in fac-simile; the original characters, however, being uncial instead of cursive.

" butionis æternæ, obtuli ei etiam villam nomine
" Sturigao, alio nomine dictam Cistelet, cum omnibus
" redditibus ei jure competentibus, cum mancipiis, silvis,
" cultis vel incultis, pratis, pascuis, paludibus, flumini-
" bus, et contiguis ei maritimis terminis eam ex una
" parte cingentibus, omnia mobilia vel immobilia in
" usus fratrum sub regulari tramite et monastica re-
" ligione inibi Deo servientium; missurium etiam argen-
" teum, scapton aureum, iterum sellam cum fræno aureo
" et gemmis exornatam, speculum argenteum, armilcaisia
" oloserica, camisiam ornatam, quod mihi xenium de
" domno papa Gregorio sedis apostolicæ directum fue-
" rat;[1] quæ omnia supradictæ ecclesiæ gratanter obtuli.
" Quam etiam ecclesiam ipse servus Dei Augustinus
" sanctorum apostolorum ac martyrum reliquiis, variis-
" que ecclesiasticis ornamentis, ab apostolica sede sibi
" transmissis, copiose ditavit, seseque in ea, et cunctos
" successores suos, ex auctoritate apostolica sepeliri
" præcepit, Scriptura dicente 'non esse civitatem mor-
" ' tuorum, sed vivorum.' Ubi etiam mihi et succes-
" soribus meis sepulturam providi, sperans me quan-
" doque ab ipso apostolici ordinis principe, cui Dominus
" potestatem ligandi atque solvendi dedit, et claves
" regni cœlorum tradidit, a peccatorum nexibus solvi,
" et æternæ beatitudinis januam introduci.

" Quod monasterium aut ecclesiam nullus episco-
" porum, nullus successorum meorum regum in aliquo
" lædere aut inquietare præsumat, nullam omnino sub-
" jectionem in ea sibi usurpare audeat, sed abbas ipse,
" qui ibi fuerit ordinatus, intus et foris, cum consilio
" fratrum, secundum timorem Dei libere eam regat
" et ordinet, ita ut in die Domini dulcem illam piissimi
" Redemptoris nostri vocem mereatur audire, dicentis:
" ' Euge, serve bone et fidelis; quia super pauca fuisti
" ' fidelis, super multa te constituam. Intra in gaudium
" ' Domini tui.' Hanc donationem meam, in nomine

[1] Cf. Bed. " Hist. Eccl." i. 32.; ii. 10.

" Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, largitate divina ut " mihi tribuatur peccatorum remissio, per omnia cum " consilio reverendissimi patris Augustini, condidi, at- " que ad transcribendum Augemundum presbyterum or- " dinavi. De his ergo omnibus, quæ hic scripta sunt, " siquis aliquid inde minuere præsumpserit, sciat se " æquissimo judici Deo, et beatis apostolis Petro et " Paulo, rationem esse redditurum.

" Confirmata[1] donatio præsentibus testibus: reveren- " dissimo patre Augustino, Dorovernensis ecclesiæ archi- " episcopo primo; Mellito quoque et Justo, Londoniæ " et Rofensis ecclesiæ præsulibus;[2] Ædbaldo filio meo; " Hamigisilo;[3] Augemundo referendario; Hocca, Gra- " phio,[4] Tangil, Pinca, Geddi,[5] aliisque pluribus digni- " tatum diversarum personis."[6]

Parallel between St. Augustine and St. Martial.

23. Beatissimus itaque Augustinus in monasterii regula, sancto Gregorio attestante, edoctus, sacræ Scripturæ scientia repletus, bonis, auctore Deo, operibus præditus, velut alter Martialis,[7] qui tempore apostolorum, ad spatium xii. annorum post Christi passionem, a beato Petro, cui proxima affinitate consanguinitatis fuit junctus, ad prædicandum Galliarum provinciis mittebatur, quo populus, qui a diabolo tenebatur captivus, auditis æternæ vitæ præmiis, deserens profanum errorem, Christi se mancipandum servitio tradidit, et ad veram religionis fidem conversus multas, in locis in quibus non erant, basilicas construxit, prædiaque ingentia et non parva beneficia,[8] cum vineis et vernaculis, ad nobilitatem eccle-

[1] *Confirmata est hæc* KC.

[2] KC. adds *et religioso famulo Christi Laurentio presbytero.*

[3] KC. adds *duce.*

[4] *et Graphione comitibus* KC.

[5] *Tangisilo, et Pinca, et Geddi, et Aldhuno, regis optimatibus* KC.

[6] KC. adds: *Actum sane quadragesimo quinto anno regni nostri, sub die v. Idus Januarii.*

[7] On the controversy respecting this Saint, see Schröckh, " Kirchengesch." xxiii. 145 sq., and the "Acta Sanctorum" Junii tom. v. pp. 538 sq.

[8] The following side-note is here added in a coeval hand: " Nota bona contra Lollardos de dotatione ecclesiæ, tempore apostolorum, statim post Christi passionem; ut patet in vita sancti Martialis, cui optime hic assimilatur Augustinus."

fol. 9 b. siarum, ad supplendum omnem indigentiam clericorum, qui in eisdem Deo essent servituri, donavit ; ita et ipse a beato Gregorio, cui proxima affinitate consanguinitatis jungebatur, ad partes et provincias Anglorum, sub anno Domini DXCVI. transmissus, eundem fidei effectum in omnibus adimplevit. Rex vero Æthelbertus, ejusdem nostri protodoctoris informationibus eruditus, velut alter Constantinus, prout sibi in epistola[1] præmiserat Gregorius, antiquorum principum nomen suis videbatur laudibus vincere, et tanto in opinione alios, quanto in bono opere superare. Et sicut dux ipse Stephanus,[2] sponsus videlicet sanctæ Valeriæ virginis, ad fidem conversus, decrevit, ut post egressionem ejus de corpore tumulus sepulturæ ejus juxta sepulchrum sancti Martialis poneretur ; ita et rex Deo devotus, non solum verbis, sed etiam scriptis, sub cartæ suæ confirmatione, de corporis tam sui, quam regum sequentium, sepultura, ut juxta patrem suum sanctissimum fieri debeat, specialiter memorari gestivit. Et sicut ipse consilio archiepiscopi istud monasterium fundavit, sic suum intentum voluit ipsius confirmatione in quantum fieri potuit roborari. Nec hoc abnuit Augustinus. Sed eodem modo, quo beatus Gregorius monasterium Ariminensis civitatis, quod dedicatum erat in honore sanctorum apostolorum Andreæ et Thomæ, in quo tunc præsidebat Luminosus abbas, exemit a Castorio, ejusdem civitatis episcopo, et suis successoribus, ut cunctam læsionis auferret funditus potestatem, ut patet in "Registro" Gregorii, lib. v. cap. xxxix. et xli.,[3] et ponitur in "Canone," [causa] xviii. quæst. ii.[4] "Luminoso abbate;" ita et beatus Augustinus, regis desiderium adimplendo, istud monasterium, quod dedicatum est in honore apostolo-

Æthelbert's affection for St. Augustine and the new monastery.

[1] Bed. "Hist. Eccl." i. 32.

[2] See the apocryphal story in the "Acta Sanctorum" Junii tom. v. p. 536.

[3] *al.* lib. iv. 41. 43.

[4] *al.* "Decreti pars secunda," caus. xvlii. c. vi.

rum Petri et Pauli, in quo tunc præsidebat Petrus abbas, per suæ legationis potestatem plenariam et specificum privilegium, a suis successoribus, omni jurisdictione remota, sigilli plumbei confirmatione exemit, et Romanæ ecclesiæ nullo medio pertinens perpetuo fieri tradidit.

The want of seals to Anglo-Saxon Charters explained.

24. Nec moveat aliquem, quod nec rex Æthelbertus, nec etiam alii reges de gente illa, in cartis suis, prout mos inolevit modernis temporibus, sigilla cerea imprimebant, cum tam rudis ac barbarus populus, ad Christi fidem a perfidia conversus, signum crucis in testimonium suæ conversionis omnibus suffecisse credebat. Non enim usque post Conquestum a tempore fundationis hujus monasterii, excepta carta regis Knuti, qui fuit alienigena et conquestor, aliqua in munimentis reperimus sigilla cerea, sed solummodo crucis signa. Nec mirum, cum tanta ac talis possessio, tantique ac tales testes in principio renascentis ecclesiæ Anglicanæ, velut nostræ salutis primitivum ac publicum instrumentum, fracto damnationis chirographo, posteris Catholicis sufficere potuerunt, ubi sigillum cereum per lapsum temporis aut per negligentiam perdi, aut propter antiquitatem sive corruptionem in pulverem possit labi. Post adventum vero Normannorum in Angliam, tam reges, quam alii domini et magnates, laminas cereas membranis apponebant cartarum, crucis signum in laminis cereis imprimentes, de capillis capitum vel barbarum in eadem cera aliquam portionem pro signo posteris relinquentes. Ista patent in multis monasteriis post Conquestum regni istius fundatis; ut est in monasterio sancti Pancratii de Lewes de carta[1] Willielmi primi comitis Warenniæ, in qua crines capitis usque in præsens ejusdem comitis permanent. Similiter in mo-

Norman custom of putting the hair of the head or beard into the wax of seals.

Examples of this practice.

[1] See "Monast. Anglican." v. 12. new ed. In a charter of the second Earl of Warren it is stated (p. 15): —"Et inde saisivi eam per *capillos* capitis mei et fratris mei Radulphi de Warenna, quos abscidit cum cultello de capitibus nostris ante altare Henricus episcopus Wintoniensis."

nasterio de Castelacre, quod est ejusdem fundationis,[1] in diœcesi Norwicensi, comes Lincolniensis, qui pluribus possessionibus eandem ecclesiam dotavit, hæc in fine intulit cartæ suæ: "In hujus," inquit, "rei evi- " dentiam sigillum dentibus meis impressi, teste " Muriele uxore mea;" ubi usque in præsens in eadem cera apparent dentium vestigia pro sigillo. His etiam similia in pluribus aliis monasteriis sunt reperta. Dicitur enim per diminutionem a signo sigillum, quod secundum Isidorum, "Etymologiarum" lib. xix. cap. xii.,[2] a Prometheo, qui primus annulorum fuit inventor, originem habuit. Scripta vero principalia signis, non sigillis, notantur, ut inferius de descriptione signorum dicetur.

Etymology of 'seal.'

25. *Bulla*[3] *sancti Augustini de Exemptione præsentis Monasterii.*

"✝ AUGUSTINUS episcopus Doroberniæ sedis famulus, " quem, superna inspirante clementia, beatissimus papa " Gregorius Anglicæ genti Deo acquirendæ legata- " rium misit administrum,[4] omnibus successoribus suis " episcopis, cunctisque Angliæ regibus cum suis pos- " teris, atque omnibus Dei fidelibus, et in fide et " gratia pacem et salutem. Patet omnibus, quod Deo " amabilis rex Adelbertus, primus Anglorum regum " Christi regno sacratus, nostra instantia et sua pro- " diga benevolentia, inter cæteras ecclesias, quas fecit, " et episcopia, monasterium extra metropolim suam

[1] *i.e.* of the Cluniac Order, and a cell belonging to the priory of Lewes.—"Monast. Angl." v. 43 sq.

[2] lib. xix. c. 31. fol. xcix. b. ed. Paris. 1499.

[3] This bull is given in fac-simile, and also in a more recent hand. At the foot of fol. x. the MS. contains a representation of the "signum beati Augustini," with some few explanatory notes.

[4] *ac ministrum* KC.

" Doroberniam in honore principum apostolorum Petri
" et Pauli regaliter condidit, et regalibus opibus am-
" plisque possessionibus ditavit, dilatavit, magnificavit,
" perpetuaque libertate, et omni jure regio, cum om-
" nibus rebus et judiciis intus et foris illo[1] pertinen-
" tibus, munivit; suoque regio privilegio, et superni
" judicii imprecatione, atque apostolica sancti papæ
" Gregorii interminatione excommunicatoria, contra
" omnem injuriam confirmavit. Ego quoque, ejusdem
" libertatis adjutor et patrocinator, omnes successores
" meos archiepiscopos, omnesque ecclesiasticas vel sæ-
" culares potestates, per Dominum Jesum Christum et
" apostolorum ejus reverentiam obtestor, atque apo-
" stolica patris nostri papæ Gregorii interminatione
" interdico, ne quisquam unquam ullum potentatum,
" aut dominium,[2] aut imperium in hoc dominicum
" vel apostolicum monasterium, vel terras vel eccle-
" sias ad illud pertinentes, usurpare præsumat, nec
" ulla prorsus subjugationis, aut servitutis, aut tributi
" conditione, vel in magno vel in minimo, Dei ministros
" inquietet aut opprimat. Abbatem, a suis fratribus
" electum in eodem monasterio, non ad suum famula-
" tum, sed ad dominicum ministerium ordinet, nec
" sibi hunc obaudire, sed Deo, suadeat: nec vero sibi
" subjectum, sed fratrem, sed consortem, sed collegam
" et comministrum in opus Dominicum eum reputet.
" Non ibi missas quasi ad suæ ditionis altare, nec
" ordinationes vel benedictiones usurpative, sine abba-
" tis vel fratrum petitione, exerceat. Nullum sibi jus
" consuetudinarium vel in vilissima re exigat, quate-
" nus pacis concordia unum sint in Domino utrimque.
" Nec quisquam, quod absit, dominandi dissidio, in ju-
" dicium incidat diaboli, qui superbiæ tyrannide cor-

---

[1] *illi* KC.

[2] *ullam potestatem, aut dominatum* KC.

" ruit de cœlo. 'Reges gentium,' inquit Dominus,
" 'dominantur eorum; vos autem non sic.' Cumque
" ab alienis, non a filiis, accipiantur tributa, sic ipse
" Dominus concludit: 'Ergo liberi sunt filii.' Qua
" ergo irreverentia patres ecclesiarum in filios regni
" Dei sibi vindicant dominationem, maxime autem in
" hanc ecclesiam sanctorum thesaurariam, in cujus
" materno utero tot pontificum Doroberniæ, regum ac
" principum, corpora speramus alma reponenda sepul-
" turæ requie, ex auctoritate scilicet apostolica, et hinc
" ad æternam gloriam resuscitanda? Tales supremi Ju-
" dicis amicos si quis offendere non metuens hujus pri-
" vilegii statuta violaverit, vel violatorem imitando
" vim suam tenuerit, sciat se apostolico beati Petri
" gladio per suum vicarium Gregorium puniendum,
" nisi emendaverit. Hæc ergo omnia, uti hic sunt
" scripta, apostolica ipsius institutoris nostri Gregorii
" comprobatione et auctoritate servanda sancimus, suo-
" que ore confirmamus, præsente glorioso rege Adel-
" berto, cum filio suo Ethelbaldo, et collaudante cum
" ipso et omnibus optimatibus regiis, atque ultro vo-
" lentibus reverendissimis fratribus nostris, a sancta
" Romæ[1] ecclesia huc mecum vel ad me in evange-
" lium Domini destinatis, scilicet Laurentio, quem
" nobis, Deo favente, successorem constituimus, et
" Mellito Londoniæ episcopo, et Justo Rofensi episcopo,
" et Petro venerabili ejusdem monasterii principum
" apostolorum abbate primo, cum cæteris in Domino
" adjutoribus meis, obnixe postulantibus, simulque in
" eos, qui hæc fideliter servaverint, benedictionem,
" aut in impœnitentes, quod nolumus, transgressores,
" damnationem exercentibus."

---

[1] *Romana* KC.

De Bulla plumbea sancti Augustini.

Answer to objections derived from the alleged use by Augustine of pendent leaden bulls.

26. Quod enim prænotatum sancti Augustini privilegium sub bulla plumbea continetur, non est ab illis, qui sane ad sobrietatem sapiunt, dubitandum. Nam cum idem Augustinus Romanus esset, et Anglorum apostolus, ratione suæ legationis apostolicæ eundem potuit servare modum quantum ad personæ suæ dignitatem in ecclesia Anglicana, quem tunc servavit Gregorius in ecclesia Romana. Nec mirum quod ipse bulla plumbea utebatur, cui tanta auctoritas a beato Gregorio fuit concessa, ut in nova Anglorum ecclesia per loca singula, ut patet "Registri" [lib.] xi. cap. xxiv.,[1] episcopos ordinaret, qui suæ subjacere ditioni deberent; in tanto ut episcopus ipse Eboracensis, qui metropolitani perfrueretur honore, suæ subjaceret ditioni. Post obitum vero Augustini decrevit idem Gregorius,[2] ut duorum metropolitanorum ista in posterum esset honoris distinctio, ut ipse prior habeatur qui prius fuerit ordinatus; et sic Augustini auctoritas in tanto successorum suorum auctoritatem excellere videbatur. Scripsit etiam suis interrogationibus sanctus Gregorius, ut recitat Beda "de Gestis," lib. i. cap. xxvii.:[3] "Novit," inquit, "fraternitas tua Romanæ ecclesiæ consuetudinem, in "qua se meminit nutritam. Sed mihi placet, ut,[4] sive "in Romana, sive in Galliarum, seu in qualibet ecclesia aliquid invenisti, quod plus Omnipotenti Deo possit placere, sollicite eligas, et in Anglorum ecclesia, "quæ adhuc ad fidem nova est, institutione præcipua, "quæ de multis ecclesiis colligere potuisti, infundas." Hæc ibi. fol. 10 b

Production of a specimen, in

27. Ex quibus patet, bullam non incongrue plumbeam nostro apostolo competere Augustino; quod etiam qui-

---

[1] *al.* lib. xi. ep. 65.
[2] *ibid.*
[3] "Monum. Britan." p. 133 B.
[4] *ut*] wanting in MB.

busdam episcopis in partibus transmarinis, post quingentos annos ab adventu ejusdem in Angliam, asseritur evidenter concessum fuisse. Cum enim ab archiepiscopo Cantuariæ Ricardo, qui fuit quintus a sancto Thoma, tempore regis Henrici tertii post Conquestum, privilegium Augustini argueretur falsi propter hujusmodi bullam plumbeam, comes Flandriæ Philippus, ad ejusdem rei majorem evidentiam, talem bullam plumbeam, quam sibi dedit quidam episcopus transmarinus, qua idem episcopus et antecessores sui utebantur, per magistrum Robertum Blundum capellanum suum abbati præsentis monasterii transmittere affectabat. Quæ quidem bulla plumbea usque in præsens inter cætera monasterii munimenta servatur. Cujus quantitas et forma hic notatur.[1] which foreign bishops used such a bull.

28. Ex altera enim parte hujus sigilli, vix propter antiquitatem apparet imago sanctæ Mariæ cum Filio; scriptura ejusdem circumferentiæ, quæ legi poterit, minime apparente. Quod autem sigillum expressis literis in præsenti circumferentia annotatur, patet non majoris signi esse evidentiam, sed minoris. Si igitur in minori sit ut sigillo plumbeo possit uti, multo fortius in majori. Sed quod præsens sigillum plumbeum bulla a pluribus, prout præmittitur, appellatur, quam quidam episcopus transmarinus prætacto comiti Philippo donavit, qua idem episcopus et antecessores sui utebantur, plane non videtur consonum rationi, cum sit effigies abbatis cum scriptura superposita in eodem. Unde, non obstante quod quidam episcopus illud eidem [2] comiti contulit, videtur congruere sigillum alicujus monasterii monachorum fuisse, in honorem sancti Stephani protomartyris consecrati, et ad hujusmodi brigæ sive litigii declarationem, ad certam rei evidentiam posteris intuendam, præfato abbati fuisse transmissum. Description of this leaden seal.

---

[1] A copy of a seal is here added in the MS.; the legend being, "Sigillum sancti Stephani protomartyris."

[2] *idem* MS.

The leaden bull of St. Augustine.

29. Bulla igitur plumbea beatissimi Augustini, usque in præsens in præsenti monasterio sana et integra reverenter servata, in qua signum signati luminis vultus Domini super nos imagine Salvatoris exprimitur, ab illis, qui Christi sunt, cum devotione et reverentia est contemplanda.

No bull of privilege granted by Gregory the Great, owing to his death. March 12, 605 (?)

30. Quod autem sancti papæ Gregorii nullum omnino sub bulla plumbea habemus privilegium, non est mirum, cum eodem anno, quo præsentis monasterii dotatio contingebat, post menses duos et sex dies, quarto videlicet Idus Martii, anno Phocatis Imperatoris, secundum Bedam[1] et alios chronicatores, secundo, qui fuit annus Domini DCV., postquam sedem Romanæ et apostolicæ ecclesiæ tredecim annis, mensibus sex et diebus decem gloriosissime rexerat, defunctus est, ad veram, quæ in cœlis est, vitam migrando, sepultumque est corpus ejus Romæ in ecclesia sancti Petri apostoli ante secretarium, quandoque cum cæteris ad gloriam resuscitandum. Scriptumque est ibidem epitaphium hujusmodi super tumbam ejusdem :— fol. 11.

Epitaphium sancti Gregorii.

"Suscipe, terra, tuo corpus de corpore sumptum,
Reddere quod valeas, vivificante Deo.
Spiritus astra petit, leti nil jura nocebunt,
Cui vitæ alterius mors magis ipsa via est.
Pontificis summi[2] clauduntur membra sepulchro,
Qui innumeris semper vivit ubique bonis.
Esuriem dapibus superavit, frigora veste :
Hic[3] animas monitis texit ab hoste sacris ;
Implebatque actu quicquid sermone docebat,
Esset ut exemplum, mystica verba loquens.

[1] "Hist Eccl." lib. ii. c. i. p. 148 B.: Cf. Jaffé, "Reg. Pontif." p. 154.

[2] MB. adds *hoc*.

[3] *Atque* MB.

Anglos ad Christum vertit[1] pietate magistra,
Adquirens fidei agmina gente nova.
Hic labor, hoc studium, hæc[2] cura, hoc, pastor, agebas,
Ut Domino offerres plurima lucra gregis.
Hisque Dei consul factus lætare triumphis :
Nam mercedem operum jam sine fine tenes."

31. Beatissimus itaque Augustinus, post menses duos, duos hebdomadas et duos dies ab obitu sanctissimi papæ Gregorii, vii. videlicet Kal. Junias anno Domini DCV.,[3] postquam sedi Doroverniæ octo annis, sex mensibus, et tribus hebdomadis præfuit, ad æternam regni cœlestis sedem, relicto carnis onere, translatus est, positumque est corpus ejus foras juxta ecclesiam, quæ nondum fuerat perfecta nec dedicata. Mox vero, ut ecclesia ipsa fuerat dedicata, corpus suum intro illatum est, et in porticu ejusdem ecclesiæ aquilonari decenter sepultum; scriptumque fuit super tumbam ejus epitaphium isto modo :— Death of St. Augustine. May 26, 605 (?)

Epitaphium sancti Augustini.

" Hic requiescit dominus Augustinus Doruvernensis
" archiepiscopus primus, qui olim huc a beato Gregorio
" Romanæ urbis pontifice directus, et a Deo opera-
" tione miraculorum suffultus, Æthelbertum regem ac
" gentem illius ab idolorum cultu ad Christi fidem
" perduxit, et completis in pace diebus officii sui, de-
" functus est vii. Kal. Junias, eodem rege regnante."

32. Huic successit Laurentius, quem adhuc vivens beatus Augustinus ideo in episcopum, ut prætactum est, ordinaverat, ne tam rudis ecclesiæ status, se defuncto, Laurentius Archbishop.

---

[1] *Ad Christum Anglos convertit* MB.
[2] MB. adds *tibi*.
[3] Respecting this date, see "Monum. Britan." p. 152, n. (*b*). After DCV. there seems to have been a slight erasure, perhaps for the purpose of making the date harmonize with that assigned to the death of Gregory.

Death of Abbot Peter, by drowning. Dec. 30, 607.

pastore destitutus inciperet vacillare. Petrus vero primus hujus monasterii abbas, uno anno revoluto, mensibus septem et tribus hebdomadis post obitum sanctissimi Augustini, penultimo die mensis Decembris anno Domini DCVII., dum ad Gallias a rege Æthelberto legatus mitteretur, in sinu maris juxta Bononiam, in loco qui vocatur Amfleet[1] submersus est, et ab incolis loci illius ignobili traditus sepulturæ; sed Omnipotens Deus ut qualis meriti vir fuerit demonstraret, omni nocte supra sepulcrum ejus cœlestes fecit radios apparere,[2] donec animadvertentes vicini, qui talia videbant, sanctum fuisse virum, qui ibi esset sepultus, et investigantes unde vel quis esset, abstulerunt corpus ejus, et in Bononia civitate, juxta honorem tanto viro condignum, in ecclesia sanctæ Mariæ Virginis sepelierunt.[3]

Epitaphium Petri Abbatis.

"Quem notat hoc[4] metrum, meritis et nomine Petrum,
Abbas egregius primus laris extitit hujus.
Dum semel hic transit mare, nectus in urbe remansit
Bolonia; celebris virtutibus est ibi crebris."

Explicit Titulus secundus.

---

[1] Now Ambleteuse, five miles north of Boulogne.

[2] *lux cœlestis apparuit* MB.

[3] *in ecclesia posuerunt* MB.

[4] *hunc* MS.

Titulus III.

De Johanne Abbate.

fol. 11 b. 1. Relata igitur et intellecta morte Petri abbatis, collegium monachorum præsentis monasterii, rege annuente, Johannem nostræ congregationis monachum, et ab apostolica sede cum beato primitus Augustino directum, libere in abbatem elegit; quem Laurentius archiepiscopus, secundum Augustini decretum, in isto eodem monasterio benedixit, non ad suum famulatum, sed ad Dominicum ministerium ordinando, nec sibi hunc obaudire suadendo, sed Deo; nec sibi subjectum, sed fratrem, sed consortem, sed collegam et comministrum in opus Dominicum reputando. Hic enim sancti sequendo vestigia Augustini, regis suffultus auxilio Æthelberti, ad profectum ecclesiastici culminis, abbatis Johannis piis ac religiosis votis in monasterii negotiis favere, et continuis pastoralis curæ exemplis condescendere, intendebat. Et ut liberum et quietum, secundum primariam institutionem, præsens monasterium perpetuis temporibus permaneret, ut nec regis hæredibus, nec archiepiscopi successoribus liceret de eodem vel eidem pertinentibus intromittere, ejusdem tantum custodibus est commissum ut semper[1] in pace pausa corporea archiepiscoporum Doruvernensium, necnon regum semper, pacatissima appareret, tanquam thalamus cum suis custodibus præparatus. Et licet tam rex piissimus Æthelbertus, quam præsul beatissimus Augustinus, auctoritate et mandato beatissimi papæ Gregorii, statum præsentis monasterii, prout in titulo præcedente plane declaratur, tam quietum fore et liberum decreverunt, ne tamen posteris

Election and benediction of the new abbot.

Friendly relations between the abbot and archbishop.

Fresh guarantees for the independence of St. Augustine's.

[1] A line is run through this word in MS.

insufficiens eorum videretur auctoritas, aut ne posset aliquis successorum beati Augustini inficere quod ipse statuit faciendum, cogitando forsan quod non habet imperium par in parem, idem rex Æthelbertus, ejusdem archiepiscopi Laurentii consilio, ut præsens monasterium inter mundi turbines procellosos supra firmam petram sine fluctuatione duraret, ipso adhuc vivente, a Romana impetravit curia omnes prætactas ecclesiasticas libertates auctoritate apostolica confirmari. Ad hujus enim rei executionem faciendam, anno Dominicæ Incarnationis DCXI., missus est Mellitus Londoniensis episcopus ad Bonifacium papam, a beato Gregorio quartum, qui templum Pantheon destruxit, de necessariis ecclesiæ Anglorum tractaturus, ac etiam confirmationem sedis apostolicæ pro præsentis monasterii libertatibus et privilegiis obtenturus. Et, ut recitat Beda "de Gestis," lib. ii. cap. iv., "Cum idem papa "reverendissimus cogeret synodum episcoporum Italiæ "fieri,[1] de vita monachorum et quiete ordinaturus, et "ipse Mellitus inter eos assedit . . . . ut quæque "erant regulariter decreta, sua quoque auctoritate sub-"scribens confirmaret, ac Britanniam rediens secum "Anglorum ecclesiis mandanda atque observanda de-"ferret, una cum epistolis, quas idem pontifex Deo "dilecto archiepiscopo Laurentio, et clero universo, "similiter[2] Æthelberto regi atque genti Anglorum, "direxit."

Confirmatory bull of Boniface IV. A.D. 611.

2. Bullæ vero ejusdem Bonifacii, eidem regi Æthelberto super libertatibus et privilegiis concessæ, tenor est iste[3]:—

---

[1] *fieri*] wanting in MB.
[2] MB. adds *et*.
[3] Noted as spurious by Jaffé, "Reg. Pontif." p. 939. It is also printed in Thorne, col. 1766.

Tenor Bullæ Bonifacii Quarti de Privilegiis hujus Monasterii.

" Bonifacius episcopus, servus servorum Dei, glorioso
" filio regi Anglorum Æthelberto salutem, et apostoli-
" cam benedictionem. Omnipotentis Dei institutione
" et apostolica saluberrima incitamur monitione, ut
" pro omnium fidelium regimine impigra vigilemus sol-
" licitudine. Et quia, Divina providente clementia,
" totius sanctæ Dei ecclesiæ per universum orbem
" diffusæ curam gerimus, omnibus nostra suffragia
" quærentibus auctoritate apostolica subvenire cupi-
fol. 12. " mus; quoniam ex Divina et humana dispensatione
" sancitum est, cunctarum ecclesiarum negotia nostra
" reparari vigilantia. Quapropter, rex inclyte ac fili
" carissime, omnia, quæ tuæ amplectendæ voluntatis
" studium per coepiscopum nostrum Mellitum posce-
" bat, apostolica auctoritate libentissime concedimus;
" quia nec æquum videtur difficultates pati hujusmodi
" rem petitam. Laudabilis atque Deo placita petitio
" tua hæc est, ut ecclesia beatorum apostolorum Petri
" et Pauli, ad orientem civitatis Doroberniæ sita, quam
" Catholicæ religionis amore succensus, et sanctissi-
" morum patrum tuorum Gregorii atque Augustini
" hortatu admonitus, in sepulturam tui et successorum
" tuorum regum et præfatæ urbis præsulum a funda-
" mentis construxisti, et ob honorem Divini cultus
" habitantium sustentationem diversis donis ditasti;
" in qua et monachorum religiosorum congregationem
" sub abbate Johanne, ab hac apostolica sede directo,
" collocasti, ubi et ipse vir præfatus, vere Deo dilectus,
" et in gloria resurrecturus pater Augustinus requiescit,
" apostolicis privilegiis roborata, perpetua libertate do-
" naretur, atque illius spiritualis petræ soliditate soli-
" daretur, cui Salvator ait, 'Tu es Petrus, et super
" 'hanc petram ædificabo ecclesiam meam, et tibi dabo

" 'claves regni cœlorum.' Hujus igitur beatissimi apo-
" stolorum principis Petri auctoritate ordinamus, atque
" perpetua stabilitate stabilimus, ut præfatum mo-
" nasterium, apostolicis prærogativis præmunitum, in
" initio nascentis Christianæ religionis in vestro regno
" constructum, atque monastico ordine primum, cum
" omnibus ad se pertinentibus, ab omni servitio sit
" liberum, ab omni mundiali strepitu inconcussum, nec
" ecclesiasticis conditionibus seu angariis, vel quibus-
" libet obsequiis sæcularibus ullo modo subjaceat, nullis
" canonicis juribus deserviat; quia incongruum valde
" videtur qualicunque modo alterius ditioni deservire
" quod apud vos est primum in hac religione. Unde
" interdicimus in nomine Domini nostri Jesu Christi,
" ex auctoritatę ipsius beatissimi apostolorum principis
" Petri, cujus vice huic Romanæ præsidemus ecclesiæ,
" ut a præsenti nullus præsulum, nullus sæcularium
" præsumat in dominium hujus ecclesiæ aliquo modo
" sese ingerere, vel quamlibet imperandi potestatem
" sibi usurpare, vel alicujus inquietudinis molestias in-
" ferre, vel aliquam omnino consuetudinem, quamvis
" levissimam, sibi attribuere, vel etiam, nisi rogatu
" abbatis aut fratrum, in ea missas facere. Sed com-
" munis filius noster abbas[1] Johannes libere teneat,
" possideat, cum consilio fratrum, omnem utilitatem loci,
" intus vel foris, bene ordinet atque disponat, et sic
" remota vexatione et cuncto gravamine, Divinum ser-
" vitium peragant cum tota animi devotione. Post
" cujus obitum non extraneus assumatur, sed de eadem
" congregatione, et quem sibi propria voluntate concors
" fratrum societas elegerit; et qui electus fuerit sine
" dolo vel venalitate aliqua, ordinetur, atque in eodem
" loco consecretur. Si autem, quod non optamus,

[1] *abba* MS.

" aptam inter se personam invenire nequiverint, sol-
" lerter sibi de aliis monasteriis similiter eligant ordi-
" nandum.

"Hæc itaque nostræ institutionis decreta in synodo
" episcoporum Italiæ, cui etiam interfuit tuæ dilec-
" tionis legatus Mellitus, coepiscopus noster, recitari et
" roborari fecimus, tibique et ecclesiæ tuæ suprascriptæ,
" Johanni abbati et cunctis successoribus suis custo-
" dienda atque perpetualiter observanda, tibi et genti
" tuæ per manum ipsius direximus. Quæ siquis suc-
" cessorum tuorum regum sive episcoporum, clericorum
" sive laicorum, contempserit aut irrita facere tenta-
" verit, ab officio cleri submotus, apostolicæ auctoritatis
" reus et sanctorum communione judicetur alienus,
" quoadusque quod temerario ausu præsumpsit congrua
" satisfactione recognoscat, et tanti excessus pœnitudi-
" nem gerat. Ipsa vero sæpe dicta ecclesia, tua lar-
" giente regali munificientia, ab hac, ut ita dicam, sede
" apostolica constructa, ordinata, atque edocta, siqua
" sibi contigerint adversa, indurata aliquorum pes-
" tilentum pertinacia ad matris ecclesiarum recurrat
" limina, apostolica utatur audientia, ipsiusque in per-
fol. 12 b. " petuum consoletur et regatur vigilantia. In Christo,
" domine fili, valeas. Data die iii. Kal. Mart., imperante Feb. 27,
" piissimo Augusto Phoca, anno viii. imperatoris ejus- 611.
" dem principis, indictione xiv."[1]

De Dedicatione Ecclesiæ hujus Monasterii.

3. Anno enim Incarnationis Dominicæ DCXIII., Lau- Consecration of the church of
rentius archiepiscopus, qui non solum de Anglis novæ,

[1] Here follows in the MS. the "forma et quantitas signi bullæ plumbeæ ejusdem papæ Bonifacii Quarti;" the legends being, "Petro catholicas fidei dat Christus habenas," and "Bonifatii papae IIII." The writer then adds: "Et nota, quod ista est prima bulla papalis plumbea totius ecclesiæ Anglicanæ."

St. Augustine's monastery.

quæ tunc erat, ecclesiæ curam gerebat, sed et veterum Britanniæ incolarum, necnon et Scottorum, qui Hiberniam insulam Britanniæ proximam incolunt, populis pastoralem impendere curam intendebat, a suæ prædicationis sollicitudine ad suam sedem Dorobernensis ecclesiæ regressus, præsentis monasterii ecclesiam consecravit; et præsente rege, cum confluis turbis, sanctum corpus beatissimi Augustini transtulit in eandem ecclesiam consecratam, atque in porticu aquilonari, ut in titulo præcedente præmittitur, sepelivit. Corpus vero sancti Letardi episcopi Silvanectensis[1] in Galliis, cujus metropolis est archipræsulatus Remensis, necnon et corpus piisimæ reginæ Bertæ, quæ uxor regis fuerat Æthelberti, in porticu sancti Martini sepelivit. Horum enim corpora extra ecclesiam primo fuerunt sepulta, eo quod tempore obitus eorum ecclesia nondum fuerat consecrata.

Translation of the Saint's remains.

Burial-place of Liudhard and Queen Bertha.

Determination of the locality of St. Martin's porch or altar.

4. Et nota, quod ille porticus, qui notatur sancti Martini, fuit ex parte australi ecclesiæ tunc consecratæ. Quod tamen in eodem loco, ubi nunc est altare sancti Johannis, non fuerat idem sancti Martini porticus, patet per Bedam "de Gestis," lib. ii. cap. iii., ubi eandem inter alia describit ecclesiam per hunc modum: "Habet," inquit "hæc," ecclesia videlicet apostolorum Petri et Pauli, "in medio pæne sui altare in honore "beati papæ Gregorii dedicatum." Dato igitur quod altare sancti Gregorii, quod nunc est, fuit in medio pæne ejusdem ecclesiæ primitus ab eodem Laurentio archiepiscopo dedicatæ, quæ multo fuerat arctior quam est ecclesia nostra moderna, sicut in locis sequentibus sibi aptis, temporibus videlicet Wlfrici, Scotlandi, et Widonis abbatum, qui ecclesiam dilatarunt, erit manifestius explanatum, sequitur idem Martini altare sive

[1] *i.e.* Senlis; but see Hussey's note on Bed. "Hist. Eccl." i. 25 (p. 44. n. 3), and "Gallia Christiana," x. 1382. respecting this prelate Letard or Liudhard.

porticum, quamvis in eadem parte ecclesiæ fuerat, non tamen in eodem loco quo nunc est altare sancti Johannis, ubi Berta fuerat regina sepulta, verisimiliter extitisse. Sed hæc omnia inferius, sub titulo Widonis abbatis, ubi de translatione sanctorum agetur, erunt evidentius declarata. Fuit autem eadem piissima regina Berta filia Dagoberti regis Franciæ, pronepotis Clodovei regis Francorum primi Christiani. Iste enim Dagobertus corpus beati Dionysii invenit.

Parentage of Bertha.

Dagobert's 'invention' of the body of St. Denis.

Quod Monachi introducuntur in Ecclesiam Cathedralem.

5. Tota etenim mente rex Deo dilectus Æthelbertus se et sua cum Laurentio archiepiscopo et Johanne abbate in fidei fervore stringebat, atque cultum Divinum virtute, quam sibi Omnipotens tribuit, augmentavit. Perpendens itaque beatissimum papam Gregorium, sanctissimumque Augustinum, necnon et plures cum illo ab eodem papa Gregorio sibi et suæ genti ad fidem Catholicam percipiendam transmissos, monachos extitisse, abbatis quoque Petri præmemorati, necnon et abbatis Johannis successoris sui, monachorumque præsentis monasterii, quod a fundamentis construxerat, conversationibus delectatus, in sede illa metropoli, quam de suo palatio transtulerat, monachorum habitationem instituere intendebat. Advertens itaque regius animus monachorum primitus monitis salutaribus, Augustini videlicet et Laurentii, Petri etiam abbatis et Johannis successoris sui; memoriter eruditus Lucium primum regem Christianum regni istius, sub anno Domini CLXVII.,[1] qui fuit annis ccccxxxviii.[2] ante Augus-

Æthelbert's strong affection for the monastic way of living.

fol. 13.

[1] This date appears to have been altered by some later hand. The year 167 was probably adopted, because in it the Saxon Chronicle places the accession of Pope Eleutherius, whereas the more correct date of that event is 177 : Cf. Bed. "Hist. Eccl." i. 4; v. 24.

[2] This number is also altered in the same ink; but so as to give the year of Augustine's *death* (605=167 + 438.)

tini adventum, per duos monachos doctores, Faganum videlicet et Duvianum,[1] a papa Eleutherio ad ejusdem regis suggestionem legatos, ad veræ fidei cognitionem conversum fuisse, et eorundem monachorum prædicationibus omnem populum terræ sacri baptismatis lavacro, exemplo regis, mundari, templa idolorum destrui, ecclesias et monasteria construi, tres archiflamines abrogari, et ad eorundem sedes, quæ Londoniis, Eboracensi, et in Civitate Legionum, i.e. Westestrie, fuerant, tres archiepiscopos, ad sedes vero XXV., flaminum XXV. episcopos promoveri; ecclesiam Christi totius ecclesiæ Anglicanæ metropolim et matricem optans, se adhuc vivente, tam ordine quam habitu monachico decorare, sub anno Domini DCXV. iterum remisit Mellitum Londonensem episcopum ad prætactum papam Bonifacium ad hujusmodi pium negotium impetrandum. Hic enim fuit annus XVIII. a fundatione, XI. a dotatione, et secundus a dedicatione ecclesiæ præsentis monasterii.

Introduces monks into the cathedral of Christchurch. A.D. 615.

6. Regis revera meritoriæ suggestioni idem papa libenti animo condescendens, licenter sibi per omnia monachorum regulariter viventium habitationem in sua ecclesia metropoli statuere apostolica auctoritate concessit; hoc discernens, ut ipsi prædicatores nostri monachi monachorum sibi gregem associarent, et eorum vitam sanctitatum moribus exornarent. Tenor vero epistolæ ab eodem Bonifacio papa regi transmissæ, in primo Titulo hujus libri, sub rubrica "de ecclesia Christi,"[2] de verbo in verbum, prout scribit Willielmus Malmesberiensis "de Gestis Pontificum," libro primo, notatur. Divino enim nutu, tam consona regis voto et ordini monastico in posterum accidit archiepiscoporum Cantuariensis ecclesiæ successio, quod ferme omnes ab adventu ejusdem beatissimi Augustini usque ad sanctum Thomam martyrem, qui in numero tricesimus nonus

Vast preponderance of monks in the series of archbishops.

[1] Elsewhere *Damian* and *Dervan*. | [2] Above, Tit. i. c. 14.

fuit, per quingentos sexaginta octo annos intermedios, monachi extiterunt. Hic enim numerus archiepiscoporum plane competit et equipollet numero monachorum cum beato Augustino a sanctissimo papa Gregorio Anglorum populis transmissorum, qui ferme quadraginta notantur fuisse. Nam idem beatissimus martyr Thomas, prout in vita sua plane continetur,[1] advertens tot sanctos prædecessores suos archiepiscopos monachos extitisse, multum ex hoc pœnituit quod monachus ipse non fuit, monachicumque habitum a summo pontifice accipiens monachus exinde sub clerico perhibetur fuisse; ad cujus laudem canitur in historia per hunc modum:—

Becket's regret that he was not educated as a monk.

> " Monachus, sub clerico clam ciliciatus,
> Carnis carne fortior edomat conatus."

7. Nec mirum quod ordinem et habitum monasticum tantum præferunt sancti viri: cum, teste Hieronymo, epistola lxviii.,[2] filii prophetarum veteris Testamenti monachi extiterunt, Eliasque et Elisseus eorundem monachorum abbates fuerunt. Unde Dionysius " de " Ecclesiastica Hierarchia," cap. vii., de ordine monachorum sic scribit:[3] " Perfectior," inquit, "et omnium " excelsior ordo monachorum est." Et infra: " Non," inquit, " medii perfectioris ordinis, sed ejus qui omni- " bus excelsior est."[4] Hinc est quod monachus qualiscunque sub abbate sive priore simpliciter militans, qualemcunque habitum ad sui ostentationem superinduat, ecclesiasticis indumentis ad Divina agenda officia ordinatis dumtaxat exceptis, decorem pristinum interpolans regularem, a tot sanctis patribus præceptum, similis est illis, qui ad muros sive parietes domus perfectæ ex quadris lapidibus marmoreis[5] inordinatum

Antiquity and excellence of monasticism.

---

[1] " Vit. S. Thomæ," i. 363, 364, Ed. Giles.
[2] *al.* ep. iv., xiii.
[3] *al.* cap. vi. § 3.
[4] *excelsioris* MS.
[5] *mormoreis* MS.

acervum lapidum projiciunt sive lutum. Nam, ut testatur Cestrensis[1] lib. iv. cap. ix., Longinus[2] miles, qui lancea latus Domini aperuit, ab apostolis monachus institutus apud Cæsaream Cappadociæ xxviii. annis vitam monasticam duxit, plurimosque ad fidem convertens, tandem martyr occubuit. Scribit etiam Johannes Cassianus libro "de Institutis Monachorum,"[3] quod Marcus evangelista primitus in Nova Lege monachos instituit; quod tamen intelligi oportet de monachis Ægyptiacis et Alexandrinis, quia prius ille Longinus fuerat monachus ex doctrina apostolorum quam Marcus missus est Alexandriam. Scripserat etiam Evangelium antequam fuerat illuc missus, ut patet in Chronica, quæ dicitur "Scala Mundi."[4] Unde a tempore passionis Christi usque in præsens ordo monachorum aliis excelsior approbatur; quod pulchre declarat idem Johannes Cassianus in libri prætacti prologo, prope finem:[5] "Nequaquam," inquit, "credas[6] rationabilius quem- "quam[7] vel perfectius novellam constitutionem . . . . . "reperire potuisse, quam ista instituta, in quibus ab "exordio prædicationis apostolicæ a sanctis patribus "ac spiritualibus[8] fundata monasteria ad nos usque "perdurant." fol. 13 b.

Æthelbert's own desire to enter a monastery.

8. Tanta igitur ac talia animadvertens ordinis monastici magnalia, beatisssimus ille Deo dilectus rex piissimus Æthelbertus, nisi quia regia potentia dilatandi regni Christi summopere necessarius habebatur, creditur servire quam imperasse potius maluisse monasticis institutionibus, atque coronæ regni coronam monasticam prætulisse. Sed quod tunc non permittebatur officio fieri, fuisse animo apparebat.

---

[1] *i.e.* Ralph Higden (of Chester), "Polychron." fol. cxciii. Ed. Caxton.

[2] *al.* Longius.

[3] lib. ii. c. 5.

[4] MS. in Trin. Coll. Camb. R. iv. 12., and elsewhere.

[5] p. 3. Opp. Paris. 1642.

[6] *credens* Ed.

[7] *quippiam* Ed.

[8] *a sanctis ac spiritualibus patribus* Ed.

De Obitu piissimi Regis Æthelberti.

9. Anno ab Incarnatione Dominica sexcentesimo sexto decimo, qui est annus xix.[1] ex quo beatissimus Augustinus, cum sociis suis, genti Anglorum missus est, Ethelbertus rex Cantuariorum, post regnum temporale, quod annis lxi.[2] gloriosissime tenuerat, æterna cœlestis regni gaudia subiit. Quod autem notant plures chronicatores, obitum ejusdem xxi. anno fuisse ab adventu beatissimi Augustini, videntur media ab extremitatibus deviare. Nam adventus beatissimi Augustini notatur anno Domini DXCVII. et eodem anno in die Pentecostes, quæ tunc accidit iv. Nonas Junii[3] Æthelbertus baptizatus est, quo die nunc celebrantur octavæ transitus sive obitus Augustini; obitus vero Æthelberti patet anno Domini DCXVI. vi. Kal. Martii: hinc omnino anni sunt intermedii xix. computandi. Quod autem asseritur idem rex pæne ab omnibus lvi. annis regnasse, textus tertiæ cartæ fundationis præsentis monasterii contrarium manifestat; quem per decem quinquennia sceptrigera potestate tempore confectionis ejusdem cartæ testatur potitum. Decem enim quinquennia faciunt quinquaginta. Nec dubium quin idem rex Ethelbertus post tempus confectionis ejusdem cartæ, quæ fuit anno Domini DCV., annis undecim supervixit, ut patet per datam obitus sui, in capite istius capituli prænotatum.

Attempt to rectify the received chronology as to the length of Æthelbert's reign.

Feb. 24.

10. Sepultum vero fuit corpus ejus ad partem australem ecclesiæ, in porticu sancti Martini prætacto, ubi et Berta regina condita est. Hic, inter cætera bona quæ genti suæ consulendo conferebat, etiam decreta illi judiciorum, juxta exempla Romanorum, cum consilio sa-

Burial-place of Æthelbert.

His laws.

---

[1] *vicesimus primus* MB.
quinquaginta et sex MB.

[3] *i.e.* June 2, which was the date of Whitsunday in A.D. 597.

pientum, constituit; quæ conscripta Anglorum sermone hactenus habentur, et ab Anglorum populis observantur. [1]

Conquest of Britain by the Saxons, the Angles, and the Wicts (Jutes).

11. Erat autem idem Æthelbertus filius Ermenrici,[2] cujus pater Octa, cujus pater Œiric[3] cognomento Æsc,[4] a quo reges Cantuariorum Æskingas cognominari solent; cujus pater Hengest, qui, cum filio suo Æsc, invitatus a Vurtigerno Britanniam primus intravit, cum Horsa fratre suo. In quorum comitatu plures fuerunt milites, qui de tribus Germanniæ populis fortioribus, scilicet Saxonibus, Anglis, et Wictis,[5] secundum Bedam "de Gestis," lib. i. cap. xv. advenerant: "De Wic-"tarum[6] enim origine sunt Cantuarii et Wictuarii,[7] "hoc est, illa gens quæ Wectam, i.e. Wyth,[8] tenet in-"sulam, et ea quæ usque hodie in provincia Occiden-"talem Saxonum Wictarum[9] natio nominatur, posita fol. 14.
"contra ipsam insulam Wectam. De Saxonibus, id est,
"ea regione quæ nunc Antiquorum Saxonum cog-
"nominatur, venere Orientales Saxones, Meridiani
"Saxones, et Occidui Saxones. De Anglis vero,[10] hoc
"est, de illa patria quæ Angulus dicitur, et ab eo
"tempore usque in præsens[11] manere desertus inter
"provincias Wictarum[12] et Saxonum perhibetur, Ori-
"entales Angli, Mediterranei,[13] Merci, tota North-
"animbrorum progenies, id est illarum gentium quæ
"ad boream Humbri fluminis inhabitant, cæterique
"Anglorum populi sunt orti."

Pre-eminence of the Angles.

12. Et quia major et nobilior fuerat populi multitudo Anglorum, quam Saxonum vel Wictorum, ideo potius

---

[1] *i.e.* in the time of Bede, from whose "Hist. Eccl." ii. 5. this paragraph is derived.
[2] *Irminrici* MB.
[3] *Oeric* MB.
[4] *Oisc* MB.
[5] *Jutis* MB.
[6] *Jutarum* MB.
[7] *Victuarii* MB.
[8] *Vectam* MB.
[9] *Jutarum* MB.
[10] *De Anglis vero*] Porro de Anglis MB.
[11] *in præsens*] hodie MB.
[12] *Jutarum* MB.
[13] MB. adds *Angli.*

denominatur insula ab Anglis quam a Saxonibus sive Wictis. Hengestus enim et Horsa illius antiquissimi Woden, de quo omnium pæne barbararum gentium regium genus lineam traxerat, abnepotes fuerunt. Quorum pater eo quod Wihtgelsus, cujus pater Wihta, cujus pater Wehta notatur, aliqui notant Wictos fuisse Hengestum et Horsam ; et hac de causa in Cantiæ partibus, ubi Wicti, ut præfertur, habitabant, sibi dominium statuisse. Nam secundum Cestrensem,[1] lib. quinto, cap. tertio, Hengestus in Cantia obiit xxxii. anno ab adventu suo in Angliam ; Horsa vero, occisus a Britonibus, hactenus, secundum Bedam, lib. i. "de Gestis" cap. xv., in orientalibus Cantiæ partibus monumentum suo nomini insigne tenet.[2]

Emigration of the Northmen a necessity, arising from the excess of population.

13. Et nota quod, quamvis trium fiat distinctio populorum, videlicet Anglorum, Saxonum, et Wictorum, omnes tamen Germanici extiterunt. Testatur enim Willielmus Malmesberiensis, "de Gestis Regum," lib. i. cap. v.[3] quod "omnis fere terra trans oceanum Britannicum, "quæ sub septentrionali axe jacet, quia tantam populi "multitudinem[4] germinat ..... Germania dicitur,[5] "quamvis limitibus provinciarum distincta fuerit."[6] Et sicut hi, qui "lascivientes arborum ramos solent succi- "dere, ut radix reliquis sufficere poterit,[7] sic incolæ "illarum provinciarum sorte terram[8] alleviant, ne tam "numerosæ prolis pastu exhausta succumbat. . . Inde "est quod homines illarum provinciarum tantam[9] in- "venerunt ex necessitate virtutem, ut a patria[10] ejecti "peregrinas sedes armis vindicarent." Sicut Wandali

---

[1] R. Higden, as above, fol. ccxxx.

[2] *monumentum habet suo nomine insigne* MB.

[3] "Scriptores post Bedam," p. 8.

[4] *tantam populi multitudinem*] tantum hominum WM.

[5] *vocatur* WM.

[6] *licet multis provinciarum limitibus distincta* WM.

[7] *reliquorum vitæ succo suo possit sufficere* WM.

[8] *incolæ aliquorum expulsione matrem* WM.

[9] *illius terræ* WM.

[10] *natali solo* WM.

olim Africam, Gothi Hispaniam, Longobardi Italiam, Normanni partem Galliæ, quam Normanniam ex suo nomine notaverant, subdiderunt.

Curious particulars respecting the East Angles.

14. Orientales enim Angli, quorum primatum tenent illi qui a modernis dicuntur Norfolchici, hujusmodi Germanicæ strenuitatis proprietatem maxime præ cæteris retinent, de quibus vulgari proverbio perhibetur, quod " teneræ ætatis juvenes tectorum domiciliis a parentibus " superponuntur;" ut per hoc experiatur naturalis ingenii argumentum, quis prævaleat semetipsum, ne solo præcipitetur, manibus et pedibus propriis sustentare; sicque appropriatæ sibi parentelæ strenuitatis prognosticantes fortunam, quamplures a patria tali forte ejecti in aliarum peregrinarum provinciarum partibus super Saxones et Wictos et omnes alios maxime dominantur.

The title *Stout-heris* awarded to them by other Englishmen.

Hinc est quod hujusmodi patriæ homines "Stout-heris," quod lingua Germannica[1] " magni domini" sonat, ab aliis terræ incolis nominantur. Horum enim rex Rediualdus,[2] ut notat Beda " de Gestis," lib. ii. cap. v., " vivente Æthelberto, eidem suæ genti ducatum præ- " bebat," qui proximus in gradu steterat regiæ dignitatis. Æthelbertus, utique tertius in regibus Anglorum, secundum Bedam et alios, annotatur.

The leadership of particular States.

15. Non tamen hoc de regia successione debet intelligi, cum quintus asseritur in linea ab Hengesto; sed de dignitate et gradu. Primus enim fuit Ælle[3] rex Australium Saxonum, de cujus regione et dominio pueri Romæ venales, quos notavit Gregorius Anglos ut angeli vultu nitentes, fuerunt, et quia rex Ælle dicebatur addidit idem Gregorius " Alliluya," in regno ejusdem sonari competere. Secundus fuit Ceulin, rex Occidentalium Saxonum; tertius vero Æthelbertus, rex Cantuariorum, in cujus dominio beatissimus Augustinus, ut præmittitur, missus a Gregorio Angliam intravit. Quar- fol. 14 b.

---

[1] Dutch: *stout*, bold; *heer*, lord.
[2] *Reduald* MB.
[3] *Aelli* MB.

tus Rediualdus prætactus, rex Orientalium Anglorum, videlicet comitatuum Norfolchiæ, Suffolchiæ, et Cantebrigiæ, cum quibus, teste Malmesberiense lib. i. cap. i., Orientales Saxones, id est illi duo comitatus de Estsaxia et Midilsaxia, et medietas comitatus Herfordiæ, necnon et Australes Saxones, id est illi de comitatibus Southsaxiæ, Southamtone, Somersete, Devenschire, et Cornwayle, Ethelberto regi Cantuariæ post Christianitatem adeptam parebant. Quintus fuit, Æduuynus, rex Northanimbrorum gentis, id est ejus, quæ ad borealem Humbræ fluminis partem inhabitat, qui majore potentia cunctis, qui Britanniam incolebant, Anglorum pariter et Britonum populis præfuit, præter Cantuaritas;[1] necnon et Menavias Britonum insulas, quæ inter Hiberniam et Britanniam sitæ sunt, Anglorum subjecit imperio. Sextus fuit Osuualdus, et ipse Northanimbrorum rex Christianissimus, eisdem finibus regnum tenuit. Septimus Oswius, frater ejus, æqualibus pæne terminis regnum aliquanto tempore coercens, Pictorum atque Scottorum gentes, quæ septentrionales Britanniæ fines tenent, maxima ex parte perdomuit ac tributarias sibi fecit.[2]

16. Et nota quod Woden prætacto,[3] cujus abnepos fuit Hengestus, tres filii fuerant, Weldegius, Wichlegius, et Beldegius. De primo reges Cantuaritarum, de secundo Merciorum, et de tertio West-Saxonum et Northanimbrorum, præter paucos, originem habuerunt. Me igitur ista inseruisse sub tertio hujus libri Titulo non piguit, ut lecturorum conceptus de protoducis nostri, post baptismi lavacrum, fortuna limpidius explanarem, et quod regnum Cantiæ ab illo antiquissimo Woden, prætacto Hengesti atavo, descendebat notarem; quod a

The lineage of the Kentish kings.

[1] *Cantuariis* MB. (p. 154), from which the passage is mainly derived.

[2] Marginal addition in a hand of the same period: "Octavus fuit Egbertus, rex Westsaxonum, secundum Marianum Scotum et alios."

[3] *prætactus* MS.

tempore ejusdem Hengesti usque ad tempus regis Ælrici duravit. Qualiter vero regnum Cantiæ, post archiepiscoporum et regum sepulturam ab isto regali monasterio injuste ablatam, funditus abrogatum fuerat, et West-Saxonum potestati subjectum, plane inferius in loco suo, sub Titulo Jamberti abbatis, patebit. Genuit autem rex Æthelbertus, ex Berta regina, filium nomine Eadbaldum, qui duxit uxorem nomine Emmam, filiam regis Francorum; filiamque Ethelburgam, alio nomine vocitatam Tate, quæ data fuit Eadwyno regi Northanimbrorum in conjugem, cum qua sanctus Paulinus transmissus regem illum, cum gente sua, convertit ad fidem; prout in sequenti Titulo erit planius explanatum. Quod vero idem Ethelbertus, post mortem Bertæ reginæ, aliam duxit uxorem, quæ post illum vixit, patet per gesta enormia Eadbaldi, nondum baptizati, patris uxore polluti, sed per Laurentium archiepiscopum gratiose conversi.

Æthelbert's descendants.

His second marriage.

Epitaphium Æthelberti Regis.

" Rex Æthelbertus hic clauditur in poliandro;
Fana pians certus Christo meat absque meandro."

De Ædbaldo Rege, filio Æthelberti.

fol. 15.

17. Post mortem enim beatissimi regis Æthelberti, cum filius ejus Ædbaldus regni gubernacula suscepisset, magno adhuc tenellis Anglicanæ[1] ecclesiæ incrementis[2] detrimento fuit. Siquidem non solum recipere noluerat fidem Christi, sed et fornicatione pollutus est tali, " qualem nec inter gentes auditam" apostolus attestatur,[3] "ita ut uxorem patris haberet." Sicque illis,

Eadbald's profligacy;

[1] *Anglicanæ*] wanting in MB. (p. 154), from which this account is principally borrowed.

[2] *crementis* MB.

[3] *testatur* MB. See 1 Cor. v. 1.

qui sub patris sui imperio fidei et castimoniæ jura susceperant, occasionem dedit ad priorem vomitum revertendi. Nec eidem supernæ indignationis flagella ob suam perfidiam defuere. Nam crebra mentis vesania et spiritus immundi invasione premebatur. Hujuscemodi enim perfidiam procellosam maxime induxerunt tres filii Sæberti, regis Orientalium Saxonum, qui post mortem patris pagani perduraverant, subjectis populis idola colendi liberam licentiam concedentes. Cumque viderent pontificem Londoniensem Mellitum corpus Christi sub forma panis fidelibus Christi populis ministrare, "Quare," inquiunt, "non nobis panem nitidum "porrigis, quem et patri nostro dare consueveras?" Quibus ille: "Si vultis ablui fonte salutari, ejusdem "panis participes eritis." Illique furore commoti, episcopum illis consentire nolentem expulerunt, et de regno suo cum suis abire fecerunt. Qui expulsus inde venit Cantiam, cum Laurentio archiepiscopo et Justo Rofense episcopo tractaturus. Hi enim communi consilio decernentes commodius esse ut omnes simul exularent, quam cum rebellibus fidei barbaris infructuose manerent, Mellitus primo et Justus ad partes Galliæ recesserunt.

how punished.

Mellitus driven out of London;

retreats with Justus into Gaul.

18. Cumque Laurentius, illos secuturus, in ecclesia præsentis monasterii jussisset sibi in ipsa nocte stratum parari, post multas preces et lacrymas pro statu ecclesiæ fusas, apparuit ei beatissimus apostolorum princeps Petrus, flagellis arctioribus afficiens, ita dicens: "Quare," "inquit, gregem, quem tibi credideram, reliquisti? Cui "pastorum oves Christi, in medio luporum positas, com-"misisti? An mei oblitus es exempli, qui pro parvulis "Christi, quos mihi in indicium suæ dilectionis com-"mendaverat, quamplura tormenta, ipsam etiam mor-"tem, mortem autem crucis, ab infidelibus pertuli?" His enim flagellis et exhortationibus Laurentius animatus, mox mane facto venit ad regem Ædbaldum, et, rejecto vestimento, quantis esset verberibus laceratus ostendit. Qui multum miratus, et inquirens quis tanto

Laurentius constrained to continue at his post.

Conversion of Eadbald.

viro tales ausus esset plagas infligere, ut audivit quia suæ causa salutis archiepiscopus ab apostolo Christi tantas esset plagas perpessus, extimuit multum, et, relicto omni idolatriæ cultu, abdicato connubio non legitimo, suscepit fidem Christi, et baptizatus, ecclesiæ rebus, quantum valuit, in omnibus consulere ac favere curavit. Misit ad Galliam, revocavit Mellitum et Justum, eosque ad suas ecclesias libere instituendas redire præcepit.

Return of Justus to Rochester.

Qui post annum, ex quo abierunt, reversi sunt, et Justus quidem ad civitatem Rofensem, cui præfuerat, rediit; Mellitum vero Londonienses episcopum recipere noluerunt, idolatris magis pontificibus servire gaudentes. Non enim tanta ei erat, quanta patri suo regni potestas, ut etiam nolentibus ac contradicentibus paganis antistitem suæ possit ecclesiæ reddere. Verumtamen ipse cum sua gente, ex quo ad Dominum conversus est, Divinis se studuit mancipare præceptis. Denique et in præsenti monasterio ecclesiam sanctæ Dei Genitricis fecit, quam postea Mellitus archiepiscopus consecravit. Hæc Beda "de Gestis," lib. ii. cap. vi.

Foundation of St. Mary's Church, Canterbury;

19. Sed nota quod illa ecclesia, quam fundavit post suam ad fidem conversionem rex Ædbaldus, posita fuit ad orientem ecclesiæ ab Æthelberto patre ejusdem fundatæ, et erat cœmeterium fratrum inter primam ecclesiam et secundam. Postea vero dilatata ecclesia, post Conquestum, tempore Scotlandi et Widonis abbatum, ecclesia illa sanctæ Mariæ ecclesiæ pristinæ fuit annexa; quæ modo ecclesia in Cryptis notatur: quam ob facinorum suorum expiationem idem Ædbaldus manerio de Northbourne dotavit, et carta assertoria confirmavit. Cujus cartæ tenor est iste:—

Fol. 15 b.

its position;

afterwards known as the church *In Cryptis.*

Carta Ædbaldi Regis de Northbourne.

"In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti! Ego "Ædbaldus rex, gloriosi regis Ædelberti filius, quem "protodoctor et apostolus Anglorum Augustinus, cum

" suo regno, ab æternis inferorum cruciatibus eripuit, et
" dealbatum fonte baptismatis sanctorum collegio copu-
" lavit, per venerabilem Laurentium, beati Augustini dis-
" cipulum, quem ipse pater novellæ adhuc Anglorum
" ecclesiæ sibi successorem in archiepiscopatum ordi-
" naverat, tandem sermonibus assiduis, et signis ac
" plagis in se ipso pro me passis ac ostensis, a volu-
" tabro scelerum lotus, et ad agnitionem Creatoris om-
" nium creaturarum promotus, Dominum Deum meum
" recognosco et adoro. Proinde ego Eadbaldus in solio
" paterno confirmatus, patris vestigia imitans, et eccle-
" sias Dei, quas viriliter instantia patris Augustini fun-
" davit, et terris multisque honoribus ditavit, augens et
" confirmans monasterio apostolorum Petri et Pauli, in
" suburbio Doroverniæ civitatis fundato, et prærogativo
" ecclesiasticæ libertatis privilegio munito, terris ac
" variis honoribus ditato, ad honorem Dei et sanc-
" torum apostolorum sanctique Augustini, pro remedio
" animæ mei patris, meæque, parentumque meorum,
" gratanter concedo et amicabiliter do quandam partem
" terræ regni mei, xxx. aratrorum, nomine Nortburne,
" in usum monachorum ibidem Deo famulantium, ubi
" ipse pater Augustinus et pater meus requiescunt, ubi
" etiam archiepiscopos et reges sibi succedentes requies-
" cere decreverunt, ubi et corpus meum sepeliri præci-
" pio. Hanc autem præfatam terram in omnibus ad se
" pertinentibus, pascuis, paludibus, pratis, silvis, ac fi-
" nibus maritimis ita liberam ac quietam dono ac dico,
" sicut pater meus aut ego unquam liberius habuimus.
" Hujus donationis confirmationem trophæo agiæ
" crucis ✝ et carta mea regia consignavi, assidentibus
" et collaudantibus archiepiscopo, baptista scilicet meo,
" Laurentio, et subscribente, cum regina mea Æmma
" filiisque meis Egfrido ac Ercumberto, cum duobus
" episcopis, Mellito Londoniæ, et Justo Rofensis eccle-
" siæ, cæterisque multis comitibus et optimatibus meis
" confaventibus et subscribentibus, in hujus donationis

" fautores et auctores vitam æternam optantibus, in
" invidentes seu minuentes Dei Omnipotentis et sanc-
" torum apostolorum et patris nostri Augustini terribi-
" lem interminationem.

" ✝ Ego Laurentius, gratia Dei archiepiscopus,
" signo sanctæ crucis, sicut regem vidi facere, hoc
" donum confirmo.

" ✝ Ego Emma, Francorum regis filia, regis Ead-
" baldi copula, vexillo adorandæ crucis armavi.

" ✝ Ego Mellitus, Londoniæ episcopus, signo sanctæ
" crucis, quæ vidi, astipulor.

" ✝ Ego Justus, Rofensis episcopus, laudo et subscribo.

" ✝ Ego Egbertus signo crucis libenter corroboro.

" ✝ Ego Ercumbertus, attestante venerandæ ✝,
" gratanter concedo, contestor, et subscribo.

" ✝ Ego Sueardus[1] consensi.

" ✝ Ego[2] Guthardus subscribo.

" Actum est autem anno ab Incarnatione Salvatoris
A.D. 618. " nostri Jesu Christi sexcentesimo octavo decimo, in-
" dictione sexta."

De Commendatione Edbaldi Regis.

fol. 16.

The zeal of Eadbald after his conversion.

20. Hujus enim laudes et merita omnes Angli in hujus cartæ evidentia suspicere poterunt, et prædicare quod postmodum integer in fide nihil, quod ecclesiam læderet, committebat. Sed horum magnam præponebat venerationem et profectum, quorum fidem primitus negligebat. Ad cujus commendationem Willielmus Malmesberiensis, libro primo "de Gestis Regum," cap. x., ita

---

[1] *Suebhardus* KC.

[2] The 'signum crucis' wanting in MS.

scribit :[1] "Monasterium," inquit, "extra muros Can-
" tuariæ, quod pater suus fundaverat, ingentibus præ-
" diis et amplissimis donariis illustravit." Et sicut pater ejus Æthelbertus, explorata fidei veritate, numero fidelium jungebatur, sic iste, qui magis carnis lubricitate quam animi obstinatione fuerat devians, ad Christum conversus, magno crementis Christianitatis augmento fideliter perstitit. Laudabilis utique pater, laudabilis etiam filius, ambo profusiora præconia emeriti, siquidem bonum, quod pater magnanimiter inchoavit, filius tam benigne confovit.

21. Eodem enim anno, quo dictam ecclesiam rex Ædbaldus manerio de Northburne dotavit, qui fuit annus Domini DCXVIII., venerabilis Johannes, hujus monasterii abbas secundus, post vitam temporalem, cœlestem conscendit, sepultusque fuit in ecclesia sanctæ Dei Genitricis præfata; sed postea, tempore Wydonis abbatis, cum aliis sanctis translatus, positus est in muro retro altare sancti Gregorii. Death of Abbot John, 618; his final resting-place.

Epitaphium Johannis Abbatis.[2]

"Omnibus est annis probitas recitanda Johannis,
Culmine celsa nimis, patribusque simillima primis.
Vir probus et mitis fuit hic, si scire velitis,
Integer et mundus, sapiens, abbasque secundus."

Explicit Titulus tertius.

---

[1] "Scriptores post Bedam," p. 10, from whence also many of the following expressions are borrowed.

[2] Added in a side note: "Obitus sancti Johannis abbatis, anno regni regis Edbaldi ii."

Titulus IV.

De Rufiniano Abbate.

Election and benediction of the new Abbot.

1. Anno Incarnationis Dominicæ sexcentesimo[1] octavo decimo post obitum Johannis abbatis, collegium monachorum præsentis monasterii, rege Edbaldo annuente, Rufinianum monachum, ab apostolica sede cum beato primitus Augustino directum, libere in abbatem elegit; quem Laurentius archiepiscopus, secundum Augustini decretum prætactum, in præsenti monasterio benedixit.

His character.

2. Hic enim sanctorum sequendo vestigia prædecessorum suorum, Petri videlicet et Johannis, ad cultum monastici culminis, favente Laurentio archiepiscopo, regis Edbaldi suffultus auxilio, votis omnibus intendebat. Inerat siquidem ei invariabilis æquitas, affabilis benignitas, placida familiaritas, modesta simplicitas, cæterique tranquilli mores et actus. Hujus utique in primitiis ecclesiæ Anglicanæ sic sparsa flavit fragrantia meritorum, ut non solum bonis ad fidem conversis ad laudem et gratiam, verum etiam incredulis ac fidei æmulis retorqueretur ad pœnam.

Mutual respect and affection of the Abbot and Archbishop.

3. Gratulabatur igitur Laurentius archiepiscopus abbatis Rufiniani maturitate in mundi fluctuantis turbinibus supportari; gaudebat et abbas Rufinianus archiepiscopi Laurentii sanctitate ac cœlesti conversatione maturius informari. Reclinabantur in alterutrum, in sanctum sanctus, abbas in archiepiscopum, archiepiscopus in abbatem, exemplum posteris relinquentes, ut velut duo cherubin gloriæ, arcam Domini protegentia, sanctæ intentionis oculo invicem se inspiciant, et alis geminæ caritatis mutuo se componant, versis semper vultibus in propitiatorium, in ipsam videlicet ecclesiam, in qua apud Deum sit propitiatio pro peccatis. O quam frequens, quam familiare, quam votis pariter et voce illis

---

[1] *sexingentesimo* MS.

fuit decretum præmissum beatissimi Augustini recitabile, cujus actuum et virtutum solliciti imitatores fuerunt!

fol. 16 b.

4. Anno itaque sequenti, quo Rufinianus electus fuerat in abbatem, felix ille Laurentii archiepiscopi spiritus, expleto sui certaminis cursu, corpore exutus, patriam pro exilio commutans, lætantium sociandus transiit consortio angelorum, quarto Nonas Februarii,[1] anno videlicet Incarnationis Dominicæ DCXIX., sepultaque fuit sacra corporis sui gleba juxta prædecessorem suum Augustinum; cujus tumbæ superscriptio datur talis:—

Death of Laurentius, 619.

"Hic sacra, Laurenti, sunt signa tui monumenti:
Tu quoque jucundus pater, antistesque secundus,
Pro populo Christi scapulas dorsumque dedisti;
Artubus hinc laceris multa vibice mederis."

5. Huic successit in archiepiscopatu Mellitus, Londoniæ episcopus, corporis quidem infirmitate gravatus, sed mentis gressibus sanus, alacriter terrena quæque transiliens, atque ad cœlestia semper amanda, petenda, et quærenda pervolans. Erat carnis origine nobilis, sed culmine mentis nobilior. Denique ut unum virtutis ejus, unde cætera intelligi possint, Bedæ testimonio referam:[2] "Tempore quodam civitas Dorobernensis, per "culpam incuriæ igni correpta, crebrescentibus cœpit "flammis consumi. Quibus cum nullo aquarum injectu "posset aliquis obsistere, jamque civitatis pars esset "vastata non minima, atque ad episcopium furens se "flamma dilataret, confidens episcopus in Divinum, ubi "humanum deerat, auxilium, jussit se obviam sævien-"tibus, huc[3] illucque volantibus ignium globis efferri. "Erat autem eo loci, ubi flammarum impetus maxime

Mellitus succeeds to the archbishopric.

Efficacy of his prayers.

---

[1] Feb. 2. According to Bede, ii. 7., this was the date of his *burial*. In a side-note is the addition: "Sancti obitus Laurentii archiepiscopi, anno regni regis Edbaldi iii."

[2] lib. ii. c. 7.

[3] *huc*] *et huc* MB.

" incumbebat, martyrium beatorum Quatuor Coronato-
" rum.[1] Ibi ergo[2] perlatus obsequentium manibus epi-
" scopus, cœpit orando periculum infirmus abigere
" quod firma fortium manus multum laborando nequi-
" verat. Nec mora, ventus, qui a meridie flans urbi
" incendia sparserat, contra meridiem reflexus primo
" vim sui furoris a læsione locorum, quæ contra erant,
" abstraxit, ac mox funditus quiescendo, flammis pariter
" sopitis atque extinctis, compescuit. Et quia vir Dei
" igne caritatis[3] fortiter ardebat, quia tempestates po-
" testatum aëriarum a sua suorumque læsione crebris
" orationibus vel exhortationibus repellere consueverat,
" merito ventis flammisque mundialibus prævalere, et
" ne sibi suisque nocerent, obtinere poterat."

His friendly relations with the Abbot of St. Augustine's.

His burial, April 24, 624.

6. Hic enim eodem pacis vinculo, quo prædecessor suus Laurentius, cum Rufiniano abbate sollicitus servabat spiritus unitatem. Qui post regimen temporale migravit ad cœlos, sepultusque est cum prædecessoribus suis supradictis in præsenti monasterio, anno Incarnationis Dominiciæ DCXXIV., die octavo Kalendarum Maiarum ;[4] cujus memoriæ epitaphium hic notatur :—

" Summus pontificum, flos tertius, et mel apricum ;
Hac titulis clara redoles, Mellite, sub ara.
Laudibus æternis te prædicat urbs Dorobernis,
Cui semel ardenti restas virtute potenti."

Justus, the new archbishop, consecrates a successor for the See of Rochester.

7. Huic successit in pontificatu Justus, Rofensis ecclesiæ episcopus. Illi autem ecclesiæ Romanum pro se consecravit episcopum, data sibi ordinandi episcopos auctoritate a summo pontifice Bonifacio quinto ; cujus auctoritatis forma est ista : — [5]

[1] *i. e.* Severus, Severianus, Victorinus, and Carpophorus, who were said to have suffered in the Diocletian persecution. See Hussey's note on Bede, p. 89. l. 11.

[2] *ergo*] wanting in MB.

[3] *caritatis*] divinæ caritatis MB.

[4] Addition in the margin : " Obiit sanctus Mellitus archiepiscopus anno regni regis Edbaldi viii."

[5] Bed. ii. 8 ; Jaffé, " Reg. Pontif. Rom." (p. 156), places it in the year 924.

"*Dilectissimo Fratri Justo, Bonifacius.*

" QUAM devote, quamque etiam vigilanter, pro Christi
" evangelio elaboraverit vestra fraternitas, non solum
" epistolæ directæ a vobis [1] tenor, immo indulta desuper
" operi vestro perfectio indicavit. Nec enim Omnipo-
" tens Deus aut sui nominis sacramentum, aut vestri
" fructum laboris deseruit, dum Ipse prædicatoribus
" evangelii fideliter repromisit: 'Ecce ego vobiscum
" 'sum omnibus diebus, usque ad consummationem
" 'sæculi.' Quod specialiter injuncto vobis ministerio
" ejus clementia demonstravit, aperiens corda gentium
fol. 17. " ad suscipiendum prædicationis vestræ singulare mys-
" terium. Magno enim præmio fastigiorum [2] vestrorum
" delectabilem cursum bonitatis suæ suffragiis illus-
" travit, dum creditorum vobis talentorum fidelissimæ
" negotiationis officiis uberem fructum impendens, Ei
" quod signare possitis [3] multiplicatis generibus,[4] præ-
" paravit. Hocque etiam illa vobis repensatione col
" latum est, qui,[5] juncto [6] ministerio jugiter persistentes,
" laudabili patientia redemptionem gentis illius expec-
" tatis, [7] et vestris ut proficerent meritis eorum est
" salvatio propinata, dicente Domino: 'Qui persevera-
" 'verit usque in finem, hic salvus erit.' Salvati ergo
" estis spe patientiæ et tolerantiæ virtute, ut infidelium
" corda, naturali ac superstitioso morbo purgata, sui
" consequerentur misericordiam Salvatoris. Susceptis
" namque apicibus filii nostri Eadbaldi [8] regis, reperi-
" mus quanta Sacri Eloquii eruditione ejus [longanimi-
" tate [9]] animum ad veræ conversionis et indubitatæ
" fidei credulitatem fraternitas vestra perduxerit. Qua

---

[1] *a vobis directæ* MB.
[2] *fatigiorum* MB.
[3] *possetis* MB.
[4] *generationibus* MB.
[5] *qua* MB.
[6] *injuncto* MB.
[7] *expectastis* MB.
[8] *Adulvaldi* MB.
[9] *longanimitate*] wanting in MB., and inserted here by mistake.

" ex re de longanimitate clementiæ cœlestis certam
" assumentes fiduciam, non solum suppositarum ei gen-
" tium plenissimam salutem, immo quoque vicinarum,
" vestræ prædicationis ministerio credimus subsequen-
" dam; quatenus, sicut scriptum est, consummati operis
" vobis merces a Retributore omnium bonorum Do-
" mino retribuatur.[1] 'Et vere per omnem terram exisse
" 'sonum eorum, et in fines orbis terræ verba eorum,'[2]
" universalis gentium confessio, suscepto Christianæ sa-
" cramento fidei, protestetur.

" Pallium præterea per latorem præsentium fraternitati
" tuæ benignitatis studiis invitati direximus, quod vi-
" delicet tantum in sacrosanctis celebratis[3] mysteriis
" utendi licentiam imperavimus: concedentes etiam tibi
" ordinationes episcoporum, exigente opportunitate, Do-
" mini præveniente misericordia, celebrare; ita ut Christi
" evangelium plurimorum annunciatione in omnibus
" gentibus, quæ necdum conversæ sunt, dilatetur. Stu-
" deat ergo tua fraternitas hoc, quod sedis apostolicæ
" humanitate percepit, intemerata mentis sinceritate
" servare: intendens cujus rei similitudine tam præci-
" puum indumentum humeris tuis bajulandum susceperis.
" Talemque te, Domini implorata clementia, exhibendum
" stude, ut indulti muneris præmia non cum reatitu-
" dine, sed cum commodis animarum ante tribunal
" summi et venturi Judicis repræsentes. Deus te in-
" columem custodiat, dilectissime frater."

De Causa Ordinationis Paulini in Episcopum.

Paulinus and his mission to

8. Anno Incarnationis Dominicæ sexcentesimo vicesimo quinto, xii. Kal. Augusti[4] a Justo archiepiscopo

---

[1] *tribuatur* MB.

[2] *ipsorum* MB. The Vulgate (Rom. x. 18.) reads *eorum*.

[3] *celebrandis* MB.

[4] July 21.

Paulinus fuit episcopus ordinatus. Causa autem ordinationis hujusmodi fuit ista, quod regi Northanimbrorum Edwyno, accepta in conjugem Ethelburga, filia Æthelberti regis, occasio fuit genti illarum partium, quæ ad aquilonem Humbræ fluminis habitabat, fidei Catholicæ adhærere. Cujus[1] consortium cum idem Edwinus, missis nunciis a fratre ejus Ædbaldo, rege Cantiæ, peteret, responsum est, non esse licitum pagano dari in conjugium virginem Christianam, ne fides et sacramenta cœlestis Regis consortio profanarentur regis, qui veri Dei cultus esset prorsus ignarus. Quæ cum Ædwino verba nuncii Ædbaldi referrent, promisit se nil omnimodis contrarium Christianæ fidei, quam virgo colebat, esse facturum; quin potius permissurum ut fidem cultumque suæ religionis, cum omnibus, qui secum venissent, viris sive fœminis, sacerdotibus seu ministris, more Christiano servaret. Neque abnegavit se etiam eandem subiturum esse religionem; si tamen examinata a prudentibus sanctior ac Deo dignior posset inveniri. Northumbria.

9. Ordinatus ergo Paulinus episcopus, cum Æthelburga virgine ad regem Eadwinum, sicut Letardus cum Berta ad regem primitus Ethelbertum, prout prætactum est sub Titulo "de Dotatione," quasi comes copulæ carnalis
fol. 17 b. advenit. Sed ipse potius toto animo intendens, ut gentem, quam adibat, ad cognitionem veritatis advocans, juxta vocem apostoli, uni viro sponso virginem castam exhiberet Christo. His zeal in disseminating Christian truth.

10. Anno enim sequenti, qui fuit annus Domini DCXXVI., obiit Rufinianus abbas, qui eodem caritatis vinculo, quo Laurentio et Mellito, Justo adhuc superstite jungebatur. Hic enim sepultus est in ecclesia sanctæ Dei Genitricis prætacta, quam fundaverat rex Edbaldus, et postmodum in majorem ecclesiam ad altare Sancti Gregorii Death of Abbot Rufinianus, 626: his final resting-place.

[1] The substance of the following narrative is taken from Bede, ii. 9.

est translatus, sicut inferius, sub Titulo Wlfridi[1] abbatis, dicetur.

Epitaphium.

" Pausa patris sani patet istic Rufiniani,
Abbatis terni, quo truditur hostis Averni."[2]

Explicit Titulus quartus de Rufiniano abbate.

---

[1] Sic in MS.; but as there was no abbot of this name, the true reading is most probably *Wlfrici*, or Wolfric. The 'Tituli,' respecting the abbots Wlfric I. and Wlfric II. were never completed; but the allusion in this passage was most probably to the second, whose election took place in 1047; cf. Thorne, col. 1784.

[2] Added in the margin: "Obitus Rufiniani abbatis tertii, anno regni regis Ædbaldi x."

Titulus V.

De Gratioso Abbate.

Election and benediction of the new Abbot, 626.

1. Mortuo igitur Rufiniano abbate, anno Domini dcxxvi., successit Gratiosus vita et nomine, natione Romanus, qui eodem Augustini decreto, in principio secundi Tituli hujus libri notato, a collegio monachorum præsentis monasterii, adepta regis Edbaldi licentia, est electus, et a Justo archiepiscopo in præsenti ecclesia benedictus.

Letter of Pope Boniface V. to Eadwin King of Northumbria.

2. Quo tempore[1] exhortatorias litteras prætactus rex Northanimbrorum Eadwinus a pontifice sedis apostolicæ, Bonifacio quinto, accepit; quarum ista est forma:—

Exemplar Epistolæ.

"Viro glorioso Eadwino regi Anglorum, Bonifacius "episcopus, servus servorum Dei. Licet summæ Divi- "nitatis potentia humanæ locutionis officiis explanari "non valeat, quippe quæ sui magnitudine ita invisibili "atque investigabili æternitate consistit, ut hæc nulla "ingenii sagacitas quanta sit comprehendere dissererе- "que sufficiat: quia tamen ejus humanitas, ad insi- "nuationem sui reseratis cordis januis, quæ de semet- "ipsa proferet[2] secreta humanis mentibus inspiratione "clementer infundit, ad annunciandam[3] vobis plenitu- "dinem fidei Christianæ sacerdotalem curavimus solli- "citudinem prorogare; ut proinde Christi evangelium, "quod Salvator noster omnibus præcepit gentibus præ- "dicare,[4] vestris quoque gentibus[5] inserentes, salutis

---

[1] As Boniface V. was buried on the 25th of October 625, (Jaffé, p. 156,) the true date of this letter must be earlier than 626. It is printed in Bed. ii. 10.

[2] *proferetur* MB. This was probably the original reading of the present MS.; for some erasure has been clearly made before *secreta*.

[3] *adnunciandum* MB.

[4] *prædicari* MB.

[5] *sensibus* MB.

" vestræ remedia propinentur. Supernæ igitur Majestatis
" clementia, quæ cuncta solo verbo præceptionis suæ con-
" didit, et creavit, cœlum et terram videlicet,[1] mare, et
" omnia quæ in eis sunt, dispositis ordinibus quibus sub-
" sisterent, coæterni Verbi sui consilio et Sancti Spiritus
" unitate dispensans, hominem, ad imaginem et similitu-
" dinem suam ex limo terræ plasmatum, constituit, eique
" tantum[2] præmii prærogativam indulsit, ut eum cunctis
" præponeret, atque servato termino præceptionis, æter-
" nitatis subsistentia præmuniret. Hunc ergo Deum
" Patrem, Filium, et Sanctum Spiritum, quod est in-
" dividua Trinitas, ab ortu solis usque ad occasum,
" humanum genus quippe[3] Creatorem omnium atque
" Factorem suum salutifera confessione fidei veneratur
" et colit ; cui etiam summitates imperii rerumque
" potestates submissæ sunt, quia Ejus dispositione om-
" nium prælatio regnorum concederetur.[4] Ejus ergo
" bonitatis misericordia totius creaturæ suæ dilatandi,
" subdi etiam in extremitate terræ positarum gentium
" corda frigida, Sancti Spiritus fervore in sui quoque
" cognitione[5] mirabiliter est dignata succendere.

" Quæ enim in gloriosi filii nostri Eadbaldi[6] regis
" gentibusque ei subpositis illustratione clementia Re-
" demptoris fuerit operata, plenius ex vicinitate locorum fol. 18
" nostrorum gloriam conjicimus cognovisse. Ejus ergo
" mirabile donum et in vobis certa spe cœlesti longani-
" mitate conferre[7] confidimus : cum profecto gloriosam
" conjugem vestram, quæ vestri corporis pars esse dig-
" noscitur, æternitatis præmio per sacri baptismatis rege-
" nerationem illuminatam cognovimus. Unde præsenti
" stilo gloriosius[8] vos ad hortandos cum omni affectu

---

[1] *videlicet*] placed after *cœlum* in MB.
[2] *tantam* MB.
[3] MB. adds *ut*.
[4] *conceditur* MB.
[5] *agnitione* MB.
[6] *Audubaldi* MB.
[7] *conferri* MB.
[8] *gloriosos* MB.

" intimæ caritatis curavimus; quatenus abominatis idolis
" eorumque cultu, spretisque fanorum fatuitatibus [et
" auguriorum deceptabilibus][1] blandimentis, credatis in
" Deum Patrem Omnipotentem, ejusque Filium Jesum
" Christum, et Spiritum Sanctum, ut credentes, a dia-
" bolicæ captivitatis nexibus, sanctæ et individuæ Tri-
" nitatis cooperante potentia, absoluti, æternæ vitæ
" possitis esse participes.

" Quanta autem reatitudinis culpa teneantur obstricti
" hi, qui idolatriarum perniciosissimam superstitionem
" colentes amplectuntur, eorum quos colunt exempla
" perditionis insinuant; unde de eis per Psalmistam di-
" citur: 'Omnes dii gentium dæmonia; Dominus[2] cœlos
" 'fecit.' Et iterum:[3] 'Oculos habent, et non vident;
" 'aures habent, et non audiunt; nares habent, et non
" 'odorabunt;[4] manus habent, et non palpabunt; pedes
" 'habent, et non ambulabunt . . . .' Similes ergo effici-
" untur his, qui spem suæ confidentiæ ponunt in eis.[5]
" Quomodo enim juvandi quemlibet possunt habere
" virtutem hi, qui ex corruptibili materia inferiorum
" etiam subpositorumque tibi manibus construuntur?
" quibus videlicet artificium humanum, accommodans eis
" inanimatam membrorum similitudinem contulisti? qui
" nisi a te moti fuerint, ambulare non poterunt; sed
" tanquam lapis in uno loco posita,[6] ita constructi, ni-
" hilque intelligentiæ habentes, ipsaque insensibilitate
" obruti, nullam neque lædendi neque juvandi faculta-
" tem adepti sunt? Qua ergo mentis deceptione eos
" deos, quibus vos ipsi imaginem corporis tradidistis,
" colentes sequimini, judicio discreto reperire non pos-
" sumus.

---

[1] Added from MB. to complete the sense.

[2] MB. adds *autem*, as does the Vulg. Ps. xcv. 5.

[3] Ps. cxii. 6–8 (Vulg.)

[4] *adorabunt* MS.

[5] In the Vulgate, and also in the " Versio Antiqua " of Sabatier, v. 8. is read: " Similes illis fiant, qui faciunt ea, et omnes qui confidunt in eis."

[6] *positus* MB.

" Unde oportet vos, suscepto signo sanctæ crucis, per " quod humanum genus redemptum est, execrandam[1] " diabolicæ versutiæ supplantationem, qui Divinæ boni- " tatis operibus invidus æmulusque consistit, a cordibus " vestris abjicere ; injectisque manibus hos, quos eatenus " materiæ compage vobis deos fabricasti,[2] confringendos " diminuendosque summopere procurate. Ipsa enim " eorum dissolutio corruptioque, quæ nunquam viventem " spiritum habuit, nec sensibilitatem a suis factoribus " potuit quolibet modo suscipere, vobis patenter in- " sinuet quia[3] nil[4] erat quod eatenus colebatis : dum " profecto meliores vos, qui spiritum viventem perce- " pistis a Domino,[5] eorum constructioni [nihilominus " existatis, quippe quos Deus Omnipotens ex primi " hominis, quem plasmavit, cognatione, deductis per " sæculum[6] innumerabilibus propaginibus, pullulare " constituit. Accedite ergo ad cognitionem[7] Ejus, qui " vos creavit, qui in vobis vitæ insufflavit[8] spiritum, " qui pro vestra redemptione Filium suum Unigenitum " misit, ut vos ab originali peccato eriperet, et ereptos " de potestate nequitiæ diabolicæ pravitatis cœlestibus " præmiis remuneraret.[9]

" Suscipite verba prædicatorum, et evangelium Dei, " quod vobis annunciant ; quatenus credentes, sicut " sæpius dictum est, in Deum Patrem Omnipotentem, et " Jesum[10] Christum Filium ejus,[11] et Spiritum Sanctum, " et inseparabilem Trinitatem, fugatis dæmoniorum " sensibus, expulsaque a vobis sollicitatione venenosi et " deceptabilis hostis, per aquam et Spiritum Sanctum " renati, Ei, cui credideritis, in splendore gloriæ sem-

---

[1] *execrandum* MS.
[2] *fabricastis* MB.
[3] *quam* MB.
[4] *nihil* MB.
[5] *percepistis a Domino*] a Domino percepistis MB.
[6] *sæcula* MB.
[7] *agnitionem* MB.
[8] *insufflare* MS. Corrected from MB.
[9] *muneraret* MB.
[10] *Jesum*] in Jesum MB.
[11] *Filium ejus*] ejus Filium MB.

" piternæ cohabitare, Ejus opitulante[1] munificentia
" valeatis.

" Præterea benedictionem protectoris vestri Petri[2]
" apostolorum principis vobis direximus; id est, cami-
" siam cum ornatura in auro unam,[3] et lenam An-
fol. 18 b. " cyrianam unam;[4] quod petimus ut eo benignitatis
" animo gloria vestra suscipiat, quo a nobis noscitur
" destinatum."

3. Ad conjugem quoque illius Ethelburgam hujusmodi litteras idem pontifex Bonifacius quintus transmisit :—

Exemplar Epistolæ ejusdem Bonifacii Quinti ad Ethelburgam Reginam, sororem Eadbaldi Regis.

" Dominæ gloriosæ filiæ Ethelburgæ reginæ, Boni-
" facius servus servorum Dei. Redemptoris nostri be-
" nignitas humano generi, quod pretiosi sanguinis sui
" effusione a vinculis diabolicæ captivitatis eripuit,
" multæ providentiæ, quibus salvaretur, propinavit re-
" media, quatenus sui Nominis agnitionem diverso modo
" gentibus innotescens, Creatorem suum suscepto Chris-
" tianæ fidei agnoscerent sacramento. Quod equidem
" in vestræ gloriæ sensibus cœlesti collatum munere
" mystica regenerationis vestræ purgatio patenter in-
" nuit. Magno ergo largitatis Dominicæ beneficio mens
" nostra gaudio exultavit, quod scintillam orthodoxæ
" religionis in vestri dignatus est conversione[5] succen-
" dere. Ex qua re non solum gloriosi conjugis vestri,
" immo totius gentis subpositæ vobis intelligentiam, in
" amore Sui facilius[6] inflammaret.

---

[1] *opitulatione* MS.
[2] *B. Petri* MB.
[3] *una* MB.
[4] *lena anciriana una* MB. Our MS. has also *anciriana*, while the other words are clearly marked as accusatives.
[5] *confessione* MB. (Bed. ii. 11.)
[6] *facile* MB.

" Didicimus namque, referentibus his, qui ad nos
" gloriosi filii nostri Eadbaldi [1] regis laudabilem con-
" versionem nunciantes pervenerunt, quod etiam vestra
" gloria, Christianæ fidei suscepto mirabili sacramento,
" piis et Deo beneplacitis [2] jugiter operibus enitescat,
" ab idolorum etiam cultu seu fanorum, auguriorumque
" illecebris se diligenter abstineat, et ita in amore Re-
" demptoris sui immutilata devotione persistens invigi-
" lat, ut ad dilatandam Christianam fidem incessabiliter
" non desistat operam commodare. Cumque de glorioso
" conjuge vestro paterna caritas sollicite perquisisset,
" cognovimus quod eatenus abominandis idolis serviens,
" ad suscipiendam vocem prædicatorum suam distulerit
" obedientiam exhibere. Qua ex re non modica nobis
" amaritudo congesta est, ab eo quod pars corporis
" vestri ab agnitione summæ et individuæ Trinitatis
" remansit extranea. Unde paternis officiis nostris [3]
" gloriosæ Christianitati nostram commonitionem non [4]
" distulimus conferendam ; adhortantes, quatenus Di-
" vinæ inspirationis imbuta subsidiis, importune et op-
" portune agendum non differas, ut et ipse, Salvatoris
" nostri Domini Jesu Christi cooperante potentia,
" Christianorum numero copuletur, ut perinde inte-
" merato societatis fœdere jura teneas maritalis con-
" sortii. Scriptum namque est : [5] ' Erunt namque [6] duo
" ' in carne una.' Quomodo ergo unitas vobis conjunc-
" tionis inesse dici poterit, si a vestræ fidei splendore,
" interposistis detestabilis erroris tenebris, ille reman-
" serit alienus ?

" Unde orationi continuæ insistens, a longanimitate
" cœlestis clementiæ illuminationis ipsius beneficia im-
" petrare non desinas ; ut videlicet, quos copulatio car-
" nalis affectus unum quodammodo corpus exhibuisse

---

[1] *Audubaldi* MB.
[2] *placitis* MB.
[3] *vestræ* MB.
[4] *nec* MB.
[5] Gen. ii. 24.
[6] *namque*] omitted in MB.

" monstratur, hos quoque unitas fidei etiam post hujus
" vitæ transitum in perpetua societate conservet. In-
" siste ergo, gloriosa filia, et summis conatibus duri-
" tiam cordis ipsius religiosa Divinorum præceptorum
" insinuatione mollire summopere dematura; infun-
" dens sensibus ejus quantum sit præclarum quod cre-
" dendo suscepisti mysterium, quantumve sit admira-
" bile quod renata præmium consequi meruisti. Fri-
" giditatem cordis ipsius Sancti Spiritus annunciatione
" succende; quatenus, amoto corpore perniciosissimi
" cultus, Divinæ fidei calor ejus intelligentiam tuarum [1]
" adhortationum frequentatione succendat, ut profecto
" Sacræ Scripturæ testimonium [2] per te expletum in-
fol. 19.] " dubitanter perclareat: 'Salvabitur vir infidelis per
" 'mulierem fidelem.' Ad hoc enim misericordiam Do-
" minicæ pietatis consecuta es, ut fructum fidei cre-
" ditorumque tibi beneficiorum Redemptori tuo mul-
" tiplicem resignares. Quod equidem, suffragante præ-
" sidio benignitatis Ipsius, ut explere valeas assiduis
" non desistimus precibus postulare.

" His ergo præmissis, paternæ vobis dilectionis exhi-
" bentes officia, hortamur, ut nos, reperta portitoris
" occasione, de his, quæ per vos superna potentia mi-
" rabiliter in conversione conjugis vestri summissæ-
" que vobis gentis dignatus fuerit operari, prosperis
" quantocius nuntiis reveletis, [3] quatenus sollicitudo
" nostra, quæ de vestri vestrorumque omnium animæ
" salute optabilia desideranter expectat, vobis nuncian-
" tibus reveletur, [4] illustrationemque Divinæ propitia-
" tionis in vobis diffusam opulentius agnoscentes, hilari
" confessione largitori omnium bonorum Deo, et beato
" Petro apostolorum principi, uberes merito gratias ex-
" solvamus.

---

[1] *tuorum* MS.
[2] 1 Cor. vii. 14.
[3] *relevetis* MB.
[4] *relevetur* MB.

"Præterea benedictionem protectoris vestri beati Petri
"apostolorum principis vobis direximus, id est, specu-
"lum argenteum et pectinem eburneum [1] inauratum;
"quod petimus ut eo benignitatis animo gloria vestra
"suscipiat, quo a nobis noscitur destinatum."

De Difficultate Conversionis Regis Edwyni.

Eadwin's hesitation before embracing Christianity.

4. Sed non obstantibus tantis ac talibus epistolis exhortatoriis a Bonifacio missis, cœlestique oraculo, quod illi quondam exulanti apud Redivaldum regem Orientalium Anglorum pietas Divina revelare dignata est, quam difficulter tamen potuit prætactus Paulinus episcopus eundem Edwynum regem ad confessionem veræ fidei inclinare, longum et tædiosum referre lectoribus videretur. Tandem vero, Paulino fiducialiter suggerenti, suscipere se fidem, quam docebat, et velle et debere jugiter respondebat; sed tamen cum amicis adhuc suis principalibus et consiliariis suis sese de hoc collaturum esse dicebat, ut, si illi eadem cum eo sentire vellent, omnes pariter in fonte vitæ Christo consecrarentur.

He summons a *witena gemót* to discuss the subject.

5. Et annuente Paulino, fecit ut dixerat. Habito enim cum sapientibus consilio, sciscitabatur singillatim ab omnibus, qualis doctrina sibi hæc, eatenus inaudita, et novus Divinitatis cultus, qui prædicabatur, suis conceptibus videretur.

Argument of the heathen pontiff.

6. Cui primus pontificum, nomine Coaesi,[2] continuo sic respondit: "Tu vide, rex, quale sit hoc, quod nobis modo
"prædicatur; ego autem tibi verissime quod[3] didici
"profiteor, quia nihil omnino virtutis habet, nihil
"utilitatis, religio illa, quam hucusque tenuimus: nullus
"enim tuorum studiosius quam ego culturæ deorum
"nostrorum semper[4] se subdidit; et nihilominus multi
"sunt, qui ampliora a te beneficia quam ego, et ma-

[1] *eboreum* MB.
[2] *Coifi* MB. (Bed. ii. 13.
[3] MB. adds *certum*.
[4] *semper*] wanting in MB.

" jores accipiunt dignitates, magisque prosperantur in " omnibus, quæ agenda vel adquirenda disponunt. Si " autem dii aliquid valerent, me potius juvare vellent, " qui illis intentius obedire[1] curavi. Unde restat ut, " si ea, quæ nunc nobis nova a Paulino[2] prædicantur, " meliora esse et fortiora, habita examinatione, per- " spexeris, suscipere illa absque ullo cunctamine festi- " nemus."

Argument of one of the nobles.

7. Cujus suasioni verbisque prudentibus alius optimatum regis tribuit assensum, continuoque subdidit : " Ta- " lem," inquit, " mihi videtur, rex, vita hominum præsens " in terris ad comparationem ejus, quod nobis incertum " est, temporis, quale cum, te residente ad cœnam " cum ministris tuis ac ducibus, tempore brumali, ac- " censo quidem foco in medio et calido effecto cœna- " culo, furentibus autem foris per omnia turbinibus " hiemalium pluviarum vel nivium, adveniens[3] unus " passerum domum citissime pervolaverit, qui, cum per " unum ostium ingrediens, mox per aliud exierit. " Ipse quidem, tempore quo intus est, hiemis tempes- " tate non tangitur ; sed tamen, parvissimo spatio se- " renitatis ad momentum excurso, mox de hieme in " hiemem regrediens tuis oculis elabitur. Ita hæc " vita hominum ad modicum apparet ; quid autem se- " quatur, quidve præcesserit, prorsus ignoramus. Unde,
fol. 19 b. " si hæc nova doctrina certius aliquid attulit, merito " esse sequenda videtur." His similia et cæteri majores natu ac regis consiliarii divinitus admoniti prosequebantur.

The ultimate triumph of Paulinus

8. Adjecit autem Coaesi,[4] quia vellet ipsum Paulinum diligentius audire de Deo, quem prædicabat, verbum facientem. Quod cum, jubente rege, faceret, exclamavit,

---

[1] *intentius obedire*] impensius servire MB.

[2] *a Paulino*] wanting in MB.

[3] *adveniensque* MB.

[4] *Coifi* MB.

and his cause.

auditis ejus sermonibus, dicens: "Jam olim intellex-
" eram nil[1] esse quod colebamus; quia videlicet quanto
" studiosius pristino[2] cultu veritatem quærebam, tanto
" minus inveniebam. Nunc autem aperte profiteor, quia
" in hac prædicatione veritas claret illa, quæ nobis tribu-
" ere æternæ beatitudinis valet dona.[3] Unde suggero,
" rex, ut templa et altaria, quæ sine fructu utilitatis sa-
" cravimus, citius[4] anathemati, necnon[5] igni tradamus."
Quid plura? præbuit palam assensum evangelizandi[6] beato Paulino rex, et abrenunciata idolatria, fidem[7] Christi suscipere confessus est. Cumque a præfato pontifice sacrorum suorum quæreret, quis aras et fana idolorum, cum septis, quibus erant circumdata, primus profanare deberet, ille respondit: "Ego. Quis enim ea,
" quæ per stultitiam colui, nunc ad exemplum omnium
" aptius quam ipse, per sapientiam mihi a Deo vero
" donatam, destruam?" Statimque abjecta superstitione vanitatis, rogavit sibi regem arma dari,[8] et equum emissarium, quem ascendens ad idola destruenda veniret. Non enim licuerat pontificem sacrorum vel arma ferre, vel præterquam[9] in equa equitare. Accinctus ergo gladio pontifex Coaesi[10] accepit lanceam in manu, et ascendens emissarium regis pergebat ad idola. Quod aspiciens populus[11] æstimabat eum insanire. Nec distulit ille, mox ut appropiabat[12] ad fanum, profanare illud, injecta in eo lancea, quam tenebat: multumque gavisus de agnitione veri Dei cultus jussit sociis destruere ac succendere fanum, cum omnibus septis ejus. Ostenditur autem ille locus quondam idolorum

---

[1] *nihil* MB.
[2] *pristino*] in eo MB.
[3] *tribuere æternæ beatitudinis valet dona.*] vitæ, salutis, et beatitudinis æternæ dona valet tribuere. MB.
[4] *ocius* MB.
[5] *et* MB.
[6] *evangelizanti* MB.
[7] MB. adds *se.*
[8] *dare* MB.
[9] *præter* MB.
[10] *Coifi* MB.
[11] *vulgus* MB.
[12] *propiabat* MB.

non longe ab Eboraco ad orientem, ultra amnem Dorwentionem, et vocatur hodie Godmundingaham,[1] ubi pontifex ipse, inspirante Deo vero, polluit ac destruxit eas, quas ipse sacraverat, aras.

Baptism of of the Northumbrian K at York, 627.

9. Baptizatus itaque est a Paulino rex Edwinus Eboraci, in die sancti Paschæ, qui tunc fuit pridie Iduum Aprilium,[2] in ecclesia, quam ibidem in honorem sancti Petri ipse de ligno, cum catechizaretur atque ad percipiendum baptisma imbueretur, citato opere construxit. In qua etiam civitate ipsi[3] doctori atque antistiti suo Paulino sedem episcopatus donavit, anno Dominicæ Incarnationis DCXXVII.

De Conversione Regis Orientalium Anglorum per Edwynum.

Attempt in East Anglia to combine the heathen and Christian systems.

10. Tantum vero devotionis præfatus Edwynus erga cultum habuit veritatis, ut etiam regi Orientalium Anglorum, Eorpwaldo, filio Reduualdi, de quo sub Titulo "de "Dotatione" hujus monasterii planius memoravi, visceraliter persuaderet, relictis idolorum superstitionibus, fidem et sacramenta Christi, cum sua provincia, suscipere. Pater enim ejus Reduualdus jamdudum in Cantia sacramentis Christianæ fidei, tempore regis Ethelberti patris regis Edbaldi, imbutus est, sed frustra. Nam rediens domum, ab uxore sua et quibusdam perversis doctoribus seductus est, atque a sinceritate fidei depravatus habuit posteriora pejora prioribus; ita ut, in morem antiquorum Samaritanorum, et Christo servire videretur et diis quibus antea serviebat; atque in eodem fano et altare haberet ad sacrificium Christi, et arulam ad victimas dæmoniorum.

---

[1] Now *Godmanham*, two miles from Market Weighton, in the East Riding.

[2] April 12; but Easter fell on the 10th of April in 627.

[3] *ipse* MB. (Bed. ii. 14.)

Eorpwald. 11. Erat tamen natu nobilis, filius videlicet Titili, cujus pater Wffa, a quo reges Orientalium Anglorum Wffingas appellant. Hujus enim filius, Eorpwaldus prætactus, non multo postquam fidem, suadente rege Edwyno, suscepit, a viro gentili, nomine Richberto, occisus est, et exinde tribus annis provincia in errore versata est, donec regnum acceperat frater ejusdem Eorpwaldi Sigeberhtus, vir per omnia Christianissimus ac doctissimus, qui, vivente adhuc fratre, cum exularet in Gallia, fidei sacramentis adhæsit; quorum participem mox, ubi regnare cœpit, conversam totam suam provinciam facere curavit. Cujus studiis gloriosissime favit Felix episcopus, de Burgundiorum partibus, ubi ortus et ordinatus est, cum venisset ad Honorium archiepiscopum Cantuariæ eique indicasset desiderium suum, misit eum ad prædicandum verbum vitæ Orientalium nationi Anglorum. Nec vota ipsius incassum cecidere, quin potius fructum in ea multiplicem credentium populorum pius agri spiritualis cultor invenit. Siquidem totam illam provinciam, juxta sui nominis sacramentum, a longa iniquitate atque infelicitate liberatam, ad fidem et opera justitiæ ad perpetuæ felicitatis dona perduxit, accepitque sedem episcopatus in civitate Donwichnica, id est, Donwiche, ubi scholas litterarum opportunis locis instituens, barbariem gentis sensim, comitante lingua Latina, studiosius informabat.

Sigeberht's missionary ardour; supported by Felix; who became the first bishop of Donwich, and the founder of several schools.

fol. 20.

12. Decursa igitur vitæ meta, post xvii. annos episcopatus, primus Orientalium Anglorum, id est Northfolchicorum, episcopus in sede sua Donwichnica sepultus est, indeque translatus apud Sæham,[1] quæ est villa juxta stagnum, quod, volentibus ire in Ely quondam periculosum navibus, nunc[2] facta via per palustre arundinetum, pedibus pertransitur. Sunt enim ibi adhuc indicia dirutæ et Danis incensæ ecclesiæ, quæ habitatores

His remains translated to Soham;

[1] Now *Soham*.

[2] *i.e.* in the time of William of Malmesbury, from whom the passage is borrowed.

pariter exustos ruinis operuit suis. Corpus vero ejus- and finally
dem sancti episcopi Felicis, multo post quæsitum et to Ramsey.
repertum, in Ramesiensi cœnobio humatum est. Ista
testatur Willielmus Malmesberiensis "de Gestis Pon-
" tificum," lib. ii. cap. iv.;[1] ubi etiam dicit, quod duo
semper episcopi rexerunt provinciam illam nobilem[2]
Orientalium Anglorum usque ad tempus Egbrihti regis
West-Saxonum, quorum unus sedebat apud Donwich, Bishopric
ut præfertur, et alter apud Elmham, quæ septem mil- of Elm-
libus passuum a Walsingham distare videtur. ham.

13. Sed postea incursu provincialium cessarunt episco- The See
patus, et ex duobus unus factus sedem episcopalem apud transferred
Elmham accepit, et usque adventum Normannorum in under Nor-
Angliam perduravit; post adventum vero Willelmi man in-
Conquestoris, sexto videlicet anno regni ejusdem, pro- fluences
motus est in episcopum Elmhamensem natione Nor- to Thet-
mannus, nomine Herfastus, qui ne nihil fecisse videretur, ford.
ut sunt Normanni famæ in futurum studiosissimi, epi-
scopatum de Elmham transtulit ad Thetfordum. Postea
vero, diebus Willelmi Rufi, filii videlicet Willelmi Con- Corrupt
questoris, Herbertus cognomento Losinga emit episco- practices
patum Thetfordensem. Fuit enim vir iste magnus of Herbert
simoniæ fautor eo tempore, quo rex ipse Willelmus Losinga;
totius ecclesiæ Anglicanæ sibimet retinuit baculos om-
nes et singulos[3] pastorales venales. Pecunia enim
regiam sollicitudinem inviscavit et promissiones non
leves favori principum assibilavit. Verumtamen erro-
neum impetum juventutis pœnitentia abolevit, Romam
profectus severioribus annis, ubi loci simoniacum bacu-
lum et annulum deponens, indulgentia clementissimæ
sedis iterum recipere meruit; sicque domum reversus which led
sedem episcopalem de Thetford transtulit ad Norwi- to the fur-
cum, ubi monachorum congregationem numero et reli- ther trans-
fer of the

---

[1] "Scriptores post Bedam," p. 237.

[2] *nobilem*] wanting in WM.

[3] The Author meant, perhaps, to write *annulos*.

bishopric to Norwich.

gione percelebrem instituit, omnia eis necessaria sumptu mercatus domestico. Providens enim successorum querelæ, nullas de episcopio terras monachis largitus est, ne illi Dei famulos fraudarent victualibus, siquid offendissent, quod suis competeret rebus. Præterea apud Thetfordum monachos Cluniacenses instituit, in translationis episcopii recompensam, præteritarumque offensarum molem numerosa virtutum gratia obumbravit, præ se semper ferens Hieronymi dictum:[1] "Erravimus "juvenes, emendemus senes."

Introduction of Cluniac monks to Thetford.

Sigeberht retreats to a cloister.

14. Hæc enim omnia Willelmus Malmesberiensis "de "Gestis Pontificum," lib. i.[2] "De Gestis" vero "Regum" testatur[3] idem, lib. i. cap. lxxix., quod Sigebertus, rex prætactus, frater Eorpwaldi, sæculo renuncians, monasticæque tonsuræ compos, Egrico cognato thronum reliquit; cum quo a Penda, rege Merciorum, sociali bello appetitus mortem oppetiit.[4] Successor Egrici fuit Anna, filius Eni[5] fratris Reduualdi, eodem furente Penda simili involutus exitio. Successor Annæ, frater ejus Ethelherius, occisus est a rege Northanimbrorum Oswyo cum Penda; et merito, eo quod ei concurreret in auxilium et fulciret exercitum, qui pessum[6] dedisset fratrem et cognatum. Hujus successor, frater Ethelwaldus, continuatis successoribus regnum reliquit ejusdem Ethelherii filiis Adulpho et Altimoldo.[7] His Beorna. Huic successit Ethelredus; hujus filius fuit sanctus Egelbirthus,[8] quem Offa rex Merciorum dolose interemit. Pauci enim post eum in Orientali Anglia regnaverunt potentes usque ad sanctum Edmundum, pro violentia Merciorum, qui anno Incarnationis Dominicæ DCCCLXX., et regni sui xvi., ab Hynguar et Hubba, paganis gentis Danicæ, interemptus est.

Egric.

Anna.

Ethelheri.

fol. 20 b

Ethelwald, and his successors.

Death of St. Edmund, 870.

[1] "Apolog. adv. Rufin." lib. iii. *Opp.* iv. ii. col. 445, ed. Bened. There the reading is *emendemur*.

[2] "Scriptores post Bedam," p. 239.

[3] *ibid.* p. 54.

[4] *appeciit* MS.

[5] *Eny* MS.

[6] *passum* MS.

[7] *Elwoldo* WM. ("Script. post Bed." p. 54.)

[8] *Ethelbirthus* WM.

The Danes in East Anglia and Essex :

15. Ex quo in Orientali Anglia desiere regnare Angli annis quinquaginta. Novennio enim paganis vastantibus, subjacuit provincia sine rege. Postea enim, tam in Orientali Anglia quam in Orientali Saxonia, rex Danicæ gentis, nomine Guthrun, regnavit annis xii., tempore regis West-Saxonum Ælfredi filii Etheluulphi. Guthrun vero habuit successorem ejusdem Danicæ gentis nomine Eohric, qui, cum regnasset annis xiv., peremptus est ab Anglis, eo quod inciviliter in eos egisset. Nec tamen ex hoc Anglis Orientalibus et Saxonibus[1] assurrexit, Danorum comitibus vel eos prementibus, vel in West-Saxonum reges acuentibus, donec Eduuardus, hujus nominis omnium regum Anglorum primus, cognomento Senior, filius Elfredi prætacti, qui regna Merciorum et West-Saxonum conjunxerat, ambas provincias, Orientalium videlicet Anglorum et Orientalium Saxonum, expulsis Danis, liberatis Anglis, suo, id est West-Saxonico, imperio adjecit, anno post martyrium sancti Edmundi quinquagesimo, et regni ejusdem Eduuardi quinto decimo. Ista enim præter propositum pristinum inserui, ut regum Orientalium Anglorum seriem quodammodo legentibus declararem.

expelled by Edward the Elder.

Preaching of Paulinus in the north of Lincolnshire.

16. Prædicabat autem Paulinus prætactus Dei verbum provinciæ Lindissi, quæ est prima ad meridianam Humbræ fluminis ripam, pertingens usque ad mare. In qua, videlicet civitate Lindecolina, ecclesiam operis egregii de lapide fecit; cujus tecto vel longa incuria vel hostili manu dejecto, venerabilis Beda usque ad sua tempora stare parietes attestatur,[2] ac omnibus annis aliqua sanitatum miracula fieri in eadem.

Death of Archbishop Justus,

17. Anno itaque Incarnationis Dominicæ DCXXXV. Justus archiepiscopus, quarto Idus Novembris ad cœlestia regna sublatus, cum suis prædecessoribus, juxta bea-

[1] *ex hoc Anglis Orientalibus et Saxonibus*] eis libertas WM.

[2] "Hist. Eccl." ii. 16.

Nov. 10, 635. tissimi Augustini decretum, honorifice sepelitur. Cujus tumbæ superscriptio fertur talis :—

Epitaphium Justi.[1]

" Istud habet bustum meritis et nomine Justum,
Quarto jure datus cui cessit pontificatus.
Pro meritis Justi, sancta gravitate venusti,
Gratia divinam divina dat hic medicinam."

De Ordinatione Honorii Archiepiscopi.

Consecration of the new Archbishop at Lincoln.

18. Justo itaque ad regna cœlestia sublato, Honorius, natione Romanus, in archiepiscopum est electus. Hic enim ordinandus venit in Lindocolinam civitatem ad Paulinum, et ab eodem, in ecclesia quam ipse fundaverat, quintus ab Augustino Doruvernensis ecclesiæ ordinatus antistes. Hoc enim tempore præsulatum sedis apostolicæ Honorius Bonifacii successor tenebat, qui ubi gentem Northanimbrorum, cum suo rege, ad fidem Christi, Paulino evangelizante, conversam esse

Arrival of two 'pallia.' didicit, misit duo pallia, unum Honorio et aliud Paulino, regique Edwyno misit litteras exhortatorias, paterna illum caritate accendens, ut in fide veritatis, quam acceperant, persistere semper ac proficere curarent. In quibus litteris utriusque pallii mentio annotatur.

Letter of Pope Honorius I. 19. Litterarum vero ab Honorio papa ad eundem Honorium archiepiscopum in hac parte missarum tenor est iste :—

Epistola Honorii Papæ ad Honorium.[2]

" Dilectissimo fratri Honorio, Honorius. Inter plu-
" rima, quæ Redemptoris nostri misericordia suis famu-

[1] Marginal addition : " Obitus sancti Justi archiepiscopi, anno regni regis Ædbaldi xix."

[2] Printed in Bed. " Hist. Eccl." ii. 18.

" lis dignatur bonorum munera prærogare,[1] illud etiam
" clementer collata suæ pietatis munificentia tribuit,
" quoties per fraternos affatus unanimem [2] dilectionem
" quadam contemplatione alternis aspectibus repræsen-
fol. 21. " tat. Pro quibus Majestati ejus gratias indesinenter
" exsolvimus, Eumque votis supplicibus exoramus, ut
" vestram dilectionem in prædicatione evangelii elabo-
" rantem [3] et fructificantem, sectantemque magistri et
" capitis sui sancti Gregorii regulam, perpeti stabi-
" litate confirmet, et ad augmentum ecclesiæ suæ
" potiora per suos [4] suscitet incrementa, ut fide et opere,
" in timore Dei et caritate vestra, adquisitio decesso-
" rum [5] vestrorum, quæ per domini Gregorii exordia
" pullulat, convalescendo amplius extendatur; ut ipsa
" nos Dominici Eloquii promissa in futuro respiciant,
" vosque vox ipsa [6] ad æternam festivitatem evocet: [7]
" ' Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis,
" ' et ego reficiam vos.' Et iterum: [8] ' Euge, serve
" ' bone et fidelis; quia super pauca fuisti fidelis,
" ' super multa te constituam: intra in gaudium
" ' Domini tui.' Et nos equidem, fratres carissimi, hæc
" vobis pro æterna caritate exhortationis verba pro-
" mittentes, [9] quæ rursus pro ecclesiarum vestrarum
" privilegiis congruere posse conspicimus, non desisti-
" mus impertire. Et tam juxta petitionem vestram,[10]
" quam filiorum nostrorum regum, vobis præsenti
" nostra præceptione,[11] vice beati Petri apostolorum
" principis, auctoritatem tribuimus, ut quando unum
" ex vobis Divina ad se jusserit gratia revocari, [12] is,
" qui superstes fuerit, alterum in loco defuncti de-
" beat episcopum ordinare. Pro qua etiam re sin-

---

[1] *prorogare* MS.
[2] *unianimam* MB.
[3] *laborantem* MB.
[4] *vos* MB.
[5] *decessorumque* MB.
[6] *ista* MB.
[7] S. Matt. xi. 28.
[8] S. Matt. xxv. 21.
[9] *præmittentes* MB.
[10] *vestram petitionem* MB.
[11] *præsenti nostra præceptione*] per præsentem nostram præceptionem MB.
[12] *vocari* MB.

" gula vestræ dilectioni[1] pallia pro eadem ordina-
" tione celebranda direximus, ut per nostræ præcepti-
" onis auctoritatem possitis Deo placitam ordinationem
" efficere; quia ut hæc vobis concederemus longa
" terrarum marisque intervalla, quæ inter nos ac vos
" obsistunt, ad hæc nos condescendere coëgerunt, ut
" nulla possit ecclesiarum vestrarum jactura per cu-
" juslibet occasionis obtentum quoquo modo prove-
" nire, sed potius commissi vobis populi devotionem
" plenius propagare. Deus te incolumem custodiat,
" dilectissime frater.

" Data die tertio Iduum Juniarum, imperantibus
" dominis nostris piissimis[2] Augustis, Heraclio, anno vi-
" cesimo quarto, post consulatum ejusdem anno vicesimo
" tertio,[3] sed et Heraclio felicissimo Cæsare, id est[4]
" filio ejus, anno tertio, Indictione septima; id est,
" anno Dominicæ Incarnationis sexcentesimo tricesimo
" tertio.[5]

Other papal rescripts.

20. Misit etiam idem papa litteras de Paschæ observatione, ne contra Paschalem compotum et decreta synodalium totius orbis pontificum aliud Pascha celebrarent. Scripsit etiam eisdem et Johannes, qui successori ejusdem Honorii Severino successit, cum adhuc esset electus in pontificatum, tam pro eodem errore, quam pro Pelagiana hæresi, quam apud eos reviviscere didicerat.[6]

Defeat and death of Eadwin, Oct. 12, 633.

21. Anno itaque Incarnationis Dominicæ sexcentesimo tricesimo tertio rebellavit adversus præfatam Eadwynum Ceadwalla, rex Britonum, auxilium præbente illi Penda, rege Merciorum; et conserto gravi prœlio in

[1] *dilectionis* MS.

[2] *piissimis*] wanting in MB.

[3] *post consulatum ejusdem anno vicesimo tertio.*] Corrected from the MS. reading: "ejusdem anno vicesimo tertio et consulatus ejus anno tertio;" which is manifestly corrupt.

[4] *id est*] item MB.

[5] *quarto* MB. If the Indiction be correctly given, the true date is June 11, 634: cf. "Monum. Britan." p. 170, n. (a)

[6] *d.discerat* MS.

campo, qui vocatur Haetfeld,[1] occisus est idem rex Eadwinus eodem anno, quarto Iduum Octobrium, ejusque totus vel interemptus est exercitus vel dispersus. In quo etiam bello, ante illum unus filius ejus Osfridus juvenis bellicosus occisus cecidit; alter Eadfridus, neccessitate cogente, ad Pendam regem transfugit, et ab eo postmodum, regnante Oswaldo, contra fidem jurisjurandi peremptus est. Allatum est autem caput Eadwyni regis Eboracum, et postea illatum est in ecclesiam beati Petri apostoli, quam incepit, sed successor ejus Oswaldus perfecit, positumque est in porticu sancti Gregorii, a cujus ipse discipulo Paulino susceperat verbum vitæ. Turbatis itaque rebus Northanimbrorum articulo hujus cladis, cum nil alicubi præsidii nisi in fuga esse videretur, Paulinus archiepiscopus, assumpta secum regina Æthelburga, quam pridem adduxerat, rediit Cantiam navigio, ubi ab Honorio archiepiscopo et rege Ædbaldo, necnon a Gratioso, hujus monasterii abbate quarto, multum honorifice susceptus est.

Return of Paulinus to Kent.

fol. 21 b.

22. Hoc enim tempore Rofensis ecclesia pastore vacabat, eo quod Romanus, de quo supra fit mentio, ad Honorium papam transmissus in fluctibus maris Italici est submersus. Cujus curam idem Paulinus, invitatione et rogatu Honorii archiepiscopi et Eadbaldi regis, suscepit, in ecclesia sua Eboraci Jacobum diaconum dimittens, qui multo exhinc tempore magnas antiquo hosti prædas docendo eripuit et baptizando. Pallium vero, quod Paulinus a summo pontifice Honorio acceperat, in ecclesia sua Rofensi reliquit post obitum suum, prout in sequenti erit Titulo declaratum.

Death of Romanus at sea;

his place supplied by Paulinus.

23. Circa hæc tempora Imperator Heraclius, devicta Perside cum gloria rediens, Zachariam patriarcham et omnem populum captivum Hierosolymam reduxit, et

The Cross recovered from the Persians

[1] *Haethfelth* MB. (Bed. ii. 20.) now Hadfield, in the West Riding of Yorkshire.

by Heraclius.

sanctam crucem Dominicam, quam Cosdrae[1] devicto recuperavit, regio ornatu portans, dum per portam, per quam Christus bajulans crucem ad passionem exivit, vellet intrare, porta divinitus clauditur, eidemque imperatori humiliato rursum ad intrandum miraculosius aperitur; ob quam causam celebritatem exaltationis ejusdem sanctæ crucis papa Honorius instituit fieri annuatim,[2] prout habetur in chronica Martini[3] et pluribus aliis.

Festival of the Exaltation of the Cross established.

Isidore of Seville.

24. Floruit etiam hoc tempore Isidorus Hispalensis episcopus, qui librum Etymologiarum composuit, et chronicam[4] a tempore Hieronymi usque ad suum obitum compilavit.

Death of Abbot Gratiosus.

25. Anno itaque Dominicæ Incarnationis DCXXXVIII. et anno regni regis Edbaldi xxii. obiit venerabilis memoriæ Gratiosus, hujus monasterii abbas quartus, anno sui regiminis duodecimo; ubi vero sepultus fuerit mentio in chronicis non habetur. De quo, loco epitaphii, quidam versificus ita scripsit :—[5]

Epitaphium Gratiosi Abbatis.

"Hic abbas quartus Gratiosus contulit artus,
Cujus adest pausa meriti spiramine clausa."

Explicit Titulus quintus de Gratioso Abbate.

---

[1] *al.* Chosroe.

[2] See "Liber Pontificalis" (ed. Vignol.) i. 310.

[3] *i.e.* Martinus Polonus, whose Chronicle was entitled "Martinianum." Ed. Basil. 1559.

[4] This Chronicon of Isidore of Seville extends to the year 626. He died in 636.

[5] Marginal addition : "Obitus Gratiosi abbatis, anno regni regis Ædbaldi xxii."

Titulus VI.

De Petronio Abbate.

1. Mortuo igitur Gratioso abbate, Petronius eligitur, natione Romanus, qui ab Honorio archiepiscopo, juxta beatissimi Augustini decretum, in præsenti fuit ecclesia benedictus, anno Domini DCXL. De cujus benedictione quædam fuit dilatio, ut apparet per chronicam Thomæ Sprot[1] et aliorum, qui notant obitum Gratiosi abbatis, prædecessoris ejusdem Petronii, extitisse sub anno Domini DCXXXVIII., et benedictionem Petronii anno Domini DCXL.; et sic duo restant anni inter obitum Gratiosi et benedictionem hujus Petronii. Quod forte Honorii archiepiscopi remotior absentia tunc causabat. Benediction of the new Abbot, 640. Interregnum of two years.

2. Eodem enim anno dormivit[2] in Domino rex Eadbaldus, postquam regni gubernacula xxv. annis, Laurentii baptistæ sui, Melliti, Justi, et Honorii archiepiscoporum, Johannis, Rufiniani, Gratiosi et Petronii abbatum hujus monasterii succedentibus meritis, catholice rexerat. "Hic," teste Beda, lib. iii. "de Gestis," cap. vii.,[3] "primus regum Anglorum in toto regno suo " idola relinqui ac destrui, simul et jejunium quadra- " ginta dierum observari principali auctoritate præcepit. " Quæ ne facile a quopiam posset contemni, in trans- " gressores dignas et competentes punitiones proposuit." Death of King Eadbald.

3. Genuit autem rex Eadbaldus ex Emma uxore sua, filia regis Franciæ, duos filios, Ermenredum et Ercomber- The members of his family.

---

[1] There seems to be no allusion to this subject in the so-called "Fragmenta Sprottiana" as edited by Hearne. Oxon. 1719.

[2] Marginal addition: "Obitus Ædbaldi regis, qui sepultus est in præsenti ecclesia juxta patrem suum."

[3] *leg.* viii.

tum, et unam filiam nomine Enswytham.[1] Ermenredus vero genuit duos filios, Ethelredum et Ethelbrithum. Mortuo quoque Ermenredo ante patrem suum Eadbaldum, regni gubernaculum frater ejus Ercombertus suscepit, cujus curæ duo filii Ermenredi ad nutriendum traditi fuerant, tali conditione, ut cum adulti essent, Ercombertus regimen regni hæredibus re- fol. 22.
stitueret Ermenredi. Fuerunt autem ejusdem Ermenredi ex Oslaua uxore sua tres filiæ, sorores Ethelredi et Ethelbrithi, videlicet Domneva, Ermenburga, et Ermengitha.[2] Ercombertus vero accepit uxorem nomine Sexburgam, filiam Annæ regis Orientalium Anglorum, de qua genuit duos filios, Egbertum et Lotharium, et duas filias, Ermenildam et Ercongotam. Ethelburga
Foundation of the monastery of Limne.
vero, soror regis Eadbaldi prætacta, hoc tempore monasterium de Limninge[3] fundavit, in villa eodem nomine vocitata, quam Eadbaldus frater ejus, postquam cum Paulino episcopo, sponso suo Edwyno interfecto, Cantiam est reversa, eidem asseritur contulisse.

Custom for the English to enter French convents.
4. "Nam eo tempore, necdum multis in regione Anglorum monasteriis constructis," teste Beda, libro iii. "de Gestis" cap. vii. [viii.], "multi de Britannia, monachicæ conversationis gratia, Francorum vel Galliarum monasteria adire solebant; sed et filias suas eisdem erudiendas, ac Sponso cœlesti copulandas mittebant;" maxime in Bricge,[4] et Cale,[5] et Andilegum[6] monasteriis. Inter quas erat Sætrica,[7] filia uxoris Annæ, prætacti regis Orientalium Anglorum, et ejusdem

[1] "Eanswitha, quæ in loco, qui Folcestan dicitur, requiescit." Florent. Wigorn. ad Chronicon Append. ("Mon. Britan." p. 635.)

[2] Cf. "Mon. Britan.," as above, where the daughters are said to be *four* in number:—Ermenberga, Ermenburga, Ætheldritha, and Ermengitha. Of these Ermenberga, wife of Merewald, the King of the Mercians or West Angles, was identical with Domneva, as we gather from Simeon of Durham. ("Mon. Britan." p. 648 D.)

[3] Now *Lympne* or *Limne*, near Hythe, in Kent.

[4] Now *Brie*, a French commune, in the departement of Ille-et-Vilaine.

[5] *Challes*, four leagues from Paris.

[6] *Andeley*, an extinct nunnery, not far from Rouen.

[7] *Sæthryd* MB.

regis filia Æthelburga,[1] quæ utraque cum esset peregrina, præ meritis virtutum, ejusdem monasterii Bricgensis[2] constituitur abbatissa. Ethelburga vero, soror regis Ædbaldi, in Domino obdormivit, sepultaque est in monasterio de Limninge, quod ipsa fundavit, in quo, coadunatis sibi sanctis virginibus, velata fuit. Burial-place of Æthelburga.

5. Regnum itaque Northanimbrorum hoc tempore in duas iterum provincias, Deirorum scilicet et Berniciorum, sicut solebat antiquitus, divisa est. Unde rege Edwino, ut præmittitur, interfecto, filius patrui ejus Alfrici, nomine Osricus, regno successerat Deirorum; filius vero Æthelfridi, nomine Eanfridus, qui de illa provincia generis originem duxerat, regno successerat Berniciorum. Nam[3] toto tempore, quo regnavit prætactus Eadwinus, filius Allæ, filii regis Æthelfridi, qui ante illum regnaverat, cum magna nobilium juventute apud Scottos sive Pictos exulabant, catechizati et baptizati gratia sunt recreati, ibique ad doctrinam Scottorum imbuti. Uterque tamen, statim ut ad patriam reversi memorati regni provincias sunt sortiti, sacramenta regni cœlestis, quibus instructi erant, anathematizando perdiderunt,[4] ac se pristinis idolatriæ sordibus polluendos restituunt ac perdendos. Osric and Eanfrid Kings in Northumbria.

6. Nec mora, utrumque rex Brittonum Ceadwalla impia manu, sed justa ultione peremit. Et primo quidem in proxima æstate Osricum, dum [se][5] in oppido municipio temerarie obsedisset, subito erumpens cum suis omnibus imparatum cum toto exercitu delevit. Deinde cum anno integro provincias Northanimbrorum, non ut rex victor possideret, sed quasi tyrannus sæviens disperderet, ac tragica cæde dilaceraret, tandem Eanfridum, inconsulte ad se, cum duodecim electis militibus, postulandæ pacis Frightful ravages of Ceadwalla, 634.

[1] *filia naturalis ejusdem regis Aedilberg* MB.

[2] *Æthelburga* is here added in MS. by an error of the scribe. It is wanting in MB.

[3] The following narrative is chiefly borrowed from Bed. iii. 1.

[4] *prodidit* MB.

[5] Added from MB.

gratia venientem, simili sorte damnavit. Post cujus occisionem supervenit cum parvo exercitu frater ejusdem Eanfredi Osuualdus, qui cum tertio fratre Oswiuo [1] de Scotia, ubi cum aliis exulaverat et baptismi gratiam meruerat, repatriavit. Hic Christi fide munitus, Ceadwallam, in tanto elatum ut ipse de se dictaret in Anglorum exterminium fuisse natum, primo impetu castris exuit, mox cum omnibus copiis delevit, interemtusque est infandus ille Brittonum dux cum suis, quibus nihil resistere posse jactabat, in loco, qui lingua Anglorum Denisesburna, [2] id est Rivus Denisi, vocatur.

His overthrow by Oswald.

7. Ostenditur autem usque hodie locus ille, ubi venturus ad pugnam Oswaldus signum sanctæ crucis erexit, ac flexis genibus Deum deprecatus est, ut in tanta rerum necessitate suis cultoribus cœlesti succurreret auxilio. Vocatur autem locus ille lingua Anglorum Hevenfeld, id est cœlestis campus; quod non sine mysterio nomen accepit, ubi cœleste fuit erigendum vexillum.

The spot where Oswald reared the standard of the Cross.

fol. 22

8. Suscepto [3] ergo regni totius Northanimbrorum diademate, Oswaldus, desiderans totam, cui præesse cœpit, gentem fidei Christianæ gratia imbui, misit ad majores natu Scottorum, inter quos exulans consecutus erat baptismatis sacramenta; petens ut sibi mitteretur antistes, cujus doctrina gens, quam regebat, fidei Christianæ susciperet sacramenta. Qui statim quod petiit impetravit. Miseruntque eidem monachum episcopum nomine Aidanum, habentem zelum Dei, quamvis non plene secundum scientiam. Namque diem Paschæ Dominicum, more suæ gentis, a quarta decima luna usque ad vicesimam observare solebat. Permansit autem hujusmodi error Paschalis observantiæ in septentrionali Scottorum et omnium Pictorum provincia usque ad

Arrival of St. Aidan in Northumbria.

---

[1] *Oswino* MS.

[2] Perhaps Dilston, near Hexham.

[3] The substance of the following narrative is derived from Bede, iii. 3, 4.

annum Domini DCCXVI. per annos cl., quo tempore venit ad eos quidam sanctissimus sacerdos de natione Anglorum, nomine Egbertus, per cujus doctrinam ad verum canonicumque Paschæ diem translati sunt.

His See in Lindisfarne.

9. Deditque eidem Aidano rex Oswaldus locum sedis episcopalis in insula Lindisfarnensi. Hujus enim antistitis doctrina rex, cum ea, cui præfuit, gente, non solum incognita progenitoribus suis regna cœlorum sperare didicit, sed et regna terrarum plusquam ulli majorum suorum ab eodem uno Deo, qui fecit cœlum et terram, consecutus est. Nam, teste Beda,[1] "omnes nationes "et provincias Britanniæ, quæ in quatuor linguas, id "est Brittonum et[2] Pictorum, Scottorum et Anglorum, "divisæ sunt, in ditionem[3] accepit." Pauperibus enim et peregrinis semper humilis, benignus, et largus fuit. Tempore enim quodam, cum die sancto Paschæ cum Aidano præfato episcopo ad prandium consedisset, positusque esset coram eo discus argenteus regalibus epulis refertus, et indicasset ei suscipiendorum inopum minister, quia maxima pauperum advenisset ad postulandam eleemosynam multitudo, mox dapes sibimet appositas, sed et discum argenteum confringi, ac eisdem præcepit dividi minutatim. Quo facto pontifex delectatus Aidanus, ejus apprehendit dextram, ita dicens : "Nunquam putrescat[4] hæc manus." Quod ita juxta votum benedictionis ejus noscitur provenire. Nam manus eadem dextra, quæ tantas eleemosynas dederat, nunquam post mortem putrescere potuit, sed usque in præsens integra et illibata servatur ; totum vero corpus reliquum præter ossa in cineres dissolutum proprietatem carnis corruptibilis non evasit.

Oswald's bounty to the poor and strangers.

How rewarded.

Moral drawn from his example.

10. Ex quo cunctis mortalibus posteris adest nota motiva, quod manum inopi per eleemosynas extendenti, tam hic quam in futuro, manus est virentis misericor-

---

[1] *ibid.* iii. 6.
[2] *et*] wanting in MB.
[3] *ditione* MB.
[4] *inveterescat* MB. (Bed. iii. 6.)

diæ porrigenda ; et manum suam in eleemosynis grate dandis et pauperibus dispergendis avare claudenti ex manu ultionis Divinæ confertur sæpius ariditas etiam in præsenti, et damnabilis corruptio in futuro.

Suppression of idolatry.

11. Denique in suo tempore cultus idolorum ad cineres torpuit, et regnum latioribus quam Edwinus terminis octo annis coercuit cum quiete. Cui tamen novem anni sui regiminis per chronicas ascribuntur, ut, ablata de medio regum post Edwynum succedentium memoria, qui se fidei sacramentis exuerant, deletaque Ceadwallæ[1] Britannici regis tyrannide, exosus et infaustus ille annus regno assignaretur Oswaldi.

Why Oswald's reign is said to have lasted nine years.

De Conversione Occidentalium Saxonum.[2]

Mission of Birinus to the Gevissas, or West-Saxons.

12. Eo tempore gens Occidentalium Saxonum, regnante rege Cynegilso, fidem Christi suscepit, Birino illis episcopo prædicante ; qui cum consilio papæ Honorii Britanniam venerat, promittens se, illo præsente, in intimis ultro Anglorum partibus, quo nullus doctor præcessisset, sanctæ fidei semina esse sparsurum. Unde et jussu ejusdem pontificis idem Birinus, de quo non legi fol. 23
in chronicis unde sit oriundus, ab Asterio Genuensi[3] episcopo in episcopum ordinatus, Britanniam venit, ac primum Geviseorum[4] gentem ingrediens, cum omnes ibidem paganissimos inveniret, utilius arbitratus est verbum Dei ibidem potius prædicare, quam ultra progediens eos, quibus prædicare deberet, inquirere.

Baptism of the King.

13. Evangelizante itaque illo, cum rex ille præfatus, Cynegilsus nomine secundum Bedam, quem notat Willielmus Malmesberiensis Kynegislum, cum quo reg-

---

[1] *Ceadwaldi* MS.
[2] Cf. Bed. iii. 7.
[3] Asterius was really Archbishop of Milan, though he resided at Genoa.
[4] *Gevissorum* MB.

navit apud West-Saxones Quicelinus,[1] fonte baptismatis ablueretur, contigit tunc temporis regem Northanimbrorum sanctissimum affuisse Oswaldum, eumque de lavacro exeuntem suscepisse, ac sic pulcherrimo prorsus et Deo dignus consortio, cujus erat filiam accepturus in conjugem, ipsum, prius in secunda generatione Deo, sibi accepit in filium dedicatum. Reges igitur ambo dederunt prædicatori suo Birino ad sedem episcopalem Dorcestram,[2] tunc urbem, modo villam, quam tempore illo reges habebant West-Saxonum, sed sequenti pontifices Merciorum. Sedes vero episcopalis Merciorum ad Lincolniam civitatem transfertur. Birinus itaque sacris laboribus emeritus sanctissime obiit Dorcestræ; in ecclesia, quam fundaverat, sepultus est. Posteroribus vero annis confirmatur episcopatus West-Saxonum, et transfertur, agente Hædda, in Wintoniam civitatem, atque in ecclesia apostolorum Petri et Pauli positus est.

Foundation of the see of Dorchester.

Subsequent changes in the Mercian and Wessex bishoprics.

De Occisione sancti Oswaldi a Penda, pagano Rege Merciorum, et quod sit primus Martyr Anglorum.

14. Anno ab Incarnatione Domini sexcentesimo XLIII. commisso gravi prœlio, a Penda, pagano prætacto rege Merciorum, occisus est Oswaldus rex Northanimbrorum, nonas Augusti, in loco qui lingua Anglorum nuncupatur Maserfeld, anno ætatis suæ xxxviii. Cujus quanta fides in Deum, qualis devotio erat mentis, etiam post mortem virtutum miraculis apparebat.

Oswald's death, Aug. 5, 643.

15. Huic enim primitiæ martyrum conferuntur Anglorum, et non absque mysterio, qui, quintus in Northanimbrorum regibus, juxta numerum Christi quinque vulnerum computatur; primus de gente nostra crucis vexillum erigens, ut præmisi, efficitur gentis Angligenæ

The protomartyr of the *Angles*.

[1] *Quicelmus* WM. ("Scr. post Bed." p. 12.)

[2] *Dorcic* MB.

In what sense St. Alban may be so entitled.

protomartyr. Quod autem sanctus Albanus protomartyr Anglorum notatur, qui passus est tempore generalis persecutionis, temporibus Diocletiani et Maximiani imperatorum, quo tempore passus est beatissimus martyr Pancratius, cui sanctus Augustinus in præsenti monasterio ecclesiam dedicavit, prout in primo hujus libri Titulo est præmissum; hoc omnino dici oportet interpretative, vel per anticipationem, quia necdum Angli in Britanniam venerant, sed nec postea ducentis fere annis.

Oswiu the new King of Northumbria.

16. Translato igitur ad cœlestia regna Oswaldo, suscepit regni terrestris sedem pro eo frater ejus Oswyus,[1] quam per annos xxviii. laboriosissime tenuit, impugnatus ab ea, quæ fratrem ejus occiderat, pagana gente.

Death of Paulinus, Oct. 10, 644.

Hujus regni anno secundo, qui fuit annus Domini DCXLIV., obiit Paulinus, baptista regis Edwini, quondam Eboracensis sed tunc Rofensis episcopus civitatis, ubi pallium, quod ab Honorio papa acceperat, in eadam Rofensi ecclesia relinquebat, migrando ad Dominum sexto Idus Octobris, qui decem et novem annis, mensibus duobus, diebus xxi. episcopatum tenuit; sepultusque est in secretario beati apostoli Andreæ, quod rex Æthelbertus a fundamentis in eadem Rofensi civitate construxit.

Succeeded by Ithamar, a Kentish man.

In cujus locum Honorius archiepiscopus ordinavit Ithamar, oriundum de gente Cantuariorum, vita et eruditione suis antecessoribus coæquandum.

Death of Archbishop Honorius, Sept. 30, 653.

17. Anno itaque Domini DCLIII. obiit Honorius archiepiscopus, ultimo die mensis Septembris, et cum prædecessoribus suis in aquilonari parte præsentis ecclesiæ sepelitur, qui ejusdem dilectionis et concordiæ vinculo annexus fuerat Gratioso abbati præsentis monasterii, quo beatissimus Augustinus abbati Johanni caritatis visceribus jungebatur. Vacavit itaque sedes archi- fol. 23
episcopatus post mortem Honorii anno uno et mensibus sex.

---

[1] *Oswynus* MS.

Epitaphium sancti Honorii.[1]

" Quintus honor memori versu memoraris, Honori,
Digne sepultura, quam non teret ulla litura.
Ardet in obscuro tua lux vibramine puro :
Hæc scelus omne premit, fugat umbras, nubila demit."

18. Anno Domini sexcentesimo quinquagesimo quinto electus est archiepiscopus cathedræ Dorobernensis sextus, Deusdedit nomine, de gente Occidentalium Saxonum, quem ordinaturus antistes Ithamar Rofensis ecclesiæ venit illuc, ordinatusque est die septimo Aprilium Kalendarum.

Deusdedit the new Archbishop; consecrated March 26, 654.

Obitus Petronii.[2]

19. Anno Domini DCLIV. et regni regis Ercomberti xiii. obiit pius pater Petronius, abbas quintus hujus monasterii. Sed in quo loco sepelitur mentio non habetur.

The burial-place of Petronius unknown.

Explicit Titulus sextus de Petronio quinto Abbate.

---

[1] Marginal addition : " Obiit Honorius archiepiscopus anno regni egis Ercomberti xii."

[2] Marginal addition : " Obiit Petronius abbas anno regni regis Ercomberti xiii."

Titulus VII.

De Nathanaele Abbate sexto.

Election and benediction of the new Abbot, 654, 655.

1. Anno quo supra, mortuo abbate Petronio, a rege Ercomberto licentia impetrata, Nathanael, quondam cum Mellito et Justo a Roma ad Angliam destinatus, a fratribus præsentis monasterii, cujus idem monachus fuerat, libere eligitur in abbatem; qui anno sequenti a beato Deusdedit ad magnum altare præsentis ecclesiæ, secundum sanctissimi Augustini decretum, in abbatum præcedentium Titulis annotatum, exstitit benedictus.

Ercombert displaces his royal nephews.

2. Ercombertus itaque filius Eadbaldi injuste regni diadema usurpans, prætactis regni hæredibus Etheldredo et Ethelbritho, filiis fratris sui Ermenredi, restituere renuit, nec conditionem in hac parte præmissam voluit adimplere.

Christianity introduced among the Middle Angles.

3. Suo tamen tempore Mediterranei Angli, sub principe Weda,[1] filio Pendæ regis Merciorum prætacti, sacramenta Christianæ fidei perceperunt. Qui, cum esset optimus juvenis ac regis nomine et persona dignissimus, prælatus est a patre regno gentis illius; venitque ad regem Northanimbrorum Oswium,[2] fratrem sancti Osuualdi, quem pater ejus occidit, postulans filiam ejus Ælchfledam conjugem sibi dari. Neque aliter impetrare potuit quod petebat, nisi cum gente, cui præerat, acciperet fidem Christi. At ille, audita prædicatione veritatis, libenter se Christianum fieri velle confessus est. Nec prohibuit pater ejus Penda, quin etiam tunc in sua, id est Merciorum natione, verbum Dei, si qui vellent audire, prædicaretur. Accepit autem Weda, volente patre, in conjugem Ælchfledam, filiam regis

[1] This prince is commonly called *Peada* (*e.g.* Bed. iii. 21). It is just possible that our Author confounded him with the duke Wada mentioned in Simeon of Durham ("Monum. Britan." pp. 669, 670.)

[2] *Oswynum* MS.

Northanimbrorum Oswii, ea conditione ut Christianus fieret, et eo libentius illud egit, quod Alfridus, filius Oswii, sororem suam Kyneburgam desponsaverat. Unde et Weda quatuor sacerdotes de regno Northanimbrorum, Ceaddam, Aeddam, Dwynam, et Becti,[1] secum duxerat ad prædicandum verbum fidei genti suæ.

Benedict Biscop a great patron of the arts and of religion.

4. Hoc anno Benedictus Biscop,[2] abbas et nutricius Bedæ presbyteri, ministerque regis Oswii, domum, cognatos, patriam amore Christi linquens, anno ætatis xxv. Romam adiit, et doctior inde rediit. Nam quinquies Romam visitans libros et reliquias sanctorum ad monasteria sua, quæ erant in ripa Wiri fluminis, revexit. Artem vero vitriariam primus ad partes suas attulit. Duo monasteria, scilicet Petri et Pauli, super ripam Wiri fluminis in Girum[3] hinc inde construxit, quibus utrisque jure abbatis strenue præfuit, egregiumque alumnum Bedam, puerum tunc septennem, suscipiens, quoad vixerat docuit.

fol. 24.

Higden's mention of Benedict Biscop.

5. Hujus enim Benedicti Biscop industriam et patientiam asserit Cestrensis[4] in sua "Polychronica" venerabilem Bedam admiratum fuisse, lib. v. cap. xvi. De industriæ admiratione inducit, quod tantam copiam librorum et artificum Angliam advexerat. De patientiæ vero admiratione, quod Beda venerabilis miraretur de eo quod in possessione præsentis monasterii, ubi per regem Cantiæ abbas fuisset præfectus, venienti Adriano libenter cessisset, et in sua absentia subintroductum Wirensibus alium abbatem æquanimiter tolerasset. Miror eundem Cestrensem tam negligenter Bedæ induxisse testimonium in hac parte ; cum nec Bedam talia scripsisse perpendere quisquam poterit, nisi fallor, nec in toto catalogo abbatum præsentis monasterii aliquis reperitur abbas nomine Benedictus, vel Biscopus cogno-

Inaccuracy of his statements.

---

[1] Bede (*ibid.*) calls these missionaries, in the nominative, "Cedd, et Adda, et Betti, et Diuma."

[2] See "Historia Abbatum Monasterii in Wiramutha et Gyruum," in Hussey's Bede, pp. 316 *sq.*

[3] Now *Jarrow*.

[4] Ralph Higden.

mine, præfuisse. Istum tamen venerabilem virum, quem notat Cestrensis Benedictum cognomine Biscop, retrogrado ordine vocat Beda, lib. iv. cap. xvi.[1] "de "Gestis," Biscopum cognomine Benedictum, ubi inter alia ita scribit: "Cum," inquit, "idem Benedictus "construxisset monasterium Britanniæ in honorem "apostolorum[2] principis, juxta ostium fluminis Wiri, "venit Romam cum cooperatore ac socio ejusdem "operis Ceolfrido, qui post ipsum ejusdem monasterii "abbas fuit, quod et ante sæpius facere consueverat, "atque honorifice a beatæ memoriæ papa Agathone "susceptus est." Hæc ibi.

The false story about Biscop's connexion with St. Augustine's imputed to the rivals of that foundation.

6. Sed ista opinio frivola a quibusdam hujus monasterii æmulis[3] fuit orta, qui affirmabant sanctum Theodorum archiepiscopum dedisse præsentem abbatiam cuidam capellano suo Benedicto cognomine Biscop, quo, ut dicebant, Romam per ipsius Theodori licentiam adeunte, dedit istam eandem abbatiam alteri capellano suo nomine Adriano. Quorum opinio, si sit vera, evidenter patebit per verba Bedæ, lib. iv. "de Gestis," cap. ii., quorum tenorem de verbo in verbum sub sequenti Titulo "Adriani abbatis" inserere cupio, ac etiam sub Titulo LII. sequenti,[4] ubi plane poterit annotari processus ejusdem materiæ memorandus de exemptione, libertate, et privilegio hujus monasterii, inter Robertum Wynchelese archiepiscopum Cantuariæ et Thomam de Fyndone abbatem, sub registro redactus.

Penda's fresh invasion of Northumbria, 655.

7. Anno Dominicæ Incarnationis DCLV. interfectus est rex Merciorum Penda prætactus, cum triginta, qui cum eo venerant, ducibus ad partes Northanimbranas, ut regem Oswium deleret, sicut fratrem suum Oswaldum deleverat, ut præfertur. Non enim suam cohibuit crudelitatem respectus affinitatis, quæ inter filios et filias

---

[1] *al.* xviii.

[2] MB. prefixes *beatissimi.*

[3] *i.e.* the monks of Christchurch.

[4] This latter "Titulus" is not contained in the MS., and was probably never finished; but the "processus" here adverted to will be found in Thorne, col. 1970, *sq.*

est contracta. Verumtamen rex Oswyus obtulit eidem Pendæ donaria plurima ut a suis recederet finibus. Quo nolente, Oswyus hæc subjunxit: "Si paganus "nescit nostra donaria recipere, ea quæ novit eidem[1] "pro nostris viribus offeramus." Vovit itaque rex Oswyus, quod si victor in prœlio fieret, filiam suam Ælfledam Deo sacraret, insuper et duodecim possessiones ad construenda monasteria Deo daret.

His final overthrow at Leeds.

8. Commisso igitur prœlio in regione Ledis,[2] non longe ab Eboraco, juxta flumen Winwed,[3] tunc plurimum inundatum, periit Penda cum triginta ducibus, non obstante quod tricies hic majorem exercitum habuit. Nam qui gladium evaserant in flumine mergebantur. Inter quos Æthelerus,[4] frater regis Annæ Orientalium Anglorum, qui post eum regnavit, auctor ipse belli, cum suis fuit militibus interemtus. Alfridus, filius regis Oswii, cum patre in prœlio præsens erat, sed alter filius, Egfridus, in provincia Merciorum, cum regina Keneswitha,[5] uxore Pendæ regis, obses a pluribus tenebatur. Filius vero Oswaldi regis Æthelwaldus, qui eis auxilio esse debuerat, in parte erat adversariorum, eisdemque contra patriam et patruum suum pugnaturus ductor exstiterat, quamvis in ipso tempore pugnandi sese pugnæ subtraxerat, eventum[6] discriminis in tuto loco callide exspectando.

Oswiu's daughter a nun at Hartlepool, and Whitby.

9. Victoria itaque peracta, rex Oswyus tradidit filiam
fol. 24 b. suam, vix triennem, disciplinatui Hildæ abbatissæ, apud monasterium suum de Herteseye,[7] quod sonat "Insulam "cervi;" quæ postmodum, possessione comparata decem familiarium in loco qui dicitur Streoneshealc, quod sonat "Sinus fari,"[8] quod Whitby modo dicitur, per tri-

[1] *ea quæ novit eidem*] This passage is corrupt; MB. reads "offeramus ei, qui novit."

[2] *Loidis* MB.

[3] Now *Aire*.

[4] *Ædilheri* MB.

[5] *Cynuise* MB.

[6] *eventumque* MB.

[7] *Herut-eu* MB. The Anglo-Saxon *heort-ea*.

[8] *farri* MS. (Cf. Bed. iii. 25.)

ginta millaria ab Eboraco distans, ibi monasterium construebat. In quo memorata regis filia, primo discipula vitæ regularis, deinde magistra extitit, donec completo sexaginta annorum numero, ad complexum et nuptias Sponsi cœlestis virgo beata intraret. In quo monasterio tam ipsa, quam pater ejus Oswyus et mater ejus Eanfleda,[1] et pater matris ejus Æduuynus, in ecclesia sancti Petri apostoli, cum pluribus aliis nobilibus, sunt sepulti.

Several members of the royal family interred at Whitby.

10. Rex itaque Oswyus, tribus annis post Pendæ regis occisionem, Merciorum genti, necnon cæteris australium provincialium populis præfuit; qui etiam gentem Pictorum maxima ex parte regno Anglorum subjecit. Quo tempore donavit Wedæ, prætacto filio Pendæ, eo quod esset cognatus suus, regnum Australium Merciorum; qui sunt, ut fertur, familiarum[2] quinque millium, discreti fluvio Trente ab Aquilonaribus Mercis. Sed idem Weda proximo vere multum nefarie peremptus est, proditione conjugis propriæ, in ipso tempore festi Paschalis. Completis autem tribus annis post interfectionem Pendæ regis, rebellaverunt adversus regem Oswyum duces regis Merciorum Immyn, Eapa,[3] et Eadberctus, levato in regem Wlfero, fratre Oswii, adolescente, quem occultum servaverant; et ejectis principibus regis non proprii, fines suos et libertates pristinas receperunt.

Weda (Peada) King of the South Mercians by the cession of Oswiu.

Rising of Mercian ealdormen against Oswiu.

11. Tempore vero, quo Oswyus post Pendam regnavit, Dwyna, unus ex præfatis quatuor sacerdotibus, Mediterraneorum Anglorum simul et Merciorum a Finano pontifice est episcopus ordinatus. Paucitas enim sacerdotum cogebat unum antistitem duobus populis præfici. Wlferus vero accepit in uxorem filiam regis Ercomberti, nomine Ermenhildam, de qua genuit[4] Kynredum

Dwyna (Diuma) Bishop of the Middle Angles and Mercians.

---

[1] *Æanfled* MB.

[2] *familiarium* MS.

[3] *Eatha* MB.; the difference originating most probably in a confusion of 'p' and 'þ.'

[4] With the following paragraphs compare the Appendix to the "Chronicon" of Florence of Worcester. ("Mon. Britan." p. 638.)

et Werburgam, virginem sanctissimam, quæ Cestræ jacet. Frater vero ejus Merwaldus uxorem accepit Ermenbergam, alio nomine Dompnevam,[1] filiam Ermenredi fratris regis Ercomberti, genuitque ex ea tres filias, Milburgam, quæ in monasterio de Wenloc[2] requiescit, Mildredam, quæ de Thaneto in præsentem ecclesiam est translata (prout sub Titulo xxxix., tempore Cnuti regis, Egelnothi archiepiscopi, et Elstani abbatis, patebit),[3] et Milgitham. Genuit etiam ex eadem uxore filium nomine Merfinum. Fuerunt etiam Merwaldo alii duo fratres, Ethelredus et Mertelinus,[4] duæque sorores, Kyneburga et Kyneswitha, sancta continentia præcellentes. Nam Kineburgam Ælfridus rex Northanimbrorum duxit uxorem, quæ postmodum carnali copula fastidiata sanctimonialem habitum suscepit in monasterio, quod fratres sui Wlferus et Ethelredus struxerunt. Et sic parens, quamvis in Deum fuerat tam rebellis, rex Penda,[5] qui lumina gentis nostræ, Edwinum et Oswaldum reges Northanimbrorum, Sichebertum, Egfridum, et Annam reges Orientalium Anglorum, extinxit, quibus generis claritas et vitæ sanctitas illustrabat, numerum infernalium augens ipse, cœlo fructus sanctissimos edidit.

St. Botolph's monastery.

12. Hoc tempore Botulfus abbas construxit monasterium ad orientem Lincolniæ, in loco qui dicitur Icauno.[6] Hoc etiam tempore Theodorus papa constituit benedictionem cerei in ecclesiis fieri in Sabbato sancto Paschæ.

Benediction of Paschal tapers.

St. Etheldreda, abbess of Ely.

13. Anno Domini DCLX. rex Northanimbrorum Egfridus, filius Oswii, desponsavit sanctam virginem Æthelredam, quæ Tondoberto Australium Girwiorum comiti

---

[1] See above, p. 176, n.(2).

[2] In Salop.

[3] This "Titulus" is not included in the present Work.

[4] *al.* Mercelinus.

[5] *Pendas* MS.

[6] *Ycean-hó* in Anglo-Saxon Chron. ad. an. 654: perhaps Boston (Botulph's town).

prius fuerat desponsata. Hæc, quamvis bis desponsata fuerat, virgo tamen permansit, et ab Egfrido miraculose separata[1] ad monasterium Eliense se transtulit, ubi abbatissa effecta multiplicibus meritis et miraculis coruscavit. Fuit autem filia Annæ regis Orientalium Anglorum, cui tres fuerunt sorores, videlicet Sexburga, prætacta uxor regis Ercomberti, Withburga, et Ethelburga, de qua in Titulo præcedenti[2] mentio agitur, quæ in partibus Galliarum Bricgensi monasterio constituta fuerat abbatissa. Istam Ethelburgam plures chronicatores tanto rarius memorant, quanto remotius a patria illam locari perpendunt. Hanc tamen Beda "de Gestis," lib. iii. cap. vii.,[3] specialiter memorat sub his verbis: "Erat," inquit, "Saethritha,[4] filia uxoris "Annæ regis Orientalium Anglorum, et filia naturalis "ejusdem regis, Æthelburga,[5] quæ utraque cum esset "peregrina, per merita virtutum ejusdem monasterii "Bricgensis est abbatissa constituta." Sexburga vero, Etheldreda, et Wythburga, sorores, in Eliensi monasterio requiescunt.

Other daughters of King Anna.

fol. 25.

Family of King Ercombert.

14. Genuit autem Ercombertus rex Cantiæ duos filios, Egbertum et Lotharium, et duas filias, Ermenildam et Ercongotam, ex Sexburga regina. Ermenilda, ut præmittitur, in conjugem data erat Wlphero regi, filio Pendæ regis Merciorum, quorum tempore gens Merciorum baptismum recepit, genuitque Wlpherus ex Ermenilda filium nomine Coenredum, et filiam nomine Werburgam, cujus corpus, ut præmittitur, in Cestria requiescit.

Coenred's penitential journey to Rome;

15. Coenredus vero Wlphero patri suo in regno succedens, quinto anno regni sui Romam pergens, reliquum temporis vitæ suæ illic religiose complevit, maxime compunctus cujusdam sui militis miserabili exitu, qui,

[1] Cf. Bed. iv. 19.
[2] Above, p. 177.
[3] *al.* viii.
[4] *Saethryd* MB.
[5] *Aedilberg* MB.

ut Beda refert " de Gestis," lib. v. cap. xiii., cum confiteri scelera sua sanus superbisset, in mortis janua constitutus aperte vidit dæmones domum, in qua jacuit, obsidentes; inter quos unus codicem horrendæ visionis et ponderis pæne importabilis proferens illi ad legendum porrexit. Qui cum legisset, invenit omnia scelera, non solum quæ opere vel verbo, sed etiam quæ tenuissimo cogitatu peccavit, manifestissime litteris esse tetris descripta. Audivitque dæmones ad angelos circumstantes præclaros voce horribili sic dicentes: " Quid " hic expectatis, scientes certissime quia noster est " iste?" Responderunt: " Verum dicitis; accipite, et in " cumulum damnationis vestræ ducite." Quo dicto, disparuerunt, et dæmones desperantem miserum ad tormenta perpetua rapuerunt. Hujus horribili exitu rex commotus, iter arripuit versus Romam, ubi in Domino requievit. where he died.

16. Ermenhilda vero regina, filia reginæ Sexburgæ, in Eliensi monasterio memorato quiescit, ubi etiam mater ejus Sexburga, soror prædictæ virginis Æthelredæ, quæ post mortem sponsi sui Ercomberti monasterium monialium in insula de Schæpeya fundavit, pausam post mortem corpoream præelegit. Sancta vero Ercongota, soror sanctæ Ermenildæ, in transmarinas partes ad materteram suam Æthelburgam, abbatissam Bricgensis monasterii memoratam, pro disciplina regulari est missa, ibique Deo serviens ad regna cœlestia transitum habuit. Resting-places of other members of the royal family.

17. Anno Dominicæ Incarnationis DCLXIV. facta erat eclipsis solis, die tertio mensis Maii, hora circiter decima diei. Quo anno lues magna pestilentiæ sequebatur, qua rex Cantiæ obiit Ercombertus, pridie Idus Julii,[1] qui coronam regni veris hæredibus Ethelredo et Ethelbritho, filiis fratris sui Ermen- Eclipse of the sun. Pestilence. Death of Ercombert, July 14, 664.

[1] In the margin is added: "Obiit Ercombertus rex, et in præsenti mo- "nasterio cum patribus suis sepelitur."

redi, restituere renuit, Egberto filio suo, postquam xxiv. annis injuste regno successerat Cantiæ, ejusdem regni sedem relinquens. Cujus custodiæ committuntur dicti regni hæredes, quibus invidens ejusdem regis Egberti præfectus, nomine Thunor, sæpius illum in eorum necem crudeliter incitabat. Sed rege dissimulante, nec tamen prohibente vel contradicente, Thunor crudelissimus regios ipsos juvenes in villa de Estrye occidi fecit, et ibidem in aulæ triclinio sepelivit. Cujus autem meriti fuerint adolescentes Divina virtus postea declaravit, cum, quasi sol radians per noctem, super corpora eorum splenderet sæpissime lux cœlestis. Quod videns rex multum expavit, Divinamque ultionem promeruisse pro suis demeritis intellexit. Qualiter autem sancti Theodorus archiepiscopus et Adrianus abbas regem Egbertum super hoc scelere arguebant, et ad satisfaciendum Deo, et Dompnevæ sorori prædictorum juvenum occisorum, monebant, sub proximo sequenti Titulo explanabo.

Thunor and his atrocious cruelty.

fol. 25

De Obitu Deusdedit.

18. Anno itaque, mense, ac die, quibus supra, piissimus Deusdedit, sextus ecclesiæ Doruvernensis[1] episcopus, obiit, et juxta suos prædecessores in præsenti ecclesia honorifice tumulatur. Hic enim, natus de gente Occidentalium Saxonum, patria lingua primitus Fritonas vocabatur; sed propter dona gratuita, quæ suis meritis multiplicibus consonabant, nomen ejus Saxonicum nec immerito in nomen gratificum est conversum. Hic enim primus de gente Anglorum in archiepiscopum Cantuariensis ecclesiæ est assumptus. Unde non absque mysterio Deusdedit exstitit appellatus, quia gratum donum gratiæ Dei fuit, quod Saxonica gens saxei cordis existens, ac cultui saxeorum dedita idolorum, de se Domino fructificaret, et redderet tam doctum tam sanctumque pontificem, qui sufficeret ad regimen

Archbishop Deusdedit, or Fritonas.

Service rendered by him to the English Church;

[1] *Doruernensis* MS.

tunc nascentis et adhuc rudis totius ecclesiæ Anglicanæ. Hic multum ecclesiam Anglicanam augebat; præcipue in ordinationibus episcoporum, sacerdotum, diaconorum, cæterorumque sacri ordinis ministrorum. Postquam autem novem annis, mensibus quatuor, et diebus duobus ecclesiam Doruvernensem rexisset, vacavit sedes annis tribus, mensibus octo, diebus quindecim, administrante interim archiepiscopatum Doruvernensem venerabili ac sanctissimo viro Wilfrido, qui a rege Ælfrido ad regem Galliarum transmissus ab Agilberto Parisiacæ civitatis pontifice in episcopum ordinatur.—

especially in the multiplication of clergy.

See of Canterbury administered by Bishop Wilfrid during the interregnum.

Epitaphium Deusdedit.

" Alme Deusdedit, cui sexta vocatio cedit,
Signas hunc lapidem, lapidi signatus eidem.
Prodit ab hac urna virtute salus diuturna,
Qua melioratur quicunque dolore gravatur."

Quod post mortem Archiepiscopi Deusdedit rex Northanimbrorum Oswyus, et rex Cantuariorum Egbertus, cum electione et consensu cleri gentis Anglorum, miserunt Romam Wyghardum antistitem a Vitaliano papa ordinandum.

19. Mortuo archiepiscopo Deusdedit, reges Anglorum nobilissimi, Oswyus provinciæ Northanimbrorum, et Egbertus Cantuariorum, habito consilio quid de statu Anglorum esset agendum, assumpserunt, cum electione et consensu totius ecclesiæ Anglicanæ, virum bonum et aptum episcopatu[i] presbyterum, nomine Wighardum, unum de clericis archiepiscopi Deusdedit; et hunc antistitem ordinandum Romam miserunt, quatenus, accepto gradu archiepiscopatus, Catholicos per omnem Anglorum ecclesiam posset episcopos ordinare. Sed idem Wighardus Romam perveniens, priusquam in

Wighard sent to Rome for consecration:

his death.

episcopum consecrari posset, morte præventus est ;
A.D. 665. et hujusmodi litteræ regi Oswyo Britanniam a viro apostolico sunt remissæ :—

20. *Tenor Epistolæ Vitaliani Papæ ad Oswyum Regem Northanimbrorum.*

" Domino excellentissimo[1] filio Oswyo regi Saxonum,
" Vitalianus episcopus, servus servorum Dei. Desidera-
" biles litteras excellentiæ vestræ suscepimus, quas
" relegentes, cognovimus ejus piissimam devotionem fer-
" ventissimumque amorem, quem habet propter beatam
" vitam, et quia, dextera Domini protegente, ad veram
" et apostolicam fidem sit conversus ; sperans ut, sicut
" in sua gente regnat, ita et cum Christo de[2] futuro
" conregnare. Benedicta igitur gens, quæ talem sa-
" pientissimum et Dei cultorem promeruit habere
" regem, quia non solum ipse Dei cultor extitit, sed
" omnes etiam[3] subjectos suos meditatur die ac nocte
" ad fidem catholicam atque apostolicam pro suæ
" animæ redemptione converti. Quis enim audiens
" hæc suavia non lætetur ? Quis non exultet et
" gaudeat in his piis operibus ? Quia et gens vestra
" Christo Omnipotenti Deo credidit, secundum Divino-
" rum prophetarum voces, sicut scriptum est in Isaia :[4] fol. 2
" 'In die illa radix Jesse, qui stat in signum
" 'populorum, ipsum gentes deprecabuntur.' Et ite-
" 'rum :[5] 'Audite, insulæ, et attendite, populi de
" 'longe.' Et post paululum[6] : 'Parvum,'[7] inquit,
" 'est, ut mihi sis servus ad suscitandas tribus Jacob,
" 'et fæces Israel convertendas. Dedi te in lucem

---

[1] *excellenti* MB. (Bed. iii. 29.)
[2] *in* MB.
[3] *omnes etiam*] etiam omnes MB.
[4] Is. xi. 10.
[5] Is. xlix. 1.
[6] Is. xlix. 6.
[7] *parum* MB. and Vulg.

" ' gentium, ut sis salus mea usque ad extremum
" ' terræ.' Et rursum : [1] ' Reges videbunt, et consurgent
" ' principes et adorabunt.' Et post pusillum : [2] ' Dedi
" ' te in fœdus populi, ut suscitares terram, et possi-
" ' deres hæreditates dissipatas, et diceres his, qui vincti
" ' sunt, Exite, et his, qui in tenebris, Revelamini.'
" ' Et rursum : [3] ' Ego Dominus vocavi te in justitia,
" ' et apprehendi manum tuam, et servavi ; et dedi
" ' te in fœdus populi, in lucem gentium, ut aperires
" ' oculos cæcorum, et educeres de conclusione vinctum,
" ' de domo [carceris] [4] sedentes in tenebris.' Ecce ex-
" cellentissime fili, quam luce clarius est, non solum, de
" vobis, sed etiam de omnibus prophetatum gentibus,
" quod sint creditura in Christo omnium Creatore.[5]
" Quamobrem oportet vestram celsitudinem, utpote
" membrum existens Christi, in omnibus piam regulam
" sequi perenniter principis apostolorum, sive in Pascha
" celebrando,[6] sive in omnibus, quæ tradiderunt sancti
" apostoli Petrus et Paulus, qui ut duo luminaria
" cœli illuminant mundum, sic doctrina eorum corda
" hominum quotidie illustrat credentium."

21. Et post nonnulla, quibus de celebrando per orbem totum uno vero Pascha loquitur,—

" Hominem denique," inquit, " docibilem, et in om-
" nibus ornatum antistitem, secundum vestrarum scrip-
" turarum [7] tenorem, minime valuimus nunc reperire,
" pro longinquitate itineris. Profecto enim, dum hujus-
" modi apta repertaque persona fuerit, eum instructum
" ad vestram dirigemus patriam, ut ipse et viva voce,
" et per Divina oracula, omnem inimici zizaniam ex
" omni vestra insula cum Divino nutu eradicet. Mu-

---

[1] Is. xlix. 7.
[2] Is. xlix. 8.
[3] Is. xlii. 6. 7.
[4] *carceris*] omitted in MS.
[5] *Conditore* MB.
[6] *celebrandum* MB.
[7] *vestrorum scriptorum* MB.

" nuscula autem[1] a vestra celsitudine beato principi
" apostolorum directa, pro æterna ejus memoria sus-
" cepimus, gratiasque ei agimus, ac pro ejus incolumi-
" tate jugiter Deum deprecamur cum Christi clero.
" Itaque qui hæc obtulit munera, de hac subtractus
" est luce, situsque ad limina apostolorum, pro quo
" valde sumus contristati cum hic esset defunctus.
" Verumtamen gerulis harum nostrarum litterarum
" vestris missis, et[2] beneficia sanctorum, hoc est reli-
" quias sanctorum apostolorum Petri et Pauli,
" sanctorum martyrum Laurentii, Johannis et Pauli, et
" Gregorii atque Pancratii, eis fecimus dari, vestræ
" excellentiæ profecto omnes contradendas. Nam et
" conjugi vestræ, nostræ spirituali filiæ, direximus per
" præfatos gerulos crucem, clavem auream habentem
" de sacratissimis vinculis beatorum Petri et Pauli
" apostolorum; de cujus pio studio agnoscentes,[3] tan-
" tum cuncta sedes apostolica una nobiscum lætatur,
" quantum ejus pia opera coram Deo flagrant[4] et
" vernant. Festinet igitur, quæsumus, vestra celsitudo,
" ut optamus, totam suam insulam Deo Christo dicare.
" Profecto enim habet protectorem humani generis
" Redemptorem Dominum nostrum Jesum Christum,
" qui ei cuncta prospera impertiet, ut[5] novum Christi
" populum coacervet, catholicam sibi et apostolicam
" constituens fidem. Scriptum est enim:[6] ' Quærite
" ' primum regnum Dei, et justitiam ejus, et hæc
" ' omnia adjicientur vobis.' Nimirum enim quærit
" et impetravit, et ei omnes suæ insulæ, ut optamus,
" subdentur. Paterno itaque affectu salutantes vestram
" excellentiam, Divinam precamur jugiter clementiam,
" quæ vos vestrosque omnes in operibus omnibus
" bonis[7] auxiliari dignetur, ut cum Christo in futuro

---

[1] *autem*] wanting in MB.
[2] *et*] wanting in MB.
[3] *cognoscentes* MB.
[4] *fragrant* MB.
[5] *uti* MS.
[6] S. Matt. vi. 33.
[7] *omnibus bonis operibus* MB.

" regnetis sæculo. Incolumem excellentiam vestram
" gratia superna custodiat. Amen."

fol. 26 b. *De Eboracensibus Episcopis post Paulinum [etc.]*

Irish prelates in Northumbria.

22. Expulso Paulino, qui primus fuit Eboraci archiepiscopus, ut præmissum est, successerunt in partibus Northanimbrorum pontifices de gente Scottorum, Aidanus, Finanus, Colmanus, qui nec pallio, nec urbis nobilitate voluerunt attolli, in insula Lindisfarnensi annis quampluribus conversantes. Collecto itaque consilio, rex Oswyus misit Cantiam virum sanctum, modestum moribus, presbyterum, vocabulo Ceaddam, abbatem monasterii illius, quod vocatur Lestingei ;[1] misitque cum eo rex presbyterum suum, vocabulo Eadhedum,[2] qui postea, regnante Egfrido, Rypensis ecclesiæ præsul factus est. Verum illi Cantiam venientes invenerunt archiepiscopum Deusdedit, qui illum in archiepiscopum Eboracensem consecrasset, jam migrasse de sæculo, et necdum alium pro eo constitutum fuisse. Unde diverterunt ad provinciam Occidentalium Saxonum, ubi erat Wynas[3] episcopus, et ab illo est vir præfatus consecratus antistes. Non enim erat tunc ullus, excepto Wyna, in tota Britannia episcopus canonice[4] ordinatus.

Ceadda, abbot of Lastingham.

His practice of travelling on foot after his consecration.

23. Consecratus autem in episcopum Ceadda maxime cœpit perfectioni evangelicæ insistere, non equitando, sed apostolorum more incedendo pedibus peragrare : quem beatus Theodorus, de quo in sequenti Titulo erit sermo, mandans ut, quandocunque longius esset iter accepturus, absque scrupulo conscientiæ equitaret, illum pii amoris studio renitentem propriis manibus alleva-

---

[1] *Laestingaeu* MB. (Bed. iii. 28.) Now *Lastingham*, about 30 miles to the north of York.

[2] *Eadhaedum* MB. (Bed. iii. 28.)

[3] *Uini* MB.

[4] Cf. " Ancient Laws and Institutes," ii. 64. Ed. Thorpe.

vit in equum, ac sic eum vehi, quotiens necesse fuerat, compulit.

Wilfrid's missionary zeal;

24. Veniens quoque Britanniam Wilfridus prætactus, Ercomberti regis Cantiæ consanguineus, jam episcopus factus, perplura Catholicæ observationis moderamina sua doctrina Anglorum ecclesiæ contulit. Ipse enim Australes Saxones primo ad fidem convertit, quorum rex Edelwahc[1] vocabatur. Cui rex, cum regina et populo baptizatus, propriam contulit mansionem, quam familiarius incolebat nomine Selesi,[2] quam ipse monachis implens ad episcopalem sedem posteris transtulit. Hic enim primus inter episcopos, qui de Anglica gente erant, catholicum vivendi morem ecclesiis tradidit. Hic etiam primus, excepto Jacobo diacono, quem, ut prætactum est, Paulinus, a gentibus Northanimbris expulsus, in ecclesia Eboraci reliquit, cantus ecclesiasticos instituit, Eaddi cognomento Stephanum de Cantia Northanimbrorum genti ad docendum invitans, eo quod sonos cantandi in ecclesia eatenus tantum Cantia noverat inter Anglos, ob quam causam primitus a cantu Cantia dicebatur. Hic etiam primus verum Pascha, ejectis Scottis, in Northanimbria docuit, et regulam sanctissimi Benedicti a monachis observari monebat.

leads to the foundation of the bishopric of Selsey.

His diffusion of a knowledge of church-music.

He introduces Roman usages into Northumbria, and urges the observance of the Benedictine rule.

25. Quod autem ejusdem Benedicti sanctissimi regula ante adventum sancti Augustini in Angliam nondum fuerat a monachis universaliter observata, patet per psalteria et alios libros a beato Gregorio eidem Augustino transmissos, in quibus hymni, tam nocturnales quam diurnales, quam alia plura, quæ in eis de Divinis obsequiis inseruntur, regulæ Benedicti seriem non sequeuntur, prout sub Titulo hujus libri secundo, qui notatur "de Dotatione," sub rubrica "de Libris," lector plenius poterit contemplari. Nec mirum, cum

That rule not previously observed in England;

[1] *Aedilvalch* MB. (Bed. iv. 13.) | [2] *Selaeseu* MB.

sanctus Gregorius eandem Benedicti regulam legitur approbasse, si ejusdem observatio regularis in partibus tam remotis nondum fuerat manifesta. Monasteria tamen fundata ante Benedictum fuerunt, et congregationis monachorum quamplures in quolibet centenario annorum post Christi Passionem sub regula institutæ, prout perpendere poterit in diversis chronicis quisque lector, tam hic in Britannia, quam in aliis sparsim regnis.

although monasteries existed long before.

26. Iste namque sanctissimus Wilfridus etiam in Cantia presbyteros et diaconos, usque dum archiepiscopus Theodorus ad sedem suam venerat, ordinabat. De cujus excellentia sanctitatis, et hæc et plura alia qui
fol. 27. certius scire voluerit esse vera, Bedam "de Gestis," lib. iii. cap. xxiv. et xxvii. et lib. iv. cap. ii.,[1] Willelmumque Malmesberiensem,[2] lib. iii. cap. i., accipere poterit testes veros.

De Obitu Nathanaelis, et Laude Abbatum præcedentium.

27. Anno Incarnationis Dominicæ DCLXVII. obiit Nathanael, hujus monasterii abbas sextus, anno regni regis Egberti secundo; quo autem loco in præsenti ecclesia sepultus fuerat non habemus. Nec miretur quis, quod de istis sex abbatibus præcedentibus vix aliqua in chronicis fit mentio, excepto sancto Petro abbate primo, cum tunc temporis abbates, quibus ob vitæ meritum omne fuit culmen præsentis sæculi inclinatum, sæcularibus negotiis non vacabant, sed solummodo regularibus disciplinis vacantes, quarum respectu libertates privilegiorum et exemptionum a principio fundationis præ-

Death of Abbot Nathaniel, 667.

Reason why so little is recorded of the early Abbots.

[1] *al.* lib. iii. cc. 25, 28.; lib. iv. c. 2.

[2] "Scriptores post Bedam," pp. 259. *sq.*

sentis monasterii sibi et suis successoribus sunt collatæ, primas salutationes in foro, primos in cœnis recubitus, primas in conventibus cathedras, pontificali dignitati, mitris, annulis ac baculis pastoralibus congruas, non quærebant. Corpora igitur eorum in pace sepulta sunt, et vivent nomina eorum in æternum, quorum animæ in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum mortis. Visi sunt oculis insipientium mori; illi autem non solum sunt in pace, sed sine dubio pro nostra pace interveniunt apud Deum.

Degeneracy of abbots and prelates in the Writer's own time.

28. Sed, quod dolendum est, modernorum abbatum ac prælatorum memoria mundo vivit, quæ Deo in pluribus perpenditur mortua. Visi sunt oculis insipientium vivere; illi autem lamentabiliter extra pacem remanent morientes. A subditis severe ordinem exigunt, et inter hæc ipsi, in divitiis, deliciis, et honoribus gloriantes, eis, qui portant pondus diei et æstus, miserabiliter in victualibus administrant; imponentes onera importabilia humeris subditorum, digito tamen suo nolentes ea movere. Tales sine dubio jam sunt plures, qui terram monasticæ religionis gubernant, pæne ob illorum defectum incultam, et vitiorum spinis ac vepribus suffocatam. Fingunt enim se, quasi veros colonos agri Dominici, plures ordinationes pro parte ordinis ponere; sed quia ex caritate non talia faciunt, subditi ex amore illis humiliter non obediunt. Horum enim austeritati et pigritiæ imputatur, quod cæmentum muri religionis monasticæ, ita quod vix relinquatur lapis super lapidem, dissipatur; ac sic ex eisdem lapidibus dissolutis, supra dorsum prælatorum fabricant peccatores subditi, prolongantes iniquitatem suam: quorum cervices Dominus justus concidet, ut confundantur et convertantur retrorsum omnes, qui oderunt sanctorum patrum merita a fundationis nostræ primordio contemplari. Horum enim sex abbatum memoria cum laudibus debet esse; quibus septimus aderit Adrianus, in quo, quasi post opera

sex dierum, complevit Deus opera nostræ saluti consona, quæ patrarat. Cujus ex parte merita sequens Titulus declarabit.—

" Spiritus in cœlis abbatis Nathanaelis
Nos faciat memores patres memorare priores."

Explicit Titulus septimus de Nathanaele Abbate sexto.

Titulus VIII.

De sancto Adriano Abbate septimo.

Vacancy of the abbatial chair.

1. Nathanaele abbate præmisso viam universæ carnis ingresso, vacavit abbatia per duos annos, quibus ob nimiam sollicitudinem tam regis Egberti, quam aliorum regum, pro archiepiscopo impetrando, qui toti posset proficere ecclesiæ Anglicanæ, non commode poterat præsentis monasterii congregatio electioni futuri abbatis intendere libere, ut solebat. Summus itaque pontifex Vitalianus, prout in scriptis sui prætactis, mortuo Wychardo[1] sibi præsentato, promisit, habito consilio, quæsivit sedulus quem ecclesiis Anglorum archiepiscopum mitteret. fol. 27 b

The true state of the case respecting Abbot Adrian.

2. Et ut æmulorum quorundam opinionem frivolam, ut præmisi, de illo Benedicto prætacto, in Titulo præcedente, cognomine Biscop, valeam annullare, non proprio stilo, sed Bedæ venerabilis "de Gestis," lib. iv. cap. i., ad veritatis evidentiam, uti volo. "Erat," inquit, "in monasterio Hiridano, quod erat non longe a Neapoli "Campaniæ, abbas Adrianus, vir natione Afer, sacris "litteris diligenter imbutus, monasterialibus simul et "ecclesiasticis disciplinis instructus,[2] Græcæ pariter et "Latinæ linguæ peritissimus. Hunc ad se accitum papa "jussit ut, episcopatu accepto, Britanniam veniret.[3] Qui "indignum se tanto gradui respondit;[4] ostendere posse "se alium dixit, cui[5] magis ad suscipiendum episcopa-"tum et eruditio conveniret, et ætas. Cumque mona-"chum quemdam de vicino virginum monasterio, nomine "Andream, pontifici offerret, hic ab omnibus, qui novere, "dignus episcopatu judicatus est. Verum pondus cor-

---

[1] *Wighardo* MB.
[2] *institutus* MB.
[3] *ut . . . veniret*] venire MB.
[4] *respondens* MB.
[5] *cujus* MB.

" poreæ infirmitatis, ne episcopus fieri posset, obstitit.
" Et rursum Adrianus ad suscipiendum episcopatum
" actus est. Qui petiit[1] inducias, si forte alium, qui
" episcopus ordinaretur, ex tempore posset invenire.[2]

3. " Erat ipso tempore Romæ monachus Adriano no- Theodore
" tus, nomine Theodorus, natus Tarso Ciliciæ, vir in[3] of Tarsus;
" sæculari et Divina literatura, et Græce instructus et
" Latine, probus moribus, et ætate venerandus, id est
" annos habens ætatis sexaginta sex. Hunc offerens
" Adrianus pontifici, ut episcopus ordinaretur obtinuit: sent to
" his tamen conditionibus interpositis, ut ipse eum England as primate, in
" perduceret Britanniam, eo quod jam bis partes Gal- company
" liarum diversis ex causis adiisset, et ob id majorem with Adrian.
" hujus itineris peragendi notitiam haberet, sufficiens-
" que esset in possessione hominum propriorum; et
" ut ei, doctrinæ cooperator existens, diligenter atten-
" deret nequid ille contrarium veritati fidei, Græcorum
" more, in ecclesiam, cui præesset, introduceret. Qui,
" subdiaconus ordinatus, quatuor expectavit menses,
" donec illi coma cresceret, quo in coronam tondi
" posset. Habuerat enim tonsuram, more Orientalium,
" sancti Pauli.[4] Qui ordinatus est a Vitaliano papa
" anno Dominicæ Incarnationis sexcentesimo sexage- March 26,
" simo octavo, sub die septimo Kalendarum Aprilium, 668.
" Dominica. Et ita una cum Adriano sexto Kalendas
" Junias Britanniam missus est. Qui cum pariter May 27.
" per mare ad Massiliam, ac deinde per terram Arelas
" pervenissent, et tradidissent Johanni archiepiscopo
" civitatis illius scripta commendatitia Vitaliani ponti-
" ficis, retenti sunt ab eo, quousque Ebroynus,[5] major
" domus regiæ, copiam pergendi quoquo vellent tribuit
" eis. Qua accepta, Theodorus profectus est cum

---

[1] *petens* MB.
[2] *evenire* MB.
[3] *et* MB.
[4] *Pauli*] apostoli Pauli MB.
[5] *Ebrinus* MB.

" Adriano[1] ad Agilbertum Parisiorum episcopum, et " ab eo benigne susceptus est, et multo tempore habitus " est. Adrianus perrexit primum ad Emme, Senonum,[2] " et postea ad Faronem, Meldorum episcopos, et bene " sub eis diutius fuit; coëgerat enim eos imminens " hiems ut ubicunque potuissent quieti manerent. " Quod cum nuncii certi narrassent regi Egberto, esse " scilicet episcopum, quem petierunt[3] a Romano an- " tistite, in regno Francorum, misit illo[4] continuo " Redfridum, præfectum suum, ad deducendum[5] eum. " Quo cum pervenisset,[6] assumpsit Theodorum, cum " Ebroyni licentia, et perduxit eum ad portum, cui " nomen est Quentawic, ubi fatigatus infirmitate ali- " quantisper moratus est, et cum convalescere cœpis- " set, navigavit Britanniam. Adrianum autem Ebroynus " retinuit, quoniam suspicabatur eum habere aliquam " legationem Imperatoris ad Britanniæ reges adversus " regnum, cujus tunc ipse maximam curam gerebat. " Sed cum nihil tale illum habere, vel habuisse vera- " citer comperisset, absolvit eum, et post Theodorum " ire permisit. Qui statim ut ad illum venit, dedit " ei[7] monasterium beati Petri apostoli, ubi archiepi- " scopi Cantiæ sepeliri solent." Hæc Beda.

Benedict Biscop never abbot of St. Augustine's.

4. Ecce quam patenter explanatur per Bedæ processum, quod sanctus Theodorus non dedit istam abbatiam Benedicto Biscop, quem notant æmuli Theodori capellanum, quod nemo dubitet falsum fore; sed sanctissimum Adrianum scimus veraciter et fatemur præsentem abbatiam a sancto Theodoro suscepisse, non tamen ut ab archiepiscopo, sed ut ab apostolicæ sedis legato, nec ut beati Theodori capellanum, sed ut consocium, consortem, collegam, et evangelii comministrum. Unde Beda, in

---

[1] *cum Adriano*] wanting in MB.
[2] *Emmeiisnonum* MS.
[3] *petierant* MB.
[4] *illi* MS.
[5] *adducendum* MB.
[6] *venisset* MB.
[7] *ei*] wanting in MB.

fine capituli primi libri quarti prætacti, "Præceperat," inquit, "pontifici Theodoro dominus apostolicus,[1] ut in "diœcesi sua provideret, et daret Adriano locum, in "quo cum suis apte degere potuisset." Cum ergo dominus apostolicus hoc, teste Beda, præcepit, non dubium quin præceptum apostolicum, absque privilegiorum, exemptionum, ac libertatum præsentis monasterii præjudicio, beatus Theodorus adimplevit, nec Augustini decreto, vel voto Ethelberti regis, auctoritate apostolica per Bonifacium quartum confirmato, aliqualiter derogavit.

De sancto Adriano Abbate septimo, quem beatus Theodorus Archiepiscopus septimus, virtute suæ legationis a Sede Apostolica, in Abbatem præfecit.

Cordial cooperation of Adrian and Theodore.

5. Beatissimus itaque Adrianus, auctoritate apostolica per sanctum Theodorum archiepiscopum præsentis monasterii in abbatem promotus, quam fidelis consors, frater, collega, et comminister in opus Dominicum, ac cooperator evangelii eidem Theodoro fuerat, prout sibi sanctissimi Augustini decreto ex officio competebat, faciliter sequentia explanabunt. Nam, teste Beda, libro quo supra, cap. ii., "pervenit Theodorus ad eccle- "siam suam, anno Dominicæ Incarnationis DCLXIX., "secundo videlicet postquam consecratus est anno, "sub die sexta Kalendarum Juniarum, Dominica; May 27, 669. "et fecit in ea annos viginti et unum, menses "tres, dies viginti sex. Moxque peragrata insula tota, "ubi gentes Anglorum [2] morabantur, rectum vivendi "ordinem, ritum Paschæ canonicum celebrandi,[3] per "omnia comitante et cooperante Adriano abbate,[4] "disseminabat. Et quia litteris sacris simul et sæcu- The rapid diffusion of intelligence.

[1] *pontifici . . . . . apostolicus*] Theodoro abeunti domnus apostolicus MB.

[2] *ubi gentes Anglorum*] quaquaversum Anglorum gentes MB.

[3] *celebrandi canonicum* MB.

[4] *abbate*] wanting in MB.

" laribus abundanter ambo erant instructi, congregata
" discipulorum caterva, scientiæ salutaris quotidie flu-
" mina irrigandis eorum cordibus emanabant, ita ut
" etiam metricæ artis, astronomiæ et arithmetricæ [1] ec-
" clesiasticæ disciplinam inter sacrorum apicum volu-
" mina suis auditoribus contraderent . . . . . Neque
" unquam prorsus ex quo Angli Britanniam petierunt [2]
" feliciora fuere tempora; dum et fortissimos Christi-
" anosque habentes reges, cunctis barbaris nationibus
" essent terrori, et omnium vota ad nuper audita [3]
" cœlestis regni gaudia penderent. Et quicunque cu-
" perent [4] lectionibus sacris erudiri, haberent magistros [5]
" in promptu, qui docerent. Sed et sonos cantandi in
" ecclesia, quos eatenus in Cantia tantum noverant, ab
" hoc tempore per omnes Anglorum ecclesias discere
" cœperunt." Hæc ibi.

Unity effected in the English Church by their conciliatory measures.

6. Optime namque suis meritis competebat, qui totius Anglicanæ ecclesiæ refutabat primatum, primum in ecclesia Anglicana sortiri monasterium monachorum. Nec vacat a mysterio, quod abbas septimus Adrianus archiepiscopo septimo Theodoro contubernio triumphali unitur, cum ecclesia in illorum adventu mirifice sabbatizans omnes Anglorum pontifices Cantuariensi ecclesiæ subjici consentiret. Fuerunt enim gratiosi ad pacificandum ad invicem inimicos. Namregem Merciorum et regem Humbronensium, quorum alter alterius fratrem in bello occiderat, cum suis populis ab invicem discordantes, ita sua industria adunabant, ut nullius hominis vita pro interfecto regis fratre daretur, sed satisfaceret pecuniæ certa summa.

Egbert, through their influence,

7. Regem itaque Cantiæ Egbertum, pro interfectione regni hæredum Ethelredi et Ethelbrithi, filiorum

[1] *arithmeticæ* MB.

[2] *Britanniam petierunt Angli* MB.

[3] MS adds *edita* before *audita*, apparently through a mistake of the scribe.

[4] *cuperent*] placed after *sacris* in MB.

[5] *magistros*] after *promptu* in MB.

fol. 28 b. avunculi sui Ermenredi, acriter arguebant, ad hoc tandem, tam minatoriis illum verbis, quam tanti sceleris indulgentiæ et remissionis promissionibus, incitantes, ut, vocata ad se venerabili muliere, sorore videlicet juvenum occisorum, eidem pro nece fratrum satisfacere omnibus viis ac modis sibi possibilibus, ad damnationem perpetuam evitandam, tentaret. Qua ad partem vocata, post multa quæ ei obtulit rex Egbertus, petiit, in hujusmodi recompensam enormis delicti, sibi monasterium fieri cum sustentaculo competenti, in quo pro nece nefaria germanorum, cum Deo dicatis virginibus sibi vinctis,[1] Deum posset orare, et sibi in voto continentiæ salutaris servire.

offers to make *bót*, or compensation, to Domneva for the murder of her brothers.

8. Annuit itaque rex eidem libenti animo fieri, quod petebat, deditque Dompnevæ tantam terram in insula de Thaneto, quantam cerva sua domestica uno posset percurrere impetu. Quod audiens auctor sceleris, torvus Thunor, regem arguit aliquam terræ suæ partem donandam bruti animalis committere cursui. Rege igitur cum suis aspiciente vultu hilari cursum cervæ, Thunor trux aspectu torvo, cursum reprimere præstolando, equo cui assedit, terra dehiscente, in infernum, cum Dathan et Abiron, absorbetur. In quo loco usque in præsens puteus est apparens, qui "Thunor hys lope" appellatur. Hujus enim insulæ situm et formam, cum cursu cervæ inter dominia distinguente, describere hic intendo.[2]

Part of the isle of Thanet bestowed upon her.

Thunor's resistance and untimely end.

fol. 29. 9. In ista enim præcedente figura pro cursu cervæ notatur viridis linea, huc atque illuc transversaliter intendendo, quæ tres pedes in latitudine contineret, absque interruptione aliqua integraliter conservanda. Rubeæ vero lineæ vias regias insulæ ab una parochia in aliam manifestant. Linea vero viridis in occidentali

Map of Thanet explained with reference to these events.

[1] *iūctis* MS., which may also be deciphered *junctis*.

[2] Then follows the "Mappa Thaneti insulæ," of which a lithographed copy will be found prefixed to this volume.

parte juxta Særre, prope ecclesiam sancti Egidii, designat dominium pertinens baroniæ, posterius dominio sanctæ Mildredæ collatum. Spatium vero terræ, quam cerva domestica circuivit, in longum et latum xlviii. aratrorum tenebat. Puteus vero Thunor, qui quondam "Thunoreslope" dicebatur, a modernis Heghisdale nuncupatur, qui apparet prope cursum cervæ juxta Aldelond. Hic enim cursus cervæ "Dompnevæ meta" ab illo tempore dicebatur; de quo quidam versificus ita scripsit:—

"Dompnevæ lætam Thanathos fert insula metam:
Servet iter cervæ, ne sit cassanda proterve,
Cultor sive sator, hujus metæ violator,
Cum Thunor atra metit, inde baratra petit."

Hic tamen cursus cervæ, qui dominia distinguit, a modernis meta sanctæ Mildredæ vocatur, eo quod Mildreda in eodem loco post matrem suam Dompnevam fuerat abbatissa, sicut erit inferius declaratum.

Reprehensio æmulorum, qui sunt de Secta hujus Thunor, ut Lollardi et alii hujusmodi.

Spoilers of church property denounced.

10. Hoc itaque miraculo reprehenduntur sanctæ matris ecclesiæ æmuli, qui monasteriorum possessionibus derogant, tendentes metere ubi non seminarunt, congregantes ubi semina non sparserunt, dicentes medullam terræ a fundatoribus pristinis illicite esse datam monasteriis ac ministris sanctæ ecclesiæ matris nostræ. Qui ut degeneres filii cum Chaym, qui spicas corrosas, et ab animalibus conculcatas, Domino obtulit, maledictionem merito consequuntur. Nec mirum, si tales medullam temporalium matri spirituali offerre contendunt, et bona jam oblata auferre conantur, cum quasi zizania, lolium sive palea, quando ventilabro permundabitur area, a tritico separati in horreum Domini congregando igne

perpetuo comburentur. Isti enim sunt fructus satoris Babylonici,[1] juxta vocem Jeremiæ, cap. l., a fideli populo dispergendi, qui tantos dolores in ecclesia seminantes, secundum quod se vidisse quarto capitulo Job testatur, cum suis seminibus, flante Deo,[2] peribunt.

Heresies in former times named after their authors.

11. Hæretici utique ante hæc tempora, vel ex causis incongruis, quas sibi eligentes illicite statuerunt, vel ex nomine suorum auctorum, ut Simoniaci a Simone Mago, Menandriani a Menandro, Basilidiani a Basilide, Nicholaitæ a Nicholao diacono, Manichæi a Manichæo, Ariani ab Ario, Joviniani a Joviniano, Pelagiani a Pelagio, Nestoriani a Nestorio, Wiclevistæ a Johanne cognomine Wyclef, et alii quamplures fuerant appellati.

The Lollards so called from *lolium*.

12. Sed hæretici jam moderni, cribro Sathanæ expellendi, tam re quam nomine de tritico in lolium tam miserabiliter evanescunt, ut Lollardi a lolio sunt vocandi. Possunt etiam apte dici a loligine pisce, qui coloris nigerrimi et saporis amarissimi habet strumam. De quorum secta fuit truculentissimus ipse Thunor, qui struma invidiæ tumescendo arescens virorem regiæ devotionis opprimere attentavit, voce horribili perstrependo: "Flos," inquit, "et thalamus, O rex, hæc "insula est regni tui, et tu eam, heu! bruti animalis "indicio auferendam tradidisti? Quem modum, quem "terminum tibi insensata bestia ponetur? Quanto "probabilius portionem modestam et consultam ipse "distribuisses, quam incantatricis fœminæ et effræ-"natæ feræ conditionem, sæculis ridendam, subisses?" Vixque verba complevit, quin Divini judicii ventilabro area permundata, lolium a tritico separatum, puteo baratri aperiente os suum, nec terra diutius potuit sustinere, quin Sathanæ satellitem Orci draconis voragini, ut fluvii damnabilis stillulam, dimitteret Beemoth absorbendum.

Thunor's impious attempt to check the king's munificence.

fol. 29 b.

[1] Jerem. l. 16.

[2] Job, iv. 9. The speaker, however, is not Job, but Eliphaz.

The Lollards warned by an appeal to history.

13. Plura itaque his similia ecclesiæ æmulis evenisse leguntur; quibus possent moderni hæretici atque ecclesiasticæ libertatis æmuli incitari ad sanctæ ecclesiæ matris nostræ timorem pariter et amorem. De quibus aliqua, tam de regno Franciæ, quam de regno Angliæ, huic præsenti duxi inserere Titulo.

Teutbald's invasion of the rights of St. Vedastus defeated.

14. Temporibus[1] itaque Pipini, filii Caroli Martelli[2] regis Francorum, comes Atrebacensis provinciæ, nomine Theuthbaldus, a monasterio sancti Vedasti ambiebat quamdam culturam cum horto auferre, eo quod sedes comitatus in dominica curte existere videbatur, cui villæ proxima erat cultura ipsa et hortus, sicut usque hodie permanet. Quæ postea industria Adalrici abbatis, qui fuerat peritissimus illis temporibus medicus, tradente Pipino rege, cessit usibus fratrum. Cumque fratres ejusdem monasterii, ob injuriam sibi factam a comite jam prætacto Teuthbaldo, clamarent ad Deum et sanctum Vedastum, non sunt fraudati desiderio, quod petebant cum voto. Nam idem comes regem adiit, rogans mitti viros a latere suæ auctoritatis, qui pauperibus fratribus vim inferrent, et suæ satisfacerent cupiditati, jussusque est Remensis comes his altercationibus interesse. Quadam itaque die, cum post quietem æduituus basilicæ sancti Remigii, vir bonus et justus, solus inibi excubaret, audit quemdam flebili voce sanctum Remigium inclamasse. Quo interrogante, "Quis es?" "Frater," inquit, "Vedastus. Misisti me, pater sancte, verbum "Dei prædicare gentibus incredulis, quod et feci, gratias "Deo; et ecce, conglobati palatii proceres auferunt ma- "tricularis quod collatum est a fidelibus." "Vade," dixit sanctus Remigius, "convoca fratres et cooperatores "verbi Divini vicinos tibi, Audoenum scilicet et Ando- "marum, ut audiant, Bertinum cum Wlmaro, et reli- "quos loca maritima possidentes. Ne relinquas Aman-

[1] Cf. "Miracula S. Vedasti," in the "Acta Sanctorum," Feb. tom. i. 807. sq.

[2] *Marcelli* MS.

" dum, Quintinum accerse, Gaugericum suade cum gau-
" dio venire, electus Eligius nostro non deerit placito, Lu-
" cianus cum Lucio veniat. Ipse mihi assumam beatum
" Martinum cum sanctis Aquitaniam incolentibus, nec-
" non Medardum suos medentem. Sutores quoque Au-
" gustæ Suesonum utrosque adsciscam germanos. Dio-
" nysium cum suis advocabo ; atque ita properabimus in
" occursum tui." Quibus custos auditis mane episcopo nuntiat. Adest et comes Remensis, Teuthbaldi comitis precibus satisfacturus ; cui pontifex retulit quod audivit a fratre. At ille stomachans monachum subsannavit vino sepultum narrasse somnium, et cum suis iter carpere mox decrevit. Conscendens equum, ut pervenit ad ædem, in qua visio apparuit, cecidit, et, fracto crure, manibus suorum perlatus est domum. Ast Theuthbaldus, delator fratrum, auctor tot querelarum, statuto die sessurus, sonipedem muscam nares intrantem sensit, qui tamdiu calcitravit donec dominum terræ dejiceret, et mox fracto collo mortuus est. Sicque monachi usque in hodiernum diem suas res sine molestia possident cum quiete. Acta enim sunt hæc circa annum Domini DCCXL.

Thurstan similarly punished for assailing the monastery of St. Alban's.

15. Simile etiam post multorum annorum curricula accidit monasterio sancti Albani martyris hic in Anglia, ut undique sequaces Thunor, sanctæ ecclesiæ æmuli, videant quod suis demeritis Dei maledictionem incurrant, quos etiam ultio conterit temporalis. Nam quidam tribunus, nomine Thurstanus, quemdam viculum a sancti Albani monasterio concupivit, quo studio quave industria illum temerarie possideret argute et subdole, non Deum vel martyrem Albanum reverens, sed
fol. 30. suæ potius consulens ambitioni, noctes insomnes ducebat. Tandem malignitatis consilio diabolica suggestione concepto, abbatem et fratres constanter rogare cœpit ut eandem terram sibi concederent, et daret plus pro ea, quam aliquis alius in mundo. Fratres vero sibi quod petiit concesserunt. Hic autem primo anno ob

suæ nequitiæ velamentum, ne quod in futurum machinari proposuit fraudulentum a fratribus videretur, quantum promisit censum persolvere studuit, sed postea diu occultatæ fraudis commentum non distulit proferre in publicum. Nam jurationis et omnium, quæ Dei sunt, oblitus, terram illam falsis allegationibus et testibus ut jus proprium possidere dicebat, et nullum censum vel servitium pro ea alicui debere. Cui Stigandus archiepiscopus Cantuariæ, ad consentiendum a Thurstano requisitus, epistolam scripserat in hac parte, abbati et fratribus ostendendam. Qui [responderunt][1], quia obedientia in malo non est, et res ecclesiasticas disperdere malum est, nullo modo ecclesiæ possessionem se cuiquam daturos unanimiter responderunt. Siquis vero vi eas diripere præsumeret, anathemate feriendum protestati sunt.

His first warning,

16. Quibus auditis, infaustus ipse Thurstanus, furibundus et iratus, minatorie terram illam ut suam propriam possessurum se dixit. Qui cum de eodem monasterio egrederetur, mox extra portas Divina illum castigatio terruit, ubi subito vidit terribilem equitem obviam sibi in albo venientem, aureis armis renitentem, hastam vibrantem; qui magno impetu irruens in eum lancea elisit in terram, quem relinquens semianimem abiit, a suis famulis et viæ comitibus sublevandum. Tandem, resumpto spiritu, gesta retulit, et pœnituit in beatum martyrem Albanum et ejus monasterium deliquisse; promisitque illam terram ab eis tenere, vel, secundum quod discernerent, eisdem restituere intendebat. Quibus auditis læti efficiuntur monachi, et ecclesiæ æmulo sic percusso promittunt ut, si dictis facta compenset, salutem tam animæ, quam corporis, interventu sancti martyris obtineret, et illorum fraternitate et amicitia non careret, terramque illam, sicut illi primitus dimiserant, retineret.

and repentance.

[1] This word is redundant, and was probably inserted by mistake.

17. Sed miser ipse, tanta percussione incorrigibilis, ad pristinum scelus more canino reversus, vota ac promissa renuit adimplere. Non multo enim post sanus effectus quadam die amicis suis in eadem terra grande convivium ordinavit; cumque diem totum bibendo et ingurgitando cum aliis consumpsisset, cœpit uxor sua, immo diabolus per eam, qui per uxores malas solet maritis mortis pocula propinare, blasphemias et multa convicia in abbatem et monachos evomere, atque viro suo coram omnibus exprobare; inter alia sic subjungens, quod, si esset homo, nequaquam tot ac talibus dominis servitia, suæ generositati inconvenientia, exhiberet. Cujus verba venenata cum audisset, cœpit iterum abbati et monachis conviciari, et jurare se ab illa hora nullum omnino in vita sua illis censum vel servitium pro eadem terra redditurum, sed eam ut proprium dominium jugiter possessurum. Cum autem talia superbo spiritu proloqueretur, ecce subito duo visi incogniti domum ingredientes ad eum usque festinando prorumpunt, et arripientes eum, unus ad dextram ejus et alter ad sinistram, tanta fortitudine ab eminentiori sede, in qua sedebat, præcipitant, ut, confractis cervicibus, statim coram omnibus expiraret. Qui statim egressi nusquam comparuerunt. Sicque quod paulo ante nescius prophetavit completur, quia nullum monachis pro terra illa censum in vita sua esset vel servitium redditurus. Quo taliter pessumdato, monachi confestim terram suam in suum dominium receperunt. Acta sunt enim hæc circa annum Dominicæ Incarnationis millesimum sexagesimum quartum. His final relapse.

fol. 30 b. 18. Plura autem his similia, quia in locis suis etiam huic monasterio, Deo dante, contingentia sum scripturus, alia interserere, quæ ex diversis chronicis contuli, ne lectoribus fastidium intimare viderer, omitto. Horum enim trium, Thunor videlicet, Theuthbaldi, et Thurstani, nefandas personas damnationi perpetuæ coæquandas, quasi trinitatem nefariam, trinitati gratiæ, fidei, spei, et caritatis contrariam, a summa et beatifica Trinitate pro Thunor, Teutbald, and Thurstan, a 'nefarious trinity.'

demeritis condemnandam, amori, rationi, ac memoriæ modernorum inducere volui, ut impotentiam, cæcitatem, et malitiam æmulorum libertatis ecclesiasticæ demonstrarem; quo facilius murmur a voluntate, error a ratione, et timor omnis a memoria expellatur, et succedat jucunda cordis serenitas contemplanda, veritas et infallibilis securitas permanenda, quæ bonis et modestis in Jesu Nazareno florescit.

Lollards and other heretics are sure to be exterminated in the end.

19. Sed de præmissis ecclesiæ æmulis, hæreticis, et Lollardis, qui flores possessionis ecclesiasticæ funditus abrogare conantur, servabit justus Dominus ecclesiam liberam sponsam suam, et verificabitur illud, quod Apocalypsis nono capitulo legitur. Exterminavit impios ex Israel, "et habebunt super se regem abyssi, cui nomen "Hebraice Abadon, Græce Appolyon, Latine Exterminans."[1] Nec mirum, cum, teste propheta in psalmo, "Qui malignantur exterminabuntur; sustinentes autem "Dominum, ipsi hæreditabunt terram."[2] Nec vacat a mysterio, quod tot linguis a scrutatore cœlestium secretorum nomen Exterminatoris exprimitur regis trucis, quot nomen Regis Salvatoris omnium in ligno crucis; cum, teste Augustino,[3] tribus linguis velut tribus testibus pro omnibus partibus, populis, linguis, et nationibus hujus mundi probatur finis generationis pravæ atque perversæ, scilicet diaboli, et finis generationis justæ, videlicet Jesu Christi.

De Donatione Terræ in Thaneto, et Fundatione Monasterii Monialium de Menstre.

A convent of nuns established in Thanet by Domneva.

20. Rex itaque Egbertus, cum perpenderet hujus torridi Thunor tonitruum contra theologorum Theodori archiepiscopi et Adriani abbatis consilium saluberrimum nil prodesse, sed cum Dathan et Abiron eundem suum præpositum, ne florem daret et thalamum regni sui

[1] Cf. Apocal. ix. 11.
[2] Ps. xxxvi. 9. Vulg.
[3] Cf. "Tractat. in Johan." cxvii. (Opp. III. ii. 798. Ed. Bened.)

clamantem, claustris infernalibus absorptum fuisse, eo trepidantior extitit quo vicinior crimini, nec terram fore tutam suis pedibus suspicatur, quæ servum nequam devorans dominum absorbere veretur. Cerva vero domestica, excusso termino ab una parte insulæ in aliam, prout patet in præcedente figura, ad Dompnevam dominam suam notam reversa est. Nec regis devotio distulit Christo Jesu magnificas gratias agere, ac totum hoc spatium Dompnevæ illustrissimæ tradere, omnique posteritati suæ ecclesiasticæ confirmare; beato Theodoro, cum piissimo Adriano abbate et aliis omnibus, qui aderant, benedicente. Dompneva vero, ipso rege indefessa munificentia opes, impensas, et omnia necessaria conferente, fundavit in eadem terra cœnobium virginale, in parte australi ejusdem insulæ, prope aquam, in honore Dei Genitricis Mariæ, in illo loco ubi nunc est ecclesia parochialis ejusdem Dei Genitricis et Virginis remanens, et a beato Theodoro ejusdem virginalis cœnobii ecclesiam obtinuit dedicari; turbamque virginum prima fundatrix inibi religiosissimam ordinavit, quibus ipsa, ab eodem archiepiscopo Theodoro consecrata, prima affuit abbatissa, et in ejusdem monasterii ecclesia, postquam corporis ergastulum egrediens anima ab imis ad supera avolaret, glebæ instituit tumulum assignari.

St. Mildred, the second abbess.

21. Huic successit sanctissima filia sua Mildreda, cujus sanctitatis insignia, quæ, adhuc vivente matre, tam in Galliis, quam in Anglia fluxerant, si quis voluerit contemplari, in libro de laude sanctorum in præsenti monasterio quiescentium suo poterit esse desiderio satisfactum. De cujus parentela a tempore regis Æthelberti usque ad hunc locum, si quis diligenter legere voluerit, inveniet linealiter explanatum. Sed tamen, ut facilius hujus sanctissimæ virginis perpendatur origo, et in quoto gradu consanguinitatis processerat a rege nostro Æthelberto, in subsequente figura, per gradus et lineas descendentes, cum penna, signare intendo:—

fol. 31.

Her maternal pedigree.

Sanctus Æthelbertus.
Rex Edbaldus.
Sancta Ethelburga.
Ermenredus.
Iste Ermenredus mortuus est ante patrem suum.
Rex Ercombertus.
Sancta Eanswitha.
Ethelredus.
Ethelbrythus.
Istos duos fratres occidit Thunor, qui fuerunt haeredes regni.
Dompneva.
Ermenburga.
Ermengitha.
Rex Egbertus.
Lotharius.
Ermenilda.
Ercongota.
Merphinus.
Sancta Milburga.
Sancta Mildreda.
Sancta Milgitha.

22. Pater vero beatæ Mildredæ fuit Merwaldus, rex Occidentalium Merciorum, filius regis Pendæ, filii Kyppe, qui decimus fuerat ab illo Woden, cujus Hengestus et Horsa abnepotes fuerunt, sicut in tertio hujus libri Titulo sub rubrica "de obitu Ethelberti regis" præmisi. De fratribus vero Merwaldi patris sanctæ Mildredæ, et Pendæ regis Merciorum generatione, lector plenius instrui poterit in Titulo VII. præcedente, sub rubrica "de Nathanaele abbate." Her descent on the father's side.

De Abbatissis succedentibus in Monasterio de Menstre, a Dompneva fundato.

23. De successione abbatissarum prætacti monasterii sub præsenti Titulo compendiosam notitiam exprimere dignum duxi, quam tamen in locis sibi competentibus omittere non intendo. Post obitum itaque Dompnevæ prætactæ successit filia sua virgo Mildreda, quæ sepulta fuit in ipsa sanctæ Dei Genitricis ecclesia a matre sua fundata. Post obitum vero Mildredæ successit Edburga, quæ videns hoc templum a Dompneva fundatum tantæ multitudini virginum non sufficere, et arctiora claustra Dominicum gregem constringere, aliud templum juxta, majus et honorificentius, condidit, ut habetur in libro de "Vita sanctæ Mildredæ,"[1] capitulo xxviii.; totumque cœnobialibus officinis et habitaculis perfectissime instituit, atque in honore principum apostolorum Petri et Pauli ab archipræsule Cuthberto dedicari fecit. Edburga, the third abbess, enlarges the establishment.

24. In hoc enim templum beatæ Mildredæ corpus transferre decrevit; statutoque translationis die, clero illuc et populo confluente, non citius amovere operculum feretri poterant, quam inclusa suavitatis gratia erumpebat. Hinc miracula miraculis occurrebant; invenitur-que virgo vestibus mundissimis et toto corpore integra et incorrupta, ita ut post tot annos, qui fluxerunt inter Theodori archiepiscopi obitum et Cuthberti ar- First translation of St. Mildred, and the miracles connected with it.

[1] See Cotton MS. Vespas. B. xx. fol. 143 sq.

chiepiscopi consecrationem, qui sunt anni xlv., videretur magis dormire in thalamo, quam quiescere in sepulchro. De ista enim prima translatione, et non de aliqua alia, ut quidam credunt, canitur illud responsorium, quod sic in sua historia annotatur: "Post annos "quibus ædificatum est majus templum beatissimæ "virginis Mildredæ, O gloriosa gratia! inventa est "tota, integra, et incorrupta," etc. Siquis autem istud responsorium de aliquo alio templo, vel de aliqua alia translatione, quam de templo sanctæ Mariæ in Thaneto, quod tunc fuit ubi nunc parochialis ecclesia remanet, in templum apostolorum Petri et Pauli, quod nunc est in manerio, ubi usque in præsens feretrum, in quo plusquam trecentis annis jacuit, est apparens, intelligat factum esse, si vera sit ejus opinio faciliter percipere fol. 31 b. poterit per hoc, quod in libro de Translatione ejusdem virginis scribitur, capitulo xiv., ubi sic: "Reddebat "nardiflua virgo antiqua aromata, quæ supra scripsimus, "in prima translatione sub abbatissa Edburga, late "respersa, quando inventa est, ut vivens integra. Nunc "autem resoluto corpore in pulcherrimum partum et "nativitatem resurrectionis, tanquam tritis pigmentis, "dedit odorem vitæ perennis." Hæc ibi.

Reply to the 'Gregorians,' who denied the current stories about St. Mildred's remains.

25. Si autem ex hoc arguere Gregorianus[1] præsumat nos ejusdem corporis resoluti pigmentaria virginalia non habere, hujus fallaciæ sive fictitiæ stiriam in mentis domicilio, tignis frivolis congelatam, adamantinæ probabilitatis duritia frangere, ac ferventis veritatis ardore liquescere faciet, qui Titulum XL.[2] hujus libri, qui notatur "de Elstano abbate," memoriter legerit, ubi tumba primitus contra omnia ferramenta in chalybis[3] duritiam vertebatur, quæ, post factam orationem ac missæ

[1] *i.e.* a canon regular of St. Gregory's, Canterbury. Cf. Thorne, col. 1911. l. 11.; Capgrave's "Nova Legenda," fol. ccxxiv. Ed. 1516.

[2] This part of the Author's work was not completed; but see the "Libellus contra inanes S. Virginis Mildrithæ usurpatores" (by Gocelin), in Cotton MS. Vespas. B. xx. fol. 262 sq.

[3] *calibis* MS.

matutinalis super sacrosancta pignora sua quotidie celebrandæ promissionem, versa est impellentibus in pulveris levitatem. Multa etiam alia ibidem miracula, tam de pluviæ inundatione in illa secunda translatione de Thaneto in præsentem ecclesiam, post diuturnam terrarum siccitatem et desperatam fertilitatem, quam de cæcorum, mutorum, surdorum, debilium, mœstorum, et languentium curatione, perpendere poterit. Sic et in hac prima translatione clara virginis miracula lætificabant tam Edburgæ abbatissæ, quam sororum omnium pectora liquefacta.

Transfer of nuns to the new convent.

26. Beata vero Edburga, immensas gratias agens Deo, inclytam glebam a priori domicilio sanctæ Mariæ et sepulchro sustulit, et in novum apostolorum templum transposuit, atque in aquilonari parte presbyterii in novo sarcophago recondidit.

Ad illud vero novum monasterium partem collegii virginum ad ipsam matrem virginem transtulit, relicta parte, quæ primitivæ ecclesiæ sanctæque suæ memoriæ jugiter deserviret. Erat autem utraque domus quasi unum monasterium et una chorea, spatio ad claustri modum bipartita, prout expresse in libro "de Vita "sanctæ Mildredæ virginis" declaratur, capitulo ultimo.

The resting place of St. Ermengitha.

27. Quod autem in aliquibus antiquis libris notatur, sancta Ermengitha, soror Dompnevæ, matertera sanctæ Mildredæ, ad finem vitæ, cum eadem sancta Mildreda in monasterio permansisset, ibique, dum adhuc viveret, pausam elegisset, uno milliario ad orientem monasterii quod beata virgo Edburga in honore apostolorum Petri et Pauli construxerat, ut mihi videtur, per anticipationem oportet intelligi isto modo:—

Sancta Ermengitha, dum adhuc viveret, pausam elegit uno milliario ad orientem ab illo loco, in quo postea beata virgo Edburga monasterium in honore Petri et Pauli construxerat. Et ex hoc omnino sequitur quod sancta Ermengitha pausam elegit in loco, qui fuit in oriente, distans uno milliario a monasterio, quod sancta Edburga construxerat, ubi forte aliquam ecclesiam, sive

oratorium, adhuc vivens construxit. Nec est verisimile quod tam sancta virgo in campo plano et loco profano pausam post mortem eligeret, dum tam sanctum monasterium virginale, in quo cum sancta Mildreda vivens permansit, a sancto Theodoro noverat dedicatum. Nec mirum si tam vetustorum ædificiorum vestigia non apparent modernis, cum ferme ad spatium trecentorum annorum vix audebat aliquis ob infestationem Danorum in eadem insula permanere. Hinc est quod tam ecclesiastica, quam vulgaria ædificia primaria in locis, ubi fuerant, non apparent. Neque hoc negligenter est animadvertendum, quod in tam frequenti licentia tormentorum, beatissimæ virginis Mildredæ semper intactum, per tot annorum curricula, usque ad tempus Knuti regis Danici et Elstani abbatis, semper permanserat monumentum; quo tempore Divinæ miserationis providentia, quæ in sui dispositione non fallitur, huic monasterio, in recompensam sepulturæ archiepiscoporum, per Cuthbertum, Bregwynum, et Wlfredum archiepiscopos primitus abrogatæ, plura profutura per corporis sui translationem concedere voluit, sicut plenius sub Titulo ejusdem "Elstani abbatis" dicetur. Beata vero Edburga ducens in sanctitate et justitia choros Christi, anno Incarnationis Domini DCCLI. migravit ad cœlestia præmia, anno regni regis Ethelberti secundi, filii regis Wythredi, primo.

Traces of it probably destroyed by the ravages of the Northmen.

fol. 32.

Death of Edburga, 751.

Sigeburga, the fourth abbess.

28. Huic successit virgo Sigeburga, ab archipræsule Cuthberto in curam monasterii ordinata. Hujus tempore fuit prima Danorum rabiei prædatio in Thaneto, quæ plebem longa pace solutam ut lupi rapaces grassantur, fugant, et vastant omnia, nec Christi familiam secus quam ludum et spolia habuerunt. Sed tamen, adhuc parcente Domino, abscedunt, per singulos fere annos ad deprædandum insulam turbidis incursibus redientes. Hinc paulatim cœpit sanctæ Mildredæ monasterium, abstractis possessionibus, deficere, ablataque pascua grex defluere; et sic pauci facti sunt, et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore.

Gradual decline of the convent.

29. Et nota quod iste primus adventus Danorum fuit per spatium centum et xvii. annorum ante martyrium sancti Edmundi regis Orientalium Anglorum ; quo tempore venerunt Hynguar et Hubba, qui, ut fertur, filii fuerunt cujusdam ursi, qui illos contra naturam de filia regis Daciæ generabat, quam sanctus Edmundus in uxorem duxisset. Sed idem Edmundus, ob eandem causam, Daciam transiens, cum illud horribile facinus, favore cujusdam cubicularii ejusdem dominæ, perpendisset, in camera noctu latitans sub cortinis infaustum contra naturam aspiciens ursinum cum fœmina coitum, extracto gladio ursi caput abscidit, et mox in Angliam rediit. Ob quam causam eadem mulier filiis adultis retulit Edmundum prætactum patrem eorundem, quem illi hominem fuisse putaverant, occidisse. Et hæc fertur fuisse causa adventus illorum.

First descent of the Northmen.

Story about Hynguar and Hubba.

30. Hic enim secundus Danorum adventus fuit, cclx. annis ante martyrium sancti Elphegi archiepiscopi, quo tempore venit Knutus prætactus, rex Danicus, sub quo corpus sanctæ Mildredæ translatum fuit ; qui, ut inferius dicetur, totam Angliam suo dominio subdidit. Anno itaque Domini DCCXCVII. obiit Sigeburga abbatissa, anno regni regis Cuthredi secundo.

Second descent of the Northmen.

Death of Sigeburga, 797.

31. Huic successit virgo Siledritha, ab Athelardo archipræsule consecrata ; quæ non solum fessas sororum animas confirmare, et ad pristinum statum monasterium relevare, certabat, verum etiam possessiones ecclesiæ ablatas recuperare tentabat. Quot enim laboribus, quantisque adversitatibus a Wlfredo archiepiscopo, Athelardi successore, terras abstractas revocaverit, quam pie ipsa vixerit, in annalibus antiquorum patrum, privilegiis quoque et cartis sui monasterii evidenter lucescit. Tandem vero, more solito, venit cum ingenti classe Danorum gentilium exercitus, non jam ad prædandum tantum, sed ad totum regnum Angliæ subjugandum, totam Thaneticam insulam obruens, illudque Mildredæ monasterium funditus destruens. Beatissima vero virgo

Energy of the next abbess ;

frustrated by the Northmen,

who utterly destroyed the convent and its inmates.

Siledritha, cum aliis virginibus, dominicis septis inclusis, una cum sacerdotibus, et Levitis, et cæteris Dei ministris, ignibus concrematur.

The subsequent disappearance of nuns.

32. Nec ab illo tempore ad pristinam postea pertingere poterat illud monasterium dignitatem ; sed quod primitus sexaginta vel amplius sanctimonialium rutilabat caterva, deinceps duorum aut trium clericorum plebeia parochia apparebat. Sicque hujus sancti monasterii factum est vesperæ circa annum Domini DCCCXL.;[1] quo anno mortuus est Wlfredus archiepiscopus, qui vestigiis Cuthberti et Bregwyni archiepiscoporum adhærens, corpus suum in ecclesia Christi fecerat sepeliri.

fol. 32 b.

The loss of royal power in Kent, contemporaneous with the disparagement of St. Augustine's monastery.

33. Eodem itaque tempore, quo destructum est Mildredæ monasterium in Thaneto, et translata fuerat archiepiscoporum Cantuariensium sepultura, contra sanctissimi Augustini decretum, Egbertus rex West-Saxonum fugavit regem Cantiæ Baldredum, qui ad suggestionem Wlfredi archiepiscopi consensum translationi hujusmodi præbuit; et sic ab illo tempore regnum Cantiæ, quod ab anno Domini cccxlix., quo Hengestus venerat, nobiliter floruit ccclxxv. annis, West-Saxonicæ subjicitur potestati. Vesperæ vero monasterii beatæ Mildredæ in Thaneto, post annos ccli., in mane lucescit præsentis monasterii beatissimi Augustini, dum ejusdem Danicæ gentis exercitus toti populo ac civitati, necnon monachis ecclesiæ Christi mortis induxerat tenebras. Pro luce itaque eoi sideris miraculum illud pallii furis unguibus adhærentis notetur, quod, sanctæ Mildredæ mediantibus precibus, rutilasse firmiter credimus; quæ lucis tunc radium, velut mane in arrham lucentis diei futuræ, ad aram beatissimi obtulit Augustini; quam lucem post annos xix. in diem perfectum per corporis sui translationem et possessionis suæ donationem per-

[1] This date, as well as some others in the present narrative, has been altered by a later hand.

ducere voluit ; prout rei exitus, anno Domini M.XXX., declaravit.

De Corporibus Sanctorum in Thaneto sepultis, et inde translatis.

34. Sanctorum etenim plurimorum pausa corporea in Thaneto notatur fuisse. Dompneva enim sepulta fuit in Dei Genitricis prætacto monasterio, quod fundavit. Sancta Mildreda pausam primitus habuit corpoream in eodem loco. Quæ, ut præmittitur, per abbatissam Edburgam succestricem suam in aliud decentius ac majus monasterium translata est, posterius cœlesti præsagio Augustinensi monasterio transferenda. Sancta Ermengitha uno milliario ab eodem monasterio versus orientem pausam elegit ; in quo loco ejusdem insulæ, incolæ ossa quamplurima mortuorum corporum invenisse diversis temporibus attestantur. Sancta Edburga abbatissa in monasterio apostolorum Petri et Pauli, quod ipsa fundavit, sepulta est. Sancta Sigeburga et Siledritha in eodem monasterio, cum omnibus aliis sacratis virginibus, sunt sepulta, exceptis his, quæ in primo monasterio sanctæ Dei Genitricis sepultæ erant, cum sacerdotibus, et levitis, et pluribus ecclesiæ clericis et ministris. Enumeration of the saints interred in Thanet.

35. Et, ut notatur in veteri martyrologio,[1] quod usque in præsens in vestiario præsentis monasterii inter sanctorum reliquias reservatur, sanctus Florentius jacet in cœmeterio sanctæ Mariæ in Thaneto, cujus tumba singulis annis crescere perhibetur. Sanctus vero Ymarus, ut habetur in eodem libro, folio primo, qui monachus fuit Reculverensis ecclesiæ, jacet in sancti Johannis ecclesia in Thaneto. Translationem vero alicujus sancti de insula Thaneti in aliquem alium locum, excepta translatione beatæ Mildredæ prætacta, difficile fieret per chronicas authenticas approbare. St. Florentius. St. Imarus.

[1] *martilogio* MS.

Apocryphal story about St. Mildred's translation to Limne.

36. Unde mirandum est quanto ausu temerario Gregoriani canonici ejusdem beatæ Mildredæ translationem, necnon Edburgæ succestricis suæ, quam filiam notant Ethelberti regis, qui a beato Augustino baptismum suscepit, usque ad Lymningam factam fuisse in monasterium, quod Ethelburga filia ejusdem regis Ethelberti construxerat, mentiuntur; cum nec Ethelbertus filiam tali nomine vocitatam legitur habuisse, nec etiam, quamvis talem filiam habuisset, verisimiliter per tantorum annorum curricula illam contigisset vixisse. Nec erubescebant hujusmodi fictæ translationis fautores tenorem totius dictaminis de libris præsentis monasterii per deliberationem nescio cujus nostræ societatis improvisi de verbo in verbum extrahere, sicut in prima ejusdem virginis translatione notatur. Secundam vero ejusdem virginis fol. 33
translationem fingunt fuisse de Limninges Cantuariam, anno Domini M.LXXXV., præsidente Lanfranco archiepiscopo, ad ecclesiam sancti Gregorii, quam idem Lanfrancus paulo ante construxerat. Quam ficta fit hujus translationis memoria, perpendi poterit per quotationem eorundem annorum.

Miraculous virtue of St. Mildred's relics in the time of William the Conqueror.

37. Hic enim fuisset annus quinquagesimus quintus post illam celeberrimam translationem de Thaneto in præsentem ecclesiam, temporibus videlicet Willelmi regis Conquestoris, Lanfranci archiepiscopi, et Scotlandi abbatis præsentis monasterii. Quorum temporibus quanta beatæ Mildredæ miracula in præsenti ecclesia effluxerunt, patet in libro "Translationis sanctæ Mildredæ;" [1] inter quæ unum, quod notatur capitulo xxiii., in veritatis evidentiam poterit assignari, de illo armigero, qui noctu, infracto cujusdam militis hospitio, furto magnam partem substantiæ abstulit, captusque in arctissimo castelli Cantuariæ carcere, et compedibus in beatæ Mildredæ translationis vigilia mancipatus, ob sonitum campanarum istius monasterii ad ejusdem virginis devotionem commotus, laxatur vinculis, dissolvitur custodiis, claustra castri et ergastula omnia sibi cedunt. Defecit insidi-

[1] See Cotton MS. Vespas. B. xx. fol. 166 sq. and Harleian MS. No. 3908, § 2.

antium impetus fugienti ad eandem sanctissimam Mildredam, in præsenti Augustiniana ecclesia quiescentem. Sed non obstante quod porta monasterii clausa fuit, fenestræ Cryptæ injectis brachiis adhærebat, nec manibus persequentium populorum, eundem capillis, collo, humeris, brachiis, pedibus, vestimentis, et cingulo trahentium, hinc potuit abstrahi, quin virtus virginis, cui voverat, et cujus auxilio carcerem evaserat, pervaleret. Interea secretarius, sive sacrista, tantæ turbæ tumultui in causa ecclesiæ accurrebat, expugnatores increpans violentos, compellens, datis vadibus in satisfactionem, omnes et singulos abscedere territos. Devotissimus itaque abbas Scotlandus tam præclaræ virginis merita, una cum eodem archipræsule Lanfranco, qui ecclesiam prætactam beati Gregorii ad pauperum solamen construxerat, regi Willelmo, veniam reo postulans, retulit. Rex vero, favore beatæ Mildredæ, omnia mansuete perdonat, nec reum judicat puniendum, quem sic solverat sancta virgo Mildreda.

His language respecting her and St. Augustine's monastery.

38. Et ad futurorum memoriam annotanda hæc verba regius animus intulit, quæ sequuntur: "Absit," inquit, "ut damnentur a nobis, qui Dei et sanctorum "suorum clementia liberantur. Immo potius hic dam- "netur, qui sanctorum ditionem et antiquam illorum "libertatem violare enormiter non veretur. Ante om- "nia autem authentica protodoctoris hujus regni nostri "Augustini ecclesia mea meorumque hæredum et op- "timatum sanctione sua semper regnet prærogativa, "adeo ut quicunque damnatus huc confugerit, mox ut "hoc sanctum asylum etiam de longinquo conspexerit, "impunitatem et libertatem obtineat, hujusque juris "transgressor rei judicium subeat." Hæc ibi.

This evidence fatal to the claims of the "Gregorians."

39. Ecce quam verisimile perpenditur per præmissa quod beatæ Mildredæ translatio temporibus Willelmi regis, Lanfranci archiepiscopi, et Scotlandi abbatis de Lymninge ad ecclesiam canonicorum sancti Gregorii affuisset, quæ ad spatium quinquaginta quinque anno-

rum de Thaneto in præsentem ecclesiam præcedebat. Hæc enim pauca per anticipationem huic Titulo inserere volui, ut hujus translationis veritas legentibus facilius perpendatur.

Abbesses of Thanet five in number.

40. Harum itaque matrum monasterialium numerus in Thaneto numero quinque prudentum virginum accipientium oleum in vasis sûis, cum lampadibus, respondebat. Et nota quod Dompneva, quæ alio nomine dicitur Ermenberga, postquam sanctimoniali habitu professa fuerat, Ebba a regibus et magnatibus vocabatur, ut patet per cartas regum Swaberti, Oswyni, et Wythredi, prout sequentia demonstrabunt.

Domneva, Ermenberga, and Ebba, the same person.

fol. 33 b.

Fresh endowments made to St. Augustine's.

41. Beatissimus itaque Theodorus archiepiscopus, una cum Adriano abbate, profectui agri Domini diebus ac noctibus intendebat, reges, principes, et magnates possessiones ecclesiasticas augmentare incitabat; inter quos rex Northanimbrorum Oswyus, filius Osrici, qui in chronicis aliquando Oswynus, aliquando Oswyus dicitur. De quo superius, sub Titulo septimo, memoravi; qui se regem Cantiæ, propter dominium, quod super alios reges habuit, nominat, huic monasterio sancti Augustini, quod monasterium beati Petri apostoli memorat, unum aratrum, in quo mina ferri fuerat, quod pertinebat ad cortem, quæ appellatur Lymninge, donavit, et carta regia confirmavit. Cujus tenor est iste :—

Carta Regis Oswyni de Mina Ferri juxta Lymninge.

" In nomine Domini nostri Jesu Christi! Ego Os-
" wynus rex Cantiæ, pro absolutione meorum pecca-
" torum, de terra juris mei, quæ mihi ex propinquitate
" parentum meorum venit, atque ex confirmatione
" clementissimi Æthelredi regis collata est, unum ara-
" trum in quo mina ferri haberi cognoscitur, quod
" pertinebat ad cortem, quæ appellatur Liminge, quod
" etiam conjunctum est terræ venerabilis presbyteri
" Brytwaldi abbatis a parte meridiana, a præsenti die

" et tempore monasterio beati Petri apostoli, in quo
" præesse Adrianus dignoscitur, qui a Romana urbe
" directus est, in perpetuum contuli possidendum, tam
" ei, dum advixerit, quam ejus congregationi, quæ
" post eum habitura est, ut præfatam terram unius
" aratri sibi vindicent ac defendant, cum omnibus ad
" se pertinentibus. Quicunque vero, tam ego quam
" posteri mei, qui in loco meo successerint, contra hanc
" largitatis meæ cartulam quolibet tempore venire præ-
" sumpserint, sint separati a corpore et sanguine Domini
" nostri Jesu Christi, manente hac cartula perpetu-
" aliter nihilominus donationis meæ in sua firmitate ;
" ad cujus etiam confirmationem pro ignorantia litte-
" rarum signum sanctæ crucis expressi, et testes ut sub-
" scriberent rogavi. Actum in mense Julio, Indictione July, 674
" secunda. (?)

" ✝ Ego Oswynus rex Cantiæ donator, ad omnia
" supradicta consensi et subscripsi.

" ✝ Signum sanctæ crucis feci.
" ✝ Signum manus Ecca.
" ✝ Ego Gabertus[1] signum feci.
" ✝ Signum manus Osfridi.
" ✝ Signum manus Uæba.
" ✝ Signum manus Suydredi.
" ✝ Signum manus Ædilmari.
" ✝ Signum manus Burgredi.
" ✝ Signum manus Frod.
" ✝ Signum manus Eana."

Quo Jure Propinquitatis idem Oswynus Dominium de Liminge vindicabat, et qua de causa confirmationem Ethelredi Regis in Carta memorat præcedenti.

42. Hic enim Oswynus filius fuit Osrici filii Alfrici, patrui Edwyni regis, cui desponsata fuit Ethelburga Ground of Oswiu's jurisdic-

[1] *Sabertus* KC. (i. 34.)

tion in Kent.

filia regis Ethelberti, cui frater ejus Eadbaldus dominium de Limninge, postquam reversa fuerat in Cantiam cum Paulino, donavit; in quo, ut præmissum est in Titulo sexto, sub rubrica "de Petronio abbate," monasterium monialium fundavit. Unde non solum ob dominium, quod supra Cantiam prætendebat, jus ejusdem terræ de Limninge vindicare voluit, sed etiam ob propinquitatem ejusdem reginæ Northanimbrorum Ethelburgæ. Quod autem ex confirmatione clementissimi regis Ethelredi eandem memorat terram esse collatam, hoc dicit propter ejusdem regis strenuitatem et pugnandi exercitationem, quam in regnum Cantiæ contulit. Hic enim avunculus fuit sanctæ Mildredæ, frater videlicet Merwaldi, filii Pendæ regis Merciorum, qui post fratrem suum Wlferum in ejusdem regni Merciorum hæreditate successit, et anno regni sui xxx. in Bardenia regulariter tonsus, primo in monachum ac postea in abbatem ejusdem monasterii est promotus. Filiam enim Oswyni prætacti uxorem habuit, ex qua filium Ceolredum suscepit.

Ethelred's invasion of Kent (676)

fol. 34.

and final retreat to a monastery (704).

Vast influence of Oswiu.

43. Hic enim Oswyus sive Oswynus, filius Osrici, post mortem sancti Oswaldi apud Deiros regnavit; Oswynus vero, frater ejusdem Oswaldi, apud Brenicios imperavit: in hæc enim duo regna regimen Northanimbrorum divisum fuit. Hi enim cum primo de provinciarum divisione concorditer convenissent, non multo post pax fuit per discordias interrupta, statimque Oswynus, frater Oswaldi, ab Oswyno sive Oswyo filio Osrici interemptus est. Sicque Oswinus, totius regni Northanimbrorum dominus, tam Mercis quam Anglis vel ipse præsedit, vel præsidentibus regibus imperavit. Hinc totus ad officia pietatis conversus, primo per Wilfridum episcopum instructus, ac postea per Theodorum archiepiscopum et abbatem Adrianum, Christiani cultus profectum donis largissimis ampliavit. Brytwaldus vero presbyter, de quo in carta Oswyni fit mentio, abbas fuit monasterii Reculverensis, qui postea in archiepiscopum electus est.

Brithwald, abbot of Reculver.

44. *Carta ejusdem Oswyni de terra in Sturreya, quam dedit Æbbæ Abbatissæ de Menstre.*

" In nomine Domini Jesu Christi Salvatoris! Ego " Oswinus, rex Cantuariorum, aliquod munusculum pro " Deo destino dare, ut sit refrigerium animæ meæ in " perpetuum, et vigilet mea memoria cum sanctis in sub- " limi. Anno secundo regni mei, Indictione autem tertia, Jan. 27, " sub die vi. Kal. Februarii, pro remedio animæ meæ 675 (?) " et absolutione peccatorum meorum, ecclesiastico jure " concedo quandam terram, quæ dicitur Sturrie, id est " decem manentes ex ea, cum silvis et campis, ac palu- " dibus, cum fluminibus ac fontibus, cum pratis ac po- " meriis, et cum omnibus utensilibus, in ipsa quantitate " sicut principes a regibus antiquitus perdonatum pos- " sederunt, almæ Æbbæ abbatissæ atque carnali propin- " quitate proximæ, in Deoque matri, monasteriali juri " dono perpetuo trado, quatenus habeat possideatque " proprio arbitrio, et cuicunque voluerit vivens vel mo- " riens habeat integram facultatem condonare, tantum " in Domino. Istud autem territorium a me modo com- " memoratum, ac pro Deo perdonatum, in presentia prin- " cipum meorum, qui ad præsens haberi possunt, hoc " est Cantuariorum, quos jure ac propria nostra potes- " tate adipiscimur, pro testimonio confirmationis ad sub- " scribendum ac ad consentiendum mihi huic donationi " conduxi in hunc locum, qui dicitur Dorovernis, con- " firmamus stabiliter in ævum, ut quisquis hanc dona- " tionem meam mente malevola disrumpere tentaverit, " sciat se coram Deo et sanctis angelis ejus æterno ana- " themate reum; quisquis vero bene addendo custo- " dierit, sit benedictus in sæcula.

" ✝ Theodorus gratia Dei archiepiscopus, rogatus a " rege subscripsi.

" ✝ Ego Oswynus rex propria manu subscripsi ac " consensi.

" ✝ Ego Suebardus consensi et subscripsi.

" ✝ Ego Adrianus, Abbas indignus, subscripsi.

" ✝ Signum manus Ecca.

" ✝ Signum Osfridi."

45. *Carta ejusdem Oswyni de Terra* xviii. *manentium in Thaneto, quam dedit eidem Æbbæ Abbatissæ de Menstre.*

" In nomine Domini nostri Jesu Christi! Ego Oswy-
" nus, rex Cantuariorum, gratias refero miseranti Deo
" Omnipotenti, qui confirmavit me in regno patrum meo- fol. 34 b
" rum, et dedit mihi domum cognationis meæ. Quam-
" obrem placuit mihi, ne ingratus beneficiis Domini
" viderer, et terram, quæ sita est insula Thanet, xviii.
" manentes continentem, quam aliquando Yrmenredus
" possidebat, et aliqua pars ipsius archiepiscopi erat,
" ipso tamen consentiente et aliam a nobis accipiente,
" monasteriali servituti subjeci. Nuncque in præsen-
" tia, adjuvante Domino, perpetravi sub manus Christi-
" colarum, [et][1] gubernatrici Æbbæ perpetuali donatione
" redegi, ut teneat [ac][2] possideat ipsa semper, succes-
" soresque ejus incommutabili decreto defendant, atque
" ad confirmationem istius cartulæ cespitem terræ su-
" pradictæ sacro altari superposui, ut omnis quicun-
" que ausus fuerit aliquid ex ea temerarie aut minuere,
" vel etiam transmutare, sine voluntate possidentium,
" sciat se alienum a participatione regni cœlestis[3] effici
" et a cœtu fidelium segregatum, nisi regulariter
" emendaverit.
" ✠ Signum sanctæ crucis propria manu expressi.
" ✠ Signum manus Oswyni regis.
" ✠ Ego Suebhardus consensi et subscripsi.
" ✠ Signum manus Acce."

The appointment of Theodore and Adrian partly due to Oswiu.

46. Iste enim Oswynus fuit, qui una cum assensu Egberti regis, post mortem Deusdedit archiepiscopi, de statu ecclesiæ Anglicanæ tractando Romam misit, ut patet per Bedam, lib. iii. " de Gestis," cap. xxviii.[4] Unde de adventu Theodori et Adriani in Angliam huic

[1] Wanting in MS.
[2] *ac*] wanting in MS. In KC. (i. 14.) *ac* is placed after *possideat*.
[3] *cœlestis*] *ecclesiis* MS., but corrected into *cœlestis* by a later hand (apparently Wheloc's).
[4] *al.* xxix.

debetur gratia, teste Willelmo Malmesberiensi, lib. i. cap. xxxv. "de Gestis Regum,"[1] prout patet per epistolam Vitaliani papæ eidem transmissam, quæ expresse notatur sub Titulo vii. præcedente.

De Obitu Regis Oswyni.

47. "Anno Dominicæ Incarnationis," secundum Bedam "de Gestis," lib. iv. cap. v., "sexcentesimo sep- Oswiu's death, 657 (?)
"tuagesimo quinto,[2] qui est annus octavus[3] ex quo
"Britanniam venit Theodorus, Oswius[4] rex Northanim-
"brorum mortuus est, anno ætatis suæ quinquagesimo
"octavo. Hic[5] in tantum eo tempore tenebatur amore
"Romanæ et apostolicæ institutionis, ut, si ab infirmi-
"tate salvaretur, etiam Romam venire, ibique ad loca
"sancta vitam finire disponeret, Wilfridumque epi-
"scopum ducem sibi itineris fieri, promissa non parva
"pecuniarum donatione, rogaret." Qui tamen defunctus die xv. Kalendarum Martiarum Ecgfridum filium Feb. 15.
regni hæredem reliquit.

De Suabherto, qui, mortuo Oswyno, se regem Cantiæ nominavit.

48. Post mortem vero Oswyni prætacti Suabhertus, Suabhert's gifts to St. Mildred's abbey.
qui in cartis præcedentibus testis inducitur, violenter, vivente adhuc Egberto, regnum Cantiæ tenuit. Qui, instinctu Theodori archiepiscopi et Adriani abbatis, dedit Æbbæ abbatissæ præfatæ de Menstre terram, quæ dici-

---

[1] "Scriptores post Bedam," p. 20.

[2] *quinto*] wanting in MB. It is here added above the line, in a somewhat later hand.

[3] *octavus*] secundus MB. The original reading of our MS. may also have been *secundus*; for the word *octavus* has been substituted after an erasure. It was probably introduced with the view of harmonising this statement with the year of our Lord, when corrected to 675.

[4] *Osuiu* MB. It should be borne in mind that our Author treats *Oswius* as equivalent to *Oswinus*.

[5] *qui* MB.

tur Sudaneie, in Thaneto ; quæ continebat xliv. manentes, addendo curtem xii. manentes habentem, ultra insulam, in loco qui vocatur Sturgeh ; quam terram carta sua confirmavit, cujus tenor est iste :—

Carta Regis Suabherti de Thaneto et Sturigao Æbbæ Abbatissæ.

" In nomine Domini nostri Jesu Christi Salvatoris ! " Ego Suebhardus, rex Cantuariorum, anno secundo
March 1. " regni nostri Indictione iv., sub die Kalendarum Mar-
" tis, cum consilio[1] venerabilis archiepiscopi Theodori,
" atque consensu primorum meorum, sed et cum con-
" silio quoque ac consensu patris mei Sebbæ regis, ter-
" ram quæ dicitur In Sudaneie, intra insulam Thanet,
" quæ et continet antiquo jure xliv. manentes, quibus
" modo addidimus curtem xii. manentes habentem,
" ultra insulam, in loco qui dicitur Sturgeh, cum silvis
" et paludibus, cum fluminibus et fontibus, cum pratis
" et pomariis, cum domibus cunctisque utensilibus et
" omnibus ad eandem pertinentibus rebus, in ipsa
" quantitate sicut antiquitus principes a regibus sibi
" perdonatam habuerant, Æbbæ abbatissæ jure eccle-
" siastico ac monasteriali, et quibuscunque successori- fol. 35.
" bus ipsa voluerit derelinquere, tantum in Domino, in
" sempiternum possidendam perdonamus ; ita ut nec
" nobis, nec aliquibus successorum nostrorum regum
" sive principum, aut etiam ecclesiasticarum dignita-
" tum gradibus, nefario temeritatis ausu aliquando in-
" fringere vel diminuere aliquid de ea liceat ; sed pro
" remedio animæ meæ et absolutione peccatorum meo-
" rum, ita ut prædixi, famulis Dei perdonata absque
" aliqua læsione in ævum permaneat.

[1] *concilio* MS.

" ⁂ Igitur hanc terrarum præscriptarum largitionem
" non solum pro pecunia quadam, seu[1] propinqui-
" tate, sed mercede quoque ab Omnipotente Deo, Eab-
" bæ abbatissæ æternaliter possidendam contradimus,
" et confirmamus. Hanc autem donationem meam, cum
" consensu et voluntate præcellentissimi regis Edilredi
" fecimus. Quisquis autem hæredum successorumque
" meorum regum Cantiæ, vel si quilibet sæcularium
" dignitatum aut ecclesiasticarum, de supradicta dona-
" tione, quam pro æterna remuneratione animæ meæ
" Omnipotenti Deo ad utilitatem famulantium ei in jus
" monasteriale constat esse largitam, aliquid disrumpere
" aut immutare vel irritum facere tentaverit, sciat se
" sine dubio Omnipotenti Deo fraudem facere, et proinde
" coram Eo et sanctis angelis Ejus æterno anathemate
" reum. Quicunque vero hæc, quæ largita prædiximus,
" sub pia protectione custodierit, vel pro Dei intuitu
" misericorditer auxerit, sit benedictus in sæcula, audi-
" atque in die novissimo tremendi examinis ab ipso
" Judice omnium Christo Domino æternæ benedictionis
" vocem ' Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum,
" ' quod vobis paratum est ab origine mundi.' Manentem
" igitur hanc cartulam in sua semper firmitate, cum
" religiosis testibus signo Dominicæ crucis, in hoc loco
" qui dicitur Dorovernis, stabiliter in ævum confir-
" mamus.

" ✝ Ego Sueaberdus, rex Cantiæ, suprascripto signo
" sanctæ crucis per propriam manum roboravi.

" ✝ Signum manus Gumbercdi.
" ✝ Signum Gebredi.
" ✝ Signum Osfridi.
" ✝ Signum Verbaldi.
" ✝ Signum Hagona.
" ✝ Signum Egisan.
" ✝ Signum Bernhardi.

---

[1] *sui* MS.

" ✝ Signum Sebbe regis.
" ✝ Signum Ecce.
" ✝ Signum Raban.
" ✝ Signum Albercti.
" ✝ Signum Gudhardi.
" ✝ Theodorus, gratia Dei archiepiscopus, subscripsi.
" ✝ Ego Adrianus abbas subscripsi.
" ✝ Ego Osuuinus propria manu subscripsi.
" ✝ Signum manus Edilredi, regis Merciorum, dum
" ille adfirmaverat[1] terram nostram.
" In hoc loco erat qui dicitur Mirafeld atque Stapul-
January 8, 676. " ford. Anno ab Incarnatione Christi DCLXXVI., Indic-
" tione iv., viii. die mensis Januarii, prima feria."[2]

49. *Carta ejusdem Suabherti eidem Æbbæ Abbatissæ de Terris in Sturrigia et Botdesham.*

" In nomine Salvatoris! Ego Suabertus, rex Cantua-
" riorum, miserationum Domini memor, quas erga me
" exercuit, ideo ergo rectum judicavi, ut pro æterna sa-
" lute animæ meæ atque meorum aliquid munusculum
" Domino impenderem, id est terram, quæ sita est in
" Sturige, duorum aratrorum, atque trium aratrorum in
" loco qui dicitur Botdesham, monasteriali potestati atque
" regulariter viventibus subjicerem. Quod hodierna die,
" Domino auxiliante, complevi, dedique venerabili abba-
" tissæ Eabbæ, ut ibi servientium Deo preces protelen-
" tur, atque pro vita mea sive defectu in conspectu Dei
" effundantur. Et ad confirmationem donationis istius
" signum sanctæ crucis expressi, necnon et principes
" meos ut similiter facerent rogavi, sicque fecerunt; ut

---

[1] *infirmaverat* KC.

[2] Mr. Kemble conjectures (i. 20. note), that the original date was "viii. die mensis *Junii*," which day would be a Sunday in 676. He also adds: "It is not to be passed over that Æðelred was making war in Kent in this year."

" si aliquis ausu nefariæ temeritatis aliquid ex ea au-
" ferre vel minuere voluerit, noverit se alienatum a
" Deo in resurrectione justorum.
" ✝ Signum Suaberti regis.
" ✝ Signum Gumbercti.
fol 35 b. " ✝ Signum Æcci."

De Generatione Suaberti, qui in Chronicis dicitur Sigehardus, frater Senfredi, filii Sebbæ regis Orientalium Saxonum.

Genealogy of Suabhert.

50. Rex enim iste Suabhertus, sive Suebardus, qui in chronicis Sigehardus dicitur, filius fuit Sebbæ filii Sewardi. Nam Sebba xxx. anno, ut Beda testatur, quem pro hac parte allegat Willelmus Malmesberiensis " de " Gestis Regum," lib. i., cap. lxxx.,[1] voluntarie regno decessit, et monachus factus est. Hic enim rex fuit Orientalium Saxonum, quorum regnum eodem fere tempore quo regnum Orientalium Anglorum dignoscitur incepisse. Habuerunt[2] enim Orientales Saxones per successionem reges multos, sed aliis regibus subjectos, et maxime Merciis. Primus enim apud eos regnavit Gleda, a Wodennio decimus. Hujus enim filius fuit Sebertus, nepos Ethelberti regis, ex sorore Ricula, de quo mentionem præmisi in Titulo " de Dotatione," sub rubrica " de duobus episcopis ordinandis ;" qui fidem Christi, prædicante Mellito, suscepit, qui primus fuit Londoniæ episcopus. Illa enim civitas Londoniæ ad regnum Orientalium Saxonum pertinebat ; nec rex Londoniarum, sed Orientalium Saxonum dicebatur. Seberto enim mortuo, filii ejus, ut præmittitur, expulerunt Mellitum ; qui non multo post a West-Saxonibus sunt occisi. Unus autem illorum, nomine Sewardus, reliquit filium Sige-

[1] " Scriptores post Bedam," p. 35.
[2] The substance of the following narrative is taken from William of Malmesbury, as above, pp. 34, 35.

bertum, cognomento Parvum, qui regnum reliquit Sideberto, Sigebaldi filio, qui fuit frater Seberti. Hic enim Sidebertus per Ceaddam episcopum baptizatus gentem suam ad fidem, quam in expulsione Melliti abjecerat, ejusdem Eaddæ adjutorio, perducebat. Qui post regnum gloriose administratum crudeliter interemtus gloriosius relinquebat. Hic enim a propinquis occisus est, eo quod, evangelici præcepti sequax, hostibus parceret mansuete, nec delinquentes, si pœniterent, rugato et duro vultu suspenderet. Post mortem vero ejus, frater suus Switelinus regnavit, ab eodem Ceadda episcopo baptizatus. Eo enim mortuo, Sigherius filius Sigeberti prætacti, et Sebba filius Sewardi, pater Suaberti, regnum tenebant. Sebba vero, mortuo socio suo Sigherio, qui secum regnabat, anno tricesimo, ut præmisi, efficitur monachus. Filii autem ejus Suabhertus, sive Sigehardus, et Senfredus, post illum regnabant; et sic patet quod Suabertus cum Senfredo, sicut Sebba pater suus cum Sigherio, regnans fuit. Illis autem defunctis successit Offa; non tamen ille, qui fuit rex Merciorum, sed filius Sigherii, filii Sigeberti, qui hortatu Keneswidæ filiæ regis Pendæ, cœlestes suspirans amores, Romam cum Ceonredo rege Merciorum, filio Ermenildæ a Ulfero, accessit, ibique regulariter tonsus monachus effectus est. Illi successit Sebredus, Sigeberti Boni filius, qui triginta octo annis regnavit. Illo perempto, Swithedus regnavit, qui eodem anno quo Egbertus, West-Saxonum regem Cantiæ Baldredum fugavit, prout sub Titulo XV. "Cun- " redi abbatis," patebit, ab eodem expulsus regno Orientalium Saxonum ultimum dedit 'vale.' Civitas tamen Londoniarum, cum circumjacentibus regionibus, regibus Merciorum quamdiu duraverant paruit. Reges vero Cantiæ post sanctum Ethelbertum vix in Cantia dominabantur, tam Northanimbriis quam Merciis, tam West-Saxonibus quam Orientalibus, ut patet per præmissa, subjecti.

Offa of Kent;

becomes a monk.

London and its neighbourhood included in Mercia.

De eo quod duæ Cartæ præmissæ Suabherti Regis, prout notantur in matriculis, discrepant ab originalibus codicellis, qui in librario continentur.

51. Cartæ enim præscriptæ Suaberti regis, secundum quod notantur in " Textu Adriani " et in aliis sparsim libris, forte ex scriptorum negligentia, vel ex compilatoris legendi Saxonicam scripturam imperitia, aliquam discrepantiam retinet ab originalibus, qui continentur in librario, codicellis. Quorum codicellorum tenorem tanto libentius transcribere volui, quanto tenorem earundem cartarum, prout notantur in matriculis, a veris chronicatoribus reperi discrepasse. Attamen si melior posteris tenor illarum cartarum, qui continetur in matriculis, videatur, illas duas clausulas primæ cartæ quas superfluas codicellorum consonantiæ approbavi, hic scribere jam intendo; quas ante illam clausulam, quæ ad tale signum .*.*. sic incipit, "Igitur hanc terrarum," etc., secundum matricularum ordinem lector accipiat inserendas; quarum tenor est iste: " Hæc autem terra an-
" tea per Lotharium et Edricum reges Cantuariorum
" tantum accommodata sub dominio famulantium Deo
" adjacebat; postea autem a Mulo rege, regnum Cantiæ
" obtinente, perdonata est in jus ecclesiasticum Æbba
" abbatissa XLIV. manentes, comparante ab eo ipsa sua
" pecunia digna; ex quibus sunt intra insulam Thanet
" XLIV. manentes, extra autem eam insulam X. manen-
" tes sunt, in his regionibus quæ hoc modo nominantur,
" id est in Sturige, et, ut nos solemus dicere, ad aquilo-
" nis silvam, ubi dicitur Maeccambrooc. Igitur," etc.

Discrepancy between the originals of Suabhert's charters, and the registered copies.

fol. 36.

Ex istis enim duabus clausulis sequetur quod reges Lotharius, Edricus, et Mulus intrusor regem Suabhertum præcederent, qui contemporaneus fuerat cum Egberto, qui post eundem Egbertum immediate fuerant succedentes: quod impossibile fieret. Nam Lotharius junior, frater Egberti, post illum regnavit: Edricus, filius Egberti, post Lotharium dignoscitur successisse.

In secunda etiam carta est quædam discrepantia a codicello per inductionem unius testis se subscribentis " Oswyni," videlicet regis, qui secundum Bedam lib. iv. " de Gestis," cap. v., per duos annos ante datam etiam primæ cartæ mortuus fuerat. Unde tenor originalium codicellorum in hac parte est matriculis præferendus, qui in quotationibus annorum discrepantiam nullam præbet.

De convocatione Episcoporum ad Concilium per Theodorum ad Patrum statuta canonica observanda.

Acts of the council of Hertford, 673.

52. Anno Incarnationis Dominicæ DCLXXIII., Theodorus archiepiscopus cogit concilium episcoporum, ad sanctorum patrum statuta canonica observanda, et ea quæ ad unitatem pacis ecclesiasticæ pertinent confirmanda. Cujus synodicæ actionis per ordinem sequitur textus iste :—

Textus Synodalis.

" In nomine Domini[1] nostri Jesu Christi, regnante " in perpetuum ac gubernante suam ecclesiam eodem " Domino Jesu Christo, placuit convenire, nos juxta " morem canonum venerabilium, tractaturos de neces- " sariis ecclesiæ negotiis. Convenimus autem die vi- " cesimo quarto[2] mensis Septembris, Indictione prima, " in loco qui dicitur Hertford.[3] Ego quidem Theodorus " quamvis indignus, ab apostolica sede destinatus, Do- " ruvernensis ecclesiæ episcopus ; et consacerdos ac frater " noster reverentissimus Bisi, Orientalium Anglorum " episcopus ; quibus etiam frater et consacerdos noster " Wilfridus Northanhymbrorum gentis episcopus per

[1] MB. (p. 215)' adds *Dei et Salvatoris.*

[2] *vicesima quarta* MB.

[3] *Herutford* MB.

" proprios legatorios affuit. Affuerunt et fratres et
" consacerdotes nostri, Putta episcopus Castelli Cantua-
" riorum, quod dicitur Rovecester,[1] Leutherius episcopus
" Occidentalium Saxonum, Wynfridus episcopus pro-
" vinciæ Merciorum. Cumque in unum convenientes
" juxta ordinem suum quique resedissemus : ' Rogo,' in-
" quam, ' dilectissimi fratres, propter timorem et amorem
" ' Redemptoris nostri, ut in communi omnes pro nostra
" ' fide tractemus ; ut quæque decreta ac definita[2] sunt
" ' a sanctis ac probabilibus patribus, incorrupte ab
" ' omnibus nobis serventur.' Hæc et alia quamplura,
" quæ ad caritatem pertinebant unitatemque ecclesiæ
" conservandam, prosecutus sum. Cumque explessem
" prælocutionem, interrogavi unumquemque eorum per
" ordinem, si consentirent, ea quæ a patribus canonice
" sunt antiquitus decreta, custodire. Ad quod omnes
fol. 36 b. " consacerdotes nostri respondentes dixerunt : ' Optime
" ' omnibus placet, quæque definierunt sanctorum ca-
" ' nones patrum, nos quoque omnes alacri animo li-
" ' bentissime servare.' Quibus statim protuli eundem
" librum canonum, et ex eodem libro decem capitula
" quæ per loca notaveram, quia maxime nobis neces-
" saria sciebam, illis coram ostendi, et ut hæc diligentius
" ab omnibus susciperentur rogavi.

" ' Primum capitulum.—Ut sanctum diem Paschæ in
" ' commune omnes servemus, Dominica post quartam
" ' decimam lunam primi mensis.[3]

" ' Secundum capitulum.—Ut nullus episcoporum pa-
" ' rochiam alterius invadat, sed contentus sit guber-
" ' natione creditæ sibi plebis.

" ' Tertium capitulum.—Ut quæque monasteria Deo
" ' consecrata sunt, nulli episcoporum liceat ea inquie-
" ' tare in aliquo,[4] nec quicquam de eorum rebus vio-
" ' lenter abstrahere.

---

[1] *Hrofescæstir* MB.
[2] *diffinita* MS.
[3] *mensis primi* MB.
[4] *in aliquo inquietare* MB.

" ' Quartum.—Ut ipsi monachi non migrent de loco
" ' ad locum, hoc est, de monasterio ad monasterium,
" ' nisi per dimissionem proprii abbatis ; sed in ea per-
" ' maneant obedientia, quam tempore suæ conversionis
" ' promiserunt.

" ' Quintum.—Ut nullus clericorum relinquens pro-
" ' prium episcopum, passim quolibet discurrat, neque
" ' alicubi veniens absque commendatitiis litteris sui
" ' præsulis suscipiatur. Quod si semel susceptus no-
" ' luerit invitatus redire, et susceptor et is qui suscep-
" ' tus est excommunicationi subjacebit.

" ' Sextum.—Ut episcopi atque clerici peregrini con-
" ' tenti sint hospitalitatis munere oblato ; nullique
" ' eorum liceat ullum officium sacerdotale absque per-
" ' missu episcopi in cujus parochia[1] esse cognoscitur,
" ' agere.

" ' Septimum.—Ut bis in anno synodus congregetur ;
" ' sed quia diversæ causæ impediunt, placuit omnibus
" ' in commune, ut Kalendis Augustis in loco qui ap-
" ' pellatur Clofeshooh,[2] semel in anno congregemur.

' " Octavum capitulum.[3]—Ut nullus episcoporum se
" ' præferat alteri per ambitionem ; sed omnes agnoscant
" ' tempus et ordinem consecrationis[4] suæ.

" ' Nonum capitulum.—In commune tractatum est,
" ' ut plures episcopi, crescente numero fidelium, auge-
" ' rentur ; sed de hac re ad præsens siluimus.

" ' Decimum capitulum.—Pro conjugiis. Ut nulli
" ' liceat nisi legitimum habere connubium. Nullus
" ' incestum faciat ; nullus conjugem propriam, nisi ut
" ' sanctum Evangelium docet, fornicationis causa, relin-
" ' quat. Quod si quisquam propriam expulerit con-
" ' jugem, legitimo sibi matrimonio conjunctam, si
" ' Christianus esse recte voluerit, nulli alteri copule-

---

[1] *porrochia* MS.
[2] *Clofeshoch* MB.
[3] *capitulum*] wanting in MB.
[4] *congregrationis* MB.

" ' tur ; sed ita permaneat, aut propriæ reconcilietur
" ' conjugi.'

" His itaque capitulis in commune tractatis ac de-
" finitis,[1] ut nullum deinceps ab aliquo nostrum oriatur
" contentionis scandalum, aut alia pro aliis divulga-
" rentur, placuit ut quæque definita[2] sunt unusquis-
" que nostrum manus propriæ subscriptione confirmaret.
" Quam sententiam definitionis[3] nostræ Titillo[4] notario
" scribendam dictavi. Actum in mense et Indictione
" suprascriptis.[5] Quisquis igitur contra hanc senten-
" tiam, juxta decreta canonum, nostra etiam consensione
" ac subscriptione manus nostræ confirmatam, quoque
" modo venire eamque infringere tentaverit, noverit se
" ab omni officio sacerdotali et nostra societate sepa-
" ratum. Divina nos gratia in unitate sanctæ suæ
" ecclesiæ viventes custodiat incolumes."

Facta est autem hæc synodus anno ab Incarnatione Domini sexcentesimo septuagesimo tertio, quo anno rex Cantuariorum Ecgbertus mense Julio obierat, succedente in regnum fratre suo Lothario,[6] quod ipse annos undecim et menses septem tenuit.

Bisi, bishop of the East Angles.

53. Bysi autem episcopus Orientalium Anglorum, qui in præfata synodo fuisse perhibetur, ipse erat successor Bonifacii, pro quo a Theodoro episcopus fuerat ordinatus. Quo adhuc superstite, sed gravissima infirmitate ab administrando episcopatu prohibito, duo sunt pro illo, Eacci[7] et Badwynus, electi et consecrati episcopi ; et ab illo tempore duo semper episcopi rexerunt provinciam illam usque ad tempus Egberti regis West-Saxonum ; quorum unus apud Donwich, alter apud Elmham sedebat. Qualiter autem duo episcopatus iterum in unum apud sedem Elmhamensem reducti fuerant, et

Two bishops consecrated in his place,

at Dunwich and Elmham.

fol. 37.

[1] *diffinitis* MS.
[2] *diffinita* MS.
[3] *diffinitionis* MS.
[4] *ut illo* MS. The emendation is derived from MB.
[5] *scripta* MB.
[6] *Hlothere* MB.
[7] *Eacti* MS. ; *Acci* MB.

qualiter de Elmham ad Thetfordiam, de Thetfordia in Norwicum fuit translatus, sub Titulo quarto hujus libri, rubrica "de conversione regis Orientalium Anglorum," præmisi.

De providentia Adriani Abbatis erga Monasterium suum et de impetratione confirmationis libertatum et privilegiorum a Sede Apostolica per Adeodatum et Agathonem.

Abbot Adrian regarded as a pastor.

54. Beatissimus itaque Adrianus abbas, plus salutem animarum quam res transitorias præferendo, gregi sibi commisso viriliter intendebat. Animadvertens enim mirificus contemplator illud consilium,[1] quod dedit Jetro Moysi, Exodi [cap.] xviii.: "Esto," inquit, "tu "populo tuo in his, quæ ad Deum pertinent, medius "inter Deum et gregem sibi commissum," aliquando Deo pro subditis, aliquando subditis pro Deo fiducialiter mediabat. Nec parvipendens quod in figura damnationis negligentium prælatorum Salvator noster et Legifer Christus Jesus oves et boves et cathedras vendentium columbas evertit, et omnes foras ejecit, illa tria genera hominum, quæ per ista tria intellexerat, viis ac modis omnibus assequi refutavit.

Not unmindful of our Lord's purification of the Temple,

Symbolical meaning of the 'sheep;'

55. Oves etenim vendere cum hypocritis noluit, qui cum sint lupis crudeliores, ovinam tamen innocentiam et simplicitatem callide simulant et ostentant. De quibus Matthæi [cap.] vii.: "Attendite a falsis prophetis, qui "veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus au-

the 'oxen;'

"tem sunt lupi rapaces."[2] Boves enim cum sæcularis pompæ potentibus vendere renuit, qui pretio mundialium voluptatum cornua trucibus vendere satagunt; cum per potentiam et fortitudinem temporalem abbatias et alias ecclesiasticas dignitates adquirunt. Quorum

[1] *concilium* MS.

[2] S. Matth. vii. 15.

cornua confringet in judicio Dominus, qui sic protulit per Psalmistam: "Omnia," inquit, "cornua pecca-
"torum confringam."[1] Columbas etiam cum male- and the 'doves.'
dictis Simoniacis vendere noluit, qui cum sint in tempore gratiæ seipsos ad gratiam male habent. Eam enim emunt et vendunt, quod maximum in tempore gratiæ est peccatum. Unde sicut sub lege naturæ peccatum Sin of simony.
contra naturam gravissimum fuerat et gravissime puniebatur, ut patet Genes. [cap.] xix., ita sub lege gratiæ quæ modo est, peccatum Simoniæ, quod est contra gratiam, gravissimum est peccatum; de quo Damasus papa in libro "de Synodis" ita scribit: "Omnia," inquit, "alia crimina comparatione Simoniacæ hæresis "quasi pro nihilo reputantur;"[2] et propter hoc gravissime punietur, quia "judicium durissimum his, qui "præsunt, fiet." Sapient. [cap.] vi.[3]

56. Horum enim judicium præfiguratum fuit Num. Korah,
[cap.] xvi. in ultione Chore, Datan, et Abiron. Per Chore enim, qui "calvus" vel "glacies" interpretatur, hypocritæ designantur, qui cum interius sint decalvati omnibus gratiis atque donis, et per ambitionis obstinationem nequiter congelati, virtutes exterius simulant, ut obtineant apicem prælatiæ. Per Abiron, qui "pater Abiram,
"iniquus" interpretatur, nobiles, qui per parentelæ potentiam ac sæcularis potestatis tyrannidem ecclesiasticas occupant dignitates notantur. Per Datan, qui per inter- Dathan.
pretationem "donum sufficiens" dicitur, Simoniaci intelliguntur, qui sufficientia donorum precis ac pretii frequenter culmen adipiscuntur honorum.

57. Hæc enim almifluus Adrianus, missus a viro apo- Adrian intended as a check upon Theodore.
stolico Vitaliano in cooperatorem Theodori, devitabat, perpendens prout acceperat in mandatis, ne forsan quicquam contrarium fidei, more Græcorum, Theodorus, qui Græcus fuerat natione, in ecclesiam induceret An-

[1] Ps. lxxiv., 11. Vulg.

[2] This passage has not been found either in the printed works of Damasus, or in the "Corpus Juris Canonici."

[3] Sapient. vi. 6. Vulg.

Ancient respect for clerics and monks, due to their unworldliness.

glicanam. Erat enim tunc temporis, teste Beda,[1] magna cura prælatis ac doctoribus Deo servire, non sæculo, cordi non ventri; quapropter religionis habitus in magna fuit veneratione, ita ut clericus vel monachus libenter susciperetur, et ab illis itinerantibus benedictio a populis posceretur. Nec eis alia adeundi vicos causa fuit quam prædicandi, baptizandi, ac curandi gratia: nec possessiones ad construenda monasteria nisi a potestatibus et magnatibus oblatas quasi coacti suscipere voluerunt. fol. 37 b.

Papal privileges to St. Augustine's: (1.) From Adeodatus.

58. Adrianus igitur vineam Dominicam cupiens a regibus antea hic plantatam rigare, sciens a superni Cultoris providentia incrementum donandum eidem, libertates et privilegia præsentis monasterii post mortem Vitaliani papæ per Adeodatum studuit litteris apostolicis renovare. Quorum tenor est iste:—

"*Adeodatus episcopus, servus servorum Dei, Adriano*
"*abbati monasterii sancti Petri.*

" Evangelicis atque apostolicis sanctionibus luce cla-
" rius edocemur, nec servorum sollertiam in administra-
" tione talentorum, nec Dominicæ vineæ operarios pon-
" dere diei et æstu affectos, a remuneratione boni operis
" esse fraudatos. Scriptum namque est: 'Voca,' ait,[2]
" 'operarios et redde illis mercedem suam;' et, 'Dignus
" 'est operarius proprio laboris commodo perpotiri.'[3]
" Quapropter oportet etiam nos, licet immeritos, pastora-
" lem tamen curam administrantes eis qui ad lucrandas[4]
" Deo animas sollerter invigilant, providentiam aliquam

[1] "Hist. Eccl." iii. 26., where he is speaking of the simplicity and self-denial of the Irish missionaries in Northumbria.

[2] S. Matth. xx., 8. *Suam* wanting in Vulg.

[3] Cf. S. Luc. x. 10.

[4] *ad lucrandas*] lucrando. Wilkins, Concil. i. 44, where this letter is printed from a MS., formerly belonging to Archbishop Ussher. Cf. Thorne, col. 1770, who says with reference to it, "Hoc privilegium non habemus sub plumbo, sed transcriptum in 'Textu Adriani'" [the book so called, above, p. 237] "et in pluribus aliis locis."

" ad temporalem eorum sustentationem utcunque per-
" agere, ne eorum sagacitas erga lucrandarum animarum
" quæstum necessitate, scilicet temporali, præpedita, ad
" opus implendum segnis efficiatur. Quam ob causam
" annuentes tuæ petitioni, quemadmodum nos fusa
" prece [1] poposcit, a præsenti concedimus tibi Adriano,
" utpote abbati ab apostolica sede ordinato atque des-
" tinato, una cum tua propria congregatione, quæ nunc
" vel futura est, monasterium videlicet sancti Petri con-
" stitutum extra civitatem cognomento Doroverno, cum
" omnibus redditibus ad eum pertinentibus, vel quicquid
" ei jure verbi competere videtur. Et si qua exinde ab
" aliquo injuste ablata sunt, restitui absque recrastina-
" tione censemus; quatenus dum nihil [eorum] [2] quæ ad
" sustentationem corpoream sunt profutura, defuerint,[3]
" licenter ad lucrandas, ut dictum est, Deo animas pervi-
" gil possit esse sollicitudo. Cujus ad cumulum firmitatis
" prævidimus præfatum monasterium apostolicis prærо-
" gativis nunc et in perpetuum præmunire, insolentias-
" que tam sacerdotum quam laicorum pariter ab eo inhi-
" bere; præcipientes ex auctoritate videlicet apostolicæ
" sedis, cui superna largiente gratia præesse dignoscimur,
" omnes omnino tam ecclesiæ præsules, quamque sub-
" limium sæcularium dignitates, vel inferioris ordinis
" administrationem gerentes, sese [4] a præfati monasterii
" inquietudinibus atque gravaminibus suspendere, nec
" per quamlibet occasionem tibi tuæque congregationi
" in eo degenti, vel qui pro tempore suo [5] successerit in
" loco, quoquo modo dispendia vel inquietudinum mo-
" lestias irrogare. Sed et hoc nihilominus sancientes,
" ut post tuum obitum futurus abbas, non alius, vel
" aliunde ad eorum regimen animarum, nisi quem ipsa
" sibi prorsus Deo servientium congregatio de proprio
" videlicet monasterio communi assensu regulariter præ-

[1] *parte.* Ibid.
[2] Added from Wilkins.
[3] *defuerit.* Ibid.
[4] *se.* Ibid.
[5] *euo* MS.

" elegerint, subrogetur. Si quis interea, quod non cre-
" dimus, temerario ausu contra hæc sanctæ et apostolicæ
" sedis decreta contraire tentaverit, et ea, quæ a nobis
" pie indulta sunt, privilegia convellere præsumpserit,
" noverit se, si præsul vel minister est, ex auctoritate
" videlicet beati Petri apostolorum principis, cui Do-
" minus Jesus Christus, Deus noster, ligandi solvendique
" in cœlo et in terra potestatem concessit, proprio esse
" privatum officio. Si de sæcularibus laicisque fuerit,
" a participatione corporis et sanguinis Domini nostri
" Jesu Christi cognoscat se esse segregatum, quousque
" videlicet quod temere perpetravit, humiliter corrigat,
" et de excessu pœnitudinem gerat.

Dec. 23, 672 (?)

" Data x. Kalend. Januar., imperantibus dominis piis-
" simis Augustis, Constantino majore Imperatore, anno
" xxii., post consulatum ejus anno vi.; sed et Heraclio
" atque Tiberio novis Augustis,[1] ejus fratribus, anno
" xviii., Indictione xv."[2]

(2.) From Agatho, who placed the monastery under the immediate jurisdiction of the Roman See.

59. Mortuo Adeodato papa, qui sedit annis quatuor, fol. 38.
mensibus duobus, diebus quinque, successit Donus[3] papa,
qui sedit anno uno, mensibus quinque, diebus decem;
cui successit Agatho papa, a quo etiam adquisivit pri-
vilegiorum confirmationem Adrianus abbas, ut nulli,
excepta Romana ecclesia, præsens monasterium submit-
tatur. Cujus bullæ hic est tenor:—

" Agatho episcopus, servus servorum Dei, Adriano
" religioso abbati monasterii sanctorum apostolorum
" Petri ac Pauli, quod ab Æthelberto primo Christiano
" rege Anglorum fundatum, juxta Doroverniæ metro-

---

[1] *nouu augg.* MS.

[2] The Indiction as given in Wilkins is "secunda," and such may also have been the true reading of the present MS., for there are visible traces of erasure. This change, which had the effect of assigning the letter to A.D. 672, the year of the accession of Adeodatus to the Popedom, was probably made in order to introduce more harmony among some of the other dates: cf. Jaffé, p. 166. Constantine Pogonatus was emperor from 668 to 685.

[3] *Bonus* MS.

" politanam civitatem est situm, ejusque congregationi, " pacis prosperitatem in perpetuum. Quoniam semper " sunt concedenda quæ rationabilibus desideriis con- " gruunt, oportet ut nostrum studium pii petitoris de- " votioni in præstandis privilegiis minime denegetur. " Igitur postulastis a nobis, quatenus vestrum mona- " sterium supra nominatum privilegio apostolico deco- " retur, ut sub jurisdictione sanctæ nostræ, cui Deo " auctore deservimus, ecclesiæ constitutum, nullius " alterius ecclesiæ ditioni in posterum submittatur. Pro " qua re piis desideriis faventes, seu et prædecessorum " nostrorum beatæ memoriæ pontificum privilegia con- " firmantes, apostolica auctoritate id quod exposcitur " effectui mancipamus hoc modo: Omnem cujuslibet " ecclesiæ sacerdotem in præfato monasterio ditionem " quamlibet aut auctoritatem, præter sedem apostolicam, " habere prohibemus. Et cum abbatem loci illius obiisse " contigerit, nullus monachis eisdem præferatur, nisi " quem sibi ex seipsis regulariter præelegerint patrem; " et nisi ab abbate monasterii quisquam fuerit invitatus, " ne missarum solemnia ibi præsumat agere, sub anathe- " matis interpositione, nobis placuit statuere. Interdi- " cimus etiam omnibus omnino ecclesiæ præsulibus vel " quacumque dignitate seu regali præditis potestate, " ne vel ipsi hæc nostra infringere decreta audeant, " nec aliis contraire volentibus consentiant. Si quis " hæc despexerit a Deo Omnipotente anathema sit.

" Data Idus Maii, imperantibus dominis piissimis " Augustis, Constantino majore imperatore, anno xxv., " post consulatum ejus ix.; sed et Heraclio atque " Tiberio novis Augustis, ejus fratribus, anno xxi., " Indictione v." [1]

[1] Here also a correction has been made by some later hand, but inconsistently with the previous change in the date of Adeodatus' Epistle (above, p. 246. n. 2); for if the true indiction were 15 in that case, it could not possibly be 5 in this; the interval, as attested by the other dates, being only *three* years between the issuing of the two papal instruments in question.

De Donatione Regis Lotharii.

Royal grant of land to St. Augustine's.

60. Rex itaque Lotharius, filius Ercomberti regis, frater Egberti, cui in regno successit, piissimi Adriani abbatis constantia erga sibi commissum monasterium delectatus, ad cultum Dominicæ sive evangelicæ vineæ augmentandum, cum consilio[1] ac consensu venerabilis archiepiscopi Theodori, terram trium aratrorum in marisco, qui appellatur Stodmersch, juxta Forduuycum, cum omnibus pertinentibus, ad eandem donavit, atque carta regia confirmavit. Cujus tenor est iste:—

Carta ejusdem Regis Lotharii de Manerio de Stodemersch.

" In nomine Domini Dei et Salvatoris Jesu Christi! " Ego Lotharius rex Cantuariorum, anno regni nostri April 1, 675. " primo, Indictione tertia, sub die Kalendarum Aprilis " cum consilio[1] venerabilis archiepiscopi Theodori atque " consensu primorum meorum, terram trium aratrorum " in marisco, qui appellatur Stodmersch, juxta Forde- " uuicum, cum pratis, campis, silvis, fontanis, paludibus, " fluminibus et omnibus ad eandem pertinentibus rebus, " in ipsa quantitate sicut antiquitus prædecessores mei " reges prædicta libere tenuerunt, abbati et monasterio " beati Petri, apostolorum principis, quod situm est " juxta civitatem Dorovernis in suburbio, in sempiterno " possidenda concedimus et confirmamus; ita ut nec no- " bis nec aliquibus successorum nostrorum, regum sive " principum, aut etiam ecclesiasticarum dignitatum gra- " dibus, nefario temeritatis ausu aliquando infringere " vel diminuere aliquid de donatione nostra liceat; sed " pro remedio animæ meæ, et absolutione peccatorum " meorum, ita ut prædixi, famulis Dei absque aliqua " læsione omnia prædicta in ævum stabilia permaneant. " Quisquis autem hæredum, successorumque meorum

[1] *concilio* MS.

" regum Cantiæ, vel si quilibet sæcularium dignitatum
" aut ecclesiasticarum, de supradicta donatione, quam
" pro æterna remuneratione animæ meæ Omnipotenti
fol. 33 b. " Deo ad utilitatem famulantium ei in jus monasteriale
" constat esse largitum, aliquid disrumpere aut immu-
" tare vel irritum facere tentaverit, sciat se sine dubio
" Omnipotenti Deo fraudem facere, et proinde coram
" eo et sanctis angelis ejus æterno anathemate reum.
" Quicunque vero hæc, quæ largita prædiximus, sub pia
" protectione custodierit, vel Dei intuitu misericorditer
" auxerit, sit benedictus in sæcula, audiatque in die
" novissimo tremendi examinis ab ipso judice omnium
" Christo Domino, æternæ benedictionis vocem, 'Venite,
" 'benedicti patris mei, percipite [1] regnum quod vobis
" 'paratum est ab origine [2] mundi.' Manente igitur hac
" cartula in sua semper firmitate, cum religiosis testi-
" bus, signo Dominicæ crucis, in hoc loco qui dicitur
" Dorovernis, stabiliter in ævum confirmamus.
" ✠ Ego Lotharius rex Cantiæ suprascripta signo
" sanctæ crucis per propriam manum roboravi.
" ✠ Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus, roga-
" tus a rege, subscripsi.
" ✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi.
" ✠ Signum manus Ecca.
" ✠ Signum Osfridi."

Confirmation of previous charters.

61. Idem etiam rex Lotharius confirmavit cartas Suaberti regis de terra xliv. manentium in Thaneto et xii. manentium in Sturrigia, quam dedit Ebbæ abbatissæ prætactæ, quarum cartarum tenor sequitur ordinem cartæ ejusdem Suebardi regis in his verbis: " In nomine Domini nostri Jesu Christi Salvatoris! " Ego Lotharius, rex Cantuariorum, anno quarto regni " nostri," etc., ut ibidem in prima carta sequitur, excepta

[1] *possidete.* Vulg. S. Matth xxv.34. | [2] *a constitutione.* Ibid.

mentione pecuniæ et propinquitatis, et excepto consensu Ethelredi regis, necnon et patris sui Sebbæ, etc.

Confirmavit idem rex Lotharius cartam ejusdem Suaberti regis de Sturregia et Bodesham eidem Ebbæ abbatissæ collatam, etiam secundum tenorem cartæ præmissæ, quæ sic incipit: "In nomine Salvatoris! Ego Suebhar- " dus rex Cantuariorum," etc.

De Morte Regis Lotharii.

Death of King Lothaire.

62. Rex enim iste Lotharius per plures annos, infestante nepote suo Edrico filio Egberti, frequenter civilibus fuit bellis conflictus, novissimeque jaculo vulneratus inter medendum vitam finivit.[1] Unde[2] tam iste quam frater ejus cita morte merito sunt crudelitatis consumpti; quod Egbertus filios patrui occiderit innocentes, Lotharius vero[3] ipsos martyres arriserit propalatos: quamvis prior et factum ingemuerit et partem insulæ Thanatos ad ædificandum monasterium concesserit fratri suo, ut sub præsenti Titulo, rubrica "de sancto Adriano," præmittitur. Istos enim Ethelredum et Ethelbrithum martyres propalatos, per comitem Egelwynum ad monasterium de Rameseya asserunt Chronicæ postea extitisse translatos.

De Edrico.

Edric succeeds to the throne, 685.

63. Anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXV. successit Edricus, filius Egberti, qui avunculum suum Lotharium in bello occidit. Hic piissimi Theodori ac mirifici Adriani admonitione commotus, redemptioni animæ suæ intendens ac beneficio competentis pretii recompensans, eidem Adriano abbati ad suum monasterium quandam terram donavit, quæ conjuncta est terræ prætactæ de Stodemersch, quam Lotharius contulit, cartisque assertoriis confirmavit; quarum hic series annotatur:—

His grant of land to St. Augustine's.

---

[1] Marginal addition: "Obitus rex Lotharii, qui post xi. annos regni sui in præsenti monasterio sepultus est."

[2] *un̄* MS.

[3] *veros* MS.

Carta ejusdem Edrici Regis de Terra juxta Stodmersch.

" In nomine Salvatoris, cujus pietate regimen assecuti
" sumus, quo etiam gubernante regnamus, et omnia
" quæ habere cognoscimur, Ipso largiente, habita pos-
" sidemus ! Pro qua re ego Eadricus, rex Cantuariorum,
" a præsenti die et tempore, terram juris mei, quamvis
" pretium competens acceperim, hoc est argenti libras
" decem, in monasterio beati Petri apostolorum principis
" quod situm est juxta civitatem Dorovernis, una cum
" consensu meorum patriciorum, in perpetuum donavi
" et dono : quæ supradicta terra conjuncta est terræ
" quam sanctæ memoriæ Lotharius, quondam rex, beato
fol. 39. " Petro, pro remedio animæ suæ, donasse cognoscitur,
" quæ terra determinatur, ex una parte habet vadum
" quod appellatur Fordstreta publica indirectum, et
" a parte alia flumen quod nominatur Stur ; omnes
" terras sationales cum pratis, campis, silvis, fontanis,
" vel mariscum quod appellatur Stodmersch, cum om-
" nibus ad supradictam terram aratrorum trium perti-
" nentia, beato Petro ejusque familiæ, in qua nunc
" præesse Adrianus abbas dignoscitur, tradidi possi-
" dendam, et quicquid exinde facere voluerint, utpote
" domini, liberam habeant potestatem. Sicut donatum
" est manere decerno ; nunquam me hæredesque meos
" vel successores contra hanc donationis meæ cartulam,
" ullo tempore esse venturos. Quod si aliquis præ-
" sumpserit, sit separatus a participatione corporis et
" sanguinis Domini nostri Jesu Christi, manente hac
" cartula nihilominus in sua firmitate. De quibus
" omnibus supradictis ac a me definitis, ut ne aliqua[1]
" in posterum sit adversitas, propria manu signum
" sanctæ crucis expressi, et sanctissimum atque reveren-

[1] *aliquis* MS.

" tissimum Theodorum archiepiscopum nostrum ut sub-
" scriberet rogavi, et alios testes similiter. Actum in
June, 686. " mense Junio, Indictione xiv.
" ✠ Ego Ædricus rex in hanc donationis meæ car-
" tulam signum sanctæ crucis expressi.
" ✠ Ego Theodorus, archiepiscopus gratia Dei, sub-
" scripsi."

De occisione Ædrici Regis per Cadwallam et Mulonem, qui regnum Cantiæ hostibus exposuit lacerandum, quod per sex annos a regum successione cessavit, quousque per Withredum fratrem suum fuerat recuperatum.

Invasion of Cadwalla and Mul.

64. Rex itaque Edricus citra biennium per Cadwallam cum fratre Mulone tam vita quam regno crudeliter spoliatus, cum patribus suis in præsenti ecclesia sepultus est. Hi enim Cadwalla, sive Cedwalla, et Mulo[1] pronepotes fuerunt Ceaulini, filii Cenrici, filii Cerdicii, qui primus rex West-Saxonum fuerat, qui a Wodenno decimus annotatur. Hic etenim Ceaduualla odium in Cantuaritas spirans, provinciam intestino bello lamentabiliter discordantem impune sibi arbitrabatur cessuram. Sed non ita, ut sperabat, imparatos et animi vacuos provinciales Cantuaritas invenit. Siquidem post multa incommoda, vicatim et oppidatim accepta, tandem animati ad bellum veniunt manuale. Quo congressu Ceadwallam cum suis in terga vertunt, fratre suo Mulone in tigurium quoddam compulso, domunculam ipsam igne succendunt. Et sic Mulo dum erumpendi in hostes deesset audacia, et ferventia circa tectum regnarent incendia, halitum inter flammas dimisit, cujus cineres in præsenti monasterio juxta reges Cantiæ præcedentes locantur.

Spirited resistance of the Kentish men.

Mul's death, and relics.

Why omitted from the list

65. Iste vero Mulo in catalogo regum Cantiæ annotari non debet, quamvis aliqui unum sibi in regimine

[1] *al.* Mollo, Mul : cf. Lappenberg, i. 260, ed. Thorpe.

annum ascribunt; sed potius illi sex anni, quibus provincia Cantiæ invasionibus hostium per Ceaduuallam a regum successione cessavit, Withredo regi regnum jure hæreditario recuperanti notentur. Acta enim sunt hæc circa annum Domini DCLXXXVI. of Kentish kings.

66. Non tamen Ceaduualla destitit, aut a provincia pedem retulit, quin dolorem suum crebris sarciret dispendiis accolarum, ut testatur Willelmus Malmesberiensis, libro i., capitulo xiii., "de Gestis Regum,"[1] reique ultionem in successorem transfudit. Hic enim est de quo Beda scribit, lib. iv. "de Gestis," cap. xii., quod devictis atque amotis subregulis West-Saxonibus, qui regnum inter se divisum tenuerunt annis circiter decem, integrum obtinuit gubernandum ipse solus. Et cum duobus hoc annis tenuisset, tandem superni regni amore compunctus regnum suum reliquit, ac Romam abiens ibi vitam finivit. Continued ravages of Cadwalla. Bede's account of him.

67. Ipse enim cepit insulam Wectam, quæ eatenus tota erat idolatriæ dedita, ac stragica[2] cæde omnes indigenas exterminare, ac suæ provinciæ homines pro his substituere contendebat; voto se obligans, quamvis nondum ad fidem conversus, quia, si cepisset insulam, quartam partem ejus simul et prædæ Domino daret. Inter alia enim de illo memorant Chronicæ, quod tantum etiam ante baptismum servierat pietati, ut omnia quæ jure prædatorio in suos usus transcripserat Deo Altissimo decimaret. In quo etiam si est approbandus affectus, exemplum tamen est a Catholicis improbandum, juxta illud: "Qui offert sacrificium de[3] "substantia pauperis quasi qui immolat[4] filium in "conspectu patris." Hic enim Romæ a Sergio papa baptizatus, Petrus fuerat nominatus. Et nota quod iste, quem Beda Cadwallam vocat, ab aliquibus Cadwalladrus vocatur. His devotion of a part of the plunder to the Supreme Being.

fol. 39 b.

---

[1] "Scriptores post Bedam," p. 11.
[2] *tragica* MB. (Bed. iv. 16.)
[3] *ex.* Vulg. Ecclesiast. xxxiv. 24.
[4] *victimat* Ib.

De fame et peste temporibus Cadwallæ fratris Mulonis, et quod vox de cœlo ei intonuit, ut ad bellandum contra Anglos desisteret; eo quod Deus noluit Brittones diutius in insula remanere, secundum aliquos chronicatores.

Cadwalla crosses to Armorica.

68. Temporibus enim hujus Ceadwallæ orta fuerat fames magna, et post famem tanta clades pestilentiæ ut vivi ad mortuos sepeliendum non sufficere videbantur. Cadwalla[1] vero ad Alanum regem Armoricanorum[2] transivit, cum quo circiter annis undecim moram fecit. Ab illo enim tempore cessavit potestas Britonum, et Angli regnare cœperunt. Post aliquantum vero temporis intendens Cadwalla ejusdem regis auxilio Anglicum populum debellare, ac pristinæ restitui potestati, audivit vocem de cœlo dicentem sibi, ut a cœpto proposito desisteret, eo quod Deus diutius Britones remanere in insula noluit, usque ad tempus quod Merlinus antea prophetabat; præceptumque est ei ut Sergium papam adiret, et Romæ peracta pœnitentia solaretur. Dictumque fuit eidem quod per meritum fidei suæ populus Britonum esset iterum insulam adepturus, quando Britones corporis sui reliquias[3] adepti fuerint, ac de Roma in Britanniam poterint has transferre. Tunc enim revelatis reliquiis aliorum sanctorum quæ propter paganorun invasionem absconditæ fuerant, amissum regnum recuperabunt. Hæc cum audisset Caduualla, Alano regi quæ revelata sibi fuerant nunciavit; Alanus vero sumptis diversis libris prophetæ, Sibyllæ videlicet, Aquilæ et Merlini cœpit scrutari omnia, si scriptis propheticis Cadwallæ revelatio concordaret. Et cum nullam discrepantiam invenisset, admonuit ne divinæ dispensationi aliqualiter contrairet, sed filium suum Yndor,[4] et

Dissuaded from uniting with the Britons, so as to regain his own dominion.

[1] Geoffrey of Monmouth (lib. xii. c. 15, c. 18), from whom this account is principally derived, distinguishes between Cadwalla and Cadwallader, and makes the latter only go across into Armorica.

[2] *Armonicanorum* MS.

[3] Corrected in MS. from *reliquiis*.

[4] *al.* Ivor: cf. Lappenberg, i. 261, 262, ed. Thorpe.

nepotem suum Yni dirigeret ad regendum reliquum populum Britonum. Quod ita factum est; Caduualla vero, abjectis sæcularibus, propter Deum Romam adiens, a Sergio papa confirmatus est.

His pilgrimage to Rome, and baptism there, April 10, 689.

69. Ista enim præcedentia de Caduualla plures Chronicæ manifestant, quæ tamen cum scriptis Bedæ omnia non concordant: qui lib. v. "de Gestis," cap. vii., affirmat eundem a Sergio papa non solum confirmatum, sed etiam baptizatum, "die sancto sabbati Paschalis, anno "Dominicæ Incarnationis DCLXXXIX.: et in albis ad- "huc positus, languore correptus, duodecimo Kalendarum "Maiarum die, solutus a carne et beatorum est regno "sociatus in cœlis. Cui etiam tempore baptismatis papa "memoratus Petri nomen imposuerat, ut beatissimo "apostolorum principi ad cujus sacratissimum corpus a "finibus terræ, pio ductus amore, venerat, etiam no- "minis ejus[1] consortio jungeretur." Hæc Beda. Sed quod idem Caduualla accessit ad regem Armoricanorum Alanum, et quod ibidem vocem audisset de cœlo dicentem sibi, ut a cœpto proposito bellandi adversus Anglos desisteret, eo quod Deus diutius Britones in insula noluit remanere, nec Beda in quarto vel quinto libro "de Gestis," ubi plura notat de eodem, perpenditur aliqualiter memorasse. Qui tamen ejusdem epitaphium, quem in ecclesia beati Petri Romæ sepultum perhibet, in lib. v. cap. vii. exprimit per hunc modum:—

April 20.

Bede's entire silence respecting the visit to Armorica and the warning voice from heaven.

Epitaphium Caduuallæ.

"Culmen, opes, sobolem, pollentia regna, triumphos,
Exuvias, proceres, mœnia, castra, lares;
Quæque patrum virtus, et quæ congesserat ipse
Ceadwal[2] armipotens, liquit amore Dei,
Ut Petrum sedemque Petri rex cerneret hospes,
Cujus fonte meras sumeret almus aquas,
Splendificumque jubar radianti carperet haustu,
Ex quo vivificus fulgor ubique fluit.

fol. 40.

[1] *ipsius* MB. | [2] *Caedual* MB.

Percipiensque alacer redivivæ præmia vitæ,
Barbaricam rabiem, nomen et inde suum
Conversus convertit ovans ; Petrumque vocari
Sergius antistes jussit, ut ipse pater
Fonte renascentis, quem Christi gratia purgans
Protenus albatum vexit in arce poli.
Mira fides regis ! clementia maxima Christi,
Cujus consilium nullus adire potest !
Sospes enim veniens supremo ex orbe Britanni,
Per varias gentes, per freta, perque vias,
Urbem Romuleam vidit, templumque verendum
Aspexit, Petri mystica dona gerens.
Candidus inter oves Christi sociabilis ibit :
Corpore nam tumulum, mente superna tenet.
Commutasse magis sceptrorum insignia credas,
Quem regnum Christi promeruisse vides."

Sequitur etiam ibidem pro ejusdem epitaphio, secundum Bedam in eodem capitulo prænotato :—

" Hic depositus est Cadwalla,[1] qui et Petrus, rex " Saxonum, sub die duodecimo Kalendarum Maiarum, " Indictione secunda ; qui vixit annos plus minus tri- " ginta, imperante domino[2] Justiniano piissimo Augusto, " anno[3] consulatus sui[4] quarto, pontificante apostolico " viro domno Sergio papa anno secundo." Hæc Beda.

Silence of William of Malmesbury about the 'revelations' made to Cadwalla.

70. De prætacta etiam prophetia Willelmus Malmesberiensis, lib. i. " de Gestis Regum," ubi plura recitat de Cadwalla, cap. xxiii., nihil scribit. Potest tamen quod alii referunt, quamvis isti taceant, esse verum. Verum tamen authentici libri illi tenentur, qui notioribus ac valentioribus auctoribus ascribuntur, quam illi quorum auctores ab omnibus ignorantur. Sunt qui asserunt hujus regis Cadwallæ reliquias in Walliam affuisse

The Welsh rebellion of 1400-1408

[1] *Caedual* MB.
[2] *domno* MB.
[3] *anno et* MB.
[4] Wanting in MB.

allatas, ex quarum obtentu Wallici audaciam ad rebellandum Anglos, a quibus expulsi fuerant, acceperunt circa annum Domini M.CCCC. Quidam autem dicunt quod circa hæc tempora ossa ejusdem regis ab ecclesia sancti Petri Romæ in ecclesiam sancti Petri in Anglia sunt translata, ubi cineres fratris ejus Mulonis habentur; quæ tamen clandestine in cœmeterio perhibentur sepulta; et cum inventa fuerint, aliorum sanctorum reliquiæ, quæ propter paganorum invasionem absconditæ fuerant, revelatæ erunt. Visiones enim hujusmodi reliquiarum translationi ab aliquibus consonæ referuntur, qui in eodem monasterio habitabant. connected with this story.

Circa hæc tempora quibus et hæc et his similia sunt relata, quidam, ut fertur, de genere Britonum, nomine Audoenus, cognomento Glyndore, ausu temerario se principem Walliæ nominans, Anglis rebellare præsumpsit, stragemque maximam populo Angligeno diversis machinationibus contulit, prout inferius, sub Titulis "Willelmi Welde" et "Thomæ cognomento "Hunden abbatum," erit manifestius declaratum. The insurrection of Owen Glendower.

71. De hujusmodi enim prophetia Merlini, de qua lector aliqualiter poterit instrui in procœmio hujus libri, adverti poterit in præsenti quæ inter alia protulit per hunc modum: [1] Merlin's prophecy, and its fulfilment.

"Exsurget iterum albus draco et filiam Germaniæ "invitabit."—Cessante enim pestilentia jam prætacta, pro qua Caduualla sive Caduualladrus Minorem Britanniam ad regem Alanum, ut præmittitur, adiit, continuo Saxones concivibus suis in Germania insulam indigenis vacuam nunciabant, facileque illis subdendam si venirent; sicque, secundum verba prophetiæ, filiam Germaniæ, id est gentem in Germania natam, albus draco, id est, populus[2] Saxonicus invitabat.

[1] A marginal reference is here inserted: "Textus Merlini de Caduualladro." See Geoffrey of Monmouth, lib. vii. c. 3. Several sentences are extracted by our Author from the prophecy of Merlin, and the verification of them pointed out in English history.

[2] *populis* MS.

Sequitur: "Replebuntur iterum hortuli nostri alieno "semine."—Nam sequitur in historia, quod innumerabilis multitudo virorum ac mulierum advenit, et provincias desolatas ab Albania usque ad Cornubiam inhabitavit. Hortuli enim civitates et oppida dici possunt; alienum semen Germanicum populum apte signat.

"Et in extremitate stagni languebit rubeus."—Stagnum, in quo pugnabant dracones, Britanniæ insula intelligitur. Wallia enim est extremitas hujus stagni, fol. 40 b.
quæ est occidentalis extremitas Britannicæ insulæ. Ibi languet rubeus scilicet draco, id est Brittones, secundum illud quod in historia sequitur; quia pauperum Britonum reliquiæ in nemorum abditis se in Wallia abscondebant.

"Ex inde coronabitur Germanicus vermis."—Quia ab illo tempore potestas Britonum in Anglia annotatur cessare; et Angli qui de Germania venerant regnare cœperunt.

"Et æneus princeps humiliabitur."—Æneus iste princeps est imago ænea Cadwallonis patris hujus Caduuallæ, qui post patrem suum Cadwanum per quadraginta octo annos toti Britanniæ imperavit. Cujus corpus post mortem Britones cum aromatibus condientes in imagine ænea, ad mensuram staturæ suæ factam, super equum æneum armatam, supra occidentalem portam Londoniarum in signum victoriæ, et in terrorem gentis Saxonicæ statuerunt. Hanc enim imaginem Anglici de porta civitatis Londoniarum deposuerunt, et dominium Britonum totaliter abjecerunt.

"Terminus illi positus est, quem transvolare nequi-"bit."—Terminus etenim Britonum ponebatur a Deo quem transvolare nequibant; prout præmittitur vox dixisse Caduuallæ, quia Deus noluit Britones in insula diutius regnare, donec tempus veniret prophetatum primitus a Merlino. Et hoc, ut refert Gildas,[1] sapien-

[1] See "Epistola Gildæ" in Monum. Britan., pp. 16 sq.

tissimus Britonum, propter avaritiam principum et rapinam, propter iniquitatem et injustitiam judicum, propter desidiam prædicationis episcoporum, et propter luxuriam populi et alios malos mores. Intelligant igitur Britones, suis propriis ex scripturis et voluntate Divina, se jus ad regnum Angliæ non habere, quousque Divina eis dispositio id conferre dignetur.

" Centum namque quinquaginta annis in inquietu-
" dine et subjectione manebit."—A tempore enim quo Gurmundus dedit Anglicis partem insulæ quæ Loegria annotatur, fugatis Caretico et Britonibus in Walliam, usque ad terminum hic a Deo Britonibus positum, post transitum hujus Caduuallæ, anni circiter centum quinquaginta in Chronicis computantur; in quibus manserunt in insula Anglici, aut inquietati a Britonibus aut eisdem subjecti.

" Trecentis vero insidebit."—Ab isto enim termino regni Britonum usque ad conquestum Knuti regis Daciæ, anni cccxxviii. per Chronicas numerantur; in quibus Anglici in sede regali sedebant. Primo plures in suis provinciis reges simul, monarchæ vero postea successive. Regulis enim inter se contendentibus, West-Saxones prævalentes suos terminos dilatabant. Inter quos Egbertus vel Egbrithus, qui in pluribus Chronicis dicitur Ethelbrithus, Britones expulit, omnes subjiciens Anglicos super quos ipse solus coronam portavit.

Ista inserere de prophetia Merlini pro parte Caduualladri dignum duxi, cujus prophetiæ tenorem in locis sibi debitis continuare intendo, ac ejusdem expositionem, prout a pluribus accepi, et per veras historias tam Britonum quam Anglorum per ordinem reperi, adjungere textui non omittam.

De convenientia diversarum Chronicarum cum Galfrido Monemutense de eodem Caduualla sive Caduualladro.

Geoffrey of Monmouth compared with other chroniclers.

72. Galfridus itaque Monemutensis, qui de Britannico sermone historias Britonum transtulit in Latinum, lib. iv. cap. xxxiii.,[1] ita scribit: "Mater," inquit, "Caduual-"ladri soror Pendæ fuerat patre tantum, matre vero "diversa ex nobili genere Gewiseorum edita fuit." Hæc ille. Hic non patrem, sed tantum modo matrem Historia Britannica memorat, ex parte matris genitam de nobili genere Gewiseorum. Et hoc apte convenit Willelmo Malmesberiensi, lib. i. "de Gestis Regum," cap. xxiii.;[2] ubi dicit Ceduuallam Ceaulini regis Gewiseorum, *i. e.* West-Saxonum, pronepotem ex fratre Cuda. Sed quod de generatione Caduuallæ, nec Beda "de "Gestis," nec Willelmus Malmesberiensis, nec Henricus Huntendunensis, nec alii quamplures chronicatores fol. 41. mentionem successionis sive generationis ex parte patris faciunt, non est mirum cum idem Galfridus prætactus in fine libri iv.[3] "Historiæ Britonum," aliis chronicatoribus imponit silentium, tam de præcedentibus regibus Britonum ante Caduualladrum, quam de succedentibus per hunc modum: "Reges," inquit, "eorum "qui ab illo tempore in Gualliis successere, Caradoco "Loncarbanensi, contemporaneo meo, in materia scri-"bendi permitto; reges vero Saxonum Willelmo Mal-"mesberiensi et Henrico Huntendunensi relinquo. "Quos de regibus Britonum tacere jubeo, cum non "habeant librum illum Britannici sermonis, quem Wal-"terus Oxenefordensis archidiaconus[4] de Britannia "advexit; quem de historia eorum veraciter editum, "in Latinum sermonem transferre curavi." Hæc ibi.

---

[1] *al.* lib. xii. c. 14

[2] "Script. post Bed." p. 14.

[3] *al.* lib. xii. c. 20.

[4] Walter Calenius, who is said to have introduced from Brittany the copy of Tysilio's Welsh history, which Geoffrey of Monmouth rendered into Latin.

73. Unde genealogiam patris Caduualladri refert idem Galfridus Caduuallonem patrem ejusdem regi Armoricanorum, *i.e.*, Minoris Britanniæ, Salomoni, ad quem propter auxilium fugerat, intulisse: "Idem," inquit, "nobis atavus fuit, unde securius tuum auxilium "postulo. Malgo, inquit, ille rex summus Britanniæ "quartus ab Arthuro duos filios genuit, quorum unus "Rono, alter Eunianus vocabatur. Eunianus genuit "Belim, Beli Jagonem, Jago Caduanum patrem meum. "Rono vero qui post obitum fratris a Saxonibus fuit "expulsus hanc provinciam adivit, deditque filiam "suam Hoelo duci filio magni Hoeli, qui Arthuro diversa "regna subjugaverat. Ex illa natus est Alanus, ex "Alano Hoelus pater tuus, qui dum vixit toti Galliæ "non minimum inferebat timorem." Ista patent libro iv., cap. xxviii., "Historiæ Britonum."[1] Ex quibus videtur Caduualladrus, ex parte patris, ex Britonibus; ex parte vero matris, partim a West-Saxonibus ac partim a Merciis successisse. Pedigree of Cadwallader.

De Ivor filio Caduuallæ et Ini nepote suo, qui per lxix. *annos sævissima inquietatione affecerunt, sed non profuit; et quod ab illo tempore non dicebantur Britones, sed Wallenses.*

74. Filius enim Caduualladri, nomine Ivor, et nepos ejusdem nomine Yni, naves quas poterant collegerunt, et associatis sibi populis in insulam Britanniæ applicuerunt atque sexaginta novem annis gentem Anglorum sævissima inquietatione affecerunt, sed non multum profuit. Supradicta namque mortalitas et fames et consuetum discidium coegerat in tantum superbum populum degenerare, quod hostes longius arcere nequibant. Barbarie etiam prævalente, jam non vocabantur Britones sed Wallenses, illud vocabulum a Guallone duce Expedition of Ivor and Ini.

[1] *al.* lib. xii. c. 6.

Origin of the word *Welsh.*

eorum, vel a Galoes regina, vel etiam a barbarie[1] attrahentes. At Saxones sapientius agebant, pacem et concordiam inter se habentes, agros colentes, civitates et oppida reædificantes; sicque abjecto Britonum dominio, toti jam Loegriæ imperaverant. Loegria enim primitus Anglia dicebatur, a Locrino filio Bruti primogenito sic vocata, quæ est illa pars insulæ citra Humbrum.

England once called Loegria.

Degeneracy of the Welsh.

75. Degenerati itaque a Britannica nobilitate Gualenses, nunquam postea monarchiam insulæ adepti sunt. Ista enim per ordinem recitat Galfridus prætactus, in lib. iv. "Britannicæ Historiæ," cap. xxxv."[2]

De rege Merciorum Æthelredo, qui post interfectionem Edrici Regis Cantiam devastavit, civitatemque Rovcestriæ communi clade consumpsit.

Bishop Putta compelled to leave Rochester.

76. Anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXVII.,[3] cum Æthelredus rex Merciorum, de quo supra mentionem feci, adducto maligno exercitu, Cantiam devastaret,[4] et ecclesias ac monasteria sine respectu pietatis[5] fœdaret; civitatem Rofensem,[6] in qua tunc sedit episcopus nomine Putta, qui eo tempore absens fuerat, crudeli clade consumpsit.[7] Quod ille ubi comperit, ecclesiam scilicet fol. 41 b.
suam ablatis rebus omnibus depopulatam, divertit ad Sexuulfum, Merciorum antistitem, et accepta ab eo possessione ecclesiæ cujusdam et agelli non grandis, ibidem in pace vitam finivit. Hæc Beda "De Gestis," lib. iv., cap. xii. Hic enim Putta Rofensis ecclesiæ episcopus sextus fuit.

Previous succession

77. Primus enim fuit Justus qui, ut præmittitur, a sancto Augustino constitutus episcopus, decedente Mel-

---

[1] The true derivation is the Anglo-Saxon *walas*, *wealhas*, "the foreigners," applied by the new comers to the British population whom they displaced.

[2] *al.* lib. xii. c. 19.

[3] The date given in MB. (p. 222) is 676.

[4] *vastaret* MB.

[5] MB. adds *vel divini timoris.*

[6] *Hrofi* MB.

[7] *communi clade absumpsit* MB.

lito archiepiscopo, thronum Cantuariensem conscendit. Ab eodem Justo Romanus Rofensi sedi episcopus ordinatur secundus, qui ecclesiasticæ legationis causa ad Honorium papam directus, marinorum fluctuum rabie suffocatus animam amisit. Tertius fuit Paulinus, qui post annos, ex quo ad Eboracum ordinatus est, decem novem, menses duos, dies viginti unum, in eadem est ecclesia tumulatus. Causa vero quare inferioris loci curam post archiepiscopatum Eboracensem accepit, evidenter præmittitur, prope finem quinti Tituli hujus libri, ac sub Titulo sexto, rubrica " de " occisione Regis Oswaldi, " ejusdem " obitus, " ac " pallii dimissio " declaratur. Quartus fuit Ythamar ab archiepiscopo Honorio consecratus, qui in eadem fuit ecclesia tumulatus. Hic enim Anglicus fuerat natione, sed tamen perfectæ fuit sanctitatis quantum ad vitam, Romanæque elegantiæ quantum ad scientiam; primus omnium in Angli persona episcopalem honorem sicut Fritonas, qui et Deusdedit [dicitur], archiepiscopalem excellentiam prætulit. Idem utique Ythamar eundem Fritonam, qui Deusdedit dicitur, apud Cantuariam, auctoritate apostolica sibi in hac parte commissa, in archiepiscopum ordinavit; prout in fine Tituli sexti præmittitur. Quare autem Fritonas post ordinationem Deusdedit nuncupatur, Titulo septimo sub rubrica "de obitu ejusdem" notatur. Nam quia pulso Paulino ab Eboraco nullus diu successit, ideo id egit episcopus Rofensis quod Eboracensi competens fuerat dignitati. Defuncto Ythamar, quintus successit Damianus, a Deusdedit archiepiscopo constitutus. Sextus successit prætactus Putta, qui patienti animo complexus ærumnam, nil omnino de restaurando episcopatu suo agens, contentus ecclesia a Sexuulfo[1] episcopo Merciorum sibi collata, cantuum ecclesiacticorum publicam scholam quocumque ire rogabatur, humiliter exercebat. Pro illo autem sanctus Theodorus Cuicelinum[2] in Rofen-

of bishops in that see

[1] *rege* is here added in MS. | [2] *al.* Quichelm, Cuikelm.

Putta succeeded by Quichelm, and Gebmund.

sem episcopum consecravit, sed et illo post non multum temporis præ inopia rerum ab episcopatu per Ethelredum regem Merciorum prætactum destructo decedente, Gebmundum [1] Theodorus pro eo substituit antistitem.

Rectification of popular chronology.

78. In quibusdam vero chronicis prætacta Cantiæ devastatio per regem Æthelredum ante mortem regis Edrici, tempore regis Lotharii, anno videlicet Dominicæ Incarnationis DCLXXVII. annotatur; sed tamen ista Bedæ computatio magis cartarum ac munimentorum regalium hujus monasterii competit veritati.

De Yna Rege qui post Caduuallam, sive Caduualladrum successit, cui Cantuaritæ propter incendium Mulonis, fratris Caduuallæ, triginta millia mancusas auri dederunt.

Ina, the successor of Cadwalla, or Cadwallader;

79. Mortuo autem Caduualladro, anno Dominicæ Incarnationis, ut præmittitur, DCLXXXIX., successit ei Yna, nepos suus, Chinegisli filii Celrici, ex fratre Cuthbaldo, pronepos. Hic enim in Cantuaritas pro incendio Mulonis avunculi sui infremuerat ira magna. Provinciales vero Cantuaritæ paulisper resistere ausi, mox omnibus attentatis et viribus incassum effusis, cum nihil in pectore Ynæ, quod ignaviæ conduceret, reperissent, dispendiorum suorum intuitu, suæ se regiæ dedere potestati cogitabant. Tentabant tamen regium prius animum muneribus mitigare; mercati sunt pacem triginta millibus auri mancis,[2] ut sic pretio mollitus bellum solveret, metallo proscriptus [3] receptui caneret. Qua ille pecunia recepta diræ deditionis gratiam fecerat, in regnum proprium mox reversus.

propitiated by a money payment.

He founds the monastery of Glastonbury,

80. Quantus enim Anglicanæ ecclesiæ extitit ipse cultor, præcipue attestatur monasterium illud nostris diebus insignissimum Glastoniæ, quod istis temporibus a fol. 42.

---

[1] *al.* Gelemund, Gesmund, Godmund.

[2] *marcis* WM. (Script. post Bed. p. 14.)

[3] *præstrictus.* Ibid.

Sathanæ satellitibus lamentabiliter est cribratum, dum grano, ut fertur, puro ejecto, palea damnabili sollicitudine, cum granis putridis sub flagello cassandis, in horreum eligitur, a colono ibidem servanda. Hoc enim venerabile monasterium, consilio sancti Aldelmi, West-Saxonum episcopi, in quodam palustri recessu construxit, ut eo tenacius supernæ contemplationi monachi tenderent, quo castigatius temporalia possiderent. Huic sententiæ testes induco Willelmum Malmesberiensem, lib. primo, "de Gestis Regum," cap. xxiv.,[1] et alios quamplures qui fundationes monasteriorum ecclesiæ Anglicanæ declarant. Privilegium vero, quod pro libertate monasteriorum suorum a papa Sergio impetravit, libenti animo confirmavit.

by the advice of St. Aldhelm.

81. Monachi tamen Glastonienses aliam prætendunt fundationem a rege Arvirago, filio Kymbelini, regis Britonum, in cujus tempore Christus Jesus de Maria virgine natus fuit. Ac etiam postea ab Arthuro rege idem monasterium asserunt pluribus possessionibus affuisse dotatum. Hujus ego fundationis primariæ, cum sequenti dotatione, certitudinem explanandam illis relinquo, qui in Britannia ante regis Lucii tempora monasteria aliqua in Chronicis poterunt reperire fundata. Dotatio tamen ab Arthuro, qui diu post Lucium successerat, tanto facilius est tenenda, quanto notius ejusdem sepultura, anno Domini M.CCLXXVIII., per regem Eduuardum primum post conquestum, qui tumbam aperiri fecit in eodem monasterio, est inventa. Nec tamen ex hoc sequitur ibidem, tempore regis Arthuri vel antea, monachorum monasterium extitisse.

Story of an earlier foundation.

Opening of King Arthur's tomb by Edward I.

82. Quantæ autem auctoritatis fuit Aldelmus, cujus admonitione Yna illud monasterium construxerat, refert Beda, "de Gestis," lib. v. cap. xviii., qui, contra hoc quod dicit Willelmus Malmesberiensis, "de Gestis

Account of St. Aldhelm.

[1] "Script. post Bed." p. 14; cf. "Monast. Angl." i. 2, new ed.

"Pontificum," lib. ii., cap. v.,[1] ubi agit de episcopis West-Saxonum, Aldelmum primum sedisse, quem tamen loco ordinis nominat, asserit Heddi ejusdem sedis episcopo successisse, Heddique defuncto, teste Beda, in eodem capitulo prætacti libri, episcopatus provinciæ illius in duas partes divisus est, una data fuit Danieli, qui etiam tempore Bedæ fuerat, alteraque Aldelmo, cui annis quatuor strenuissime præfuit, ambo in rebus ecclesiasticis et in scientia scripturarum sufficienter instructi. Denique Aldelmus, cum adhuc esset presbyter, abbas monasterii quod "Maildeby urbem"[2] nuncupant, scripsit, jubente synodo suæ gentis, librum egregium adversus errorem Britonum, quod vel pascha non suo tempore celebrant, vel alia perplura ecclesiasticæ castitati et paci contraria gerunt.[3] Scripsit et de Virginitate librum eximium, quem in exemplum Sedulii, geminato opere, et versibus hexametris et prosa composuit. Scripsit et alia nonnulla, utpote vir undecumque doctissimus.

Bishops Daniel and Forcher.

83. Quo defuncto, pontificatum pro eo suscepit Forcherus,[4] vir in scripturis sanctis optime eruditus. Ministrantibus igitur episcopatum West-Saxonum Daniele et Forchero, statutum est synodali decreto, ut provincia Australium Saxonum, quæ eatenus ad civitatis Wentanæ, cui tunc Daniel præerat, parochiam pertinebat, et ipsa sedem episcopalem ac episcopum proprium obtineret; consecratusque est eis primus antistes Eatberctus,[5] qui erat abbas monasterii beatæ memoriæ Wilfridi episcopi, de quo aliqua præmisi in Titulo septimo, sub rubrica "de Episcopis Eboracensibus." Quo defuncto, Eolla successit; ipsoque defuncto, episcopatus cessavit. Et nota, quod in divisione West-Saxonici episcopatus

First bishop of the South-Saxons.

---

[1] "Script. post Bed." p. 241.

[2] "*Maildufi urbem*" MB. (p. 268): now *Malmesbury*.

[3] *i.e.* in the time of Bede, from whom the statement is borrowed.

[4] *Fortheri* MB.

[5] *Eadberc*.

hoc observatum fuit, ut qui Wyntoniæ sederet, haberet duos pagos Hamtonensem et Suthreiensem. Alter qui Schirburnæ sederet, haberet Wiltonensem, Dorsetensem, Berruchensem, Sumersetensem, Domnoniensem, Cornubiensem. Schireburna est viculus nec habitantium frequentia, nec positionis gratia suavis. Changes in the Wessex bishoprics.

fol. 42 b. Qualiter autem idem episcopatus posteriori tempore per septem annos cessavit post mortem Etheluuordi, circa annum Domini DCCCCVIII., et, cogente Formoso papa, Plegemundus archiepiscopus Cantuariensis et rex Eduuardus filius Ælfredi de duobus West-Saxonum episcopis quinque episcopos statuerunt; et qualiter in Wiltensi pago proprius factus est episcopus, in Ramesberia sedem tenens; qualiterque tempore Willelmi regis Angliæ Conquestoris, quando ex canonum decreto edictum fuit, ut sedes episcoporum a villis ad urbes migrarent, translata fuit sedes de Scireburna in urbem Salesberiam, Willelmo Malmesberiensi, qui de omnibus istis, in libro secundo, "de Gestis Pontificum," scribere luculenter notatur, lectorem remitto. De sancto vero Birino, primo West-Saxonum prædicatore, qui sedem apud Dorcestriam habuit, et de Hædda vel Hæddi, qui episcopium transtulit, plane præmisi in Titulo sexto sub rubrica "de Conversione Occiden-
" talium Saxonum."

84. Quod autem asserunt aliqui prætactum Aldelmum regis Ynæ ex fratre Kentenio nepotem fuisse, magis videtur blandiri opinioni volaticæ quam stabilitati historicæ convenire. Præsertim cum nusquam pronunciant Chronicæ Ynam fratrem aliquem habuisse, præter Migildum, qui paucis annis ante ipsum decessit. Non enim eget Aldelmus ut sua parentela mendaciis asseratur. Habuit enim sorores rex Yna, Cuthburgam videlicet et Quenburgam. Habuit et uxorem nomine Ethelburgam, ex cujus suggestione post triumphales bellorum victorias, post multarum virtutum gradus, summum culmen perfectionis meditatus, Romam adiit. Ibiquene pompam suæ conversionis ostenderit, crinem

Story of Aldhelm's connexion with the Royal family.

Ina's true relations.

He finally retires to Rome,

where he dies.

deposuit; et, ut solius Dei oculis placeret, amictu plebeio tectus clam consenuit cum uxore. Ita mutua caritate connexi temporibus suis viam universæ carnis ingressi sunt, non sine magnis miraculis, quibus Divina dignatio felicium conjugum meritis est respondens.

Cissa, the founder of Abingdon.

Cissa [1] vero pater fuit regis Ynæ, qui antea monasterium Abendoniense, circa annum Domini DCLXVI., fundavit.

De eo quod rex iste Yna successit Ceaduuallæ, regi West-Saxonum, sed non Caduualladro, regi Britonum, sicut in pluribus Chronicis annotatur.

True story of King Ina.

85. Rex itaque Yna quem præmisi, secundum fere omnes chronicatores, post Ceadwallam successisse, sine dubio post Caduualladrum, non super Britones, sed super West-Saxones regimen tenuit. Quamvis enim regnum Anglorum notatur in chronicis post mortem Caduualladri regis Britonum incepisse, et hoc propter Divinam revelationem, qua vox de cœlo fertur intonuisse, Deum nolle Britones in insula diutius remanere; non tamen adhuc Saxones plenum super Britones dominium habuerunt, sed, ut prius in suis provinciis, per cxxxiii. annos, qui fluxerunt inter mortem Caduualladri et conquestum Egbrithi, qui Britones totaliter expulit, regnaverunt.

His predecessor not to be confounded with the British king of the same name.

86. Et nota quod Beda, lib. iii. " de Gestis," cap. i., memorat Caduuallam, regem Britonum, qui occidit Osricum regem Deirorum et Eanfredum regem Berniciorum, interemptum fuisse a sancto Osuualdo cum immensis illis copiis, quibus nihil resistere [posse][2] jactabat; ut præmittitur Titulo sexto rubrica, " de Petronio " abbate." Hoc enim actum fuit circa annum Domini DCXL., ex quo omnino sequitur, quod vel est dare duos fuisse reges Britonum ejusdem nominis Caduuallæ, vel

[1] Ine's father is more frequently called *Cenred*; cf. Lappenberg, *England under the Anglo-Saxon Kings*, I. 261, 262, Thorpe's ed.

[2] Supplied from MB. (p. 173.)

unum Caduuallam, qui super Britones xlviii. annis regnavit, ab Osuualdo non interfectum, prout Beda scripserat extitisse. Nam Willelmus Malmesberiensis, lib. i., cap. xxxiv., "de Gestis Regum,"[1] eundem Ceaduuallam scribit ab Osuualdo primo impetu castris exutum, moxque cum omnibus copiis deletum, non tamen eundem quem[2] Beda memorat interemptum. Postea vero notat Beda, lib. iv., cap. xii., quod tempore Hæddæ episcopi Occidentalium Saxonum, quem consecravit Theodorus archiepiscopus in civitate Londoniarum, Ceaduuallam,
fol. 43. devictis atque amotis regulis, regnum suscepisse; et hoc, ut probari poterit per Chronicas, anno Domini DCLXXXVII. De eodem etiam Ceaduualla memorat iterum idem Beda, lib. v., "de Gestis," cap. vii., quod rex fuit Occidentalium Saxonum, qui postquam duos annos regnasset, relicto imperio, venit Romam, ut fonte baptismatis ablueretur; ut præmissum est in præsenti Titulo, rubrica "de fame et peste temporibus Caduuallæ fratris Mulonis." De Caduualladro autem dicit Galfridus Monemutensis,[3] quod rex fuit Britonum, qui, post sumptum diadema duodecim annis præteritis, decidit in infirmitatem, et civilis inter Britones discordia orta fuit. Post illos etiam duodecim annos secuta fuit fames ac pestilentia prænotata, pro qua gemens cum miserabili navigio regem Armoricanorum Alanum adivit, cum quo per annos undecim morabatur; ac sic post duodecim et undecim annos regni sui, illis adhuc annis minime computatis quibus ante accessum ejus ad regem Armoricanorum languebat, Romam adiit, et a Sergio papa confirmatus, die et anno eisdem, quos Beda memorat, obiit.

87. Apponat igitur prudens lector verba Bedæ præmissa de Ceaduualla verbis Galfredi de Caduualladro, et quod idem ipse sit Caduualladrus, qui et Ceaduualla, prout Galfridus asserit extitisse, modicam vel nullam

Practical inference with respect to the pretended relics of

[1] "Script. post Bedam," p. 19.
[2] *cum* MS.
[3] lib. xii. c. 15.

Cadwallader.

congruentiam, exceptis die et anno obitus, perpendere poterit. Unde salva reverentia utriusque, mihi videtur Caduualladrum regem Britonum contemporaneum cum rege Occidentalium Saxonum extitisse, et utrumque Romam in eodem anno adisse ibidemque eodem die obiisse.[1] De Ceaduualla vero, quem notat Beda ab Osuualdo interemptum, tam historia Britonum quam aliæ Chronicæ post Osuualdi victoriam plura notant; quem aperte nominant Caduuallonem, filium Caduuani, patrem Caduualladri jam prætacti. Si igitur rex Britonum Caduualladrus non reperitur fratrem Mulonem nomine habuisse, frivola prætacta opinio reputatur, ut circa hæc tempora ossa ejusdem essent translata ab ecclesia sancti Petri Romæ in ecclesiam sancti Petri Angliæ, ubi cineres fratris ejus Mulonis habentur.

Quod sanctus Theodorus sanctum Erkenwoldum in Londoniensem episcopum ordinavit; et de fundatione monasteriorum de Berkynge et de Certesia.

Bishop Erkenwold and his foundation at Chertesey.

88. Succedentibus autem annis, beatissimus Theodorus archiepiscopus, erga ecclesiam sponsam suam non segnis, Erkenwoldum venerabilem virum dedit Londoniensibus præsulem. Hic enim duo fecit monasteria, unum sibi, alterum sorori suæ. Suum enim Certesie[2] dicitur, quod, per adminiculum cujusdam Frithewoldi, qui sub Wlfero rege subregulus fuerat, monachis ibidem Deo servituris et[3] rerum necessariarum opulentia adimplevit. Splenduit ibi religio, ut patet per Chronicas, usque ad Danorum rabiem detestandam, qui ut cætera locum illum pessumdedere, ecclesia succensa cum monachis et abbate. Postmodum vero circa annum Domini DCCCCLXX., temporibus Dunstani archiepiscopi et Elfnothi abbatis, prout inferius in loco sibi apto patebit, per regem Eadgarum honorifice fuerat reparatum, veteribusque cartis ac munimentis undique conquisitis,

[1] *obisse* MS.

[2] *Cerotaesei, id est, Ceroti insula* MB. (p. 218.) Now *Chertesey.*

[3] *servituris et*] servituris MS. : cf. "Script. post Bed." p. 235, l. 56.

quorum testimonio prædia revocaret ad locum, quæ plures ex magnatibus tam vi quam vetustatis auctoritate quasi propria, ut moris est talium adhuc istis temporibus, occupabant.

Ethelburga, his sister, the first abbess of Barking.

89. Sororis suæ cœnobium appellatur Berkinga, quod a latere civitatis Londoniarum ad octo milliaria est fundatum. Ibi enim soror Erkenwoldi, Ethelburga vocata, prima fuerat abbatissa, ac in eodem monasterio est sepulta. Cui successit Hildelida, ad quam missus fuit beatissimi Aldelmi, ut præmittitur, de virginum laude codex. Jacet etiam in eodem monasterio sancta Wlfildis, quæ paucis annis ante regis Edgari tempora ibidem fuerat abbatissa, quæ vetustatem cæterarum sanctitatis fertur gratia compensare. Harum enim
fol. 43 b. orationibus locus ille nunquam omnino destructus, sed etiam tempore Normannorum, sicut et præsens monasterium, ab hostili rabie, qua alia monasteria subversa fuerant, non solum salvus legitur affuisse, verum etiam tam numero sanctimonialium quam bonorum possessionibus ac amplitudine ædium succrevisse.

Erkenwold's resting place.

90. Hic enim Erkenwoldus, qui Londoniæ in ecclesia sancti Pauli quiescit, et decenter inter magnum altare et capellam sanctæ Mariæ Virginis tumulatur, quartus ejusdem sedis post sancti Augustini adventum episcopus fuerat; qui ob auditionis celeritatem, favore canonicorum devotorum, ibidem a fideli populo maximo sublimatur honore. Alii enim successores ejusdem sub tanto obscuritatis nubilo absconduntur, ut usque ad tempus regis Ethelstani illorum non reperitur memoriæ mausolea.

Obscurity hanging over his successors.

Origin of St. Peter's, Westminster.

91. Hujus enim sedis primus episcopus fuit Justus a beato Augustino, ut sub Titulo quarto præmittitur, ordinatus. Hic, ut refert Willelmus Malmesberiensis, "de Gestis Pontificum," libro ii., cap. i.,[1] monasterium sancto Petro in occidentali parte fecerat civitatis ipsius

[1] "Script. post Bed." p. 235.

apostoli admonitus nuncio. Qui, ut fertur, in visu perpendebatur illam ecclesiam recenter factam dedicasse, et per rusticum Mellito episcopo xenium[1] gratissimum, grandem scilicet piscem, destinasse. De hujusmodi relatione noluit dubitare Mellitus, cum videret agrestis fatuitatis hominem, qui non fuerat Christianus, de sancto Petro patrono suo nuncium afferentem, ejusdemque corporis lineamenta, quæ ipsemet noverat ex pictura, veraciter nunciantem. Consecrationis igitur mysterium non censuit repetendum, quam perfectam monstrarent candelæ per totam ecclesiam accensæ, signa crucis formata, aqua aspersa, sacrati olei in locis debitis congrua vestigia. Cessit Divino officio humana sedulitas, pronunciavitque Mellitus voce prophetica magni meriti futurum monasterium, in quo apostolus pontificale officium voluit exercere.

Its humble beginnings.

92. Hoc tamen monasterium usque ad tempus sancti Eduuardi regis et confessoris, filii videlicet Ethelredi regis, qui ibidem honorifice tumulatur, exile cœnobiolum, ad numerum duodecim monachorum constructum, per chronicas attestatur fuisse. Nam Willelmus Malmesberiensis, lib. ii., cap. v.,[2] ubi tractat de episcopis Scireburniæ, memorat sanctum Dunstanum, cum esset Londoniæ episcopus, Wilfsinum abbatem apud Westmonasterium præfecisse, instructo ad duodecim monachos cœnobiolo in loco ubi quondam Mellitus ecclesiam fecerat sancto Petro. Melliti tamen vaticinii veritas in tempore prætacti regis Eduuardi cernitur processisse ; qui, ampliori monachorum conventu ibidem adunato, ecclesiam ædificationis genere novo fecit.

Large endowments made to it by William the Conqueror.

Postea vero nec minus sed et multo magis rex Willelmus Conquestor extulit locum illum magnis redditibus prædiorum, quod ibi susceperet insignia regni sui. Consuetudo enim ab illo tempore inolevit, ut

---

[1] *xennium* MS.

[2] "Script. post Bed." p. 248.

propter Eduuardi sanctissimi inibi sepulti memoriam, coronam accipiant regiam regnaturi.

93. Mellitus itaque postquam expulsus fuerat cum sancto Justo, ut Titulo tertio præmittitur, pro penuria potestatis Edbaldi regis sedem propriam non intravit, sicque aliquanto tempore honoris exsors, postmodum, Laurentio decedente, archiepiscopus Cantuariæ factus est. Duravit in Orientalibus adhuc Saxonibus perfidiæ labes ad tempora Sigeberti regis eorum; qui, hortatu regis Oswii Northanimibrorum, a Finano episcopo baptizatus, gentem suam ad fidem, quam cum Mellito expulerant, per Ceddum episcopum reducebat. Hic enim Ceddus fuit secundus Londoniensis episcopus, sed in Northanimbria apud Lestingai[1] monasterium suum sepultus. Hæc latius in Beda lector poterit reperire; qui Ceaddam fratrem istius Ceddi sedem episcopalem et sepulturam in Lichefeld[2] memorat habuisse.

Succession of the Bishops of London.

Cedd, brother of St. Chadd.

94. Post Sigebertum regem, ut sub præsenti Titulo præmittitur, rubrica "de generatione Suabherti," Suuithelinus frater ejus regnavit, quo mortuo Sighere et
fol. 44. Sebbi regnum tenuere sub Wlferi regis Merciorum regimine. Sebbi illibatæ fidei speciosi finis compos fuit. Sighere tempore mortalitatis fidei signaculum violabat, sed instantia Wlferi per Jarumannum episcopum recepit. Wlferus enim rex, defuncto Ceddo, corruptus munere, Wyne quendam, qui West-Saxonum episcopus fuerat, vacanti throno induxit. Hic enim est Wyne, a quo Beda, lib. iii. "de Gestis," cap. xxvii.,[3] scribit, Ceaddam, fratrem Ceddi prætacti, in antistitem consecratum fuisse, nec aliquem tunc temporis episcopum, excepto Wyne, in tota Britannia canonice ordinatum asserit extitisse.

Wyne.

95. Succedente vero tempore, ut præmittitur, Erkenwoldus a Theodoro Londoniensibus ordinatus episcopus

Erkenwold.

---

[1] See above, Tit. vii. c. 22.

[2] *Lyccidfelth* MB. (p. 212.)

[3] *al.* c. 28.

fuerat, cujus vitam, tam in episcopatu quam ante, testatur Beda, libro iv., "de Gestis" cap. vi., sanctissimam affuisse, et usque ad sua tempora affirmat feretrum ejusdem Erkenwoldi caballarium, quo infirmus vehi solebat a suis discipulis, conservatum fuisse, multosque febricitantes vel alio quolibet incommodo fessos ab illo sanatos fuisse. De quo etiam in eodem capitulo memorat, quod priusquam episcopus factus esset, duo prætacta monasteria, unum sibi alterum sorori, construxit. De virtutum vero insigniis monasterii Berkingiæ, vii. viii., ix., et x., ejusdem libri quarti capitulis, plura notat. Erkenwoldo successit Waldherus, a quo rex Sebbi, qui regno Orientalium Saxonum præerat, habitum monachicum, quem diu desiderabat, accepit: de quo Beda, capitulo xi. prætacti libri, plura noscitur insignia contulisse. A Waldhero enim usque ad Theodredum, qui tempore regis extitit Ethelstani, inter quos decem septem episcopi Londonienses fuerunt, pro magno est ut eorum nuda permaneant nomina. De Theodredo et aliis sibi succedentibus dicetur inferius loco suo.

Waldher.

Scantiness of information respecting their successors.

De episcopis Eboracensibus qui successerunt post Wilfridum.

Deposition of Winfrid.

96. Elapso itaque tempore aliquanto, offensus fertur[1] Theodorus archiepiscopus, per meritum cujusdam inobedientiæ a Winfrido episcopo, quem de episcopatu deposuit; in cujus loco Sexuulfum episcopum ordinavit, qui erat constructor et abbas monasterii, quod dicitur Medeshamstede,[2] in regno Giriviorum. Depositusque Winfridus rediit ad monasterium suum quod dicitur Ad Barue,[3] ibique in optima conversatione

Sexwulf, first Abbot of Peterborough.

[1] Bed iv. 6.
[2] Now *Peterborough.*
[3] *Barrow,* on the Humber.

vitam finivit, secundum Bedam, lib. iv., "de Gestis," cap. vi.

97. Winfridus iste episcopus fuerat Merciorum, quem plures chronicatores Wilfridum notant, qui, extruso Ceadda per Theodorum, in sedem fuit Eboracensem inthronizatus. Winfrid called by some writers Wilfrid.

98. De isto enim Wilfrido dicit Beda, cap. xiii.[1] lib. iv., prætacti, quod anno Incarnationis Dominicæ DCLXXVIII. inter regem Egfridum et reverentissimum antistitem Wilfridum, orta dissensione, pulsus est idem antistes a sede sui episcopatus, et duo in loco ejus substituti episcopi, qui Northanimbrorum genti præessent; Bosa videlicet, qui Deirorum, et Eata, qui Berniciorum provinciam gubernaret; hic in civitate Eboraci, ille in Agustaldensi,[2] sive Lindisfarnensi, ecclesia cathedram habens episcopalem, ambo de monachorum collegio in episcopatus gradum assumpti. Cum quibus Eadhædus in provinciam Lindisfarorum, quam nuperrime rex Ecgfridus, superato in bello et fugato Wlfero, obtinuerat, episcopatus ordinatur. Et hunc primum eadem provincia proprium accepit præsulem, secundum Athelwynum,[3] tertium Eadgarum, quartum Cyneberctum, qui fuit tempore Bedæ sedens. Habebat enim eadem ecclesia ante Eadhædum antistitem Sexwlfum prætactum, qui Merciorum et Mediterraneorum Anglorum simul episcopus fuerat; sed expulsus de Lindissi in illarum provinciarum regimine permanebat. Ordinati sunt autem Eadhedus, Bosa et Eata Eboraci ab archiepiscopo Theodoro, qui etiam, post annos tres abscessionis Wilfridi, horum numero duos addidit antistites; Trumberctum ad ecclesiam Agustaldensem, remanente Eata ad Lindisfarnensem, et Trumwynum ad provinciam Pictorum, quæ tunc temporis Anglorum erat im- fol. 44 b.

Expulsion of Wilfrid from the see of York, 678.

Consecration of Bosa, Eata, and other prelates by Archbishop Theodore.

[1] *al.* c. 12.
[2] *al.* Hagustaldensi, *i.e.* of Hexham.
[3] *Aediluini* MB.

perio subjecta. Eadhedus[1] de Lindissi reversus,[2] eo quod Æthelredus provinciam recepisset Rhipensi ecclesiæ est præfectus.

Defence of Theodore against his critics,

99. De Wilfridi episcopi expulsione plures certe chronicatores et ferme omnes, excepto Beda, a quo originem sed non in his traxerunt, nimis austere, nullum præ illis auctorem alium allegantes, quasi hyperbolice materiam dilatare noscuntur. Marianus, libro secundo, hæc inducere frivola studuit, quod quantacunque sanctitate quis polleat, per Theodorum videri et doleri poterit, quia non tamen ad plenum mores exuit pervicaces;[3] "siquidem," inquit, "Theodorus Wilfridum, quantum "nobis hæret conjectura, injuste ejecit."[4] O venerabilis Mariane, scriptis certe tuis, ut spero non peccando, irascor, qui plura bene scripsisti, et hic foveam ante faciem beatissimi Theodori jam fodisti, in quam præcipiti dictamine incidisti. Mores enim eosdem pervicaces,[3] quos in nostro Theodoro reprehendis, ipsemet a tua maturitate exuere non intendis, dum tuam hæc scribens asseris conjecturam, quæ probare non poteris per scripturam.

Marianus Scotus,

and William of Malmesbury.

100. Similiter Willelmus Malmesberiensis, "de Gestis "Pontificum" lib. iii., cap. i., "Theodorus," inquit, "non "moratus, sed xeniorum obtentu vigorem animi ener- "vans, inconsulto Wilfrido, tres alterius regionis episco- "pos in ejus diœcesim introduxit."[5] Plura etiam quæ ibidem sequuntur, magis reputo omittenda quam alicui hujus opusculi Titulo inserenda; cum nec Bedam, qui omnes in suo tempore chronicatores evidenter scribendo transcendit, usquam reperi talia intulisse, prout sub præsenti rubrica in his, quæ præmisi ab ejusdem Bedæ sententia, cap. xiii. lib. iv., quisque lector nec unum discrepans verbum poterit reperire. Quod autem in

[1] *Eadhedum* MS.

[2] *reversum* MS.

[3] *pernicaces* MS.

[4] This passage does not appear in the printed copies of Marianus Scotus: but nearly the same expressions occur in William of Malmesbury, as below, p. 196.

[5] "Script. post Bed." p. 262.

eodem capitulo primo, libri tertii "de Gestis Pontificum" per eundem Willelmum Malmesberiensem, illud Juvenalis, quo nihil absurdius sanctissimo Theodoro imputatur, prolatum, "Sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas," ut mihi videtur sui dictaminis magis cedit dedecori quam decori, et semetipsum eisdem monstrat funiculis irretitum, quibus Anglicos pompaticos dictatores, in libro suo primo "de Gestis Regum," cap. xx.,[1] obvolutos testatur, ubi Græcos involute, Romanos circumspecte, Gallos splendide, Anglos pompatice scribere memorat. Pompatice enim scribere est voluntatem rationi præferre. Voluntatem enim præferunt rationi, qui asserunt discretissimi Theodori voluntatem pro ratione fuisse, qui per omnes chronicas commendatur, luciferos radios rationis una cum Adriano abbate orbi Britannico infulsisse, et insulam, quondam nutriculam tyrannorum, in familiare philosophiæ domicilium contulisse.

Theodore, the brightest luminary of his age.

101. Horum utique rationis evidentia memoriæ reducitur modernorum per illam villulam, quæ "lacus Græcorum," Anglice *Grekislake*,[2] a Theodori disciplina, ubi schola primitus tenuit, nuncupatur. In illo enim lacu refulsit quasi sol Theodorus, a sole justitiæ illustratus, in clypeos aureos, ecclesiæ videlicet Catholicæ discipulos et doctores; a quibus montes, reges scilicet et magnates, luce fidei illuminati resplenduerunt, per quos rationis oculo manifestatur distincta pars exercitus regis nostri multiplicibus virtutum radiis illustrata, expulsis perfidiæ tenebris, qua hostis ille, primus rationis apostata, pressus pondere voluntatis, assurgens reprimitur cum triumpho. Laudetur igitur a fidelibus Theodori ratio, nec multiplicent loqui sublimia gloriantes, sed recedant vetera de ore illorum, quia Deus scientiarum Dominus est, et ipsi præparantur cogitationes.

Bede's testimony to his great humility.

102. In testimonium enim maturæ rationis Theodori scribit Beda, lib. iv. "de Gestis," cap. ii. quod perlus-

[1] "Script. post Bed." p. 13.

[2] Perhaps an allusion to *Crick-lade*, in Wiltshire; but see "Chron. Joh. Bromton" (Script. x. col. 814).

trans idem Theodorus "universa, ordinabat locis oppor-
" tunis episcopos, et ea quæ minus perfecta reperit, his
" quoque juvantibus corrigebat. In quibus et Cead-
" dam episcopum cum argueret non fuisse rite conse-
" cratum, respondit ipse voce humillima: 'Si me,' in-
" quit, 'nosti episcopatum non rite suscepisse libenter
" 'ab officio discedo: quippe qui neque me unquam
" 'hoc esse dignum arbitrabar; sed obedientiæ causa fol. 45.
" 'jussus subire hoc, quamvis indignus consensi.' At
" ille audiens humilitatem responsionis ejus, dixit, non
" eum episcopatum dimittere debere; sed ipse ordina-
" tionem ejus denuo catholica ratione consummavit."

Bede's account of Wilfrid after his expulsion from York.

103. De episcopis enim Eboracensibus, qui præcesserunt Wilfridum, plane sub Titulo vii. successio declaratur, rubrica "de episcopis Eboracensibus post Pauli-
" num." De eodem autem Wilfrido scribit Beda eodem libro quo supra consequenter, quod pulsus ab episcopatu suo Wilfridus, et multa diu loca pervagatus Romam adiit, Britanniam rediit, et si propter inimicitias memorati regis in patria, sive parochia sua, recipi non potuit, non tamen ab evangelizandi potuit ministerio cohiberi. Quod autem ad provinciam Australium Saxonum divertebat, subjungit Beda,[1] secundum quod præmittitur in Titulo vii. prænotato. Cujus provinciæ regem Ætheluualcum Ceduualla, ut ibidem in eodem libro Bedæ sequitur, mox occidit. Sed et Yne, qui post Ceduuallam in gente Gevisorum regnavit, simili provinciam illam afflictione, plurimo annorum tempore, mancipavit. Qua de re factum est, ut toto illo tempore episcopum proprium gens illa habere nequiret; sed revocato domum Wilfrido, primo suo antistite, ipsi episcopo Gevisorum, id est, Occidentalium Saxonum, qui essent in Wenta civitate, subjacerent.

104. Qualiter autem eidem Ceaduuallæ in consiliis salutaribus profuit is Wilfridus, ut suo adminiculo non

[1] Lib. iv. c. 13.

solum provincia Australium Saxonum, sed etiam insula Wecta, Christianæ fidei subjaceret; qualiterque usque ad mortem Egfridi regis per quinque annos in labore agri Domini in silicibus[1] abrogandis, et plantariis evangelicis ampliandis se gessit; ac post mortem Cuthberti, qualiter episcopatum ecclesiæ Lindisfarnensis uno anno servabat, donec Eadbeorhtus pro eo successor fuerat ordinatus, Beda "de Gestis," xiii., xiv., et xxvii., capitulis luculento[2] stilo scribere studuit, libro quarto. De eodem vero beatissimo Cuthberto qualiter post plurima insignia meritorum se contemplationi anchoreticæ dederat, xxv. et xxvi., ejusdem libri capitulo, ac etiam de obitu ejus in insula Farnæ, et apportatione corporis sui per suum assensum, ad rogatum fratrum, in ecclesiam Lindisfarnensem, aperte memorat idem Beda. In libro etiam quinto "de Gestis," cap. xix., non solum de obitu sanctissimi Wilfridi, post quadraginta quinque annos accepti episcopatus, perpenditur memorasse, sed etiam de statu totius vitæ ejusdem, quam si recapitulando a pueritia usque in senectam et senium, declarasse; epitaphiumque quod super tumbam ejus in primo suo monasterio, quod vocatur "In Hripum" sculptum fuerat transcripsisse. Libris igitur et capitulis prænotatis Bedam venerabilem legat et relegat studens lector, ponentiumque in cœlum os suum scriptorum negligentium pompatica dictamina parvipendens, quorum vestigiis chronicatores posteri adhærentes, ob fidem credulam illorum auctoritati exhibitam, suis scriptis falluntur et fallunt.

Disparagement of modern chroniclers.

105. Ut igitur limpidius Wilfridi successores notentur, scias quod, expulso per regem Wilfrido, ut præmissum est, qui totius Northanimbrorum regionis erat episcopus, duo pro eo constituti sunt. In Eboraco Bosa, in Augustaldo, Eta defuncto, Johannes ordinatus est pro eo. Tempore vero Alfridi regis redit in episcopatum

Wilfrid's ultimate establishment in the See of Hexham.

[1] *filicibus* MS. | [2] *luculenti* MS.

totum Wilfridus quinque annis, expulsis præfatis Johanne de Augustaldo et Bosa de Eboraco. Post quinque annos, Wilfrido iterum ab Alfrido rege expulso, illi suis sunt sedibus restituti. Defuncto vero Alfrido rege, ac succedente filio suo et hærede Osredo, cunctis faventibus, in præsulatum suæ ecclesiæ est receptus apud Augustaldum, quatuor annis, id est, ad diem obitus sui vitam ducens in pace; Johanne in Eboracum migrante, eo quo Bosa defunctus erat.

St. John of Beverley.

106. Iste Johannes vir virtutis eximiæ fuerat, quem Beda, lib. v. "de Gestis," a capitulo secundo usque ad capitulum septimum, relatu Bercthuni quondam diaconi sui, sanctissimum miraculis dum adhuc viveret coruscantibus manifestat; et in fine capituli sexti ita scribit: "Mansit," inquit, "in episcopatu annis[1] tri-" ginta tribus, et sic cœlestia regna conscendens sepul-" tus est in porticu sancti Petri in monasterio suo, " quod dicitur 'In Silva Deirorum,'[2] anno ab In-" carnatione Dominica DCCXXI." Hic enim est qui a modernis sanctus Johannes de Beverlei dicitur, in quo loco celeberrimis miraculis a fidelibus frequente contemplatione notatur, ubi pro spectaculo solebant adduci tauri ferocissimi, qui nodosis vinculis alligati, magno virorum fortium sudore compulsi, statim ut cœmeterium sunt ingressi, mox, omni feritate sopita, tam suppliciter conquiescunt, ut oves simplicitate putares. Laxatis ergo nodis dimittuntur per atrium ludere, qui prius quicquid obstabat cornibus et pedibus impetebant. Cum enim idem sanctissimus Johannes præ majori senectute minus episcopatui ministrare sufficeret, ordinato in episcopum Eboracensem Wilfrido presbytero suo, secessit ad monasterium præfatum, ibique vitam in Deo digna conversatione complevit. fol. 45 b.

Pilgrimages to his tomb in later times.

Dispute between the Canter-

107. Hic autem Wilfridus secundus transcendit tempora Bedæ, nam illum eodem anno quo obiit fuisse

[1] *annos* MB.

[2] *Derorum* MB.

in Eboraco episcopum asseverat. Quocirca, ut testatur Willelmus Malmesberiensis, "de Gestis Pontificum," lib. iii.,[1] lis inextricabilis inter Cantuarienses et Eboracenses orta fuit. Dixerunt monachi Cantuarienses se Wilfridum seniorem habere. E contra Eboracenses contendebant, hunc Wilfridum minorem ab archiepiscopo Odone Cantiam translatum fuisse. bury and York monks respecting Wilfrid.

108. Wilfrido defuncto successit Ecgbertus, frater Ecgberti, ejusdem provinciæ regis. Hic enim sua prudentia, et fratris sui Ecgberti potentia sedem illam in genuinum[2] statum reduxit. Nam ut Titulo vi., rubrica "de occisione regis Osuualdi," præmittitur, Paulinus apud Rofecestram insigne pallii moriens dimittebat: successores vero Eboracensis ecclesiæ hic prætacti hujusmodi pallii mysterium parvipendentes nihil episcopi vocabulo altius anhelantes illud insigne archipræsulis mysterium resumere non curabant. At vero Egbertus inthronizatus, ut vir animosioris ingenii, cogitans, quod sicut superbum est si appetas indebita, ita ignavum si negligas debita,[3] pallium appellatione apostolica reparavit. Hic enim omnium liberalium artium quasi armarium quoddam fuit. Cujus rei testis Albinus[4] habetur, qui in epistola ad regem Karolum ita scribit: "Date," inquit,[5] "mihi exquisitiores eruditionis scholasticæ libellos, quales in patria habui, per bonam "et devotissimam magistri mei Ecgberti archiepiscopi "industriam; et, si placet excellentiæ vestræ, remittam "aliquos de pueris nostris, qui excipiant inde quæque "necessaria et revehant in Franciam flores Britanniæ." Ecgbert, archbishop of York, recovers the *pallium*. The celebrity of the school over which he presided.

109. Huic successit Eanbaldus, præfati Albini discipulus. Ipse est Eanbaldus, qui cum Æthelardo archiepiscopo Cantuariensi mutuis probitatis officiis invasionem, quam Offa rex Merciorum super Cantuariensem ecclesiam fecerat, ad nihilum redegit. Post illum vero Eanbald, his successor.

---

[1] "Script. post Bed." p. 269.
[2] *geminum* MS.
[3] Willelm. Malm. Ibid. p. 269.
[4] *i.e.* Alcuin.
[5] *Opp.* I. 53, Ed. Froben.

usque ad Wlstanum, qui fuit tempore regis Edmundi fratris Æthelstani, sex notantur successores, quorum nuda nomina remanent. Successionem vero reliquorum aliis chronicatoribus perscribendam, quæ faciliter poterit reperiri, dimitto; et ad nostri Theodori insignia annotanda, quæ inceperam, me converto.

De Wythredo filio Egberti, qualiter regnum Cantiæ septennio post mortem fratris sui Edrici desolatum, religione et industria Theodori et Adriani, ab invasione extranea liberavit.

Withred's munificence.

110. Septimo demum anno post mortem Edrici regis Cantiæ, quem, ut præfertur, occidit Ceaduualla, filius Egberti, Withredus, cum apud suos Theodori archiepiscopi atque Adriani abbatis doctrina æmulorum invidiam pressisset, fidei et constantiæ industria, et apud hostes forinsecus pacem locasset pecunia, magna spe civium regni diademate sublimatus, domi civilis, bello invictus, Christianam religionem sanctissime coluit, monasteriaque possessionibus ampliavit. Non tamen usque post mortem Theodori, tempore videlicet medio vacationis inter obitum Theodori et electionem Brithwaldi coronatus fuit, patebit inferius, quamvis aliqui libri contrarium habeant. fol. 46.

True date of his coronation.

De obitu sancti Theodori Archiepiscopi.

Death of archbishop Theodore, Sept. 19, 690.

111. Anno autem Incarnationis Dominicæ DCXC., anno sequenti quo Ceduualla et Caduualladrus Romæ defuncti sunt, Theodorus beatæ memoriæ archiepiscopus, senex et plenus dierum, id est, annorum octoginta[1] octo, defunctus est, quem se numerum annorum fuisse habiturum ipse jamdudum somnii revelatione edoctus suis prædicere solebat. Mansit autem in episcopatu annis viginti duobus, sepultusque est in præsenti ecclesia, cum prædecessoribus suis, in qua omnium Doru-

[1] *octuaginta* MS.

vernensium episcoporum deposita fuerant corpora. Hæc testatur Beda venerabilis, lib. quinto, "de Gestis," cap. viii.; ubi ista, quæ sequuntur, subjungit: "De "Theodoro," inquit, "una cum consortibus ejusdem sui "gradus recte veraciterque dici potest, quia corpora "ipsorum in pace sepulta sunt, et nomen eorum vivet "in generationes et generationes." Et statim sequitur: "Ut," inquit, "breviter dicam, tantum profectus "spirituales tempore præsulatus illius, quantum nun- "quam antéa potuere, cœperunt. Cujus personam, "ætatem, vitam,[1] et obitum epitaphium quoque monu- "menti ipsius versibus heroicis[2] palam ac lucide "cunctis illo advenientibus pandit; quorum primi sunt "isti:[3]

"*Epitaphium Theodori.*

"'Hic sacer in tumba pausat cum corpore præsul
Quem nunc Theodorum lingua Pelasga vocat.
Princeps pontificum, felix summusque sacerdos
Limpida discipulis dogmata disseruit.[4]
* * * * *
Namque diem nonam decimam September habebat,
Cum carnis claustra spiritus egreditur.
Alma novæ scandens felix consortia vitæ,
Civibus angelicis junctus in arce poli.'"

Item, de septem primis Anglicæ columnis ecclesiæ præmissis, in libro "de Corporibus Sanctorum" notantur isti versus:—[5]

"Septem primates sunt Anglis et protopatres,
Septem rectores septemque per æthra triones.
Septem sunt stellæ, nitet his hæc area cellæ,
Septem cisternæ vitæ septemque lucernæ."

---

[1] before *ætatem* in MB.

[2] MB. adds *triginta et quatuor.*

[3] *hi* MB.

[4] A large space is here left in MS., apparently for the twenty-six verses omitted in Bede.

[5] The copy of them in the "Monast. Angl." i. 82, new Ed., varies greatly from the present.

Commendatio ejusdem Theodori quod Ecclesiam Anglicanam ab hæresi Eutychetis[1] *servavit immunem, qua Ecclesia Constantinopolitana suo tempore maxime fuerat perturbata, et de susceptione quinque synodorum in sua synodo apud Hethfeld celebrata.* fol. 46 b.

Benefits conferred by Theodore.

112. Quanta autem et qualia beatissimus Theodorus in ecclesia Anglicana post mortem suam reliquit insignia, declarat Beda "de Gestis" a libri quarti principio usque ad nonum capitulum libri quinti. Prima enim Theodori synodus notatur sub præsenti Titulo, rubrica "de convocatione Episcoporum," eodem anno quo rex Egbertus obierat. Secunda synodus fuit anno Domini DCLXXX. apud Hethfeld, anno regis Lotharii septimo. Hanc synodum celebravit propter hæresim Eutychetis, qua ecclesia Constantinopoli multum fuit turbata, a cujus labe Anglicanam ecclesiam, Adriani abbatis adminiculo, observavit immunem.

Synod of Hethfeld, where the decrees of œcumenical councils were accepted.

113. In qua synodo susceptæ fuerunt sanctæ et universales quinque synodi beatorum et acceptabilium Deo patrum, de quibus fit in Canone[2] mentio, Distinctione xv., quas notat Beda, lib. iv. prætacto, cap. xv.[3] Theodorum in ista synodo suscepisse. Quarum prima fuit in Nicæa, in qua congregati fuerunt cccxviii. episcopi, contra Arium impiissimum et ejusdem dogmata. Secunda in Constantinopoli, in qua cl. contra vesaniam Macedonii et Eudoxii. Tertia in Epheso primo, cc. contra Nestorium. Quarta in Chalcedone, dcxxx. contra Eutychen,[4] et Nestorium. Inter alia enim concilia, istæ quatuor sunt venerabiles synodi quæ totam principaliter fidem complectuntur, quasi quatuor Evangelia, vel totidem Paradisi flumina. Quinta fuit in Con-

[1] *Euticetis* MS.
[2] *i.e.* "Decreti Prima Parte."
[3] *al.* c. 17.
[4] *Euticen* MS.

stantinopoli, tempore Justiniani minoris, contra Theodorum et omnes hæreticos. Suscepit etiam et sextam synodum, quam ibidem memorat Beda, quæ facta fuit in urbe Roma, in tempore Martini papæ, Indictione octava, imperante piissimo Constantantino, de qua habetur in Canone, Distinctione xvi.,[1] "Ex his."

John, the arch-chanter.

114. Intererat enim Theodori synodo vir venerabilis Johannes archicantor[2] ecclesiæ sancti apostoli Petri, et abbas monasterii beati Martini, qui nuper venerat a Roma per jussionem papæ Agathonis, duce reverentissimo abbate Biscopo, cognomine Benedicto, de quo sub Titulo vii., rubrica "de Nathanaele Abbate," mentio prænotatur. Hic enim præfatus Johannes synodum prætactam beati papæ Martini in Angliam attulit, jussu piissimi patris apostolici Agathonis, ob quam causam Theodorus synodum congregavit, in qua præsente eodem Johanne, inventa est fides ecclesiæ Anglicanæ in omnibus inviolata et catholica; datumque illi exemplar fuerat ecclesiæ referendum Romanæ, quo intelligere papa posset qualis esset status ecclesiæ, quam ab hæreticorum perfidia Theodori industria ac Adriani mirifica elegantia observabat. Ista enim synodo habita et finita, quanta ac qualia constituit ecclesiæ utilia longum esset referre, quorum usque in præsens virentia plantaria permanent fidei oculo intuenti.

carries to Rome a good report of the English church.

Theodore's "Liber Pœnitentialis."

115. Hic enim scripsit Librum Pœnitentialem, mirabili ac prudenti discretione distinguens modum singularum culparum. Contulit itaque, aliorum episcoporum ac sanctorum patrum consensu, piissimus Theodorus facultatem, excitabat fidelium devotionem et voluntatem, in quarumlibet provinciarum civitatibus, necnon villis ecclesias fabricandi, parochias distinguendi assensus eisdem regios procurando, ut, si qui sufficientes essent, et ad Dei honorem pro voto haberent super proprium

He promotes the building of churches and the formation of parishes.

---

[1] "Decreti Prima Parte," Dist. xvi. c. 6.

[2] *archicantator* MB. (p. 228.)

fundum ecclesias construere, earundem perpetuo patronatu gauderent. Si autem infra limites alicujus alterius dominii ecclesias facerent, ejusdem fundi notarentur domini pro patronis. Hoc autem factum est ut tenellæ adhuc ecclesiæ Anglicanæ structura celerius posset esse perfecta.

Theodore's final resting place at St. Augustine's.

116. Postquam igitur tam salubre nostræ dispo- fol. 47.
suerat fidei firmamentum, præter quod aliud nemo potest ponere; migrans ad cœlestia sepultus est, ut præmittitur, in præsenti ecclesia. Sed quia in porticu summi primicerii Augustini, suis prædecessoribus occupata, non poterat consepeliri, positus est in navi ecclesiæ juxta dextrum latus ipsius Augustini, junctus eidem exterius cui ille interius accubat parieti. Qualiter autem corporis sui fuit thurificatio redolens, post quadringentorum annorum curricula, remoto tumbæ ejus operculo, ita ut in claustrum ejus oblectatio erumperet, dicetur inferius sub Titulo Wydonis abbatis, ubi plenius de sanctorum translatione agetur.[1]

Testimony of Paul Warnefrid respecting him.

117. In hujus enim sanctissimi Theodori laudem scripsit Paulus[2] Longobardorum historiographus, per hunc modum: "Constantis," inquit, "sane imperatoris "tempore venerabilis Theodorus archiepiscopus, et Ad- "rianus abbas, vir æque doctissimus, a Vitaliano papa "missi in Britanniam plurimas ecclesias Anglorum "doctrinæ ecclesiasticæ fruge fecundarunt. E quibus "Theodorus archiepiscopus peccantium judicia, quantis

---

[1] This "Titulus" (XLIV.) was never completed (cf. Thorne, col. 1793); but the position of the tombs after the translation, which took place in 1091, is accurately marked in a coloured drawing inserted by the Author of the present MS., immediately after the unfinished Titulus (XLIV.) A copy of his drawing will be found in the "Monast. Angl." vol. i., after p. 120; and also in Hasted's "Hist. of Kent," iv. 654. In the former work it is entitled the "High Altar of the Abbey of St. Augustine's Canterbury, with the shrines, containing the reliques of Saints, which surrounded it."

[2] *i.e.* Paulus Warnefridi, "De Hist. Longobard." lib. v. c. xi. For *Constantis* read *Constantini*.

scilicet annis pro unoquoque peccato quis pœnitere " debeat, mirabili et discreta consideratione descripsit."

Vacavit autem sedes post mortem Theodori anno uno, novem mensibus, et duodecim diebus. Vacancy in the see.

De coronatione Wythredi regis, filii Egberti.

118. Anno Incarnationis Dominicæ DCXCI., Wythredus prætactus, filius Egberti, regni Cantiæ diademate sublimatur. Quod autem notatur regnum Cantiæ in Chronicis sex annis præcedentibus a successione regia claudicatum, sic omnino oportet intelligi, ut a prima infestatione Ceaduuallæ, cum Mulone fratre suo, dicti sex anni sic computentur, ut iste sit annus septimus, quo rex Cantiæ coronatur Wythredus. Ex his patebit totum tempus regiminis regis Edrici infra perturbatæ regiæ successionis, sive interpolatæ pacificæ possessionis, limites comprehensum. Rectification of the received chronology about Withred's coronation.

De electione Brythwaldi abbatis monasterii Reculverensis in archiepiscopum Cantuariensem.

119. Anno Incarnationis Domini DCXCII., primo die mensis Julii, anno regni regis Withredi secundo, electus est in archiepiscopum Cantuariæ Brithwaldus, qui fuit abbas in monasterio, quod juxta ostium aquilonale fluminis Genladæ[1] positum, Raculf nuncupatur. Hic enim, teste Beda, lib. v. "de Gestis," cap. viii., " scientia Scripturarum imbutus fuit,[2] ecclesiasticis- " que disciplinis simul et monasterialibus summe in- " structus, quamvis[3] prædecessori suo minime compa- Brithwald elected Archbishop, July 1, 692.

[1] Now *Inlade.*
[2] *sed et* MB.
[3] *tametsi* MB.

" randus." Ordinatus est autem anno Domini DCXCIII.,
June 29. tertio die Kalendarum Juliarum, Dominica, a Godwyno metropolitano episcopo Galliarum; et sedit in
Aug. 31. sede sua pridie Kalendarum Septembrium, Dominica. Hic utique, cooperante piissimo Adriano abbate, Theodori sanctissimi vestigia secutus est.

Withred's gifts to religious houses. 120. Horum namque sacris admonitionibus et doctrinis rex Wythredus, prout primitus a Theodoro fuerat informatus, in monasteriorum possessionibus ampliandis, suæ animæ saluti super omnia intendebat.

De carta Withredi regis pro terra quatuor aratrorum in Thaneto Æbbæ abbatissæ de Menstre, eodem anno quo Brithuualdus in archiepiscopum fuerat ordinatus, cujus cartæ tenor iste est: —

" In nomine Domini Dei Salvatoris! Ego Wythre-
" dus, rex Cantiæ, una cum conjuge mea Kynigitha
" regina, referens gratias Largitori bonorum Domino,
" qui dilatavit terminos nostros juxta paternam anti-
" quitatem, in commune pertractavimus aliquam par-
" tem terræ nobis collatæ ad vicem repende[re],[1] ne
" ingrati beneficiis videremur Largitoris nostri. Qua
" de re a præsenti die et tempore, tibi religiosæ Æbbæ
" abbatissæ Deoque dicatæ feminæ, terram juris nostri
" quæ sit est in insula Thæneti, quæ quondam appel- fol. 47 b.
" lata est Humantun, aratrorum quatuor, contulimus
" in perpetuum possidendam; ut cum omnibus ad
" eandem pertinentibus, pratis, campis, fontanis, silvis,
" piscariis, fluminibus, marisco, et quicquid ad supra-
" dictam terram pertinet, a quatuor partibus orientis,
" occidentis, aquilonis et meridiei, tuo usui ditionique

[1] Corrected from KC. (I. 42.)

" subjicias, teneas, possideas, dones, commutes, venun-
" des vel quicquid exinde facere volueris liberam ha-
" beas potestatem; successoresque tui defendant in
" perpetuum; nunquam me hæredesque meos contra
" hanc cartulam descriptionis nostræ aliquando esse
" venturos. Ad cujus cumulum etiam affirmationis,
" cespitem hujus supradictæ terræ super sanctum altare
" posui, et propria manu, pro ignorantia litterarum,
" signum sanctæ crucis in hac cartula expressi; sed
" et Kynygytha id ipsum fecit, principesque meos ut
" pari modo propriis manibus facerent rogavi, quorum
" nomina subtus annecta sunt. Si quis,[1] quod absit,
" contra hanc cartulam a me factam, vel hæredes mei
" contraire, præsumpserint, noverint se a participati-
" one corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi
" esse alienos, et a cœtu fidelium segregandos hic et
" in æternum. Quam sæpedictam cartulam scribendam
" dictavi, et tibi Eabbæ abbatissæ tradidi conservan-
" dam.

" Actum xvi. Kalend. Augusti, Indictione vii., anno July 17, 694.
" regni nostri tertio.

" ✠ Signum manus Wihtredi regis.
" ✠ Signum manus Kinigithæ reginæ.
" ✠ Signum manus Bernhardi.
" ✠ Signum manus Alhuuardi."

121. *Carta ejusdem Withredi regis de defensione hominum et rerum Mildredæ abbatissæ in Thaneto et successorum ejus, qui fuerint in regimine monasterii illius.*

" In nomine Domini nostri Salvatoris! Ego Wyth-
" redus rex Cantuariorum, anno quinto regni nostri,
" cum consilio[2] Brithuualdi archiepiscopi, Adriani ab-

[1] *quid* MS. | [2] *concilio* MS.

" batis, et omnium ecclesiasticorum graduum, una cum
" Gebmundo Rovesciestræ episcopo, dabo et concedo
" propinquæ meæ Mildrythæ abbatissæ, et suis succes-
" soribus futuris in regimine monasterii sui in Tha-
" neto, ut defensio ejus in hominibus, et in omnibus
" rebus sit, sicut regum antecessorum nostrorum fue-
" runt. Si quis autem hanc donationem meam mi-
" nuerit, sciat se separatum esse a societate sanctorum
" omnium.

Feb. 696. " Actum est hoc in loco qui dicitur Berkamystede,
" Indictione nona, anno regni nostri quinto, in mense
" Februarii.

" ✠ Signum manus Withredi regis donatoris.
" ✠ Signum manus Brithuualdi archiepiscopi.
" ✠ Signum Adriodi.
" ✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi.
" ✠ Ego Gemundus[1] expressi."

122. *Carta ejusdem Withredi regis eodem anno in mense Martio sequenti, de terra quinque aratrorum in Littelborne, quam donavit præsenti monasterio anno regni sui quinto.*

" Beneficiis Dei et Domini nostri Jesu Christi nobis
" collatis non immemores, ego Withredus rex Cantiæ,
" et conjux mea Adelburga, pro remedio animarum
" nostrarum, beati Petri apostolorum principis monas-
" terio, quod situm est in suburbano hujus Dorovernis
" civitatis, in quo præesse dignoscitur Adrianus abbas,
" huc missus ab apostolica sede, ejusque familiæ, quæ
" nunc atque futura est, terram juris nostri quinque
" aratrorum, quæ appellatur Littelburne, cum omnibus
" ad se pertinentibus, a præsenti die et tempore, a
" nostra jurisdictione transferentes in perpetuo tradi-

[1] *Gebmundus* KC. (I. 45.)

" mus possidendam, et quicquid exinde facere voluerit-
" tis vestri erit arbitrii, conditione interposita, ut
" nostri memoriam habeatis, tam in missarum solem-
fol. 48. " niis[1] quam in orationibus vestris, incessanter nobis
" misericordiam a Domino postulantes. Quisquis vero
" contra hanc largitatis nostræ donationem quolibet
" tempore contraire præsumpserit, noverit se, quis-
" quis ille sit, a participatione corporis et sanguinis
" Domini nostri Jesu Christi alienum, et a consortio
" fidelium segregandum, manente hac cartula nostræ
" donationis in sua nihilominus firmitate. Ad cujus
" confirmationem, pro ignorantia litterarum, signum
" sanctæ crucis expressimus, et testes ut subscriberent
" rogavimus.

" Actum in mense Martio, Indictione nona. March 696.

" ✝ Signum manus Wihtredi regis et donatoris.

" ✝ Signum manus Ethelburgæ reginæ et dona-
" tricis.

" ✝ Hoc ego Gemundus[2] episcopus expressi."

123. *Carta ejusdem Withredi regis Eabbæ abbatissæ de terra vocata Haeg quadraginta manentium.*

" Ego Wihtredus rex Cantuariorum, consentiente
" regina Ædilburga, atque [Berctuualdo][3] gratia Dei
" archiepiscopo non solum consentiente sed etiam per-
" suadente, una cum omnibus provincialibus principibus,
" anno regni mei sexto, secunda feria Aprilis, terram
" nominatam Haeg quadraginta manentium, pro anima
" mea atque meorum, absolutam ab omnium sæcula- April 2,
" rium dominorum [servitio],[3] in Dei tributum, abba- 697.
" tissæ Eabbæ in propriam possessionem atque mona-
" chilem regulam perenniter perdonavi, ut Deo ser-
" vientium preces sine mutatione pro vita mea prote-

[1] *solempniis* MS.

[2] KC. (I. 49,) corrects into *Gebmundus*.

[3] Supplied to complete the sense.

" lentur. Qui autem ausus fuerit aliquid aut auferre
" aut transmutare sine licentia possidentium, quod ab-
" sit, reddet rationem Christi Genitrici [1] Mariæ, in
" die Judicii, in cujus suffragio perdonavi. Quam per-
" donationem cum signo crucis ornatam omnium præ-
" sentium manus adfirmant, ut qui sine voluntate Dei
" refregerit audax, crux Christi super eum in vin-
" dictam veniat, nisi regulariter emendaverit.
" ✝ Archiepiscopi Berctualdi.
" ✝ Agesmundi.
" ✝ Wihtredi regis.
" ✝ Germani.
" ✝ Wihtgari.
" ✝ Gefredi.
" ✝ Cynyadi.[2]
" ✝ Guhtardi." [3]

Quod Withredus fundavit Monasterium sancti Martini apud Dovoriam.

Foundation of St. Martin's Monastery at Dover.

124. Is itaque rex Withredus monasterium sancti Martini apud Dovoriam fundavit, ut testatur Willelmus Malmesberiensis [4] "de Gestis Regum," lib. [i.] cap. xiv. Et secundum aliquos in eodem loco xxii. canonicos instituit sæculares, sed propter illorum execrabilem vitam, rex Angliæ Henricus Secundus, consilio Theobaldi archiepiscopi Cantuariensis, in monachorum ordinem idem monasterium transtulit, et ibidem novam ecclesiam construens, xiii. monachos de ecclesia Christi Cantuariæ introduxit.[5]

Reformation of it under Henry II.

---

[1] *Genetricis* MS.

[2] *Cynyathi* KC. (I. 50.)

[3] *Guthardi.* Ibid.

[4] This fact is not mentioned in the printed editions of William of Malmesbury; but allusion to it will be found in the various readings of some MSS. *See* Mr. Hardy's edition of the "Gesta Regum Anglorum," i. 23, n. 5.

[5] Cf. "Chronica Gervasii," col. 1341 ('Script. x.'); "Monast. Anglic." iv. 528.

De obitu Adriani Abbatis.

125. Anno Incarnationis Dominicæ DCCVIII. reverentissimus Adrianus hujus monasterii abbas septimus, cooperator in verbo Dei Theodori beatæ memoriæ archiepiscopi, quinto die Iduum Januarii defunctus est, et in præsenti monasterio, in ecclesia videlicet sanctæ Dei Genitricis, quam fundaveret rex Eadbaldus, sepultus fuit; qui postea, tempore Wydonis abbatis, in locum ubi modo jacet, translatus est cum aliorum sanctorum corporibus, ut patebit inferius declaratum. Hic enim fuit annus xli. ex quo a Vitaliano papa directus est cum Theodoro, ex quo autem Britanniam venit annus xxxix.— Death of Abbot Adrian, Jan. 9, 708. His resting place.

Epitaphium.

" Qui legis hos apices, Adriani pignora dices
Hoc sita sarcophago sua nostro gloria pago.
Hic decus abbatum, patriæ lux, vir probitatum,
Subvenit e cœlo, si corde rogetur anhelo."

Explicit Titulus octavus de sancto Adriano abbate vii.

Titulus IX.

De sancto Albino abbate.

Election of an English abbot;

1. Anno Dominicæ Incarnationis DCCVIII., mortuo contemplandæ recordationis abbate Adriano, modo et fol. 48 b. forma electionis juridicæ, quibus supra præsentis monasterii, monachorum consensu, sui prædecessores promoti fuerunt, successit venerabilis pater Albinus, natione Anglicus, primus qui de gente nostra ad regimen istius monasterii est electus; benedictusque est, secundum sanctissimi Augustini decretum præmissum, in præsenti monasterio a Brithuualdo archiepiscopo, Dominica in octavis Paschæ, quæ tunc fuit x. Kalend. Maii anno prætacto.[1] Hic enim discipulus fuit Theodori et Adriani, in tantum studiis Scripturarum institutus, ut Græcam linguam, teste Beda, lib. v. "de "Gestis," cap. xx., non parva ex parte, Latinam vero non minus quam Anglorum quæ sibi naturalis fuerat, noverit.

His benediction, April 22, 708.

His knowledge of Greek.

Assistance rendered by him to Bede in writing the Church History of England.

2. Hujus itaque Albini hortatu et adjutorio, venerabilis Beda, sæpe in titulum speculi evidentialis hujus monasterii memoratus, historiam "de Gestis" Anglorum composuit, prout idem in ejusdem libri Prologo sub his verbis testatur:—"Ut in his," inquit, "quæ scrip- "si . . . . omnibus auditoribus sive lectoribus hujus "historiæ occasionem dubitandi subtraham, quibus hæc "maxime auctoribus didicerim breviter enarrabo.[2] "Auctor ante omnes atque adjutor opusculi hujus Al-

[1] In 708, Easter fell on the 15th of April; so that the Sunday after would be 10 Kal. Maii. (April 22.)

[2] *intimare curabo* MB.

" binus abbas[1] reverentissimus vir per omnia doctis-
" simus extitit; qui in ecclesia Cantuariorum a beatæ
" memoriæ Theodoro archiepiscopo et Adriano abbate,
" viris venerabilibus atque eruditissimis, institutus,
" diligenter omnia quæ in ipsa Cantuariorum provincia
" vel etiam in contiguis ejusdem[2] regionibus a disci-
" pulis beati papæ Gregorii gesta fuere vel monumentis
" litterarum vel seniorum traditione cognoverat: et
" ea mihi de his quæ memoria digna videbantur, per
" religiosum Londoniensis ecclesiæ presbyterum Nothel-
" mum, sive litteris mandata sive ipsius Nothelmi
" viva voce referenda, transmisit. Qui videlicet No-
" thelmus postea Romam veniens, nonnullas ibi beati
" Gregorii papæ epistolas, simul et aliorum pontificum,
" perscrutato ejusdem sanctæ ecclesiæ Romanæ scrinio,
" permissu pontificis ejusdem Romanæ ecclesiæ Gregorii
" hujus nominis secundi,[3] invenit, reversusque[4] nostræ
" historiæ inserendas, cum consilio præfati Albini reve-
" rentissimi patris, attulit." Hæc ibi. Et paulo post subjungit: " Denique," inquit, " hortatu ipsius præcipue " Albini ut hoc opus aggredi auderem provocatus sum." Quanta autem industria hujus abbatis nostri Albini cum maturitate Brithuualdi archiepiscopi floruit, testimonium perhibent fidei catholicæ insignia in Christi ecclesiæ cultoribus.

3. *De carta Withredi regis de libertate ecclesiarum concessa, ut ab omni exactione publici tributi ac dispendio sint immunes.*

" Ego[5] Wihtredus, rex Cantiæ, consulens animæ meæ
" in posterum, hanc providentiam pro diversis calami-

[1] *abba* MB.

[2] *eidem* MB.

[3] *pontificis ejusdem . . . . secundi*] ejus qui nunc ipsi ecclesiæ præest Gregorii pontificis MB. The true reading is *tertii*, not *secundi*.

[4] MB. adds *nobis*.

[5] KC. (I. 51) prefixes; ✠ 'In nomine Domini Dei Salvatoris nostri, Jesu Christi!"

" tatibus imminentibus, ecclesiis Dei atque monasteriis,
" quæ in hac Cantia[1] consistunt, una cum consensu
" principum meorum quorum nomina subterscribenda
" sunt, facere curavi; ut ab omni exactione publici
" tributi atque dispendio vel læsione, a præsenti die
" et tempore, liberæ sint; mihique et posteris meis
" talem honorem vel obedientiam exhibeant, qualem ex-
" hibuerunt antecessoribus meis regibus, sub quibus eis
" justitia et libertas servabatur; et ut tam ego quam
" posteri mei in hac pia definitione[2] permaneant
" decerno; nec per quamlibet tergiversationem,[3] quæ a
" nobis et a prædecessoribus nostris recte indulta sunt
" concutiantur, sed ita ut jam[4] jamque dictum est, in fol. 49.
" perpetuum abhinc et deinceps, Domino gubernante,
" custodiantur. Ad cujus cumulum firmitatis, manu
" propria signum sanctæ crucis expressi, et reverentis-
" simum Brithwaldum archiepiscopum atque Gemun-
" dam[5] sanctissimum episcopum, quam etiam venera-
" biles presbyteros et religiosos abbates præsentes id
" idem[6] clarissimas abbatissas, hoc est, Hirmynhildam,
" Irmynburgam, Æbbam et Neriendam[7] ut subscribe-
" rent rogavi.

April 8, 719. " Actum die vi. Idus[8] Aprilis, anno regni mei
" xxviii., Indictione secunda, in loco qui appellatur
" Cillinc.[9]

" ✝ Ego Wihtredus rex Cantiæ ad omnia supra-
" scripta et confirmata,[10] atque a me dictata, propria
" manu signum sanctæ crucis, pro ignorantia littera-
" rum, expressi.

---

[1] *Cantica* MS.
[2] *diffinicione* MS.
[3] *transgressionem* KC.
[4] Wanting in KC. (I. 51), who followed in this Charter the Harleian MS. 686, fol. 167, which is a careless modern copy of the present MS. The charter is dated by Mr. Kemble, April 6, 699.
[5] *Ge*[*b*]*mundum* KC.
[6] *id idem*] etiam KC.
[7] *Æbbam et Neriendam*] et Aebbam reverendam KC.
[8] *Idus*] wanting in KC.
[9] *Cilling* KC.
[10] *confirmavi* KC.

" ✝ Ego Brihtuualdus archiepiscopus, ad omnia " suprascripta rogatus a Wihtredo rege, testis sub- " scripsi.

" ✝ Ego Gemundus episcopus rogatus testis sub- " scripsi.[1]

" ✝ Ego Tobias presbyter rogatus subscripsi.

" ✝ Ego Æna presbyter subscripsi.

" ✝ Ego Vinigeld presbyter rogatus subscripsi.

" ✝ Ego [2] Adrianus indignus monachus rogatus " testis subscripsi.

" ✝ Ego Ailmer abbas rogatus subscripsi.

" ✝ Signum manus Wihtgari.

" ✝ Signum manus Cyniadi.

" ✝ Signum manus Ecca.

" ✝ Signum manus Ueba.

" ✝ Signum manus Headda.[3]

" ✝ Signum manus Suitbaldi.

" ✝ Signum manus Surierdi.

" ✝ Signum manus Ædilfridi.

" ✝ Signum manus [4] Hagana.

" ✝ Signum manus Beornheardi."

De obitu Withredi regis Cantiæ.

4. Anno Dominicæ Incarnationis DCCXXV., Withredus rex Cantuariorum, post triginta et tres annos regni sui, defunctus est nono Kalendarum Maiarum, sepultusque est in præsenti ecclesia cum suis prædecessoribus regibus. Qui autem notant istum Withredum ultimum de regibus Cantiæ hic sepultum, hujus monasterii non bene respiciunt munimenta et cartas; prout

Death of King Withred, April 23, 725.

Not the last king buried at St. Augustine's.

[1] The remaining signatures are all wanting in KC.; their place being supplied by the words "cum aliis pluribus in codicello annotatis."

[2] The "signum crucis" wanting in MS.

[3] This signature is repeated in MS.

[4] *mag* MS.

inferius patebit per cartam Dunwaldi, sub Titulo undecimo, tempore Aldhuni abbatis, in qua rex Ethelbertus, Withredi filius, in præsenti ecclesia memoratur sepultus. Et nota quod iste Withredus solus in Cantia non regnavit, teste Beda, lib. v. " de Gestis," cap. viii. ubi tempore electionis Brithuualdi archiepiscopi in Cantia notat reges regnantes fuisse Withredum et Suefhardum.[1] Hic enim idem est qui prænotatur Suebardus sub octavo Titulo præcedente, rubrica " de generatione Suebardi."

Suefhard and Suebard the same person.

Æthelbert's gift of land to St. Mildred's Abbey.

5. Successit autem regi Withredo filius ejus Edbertus. Fuerunt autem Edberto duo fratres, Ethelbertus scilicet et Alricus. Ethelbertus vero, adhuc vivente patre suo Withredo, anno videlicet regni sui xxix., cum consensu ejusdem patris sui, xi die mensis Julii, dedit Mildredæ abbatissæ de Menstre terram unius aratri circa flumen de Liminæ, et tria jugera prati in loco qui dicitur Hammespot. Cujus cartæ tenor est iste :—

Carta Ethelberti filii regis Wythredi de terra unius aratri circa flumen Limenæ.

" In nomine Dei Salvatoris nostri Jesu Christi ! " Quoniam spes Christianorum hominum his mercedem " pollicetur æternam, qui, pro intuitu caritatis, servis et " ancillis Dei aliquod temporale subsidium misericor- " diter tribuunt, idcirco[2] ego Eathelbertus, filius glo- " riosi regis Withredi, cum consensu illius, terram unius " aratri circa flumen Limenæ, quam dudum possede- " rant qui in Ieccaham pro tempore habitabant, cum " omnibus ad se pertinentibus rebus, et tria jugera " prati in loco qui dicitur Hammespot, dedi et do " Mildrithæ religiosæ abbatissæ et venerabili familiæ

[1] " regnantibus in Cantia Uictredo et Suaebhardo " MB. (p. 255).

[2] *iccirco* MS.

" ejus, in perpetuum possidendam : a quibus id præ-
" mium potissimum quæro, ut memores mei assiduæ
fol. 49 b. " sint in orationibus suis, posterisque earum præcipi-
" piant hoc ipsum sedulo agere. Quisquis igitur suc-
" cessorum hæredumque meorum hoc tantillum et
" primitivum donum meum integrum illibatumque esse
" permiserit, mercedem benevolentiæ suæ et ipse a
" Deo, qui largissimus non tantum priorum actuum
" verum etiam et voluntatum bonarum Remunerator
" est, habeat. Si quis vero non permiserit, ipse ab
" eodem Domino, qui justissimus impiorum et volun-
" tatum et operum ultor est, vindictam percipiat,
" nisi prævenerit debitum illius judicium cum correc-
" tione dignissima.

" Actum die xi. Julii mensis, anno xxxiii regni July 11, 731.
" regis Wihtredi, Indictione vii.

" ✠ Ego Æthelbertus præsentem donationem meam
" signum sanctæ crucis scribendo firmavi ; testesque
" quorum nomina subter digesta sunt ut subscribe-
" rent petii.

" ✠ Ego Wihtredus rex Cantuariorum rogatus a
" dilectissimo filio meo Æthelberto præsentem dona-
" tionem illius consensi et subscripsi.

" ✠ Ego Berhtuualdus, gratia Dei archiepiscopus,
" expetitus ab inclyto Æthelberto, hanc donationem
" illius subscripsi.

" ✠ Ego Eadbertus ad petitionem carissimi ger-
" mani mei Æthelberti præsentem donationem ipsius
" consensi et subscripsi.

" ✠ Signum manus Putan testis.

" Hæc sunt pascua porcorum : Brentingesleag on
" Limen,[1] Weara-walde, Weoccing, Peorrocas, Hlossan-
" ham, on Oxnaiea anum wreðe, Brimes-beam, on Weo-
" wera wealde, and on Blean anum wreðe, and on
" Bocholte anum wreðe."

[1] The remainder of this sentence wanting in KC. (I. 85).

De obitu Brithuualdi archiepiscopi Cantuariensis.

Death of Archbishop Brithwald, Jan. 9, 731.

6. Anno Dominicæ Incarnationis DCCXXXI., Brithuualdus archiepiscopus, qui sedit annis xxxvii., mensibus vi., diebus xiv., longa consummatus ætate, defunctus est quinto[1] die Iduum Januarii, sepultusque est in præsenti ecclesia cum suis prædecessoribus, juxta beatissimi Augustini decretum. Pro quo, eodem anno, electus est Tatwynus in archiepiscopum, qui fuit de provincia Merciorum, cum fuisset presbyter in monasterio quod vocatur Brioduun;[2] consecratusque est in ecclesia sua Cantuariensi a viris venerabilibus Daniele Wentano, et Ingualdo Lundoniensi, et Ealdwyno[3] Rofensi episcopis, die decima Junii mensis, Dominica. Epitaphium autem Brithuualdi his versibus sculptum fuit :—

Consecration of his successor, June 10, 731.

Epitaphium Brithuualdi archiepiscopi.

" Stat sua laus feretro, Brithuualdi stat sua metro,
Sed minor est metri laus omnis laude feretri,
Laude frequentandus pater hic, et glorificandus;
Si prece flectatur, dat ei qui danda precatur."

De Tatwini archiepiscopi commendatione.

Tatwin's friendly relations with Abbot Albinus.

7. Fuit itaque Tatwynus archiepiscopus, teste Beda, lib. v. "de Gestis," cap. xxiii., vir religione insignis, sacris quoque litteris nobiliter instructus. Albino enim abbati præsentis monasterii unanimi fuit voto in visceribus caritatis conjunctus.

---

[1] MB. (p. 283,) omits *quinto*, and so makes Brithwald to have died Jan. 13.

[2] Now *Bredon* in Worcestershire.

[3] Alduin was really bishop of Lichfield, and the fourth consecrator Aldwulf bishop of Rochester.

De obitu Albini abbatis octavi.

8. Anno enim Dominicæ Incarnationis DCCXXXII., venerabilis pater Albinus, hujus monasterii abbas octavus, post xxiv. annos sui regiminis, ultimum diem clausit, anno regni regis Edberti, filii Withredi, septimo; sepultusque est in ecclesia sanctæ Dei Genitricis, juxta beatum Adrianum prædecessorem suum ac magistrum eximium; sed successu temporis in translatione sanctorum, tempore Widonis abbatis, translatus est, positusque in muro retro altare sancti Gregorii papæ, ubi usque in præsens corpoream pausam habet. Super cujus tumbam annotati fuerant isti versus sequentes :— Death of Albinus, 732: his final resting-place.

Epitaphium Albini.

" Laus patris Albini non est obnoxia fini;
Gloria debetur sibi quam sua vita meretur.
Multa quippe bonos imitans virtute patronos,
Abbas efficitur bonus hic et honore potitur."

Explicit Titulus nonus.

Titulus X.

De Northbaldo abbate nono.

Election and benediction of the new abbot, 732.

1. Anno Dominicæ Incarnationis dccxxxii., post obitum sanctæ memoriæ Albini abbatis, anno septimo Edberti, filii regis Wythredi, Northbaldus præsentis congregationis monachus, petita ab eodem rege licentia et obtenta, secundum sanctissimi Augustini episcopi sæpedictum decretum, eodem modo quo sui sancti prædecessores, in abbatem hujus monasterii electus est, et a Tatwino archiepiscopo in præsenti ecclesia benedictus. fol. 50.

Additional endowments.

2. Hujus enim tempore plura huic monasterio ac toti ecclesiæ Anglicanæ beneficia sunt collata. Hic enim cum Tatwino archiepiscopo cultor agri Dominici fuerat imitandus, qui vitia pro viribus extirpando virtutum seminaria spargere intendebat. Horum enim industriæ imputatur, quod reges et magnates quamplures, impudicitiis et voluptatibus dediti, litteris tam pontificum Romanorum, quam cardinalium, quam etiam aliorum episcoporum a sede apostolica legatorum, fuerant refrænati. Quarum unam, ad exemplum futurorum, huic operi inserere volui, quæ missa fuerat a Bonifacio archiepiscopo, legato Germanico Romanæ ecclesiæ, Ethelbaldo regi Merciorum, de qua fit in "Canone"[1] mentio, Distinctione lvi., "Si gens Anglorum;" cujus quidem epistolæ tenor est iste:—

Rebukes administered to the English kings for their licentiousness.

---

[1] "Decreti Prima Parte, Dist. LVI., c. 10." This letter will be found entire in the Works of Bonifacio, ed. Giles. i. 132 sq. The version of it, as given by our Author, is very much condensed.

3. *Epistola Bonifacii archiepiscopi, Germanici legati ecclesiæ Romanæ, ad Ethelbaldum regem Merciorum.*

Letter of St. Boniface on this subject.

" Domino carissimo, et in Christi amore cæteris regibus Anglorum præferendo Ethelbaldo, Bonifacius archiepiscopus, legatus Germanicus Romanæ ecclesiæ, perpetuam in Christo caritatis salutem. Confitemur coram Deo quia quando prosperitatem vestram et fidem, et bona opera audimus lætamur. Quando autem aliquid adversum, vel in eventu bellorum, vel de periculo animarum, de vobis cognoscimus tristamur. Audivimus enim quod eleemosynis intentus furta et rapinas prohibeas, et pacem diligis et defensor viduarum et pauperum es; et inde Deo gratias agimus. Quod vero legitimum matrimonium spernis, si pro castitate feceris, esset laudabile; sed quia in luxuria et adulterio quoque cum sanctimonialibus volutaris, est vituperabile et damnabile. Nam et famam gloriæ vestræ coram Deo et hominibus confundit, et inter idolatras constituit, quia templum Dei violasti. Quapropter, fili carissime, pœnitere et memorare quam turpe sit, ut tu qui multis gentibus, dono Dei, dominaris ad injuriam ejus sis libidinis servus.

" Audivimus etiam quod optimates pæne et omnes gentes Merciorum, tuo exemplo, legitimas uxores deserant, et adulteras et sanctimoniales constuprent. Quod quam sit peregrinum ab honestate doceat vos alienæ gentis institutio. Nam in Antiqua Saxonia, ubi nulla est Christi cognitio, si virgo in paterna domo vel maritata, sub conjuge, fuerit adulterata, manu propria strangulatam cremant, et supra fossam sepultæ corruptorem suspendunt; aut cingulo tenus vestibus abscissis flagellant eam castæ matronæ, et cultellis pungunt, et de villa in villam missæ occurrunt novæ flagellatrices, donec interimant.

" Insuper et Winedi,[1] quod fœdissimum est genus
" hominum, hunc habent morem, ut mulier, viro
" mortuo, se in rogo cremari pariter arsura præ-
" cipitet.

" Si ergo gentiles, Deum ignorantes, tantum zelum
" castimoniæ habent, quid tibi convenit, fili carissime,
" qui Christianus et rex es? Parce ergo animæ tuæ,
" parce multitudini populi tuo pereuntis exemplo, de
" quorum animabus redditurus es rationem. Attende fol. 50 b.
" et illud, quod si gens Anglorum, sicut in Francia
" et Italia ab ipsis paganis nobis improperatur, spretis
" legitimis matrimoniis per adulteria defluit, et nasci-
" tura de tali commixtione sit gens ignava et Dei
" contemptrix, quæ perditis moribus patriam pessum-
" det, sicut Burgundonibus et Provincialibus et His-
" panis contigit, quos Saraceni multis annis infestarunt
" propter peccata.

" Præterea nunciatum est nobis, quod multa privi-
" legia ecclesiarum et monasteriorum auferens, ad hæc
" audenda duces tuos exemplo provoces. Sed recogita,
" quæso, quam terribilem vindictam Deus in anteriores
" reges exercuit, hujus culpæ conscios, quam in te
" arguimus. Nam Ceolredum, prædecessorem tuum,
" stupratorem sanctimonialium et ecclesiasticorum pri-
" vilegiorum fractorem, splendide cum suis comitibus
" epulantem spiritus malignus arripuit, et sine confes-
" sione et viatico, cum diabolo sermocinanti et legem
" Dei detestanti, animam extorsit. Osredum quoque,
" regem Deirorum et Berniciorum, earundem culparum
" reum, ita effrenum egit, ut regnum et juvenilem
" ætatem contemptibili morte amitteret. Karolus[2]
" quoque, princeps Francorum, monasteriorum multo-

---

[1] *Wideni* MS. The allusion is to the Veneti, or Wends.

[2] This allusion to Charles Martel is not contained in the printed works of Boniface (as above). The rest of the Letter, as here given, is also entirely different.

" rum eversor, et ecclesiasticarum pecuniarum in usus
" proprios commutator, longa torsione et verenda
" morte consumptus est.

" Quapropter, fili carissime, paternis et subnixis pre-
" cibus deprecamur, ut non despicias consilium patrum
" tuorum, qui pro Dei amore celsitudinem tuam appel-
" lare satagunt. Nihil enim bono regi salubrius quam
" si talia commissa cum arguuntur libenter emendentur;
" quia per Salamonem dicitur; 'Qui diligit disciplinam
" diligit sapientiam.' Ideo, fili carissime, ostendentes
" consilium contestamur et obsecramus, per viventem
" Deum et per Filium ejus Jesum Christum, et per
" Spiritum Sanctum, ut recorderis quam fugitiva sit
" præsens vita, et quam brevis et quam momentanea
" delectatio spurcitiæ carnis, et quam ignominiosum sit
" ut brevis vitæ homo mala exempla in perpetuum
" posteris relinquat. Incipe, ergo, melioribus moribus
" vitam componere, et præteritos errores juventutis
" corrigere, ut hic coram hominibus laudem habeas,
" et in futuro æterna gloria gaudeas. Valere celsitudi-
" nem tuam in bonis moribus et proficere [1] optamus."

Subsequent munificence of Æthelbald.

4. Dedit autem idem Ethelbaldus, rex Merciorum, post receptionem istarum litterarum a prædicto Bonifacio archiepiscopo Magociensi,[2] qui fuit Anglicus natione, qui postea martyrio fuerat coronatus, ecclesiis ac monasteriis Anglorum possessiones, libertates et beneficia plurima. Mildredæ vero abbatissæ de Menstre in insula Thaneti dedit libertatem thelonei ac totam exactionem navis earum sibi et antecessoribus suis jure publico in Londoniensi portu primitus competentem, cartaque sua confirmavit. Cujus tenor est iste:—

Grant to St. Mildred's Abbey.

[1] *perficere* MS.
[2] *i.e.* Mentz or Mayence. We should probably read *Magonciense* (Maguntiense).

"In nomine Domini Dei Salvatoris nostri Jesu Christi! " Si ea quæ quisque, pro recipienda a Deo mercede, " hominibus verbo suo largitur et donat, stabilia jugi- " ter potuissent durare, supervacaneum videretur ut " litteris narrarentur ac fulcirentur; sed dum ad pro- " banda donata ad convincendumque volentem donata " infringere nihil prorsus robustius esse videtur, quam " donationis [cartula][1] manibus auctorum ac testium " roborata,[2] non immerito plurimi petunt, ut quæ eis " præstita dignoscuntur paginaliter confirmentur: quo- " rum postulationibus tanto libentius tantoque promp- " tius consensus præbendus est, quanto et illis qui " precatores sunt utilior res secundum hoc visibile sæ- fol. 51. " culum nunc impertitur, et illis qui concessores exis- " tunt, pro impertito opere pietatis uberior fructus " secundum invisibile postmodum tribuetur. Quam- " obrem ego Æthelbaldus, rex Merciorum, præsentibus " apicibus indico me concessisse atque donasse, pro " animæ meæ salute, Mildrithæ religiosæ abbatissæ " ejusque venerabili familiæ, quæ una cum ea conver- " satur in Insula Thænet, totam exactionem navis earum " mihi et antecessoribus meis jure publico in Lun- " doniensi portu prius competentem, quemadmodum " mansuetudinem nostram rogarent. Quæ concessio " atque donatio ut in perpetuum firma et stabilis sit, " ita ut nullus eam regum vel optimatum, vel the- " lonearium, vel etiam juniorum quilibet ipsorum, " in parte aut in toto, in irritum præsumat ut possit " adducere, manu propria signum sanctæ crucis subter " in hac pagina faciam, testesque ut subscribant petam; " proculdubio sperans, quia sicut ego quod popos- " cerunt libenter concessi, sic illæ quod promiserunt " erga orationes pro me ibidem celebrandas imple- " bunt fideliter. Quisquis igitur id quod pio animo

[1] Supplied to complete the sense in KC. (i. 116).

[2] *roborate* MS.

" donavi ita ut donatum est illibatum permanere per-
" miserit, habeat communionem beatam cum præsente
" Christi ecclesia atque futura. Quisquis autem non
" permiserit, separetur a societate non solum sanctorum
" hominum, sed etiam angelorum, manente hac dona-
" tione nostra in sua firmitate coram universis qui recta
" diligunt et custodiunt.

" Actum est die iv. Kal. Novemb., anno xxii.[1] regni Oct. 29,
" mei, Indictione xv., in loco qui dicitur Willanhalch. 747 (?)

" Ego Ædbaldus, rex Merciorum, hanc donationem
" meam firmavi et subscripsi manu mea.

" ✝ Signum manus Wori.
" ✝ Signum manus Cottan.
" ✝ Signum manus Cinrici.
" ✝ Signum manus Wilfrid.[2]
" ✝ Signum manus Lullan.
" ✝ Signum Cuthredi.
" ✝ Signum manus Oban."

De episcopis diversarum provinciarum Angliæ ultra quorum tempora Beda venerabilis non scribebat.

5. Præsidebant itaque hoc tempore, ut testatur Beda, ultimo capitulo[3] libri sui " de Gestis," ecclesiis Cantuariorum, Tatwynus in Dorovernia, Aldwlfus in Rofecestria. Provinciæ Orientalium Saxonum Yngualdus episcopus; provinciæ Orientalium Anglorum Aidbertus[4] et Hadulacus episcopi; provinciæ Occidentalium Saxonum Daniel et Fordherus episcopi; provinciæ Merciorum episcopus Ealdwinus; et eis populis, qui ultra amnem Sabrinam ad occidentem, habitant, Walcstod

Names of bishops who flourished before 734.

[1] This date has been corrected or tampered with, like many others in the MS. Mr. Kemble reads "anno xxxi." which corresponds with the Indiction; but in the next Charter, which is said to have been granted on the same day of the same year, the date is there given " iv. Kal. Novemb. anno xxi."

[2] *Uuilfrith* KC.

[3] *al.* c. xxiii. The following paragraphs are nearly all taken from Bede.

[4] *Aldberct* MB.

episcopus; provinciæ Huiccorum Wilfridus episcopus provinciæ Lindisfarorum Kenebertus[1] episcopus. [Episcopatus][2] insulæ Wectæ ad Danielem episcopum Wentæ civitatis pertinebat. Et hæ omnes provinciæ cæteræque australes usque ad Humbræ fluminis confinium, cum suis regibus, Merciorum regi Ethelbaldo prætacto subjectæ fuerunt. Provinciæ vero Northanimbrorum, cui rex præfuit Ceolwlfus, quatuor tenebant episcopi præsulatum: Wilfridus in Eboracensi ecclesia, Æthelualdus in Lindisfarnensi, Ælcca in Hagustaldensi, Pecthelm in ea quæ Candida Casa vocatur, quæ tunc, multiplicatis fidelium populis, in sedem pontificatus addita ipsum primum antistitem habuit. Pictorum quoque natio hoc tempore pacem cum gente Anglorum habuit, et catholicæ fidei particeps existere cum universali ecclesia congaudebat. Scoti etiam, qui Britanniam incolebant, suis contenti finibus, nihil contra gentem Anglorum insidiarum moliebantur aut fraudium.[3] Britonum quamvis maxima ex parte domestico sibi odio gentem Anglorum ac totius ecclesiæ catholicæ statum moribus improbis[4] impugnabant, tamen et Divina sibi et humana prorsus resistente virtute, in nullo[5] cupitum potuerunt propositum obtinere; qui quamvis ex parte sui fuerunt juris, aliqua[6] tamen ex parte Anglorum servitio fuerant mancipati. Qua arridente pace ac serenitate temporum, plures in gente

The Picts.

The Scots.

The Britons.

fol. 51 b.

Spread of monasti-

[1] *Cyniberct* MB.

[2] Supplied from MB. The punctuation of the MS. is here extremely vicious, making Wilfrid the bishop of Lindisfarne and Cynibert bishop of the Isle of Wight. After *civitatis* it adds *provincia*, and after *pertinebat* adds *Australium Saxonum*, so as to place the province of the South Saxons under the jurisdiction of Bishop Daniel. The presence of these words is explained by the following sentence of Bede, which comes immediately after *Wentæ civitatis*:—"Provincia Australium Saxonum jam aliquot annis absque episcopio manens, ministerium sibi episcopale ab Occidentalium Saxonum antistite quærit."

[3] *fraudum* MS.

[4] *Pascha minus recte moribusque improbis* MB.

[5] *neutro* MB.

[6] *nonnulla* MB.

Northanimbrorum, tam nobiles, quam privati, se suosque liberos, depositis armis satagebant magis, accepta tonsura, monasterialibus ascribere votis, quam bellicis studiis exercere. Hic enim fuit status, tempore Tatwini archiepiscopi et Northbaldi abbatis, totius Britanniæ anno adventus Anglorum in Britanniam cclxxxviii., adventus Augustini cxxxvii., Dominicæ autem Incarnationis anno DCCXXXIV. cism in Northumbria.

6. Hoc enim anno obiit venerabilis Beda, vii. Kalendas Junii, in festo videlicet sanctissimi protodoctoris nostri Augustini: quod ex Divina creditur providentia ordinatum, ut ille qui præter xxxv. librorum volumina, Gesta gentis Anglorum, in xxxvi° volumine in quinque libros distincta, scribere studuit, ab Anglorum apostolo eodem die, quo ipse ad cœlestia de terrenis migravit, revolutis centum viginti novem annis, felici pro meritis supportari obitu mereretur. Sepulta enim est cum eo gestorum Anglorum omnis pæne certa notitia usque ad præsentia tempora; prout suis temporibus Willelmus Malmesberiensis, lib. i. cap. xlviii. scribebat, ita quod nullus Anglorum scriptorum, ejus sollicitus fuit sequax, qui gestorum luculentam lineam continuare studebat. Pigro enim successit pigrior; et sic in gente nostra studiorum detepuit omnis fervor, ut pigerrimi pigrioribus succedere nunc videntur. Death of the Venerable Bede, May 26, 734; his literary labours. Subsequent decay of literature.

7. Hactenus utique ab hujus venerabilis patris Bedæ imitando dictamine stilum traxi, quo quasi sidere præ-lucente absque offendiculo pergere potui: nunc autem pæne omni forinseca certitudine destitutus, tenebras ignorantiæ crassas palpo, cum nulla lucidi chronicatoris meo conceptui præ via stat lucerna. Aderit tamen, ut spero, lux gratiæ dirigens secundum suum eloquium gressus meos, quo propositam scribendi seriem observabo; cum unum tale directivum intrinsecum, quod in archivis præsentis monasterii reperi, habeo, quale non plures audeo dicere nostræ gentis chronicatores prævii habuerunt: cui in tanto tutius arbitror adhærendum, The Author now left mainly to the guidance of archives in St. Augustine's.

quanto papalibus ac regalibus munimentis, cum bullarum ac cartarum signis et chirographis perpenditur roboratum. Meo igitur conceptui satis claret, quia mediantibus meritis nostri protodoctoris sanctissimi Augustini, aliorumque sanctorum in præsenti monasterio pausam corpoream habentium, plura quæ priscorum negligentia ac vetustate interpolata fuerunt, nec ordine debito a scriptoribus annotata, in ordinem debitum, Altithroni providentia, attingens a fine usque ad finem fortiter disponensque omnia suaviter redigi faciet, adeo ut matura ac circumspecta posteritas hæc fraterna habita et reformata non sinet deinceps penitus abolenda deleri.

De prætacto Ethelbaldo rege Merciorum qui dedit, die et anno quibus supra in carta præcedente, Mildrithæ abbatissæ de Menstre navis onustæ transvectionis censum, et concessit ut ubique in regno libera de omni regali tributo maneat, et carta sua confirmavit.

8. Cujus tenor est iste :—

" Ego Ethilbaldus [rex] Merciorum Deo Omnipotenti
" gratiarum actiones in quantum possum persolvo, qui
" me ad tantum sublimitatis gradum eligere dignatus
" est, de tam humili et inquieta vita quam per tot an-
" norum spatia transegi. Idcirco pro remedio animæ
" meæ, mihi in potestatem redacta, et pro munificen-
" tia sanctarum orationum servarum et ancillarum
" Dei, largifica munera summi Salvatoris Domini nostri
" Jesu Christi libenter ecclesiis Dei impendo, et tibi fol. 52.
" Mildrithæ abbatissæ singulariter et ecclesiæ tuæ,
" navis onustæ transvectionis censum qui a thelonearíis
" nostris tributaria exactione impetitur, perdonans
" attribuo ; ut ubique in regno nostro libera de omni
" regali fiscu et tributo maneat. Si quis hanc dona-

" tionem a nobis perdonatam infringere, vel in maximo
" vel in modico tentaverit, sciat se alienum a nostra
" communione, et maxime a cœtu sanctorum, manere.
" ✝ Signum manus Æthilbaldi.
" ✝ Signum manus Cuthrædi.
" ✝ Signum manus Selerædi.
" ✝ Signum manus Worres.
" ✝ Signum Cottin.[1]
" ✝ Signum manus Cynrices.
" ✝ Signum manus Wlfridi.
" ✝ Signum manus Lullan.
" ✝ Signum manus Oban.
" Actum est[2] die iv. Kalend. Novembris, anno xxii. Oct. 29, 747 (?)
" regni nostri, in loco qui dicitur Willanhalch."

De Obitu Tatwini Archiepiscopi.

9. Anno Domini DCCXXXV., ultimo die mensis Julii sanctæ memoriæ Tatwinus archiepiscopus, postquam sedisset annis tribus, ab hac luce temporali transiit ad æternam. Super cujus tumbam epitaphium datur tale :— [3] Death of archbishop Tatwin, July 31, 735;

" Pontificis glebæ Tatwini, Cantia, præbe
Thura, decus, laudes, e cujus dogmate gaudes.
Hujus doctrina caruisti mente ferina,
Et per eum Christi portare jugum didicisti."

Sepultusque est cum suis sanctis prædecessoribus in præsenti ecclesia, juxta sanctissimi Augustini decretum. his resting-place.

---

[1] *Cottam* KC. (I. 101.)

[2] On the dating of this Charter, see above, p. 307, n. 1. The difference in the present case is that we have Indiction.

[3] Marginal addition : " Obitus Tatwini archiepiscopi anno regni regis Edberti x."

De sancto Nothelmo Archiepiscopo.

Nothelm, formerly archpriest of St. Paul's:

10. Successit Tatwyno archiepiscopo vir notissimæ sanctitatis, nomine Nothelmus, archipresbyter Sancti Pauli Londoniæ, cujus eximiæ sanctitati optime convenit nomen suum. Dicitur enim Nothelmus, quasi 'notus 'almus.' Hic enim est ille, de quo præmittitur in principio Tituli noni, rubrica "de sancto Albino[1] abbate," qui Romanam curiam adiit et ejusdem sedis scriniis, permissu papæ Gregorii tertii, perscrutatis, quanta notabilia invenire potuit convenientia historiæ Anglicanæ ad patriam regressus Bedæ venerabili detulit; qui hortatu Albini abbatis historiam composuit Anglicanam. Ex quo satis claret, quantæ fuerat auctoritatis, qui perscrutari Romanæ sedis arcana ante assumptum archiepiscopatus officium permissus est. Hujus enim vitæ sanctitas et magnificentia perpendi poterit in libro "de Corporibus Sanctorum," et in aliis sparsim libris. Rexit autem ecclesiam suam feliciter quinque annis, abbati hujus monasterii Nothbaldo, sicut sancti prædecessores sui abbatibus præcedentibus, in vinculo caritatis, conjunctus.

his journey to inspect the Roman archives.

De Obitu Nothelmi Archiepiscopi.

Death of Nothelm, Oct. 17, 740.

11. Anno Domini DCCXL., xvi. Kalend. Novembris, Nothelmus archiepiscopus, completo ministerii sui cursu, transiit ex hoc mundo ad regnum cœleste, sepultusque est in præsenti ecclesia cum prædecessoribus suis. Cujus hic tumbæ epitaphium sequitur:—[2]

"Hac scrobe Nothelmus jacet archiepiscopus almus,
Cujus vita bono non est indigna patrono.
Cunctis iste bonis par in bonitate patronis,
Protegit hic justos vigili munimine custos."

---

[1] *Nothbaldo* MS.

[2] Marginal addition: "Obitus Nothelmi archiepiscopi anno regni regis Edberti xv."

De Cuthberto Archiepiscopo.

12. Defuncto Nothelmo, electus est in archiepiscopum Cuthbertus, qui tunc fuit Merciorum episcopus apud Herefordum. Quo tamen die, vel quo loco, vel a quo sit præsule consecratus, certum per chronicas, nec de illo nec de aliquo alio Cantuariæ archiepiscopo usque ad Lanfrancum, poterit infallibiliter reperiri: eo quod post Bedam venerabilem vix usque ad Marianum Scotum, qui circa annum Domini M.LX. inclusus est in Fuldensi monasterio, aliquis studiosus successerat chronicator.

Archbishop Cuthbert.

Paucity of materials for writing the lives of this and subsequent archbishops.

fol. 52 b. 13. Hic enim Cuthbertus archiepiscopus, qui successit Nothelmo anno Dominicæ Incarnationis DCCXL., annoque Edberti regis Cantiæ decimo quinto, contemporaneus fuit Bonifacii archiepiscopi Magociensis,[1] de quo sub præsenti Titulo mentionem feci, qui monitu ejusdem Bonefacii et ope prætacti Ethelbaldi, regis Merciorum, pro vitiis compescendis, anno Domini DCCXLVII., prope locum, qui vocatur Clovesho, concilium sive synodum celebrari fecit. Cujus synodi tenorem notat Willelmus Malmesberiensis, lib. i. cap. iii.[2] Misit enim idem Bonifacius eidem Cuthberto archiepiscopo Epistolam,[3] hoc adjiciens ut clericos et sanctimoniales de tenuitate et pompa vestium argueret.

Cuthbert's correspondence with Boniface.

Council of Cloves-hoo, 747.

14. Præterea ne miraretur [aliquis] quod alienum negotium ageret, cum sua nihil interesset quomodo et quibus moribus Anglorum gens viveret, sciat[4] se a Gregorio papa tertio sacramento astrictum, ne conterminarum gentium mores Apostolicæ notitiæ subtraheret. Nec inanes esse tanti viri epistolæ potuerunt; quas ille legationis suæ memor, compatriotarum amoris intuitu, vigilatis sensibus emittebat. Nam et Cuthbertus et rex

Reformatory zeal of Boniface; its practical effect.

---

[1] *Magociensi* MS., *i.e.* Moguntiense: see above, p. 305, n. 2.

[2] *i.e.* "De Gestis Pontificum," in the "Script. post Bed." p. 197.

[3] Bonif. Opp. I., 139 sq. ed Giles.

[4] *sciret* MS.

Merciorum Ethelbaldus, concilium coegere, emendaturi superflua quæ ille increpasset. In eodem enim concilio statutum inter alia fuerat, ut festivitas beatissimi Gregorii et sanctissimi Augustini protodoctoris Anglorum in ecclesia celebranda de cætero fieret. Concessit autem idem rex Ethelbaldus, ut omnia monasteria et ecclesiæ regni sui a publicis vectigalibus in operibus et oneribus absolvantur, nisi in structionibus arcium vel pontium, quæ relaxari non solent, contingat.

Æthelbald's grant to the abbey of St. Mildred.

15. Præterea concessit Eadburgæ abbatissæ de Menstre in Thaneto, quæ successit Mildredæ, unius navis dimidium vectigal atque tributum, quod suum erat, ac carta sua regia confirmavit. Cujus tenor est iste :—

Carta Ethelbaldi regis Merciorum Edburgæ abbatissæ, qua donavit eidem dimidium vectigal unius navis et tributum, quod sibi de jure spectabat.

" In nomine Domini Salvatoris nostri ! Omnem " hominem qui secundum Deum vivit, et remunerari " a Deo sperat et optat, oportet ut piis precibus as- " sensum ex animo hilariter præbeat, quomodo certum " est tanto facilius ea quæ ipse a Deo poposcerit " consequi posse, quanto et ipse libentius hominibus " recte postulata concesserit; quod tunc bonorum om- " nium Largitori Deo acceptabile fit, cum pro ejus " amore et utilitate famulantium ei peragitur. Quo- " circa ego Æthilbaldus [rex][1] Merciorum, juxta peti- " tionem vestram, tibi Eadburgæ abbatissæ tuæque " familiæ conversanti in monasterio beatæ Dei Geni- " tricis Mariæ, quod situm est in insula Taneti, nec- " non et in monasterio apostolorum Petri et Pauli, quod " tu ipsa non longe a prædicto monasterio construxisti, " unius navis, quod a Leubuco[2] nuper emisti, dimidium " vectigal atque tributum, quod meum erat, pro intuitu

[1] Added to complete the sense. | [2] KC. (I. 118) reads *Leubuco.*

" supernæ mercedis, et amore consanguinitatis religiosæ
" abbatissæ Mildredæ, cujus venerabile corpus a priori
" sepultura translatum in ipso monasterio apostolorum
" decenter posuisti, accipiendum possidendumque æter-
" na donatione concedo : et cuicumque volueritis hære-
" dum successorumque vestrorum, seu quolibet homi-
" num, hoc ipsum de jure in re vestra perdonare
" liberam habeatis potestatem. Hinc igitur præcipio
" ac precor in nomine Dei Omnipotentis, patriciis,
" ducibus, comitibus, thelonearíis, actionariis ac reli-
" quis publicis dignitatibus, ut hæc inoffense donatio
" per præsentes ac posteros percurrat : si autem conti-
" gerit, ut navis ista disrupta ac confracta sit, vel
" etiam vetustate detrita, aut omnino (quod absit)
fol. 53. " naufragio perdita, tunc quoque ad cumulum hujusce
" donationis hoc addo et concedo, ut alia in hujus
" donationis locum et conditionem, construatur et ha-
" beatur. Et hoc non solum me vivente in hac vita,
" sed etiam post obitum meum per succedentes semper
" generationes præcipio, et per Christum Jesum, ju-
" dicem omnium, postulo fieri. Quisquis vero hære-
" dum successorumque meorum, vel aliorum quilibet
" hominem, sive sæcularium, sive ecclesiasticorum, huic
" piæ donationi nostræ in aliqua re contraire quoquo
" tempore fuerit ausus, noverit se, quisque ille sit,
" audacis[1] malitiæ suæ rationem esse redditurum coram
" Omnipotente Domino nostro, qui judicabit orbem
" terræ in æquitate, reddens unicuique secundum
" opera sua, Jesus Christus Filius Dei, Filiusque Sanctæ
" Mariæ semper Virginis, cujus scilicet [nomen ?] in præ-
" fato monasterio sacris atque magnificis indesinenter
" die noctuque frequentatur et adoratur precibus, Judex
" sæculi ipse Jesus Christus Dominus noster, Amen.
" Igitur manente hac cartula in sua semper firmitate,

---

[1] *audaci* MS.

" quam propria manu sacro signaculo roborare curavi,
" et testes nonnullos ut id ipsum consentientes agerent
" feci, quorum nomina infra tenentur.

" Actum mense Maio in civitate Lundonia, Indic-
" tione xiv., anno ab Incarnatione Christi DCCXLVIII.

" ✠ Ego Æthilbaldus rex Merciæ suprascriptam do-
" nationem meam signo sanctæ crucis, in hac cartula
" expresso, diligenter confirmavi.

" ✠ Ego Ædbeortus, rex Cantiæ, testis, consentiens
" subscripsi.

" ✠ Signum manus Cuthberti archiepiscopi.
" ✠ Signum Milredi episcopi.
" ✠ Signum Egcuulfi episcopi.
" ✠ Signum manus Obani ducis.
" ✠ Signum manus Kyniberti.
" ✠ Signum Eoppani.
" ✠ Signum Friðurici.
" ✠ Signum Ealhmundi.
" ✠ Signum Panti thelonearii."

Death of Archbishop Nothbald, 748.

16. Eodem anno quo hæc acta sunt, qui fuit annus Domini DCCXLVIII., annus vero regni Edberti regis Cantiæ xxiii., obiit pius pater Nothbaldus, hujus monasterii abbas nonus, sepultusque est in præsenti ecclesia cum patribus suis, quo tamen loco a modernis nescitur. Cujus tumbæ superscriptio fertur talis :— [1]

" Nothbaldi mores rutilant inter seniores,
Cujus erat vita subjectis norma polita."

Explicit Titulus decimus de Nothbaldo abbate nono.

---

[1] Marginal addition : " Obitus Nothbaldi abbatis anno regni regis Edberti xxiii."

Titulus XI.

De Aldhuno abbate decimo.

Election of Abbot Aldhun.

1. Anno quo supra, post obitum Nothbaldi abbatis, debita electione prævia præsentis congregationis, successit Aldhunus, qui juxta sanctionem sanctissimi Augustini a Cuthberto archiepiscopo in præsenti fuit ecclesia benedictus.

Cuthbert's artifice to deprive St. Augustine's of its special right of sepulture.

2. Hic enim Cuthbertus Augustini sanctissimi cupiens derogare decreto, animadvertensque destitutionem ecclesiæ cui præsidebat, eo quod nullo honorabilis sepulturæ decore fulgeret, dum, defunctis archiepiscopis, eorum corpora ad præsens monasterium transferrentur, juxta decreta summorum pontificum, tumulanda, animo parturiens fuerat, quod Aldhuni abbatis simplicitas non concepit, qualiter illa consuetudo primaria a suis prædecessoribus omnibus observata in posterum mutaretur. Accessit enim ad regem Cantiæ Edbertum perfundens fletibus vultum suum causamque simulatæ mœstitiæ regiæ simplicitati pandebat, et ut rex consuetam ab antiquo sepulturam mutaret, mutatamque suo edicto regio confirmaret, fictis suggestionibus flagitavit. Tandem vero tam prece quam pretio interveniente, pro
fol. 53 b. libito obtinuit quod callide petiit.

De obitu Cuthberti archiepiscopi et de sepultura ejusdem.

His own death, and the execution of his project.

3. Anno itaque Dominicæ Incarnationis DCCLVIII. prædictus archiepiscopus Cuthbertus, tactus morbo ac mori pergens, tempus opportunum animadvertit instare, quo animi conceptum erga sepulturæ translationem in lucem edere attentaret. In mortis enim threna[1] in palatio suo seorsum decumbens, totam familiam suam, necnon et conventum monachorum ecclesiæ Christi ad hoc non segnem, sub jurejurando astrinxit, ne aliqua divul-

[1] *trena* MS.

gatio infirmitatis aut mortis ejus exterius fieret, nec sonitus campanarum, nec exequiarum celebratio solita, donec corpus ejusdem per aliquot dies foret traditum sepulturæ. Quod et factum est. Sepulto enim eo, post diem tertium signa pro eo pulsantur, [et] divulgatur publice notitia mortis ejus. Abbas vero præsentis monasterii Aldhunus, cum cœtu seniorum commonachorum, accessit corpus archiepiscopi, more solito, in præsentem ecclesiam solemniter allaturus. Quod cum reperiret sepultum et antiquam sepulturæ consuetudinem regia cognosceret auctoritate mutatam, turbatus et anxius suo privatus desiderio, ad propria remeavit.

De Bregwyno, qui successit Cuthberto.

Bregwin, the new archbishop, favourable to this change.

4. Anno quo supra, post mortem Cuthberti archiepiscopi, successit Bregwinus, qui de præfata mutatione archiepiscoporum Cantuariensium sepulturæ prædecessoris sui statuta laudavit. Aldhunus itaque abbas ob nimiam simplicitatem eidem resistere renuit, et fœtum præsenti ecclesiæ serpentinum ad matris interitum repere permittebat; per quod illud perpenditur esse verum, quod sæpe simplicitas in quantum ex una parte ædificat, in tantum ex parte altera destruit, si æmulis justitiæ litigium impellentibus non resistat.

Death of Abbot Aldhun, 760.

5. Anno Dominicæ Incarnationis DCCLX., Aldhunus, hujus monasterii abbas decimus, obiit anno regni regis Edberti XXXV., sepultusque est in præsenti ecclesia, quo tamen loco, sicut et de multis aliis, non inveni.

" Fert memor abbatis Aldhuni nil probitatis;
Pontificum pausam cassat tutans male causam.
Prisca premens jura, dum Cuthbertus tumulatur:
Fulta sepultura sanctis per eum reprobatur."

Explicit Titulus undecimus de Aldhuno abbate decimo.

Titulus XII.

De sancto Jamberto abbate decimo.

1. Anno Domini dcclx., post obitum Aldhuni abbatis, prælabita electione canonica a præsentis monasterii collegio monachorum, vir vitæ venerabilis ac omnibus posteris pro meritis memorandus Jambertus præficitur in abbatem, et a Bregwino archiepiscopo absque aliqua difficultate in præsenti fuit ecclesia benedictus. Anno enim regiminis sui primo, dedit huic monasterio rex Edbertus, anno regni sui xxxvi., terram sex aratrorum in australi parte vici antiqui, qui appellatur Mundlingham. Hæc enim est illa terra, quæ vocatur Parva Moningham juxta Northburne, cujus terræ donationem carta sua regia confirmavit.

Election and benediction of the new abbot, 760.

King Edbert's grant of land to St. Augustine's.

2. Cujus tenor est iste :—

Carta Edberti regis de manerio de Mungeham.

" In nomine regnantis in perpetuum Domini nostri
" Jesu Christi ac cuncta mundi jura justo moderamine
" regentis ! Quamvis parva et exigua sunt quæ pro
" admissis peccatis offerimus, tamen pius Dominus et
" Redemptor noster non quantitatem muneris sed devo-
fol. 54. " tionem offerentium semper inspicit. Qua de re ego
" Eadbertus, Dei dispensatione ab universa provincia
" Cantuariorum constitutus rex et princeps, cognoscens
" initium vitæ et mortis, quia omni humano generi
" indifferens est vitæ cursus et mortis, providens ubi
" corpusculum meum condi deberet, nihil melius
" arbitratus sum, nisi ibi sepulturæ traderer ubi jam
" pristino tempore parentes meos sepultos esse omni-
" bus constat, hoc est in monasterio beati apostolorum
" principis Petri cui præesse dignoscitur honorabilis

" abbas Jambertus et quia infructuosus esse non debeo
" supradictæ ecclesiæ, pro æterna redemptione anima-
" rum nostrarum, meæ videlicet atque clementissimi
" regis Æthelberti, et corporum sepultura[1] necnon et
" pro missarum solemniis exhibendis ad augmentum
" vitæ inibi famulantium Christo, terram aratrorum
" sex in australi parte vici antiqui, qui appellatur Mun-
" delingeham, sicut a regibus Cantiæ tempore pristino,
" et a nobis usque hactenus, concessa et possessa est.
" Interdicens etiam mihi hanc terram meisque succes-
" soribus a præsenti die et tempore, una cum con-
" sensu reverentissimi archiepiscopi Bregwini aliorum-
" que servorum Dei, et principum meorum, beatissimo
" clavigero regni cœlestis ejusque sacræ conversationis
" familiæ in perpetuo possidendam obtuli, cum campis,
" silvis, pratis, pascuis, et cum omni tributo quod
" regibus daretur; ut liberam habeant potestatem pos-
" sidendi, vel vendendi, vel etiam tradendi cuicumque
" voluerint. Terminos vere hujus terræ ideo non scri-
" bimus, quia undique ab incolis sine dubitationis
" scrupulo certi sunt; et unius carri introitum in silva
" quæ appellatur Saenling. Quicumque vero sequen-
" tium regum vel episcoporum, aut aliquis sæculari
" potestate fretus, hæc nostræ donationis scripta in
" aliqua parte minuere, quod absit, vel irrita facere
" nisus fuerit, in primis iram Dei incurrat, et a cœtu
" omnium sanctorum segregetur; et sciat se præsump-
" tionis suæ ante tribunal Christi in die Judicii ratio-
" nem esse redditurum.

" Scripta autem est hæc[2] cartula donationis anno
" xxxvi. regni nostri, die viii. Kalend. August. in
" civitate Doroverni.

" Testes vero ad confirmationem infra nominatos
" adhibui.

---

[1] *sepulture* MS. [2] *est hæc*] hæc est MS.

" ✝ Ego Ædbertus rex hanc donationem meam
' volens confirmare, propria manu signum sanctæ
" crucis expressi.
" ✝ Ego Bregowinus archiepiscopus consensi et
" subscripsi.
" ✝ Ego Jambertus abbas subscripsi.
" ✝ Signum manus Bruni abbatis.
" ✝ Signum manus Escuuald presbyteri.
" ✝ Signum manus Esne comitis.
" ✝ Signum manus Baldhardi.
" ✝ Signum manus Hearedi.
" ✝ Signum manus Eadberti."

3. Regum enim sepultura, ut patet per tenorem cartæ præcedentis, non fuit per suggestionem Cuthberti archiepiscopi nec Bregwini mutata: et tamen idem rex Edbertus, qui hujusmodi sepulturæ mutationem admittebat, debita sepultura fuerat contra votum privatus, et in monasterio Raculverensi sepultus, sicut erit inferius declaratum.

The sepulture of kings unaltered by Cuthbert's artifice.

4. *Carta Offæ regis Merciorum de navis onustæ transvectionis censu, quem dedit primitus rex Merciorum Ethilbaldus, ut præfertur, sub Titulo decimo, rubrica "de prætacto Ethilbaldo."*

" In nomine Regnantis in perpetuum! Ego Offa rex
" Merciorum, illam donationem, quam rex gloriosus
" Ethilbaldus, Deo omnipotenti gratiarum persolvens
" actiones, Mildrithæ abbatissæ de navis onustæ trans-
" vectionis censu, qui a thelonearíis exigebatur, con-
" ferre voluit, pro remedio animæ meæ et pro muni-
" ficentia orationum sanctarum, tibi Sigeburgæ ejus-
fol. 54, b. " dem monasterii abbatissæ condonans attribuo. Ad
" hanc conditionem signum Salvatoris nostri propria
" manu firmavi, et testes ut subscriberent rogavi.
" ✝ Ego Bregwinus archiepiscopus consensi et
" subscripsi.

" ✝ Signum Tottan episcopi.
" ✝ Signum Mildredi episcopi.
" ✝ Signum Egwlfi episcopi.
" ✝ Signum Eardulfi episcopi."

5. *Carta Edberti regis Cantiæ de ejusdem navis transvectione.*

" REGNANTE in perpetuum Domino nostro Jesu
" Christo! Unicuique mortalium vitæ suæ terminus
" Omnipotentis Dei dispensatione incertus esse dignos-
" citur; venit enim Dominus ad visitandum servum
" suum in die qua non sperat, et hora qua non putat.
A.D. 761 (?). " Qua de re ego Eadbertus rex Cantiæ, anno xxxvi.
" regni nostri, una cum consensu et consilio archie-
" piscopi Bregwini et principum meorum, pro æterna
" redemptione animæ meæ, aliquid ex his quæ mihi
" idem ipse Dominus et Salvator noster, cunctorum
" bonorum Largitor, tribuerit, statuens donare decre-
" veram; id est, duarum navium transvectionis cen-
" sum, qui etiam juris nostri erat in loco cujus voca-
" bulum ad Serræ; juxta petitionem venerabilis abba-
" tissæ Sigeburgæ ejusque sacræ conversationis familiæ,
" in monasterio sancti Petri quod situm est in Insula
" Tenæt; sicut a regibus Merciorum, Æthilbaldo vide-
" licet clementissimo et rege Offan, longe ante concess-
" sum est tributum in loco cujus vocabulum est Lun-
" denwic; alterius vero quod nuper ædificatum est in
" monasterio ejusdem religiosæ Dei famulæ omne tri-
" butum atque vectigal concedimus, quod etiam a the-
" lonearii nostris juste impetitur publicis in locis,
" qui appellantur Fordwik et Seorre. Hinc igitur
" præcipio et precor, in nomine Omnipotentis Dei,
" patriciis, ducibus, comitibus, thelonearii, actionariis,
" publicis dignitatibus, ut hæc nostra concessio in Dei
" donatione æternaliter sit confirmata; ita ut nec
" mihi nec alicui successorum meorum regum sive

" principum, seu cujuslibet conditionis dignitatibus,
" nefario temeritatis ausu de supradicta donatione
" nostra aliquid fraudare vel minuere liceat. Si au-
" tem contigerit, ut navis ista rupta et confracta sit,
" vel nimia vetustate consumpta, sive etiam (quod
" absit) naufragio perdita, ut alia in loco illius ad uti-
" litatem ibidem Deo serventium famulorum Christi
" et famularum construatur; ad hanc videlicet condi-
" tionem, ut quicquid in suis mercimoniis in diversis
" speciebus adquirere possint nobis fideliter inoffense
" offerre debeant, simul cum ipsa nave, ad locum qui
" appellatur Fordewik. Et quicumque de hac donatione
" nostra, quod etiam specialiter Omnipotenti Deo fir-
" miter concessum est, aliquid nefario calliditatis ausu
" abstrahere vel minuere tentaverit, sciat se a consortio
" sanctorum omnium separatum, et cum diabolo et
" angelis ejus in perpetuum esse damnandum; quo-
" niam sanctum locum istum dehonestare conatus est,
" in quo primi apostolorum principis Petri intercessio
" orationibus assiduis et eleemosynis floret pro omni
" populo Christiano. Idcirco[1] vivens benedictione Dei
" carebit, et moriens maledictioni debitæ subjacebit,
" nisi digna satisfactione emendaverit quod nuper stu-
" duit depravare. Quicumque vero hæc augenda cus-
" todierit, sit benedictus in perpetuum, et beatissimam
" vocem audire mereatur cum sanctis, 'Venite, bene-
" 'dicti Patris mei.'

fol. 55. " ✠ Ego Edbertus rex hanc donationem a me fac-
" tam propria manu signo sanctæ crucis roboravi.
" ✠ Ego Bregowinus archiepiscopus ad petitionem
" Edberti regis signum sanctæ crucis expressi.
" ✠ Signum manus Jamberti abbatis.
" ✠ Signum manus Daene abbatis.
" ✠ Signum Bruni abbatis.

[1] *iccirco* MS.

" ✝ Signum manus Baltheardi comitis.
" ✝ Signum Eathelhun principis.
" ✝ Signum manus Redfridi.
" ✝ Signum manus Budda.
" ✝ Signum manus Eathelberti.
" ✝ Signum manus Eadda.
" ✝ Signum manus Egesasi,
" ✝ Signum manus Aldred."

De obitu Edberti regis Cantiæ.

Death of King Edbert, 761;

6. Anno Dominicæ Incarnationis DCCLXI. Edbertus rex Cantiæ, post xxxvi annos regiminis sui, in Domino obdormivit, in præsenti tamen monasterio cum patribus suis, quod Divino creditur evenisse præsagio, non sepultus, eo quod archiepiscoporum debitæ sepulturæ translationi consentiens fuerat, sed in monasterio Raculverensi quod postea funditus est destructum.

burial at Reculver.

Length of his reign.

7. De hujus enim regis annorum quotatione, omnium ferme chronicatorum huic opusculo dissona perpenditur opinio, qui notant eundem non plus xxiii. annis regnasse. Cujus opinionis contrarium evidenter patet per cartam præcedentem, in qua idem rex memoratur anno Domini DCCLXI. dedisse manerium de Moningeham Jamberto abbati. Nam a tempore obitus patris sui Withredi, cui immediate successit in regno Edbertus, usque ad electionem Jamberti in abbatem fluxerunt anni xxxv. Ergo vel est dare, regnum Cantiæ per xiii. annos post mortem regis Withredi vacasse, vel eundem Edbertum xxxvi. annis regnasse.

Carelessness of previous writers.

8. Et ex eodem argumento advertat lector et corrigat scriptorum negligentiam, qui in omnibus pæne libris notant præcedentis cartæ confectionem anno primo Edberti regis, ex quo omnino sequeretur regnum Cantiæ xxxv. annis post mortem Withredi vacasse.

Æthelbert II. succeeds.

9. Successit autem Edberto, filio Withredi, frater ejus Ethelbertus. Hic enim est ille Ethelbertus, qui anno

regni Withredi patris sui decimo nono, dedit terram unius aratri circa flumen de Limene; cujus carta præponitur in debito sibi loco sub Titulo ix., rubrica "de "obitu Withredi regis." Fecit autem idem Ethelbertus quandam conventionem de terra in loco qui vocatur Cert, et carta sua confirmavit. Cujus tenor est iste :— His convention with St. Augustine's.

Carta de conventione regis Ethelberti pro terra de Cert.

"In nomine Domini nostri Jesu![1] Possessio quæ-
" dam est terræ in regione quæ vocatur Cert, monas-
" terii scilicet beatorum Petri et Pauli apostolorum,
" quod situm est ad orientem civitatis Dorovernis.
" In hac autem terra habetur molina, cujus quippe
" semis utilitas, id est, dimidia pars molendinæ, a pos-
" sessoribus præfati monasterii ac terræ hujus ad vil-
" lam regalem quæ nominatur[2] Wyth tradita est, pro
" hac videlicet conditione atque commutatione, ut homo
" ille qui hanc terram, in qua molina est, tributario
" jure teneret,[3] unius gregis porcorum pascuam atque
" pastinationem in saltu Andoredo jugiter haberet.
" Hanc autem commutationem ego Ethelbertus rex
" Cantiæ, ut rata in perpetuum existat, signo Domi-
" nicæ crucis roborare curavi, et testes religiosos ut
" id ipsum facerent adhibui.

" Actum in civitate Dorovernis, anno Incarnationis A.D. 762.
" Domini DCCLXII.

" ✠ Ego Ethelbertus rex, ut præfata commutatio
" atque donatio firma perpetuo existat, in nomine Dei
" Omnipotentis quibusque dignitatis ac conditionis ho-
" minibus præcipio et per crucem Dominicæ passionis

---

[1] KC. (I., 132,) adds *Christi*.
[2] *vocatur* KC.
[3] *tenet* KC.

" adjuro, cujus signum ad cumulum firmitatis in hac
" paginula descripsi.
" ✠ Ego Bregwynus archiepiscopus, testis consen-
" tiens, canonice subscripsi.
" ✠ Ego Albertus[1] præfectus subscripsi." fol. 55,

De obitu regis Ethelberti secundi.

Death of Æthelbert II., 762.

10. Anno Domini DCCLXII., anno secundo regni sui incipiente, obiit rex Cantiæ Ethelbertus, filius Wythredi, qui in præsenti monasterio est sepultus. Quod autem notatur in chronicis, xi. annis post fratrem suum Edbertum regnasse, probatur, per cartam Edberti regis Jamberto abbati de donatione terræ de Mongeham, quæ prænotatur, et per cartam Dunwaldi ministri ejusdem regis Ethelberti de donatione villæ de Quenegate, quæ sequitur, verum non esse. Nam utrumque tempore ejusdem Jamberti abbatis huic monasterio datum fuit. Cum ergo sanctus Jambertus non plene per trium annorum spatium in regimine abbatiæ præsentis permansit, et anno ejusdem secundo prætacti Edberti regis donum, qui Ethelberto præcessit, notatur, anno autem ejusdem tertio donum Dunwaldi post mortem Ethelberti testatur, patet aperte eundem Ethelbertum paulo amplius uno anno regnasse. Quod etiam nullus regum Cantiæ post Withredum in præsenti monasterio per plures chronicas perhibetur sepultus, plane tenor cartæ sequentis contrarium declarabit.

Rectification of the received chronology.

Withred not the last king buried at St. Augustine's.

11. *Carta Dunwaldi de terra infra Quengate, i.e., Reginæ porta.*

" In nomine Domini nostri Jesu Christi! Ego
" Dunwald minister, dum adviveret, inclytæ memoriæ
" regis Æthelberti, nunc vero pecuniam illius pro ani-

[1] Aldbertus KC.

" mæ ejus salute ad limina apostolorum Romæ cum
" aliis perferre desiderans, villam unam post obitum
" meum, ni forsitan hoc prius me vivente placeat
" peragendum, quæ jam ad Quenegatum urbis Do-
" rovernis in foro posita est, quam nunc Hringuine
" tenet; quam idem mihi præfatus rex, cum aliis ter-
" rulis, jure proprio cum tributo illius possidendam,
" et cuicunque voluerim tradendam, condonavit; hanc
" videlicet ad ecclesiam prope positam beati Petri et
" Pauli, ubi scilicet corpus ejusdem domini mei regis
" Æthelberti requiescit, pro animæ illius et salute
" mea, æterna donatione cum tributo illius possidenda
" attribuo; et ut nulla esset in posterum de hac con-
" tentio, hoc ipsum in libello primæ donationis meæ
" faciendum descripsi. Et ideo nunc cum consensu
" venerabilis archiepiscopi nostri Brigwini hunc libel-
" lum hujusce donationis meæ describi feci et manu
" propria roboravi, et illum atque alios religiosos tes-
" tes ut id ipsum faciant adhibeo.

" Actum anno Incarnationis Christi DCCLXII. A.D. 762.

" ✠ Ego Bregwinus, gratia Dei archiepiscopus, sig-
" num sanctæ crucis subscripsi.

" ✠ Ego Dunwald præfatam donationem meam
" signum sanctæ crucis roboravi.

" ✠ Ego Baltheardus dux subscripsi.

" ✠ Ego Kyneardus presbyter consensi et sub-
" scripsi.

" ✠ Ego Jambertus abbas testis subscripsi."

Hæc terra circumcincta est his terminibus: a Quenegatum in meridiem, extensas habens iii. perticas, et inde in occidentem rectissima linea dividit terram regis et istam xxiii. perticis usque in maceriam quæ in aquilonali parte civitatis muro adjacet virgas habens xxxiii.

De obitu Bregwini archiepiscopi, qui de sepulturæ transmutatione Cuthberti prædecessoris sui vestigia sequebatur.

Bregwin at his death (762) repeats the artifice of Cuthbert.

12. Anno eodem quo supra, Bregwinus archiepiscopus, qui Cuthberti prædecessoris sui vestigia secutus archiepiscoporum sepulturæ abrogationem auctoritate, ut quidam opinantur, apostolica necnon et regia, fecerat confirmari, gravi infirmitate præventus, ad mortis accelerans januas, suis omnibus præmonuit, ne mortis suæ divulgatio exterius celebratione aut sonitu fieret, quousque corpus suum quatriduanum putresceret in sepulchro. Ipso itaque mortuo et sepulto in ecclesia sua, juxta prædecessorem suum, post dies quatuor, ejus morte relata, signa pro ejus exequiis celebrandis solemniter, prout decuit, pulsabantur. Moxque ut hoc conventui præsentis monasterii notum fuit illustrissimus ipse abbas Jambertus, vir egregiæ constantiæ et virtutis ad ecclesiam Christi, cum armata manu, ad pericula evitanda et pro ecclesiæ suæ justitia manutenenda, accessit, corpusque archiepiscopi tunc defuncti, si non ei esset voluntarie, prout debuit, liberatum, vi rapere, ut licitum fuerat, ab æmulorum justitiæ manibus intendebat. fol. 56.

Indignation of the Augustinians.

Their conduct vindicated.

13. Quod autem in ista materia negligenter scribit Willelmus Malmesberiensis, " de Gestis Pontificum," lib. i. cap. v.,[1] quæ forte æmulorum relatu conceperat, ' monachos videlicet Augustinianos ex antiqua consue-
' tudine pervicaces fuisse et defunctorum archiepi-
' scoporum corpora cum quadam violentia rapuisse ;' salva pace ejusdem, perpenditur limites veritatis transire ; cum a tempore fundationis præsentis monasterii usque ad tempora Cuthberti archiepiscopi nulla legitur in chronicis decreto beatissimorum Augustini et Ethel-

[1] " Script. post Bed." p. 198.

berti contradictio de archiepiscoporum et regum debita sepultura, quæ aliquam in hac parte causaret violentiam inferendam, sed pacifice et mature, cum maxima solemnitate, sicut in exitu Israel de Egypto ac cum passo Domino extra portam, archipræsules post obitum, sicut et reges, ad pausam corpoream, velut a strepitu in requiem, ab aula in cameram, a curia in cubiculum, ab ecclesia, de regis palatio fundata, quæ totius nostri regni matrix et metropolis ordinatur, in qua collegium fuerat clericorum, ad caput omnium ejusdem regni monasteriorum in quo nunquam fuerat alicujus sectæ habitatio nisi monachorum regulariter viventium portabantur.

Further reply to the objectors.

14. Si enim in ecclesia illa metropoli ab ipso beatissimo Augustino, in ipsa translatione regalis palatii in sedem archiepiscopalem, monasterium monachorum creatum fuisset, fortassis ibidem tam regum quam archipræsulum sepultura decreta fuisset. Quod si aliquis objiciens hoc inducat beatum Augustinum monachum extitisse, qui primus Cantuariensis archiepiscopus fuerat, et necessario conferat ex hoc sequi sedem sibi collatam, a palatio regali monasterium monachorum et ipsa palatii translatione creatum fuisse, ex eodem de aliorum episcoporum sedibus eadem consequentia apparebit; et sic a Mellito monacho qui primus fuit episcopus Londoniarum collegium sancti Pauli dici deberet monasterium monachorum. Decanus tamen et canonici sæculares ibidem istam probant consequentiam non valere. De ista enim materia sub Titulo hujus libri primo, rubrica " de ecclesia Christi," apertius est tractatum.

Jambert's appeal to Rome cut short by his election to the archbishopric.

15. Ut autem ad proposita redeam, prudentissimus ille abbas Jambertus, cum ad ecclesiam Christi, more prætacto, venisset et corpus Bregwini archiepiscopi tumulatum novisset, domum revertitur, appellationibus ad sedem apostolicam pro statu et ecclesiæ suæ libertate interpositis in hac parte. Monachi autem ecclesiæ

Christi ejusdem venerabilis Jamberti abbatis constantiam advertentes, timentesque quod si tanti ac talis viri magnanimitas et sapientia appellationes illas interpositas prosequeretur, archiepiscoporum solitam sepulturam ad pristinam consuetudinem, invitis illis, exigente justitia revocaret, in hoc usurpationibus pristinis consulentes, pastoris solatio desolati, reverendum Jambertum abbatem eundem in archiepiscopum elegerunt, ut sic præsentis monasterii monachi, tanti patris patrocinio destituti, a prosecutione appellationum super mutatione sepulturæ prædictæ ob Jamberti archiepiscopi reverentiam desisterent. fol. 56, b.

Æthelbert succeeded by Alric.

16. Hoc enim tempore, quo hæc facta sunt, exequiæ Ethelberti regis prætacti in præsenti monasterio celebrandæ fuerunt; cui in regno successit frater ejus Alricus. Exequiarumque regalium solemnitate peracta, prudentissimus abbas noster Jambertus, matura deliberatione præhabita cum senioribus monasterii sui, prætactæ electioni condescendere pio animo intendebat, et in Cantuariensem archiepiscopum, anno Domini DCCLXII., vii. Idus Januarii ordinatur, suscepitque pallium a Paulo papa anno Domini DCCLXIV. Quod autem scribit Marianus Scotus in die Purificationis sanctæ Mariæ eundem ordinatum fuisse, in hoc non est credulitas adhibenda.

Jambert accepts the offer of the archbishopric, January 7, 762.

Explicit Titulus xii., de Jamberto abbate qui in archiepiscopum est assumptus.

Titulus XIII.

De Ethelnoto Abbate xii.

1. Ordinato[1] igitur in archiepiscopum abbate hujus monasterii Jamberto, ad regimen abbatiæ, more consueto, eligitur Ethelnothus, anno videlicet Domini dc.lxii., qui ab eodem Jamberto fuit archiepiscopo, anno Domini dcclxiv., quo anno pallium a Paulo papa acceperat, benedictus. Election of the new abbot, (762), and his benediction (764).

2. Huic autem Ethelnotho abbati dedit Offa, rex Merciorum, terram duorum manentium in loco qui appellatur Bewesfeld, et carta sua regia confirmavit. Cujus tenor est iste :— Grant of land from Offa, King of Mercia.

Carta Offæ regis Ethelnotho abbati de terra in Bewesfeld.

" Regnante in perpetuum Domino nostro Jesu " Christo ! Ego Offa Merciorum rex, anno quinto " regni mei, do et concedo Æthelnotho abbati aposto- " lorum Petri et Pauli, terram duorum manentium " juris mei in loco qui appellatur Bewesfeld, cum " certis[2] terminibus, pro expiatione criminum meorum, " in jus proprium libenter concedo ; hoc modo, ut " habeat et possideat cum campis et silvis vel omnibus " ad se pertinentibus bonis, et ad pascendum porcos " et pecora et jumenta in silva regali æternaliter per- " dono ; et unius capreæ licentiam in silva quæ vocatur " Saenling, ubi meæ vadunt ; post obitum vero tuum " habeas potestatem tradere eam homini cui tibi pla- " cuerit, pro æterna redemptione animarum nostrarum. " Si quis vero regum, quod non credo, seu principum, " sive quilibet a subjectis eorum, hanc nostram munifi- " centiæ largitatem infringere vel minuere præsumpserit,

[1] The initial letter of this " Titulus " contains a portrait, which is most probably intended to represent the new Abbot.

[2] *ceteris* MS.

" sciat se a participatione Domini nostri Jesu Christi
" corporis et sanguinis alienum esse in hoc sæculo; et in
" districto Dei omnipotentis judicio, coram Christo et
" Angelis ejus rationem esse redditurum; manente hac
" cartula in sua semper nihilominus firmitate.

" (*) þoñ sind þis þa sutulus tan gedere to Beasfeld:
" Ærest on norþe weasðan east rihte of Ellenbeorge
" xv. girda. þan on suð rihte swa Moulman-strecte oþ
" landes ende: þoñ west be Æwille-mearce oþ þone
" Cwichege, suð and Langheges on þane bradan hege-
" wai: þoñ on Cingdene on abbudes-mearce, of ab-
' budes-mearce eft on Ellenbeorh.

" ✝ Ego Offa rex Merciorum hanc donationem
" confirmans propria manu signum crucis Christi infixi.

" ✝ Ego Jambertus archiepiscopus et rector catho-
" licæ ecclesiæ consensi et subscripsi.

" ✝ Signum manus Kynedrithæ reginæ.

" ✝ Signum manus Egfridi filii regis. fol 57.

" ✝ Signum manus Brordan ducis.

" ✝ Signum manus Ædeleardi principis.

" ✝ Signum manus Binnan.

" ✝ Signnm manus Berhtuualdi.

" ✝ Signum manus Ædbaldi."

Interpretatio enim linguæ Saxonicæ in præcedenti carta ab illo loco þoñ sind, etc., ubi tale habetur signum (*) talis est:—

Hoc modo situantur illæ duæ mansiones de Beasfeld. Prima ab occidentali aquilone recte in orientem ad locum vocatum Ellenberg ad mensuram quindecim virgarum. Alia recte ad austrum ad Moulemmanstrate, ubi est una extremitas ejusdem terræ; et tunc ad occidentem ad locum qui dicitur Ewellemerke, et tunc ad locum qui dicitur Cuchawe ex australi parte illius loci qui nominatur Longhawes super latam regiam viam. Tunc a loco vocato Kyngdene ad[1] abbatis metam, ab abbatis meta retro ad Ellenbergh.

[1] *ab* MS.

De strenuitate Offæ regis.

3. Erat autem rex iste Offa nepos prætacti regis Merciorum Ethelbaldi; occisoque Ethelbaldo a Beornredo tyranno et apud Rependune tumulato, Offa eundem Beornredum occidit, et super Mercios xxxix. annis regnavit. Hujus enim gesta quisque considerans cum Willelmo Malmesberiensi, "de Gestis Regum," lib. i., cap. lxix.,[1] in dubio permanere valebit, utrum probum an improbum reputabit eundem; sic in illo sævitiæ virtutibus fuerant palliatæ. Offa succeeds to the throne of Mercia.

4. Corpus tamen sancti Albani martyris, quod obscure ad illud tempus latuerat, reverenter elevari, et in scrinio gemmis et auro decorato locari præcepit, basilica pulcherrimi operis ad ejusdem martyris honorem ædificata, et monachorum congregatione ordinata. Refert etiam Willelmus Malmesberiensis, "de Gestis Pontificum," libro ultimo,[2] quod, cum rex Offa Bathoniæ fuerat, admonitum somnians habuit, cumque ad pagum Bedfordensem, juxta illam admonitionem, iter ageret et venisset prope locum ubi corpus sancti Albani jaceret, in modum lucentis[3] faculæ lumen super locum sepulchri descendens videbat, noctuque hoc animatus indicio terram undique perfodi fecit, corpusque scrinio collocatum in lumen erexit, monasteriumque ibidem more prætacto construxit. Recovers the relics of St. Alban.

5. Dedit etiam Offa rex domino papæ, vicario sancti Petri, annuum redditum de singulis domibus regni sui. Fecit etiam fossam insignem perpetuo duraturam, qua Walliam a regno disjungeret Merciorum, quæ usque hodie vocatur Offedich. Vicit enim in prælio Northumbros, West-Saxones, Kentenses et Orientales Saxones necnon Orientales Anglos, cervicem in tantum erigens, Peter-pence. Offa's dyke. His numerous conquests.

---

[1] "Script. post Bed." pp. 29, 30.
[2] *Ibid.* p. 291.
[3] *ingentis* WM.

ut contractis inimicitiis cum Cantuaritis fastigium archiepiscopatus et debitum sibi primatum auferret.

Spoils the archbishop of Canterbury;

6. Hac de causa sanctæ memoriæ Jambertum archiepiscopum, multis sudoribus fatigatum crebraque sedis apostolicæ edicta tam nova quam vetera proferentem, tandem omnium prædiorum quæ intra terminos suos erant, necnon et episcopatuum, ditione privavit. Adrianum enim papam verisimilibus assertionibus in hac parte diu fatigaverat, obtinuitque ut archiepiscopatus Cantuariorum, ad regnum Merciorum translatus, in ecclesia Lichefeldensi, contra morem veterum, poneretur, omnesque pontifices provinciæ Merciorum illi subjicerentur, quorum diœceses istæ erant: Wigorniensis, Legecestrensis, Sumercestrensis, Herfordensis, et duo episcopatus apud Orientales Anglos, scilicet Elmhamensis et Dunwicensis. Plures enim episcopatus, pro strenuitate sua, Offa in regno fecerat Merciorum, et Orientales Anglos, occiso rege eorum, invaserat. Episcopatuum vero quidam alias translati, ut Elmamensis in Norwicensem; quidam aliis uniti, ut Dunwycensis et Elmamensis in eundem, qui modico tempore post adventum Normannorum in Thedfordia fuerat, ut præmittitur Titulo quinto, rubrica "de conversione regis "Orientalium Anglorum;" quidam vero omnino non extant, ut Legacestrensis, et Sidnacestrensis. Remanserunt autem quatuor episcopi archiepiscopo Cantuariensi, Londoniensis, Wintoniensis, Rofensis et Selesiensis. Stetit enim hæc perversitas toto piissimi Jamberti tempore, quamvis nihil ille, vel sumptibus vel laboribus, omisisset, quo dignitatem sedis assereret et cupiditatem contunderet pervasorum.

transfers the primacy to Lichfield;

changes other bishoprics.

fol. 57, b.

Four only left in subjection to Canterbury.

Death of Abbot Ethelnoth, 787.

7. Anno Dominicæ Incarnationis DCCLXXXVII. obiit Ethelnothus hujus monasterii abbas xii., quo tamen loco sepultus fuerit ignoratur.

Explicit Titulus xiii. de Ethelnotho Abbate.

Titulus XIV.

De Guttardo Abbate.

1. Anno quo supra, post obitum Ethelnoti abbatis Guttardus eligitur, qui a Jamberto archiepiscopo, secundum sanctissimi Augustini decretum, in præsenti ecclesia benedicitur. Election and benediction of the new abbot.

2. Jambertus vero postquam præsulatus dignitatem magna animi constantia annis xxvii. administraverat, cum finem vitæ sibi instare conspiceret, volens antecessorum suorum illegitima reformare statuta, et sepulturam episcoporum, justitia suadente, ad antiquam consuetudinem revocare, jussit ut post obitum suum ad ecclesiam Apostolorum Petri et Pauli, ubi omnes sancti prædecessores sui requiescebant, corpus suum sepeliendum deferretur. Eo igitur anno Domini DCCLXXXIX., pridie Idus Augusti defuncto, præceptum ejus adimpletum est, corpusque ejus in capitulo sepultum fuit. Cujus tumuli epitaphium tale datur; Jambert's death. August 12, 789; and burial at St. Augustine's.

" Gemma sacerdotum, decus a tellure remotum,
Clauditur hac fossa Jambertus, pulvis et ossa.
Hac sub mole cinis, sed laus tua nescia finis:
Incola nunc cœli, populo succurre fideli."

De Æthelardo Archiepiscopo.

3. Huic successit Æthelardus, Wintoniensis episcopus, vir excellentis industriæ, qui abbas fuit monasterii Malmesberiensis ante Cuthbertum. Hic vero de translatione sepulturæ archiepiscoporum contra sanctissimi Augustini decretum regi Cantiæ Alrico sollicitudinem Æthelard, the new archbishop;

anxious to recover the dignity of his see.

nullam gessit; magis ecclesiasticæ utilitati innitens, ut honor pristinus archiepiscopatus per Offam prætactum regem Merciorum injuste ablatus fieret restitutus.

This recovery in part effected by the influence of Egfrid.

4. Ob hujus enim Athelardi reverentiam, Egfredus, filius Offæ, quem pater adhuc vivens in regem junctum constituit successorem, plura ecclesiarum privilegia, quæ genitor abstulerat, revocavit, prædiumque a præfato monasterio Malmesberiensi ablatum in manum Cuthberti tunc illius loci abbatis reddidit. Cantuariensis itaque ecclesiæ honorem idem Egfredus in manus ejusdem Athelardi restituisset, nisi eum sæva mors de medio tollere properasset. De cujus morte sic scribit Albinus: "Non," inquit,[1] "arbitror, quod nobilissimus "juvenis Egfridus propter peccata sua mortuus sit, "sed quia pater suus pro confirmatione regni ejus "multum sanguinem effundebat." fol. 58.

Alcuin's observations respecting Egfrid.

Kenwulf replaces Canterbury in its old pre-eminence.

5. Post quatuor itaque menses Kenwlphum quinto genu nepotem Pendæ, ex fratre Kenwalchio, Offa regem constituit Merciorum. Hic enim Kenuulphus, monitis Athelardi archiepiscopi et Eambaldi archiepiscopi Eboracensis quantum nefas antecessor commisisset ecclesiæ Cantuariensi edoctus, antiquitatis morem in statum pristinum reparavit. Ad Leonem enim papam, successorem Adriani, missis sua et omnium episcoporum Angliæ epistolis, ipso Æthelardo legationem administrante, ea quæ petiit adquisivit. Æthelardo igitur archiepiscopo non solum Cantia ingentis beneficii est obnoxia, quod eam ad pristinam dignitatem suis suscitaverit meritis, verum etiam tota Anglia quam degeneri sedi substerni passus non fuerit, nec degeneri sepulturæ archiepiscoporum a duobus tantum prædecessoribus, Cuthberto videlicet et Bregwino, usurpatæ non favit.

All praise due on this account to Æthelard.

---

[1] This letter of Alcuin to Osbert is missing (cf. Opp. I., 229, n. [d]); but the extract, as here given, appears in William of Malmesbury, "De Gestis Regum," lib. I. ("Script. post Bed." p. 33).

De obitu Alrici ultimi regis Cantiæ.

6. Anno Incarnationis Dominicæ DCCXCV., obiit rex Cantiæ Alricus, tertius filius Withredi, anno regni sui xxxiv. Quod autem in præsenti non sepeliretur monasterio nusquam legi, nec de aliquo alio rege Cantiæ post Ethelbertum, excepto Edberto, fratre seniore ejusdem Alrici, qui, ut prætactum est Titulo xii., rubrica " de obitu Edberti regis," in monasterio Raculverensi sepultus fuit. Death and burial of Alric, 795.

Quod post obitum Alrici nobile germen regum Cantiæ exaruit, et intrusores per tyrannidem regalibus insignibus abutebantur.

7. Post mortem vero Alrici nobile germen regum Cantiæ exaruit, quod ab anno Domini CCCCXLIX., quo Hengestus et Horsa venerant, annis cccxlv. absque interruptione manebat, excepto quod, ad spatium sex annorum Eaduualla causante cum Mulone fratre suo, prout sub Titulo octavo prætactum est, procellosis bellorum turbinibus fuerat interruptum. Usurpationem enim Ercomberti fratris Ermenredi, filii Edbaldi, sub Titulo vi. prætactam pro interruptione germinis Cantiæ non reputant chronicæ, eo quod de eodem regali germine post tam horribile facinus successere hæredes. Sed post mortem regis Alrici in tantum sanguis Cantiæ effriguit generosus, ut quisque, cui vel lingua divitias, vel fictio favorem vel terrorem comparaverat, ad tyrannidem anhelaret, et regalibus insignibus attentaret abuti. Failure of the seed royal. Usurpers

De intrusione Ethelberti post mortem Alrici.

8. Anno enim Domini DCCXCVII., in regnum Cantiæ quidam alienigena, nomine Ethelbertus, intrusit. Qui cum pæne per biennium imperitaret, contra Mercios præ- Æthelbert, surnamed Wren, the usurper, 797.

His fate.

lians, ab eisdem captus, vinculis manus, corpus captivitati præbebat. Sed non multo post Kenwlphus, rex Merciorum prætactus, humana miseratione mollitus, eundem solvendum apud Winchecumbam duxit, et in ecclesia ejusdem monasterii, quam ipse ædificaverat, ipsa dedicationis die, suæ captivitati[1] memorabile clementiæ regiæ spectaculum exhibebat. Sic enim ab hostibus laxatus ad partes Cantiæ est reversus, sed a proceribus non receptus, quo fine interiit nunquam memini me legisse.

De intrusione Cuthredi post Ethelbertum.

Cuthred, the usurper, 798.

9. Anno Dominicæ Incarnationis DCCXCVIII., ejusdem prætactæ calamitatis et facinoris hæres, Cuthredus solo nomine successit. Aderat enim ille apud Winchecumbam in illa dedicationis solemnitate prætacta, Kenwlphi regis munificentiæ applausor, quem ille Cantuaritis regem loco præfecerat Ethelberti prætacti, cognomento Wren, qui ab aliquibus chronicis nominatur Egbrithus sive Egbertus, quæ idem sunt. fol. 58 b.

Tendency of the English language to corrupt the old formations.

10. Et nota quod hoc nomen Ethelbertus plerumque corrumpitur a scriptoribus; pro quo ponuntur illa duo nomina prætacta, et nonnunquam Edbertus; et sic aliquando per metathesim, aliquando per syncopam, talia nomina transformantur. Mos enim est barbaricæ locutionis et maxime Saxonum, verba ac nomina, etsi non transponere, transformare tamen apocopando, ac sæpius syncopando: ut pro Thoma *Tomme* sive *Tomlin;* pro Johanne *Jankin* sive *Jacke;* et in omnibus talibus apocopæ et syncopæ quasi apponuntur epenthesis et paragoge; unde talis corruptio barytona vitium, ut mihi videtur, inexcusabile comprimit, cum improprietas excusabilis approbari non poterit per figuras.

Cuthred's vain attempt to secure the allegiance of the people.

11. Cuthredus igitur, Ethelberto expulso, rex efficitur Cantiæ, cui tamen incolæ non parebant, per octo tamen annos vindicans cum vindicta dominium sibi datum.

[1] *captiuati* MS.

De obitu Æthelardi archiepiscopi.

12. Anno Incarnationis Dominicæ DCCCII., obiit piæ memoriæ Æthelardus archiepiscopus, vir, post nostræ gentis protodoctores, reliquis Cantuariæ archiepiscopis præferendus; cum profecto excellentius sit restaurare dignitatem amissam quam conservare paratam. Hic enim unicuique volens quod suum erat, dictante justitia, reddere, quasi perplexus ob sepulturæ archiepiscoporum translationem manebat, eligens potius in illo monasterio, in quo ordinem profitebatur monachicum, sepeliri, quam præsentis monasterii libertatem antiquam cassare. Death of archbishop Æthelard, 802; interred at Malmesbury.

13. De quo Willelmus Malmesberiensis, lib. i. "de "Gestis Regum," cap. lxxvi., sic scribit: "Hunc," inquit,[1] "abbatem Malmesberiensem ante Cuthbertum "fuisse constans opinio asseverat; hoc argumenti as- "sumens quod defunctum se eo loci tumulari fecerit." Si quis autem scire voluerit quantæ fuerit reverentiæ et sanctitatis, legat epistolam Leonis papæ tertii regi Kenwlfo transmissam, quam in libro "de Gestis Re- "gum" primo, cap. lxxi.[2] Willelmi Malmesberiensis, et in pluribus aliis reperiet chronicis, in qua notatur sanctissimus, peritissimus, bonis ornatus moribus, Deo et hominibus dignus. Et quasi in fine ejusdem epistolæ idem Leo subjungit: "De venerabili," inquit, "Æthelardo, jam facto archiepiscopo Doruvernensis "ecclesiæ, sicut a nobis [poposcit][3] vestrorum præ- "sulum excellentia, ut ei justitiam faceremus de ipsis "diœcesibus suis, tam episcoporum quam monaste- "riorum, quibus illicite, ut cognovistis, exspoliatus "est, et a venerabili sede ejus, quas dudum tenuit, "ablatæ sunt; nos per omnia enucleatius spectantes[4] Testimonies respecting him.

[1] "Script. post Bed.," p. 33.
[2] *Ibid.* pp. 30-32.
[3] Supplied from WM.
[4] *trutinantes* WM.

" in sacro scrinio nostro, reperimus sanctum Grego-
" rium, prædecessorem nostrum in ipsa sancta sede,[1]
" omnem integre[2] ipsam parochiam, numeroque duo-
" decim beato Augustino archiepiscopo[3] tradidisse et
" confirmasse episcopos consecrandos.[4] Unde et nos,
" veritate ipsa reperta, ordinationes seu confirmationes[5]
" nostra apostolica auctoritate illi in integro, sicut
" antiquitus fuerunt constitutæ, reddidimus et privile-
" gium confirmationis, secundum sacrorum canonum
" censuram, ecclesiæ suæ tradimus observandum." Hæc ibi.

Rights of the see restored to Æthelard.

14. Tenor enim hujus epistolæ arguit et declarat beatissimum Jambertum, Æthelardi prædecessorem, quantum ad archiepiscopatus integram possessionem exulem extitisse, et peritissimum Æthelardum in eundem archiepiscopatum integraliter restitutum fuisse.

Succeeded by Wulfred.

15. Huic successit Wlfredus, qui vestigiis Cuthberti et Bregwini adhærens, cum tempus sibi opportunum conspiceret, sepulturam archiepiscoporum, antiquitus debitam, a præsenti monasterio satagebat transferre, prout inferius manifeste patebit. fol. 59.

De obitu Guttardi abbatis.

Death and burial of Abbot Guttard, 803.

16. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCIII.. obiit Guttardus hujus monasterii abbas xiii., et in præsenti ecclesia cum suis sanctis prædecessoribus sepelitur, quo autem loco sepultus fuerit non habemus.

Explicit Titulus xiv. de Guttardo abbate xiii.

---

[1] *in . . . sede*] wanting in WM.

[2] *omnem integre*] in integro WM.

[3] WM. adds *sincello suo.*

[4] *consecrandi* WM.

[5] *ordinatione et confirmatione* MS.; where *eas* is also added after *auctoritate.*

Titulus XV.

De Cunredo abbate xiv.

1. Anno quo supra, post mortem Guttardi, Cunredus hujus monasterii monachus, modo et forma sæpius prænotatis, eligitur in abbatem. Hujus enim regiminis anno secundo, Kenwlphus prætactus, rex Merciorum, qui, ut præmittitur, dignitatem Cantuariensis ecclesiæ labefactam, restituit Athelardo. Huic etiam monasterio, quod caput omnium hujus regni monasteriorum didicerat extitisse, terram xx. aratrorum, in loco qui vocatur Westrelenham, cum omnibus ad eam pertinentibus donavit, cum xiii. dennis[1] glandis portantibus, et aliis commoditatibus, prout in carta sua regia attestatur. Cujus tenor est iste:— Cunred, the new Abbot. Munificence of King Kenwulf.

2. *Carta Kenwlphi regis de Westrelenham.*

" In nomine Redemptoris mundi! Ego Kenwlf " gratia Dei rex Merciorum, et Cuthreð rex Cantiæ, " Divino ducti amore, et consanguinitatis nostro com- " muni propinquo, Cunredo abbati æterna donatione " concedimus terram viginti aratrorum in provincia " Cantiæ, in loco qui vocatur Seþestraleanham,[2] cum " omnibus scilicet rebus ad eam recte et rite pertinen- " tibus, cum campis, silvis, pratis, pascuis,[3] aquis, juxta " antiquos terminos, sicut antecessores ejus comites " habuerunt; et tresdecim denberende on Andrede ad " illam terram antiquo jure pertinentia, primum scilicet " est Mæpulterhirst; secundum Friððingden; tertium " Friðesleah; quartum Cumbden; quintum Snatting- " den; sextum Wiflahirst; septimum alter Mapulter- " hirst; octavum Babbingden; nonum alter Babbingden; " decimum tertia Babbingden; undecimum Tunlafa,

[1] *dennes* MS.

[2] Perhaps an error of the scribe for *se pestra Leanham.*

[3] *pasturis* KC. (I. 229).

" hirst; duodecimum Plussingherst; tertium decimum
" Friðæleah, et Færeden. Sub hac quoque conditione
" hanc terram prædicto Cunredo donabimus, uti quam-
" diu vivat feliciter perfruatur, et post ejus obitum
" cuicumque voluerit liberum arbitrium habeat ad do-
" nandum illam terram in perpetuum possidendam.
" Et ab omni sæculari servitio regum seu principum,
" vel etiam præfectorum, concedimus prædictam terram
" liberam esse in perpetuum, exceptis his tribus tan-
" tummodo rebus, id est expeditione, et pontis in-
" structione, et arcis munitione. Si quis vero regum
" vel principum, seu præfectorum, hanc libertatem in-
" fringere voluerit, sciat se separatum esse in die Ju-
" dicii a consortio sanctorum, nisi digne emendaverit
" ante reatum suum.

A.D. 804. " Actum est anno adventus Domini DCCCIV., Indictione
" xii., et regni nostri anno viii. Testium qui hanc
" prædictam donationem consentientes signo sanctæ
" crucis munierunt, exprimuntur nomina.

" ✠ Keneulf rex dabo mercedem. fol. 59 b.
" ✠ Wlfredus archiepiscopus.
" ✠ Cealweard dux.
" ✠ [1] Wlfheard præpositus.
" ✠ Eðrið regina.
" ✠ Kynhelm dux.
" ✠ Bearnhard præpositus.
" ✠ Cudreð rex.
" ✠ Tiduulf dux.
" ✠ Swyðun comes.
" ✠ Alduulf episcopus.
" ✠ Wicga dux.
" ✠ Sigheard comes.
" ✠ Deneberth episcopus.
" ✠ Ædilhæh comes.

[1] The "signum crucis" wanting in MS.

" ✝ Cyga comes.
" ✝ Heaberth dux.
" ✝ Osuulf comes.
" ✝ Beartnoð comes.
" ✝ Beornoð dux.
" ✝ Ædred præpositus."

3. Hic enim Kenuulphus pater fuit sancti Kenelmi regis et martyris, qui patri in regno Merciorum successit; quem quidam Heskebertus nomine, instigante sorore Kenelmi Quendreda, in silva condensa occidit.[1] Hunc lucis columna ad cœlum erecta prodidit. Hujus etiam martyrii locus, per cartam aureis litteris Anglice conscriptam, columba cœlitus afferente, Romæ super altare sancti Petri coram papa demissam, et a quodam Anglico tunc præsente interpretatam, innotuit. Murder of St. Kenelm. Miraculous discovery of the spot.

Fuit autem scriptura talis:—

" At Clent in Coubache,[2]
Kenelm kene[3] bearn
Liyth under þorn,
Heuyd beweuyd."[4]

Quod Latine datur intelligi isto modo, viz.:—

" In Clent sub spina jacet in Convalle Bovina
Vertice privatus Kenelmus fraude necatus."

4. Corpore enim sancti Kenelmi ad tumulandum delato, necis autrix Quendreda, soror sua, ad vocem canentium, caput extulit per fenestram, et ut canentium lætitiam interpolaret, Psalmum illum, " Deus laudem," suæ nequitiæ præstigio, retrograde decantabat; quæ subito oculos amisit sanguine profluente. Ad cujus vindictæ recordationem signa cruoris adhuc patent eodem Psalterio quod tenebat. Punishment of Quendreda.

[1] Cf. Chronicon J. Bromton, col. 777 (" Scriptores x.").
[2] *Coudale.* Ibid.
[3] *kingis.* Ibid.
[4] *hed byreved.* Ibid.

De expulsione Cuthredi, qui regno Cantiæ octo annis intrusit.

Cuthred and Buldred usurpers.

5. Anno itaque Dominicæ Incarnationis DCCCVI. periit Cuthredus intrusor in regnum Cantiæ, cui ejusdem facinoris et calamitatis fuit hæres Baldredus.[1]

* * * * *

* * * * *

[TITULUS XLIII.]

De obitu Scotlandi abbatis xlii.

Death of Abbot Scotland, Sept. 3, 1087.

ANNO Domini M.LXXXVII. obiit Scotlandus hujus monasterii abbas quadragesimus secundus, iii. Nonas Septembris, sepultusque est in capella de Cryptis ante ostium cancelli, in loco ubi prius rex Edbaldus ecclesiam Sanctæ Mariæ fundavit. fol. 62.

" Abbas Scotlandus prudentibus est memorandus ;
Huic libertates cassæ renuunt dare grates."

Explicit Titulus xliii. de Scotlando abbate.

---

[1] The narrative breaks off at this point, but is resumed after two blank leaves, into which the Writer may have intended to compress the history of the next two centuries and a half. The little that is known respecting the fortunes of St. Augustine's abbey during this interval must be gathered from the "Chronologia Augustinensis," prefixed to the present volume, and from Thorne's Chronica (coll. 1776–1791).

Titulus XLIV.

De Widone abbate xliii.

1. Anno quo supra, mortuo abbate Scotlando, Lanfrancus archiepiscopus, intendens præsens monasterium suæ subdere ditioni, unum de monachis ecclesiæ Christi nitebatur in Scotlandi præficere successorem. Hujus tamen rei executionem ad tempus dimittere compellebat mors regis Willelmi apud Rothomagum, v. Kalend. Octobris, relata, qui apud Cadonum allatus in magna ecclesiasticorum frequentia, laicorum vero modica, sepultus est. Henricus enim filius ejus, qui solus ex liberis aderat, cuidam militi patris sepulturam in loco quem invaserat inhibenti ne pausare deberet, centum libras argenti persolvit. Robertus vero primogenitus ejus in Francia patriam debellabat, quem pater regno Angliæ constituisset hæredem, nisi quod se adhuc vivente Normanniam sibi negari moleste ferens in Italiam abiit, ut filiam Bonifacii marchionis in matrimonio sumeret, et sic patri validius repugnaret. Sed hac spe frustratus, Philippum regem Francorum contra patrem excitavit, ob quam causam paterna benedictione et hæreditate cassatus post mortem patris regno Angliæ caruit, ducatu Normanniæ vix retento. Willelmo enim secundo filio suo Angliæ monarchiam allegavit; Henrico filio suo possessiones maternas et thesauri copiam commendavit. Willelmus vero absque mora antequam pater exspiraverat reversus est in Angliam, utilius ducens suis propriis commodis in posterum prospicere quam patris exequiis interesse. Venit igitur in Angliam festinanter, et v. Kal. Octobris, die Dominica,[1] apud Westmonaste-

Archbishop Lanfranc's design upon the liberties of the monastery.

Sept. 27.

Behaviour of the sons of William the Conqueror.

Coronation of William Rufus at Westminster, Sept. 26, 1087.

[1] The 'v. Kal. Octob.' (Sept. 27,) was not a Sunday in 1087: hence the marginal correction to Sept. 26. See Nicolas, Chron., p. 295, note.

rium a Lanfranco prætacto Cantuariensi archiepiscopo consecratus est in regem.

Resistance offered to Lanfranc by the Augustinian monks;

2. A quo statim Lanfrancus collationem præsentis abbatiæ constanter petiit sibi dari. Non tamen quod petiit obtinuit, eo quod monachi præsentis monasterii domino regi sua privilegia demonstrabant, ex quibus liquide regio conceptui apparebat, quod electio abbatis monachis præsentis monasterii, tam de jure communi quam de speciali privilegio pertinebat. Lanfrancus igitur prospiciens votum suum ex parte regis frustratum, tam precibus præviis quam pretiis pecuniarum promissis, instantissime a monachis præsentis monasterii postulavit, ut aliquem de monachis ecclesiæ Christi eligerent in abbatem, promittens se amicum præstantissimum futurum, si vota ejus complere ducerent in hac parte. Sed monachi Augustinenses prudenter animadvertentes fel sub melle latere, pecuniam Lanfranci cum precibus præviis parvipendentes, accepta a rege licentia, monachum præsentis monasterii, moribus et litteratura insignem, nomine Wydonem, elegerunt libere in abbatem. Lanfrancus vero maxima indignatione commotus, prædictum Widonem electum, secundum[1] [tenorem privilegiorum suorum, benedicere aliquamdiu recusavit].

and their eventual election of Abbot Wido.

* * * * *

[1] The following clause is supplied from Thorne, col. 1793, in order to complete the sentence. The regular history of our Author comes to an abrupt conclusion at this point. The next folio (63) contains a very fine coloured drawing of the high altar of St. Augustine's, adverted to above, p. 286, n. 1. One of the accompanying descriptions of the drawing is as follows:—"Anno Domini M.XCI., pontificatus Urbani papæ II. tertio, Willelmi II. regis Angliæ post Conquestum quinto, anno vero Wydonis abbatis et tempore vacationis archiepiscopatus Cantuariæ, post obitum Lanfranci anno tertio, nova ecclesia per Scotlandum abbatem incepta et per Widonem perfecta, translatum est corpus sancti Augustini cum corporibus aliorum sanctorum a loco quo prius in prima ecclesia jacuit, usque ad locum ubi modo jacet, per Gundulfum episcopum Rofensem."

Privilegia concessa et confirmata, regnante Willelmo Conquestore.

fol. 64. Willelmus Conquestor, postquam plura bona abstulit, plura reddidit et cartis confirmavit.

1. *Carta Willelmi regis Conquestoris de saca et socna.*

" Willelm king gret mine biscopes and mina eorles " and ealle mine þegnas, Francisce and Englisce, on " þan scyran þer sanctus Augustinus hefð land inne, " freonlice, and ic cyðe eow þat ic habbe geunnan " Gode and sancte Augustine and þam hirede þe[1] þerto " hyreð, þat hieo bien heore sace weorðe and heora " socna, and grið-bryces, and ham-socna, and forstalles, " and infangenes-þeofes, and flemene-fermðe ofer heora " agene men, binnan burgh and butan, tolles and " teames, on strande and on streame, and ofer swa fele " þegna swa ic heom togeleten habbe : and ic nelle " þat anig man anig þing þeor onteo, butan heom and " here wicneres[2] þe hyo hit beotecen willan ; for þam " þe ic habbe forgifen Gode and sancte Augustine þas " gerihte minne sawle to alysednesse, ealswa Eadword[3] " king, min meg, ær efde ; and ic nelle geþafian þæt " ænig man þis abrecan be minan frendscipe. God eow " gehelð. Amen."

2. *Carta*[4] *regis Willelmi Conquestoris de saca et socna et aliis libertatibus.*

"Ego Willelmus rex saluto omnes meos episcopos et " comites et omnes meos optimates, Francigenos et " Anglicos, in illis comitatibus ubi sanctus Augustinus " terram habet. Notum vobis esse me volo annuisse

[1] *we* MS.
[2] *þicneres* MS.
[3] *Eadwouwd* MS.
[4] This charter is only a Latin form of the preceding.

" sancto Augustino suæque congregationi, ut habeant
" suum sake et sokne, et pacis fracturam, et pugnam
" in domo factam, et viæ assaltus, et fures in terra
" sua captos, et latronum susceptionem, super suos
" proprios homines intra civitatem et extra, et thelo-
" neum [1] in littoribus et in marinis fluctibus, et quod
" Anglice dicitur teames, et super omnes allodiarios
" suos. Et ego nolo consentire ut aliquis de aliqua
" re se intermittat, exceptis semetipsis et suis præ-
" positis quibus ipsi commiserunt, vel committere vo-
" luerint. Concedo enim istas rectitudines Deo et sancto
" Augustino, meæ animæ ad redemptionem, sicut Æd-
" wardus meus consanguineus, et sui antecessores reges
" fecerunt. Et ego nolo consentire ut aliquis istud
" frangat, qui de mea amicitia curet. Valete."

3. *Carta Willelmi regis Conquestoris de decimis de Faversham et Middletone.*

" In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris
" et Filii et Spiritus Sancti! Ego Willelmus, ineffabili
" Dei providentia, rex Anglorum, ex his quæ Omni-
" potens Deus sua gratia mihi largiri est dignatus,
" quædam concedo ecclesiæ sancti Augustini, quæ sita
" in suburbio urbis Cantuariæ, pro salute animæ meæ
" et parentum meorum prædecessorum et successorum
" hæreditario jure. Hæc sunt ecclesiæ et decimæ dua-
" rum mansionum, videlicet Faversham [2] et Middeltuna,
" ex omnibus redditibus qui mihi redduntur, ex his
" mansionibus et omnibus ibidem appendentibus, terra,
" silva, pratis, et aqua, excepta decima mellis et gabli
" denariorum. Hæc omnia ex integro concedo sancto
" Augustino, et abbati et fratribus, ut habeant, teneant,
" possideant in perpetuum. Si quis autem huic nos-

---

[1] *et theloneum*] ætheloneum MS. | [2] *Flaversham* MS.

" træ donationi contraire præsumpserit anathemati
" subjacebit.

" ✣ [1] Ego Willelmus rex Anglorum huic donationi
" subscribo.

" ✣ Signum Rodberti.
" ✣ Signum Willelmi præsulis.
" ✣ Signum Ædwini.
" ✣ Signum Willelmi Malet.
" ✣ Signum Arfasti cancellarii.
" ✣ Signum Gosfridi vicecomitis.
" ✣ Signum Gisleberti Maminot.

" Anno ab Incarnatione Domini M.LXXII.[2] facta est
" hæc donatio, in villa quæ dicitur Windesore."

fol. 64 b. 4. *Carta regis Willelmi Conquestoris de octo præbendis de Nywentone.*

" WILLELMUS, Dei gratia rex Anglorum, L[anfranco]
" archiepiscopo, Rodberto et Rogero comitibus, et totius
" Angliæ optimatibus, salutem. Scitote quod reddo
" sancto Augustino et abbati Scotlando et fratribus
" loci, octo præbendas in Nywentone, et omnes terras
" ad illas pertinentes, liberas et quietas, cum omnibus
" consuetudinibus, sicuti testimonium perhibuit comi-
" tatus Cantiæ coram Lanfranco archiepiscopo, et Eu-
" done meo dapifero, et Willelmo de Archis et Radul-
" pho de Curba Spina cæterisque meis optimatibus
" illius comitatis. Volo ergo et præcipio, ut a modo
" firmiter et honorifice jam dictus abbas et locus eas
" habeat, teneat, possideat in perpetuum, sicuti ante-
" cessores ejus melius tenuerunt. Et si aliquis sibi
" aliquam inde fecerit injuriam, vos illi rectum facite.

" Teste Go[defrido] episcopo Constantinensi[3] apud
" Rotomagum. Valete."

---

[1] The 'signa crucis' wanting in MS.

[2] In the "Chronologia Augustinensis," this charter seems to have been entered at the year 1070, and the date, as here given, was probably the same; the ii. wearing the appearance of a subsequent addition. *RB.* also reads "millesimo septuagesimo" (fol. 257).

[3] *i.e.* of Coutances.

5. *Carta Willelmi regis Conquestoris de manerio de Plumstede.*

" In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris " et Filii et Spiritus Sancti! Ego Willelmus, Dei " gratia, rex Anglorum, statum ecclesiarum regni mei " corroborans et vacillata hactenus in melius confirmans " atque injuste ablata restituens, concedo et annuo " sancto Augustino, et fratribus in suo cœnobio com- " morantibus, terram quæ dicitur Plumstede. Hanc " terram a præmemorato sancto et fratribus loci anti- " quitus possessam, Godwynus comes fraude et injuste " abstulerat suoque filio Tostic dederat, quam tamen " rex Edwardus postea sancto Augustino reddiderat. " Sic variis eventibus possessa, ablata, restituta, ne jam " ulterius calumniæ pateat, aut cujusquam querimonia " a cœnobio sancti Augustini supradictam villam au- " ferat inde, chirographum hoc confirmo, ut eam ha- " beant, teneant, possideant monachi sancti Augustini " in ævum. Si quis autem huic nostræ auctoritati " contrarius hoc violare præsumpserit, æterna male- " dictionis damnatione se mulctandum noverit, et regiæ " vindictæ subjacebit.

" ✠ [1] Ego Willelmus, Dei gratia rex Anglorum, hanc " cartam confirmo et meis firmandam committo.

" ✠ Ego Odo, episcopus Baiocensis, calumniam quam " in ipsa terra habebam relinquo et libens subscribo.

" ✠[1] Ego Willelmus Lundoniensis episcopus subscribo.

" ✠ Signum Walterii Gifardi.

" ✠ Signum Scodlandi [2] abbatis.

" ✠ Signum Ricardi filii Gisleberti.

" ✠ Signum Baldwini Flamenc.[3]

" ✠ Signum Michaelis episcopi.

" ✠ Signum Osberti cancellarii.

" ✠ Signum Willelmi de Warenna.

---

[1] The 'signa crucis' wanting in MS.; but inserted in *RB.* (fol. 224.)

[2] *Scotlandi* RB.

[3] *Flaming* RB.

" ✝ Signum Rogeri pincernæ regis.
" ✝ Signum Radulphi Bainard.
" ✝ Signum Swen filii Rodberti.
" ✝ Signum Hugonis de Port.
" ✝ Signum Josfridi de Magna Villa.
" ✝ Signum Willelmi Caritet.
" ✝ Signum Huberti de Port.
" ✝ Signum Haimonis dapiferi.
" ✝ Signum Ælnodi[1] de Lundonia."

6. *Carta de decimis Odonis episcopi.*

" Willelmus rex Anglorum L[anfranco] archiepi-
fol. 65. " scopo, comitibus, vicecomitibus, Hugoni de Muntfort,
" omnibusque baronibus meis in Kent, Francis et Anglis.
" Sciatis quod omnes decimæ quas homines fratris
" mei Odonis episcopi Baiocensis et comitis Cantiæ
" dederunt sancto Augustino et fratribus, mea licentia
" atque consensu, datæ sunt. Quapropter mando et
" præcipio, ut a modo jam dictus sanctus et locus et
" fratres inibi Deo servientes, eas habeant, teneant,
" possideant in perpetuum.
" Testibus eodem episcopo O[done] Baiocensi, et
" Goffr[ido] episcopo Constantiniensi et Roberto et
" Rogero comitibus apud Windesore."

7. *Carta de donatione Odonis episcopi de Fordwico.*

" Odo, Dei gratia Baiocensis episcopus et Cantiæ
" comes, Lanfranco archiepiscopo, et Hamoni vicecomiti,
" et cæteris fidelibus regis, Francigenis et Anglis,
" salutem. Sciatis omnes, quod ego Odo episcopus et
" Cantiæ comes, omnes domos quas in villa de Ford-
" wich habeo, et omnes consuetudines mei juris ad
" ipsam villam pertinentes, pro anima mea et pro
" anima domini mei Willelmi regis Anglorum, ecclesiæ
" sancti Augustini in perpetuum possidendas concedo."

---

[1] *Ælnoldi* RB.

8. *Carta præceptoria de burgo de Fordwico.*

" WILLELMUS, Dei gratia rex Anglorum, Lanfranco [1] " archiepiscopo Cantuariensi et Godefrido episcopo Con- " stantiniensi, et R[oberto] comiti de Ou,[2] et H[ugoni] " de Monteforti, suisque aliis proceribus regni Angliæ, " salutem. Mando et præcipio, ut faciatis sanctum " Augustinum et abbatem Scotlandum resaysire bur- " gum de Fordwich, quem tenet Hamo vicecomes, " omnesque alias terras, quas abbas Alsinus [3] fugitivus " meus, vel levitate, vel timore, vel cupi[di]tate alicui " dedit, vel habere consensit. Et si aliquis aliqua " violentia inde aliquid abstraxerit, vos illos, velint " nolint, constringite [4] reddere. Valete.

" Teste Odo episcopo Baiocensi, in dedicatione " Baiocensi."

9. *Carta Willelmi Regis et Conquestoris de decimis et consuetudinibus in Fordwico.*

" WILLELMUS rex Anglorum Lanfranco archiepiscopo " Cantuariensi et Hamoni vicecomiti, et R. filio comitis " G.,[5] et H[aimoni] vicecomiti, et omnibus tamnis [6] de " Kent, Francigenis et Anglicis, salutem. Sciatis epi- " scopum Baiocensem fratrem meum, pro amore Dei " et pro salute animæ meæ et sua, dedisse sancto Au- " gustino quicquid habet Fordwicum, tam in terris et " pratis et domibus et consuetudinibus, quam in aliis " rebus, et quod dedit licentia mea sciatis illum " dedisse."

---

[1] *Lamfranco* MS. *Lanfrido* RB.

[2] *i.e.* Eu. RB. reads *Ov.*

[3] *i.e.* Egelsinus.

[4] *constringere* MS.

[5] ? Ralph de Guader, earl of the East Angles.

[6] Perhaps a variation of *domnis* or *thanis*; but the same orthography occurs in RB. (fol. 177).

10. *Carta Odonis Baiocensis*[1] *episcopi de medietate villæ de Plumstede, et decimis de Knoltun, Tinkenherst, Ringentun, etc.*

" Ego Odo episcopus Baiocensis atque comes Cantiæ " donationem facio sanctis Petro et Paulo, necnon " Anglorum apostolo sancto Augustino, de his quæ " mihi subjecta sunt. In primis de medietate villæ " quæ dicitur Plumstede. Deinde terram reddo quæ " dicitur Smedetune, cum adjacentiis suis, quæ pos- " sidebat Rannulphus. Tum decimas aliquas, quas mei " habebant, id est, Aþelwoldus cubicularius, de tribus " villis quæ dicuntur Knoltun et Tykenherst et Ringe- " tun; et decimam totius terræ Turstun, necnon deci- " mam Osberni filii Letardi de duobus locis, id est, " Bedlesan et Bocheland; decimam etiam Osberni Pais- " forei de villula quæ dicitur Bocheland. Hæc omnia " Deo, sanctisque apostolis Petro et Paulo, sanctissimo- " que Augustino dono, concedo, confirmo habenda, ser- " vanda, tenenda, Deo juvante, tam pro salute domini " mei regis, quam pro animæ meæ redemptione. Si " quis vero huic donationi contrarius fuerit, vel aliquam " calumniam ingesserit, æterno anathemate mulctetur, " et reus majestatis regiæ erit. Hoc ut in perpetuum " maneat manu mea signo.

" ✝ Ego Willelmus, Dei gratia rex Anglorum, con- " firmo hanc donationem."

fol. 65 b. 11. " [W]illelmus filius regis Willelmo vicecomiti de " Kent, salutem. Præcipio quod præcipias Hamoni, filio " Vitalis, et probis vicinis de Sandwich, quos Hamo " nominavit, ut dicant veritatem de nave abbatis de " sancto Augustino, et si navis illa perrexit per mare " die qua rex novissime mare transivit, tunc præcipio

[1] *Biaiocensis* MS.

" ut modo pergat quousque rex in Angliam veniat, et
" interim resaisiatur inde abbas prædictus.
" Teste episcopo Sarum et cancellario,[1] apud Wod-
" stoke."

12. " [W]ILLELMUS filius regis Willelmo vicecomiti de
" Kent, salutem. Præcipio quod resaisias abbatem de
" sancto Augustino de nave sua, sicut ego præcepi per
" meum aliud breve, et sicut recognitum fuit per probos
" homines comitatus, quod inde abbas erat saisitus,
" die qua rex mare novissime transivit; et in pace
" teneat.
" Teste cancellario, apud Wendesore.
" Et hoc sine mora, ne inde clamorem audiam
" amplius.
" Teste eodem."

13. " [M]ATILDA regina Anssu. dap[ifero], salutem.
" Præcipio tibi, ut facias juste reddi navem abbatis
" de sancto Augustino, et omnes suas res quæ captæ
" fuerunt. Et ponantur per plegios omnes illi homines,
" qui eam ceperunt; ut sint ad rectum regi quando
" eos habere voluerit. Et præcipio quod omnes suæ
" res sint in pace, sicut fuerunt die qua rex mare
" transivit, donec ipse in Angliam redeat.
" Teste episcopo Saresberiæ, apud Westmonasterium."

[1] *i.e.* Osmund, bishop of Salisbury.

Privilegia concessa et confirmata, regnante Willelmo Rufo.

fol. 67. 1. *Carta regis Willelmi Rufi, filii Willelmi Conquestoris, de saca et socna.*

" Willelmus, Dei gratia rex Anglorum, omnibus " episcopis, baronibus, comitibus, vicecomitibus, et om- " nibus optimatibus suis, Francigenis et Angligenis, in " illis comitatibus in quibus sanctus Augustinus habet " terras, salutem. Sciatis me dedisse Deo ac sancto " Augustino et fratribus ut habeant eorum saca et " socna, et pacis fracturam, et pugnam in domo factam, " et viæ assaltus, et latrones in terra sua captos, latro- " numque susceptionem, vel pastionem, super illorum " proprios homines infra civitatem et extra, theloneum- " que suum in terra et in aqua, atque consuetudinem " quæ dicitur teames, et super omnes allodiarios, quos " eis habeo datos. Nec volo consentire ut aliquis in " aliqua re de his se intermittat, nisi eorum præpositi, " quibus ipsi hæc commendaverint, quia habeo has " consuetudines Deo datas et sancto Augustino, pro " redemptione animæ meæ, sicut gloriosus rex Willel- " mus pater meus antea fecerat; et nolo consentire ut " aliquis hæc infringat propter amicitiam. Valete."

2. *Carta regis Willelmi Rufi de libertate de Estanores.*

" Willelmus, Dei gratia rex Anglorum, archiepiscopis, " abbatibus, comitibus, vicecomitibus, et omnibus fideli- " bus totius Angliæ, salutem. Sciatis quia volo et præ- " cipio super amicitiam meam, ut nullus a modo aliquid " reclamet in Estanores, sed Wydo abbas de sancto Au- " gustino et fratres loci ejusdem libere et quiete terram " illam et totum littus usque in medietatem aquæ ha- " beant, sine calumnia aliqua; quia[1] ita dirationatum

[1] *qui* MS.

" est inter homines meos de Londonia et homines
" abbatis in tempore meo, coram justicia mea apud
" Estanores.

" Testibus Willelmo episcopo de Ampelino,[1] et R[o-
" gero] Bigot, apud Wyndesore."

3. *Carta de rectitudinibus et consuetudinibus debitis apud Eastonores in terra et in aqua.*

" Willelmus rex Anglorum H[aimoni ?] dapifero, et
" omnibus baronibus de Kent, Francis et Anglis, salu-
" tem. Sciatis quod ego volo et præcipio, ut sanctus
" Augustinus et abbas Wydo a modo firmiter et
" honorifice teneat omnes rectitudines suas et con-
" suetudines ad Eastonores, tam in aqua quam in
" terra. Et nolo ut amplius aliquis ei inde aliquam
" injuriam faciat.[2]

" Teste Willelmo episcopo Dunelmensi, apud Win-
" deshore."

4. *Carta de consuetudinibus debitis apud Newinton.*

" Willelmus filius regis Willelmi, vicecomiti de
" Kent, salutem. Fac recognosci per homines hundredi
" de Middeltone quas consuetudines abbas sancti Au-
" gustini habere debet in villa de Newingtone, et
" quas[3] olim habuit. Et tales fac ei habere sine
" mora et nominatim de isto auxilio, sicut olim habuit.

" Teste episcopo Salesberiensi, apud Westmonaste-
" rium."

---

[1] Sic in MS. In a copy of this charter contained in the "Red Book of Canterbury," fol. 197, the reading is "W. episcopo de *Auphelmo*." Both are probably corrupted forms of "episcopo *Dunelmensi*;" in which case the leading witness here would be the same as in the following charter, *viz.*:—William de S. Carilefo (1080–1095).

[2] *facit* MS.

[3] *quos* MS.

Privilegia concessa et confirmata, regnante Henrico Primo.

fol. 68. 1. *Carta regis Henrici Primi de præbenda ecclesiæ sancti Martini de Dovera.*

" Henricus rex Anglorum A[nselmo] archiepiscopo, " et conventui canonicorum sancti Martini de Dovera, " et Haimoni dapifero, et baronibus suis et fidelibus, " Francis et Anglis, de Kent, salutem. Sciatis quod " abbas Hugo sancti Augustini Cantorb[eriæ], per dira- " tionamentum regni mei et curiæ, habet præbendam " unam de me in ecclesia sancti Martini de Dovera, " sicut antecessores sui habuerunt de antecessoribus " [meis]. Et volo et præcipio, ut ipse ita plene eam " habeat et ita deserviat, per unum canonicum in " ecclesia sancti Martini, sicut antecessores sui plenius " et melius habuerunt et deservierunt. Et quicquid " inde captum est postquam ipse Hugo abbas fuit, " totum ei reddatur. Quod nisi ita factum fuerit, tu, " Haimo, justifica inde adversarios.

" Testibus Rogero episcopo Salesberiæ et W[illelmo] " Exoniæ episcopo, apud Wesmonasterium in Pente- " cost." [1]

2. *Alia Carta*[2] *regis Henrici Primi de præbenda ecclesiæ sancti Martini de Dovera.*

" Henricus rex Anglorum A[nselmo] archiepiscopo, et " conventui canonicorum sancti Martini de Dovera, et " Haimoni dapifero, et baronibus suis et fidelibus, Fran- " cis et Anglis, de Chent, salutem. Sciatis quod abbas " Hugo sancti Augustini Cantorb[eriæ], per dirationa- " mentum regni mei et curiæ, habet præbendam unam " in ecclesia sancti Martini de Dovera, sicut anteces-

[1] The date assigned to this charter in the "Chronol. August." is 1101; yet it cannot be earlier than 1107, in which year both these prelates were consecrated.

[2] Identical with the preceding.

" sores[1] sui habuerunt de antecessoribus meis. Et volo
" et præcipio, ut ipse ita plene eam habeat et ita deser-
" viat per unum canonicum in ecclesia sancti Martini,
" sicut antecessores sui plenius et melius habuerunt et
" deservierunt. Et quicquid inde captum est, postquam
" ipse Hugo abbas fuit, totum ei reddatur. Quod nisi
" ita factum fuerit, tu, Haimo, justifica inde adversarios.
" Testibus Rogero episcopo Salesberiæ et W[illelmo]
" Exoniæ episcopo, apud Westmonasterium, in Pente-
" cost."

3. *Carta regis Henrici Primi de una feria ad festum Translationis sancti Augustini.*

" Henricus, rex Anglorum, Ans[elmo] archiepiscopo
" et Haimoni vicecomiti et omnibus baronibus suis,
" Francis et Anglis, totius Angliæ, salutem. Sciatis
" me dedisse et concessisse monachis sancti Augustini
" habere feriam in Translatione ipsius sancti apud
Sept. 13. " Cantorb[eriam], quæ est Idus Septembris, quinto die
" post Natale Sanctæ Mariæ, et duret per quinque
" dies ante festum ipsius sancti, et duos post festum.
" Et præcipio ut omnes ad eam venientes, et in ea
" morantes, et ab ea redeuntes, habeant firmam pacem
" meam : et nemo eis injuriam faciat, nec in civitate
" vel extra aliquis theloneum per hos dies capiat nisi
" monachi et servientes eorum.
" Testibus Turstino capellano et Haimone dapifero,
Sept. 1. " apud Londoniam, Kal. Septemb."

4. *Carta regis Henrici Primi, ne servientes, qui nec emunt nec reddunt, nec mercatum ducunt, tallientur ad auxilium burgi Cantoberiæ.*

" Henricus, rex Anglorum, Haymoni dapifero et mi-
" nistris suis, salutem. Præcipio vobis ut cito faciatis

[1] *antecessoribus* MS.

" reddi hominibus sancti Augustini vadimonia illa quæ
" ceperunt burgenses de Cantorberia super eos propter
" auxilium. Nolo enim ut servientes sancti Augustini,
" qui nec emunt, nec vendunt, nec mercatum ducunt,
" donent hoc auxilium. Unde quicquid propter hoc ab
" eis captum est totum cito reddatur eis. Et videte
" ne amplius inde clamorem audiam.
" Teste Wald[rico] cancellario, apud Wincestriam in
" Pascha."

5. *Carta regis Henrici Primi de escambio cum monachis ecclesiæ Christi de terra ad ampliandum cœmeterium illorum.*

fol. 68 b. "HENRICUS, Dei gratia rex Anglorum, Cantuariensi
" archiepiscopo, et Rad[ulpho] Roffensi episcopo, et
" Hugoni abbati de sancto Augustino et Ham[oni]
" dapifero, et omnibus baronibus et fidelibus suis,
" Francis et Anglis, de Kent, salutem. Notum sit
" vobis me concessisse Hugoni abbati de sancto Au-
" gustino et monachis ejusdem ecclesiæ omnes illas
" terras quas monachi sanctæ Trinitatis Cantuariensis
" eis dederunt, pro escambio terræ, quam ab eis rece-
" perunt, ad amplificandum cœmeterium suum, sive de
" mea sit, sive sit de terra quam Hugo Maminot et
" uxor et hæredes ejus ecclesiæ Christi Cantuariensi
" contulerunt, sive sit de terra alicujus alterius quam
" ipsi monachi habuissent in manu eorum. Volo enim
" et præcipio ut prædictus abbas, cum monachis suis,
" ita bene et honorifice teneant eas terras, sicut ipsi
" melius tenebant suam quam in escambio dederunt.
" Testibus Rogero Salesberiæ, et [Rogero][1] episcopo
" Linc[olniæ], et Ranu[lpho] cancellario, et Haimone
" dapifero, et W[illelmo] de Albini, et Ranu[lpho]
" meschino, apud Brantonam."

[1] Added from *RB.* fol. 72.

6. *Carta regis Henrici Primi de terra quam Hugo abbas disvadiavit de Wyberto de Thaneto.*

"HENRICUS, rex Anglorum, A[nselmo] archiepiscopo " et Haimoni dapifero, et omnibus baronibus, Francis " et Anglis, et fidelibus suis de Chent, salutem. Scia- " tis me concessisse Deo, et sancto Augustino, et Hu- " goni abbati, illam terram habere in perpetuo in do- " minio monachorum, quam ipse Hugo abbas disva- " diavit de Wyberto in Tænet. Et volo et præcipio " ut ipse abbas et monachi teneant illam terram, cum " pace, et honore, et quiete, sicut aliam terram suam " dominicam.

"Testibus Rogero episcopo Salesberiæ et Willelmo " episcopo Exoniæ, apud Wintoniam."

7. *Carta regis Henrici Primi de Estanores et de littore usque ad medium aquæ.*

"HENRICUS, Dei gratia, rex Anglorum, archiepisco- " pis, et episcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus " et omnibus fidelibus suis, Francis et Anglis, totius " Angliæ, salutem. Sciatis quod volo et præcipio, ut " nullus a modo aliquid reclamet in Estanores; sed " Hugo abbas de sancto Augustino et fratres loci ejus- " dem libere et quiete terram illam et totum littus " usque in medietatem aquæ habeant, sine calumnia " aliqua; quoniam ita dirationatum est inter homines " de Lundonia et homines abbatis Wydonis in tempore " Willelmi regis fratris mei, coram justicia ejus apud " Estanores, et sicut testatur carta ejusdem fratris mei " quam ego bene confirmo.

"Testibus Rogero episcopo Salesberiæ, et Henrico " episcopo Wyntoniæ, et Gaulfr[ido][1] cancellario, et

[1] *Gausfr*[9] MS.

" Roberto comite de Gloecestria, et Briencio[1] filio co-
" mitis, apud Wyntoniam."

8. *Carta regis Henrici Primi de libertate monasterii.*

" HENRICUS, Dei gratia rex Anglorum, omnibus epi-
" scopis, comitibus, vicecomitibus et optimatibus suis,
" Francigenis et Angligenis, in illis comitatibus, in
" quibus sanctus Augustinus habet terras, salutem.
" Sciatis me dedisse Deo, et sancto Augustino, et fra-
" tribus, ut habeant eorum saca et socna, et pacis
" fracturam, et pugnam in domo factam, et viæ assaltus,
" et latrones in terra sua captos, latronumque sus-
" ceptionem vel pastionem, super illorum proprios ho-
" mines, infra civitatem et extra, theloneumque suum
" in terra et in aqua, atque consuetudinem quæ
" dicitur teames, et super omnes allodiarios quos eis
" habeo datos. Nec volo consentire ut aliquis in ali-
" qua re de his se intermittat, nisi eorum præpositi
" quibus hæc ipsi commendaverint, quia habeo has
" consuetudines Deo datas et sancto Augustino, pro
" redemptione animæ meæ, sicut Willelmus pater
" meus, et frater meus, antea fecerant; et nolo con-
fol. 69. " sentire ut aliquis hæc infringat, sicuti meam amici-
" tiam vult habere.
" Testibus Willelmo de Weleuuast[2] et Turstino ca-
" pellano, apud Westmonasterium in Pentecost."

9. *Carta Regis Henrici Primi, ut abbas habeat libertatem super presbyteros suos, quam habuit Scoll*[*andus*].[3]

" HENRICUS, rex Anglorum, Radulpho Roffensi epi-
" scopo, salutem. Tene plenum rectum inter abbatem

---

[1] Probably Brian, son of Count Alan Fergant (Fitz-Comte.)

[2] *al.* Warelwast, bishop of Exeter (1107-1136). In *RB.* (fol. 57 b.) the reading is *Weruuast.*

[3] *al.* Scotland.

" de sancto Augustino et inter archidiaconum de Can-
" tuaria, de sacerdotibus abbatiæ sancti Augustini;
" ut abbas ita juste habeat consuetudines suas de
" presbyteris suis, sicut Scollandus abbas melius habuit.
" Teste Haimone[1] dapifero, apud Westmonasterium."

10. *Carta regis Henrici Primi de Ripple et Langedone.*

" HENRICUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
" comitibus, vicecomitibus, baronibus, et omnibus fideli-
" bus suis, Francigenis et Angligenis, salutem. Sciatis
" quod Hugo abbas sancti Augustini Cantuariæ dira-
" tionavit in curia mea terras suas de Ripple et
" Langedone, cum omnibus illis pertinentibus contra
" Manasserum Arsic. Et volo et concedo et firmiter
" præcipio, ut a modo in perpetuum in dominio ecclesiæ
" eas teneat, ita bene et honorifice sicut ipse abbas
" Hugo melius et honorabilius et quietius tenet suas
" alias dominicas terras.
" Testibus episcopo Lincolniæ, et comite de Mell.,[2]
" apud Windesoram, in Pentecoste, in anno quo rex
" dedit filiam suam imperatori.[3] Hoc dirationatum fuit
" apud Londoniam in Rogationibus."

11. *Carta de libertate servientium et de theloneo.*

" HENRICUS, rex Anglorum, omnibus vicecomitibus
" et ministris totius Angliæ, salutem. Præcipio ut ser-
" vientes sancti Augustini sint quieti ab omni theloneo
" in omnibus quæ poterunt affidare se emere ad do-
" minicos usus monachorum. Et defendo ne aliquis
" eos super hoc disturbet.

---

[1] *Henrico* RB. (fol. 57 b.)

[2] Probably Walleran, count of Meulant.

[3] This was the year 1110; whereas the charter is entered at 1116 in the "Chronol. August." Thorne, who refers to the legal proceedings (col. 1796), has given the true date.

" Teste Wald[rico] cancellario, apud Westmonaste-
" rium in Natale Domini."

12. *Carta regis Henrici Primi de warrenna de Chistelet et Stureya.*

" Henricus, rex Anglorum, Haimoni dapifero et
" fidelibus suis de Kent, salutem. Sciatis quod con-
" cedo, ut Hugo abbas sancti Augustini habeat war-
" rennam in terra sua de Cistelea et Esturay, et in
" terris quæ eis pertinent. Et sit in defensione mea
" sicut meæ dominicæ warrennæ.
" Teste Haimone dapifero apud Windresore."

13. *Carta regis Henrici Primi, directa Hugoni monacho Roucestriæ,*[1] *de concessione abbatiæ, cum terris, hominibus, et omnibus aliis libertatibus.*

" Henricus, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
" abbatibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus et om-
" nibus fidelibus suis, Francis et Anglis, totius An-
" gliæ, salutem. Sciatis me concessisse Hugoni mona-
" cho de Rouuecestria abbatiam de sancto Augustino
" de Cantuaria, cum terris et hominibus et omnibus
" rebus abbatiæ pertinentibus. Et volo et firmiter
" præcipio, ut ita bene, et in pace, et honorifice, et
" quiete teneat infra burgum et extra, in aqua et ex-
" tra, in bosco et plano, in via et semitis et omnibus
" aliis locis, cum sacha et socha, et tol, et them[es],
" et infangene-theof, et cum omnibus aliis consuetudi-
" nibus et quietationibus suis, cum quibus aliquis an-
" tecessor suus unquam melius et honorificentius et
" quietius tenuit.
" Testibus Willelmo archiepiscopo Cantuariæ et Rogero
" episcopo Salesberiæ, et Bernardo episcopo de Sancto

[1] *i.e.* Rofcestriæ.

" David, et comite Roberto Gloecestriæ, et Willelmo fol. 69, b.
" de Tanc[arvilla],[1] et G. de Glint.,[2] et Brientio filio
" comitis, et Willelmo de Penteacra,[3] apud Westmo-
" nasterium."

14. *Carta confirmatoria de ecclesiis et decimis [de] Faversham et Miltone.*

" Henricus, Dei gratia rex Anglorum, archiepiscopis,
" episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, vicecomiti-
" bus, et omnibus fidelibus suis totius Angliæ, salutem.
" Sciatis quia ego concedo et confirmo donum quod
" dedit Willelmus rex pater meus ecclesiæ sancti
" Augustini, scilicet ecclesias et decimas duarum vil-
" larum mearum, hoc est, de Middeltona et de Favers-
" ham, cum omnibus redditibus qui mihi redduntur ex
" his mansionibus et cum omnibus ibidem appendentibus,
" terris, silva, pratis et aqua, excepta decima mellis et
" gabli denariorum. Hæc omnia concedo Deo et sancto
" Augustino et abbati et fratribus ipsius loci, ut ha-
" beant, teneant, et possideant ita libere et quiete sicut
" dedit et concessit eis pater meus, et sicut testatur
" per cartam suam, quam ego hac mea carta bene
" confirmo.

" Testibus Rogero episcopo Salesberiæ, et Henrico epi-
" scopo Wintoniæ, Gaufrido cancellario, et Roberto co-
" mite de Gloucestria, et Brientio filio comitis, apud
" Wintoniam."

15. *Carta de redditibus et consuetudinibus et ecclesia de Newingtone.*

" Henricus, rex Anglorum, Haimoni dapifero, salu-
" tem. Præcipio ut facias, quod sanctus Augustinus

---

[1] Chamberlain to the king.

[2] Probably "Galfrido de Clintona:" cf. Rymer's "Fœdera," &c., i. 11, new ed., and below, p. 411.

[3] *al.* Pontearch.

" et Hugo abbas ita bene et honorifice et plenitudinarie
" habeat omnes redditus et consuetudines suas de Baðgorz, et inter cætera nominatim ecclesiam de Newingtone, sicut judicatum fuit tempore fratris mei
" in tribus comitatibus apud Suthwercam ; quia volo
" ut sua omnia cum honore teneat. Et vide ne amplius inde clamorem audiam propter penuriam justitiæ.

" Teste Willelmo episcopo Exoniæ, apud Northamptone."

16. *Carta de ecclesiis de Renham, Newintone, Faversham, Northburne, et aliis decimis monasterii.*

" Henricus, rex Angliæ, archidiacono Cantuariæ et
" Helewido[1] archidiacono, salutem. Præcipio quod abbas sancti Augustini teneat ecclesiam suam de Renham, et de Newenton, et parochiam suam [de]
" Faversham, et de Northburne, et omnes ecclesias
" suas et capellas, et terras, et decimas, et parochias
" omnes suas, et omnes rectitudines suas de quocumque
" eas teneat ; ita bene et honorifice et in pace, et
" juste, et libere, et quiete sicut Hugo abbas antecessor
" suus unquam melius et honorificentius tenuit, tempore
" archidiaconi Anselmi[2] et archidiaconi Radulphi :
" quoniam nolo quod aliquis super hoc faciat ei inde
" injuriam vel contumeliam.

" Teste Roberto de Veer, apud Burnam."

17. *Carta concessionis mercati apud Menstre in Thaneto.*

" Henricus, rex Angliæ, Radulpho Cantuariæ archi-
" episcopo et Willelmo de Hammesford vicecomiti, et
" omnibus baronibus et fidelibus suis de Kent, salutem.
" Concedo Deo et sancto Augustino Cantuariæ, et
" Hugoni abbati et omnibus successoribus suis habere

[1] The same as *Helewise*, who was archdeacon in 1134. — Le Neve, " Fasti," ed. Hardy, I. 37.

[2] Perhaps the same as *Asketin*, or *Ascelin* (ibid.)

" mercatum in insula de Thanet. Et homines illuc
" venientes et redeuntes omnes firmam pacem meam
" habeant, ne aliquis eos disturbet neque injuriam vel
" contumeliam faciat. Et ita habeat abbas in pace, et
" quiete, et honorifice mercatum ipsum cum omnibus
" consuetudinibus, et forisfactis, et placitis suis, sicut
" habet aliquam terram vel rem sancti Augustini fol. 70.
" melius et quietius et honorificentius.

" Testibus Rogero episcopo Sarum, et Ranulpho cancellario, et Nigello de Albini, apud Westmonasterium."

18. " Henricus, rex Anglorum, archiepiscopis, et
" episcopis, et baronibus suis, et fidelibus, salutem.
" Sciatis quod feci bene dicere ad curiam meam apud
" Lamhedam Hugonem abbatem, eo tenore ne ecclesia
" sancti Augustini perdat propter hoc dignitatem suam
" nec auctoritatem.

" Testibus Ger[ardo] archiepiscopo,[1] et Rogero episcopo
" Salesburiæ, et Roberto Lincolniæ episcopo, et co-
" mite de Mell[ant ?], apud Windesore."

---

[1] *i.e.* of York.

PRIVILEGIA CONCESSA ET CONFIRMATA, REGNANTIBUS STEPHANO, HENRICO II., RICARDO I.

fol. 71. 1. *Carta regis Stephani de donatione molendini de Estbrigge.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis, " abbatibus, comitibus, justiciariis, vicebaronibus, minis- " tris, et omnibus fidelibus suis, Francis et Anglis, " totius Angliæ, salutem. Sciatis quia pro salute animæ " meæ et Matildæ reginæ uxoris meæ et Eustacii filii " mei et aliorum puerorum meorum et pro anima regis " Henrici avunculi mei, et prædecessorum meorum, re- " gum Angliæ, dedi et concessi Deo et ecclesiæ sancti " Augustini et altari molendinum, quod habui infra " civitatem Cantuariæ juxta Estbriggam, et totum " cursum aquæ illius molendini, in restauratione vadi- " monii centum marcarum, quod ego pro necessitate " mea ab eadem ecclesia cepi, præsentibus baronibus " meis, scilicet Willelmo de Ipra et Gisleberto comite " et Radulpho de Haia, et aliis multis. Quare volo et " firmiter præcipio, quod præfata ecclesia sancti Au- " gustini, et monachi ibidem Deo servientes, teneant " et habeant prædictum molendinum, cum omnibus " eidem pertinentibus, ad servitium altaris illius eccle- " siæ, ita bene, et in pace, et libere, et quiete, et hono- " rifice, sicut ego vel aliquis rex prædecessor[1] meus " melius, et liberius et quietius tenuit.

" Testibus Willelmo de Ipra et Willelmo Mar[tel][2] " et Ricardo de Lucy, et Radulpho Licot,[3] et Willelmo " de Amesford, apud Oxeneford."

2. *Carta regis Stephani de chernellis faciendis super muros ecclesiæ.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, justiciariis et baronibus " de Chent, salutem. Concedo quod abbas sancti Augus-

[1] *predessor* MS.

[2] " dapifer regis Stephani," Matth. Paris, " Hist." p. 66.

[3] Perhaps *Bicot* (for Bigot). In a second and enlarged form of this charter (below, pp. 377, 378), the name is written *Picot*.

" tini faciat chernellos super murum ecclesiæ suæ, ita
" tamen quod murum illum non elevet plus quam modo
" est, præter solos chernellos.

" Teste episcopo Sancti David apud Oxoniam per
" W[illel.] Oxon."

3. *Carta regis Stephani de saca et socna et pacis fractura.*

" Stephanus, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
" abbatibus, comitibus, baronibus, vicecomitibus, minis-
" tris et omnibus fidelibus suis, Francis et Anglis, in
" quorum baila et potestate abbas sancti Augustini Can-
" tuariæ terras habet, salutem. Sciatis me concessisse
" Deo ac sancto Augustino et abbati et fratribus abba-
" tiæ ut habeant sacham et sochnam, et pacis frac-
" turam, et pugnam in domo factam, et viæ assaltus,
" et latrones in terra sua captos, latronumque suscep-
" tionem vel pastionem, super illorum proprios homines,
" infra civitatem et extra, theoloneumque suum in
" terra et in aqua, atque consuetudinem quæ dicitur
" *theames*, et super omnes allodiarios quos dedit eis
" rex Henricus: nec volo consentire quod aliquis in
" aliqua re de his se intromittat, nisi eorum præpositi,
" quibus ipsi hæc commendaverint; quia habeo has con-
" suetudines datas et concessas Deo et sancto Augustino
" pro redemptione animæ meæ, sicut Willelmus rex
" avus meus, et Wilelmus et Henricus reges avunculi
" mei ante me dederunt et concesserunt. Et nolo con-
" sentire quod aliquis hæc infringat.

" Testibus episcopo de Sancto David, et episcopo
" Cicestriæ, et Roberto de Veer, et A[lberico] de
" Ver, et Roberto filio Walteri, apud Geldeford."

fol. 71 b. 4. *Carta Innocentii papæ Secundi de libertate monasterii.*

" INNOCENTIUS episcopus, servus servorum[1] Dei, Hu-
" goni abbati monasterii sanctorum apostolorum Petri
" et Pauli, quod juxta Doroberniæ metropolitanam
" civitatem situm est, ejusque successoribus regulariter
" substituendis in perpetuum. Licet omnes ecclesias, et,
" ex injuncto nobis a Deo apostolatus officio, diligere
" atque honorare communiter debeamus, et suam eis
" justitiam conservare, illis tamen propensiori cura nos
" convenit imminere, quas de jure ac ditione sanctæ
" Romanæ, cui, auctore Domino, deservimus, esse con-
" stat ecclesiæ. Nec dubium quod si susceptum regi-
" men sollicita consideratione pensamus, sicut patres
" vocamur in nomine, ita comprobari debemus in opere.
" Hoc nimirum intuitu, dilecte in Domino fili Hugo
" abbas, tuis desideriis clementer annuimus; et monas-
" terium in honore beatorum apostolorum Petri et
" Pauli a gloriosæ memoriæ Æthelberto Anglorum
" rege, ad orientem Doroberniæ civitatis, in suam sibi-
" que succedentium regum ejusdemque urbisque præsu-
" lum sepulturam a fundamento constructum, et sub
" jurisdictione Sedis Apostolicæ specialiter constitutum,
" ad exemplum prædecessorum nostrorum apostolicæ
" memoriæ Bonifacii, Adeodati, Agathonis, Johannis
" atque Calixti, Romanorum pontificum, præsentis
" scripti pagina communimus; statuentes, ut quas-
" cumque possessiones, quæcumque bona idem venera-
" bilis locus in presentiarum juste et canonice possidet,
" aut in futurum concessione pontificum, largitione re-
" gum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis
" modis Deo propitio poterit adipisci, firma tibi tuis-
" que successoribus et illibata permaneant. Libertatem
" quoque ab eisdem prædecessoribus nostris per au-

[1] *seruus* MS.

" thentica privilegia eidem venerabili loco concessam,
" nos, auctore Domino, ratam et inconvulsam in pos-
" terum volumus conservari; ut sicut idem monaste-
" rium in initio nascentis Christianæ religionis apud
" regnum Anglicum in monasticæ religionis observantia
" extitit primum, ita nihilominus, cum omnibus ad
" ipsum pertinentibus, perpetuis futuris temporibus ab
" omni servitio liberum, ab omni mundiali strepitu
" maneat inconcussum. Sed nec ecclesiasticis conditio-
" nibus seu angariis vel quibuslibet obsequiis sæculari-
" bus aliquo modo subjaceat, aut ullis canonicis juribus
" serviat, neque ullus omnino in ejusdem monasterii
" dominium quolibet modo se ingerat, vel si[bi] quam-
" libet imperandi vindicet potestatem, aut aliquas moles-
" tias inferat, [aut] consuetudinem imponat, aut etiam
" in eo Missarum solemnia, nisi ab abbate vel fratribus
" invitatus, celebrare præsumat. Obeunte vero te nunc
" ejusdem loci abbate vel tuorum quolibet successorum,
" nullus ad ejusdem loci regimen extraneus assumatur,
" nisi forte (quod absit) in loco ipso idonea persona ad
" hujusmodi officium non poterit reperiri, sed de con-
" gregatione ipsa et quem fratres communi assensu,
" aut fratrum pars consilii sanioris, propria voluntate
" regulariter sibi eligerint, sine venalitate aliqua, in eo-
" dem monasterio consecretur. Hæc igitur omnia, sicut
" a jam dictis prædecessoribus nostris constituta et
" privilegiorum sunt munimine roborata, ita etiam nos
" tibi, dilecte in Domino fili Hugo abbas, tuisque
" successoribus et per vos eidem monasterio in per-
" petuum præsentis scripti pagina confirmamus. Porro
" illam pravam turpemque consuetudinem, arietum sci-
" licet, panum et potus extorsionem, sicut præfatus fol. 72
" prædecessor noster Calixtus episcopus fecit, penitus
" removemus, et pretium pro ea dari vel recipi prohi-
" bemus. Illud autem præcipimus, ne de duobus
" maneriis, scilicet Ripple et Langedune, quæ Hugo
" abbas dirationavit in curia bonæ memoriæ regis

" Henrici, aliquis vestrum inquietet, abbati vero et fra-
" tribus prohibemus, ne super cartas illustrium regum
" Henrici et Stephani alicui respondeant. Hoc etiam
" prohibemus, ne post obitum abbatis servientes regis
" habeant potestatem res ecclesiæ ordinandi vel dispo-
" nendi, sed potius hæc ipsa potestati et providentiæ
" prioris et totius conventus disponenda libere dimit-
" tantur, donec abbas per eosdem ibi regulariter eliga-
" tur. Quia vero 'ubi est spiritus Domini, ibi,' juxta
" Apostolum, 'est libertas,'[1] nihilominus habeatis li-
" beram facultatem diebus et noctibus in canonicis
" horis signa pulsandi; et Dei Omnipotentis laudibus
" insistendi liberam vobis concedimus facultatem. De-
" cernimus ergo ut nulli omnino homini liceat præfa-
" tum vestrum cœnobium temere perturbare, aut ejus
" possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere,
" seu quibuslibet molestiis fatigare. Sed omnia in-
" tegra conserventur eorum, pro quorum gubernatione
" et sustentatione concessa sunt usibus omnimodis pro-
" futura. Si quis igitur in posterum, hujus nostri de-
" creti tenorem sciens, contra eum temere venire ten-
" taverit, secundo tertiove commonitus, nisi reatum
" suum congrua satisfactione correxerit, indignationem
" Omnipotentis Dei et beatorum Petri ac Pauli apo-
" stolorum incurrat, et excommunicatione subjaceat;
" conservantes autem hæc eorundem apostolorum bene-
" dictionem et gratiam consequentur. Amen."

Sequitur subscriptio manus propriæ ejusdem domini papæ Innocentii Secundi, cum subscriptione cardinalium qui præsentes fuerunt :—

" ✠ Ego Innocentius, catholicæ ecclesiæ episcopus.[2]
" ✠ Ego Albericus Hostiensis episcopus.

[1] 2 Cor. iii. 17.

[2] Immediately before this signature, which, like the others, is in a different hand and different ink, the MS. contains the "signum bullæ" of Innocent II., with the legend "Adiuua nos, Deus salutaris noster."

" ✝ Ego Lucas, presbyter cardinalis, tit. sanctorum
" Johannis et Pauli.
" ✝ Ego Crysogonus, presbyter, tit. sanctæ Praxedis.
" ✝ Ego Otto, diaconus cardinalis sancti Georgii ad
" Velum Aureum.
" ✝ Ego Gerardus, diaconus cardinalis sanctæ Mariæ
" in Dominica.
" ✝ Ego Gregorius, diaconus cardinalis sancti
" Angeli.

April 17, 1139. " Data Laterani per manum Aimerici sanctæ Ro-
" manæ ecclesiæ diaconus cardinalis et cancellarius,
" xv. Kal. Maii, Indictione ii., Incarnationis Dominicæ
" anno M.CXXXIX., pontificatus vero domini Innocentii
" papæ Secundi anno x."

Letter of Innocent II. to King Stephen.

5. Idem Innocentius papa scripsit litteras commendatitias pro domo ista Stephano regi, tunc apicem regni Angliæ tenenti, in hæc verba :— fol. 72 b.

"INNOCENTIUS episcopus, servus servorum Dei, carissimo
" in Christo filio Stephano, illustri Anglorum
" regi, salutem et apostolicam benedictionem. Quanto
" Omnipotens Deus personam tuam honore atque po-
" tentia amplius sublimavit, tanto magis ad suum
" servitium te arctius[1] obligavit, sibique obnoxium
" statuit. Unde etiam tibi est invicta necessitas reli-
" giosa loca diligere, et quæ beati Petri sunt, filialis
" devotionis intuitu, nullis injuriis aut molestiis fati-
" gari permittere; securus namque contra adversarios
" consistit in terris, quisquis eundem apostolorum
" principem patronum habere meretur in cœlis. Nun-
" quam enim regnum tuum melius confirmari poterit
" vel augeri quam si ecclesias et personas ecclesiasticas

[1] *arcius* MS.

" studueris venerari. Proinde serenitati tuæ rogando
" mandamus et exhortamur in Domino, quatenus mo-
" nasterium sancti Augustini Cantuariæ, quod utique
" idem beatus vir apostolorum principi obtulit, et Ro-
" mani pontifices [et] prædecessor tuus Ethelbertus,
" Anglorum rex, libertate donarunt, et suis privilegiis
" munierunt, nullis molestiis inquietes, aut ab aliquo
" infestari permittas; sed sic illud ab omnibus forin-
" secus perturbationum tumultibus protegas, ut et illi
" qui intus Deo serviunt de sua quiete et libertate
" congratulantes ipsi Deo pro te et pace regni tui,
" preces fundere attentius studeant, et nos serenitati
" tuæ uberiores inde gratias agere valeamus. Data . . . "[1]

Innocent's letter to Abbot Hugo.

6. Scripsit et prædictus papa Innocentius abbati Hugoni et hujus monasterii fratribus litteras exhortatorias, super morum honestate et observantia regularis disciplinæ, sub his verbis:—

" Innocentius episcopus, servus servorum Dei, di-
" lecto filio Hugoni abbati et fratribus monasterii
" sancti Augustini Cantuariæ, salutem et apostolicam
" benedictionem. Litteras et nuncios vestros paterna
" benignitate suscepimus, et ea quæ nobis significas-
" tis[2] diligenter attendimus, et nos quidem monas-
" terium vestrum utpote sub beati Petri tutela et
" proprietate consistens speciali amore diligere[3] volu-
" mus, atque in libertate a prædecessoribus nostris et
" nobis sibi collata familiariter confovere, vestrosque
" turbatores auctoritate apostolica comprimere. Vestro
" itaque, dilecti in Domino filii, interest, ut sicut mo-
" nasterium vestrum in Anglia religionis fuit initium,

---

[1] The date was never inserted in this MS.; nor are we able to supply the deficiency from Thorne, col. 1801, where a portion of the same document is printed.

[2] *significantis* MS.

[3] *dilegere* MS.

" ita nihilominus ad monasticæ professionis observan-
" tiam laudabiliter intendatis, et tales vos coram Deo
" et omnibus exhibere curetis, quod Deus Omnipotens
" de vestris actibus honoretur, et Sedes Apostolica
" maternis affectibus gratuletur. Mandamus etiam vo-
" bis ut bibliam manualem parvi voluminis, qualem
" Romanum pontificem deceat, ad opus nostrum fieri
" faciatis. Quia vero, dilecte in Domino fili Hugo
" abbas, occasione parentum tuorum idem monasterium
" multa damna et gravamina sustinere accepimus, man-
" dando tibi præcipimus, quatenus eos a donatione
" maneriorum monasterii amoveas,[1] ut locus ipse ab
" hujusmodi onere liberetur, et persona tua nullam
" exinde blasphemiam, vel peccatum, ulterius incurrere
" mereatur. Hubertum quoque monachum, quem tur-
" batorem fratrum et eidem loco perniciosum esse au-
" divimus, ad suum monasterium[2] redire compellas, et fol. 73.
" negotia ipsius loci, prioris et fratrum consilio non
" extraneorum quorumlibet, ordines atque pertactes, et
" numerum eorum, qui imminutus esse dicitur, consilio
" eorundem de honestis et religiosis personis studeas
" adimplere. Præcepta etiam quæ in Apostolicæ Sedis
" authenticis privilegiis, collatis præfato monasterio,
" continentur, firmiter teneas et observes. Præterea si
" qua tibi vel fratribus tuis adversa contigerint, tuum
" erit ad communem omnium fidelium matrem, eccle-
" siam Romanam, recurrere, vel eosdem fratres tuos
" transmittere, ut tam tu quam ipsi dignis apud nos
" consolationibus foveantur, et a suis oppressionibus
" releventur. Nos autem fratri nostro Theobaldo Can-
" tuariæ archiepiscopo, ne illos l. solidos et vii.
" denarios, qui a vobis pro acceptione chrismatis et
" sacri olei exigebantur, ulterius exigat, interdicendo

---

[1] *ammoveas* MS.

[2] In Thorne's version of this letter (col. 1802) we have the addition *videlicet sancti Andreæ.*

" mandavimus, vobisque ne ipsos a modo persolvatis
" pariter inhibemus. Data Laterani, xii. Kal.,[1] etc."

Contest between Archbishop Theobald and the Augustinians.

7. Sed archiepiscopus Theobaldus, mandatis apostolicis inobediens, ab extortione prædictorum l. solid. vii. denar., ac aliis quamplurimis damnis[2] et injuriis monasterio sancti Augustini illatis, manum non retraxit; unde et monachi Augustinenses iterato coacti sunt querimoniam deponere coram summo pontifice, prædicto Innocentio II., sub anno Domini M.CXLII. Comparentibus tandem tam archiepiscopi prædicti nunciis quam monachis sancti Augustini coram domino papa, causaque inter dictum archiepiscopum et monasterium sancti Augustini, coram summo pontifice, per nuncios utriusque partis diutius ventilata; quia vero super multis articulis hinc inde propositis veritatis notitia ad plenum ibidem inquiri non poterat, eo quod partes principales absentes erant; prædictus papa Innocentius commisit prædictam causam Henrico, Wintoniensi episcopo et Apostolicæ Sedis legato, et Roberto Herefordensi episcopo, sub his verbis:—

Bulla Henrico Wintoniensi et Roberto Herefordensi episcopis directa ab eodem.

" INNOCENTIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Henrico Wintoniensi episcopo et
" Apostolicæ Sedis legato, et Roberto episcopo Here-
" fordensi, salutem et apostolicam benedictionem. Sic-
" ut nosse potest vestra fraternitas, occasione l. solid.
" et vii. denar., quos monachi sancti Augustini Can-
" tuariensi archiepiscopo annis singulis persolvere con-
" sueverunt, inter ipsos controversia diutius agitata

[1] Thorne adds "Decembris," but no year; and Jaffé (p. 591) has accordingly dated the letter "Nov. 20, 1139-1141."

[2] *dampniis* MS.

" est; iidem monachi namque audito interdicto vene-
" rabilis fratris nostri Alberici Hostiensis episcopi,
" Apostolicæ Sedis legati, ut pro chrismate et oleo et
" aliis ecclesiasticis sacramentis pretium non daretur,
" eosdem denarios præfato archiepiscopo solvere renue-
" runt, asserentes ipsos denarios pro chrismate et oleo
" diutius non persolvisse, unde [ab] archiepiscopo,
" sicut ipsi nobis postea conquesti sunt, plurima damna
" et injuriæ eis illata sunt, pro quibus ad nostram
" præsentiam evocatus, cum pro guerris et tribula-
" tionibus illius terræ venire non posset; præfixum ei [1]
" terminum prolongavimus, et ut præteritis beati Mar-
" tini octavis, per se vel per nuncios, eisdem monachis
" in præsentia nostra responderet, præcipiendo manda-
" vimus. Tandem utraque parte ante nos præsentata,
" cum monachi de injuriis et damnis [2] querimoniam
" suam innovarent, nuncii archiepiscopi dixerunt se
" querimoniis eorum minime debere respondere, nisi
" primum denarii sibi restituerentur, quibus Cantua-
" riensem ecclesiam sine judicio spoliatam esse conque-
" rebatur. Monachi vero e contra respondebant, dena-
" rios illos non esse restituendos, eo quod a legato fol. 73 b.
" nostro, sicut prædictum est, interdictum fuerat ne
" pro chrismate et oleo denarii darentur; et testes
" super hoc producebant. Præterea dicebant, quod et
" verum est, a nobis prohibitum esse, [ne] denarii illi
" pro chrismate et oleo darentur. Insuper ad hoc
" conprobandum monachi in argumentum adducebant,
" quod eadem die super eandem mensam chrisma et
" oleum dabantur et denarii persolvebantur, ita etiam
" quod si denarii non solverentur, chrisma et oleum
" denegabantur. Legati vero archiepiscopi hoc de-
" negantes, eosdem denarios pro censu et honesta
" causa datos esse, et id multis idoneis testibus in An-

---

[1] *est* MS. | [2] *dampniis* MS.

" glia se probaturos affirmabant. Iterum præfati mo-
" nachi adversus eundem archiepiscopum conquereban-
" tur,[1] quod tam ipse quam homines sui multas et
" graves injurias eis intulerant, et multa de jure mo-
" nasterii sui injuste detinebant; quæ fere omnia legati
" archiepiscopi denegabant. Quibus omnibus diligenter
" auditis, quoniam principales personæ absentes erant,
" et in partibus illis super his omnibus plenior potest
" haberi notitia, habito fratrum nostrorum consilio,
" dignum duximus causam ipsam vestræ discretioni
" committere terminandam. Mandamus itaque vobis
" quatenus congruis loco et tempore utramque partem
" ante vestram præsentiam evocetis, ut auditis hinc
" inde rationibus, et diligenter inquisitis, præstante
" Domino, fine[2] debito terminetis.
" Data Laterani, viii. Kal. Januar." Dec. 25.

8. *Carta de molendino de Estbrigge.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
" abbatibus, comitibus, justiciariis, vicecomitibus, baro-
" nibus, ministris, et omnibus fidelibus suis, Francis
" et Anglis, totius Angliæ, salutem. Sciatis quia pro
" salute animæ meæ et Matildæ reginæ uxoris meæ,
" et Eustacii filii mei, et aliorum puerorum meorum;
" et pro anima regis Henrici avunculi mei, et præde-
" cessorum meorum regum Angliæ, dedi et concessi
" Deo, et ecclesiæ sancti Augustini et altari, et abbati
" et conventui ejusdem ecclesiæ, molendinum, quod ha-
" bui infra civitatem Cantuariæ juxta Estbriggam, et
" totum cursum aquæ illius molendini, in restauratione
" vadimonii centum marcarum, quod ego pro necessitate
" mea ab eadem ecclesia cepi, præsentibus baronibus

---

[1] *conquerebatur* MS. | [2] *sine* MS.

" meis, scilicet Willelmo de Ypra et comite Gisl[eberto],
" et Rad[ulpho] de Haia, et aliis multis. Et prohibeo,
" ne aliquis prohibeat quin homines civitatis Can-
" tuariæ et provinciæ eant et veniant ad molendinum
" præfatum cum blado suo ad molandum, ita bene et
" plenarie sicut melius et plenius fecerunt tempore
" regis Henrici avunculi mei, et meo tempore postea,
" dum molendinum præfatum in mea manu fuit. Quare
" volo et firmiter præcipio, ut prædicta ecclesia sancti
" Augustini et altare, et abbas et conventus ejusdem
" ecclesiæ teneant et habeant prædictum molendinum,
" cum omnibus libertatibus et consuetudinibus eisdem
" pertinentibus, ad servitium altaris illius ecclesiæ, ita
" bene, et in pace, et libere, et quiete, et honorifice,
" sicut ego vel aliquis rex prædecessor meus melius
" et liberius et quietius tenuit.

" Testibus Willelmo de Ipra, et Willelmo Mart[el],
" et Ricardo de Luci, et Rad[ulpho] Picot, et Willelmo
" de Aisneford, apud Oxeneford."

9. *Bulla Innocentii papæ Theobaldo Cantuariensi episcopo.*

" Innocentius episcopus, servus servorum Dei, ve-
" nerabili fratri Theobaldo Cantuariensi archiepiscopo,
" salutem et apostolicam benedictionem. Indubitatum
" est monasterium sancti Augustini ex antiqua[1] in- fol. 74.
" stitutione, beati Petri juris existere et ad ejus pro-
" prietatem specialiter pertinere. Quanto autem per-
" sona tua per Romanam ecclesiam est amplius exaltata
" et in sublime provecta, tanto magis opportebat quæ
" sua sunt a te illæsa servari et nullis perturbationibus[2]
" agitari. Quocontra dilecti filii Hugonis abbatis ejus-
" dem loci et fratrum suorum adversum te gravem

[1] *anqua* MS. [2] *proturbacionibus* MS.

" querelam accepimus, quod occasione privilegii nostri
" idem monasterium vehementer infestans, et ecclesias
" eidem cœnobio pertinentes, eundem abbatem ordinare
" non sinas, quin potius violenta dominatione ecclesias
" eorum firmatas diceris infregisse et presbyteros tuos,
" invito abbate ejusdem loci fratribusque, contra Ro-
" manæ ecclesiæ privilegia, quibus idem cœnobium est
" munitum, in eis ponere præsumpsisse. Nec his con-
" tentus, abbatem ipsum et homines ejus ad placitan-
" dum super hoc in curiam tuam, prout asserunt,
" præsumptuose traxisti, eisque ob eam rem pœnam
" moliris infligere. Præterea cum idem locus ab omni
" subjectione archiepiscoporum et episcoporum ex anti-
" quo sit liber, atque ecclesiastica sacramenta gratis et
" sine aliqua venalitate debeant exhiberi, ministri tui
" a fratribus ejusdem cœnobii pro datione chrismatis
" et olei sacri l. solidos et vii. denarios[1] violenter ex-
" torquent. Quia ergo nostri officii est bona beati
" Petri manutenere et propensius defensare, per pre-
" sentia scripta tibi mandamus et auctoritate apostolica
" præcipimus, quatenus eundem venerabilem locum in
" ea libertate quietum ac liberum omnino dimittas, in
" qua per beatæ memoriæ prædecessores nostros Boni-
" facium, Adeodatum, Agathonem, Johannem, Calix-
" tum Romanos pontifices et nos ipsos noscitur insti-
" tutum et scriptis authenticis communitum. Paro-
" chias etiam, quæ ejusdem monasterii juris sunt, et
" propter abbatis[2] negligentiam, vel quorumlibet vio-
" lentiam mutilatæ, ut puta Norburnam, Niwintunam,
" ecclesiam de Renham atque Faversham, redigas in
" eum statum, in quo tempore Hugonis bonæ memoriæ
" mansisse noscuntur. Nos autem præfato abbati et
" fratribus suis, ne supradictos l. solidos et vii. dena-
" rios tibi vel ministris tuis ultra persolvant, et fra-

---

[1] *danarios* MS. | [2] *abbatem* MS.

" ternitati tuæ, ne eos exigi faciat, vel permittat,
" præsentibus litteris penitus interdicimus. Hoc enim
" omnino simoniacum est et contra canones. Quod si
" contemptor extiteris, infra tres menses postquam
" hæc scripta susceperis, in præsentia fratris nostri
" venerabilis Henrici Wintoniensis episcopi, Apostolicæ
" Sedis legati, aut etiam in conspectu nostro, quod ratio
" dictaverit fratribus ejusdem loci exhibeas.
Nov. 20. " Data Laterani, xii. Kal. Decembris." [1]

10. *Bulla de eodem directa Henrico Wintoniæ episcopo.*

" Innocentius episcopus, servus servorum Dei, ve-
" nerabili fratri Henrico Wintoniensi episcopo, Apostoli-
" cæ Sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.
" Fraternitati tuæ maximas gratias agimus, quoniam
" erga ea quæ beati Petri sunt attentam sollicitudinem
" geris, et abbati ac fratribus monasterii sancti Augus-
" tini in suis necessitatibus adstitisti. Et quoniam
" non incepisse sed perfecisse virtutis est, experientiæ
" tuæ rogando atque præcipendo mandamus, quatenus
" præfatum monasterium, et fratres ibidem Domino
" servientes, more solito manuteneas, et pro beati Petri
" ac nostra reverentia nullis injuriis aut molestiis ab
" aliquo fatigari permittas: summopere providens ut
" tam erga regem quam erga omnes alios, prout neces-
" sarium fuerit, consilium et auxilium per omnia præ-
" beas; et ita eos vice nostra studeas confovere, ut
" et ipsi de sua quiete et libertate congaudeant, et
" nos sollicitudini tuæ pleniores gratias referre possimus.
" Quod si quis eos, qui ad nos de monasterio illo

[1] Then follows in MS, a second copy of the bull of Innocent II. to Abbot Hugo, identical with that already printed above, p. 373. The only verbal change is in the substitution of "*bibliothecam* manualem," for "*bibliam* manualem (p. 374)."

" venerunt impedire tentaverit, ut adversus eosdem non
" prævaleat, sed potius ut ad sua loca libere rever-
" tantur, operam præbeas. De cætero, cum de parti-
" bus Angliæ graves [1] rumores, præsertim erga perso-
" nas ecclesiasticas nobis sæpenumero nuncientur, valde
" miramur, quod nihil nobis exinde indicare curasti.
" Studii ergo tui sit, in his et aliis, ita te sollicitum
fol. 75. " exhibere ac diligenter opponere ut Sedes Apostolica
" quæ te in partem sollicitudinis evocavit de tuis
" actibus gratuletur, et pravi quilibet adversus ecclesias
" earumque rectores prævalere non valeant.
" Data Laterani, xii. Kal. Decembris." Nov. 20.

11. *Carta de Ecclesia de Newyntone.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archidiacono Cantua-
" riæ, salutem. Præcipio tibi quod sine dilatione et
" [escampa] [2] teneas plenum rectum abbati sancti Au-
" gustini et monachis de ecclesia de Newyntone; ne
" super hoc inde clamorem audiam.
" Teste Roberto filio Walteri, apud Westmonaste-
" rium."

12. *Carta de molendino de Estbrigge, ut iterum statuatur in pristinum statum.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, Willelmo de Ipra et
" ministris et burgensibus Cantuariæ, salutem. Præ-
" cipio quod monachi sancti Augustini restituant mo-
" lendinum suum infra Cantuariam in eodem situ,
" quo erat quando destructum fuit, ne super hoc ali-
" quis eos inde disturbet.
" Teste Warner' de Lusor', apud Cantuariam."

---

[1] *grave* MS.
[2] A blank is here left in MS. equal to the length of one word, which is supplied from *RB.* (fol. 247.)

13. *Carta de una haga quam Gosceoldus dedit.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, vicecomitibus et justi-
" ciariis de Kent, salutem. Præcipio quod faciatis
" habere ecclesiæ sancti Augustini et monachis hagam
" suam, quam Gosceoldus eis dedit, ita bene, et in
" pace, et juste, et quiete, et libere sic[ut] eam eis dedit
" in morte sua coram legalibus testibus. Et videte ne
" inde clamorem audiam pro recti vel justitiæ penu-
" ria; quia nolo quod ecclesia illa quicquid perdat de
" jure suo.

" Teste R[ogero] cancellario, apud Cantuariam."

14. *Carta de Ripple et Langdone.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
" abbatibus, comitibus, baronibus, justiciariis, vicecomi-
" tibus, ministris, et omnibus fidelibus suis, Francis
" et Anglis, totius Angliæ, salutem. Sciatis quam
" Hugo de Fluri, abbas sancti Augustini Cantuariæ,
" dirationavit in curia regis Henrici avunculi mei ter-
" ras suas de Ripple et Langedona, cum omnibus illis
" pertinentibus, contra Manasserum Arsic. Et ideo volo
" et concedo et firmiter præcipio, quod a modo rema-
" neant in perpetuum in dominio ecclesiæ, ita bene et
" honorifice et quiete, sicut ecclesia prædicta melius et
" honorabilius et quietius tenet suas alias dominicas
" terras, et sicut carta regis Henrici avunculi mei tes-
" tatur hoc dirationamentum factum fuisse apud Lun-
" doniam, in Rogationibus, anno quo rex Henricus
" avunculus meus dedit filiam suam imperatori in uxo-
" rem.

" Testibus episcopo de Sancto David, et episcopo Ci-
" cestriæ et R[oberto] de Ver, et A[lberico] de Ver,
" et R[oberto] filio Walteri, apud Gildefordam."

15. *Carta de una feria in festo apostolorum Petri et Pauli.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
" abbatibus, justiciariis, comitibus, vicecomitibus, et
" omnibus ministris et fidelibus suis, Francis et Anglis,
" totius Angliæ, salutem. Sciatis me dedisse et con-
" cessisse abbati et monachis sancti Augustini Cantua-
" riæ, quod ipsi habeant feriam apud Cantuariam, ad
" festum apostolorum Petri et Pauli, quod est tertio
" Kalen. Julii. Et incipiat tertia die ante festum, et June 29.
" duret per sex dies. Et præcipio, quod omnes ad
" eam venientes et in ea morantes et ab ea redeuntes
" habeant meam firmam pacem, ita quod nemo eis
" injuriam vel contumeliam faciat super x. libr. foris-
" factæ. Nec in civitate vel extra aliquid theloneum
fol. 75 b. " per hos dies capiat, nisi monachi et servientes
" eorum.

" Testibus Matilda regina, et Turg[is.] de Abrinc[is],
" et Adam de Belvaco, et Eustachio de Fienn[es], et
" Huberto camerario, apud Cantuariam."

16. *Carta ne prohibeantur homines venire ad molendinum Cantuariæ.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, vicecomitibus et præ-
" positis et burgensibus et omnibus fidelibus suis
" Cantuariæ, salutem. Prohibeo ne aliquis prohibeat
" quin homines civitatis Cantuariæ et provinciæ
" eant et veniant ad molendinum, quod concessi et
" dedi Deo et ecclesiæ sancti Augustini infra civitatem
" Cantuariæ, cum blado suo ad molandum, ita bene et
" plenarie sicut melius et plenius solebant facere
" tempore regis Henrici avunculi mei, et meo tempore
" postea, dum molendinum prædictum in mea manu
" fuit.

" Teste Roberto de Ver, apud Cantuariam."

17. *Carta Matildæ reginæ de terra data ecclesiæ de Faversham.*

" MATILDA, Anglorum regina, vicecomiti de Kent, et " omnibus ministris et hominibus suis de Faversham, " Francis et Anglis, salutem. Sciatis me dedisse " Helmidæ sanctimoniali unam acram terræ ad facien- " dum domum suam in eleemosynam apud Faversham, " juxta cœmeterium, inter ecclesiam Sanctæ Mariæ et " capellam sancti Gregorii, ut habeat illam quietam in " vita sua. Post mortem vero ejus, volo et concedo " ut ecclesia Sanctæ Mariæ de Faversham, pro salute " domini mei regis Stephani et mea et filiorum " nostrorum et statu regni nostri, et pro animabus " prædecessorum et successorum nostrorum habeat " præfatam acram terræ in perpetuam et liberam " eleemosynam.

" Testante Radulpho cancellario, apud Rovces- " triam."

18. *Carta confirmatoria de terra data ecclesiæ de Faversham.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, vicecomitibus de Kent " et ministris de Faversham, salutem. Præcipio quod " ecclesia Sanctæ Mariæ de Faversham teneat ita " bene et in pace et quiete terram suam, quam " Matilda regina ei dedit, inter ipsam ecclesiam et " ecclesiam sancti Gregorii, sicut ipsa regina eam " illi dedit et sicut carta sua testatur.

" Testantibus Roberto de Veer, et Rogero de Fraxino, " apud Cantuariam."

19. *Carta confirmatoria de ecclesiis et de decimis de Faversham et Miltone.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episco- " pis, abbatibus, comitibus, baronibus, vicecomitibus,

" et omnibus fidelibus suis, Francis et Anglis, totius
" Angliæ, salutem. Sciatis quam ego concedo et
" confirmo donum, quod dedit Willelmus rex, avus
" meus, ecclesiæ sancti Augustini, scilicet ecclesias et
" decimas duarum villarum mearum, hoc est Middel-
" tone et Faversham, cum omnibus redditibus qui
" mihi redduntur ex his mansionibus, et cum omnibus
" ibidem appendentibus, in terra, et silva, et pratis,
" et aqua, excepta decima mellis et gabli denariorum.
" Hæc omnia concedo Deo, et sancto Augustino, et
" abbati et fratribus ipsius loci, ut habeant, et
" teneant, et possideant ita libere et quiete sicut
" dedit et concessit eis avus meus, rex Willelmus, et
" sicut testatur carta sua ; quam rex Henricus carta
" sua confirmavit, et ego carta mea bene confirmo.
" Testantibus episcopo de sancto David, et episcopo
" Cicestrensi, et R[oberto] de Ver, et A[lberico] de
" Ver, et R[oberto] filio Walteri ; apud Gildeforde."

20. *Carta de Estonores et littore usque ad medium aquæ.*

" STEPHANUS, rex Anglorum, archiepiscopis, episcopis,
fol. 76. " abbatibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, et
" omnibus fidelibus suis, Francis et Anglis, totius
" Angliæ, salutem. Sciatis quod volo et præcipio, quod
" nullus a modo aliquod reclamet in Æstanores, sed
" abbas sancti Augustini et fratres loci ejusdem libere
" et quiete terram illam et totum littus usque in
" medietatem aquæ habeant, sine calumnia aliqua ;
" quoniam ita dirationatum est inter homines Lundoniæ
" et homines abbatis Widonis, in tempore regis Wil-
" lelmi avunculi mei, coram justitia sua apud Esta-
" nores, et sicut testatur carta ejusdem Willelmi regis
" avunculi mei ; quam rex Henricus carta sua con-
" firmavit, et ego carta mea bene confirmo.

" Testante episcopo de sancto David, et episcopo
" Cicestriæ, et R[oberto] de Ver, et A[lberico] de Ver,
" et R[oberto] filio Walteri ; apud Gildeford."

21. *Bulla papæ Lucii secundi de libertate ecclesiæ.*

" Lucius episcopus, servus servorum Dei, dilectis[1]
" filiis Hugoni abbati monasterii sanctorum aposto-
" lorum Petri et Pauli, quod juxta Doroberniæ metro-
" politanam civitatem situm est, ejusque fratribus,
" tam præsentibus quam futuris, regularem vitam
" professis in perpetuum. Cum universis Catholicæ
" ecclesiæ filiis debitores ex injuncto nobis a Deo apo-
" stolatus officio existamus, illis tamen locisque atque
" personis, quæ specialius ac familiarius Romanæ ad-
" hærent ecclesiæ, propensiori nos convenit caritatis
" studio imminere. Hoc nimirum intuitu, dilecti in
" Domino filii, vestris justis postulationibus clementer
" annuimus, et monasterium in honore beatorum aposto-
" lorum Petri et Pauli, a gloriosæ memoriæ Æthelberto
" Anglorum rege, ad orientem Doroberniæ civitatis,
" in sua sibique succedentium regum ejusdemque
" urbis præsulum sepulturam a fundamento construc-
" tum, et sub jurisdictione sedis apostolicæ specialiter
" constitutum, ad exemplum prædecessorum nostro-
" rum apostolicæ memoriæ Bonifacii, Adeodati, Aga-
" thonis, Johannis, Calixti, et Innocentii, Romanorum
" pontificum, præsentis scripti pagina communimus :
" statuentes, ut quascunque possessiones, quæcunque
" bona idem monasterium in præsentiarum juste et
" canonice possidet, aut in futurum concessione ponti-
" ficum, largitione regum vel principum, oblatione
" fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit

[1] *delectis* MS.

" adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et
" illibata permaneant; libertatem quoque ab eisdem
" prædecessoribus nostris per authentica privilegia
" eidem venerabili loco concessam, nos, auctore Deo,
" ratam et inconvulsam in posterum volumus con-
" servari, ut, sicut monasterium idem in initio nas-
" centis Christianæ religionis apud regnum Anglicum
" in monasticæ religionis observantia extitit primum,
" ita nihilominus, cum omnibus ad ipsum pertinen-
" tibus, perpetuis futuris temporibus ab omni ser-
" vitio liberum, ab omni mundiali strepitu maneat
" inconcussum. Sed nec ecclesiasticis conditionibus
" seu angariis, vel quibuslibet obsequiis sæcularibus,
" aliquo modo subjaceat, aut ullis canonicis juribus
" serviat, neque ullus omnino in ejusdem monasterii
" dominium quolibet modo se ingerat, vel quamlibet
" sibi imperandi vindicet potestatem, aut aliquas mo-
" lestias inferat, consuetudinem imponat, aut etiam
" in eo missarum solemnia, nisi ab abbate vel fratri-
" bus invitatus, celebrare præsumat. Obeunte vero
" te, nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet
" successorum, nullus ad ejusdem loci regimen ex-
" traneus assumatur, nisi forte (quod absit) in loco
fol. 76 b. " ipso idonea persona ad hujusmodi officium non
" potĕrit reperiri; sed de congregatione ipsa, et quem
" communi assensu aut fratrum pars sanioris consilii
" propria voluntate regulariter sibi elegerint, sine ali-
" qua venalitate, in eodem monasterio consecretur.
" Hæc igitur omnia, sicut a jam dictis prædecessoribus
" nostris constituta, et privilegiorum sunt munimine
" roborata, ita etiam nos vobis vestrisque successori-
" bus, et per vos eidem monasterio, in perpetuum præ-
" sentis scripti pagina confirmamus. Porro illam
" pravam [et] turpem consuetudinem, arietum scilicet,
" panum, et potus extorsionem, sicut præfatus præ-
" decessor noster Calixtus episcopus fecit, penitus re-

" movemus, et pretium pro ea dari vel recipi[1] prohibe-
" mus; nec post obitum abbatis servientes regis
" habeant potestatem res ecclesiæ ordinandi vel dis-
" ponendi, sed potius hæc ipsa potestati et pro-
" videntiæ prioris et totius conventus disponenda
" libere dimittantur, donec abbas per eosdem ibi regu-
" lariter eligatur. Quia vero 'ubi est spiritus Dei, ibi,'
" juxta Apostolum,[2] ' est libertas,' nihilominus habeatis
" liberam facultatem diebus et noctibus in canonicis
" horis signa pulsandi; et Dei Omnipotentis laudibus
" insistendi liberam vobis concedimus facultatem. Præ-
" terea confirmamus vobis Estanores, et totum littus
" usque in medietatem aquæ, sicut a bonæ memoriæ
" Henrico et Stephano, Anglorum regibus, vobis et
" eidem beati Augustini monasterio rationabiliter con-
" cessum est et scriptis eorum firmatum. Decerni-
" mus ergo ut nulli omnino homini liceat præfatum
" cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones
" auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibus-
" libet molestiis fatigare. Sed omnia integra conser-
" ventur eorum, pro quorum gubernatione et susten-
" tatione concessa sunt, omnimodis usibus profutura,
" salva nimirum in omnibus apostolicæ sedis auctori-
" tate. Si quis igitur in posterum, hujus nostri decreti
" tenorem sciens, contra eum temere venire tentaverit,
" secundo tertiove commonitus, nisi reatum suum con-
" grua satisfactione correxerit, indignationem Omnipo-
" tentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apostolorum
" Ejus, incurrat, et excommunicationi subjaceat. Con-
" servantes autem, eorundem apostolorum benedic-
" tionem et gratiam consequantur. Amen.[3]

---

[1] *recepi* MS.

[2] 2 Cor. iii. 17.

[3] Here follows in MS. the symbol of benediction and a copy of the Papal seal, with the legend: "Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam."

Ego Lucius, Catholicæ ecclesiæ episcopus, sub-
" scripsi.
" ✝ Ego Conradus, Sabiniensis episcopus, subscripsi.
" ✝ Ego Theodowinus, sanctæ Rufinæ episcopus,
" subscripsi.
" ✝ Ego Albericus, Ostiensis episcopus, subscripsi.
" ✝ Ego Imarus, Tusculanus episcopus, subscripsi.
" ✝ Ego Petrus, Albanensis episcopus, subscripsi.
" ✝ Ego Rainerius, presbyter cardinalis tit. sanctæ
" Priscæ, subscripsi.
" ✝ Ego Petrus, presbyter cardinalis tit. sancti[1]
" Pastoris, subscripsi.
" ✝ Ego Thomas, presbyter cardinalis tit. [sanctæ]
" Vestinæ, subscripsi.
" ✝ Ego Hubaldus, presbyter cardinalis tit. sanctæ
" Praxedis, subscripsi.
" ✝ Ego Wydo, presbyter cardinalis tit. sanctorum
" Laurentii et Damasi, subscripsi.
" ✝ Ego Manfredus, presbyter cardinalis tit. sanc-
" tæ Savinæ, subscripsi.
" ✝ Ego Gregorius, presbyter cardinalis tit. sancti
" Calixti, subscripsi.
" ✝ Ego Gregorius, diaconus cardinalis sanctorum
" Sergii et Bacchi.
" ✝ Ego Otto, diaconus cardinalis sancti Georgii ad
" Velum Aureum.
" ✝ Ego Guydo, diaconus cardinalis sanctorum Cosmæ
" et Damiani.
" ✝ Ego Guydo, in Romana ecclesia altaris minister
" indignus, subscripsi.
" ✝ Ego Gr[egorius], indignus sanctæ Romanæ
" ecclesiæ diaconus, subscripsi.
" ✝ Ego Rodulfus, diaconus cardinalis Luciæ in
" Septasolis,[2] subscripsi.

---

[1] *tit. sancti*] de t' t' MS. | [2] *i.e.* S. Luciæ in Septisolio.

" ✝ Ego Johannes, diaconus cardinalis sancti Adriani, fol. 77.
" subscripsi.
" ✝ Ego Astaldus, diaconus cardinalis sancti Eustachii
" juxta Templum Agrippæ, subscripsi.
April 22, 1144. " Data Laterani, per manum Baronis capellani et
" scriptoris, x. Kalend. Maii, Indictione vii., Incarna-
" tionis Dominicæ anno M.CXLIV., pontificatus vero
" domini Lucii secundi papæ anno primo."

22. *Bulla de concordia inter Theobaldum archiepiscopum et monasterium istud.*

" Lucius episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis Hugoni abbati beati Augustini Cantuariensis,
" ejusque fratribus, salutem et apostolicam benedic-
" tionem. Venerabilium locorum cura nos admonet
" de eorum perpetua securitate tractare, et quæ pro
" religiosarum personarum quiete statuta sunt, ne pra-
" vorum refragationibus perturbentur, sedis apostolicæ
" munimine roborare. Concordia itaque, quæ inter vos
" et venerabilem fratrem nostrum Theobaldum, Cantua-
" riensem archiepiscopum, super quinquaginta solidis
" et septem denariis, quos vestrum monasterium ecclesiæ
" Cantuariensi singulis annis solvere consueverat, sicut
" per venerabilem fratrem nostrum Henricum, Winto-
" niensem episcopum, et alios discretos viros, pacis in-
" tuitu, rationabiliter facta est, apostolica auctoritate
" firmamus et ratam manere censemus: ut videlicet
" ecclesia Sanctæ Trinitatis Cantuariæ duo molendina
" apud Dovram, quæ juris erant ipsius monasterii, et
" xx. s. de præbenda, quam idem monasterium habet
" in ecclesia[1] sancti Martini de Dovra, hac conditione
" de cætero in perpetuum habeat, ut memoratos l.s.

[1] *ecclesias* MS.

" et vii.d. ulterius non exigat, salva in cæteris utrius-
" que ecclesiæ per omnia dignitate. Statuimus etiam,
" ut in concambium illorum trium solidorum, qui pro
" pane, potu, et arietibus archiepiscopo et ecclesiæ
" Cantuariensi a monachis beati Augustini annuatim
" solvebantur, sicut pro bono pacis et utriusque
" ecclesiæ quiete a nobis et fratribus nostris provisum
" est, præfatus archiepiscopus iii. solidatas terræ ipsius
" monasterii recipiat, quas ecclesia Cantuariensis de
" cætero in perpetuum quiete habeat. Ita ut nec
" eidem archiepiscopo, nec alicui successorum suorum,
" per se, sive per ministros suos, eodem monasterio vel
" fratribus aliquid exigere liceat. Si quis autem con-
" tra hoc temere venire præsumpserit, nisi tertio com-
" monitus reatum suum digna satisfactione correxerit,
" anathematis gladio feriatur. Amen. Amen. Amen.
" Data Laterani xi. Kal. Maii." April 21.

23. *Bulla de redditu ad luminaria et ad libros.*

" Lucius episcopus, [servus][1] servorum Dei, dilectis
" filiis Hugoni abbati sancti Augustini Cantuariensis,
" ejusdemque fratribus, salutem et apostolicam bene-
" dictionem. Quotiens illud a nobis petitur, quod
" religioni et honestati convenire dignoscitur, animo
" nos decet libenti concedere, et petentium desideriis
" congruum impertiri suffragium. Concessionem itaque
" possessionum sive reddituum ad luminaria concin-
" nanda et ipsum monasterium reparandum et ornan-
" dum, a te, fili abbas Hugo, communi fratrum consilio
" rationabiliter factam et scripto tuo firmatam, præ-
" sentis scripti pagina confirmamus et ratam manere
" censemus; videlicet molendina duo infra ipsam

[1] This word is omitted in MS. and *dilectis* written twice.

" civitatem Cantuariæ, [et] decem marcas de ecclesia de
" Middeltone, ita ut tres marcæ sint ad libros
" faciendos, et cæteræ septem reddantur altari, et
" omnes denarios, qui oblati fuerint in festo sanctorum[1]
" Cosmæ et Damiani in vestra capella apud Chistelet,
" et omnes denarios, quos solebas habere de ecclesia
" de Thanet, et insuper medietatem candelarum et fol. 77 b.
" ceræ, quæ oblatæ fuerint in memorato festo sancto-
" rum Cosmæ et Damiani. Constitutionem quoque ad
" vestitum monachorum a vobis communi consilio et
" assensu simili modo factam nihilominus confirma-
" mus. Si quis autem hujus confirmationis nostræ
" paginam sciens, contra eam temere venire tenta-
" verit, secundo tertiove commonitus, si non reatum
" suum congrua satisfactione correxerit, honoris et
" officii sui dignitate careat, atque in extremo examine
" districtæ ultioni subjaceat. Amen. Amen.
April 21. " Data Laterani xi. Kalend. Maii."

24. *Bulla papæ Eugenii de libertate ecclesiæ.*

" Eugenius episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis Hugoni abbati monasterii beatorum apostolo-
" rum Petri et Pauli sanctique Augustini, quod juxta
" Doroberniæ metropolitanam civitatem situm est, ejus-
" que fratribus, tam præsentibus quam futuris, regu-
" larem vitam professis in perpetuum. Licet omnes
" ecclesias ex injuncto nobis a Deo apostolatus officio
" diligere atque honorare communiter debeamus, et
" suam eis justitiam conservare, illis tamen propen-
" siori cura nos convenit imminere, quas de jure ac
" ditione sanctæ Romanæ, cui, auctore Domino,
" deservimus, esse constat ecclesiæ. Hoc nimirum
" intuitu, dilecte in Domino fili, vestris justis pos-

---

[1] *sancte* MS.

" tulationibus clementer annuimus, et monasterium in
" honore beatorum apostolorum Petri et Pauli, a
" gloriosæ memoriæ Æthelberto Anglorum rege, ad
" orientem Doroberniæ civitatis, in suam sibique suc-
" cedentium regum ejusdem[que] urbis præsulum sepul-
" turam a fundamento constructum, et sub jurisdic-
" tione sedis apostolicæ specialiter constitutum, ad ex-
" emplum prædecessorum nostrorum apostolicæ memoriæ
" Bonifacii, Adeodati, Agathonis, Johannis, Calixti, In-
" nocentii, et Lucii, Romanorum pontificum, præsentis
" scripti pagina communimus; statuentes, ut quascunque
" possessiones, quæcunque bona idem monasterium in
" præsentiarum juste et canonice possidet, aut in
" futurum concessione pontificum, largitione regum
" vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis
" modis, Deo propitio, adipisci poterit, firma vobis
" vestrisque successoribus et illibata permaneant. Li-
" bertatem quoque ab eisdem prædecessoribus nostris
" per authentica privilegia eidem venerabili loco conces-
" sam, nos, auctore Deo, ratam et inconvulsam in pos-
" terum volumus conservari, ut, sicut monasterium idem
" in initio nascentis Christianæ religionis apud regnum
" Anglicum in monasticæ religionis observantia extitit
" primum, ita nihilominus, cum omnibus ad ipsum
" pertinentibus, perpetuis futuris temporibus ab omni
" servitio liberum, ab omni mundiali strepitu maneat
" inconcussum. Sed nec ecclesiasticis conditionibus
" sive angariis, vel quibuslibet obsequiis sæcularibus,
" aliquo modo subjaceat, neque ullus omnino in ejus-
" dem monasterii dominium quolibet modo se ingerat,
" vel quamlibet sibi imperandi vindicet potestatem,
" aut aliquas molestias inferat, consuetudinem imponat,
" aut etiam in eo missarum solemnia, nisi ab abbate
" vel fratribus invitatus, celebrare præsumat. Obe-
" unte vero te, nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum
" quolibet successorum, nullus ad[1] ejusdem loci regi-

[1] *ab* MS.

" men extraneus assumatur, nisi forte (quod absit) in
" loco ipso idonea persona ad hujusmodi officium non
" poterit reperiri ; sed de congregatione ipsa, et quem
" communi consensu, aut fratrum pars sanioris consilii fol. 78.
" propria voluntate regulariter sibi elegerint, sine
" aliqua venalitate, in eodem monasterio consecretur.
" Hæc igitur omnia, sicut a jam dictis prædecessoribus
" nostris constituta et privilegiorum sunt munimine
" roborata, ita etiam nos vobis vestrisque successoribus,
" et per vos eidem monasterio, in perpetuum præ-
" sentis scripti pagina confirmamus. Concordiam quo-
" que, quæ inter vos et venerabilem fratrem nostrum
" Theobaldum, Cantuariensem archiepiscopum, super
" quinquaqinta solidis et septem denariis, quos ves-
" trum monasterium ecclesiæ Cantuariensi singulis
" annis solvere consueverat, sicut per venerabilem fra-
" trem Henricum, Wyntoniensem episcopum, et alios
" discretos viros, pacis intuitu, rationabiliter facta est,
" et ejusdem prædecessoris nostri papæ Lucii auctoritate
" firmata, nos etiam confirmamus, ut videlicet ecclesia
" Trinitatis Cantuariæ duo molendina apud Dovram,
" quæ juris erant ipsius monasterii, et xx. solidos de
" præbenda, quam idem monasterium habet in ecclesia
" sancti Martini de Dovra, hac conditione de cætero
" in perpetuum habeat, ut memoratos l. sol. et vii.
" denar. ulterius non exigat, salva in cæteris utriusque
" ecclesiæ per omnia dignitate. Statuimus etiam ut in
" concambium illorum trium solidorum, qui pro pane,
" potu, et arietibus archiepiscopo et ecclesiæ Cantuariæ
" a monasterio vestro annuatim solvebantur, sicut pro
" bono pacis et utriusque ecclesiæ quiete a jam dicto
" pædecessore nostro papa Lucio provisum est, præfatus
" archiepiscopus tres solidatas terræ ipsius monasterii
" habeat, videlicet tres mansuras extra civitatem Can-
" tuariæ ânte portam ecclesiæ beati Gregorii, quas
" ecclesia Cantuariæ de cætero in perpetuum quiete
" obtineat ; ita ut nec eidem archiepiscopo, nec alicui suc-
" cessorum suorum, per se, sive per ministros suos, ab

" eodem monasterio vel fratribus aliquid exigere liceat.
" Prohibemus etiam, ne post obitum abbatis ser-
" vientes regis habeant potestatem res monasterii
" ordinandi vel disponendi, sed potius hæc ipsa potes-
" tati et providentiæ prioris et totius conventus dis-
" ponenda libere dimittantur, donec abbas per eosdem
" ibi regulariter eligatur. Quia vero 'ubi est spiritus
" Dei, ibi,' juxta Apostolum, 'est libertas,' nihilominus
" diebus et noctibus, in canonicis horis, signa pulsandi,
" et Dei Omnipotentis laudibus insistendi liberam
" vobis concedimus facultatem. Concessionem quoque
" possessionum sive reddituum ad luminaria concin-
" nanda, et ipsum monasterium reparandum et ornan-
" dum, a te, fili Hugo abbas, communi fratrum con-
" silio et assensu rationabiliter factam, et ejusdem
" prædecessoris nostri papæ Lucii scripto confirmatam,
" nihilominus ratam manere censemus. Præterea eccle-
" sias de Middeltone et de Faversham, cum omnibus
" pertinentiis suis, Estanores quoque, et totum littus
" usque ad medietatem aquæ, sicut eadem villa a bonæ
" memoriæ Henrico et Stephano, Anglorum regibus,
" monasterio nostro rationabiliter concessa est et
" scriptis eorum firmata. Molendinum etiam, quod
" infra Cantuariam apud Estbregge situm est, sicut
" ab eodem rege Stephano in recompensationem the-
" sauri monasterii vestri legitime vobis datum est,
" auctoritate apostolica confirmamus. Constitutionem
" quoque, ad vestitum monachorum a vobis communi
" consilio et assensu rationabiliter factam, videlicet de
" Sellinges, Sualclyve, Ripple, Langedune, et de decima
" de Gravesende, et aliis quibusdam minutis redditi-
" bus, sicut eadem ab ipso prædecessore nostro papa
" Lucio confirmata est, ratam esse censemus. Decer-
" nimus ergo, ut nulli omnino homini liceat præfatum
" monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones
" auferre vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet
fol. 78 b. " vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur

" eorum, pro quorum gubernatione et sustentatione " concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva " sedis apostolicæ auctoritate. Siqua igitur in futu- " rum ecclesiastica secularisve persona, hujus nostræ " constitutionis paginam sciens, contra eam temere " venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si " non reatum suum congrua satisfactione correxerit, " potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque " se Divino judicio existere de perpetrata iniquitate " cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei " et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena " fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni sub- " jaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servan- " tibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus " et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud " districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. " Amen. Amen. Amen. [1]

" Ego Eugenius, Catholicæ ecclesiæ episcopus, sub- " scripsi.

" ✝ Ego Albericus, Hostiensis episcopus, subscripsi.

" ✝ Ego Imarus, Tusculanus episcopus, subscripsi.

" ✝ Ego Hubadus,[2] presbyter cardinalis tit. sanctæ " Praxedis, subscripsi.

" ✝ Ego Hubaldus, presbyter tit. sanctorum Johan- " nis et Pauli, subscripsi.

" ✝ Ego Guido, presbyter cardinalis tit. sanctorum " Laurentii et Damasi, subscripsi.

" ✝ Ego Manfredus, presbyter cardinalis tit. sanctæ " Savinæ, subscripsi.

" ✝ Ego Aribertus, presbyter cardinalis tit. sanctæ " Anastasiæ, subscripsi.

" ✝ Ego Jordanus, presbyter cardinalis tit. sanctæ " Susannæ, subscripsi.

---

[1] Here follows the Papal seal, with the legend "Fac mecum, Domine, signum bonum," and the symbol of benediction.

[2] For *Hubaldus*.

" ✝ Ego Oddo, diaconus cardinalis sancti Georgii
" ad Velum Aureum, subscripsi.
" ✝ Ego Octavianus, diaconus cardinalis sancti
" Nicolai in Carcere Tulliano, subscripsi.
" ✝ Ego Gillebertus, diaconus cardinalis tit. sancti
" Mariæ, subscripsi.
" ✝ Ego Petrus, diaconus cardinalis sanctæ Mariæ
" in Via Lata, subscripsi.
" Data Sutrii, per manum Roberti, sanctæ Romanæ
" ecclesiæ presbyteri cardinalis et cancellarii, xvi. Kal. April 16,
" Maii, Indictione ix., Incarnationis Dominicæ anno
" M.XLVI.,[1] pontificatus vero domini Eugenii papæ
" tertii anno secundo."

fol. 79. 25. *Bulla de suspensione Prioris ab officio et aliorum a Divinis pro celebratione Divinorum tempore Interdicti.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
" filio Hugoni abbati sancti Augustini salutem et
" apostolicam benedictionem. Antiquus humani generis
" Inimicus his, qui se Christi discipulos publicis actibus
" profitentur, assueta insidiari nequitia non quiescit,
" sed assidua calliditate laborat, ut animas Creatori om-
" nium servientes in qualibet parte decipiat, et eas in
" odium Creatoris adducat. Cujus suggestione, cum
" tu Interdicti sententiam, quam ex nostro mandato
" venerabilis frater noster T[heobaldus] Cantuariensis
" archiepiscopus promulgavit, susciperes humiliter et
" teneres, fratres tamen tui, monasticæ disciplinæ con-
" sideratione postposita, Divina officia, prout in veri-
" tate comperimus, celebrarunt. Ne igitur tantus ex-
" cessus remaneat impunitus, et multis aliis tribuatur

---

[1] Sic in MS. The true reading as given in *RB.* (fol. 13.) is M.CXLVI.

" materia simile committendi, tamdiu postquam præ-
" sentia scripta susceperis, monasterium, cui præsides, a
" Divinis officiis præcipimus abstinere, quamdiu post
" interdictum ibi fuerunt indebite celebrata. Illos
" vero, qui nostro se conspectui præsentaverunt, satis-
" factione suscepta, a vinculo excommunicationis absol-
" vimus. Priorem vero, et Willelmum, qui caput et
" incentores hujus contumaciæ extiterunt, quos videlicet
" frater noster archiepiscopus excommunicationis sen-
" tentia innodavit, ei gratia Sedis Apostolicæ potestatem
" absolvendi concessimus. Nolumus autem ut, pro eo
" quod ei in hoc facto deferimus, per eum vel per suc-
" cessores suos monasterio sancti Augustini, contra an-
" tiquam ejus consuetudinem vel privilegia ab aposto-
" lica ei sede concessa, gravamen aliquod in posterum
" inferatur. Porro priorem, pro rebellione et contu-
" macia, ab officio prioratus suspendimus, ea videlicet
" ratione, ut nullus absque nostro mandato licentiam
" habeat eandem sententiam relaxandi. Alios autem
" monachos, qui participatione excommunicatorum ma-
" culam contraxerunt, tibi committimus absolvendos.
" Data Viterbi[i] xv. Kalend. Februar."

26. *Bulla de prohibitione celebrationis Divinorum usque ad certum tempus, pro celebratione Divinorum tempore Interdicti.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
" filio H[ugoni] abbati sancti Augustini salutem et
" apostolicam benedictionem. Obedientia et patientia,
" quæ in aliis[1] hominibus religionis Christianæ inqui-
" ritur, ab his, qui perfectiorem vitam assumpsisse nos-
" cuntur, præcipue expectatur, qui utique tanto amplius

[1] *malis* MS. (corrected from Thorne, col. 1810).

" reprehensibiles judicandi sunt, quanto sine causa ad
" indignationem vel inobedientiam provocantur. Quam-
" vis igitur, pro eo quod sententiam nostram fratres
" tui violare ausu temerario præsumpserunt, contra eos
" et præfatum monasterium manus nostras ex rigore
" canonum amplius aggravare possemus, tamen quia
" magis pios nos esse convenit quam severos, eis ita
" induximus indulgendum, ut nec eorum excessus om-
" nino remaneat impunitus, nec compellantur inobe-
" dientiæ pœnam, juxta quod promeruerunt, diutius
" sustinere. Ideoque in monasterio sancti Augustini,
" usque ad proximas Kalendas Augusti, Divina celebrari
" officia prohibemus; ex tunc vero, ut inibi assueta et
" debita celebrentur officia, licentiam indulgemus. Tua
" itaque interest, ut per tuum studium et laborem ita
" provideas, ne fratres tui propter suos excessus tale
" quid de cætero debeant sustinere, et indignationem
" beati Petri et nostram incurrant. De altaribus vero
" gestatoriis, in quibus excommunicati Divina officia
" celebrarunt, rigorem illum, quem tenere consuevistis,
" volumus observari. Vale."

Acta sunt hæc anno ab Incarnatione Domini M.CXLIX.

27. *Bulla præceptoria directa Theobaldo pro absolutione Prioris et aliorum.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, venera-
" bili fratri T[heobaldo] Cantuariensi archiepiscopo
" salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam per-
" sonam tuam speciali affectione diligimus, idcirco te,
" quantum permittit justitia, honoramus. Hoc itaque
" caritatis amore commoti, priorem sancti Augustini et
" Willelmum monachum a pœna, quam eis, pro eo quod
" se contra tuum interdictum erexerant, ex justitiæ
" rigore infliximus, fraternitati tuæ deferentes, tibi eos

" absolvendos commisimus. Ne igitur apostolicæ sedis fol. 79 b
" gratia tuæ caritati exhibita sibi damnosa existat, et
" ipsi jam dictum excessum plus justo deflere cogantur,
" discretioni tuæ per præsentia scripta mandamus, qua-
" tenus nequaquam eos ulterius hac pœna cruciari per-
" mittas, sed tandem eorum misertus eos a sententia,
" qua tenentur, absolvas. Præterea, sicut nobis signi-
" ficatum est, homines ejusdem monasterii pro partici-
" patione excommunicatorum, præter ecclesiasticam
" pœnam, fuerunt ad redemptionem coacti. Quod inso-
" litum videtur et a rationis tramite alienum. Non
" enim bis in id ipsum aliqui sunt puniendi, et maxime
" qui dominorum suorum mandatis obedire coguntur.
" Quia vero nos plus severos, quam misericordes esse
" non convenit, fraternitati tuæ mandamus, quatenus
" omnia, quæ hac occasione sunt eis ablata, sine vexa-
" tione restitui facias. Nolumus enim ut nova in
" vestra ecclesia inducantur. Vale."

28. *Bulla directa Theobaldo archiepiscopo pro Abbate benedicendo.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili fratri T[heobaldo] Cantuariensi archiepiscopo,
" apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam bene-
" dictionem. Quod electum monasterii beati Augustini
" ad tuam fraternitatem benedicendum remisimus, non
" de justitia, sed de benignitate sedis apostolicæ feci-
" mus. Tu vero affectum et benignitatem, quam erga
" personam tuam et honorem commissæ tibi ecclesiæ
" gerimus, attendere seu recognoscere, sicut dignum est,
" non videris, cum ipsi electo, juxta mandatum nos-
" trum, benedictionis gratiam conferre quadam dissimu-
" latione nolueris, immo et ejus monasterium in eadem
" causa inutiliter fatigare et plurimum gravare dig-
" nosceris. Quia igitur commissi nobis officii cura

" constringimur pro universarum ecclesiarum statu sat-
" agere, et earum quieti atque tranquillitati quantum
" cum Deo possimus salubriter providere, per præ-
" sentia tibi scripta mandamus quatenus, si absque
" tui periculo poteris, ad locum ipsum, quemadmodum
" in eorum privilegiis continetur, accedas, et prædictum
" electum, omni appellatione et occasione seposita, in
" abbatem ipsius monasterii, præeunte Spiritus Sancti
" gratia, benedicas.
" Data Signiæ per manus Bosonis, vii. Idus Julii." July 9, 1152.

29. *Bulla directa Conventui pro obedientia et reverentia facienda Abbati, licet non fuerit benedictus ab Archiepiscopo.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, con-
" ventui ecclesiæ sancti Augustini Cantuariæ salutem
" et apostolicam benedictionem. Quod causa electi
" vestri optatum nondum habuerit complementum, pro
" turbatione, quæ in nostris partibus nuper emersit,
" non propter nostram indulgentiam[1] accidit. Nos
" siquidem vos et locum vestrum sincera in Domino
" caritate diligimus, et justitiam vestram vobis integre
" custodiri volumus ac serviri. Inde est quod venera-
" bili fratri nostro T[heobaldo] Cantuariensi archiepi-
" scopo, apostolicæ sedis legato, per apostolica nuper
" scripta mandavimus, quatenus, si absque sui periculo
" potest, ad monasterium, juxta privilegiorum vestrorum
" tenorem, accedat, et electo vestro benedictionis munus,
" omni appellatione et occasione seposita, præeunte
" Spiritus Sancti gratia, conferat. Quod si forte, quod
" non credimus, effectui mancipare noluerit, præsentium
" vobis auctoritate mandamus, ut ob hoc eidem electo

[1] Thorne (col. 1813) has *negligentiam*, which seems to be the true reading.

" non minus debitam obedientiam et reverentiam de-
" feratis. Nolumus enim eum minus auctoritatis ha-
" bere, quam si ab eodem fratre nostro benedictionis
" gratiam [1] consecutus fuisset.
" Data Signiæ, [?] Idus Julii."

30. *Bulla de confirmatione hospitalis sancti Laurentii.* fol. 80.

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis infirmis fratribus commorantibus in xenodochio
" sancti Laurentii, juxta Cantuariam, salutem et apo-
" stolicam benedictionem. Quæ a devotione fidelium
" infirmantibus et piis locis rationabili providentia et
" misericordiæ intuitu conferuntur in sua volumus sta-
" bilitate subsistere, et ut inconcusse futuris observentur
" temporibus confirmationis nostræ munimine robo-
" rare. Ideoque dilecti filii nostri Silubri [2] electi
" sancti Augustini precibus inclinati, donationem terræ
" ac decimarum, quam secundus Hugo bonæ memoriæ,
" ejusdem monasterii abbas, pro animæ suæ ac præde-
" cessorum suorum salute, hospitali vestro fecisse dig-
" noscitur, favoris nostri assertione firmamus, et per-
" petuis temporibus ratam permanere decernimus;
" videlicet, novem [3] acras terræ, in quibus vestrum
" hospitale situm est, decimam totius annonæ de do-
" minio [de] Langport, tres carectatas fœni, unam
" scilicet de Langport, aliam de sacristania, tertiam
" de cameraria, ex dono quoque Lenenodi terram
" de Northewde. Præterea quascunque possessiones,
" quæcunque bona antefatum xenodochium in præ-
" sentiarum juste et canonice [4] possidet, aut in futu-
" rum, concessione pontificum, largitione regum vel prin-
" cipum, oblatione fidelium seu aliis justis modis, Deo

[1] *gracia* MS.
[2] *leg.* Silvestri, the true name of the abbot elect, to whom reference is made in the last Bull.
[3] *none* MS.
[4] *canice* MS.

" propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque
" successoribus et illibata permaneant. Nulli ergo om-
" nino hominum fas sit, hujus nostræ confirmationis
" paginam scienti,[1] contra eam temerario ausu venire,
" seu quibuslibet molestiis perturbare. Si quis igitur
" id attentare præsumpserit, nisi post secundam vel
" tertiam commonitionem reatum suum digna emenda-
" tione correxerit, gladio anathematis feriatur.
" Data Signiæ, xiii. Kalend. Februarii." Jan. 20.

31. *Bulla de concordia inter duas ecclesias, directa Theobaldo archiepiscopo.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, Theo-
" bâldo archiepiscopo Cantuariensi salutem et aposto-
" licam benedictionem. Æquitatis et rationis ordo
" suadet ut si quæ controversiæ apostolicæ sedis auc-
" toritate, vel fratrum nostrorum episcoporum sollici-
" tudine ac rationabili providentia, fuerint[2] terminatæ,
" quod juris libramine constitutum est in sua faciamus
" firmitate persistere, ne litis iterum oriatur occasio, et
" inter illos caritas violetur, inter quos debet inconcussa
" manere. Illius[3] itaque rei gratia, concordiam illam,
" quæ inter beati Augustini et Sanctæ Trinitatis eccle-
" sias facta est, secundum tenorem privilegiorum
" utriusque ecclesiæ, tuorum scriptorum mandamus auc-
" toritate firmari. Chirographum quoque H[ugonis]
" abbatis, super conventione trium solidorum prædе-
" cessori tuo Willelmo archiepiscopo factum, sed in
" præsentia felicis memoriæ papæ Lucii cassatum, infra
" triginta dies postquam præsentia scripta susceperitis,
" sicut per alias fraternitati tuæ litteras mandasse

[1] *sciens* MS.
[2] *fuerit* MS.
[3] *Nullus* MS.

" meminimus, dilectis filiis nostris, Hugoni abbati et
" monachis sancti Augustini, facias exhiberi.
" Data, etc."

32. *Bulla de concordia inter Archiepiscopum et nos super l. solid. et. vii. denar.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili T[heobaldo] Cantuariensi archiepiscopo salutem
" et apostolicam benedictionem. Indubitatum est mo-
" nasterium beati Augustini ex antiqua institutione
" beati Petri juris existere, et ad ejus proprietatem
" specialiter pertinere; unde quanto persona tua per
" Romanam ecclesiam est amplius exaltata et in sub- fol. 80 b.
" lime provecta, tanto magis oportet ea, quæ sua sunt,
" a te manuteneri[1] et in suis opportunitatibus adjuvari.
" Ideoque per apostolica scripta mandamus, quatenus
" dilectum filium nostrum H[ugonem], ejusdem loci ab-
" batem, et fratres ejus, pro reverentia beati Petri et
" nostra, diligas et manuteneas, et malefactores eorum
" pro debito officii tui coerceas. Concordiam quoque,
" quæ inter te et præfatum monasterium super l. soli-
" dis et vii. denariis, et tribus etiam solidis, qui pro
" pane, potu, et arietibus solvebantur, facta est, sicut
" tibi viva voce piæ recordationis papa Lucius præce-
" pisse cognoscitur, rescripti tui pagina confirmes, et
" eis cartam H[ugonis] abbatis, super conventione eo-
" rundem iii. solidorum prædecessori tuo exhibitam,
" restitui facias."

33. *Bulla de benedictione Abbatis sine professione facienda, et de cura animarum, licet non benedictus.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
" filio S[ilvestro], electo sancti Augustini, salutem et

[1] *manutenere* MS.

" apostolicam benedictionem. Laboribus et expensis
" commissi tibi monasterii tanquam specialis domus
" nostræ paterno affectu compatimur, et quia causa
" tua, sicut speravimus, nondum habuit complementum,
" nobis plurimum displicet, et graviter ferimus. Quod
" autem nuntium tuum apud nos tamdiu detinuimus,
" turbatio terræ et sinistri rumores, quos de partibus
" illis nuper accepimus, non alia causa, nos ad id fa-
" ciendum coëgit. Ut autem negotium tuum sine
" tarditate optatum sortiatur effectum, venerabili fratri
" nostro T[heobaldo] Cantuariensi archiepiscopo, apo-
" stolicæ sedis legato, per apostolica scripta mandavi-
" mus, quatenus, si absque sui periculo poterit, ad
" monasterium tuum, quemadmodum in tuis privilegiis
" continetur, accedat, et te, omni appellatione et occa-
" sione seposita, in abbatem ipsius loci, præeunte
" Spiritus Sancti gratia, benedicat. Obedientiæ vero
" professionem, si a te forte exigeret, nolumus ut ei
" exhibeas; si vero, quod non credimus, idem frater
" noster, juxta mandati nostri tenorem, ad monasterium
" tuum accedere et tibi benedictionis munus conferre
" noluerit, nostræ voluntatis est, ut hoc æquanimiter
" sufferas, quoniam postquam ipsius monasterii admi-
" nistrationem per nostræ confirmationis auctoritatem
" canonice obtinuisti, pro subtractione benedictionis il-
" lius non minorem potestatem super animas commissi
" tibi gregis habebis.
" Data Signiæ, vii. Idus Julii." July 9.

34. *Bulla de purgatione electi, et de benedictione ejusdem, directa Theobaldo archiepiscopo.*

" [E]UGENIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili fratri T[heobaldo] Cantuariensi archiepiscopo,
" apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam bene-
" dictionem. Sicut nuntii, quos ad nostram præsen-

" tiam destinasti, potuerint fraternitati tuæ referre,
" quod de monasterii sancti Augustini electo sinistris
" infamatoribus dicebatur, eis præsentibus, in conspectu
" fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium, sub-
" tili examinatione discussimus, et diligenter perscrutati
" sumus. Sed cum ad id comprobandum nemo contra
" eum canonice vellet procedere, quoniam de ratione
" aliud non potuimus neque debuimus, ad ultimum
" tandem refugium venientes, ex consilio fratrum pur-
" gationem ab ipso ex superabundanti recepimus.
" Quia ergo, post exhibitam purgationem, ordinatio
" ejusdem electi denegari sibi non debet, neque dif- fol. 81.
" ferri, quamvis per nosipsos ei benedictionis gratiam
" conferre possemus, tuæ tamen fraternitati deferre
" volentes, ipsum ad te duximus remittendum, per
" præsentia scripta mandantes, quatenus, juxta tenorem
" privilegiorum, quæ a Romanis pontificibus eidem
" cœnobio indulta sunt, ad locum ipsum accedas, et
" memorato electo consecrationis munus, præeunte
" Spiritus Sancti gratia, conferas. Nolumus enim
" ut ipsum monasterium proprii pastoris solatio am-
" plius careat, et ab hoc tam spiritualiter quam
" temporaliter detrimenta seu incommoda debeat
" sustinere.

Jan. 20. " Data Signiæ, xiii. Kalend. Febr."

35. *Bulla de ecclesia de Faversham, cum capella sancti Jacobi, directa Osberto.*

" [A]DRIANUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
" filio Osberto de Caduno salutem et apostolicam
" benedictionem. Quæ a fratribus vestris, religiosis
" viris, rationabili providentia statuta sunt, in sua
" volumus stabilitate firmari, ne pravorum hominum

" valeant in posterum suffragatione turbari. Eapropter, dilecte in Domino fili Osberte, tranquillitati tuæ in posterum providere volentes, ecclesiam sanctæ Mariæ de Faversham, cum capella sancti Jacobi, et terris[1] ad eandem[2] pertinentibus, et decimis totius parochiæ, scilicet omnium hominum regis pertinentium ad manerium de Faversham, et cum illis sexdecim acris terræ de Serrichelham, quas Helto filius Ricardi prædictæ ecclesiæ pro damnis restituendis, quæ eidem intulerat, donavit, excepta decima de dominio regis, quemadmodum per dilectum filium nostrum Hugonem secundum, abbatem sancti Augustini, tibi concessa, scripto quoque venerabilis fratris nostri Theobaldi, Cantuariensis archiepiscopi, est confirmata, præsentis scripti pagina roboramus. Statuimus etiam, ut terminatio causæ, quæ fuit inter Reinaldum, apostolicum quondam personam prædictæ ecclesiæ, et Algerum sacerdotem, tunc personam de Sellinges, et deinde inter te et Mathæum sacerdotem de Sellinges, de hominibus scilicet regis pertinentibus ad manerium de Faversham, ita rata permaneat, sicut primum fuit terminata in præsentia præfati Hugonis abbatis, et postmodum a prædicto venerabili Theobaldo, Cantuariensi archiepiscopo, confirmata, et sicut in ipsorum cartis continetur.[3] Si quis igitur, nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emenderit, potestatis honorisque sui dignitate careat, atque indignationem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, incurrat.

" Data Beneventi, iii. Idus Januarii." Jan. 11.

[1] *terras* MS.
[2] *eadem* MS.
[3] *continentur* MS.

36. *Bulla de confirmatione Ecclesiæ de Northburne Hospitali ante portam Curiæ.*

" [A]DRIANUS episcopus, servus servorum Dei, di-
" lectis filiis Silvestro abbati et universis monachis
" ecclesiæ sancti Augustini salutem et apostolicam
" benedictionem. Si de his operibus conservandis,
" quæ ad solatium peregrinorum et pauperum sta-
" tuuntur, solliciti, sicut oportet, existimus, et Omni-
" potenti Domino gratissimum dependimus famulatum,
" et officii nostri optimam exsequimur actionem. Tam
" vero ex inspectione litterarum vestrarum, quam re-
" latione dilecti filii nostri Rad[ulphi], confratris
" nostri, cognovimus vos ecclesiam de Northburne,
" cum capellis, decimis, et omnibus pertinentiis suis,
" hospitali Domini, quæ ante portam vestram con-
" structa est, ad solatium peregrinorum et pauperum,
" misericordiæ intuitu, concessisse. Unde, quoniam
" hanc vestram concessionem nostro postulastis patro-
" cinio roborari, nos eam ad petitionem vestram, sicut
" rationabiliter a vobis factam esse dignoscitur, et fol. 81 b.
" scripti vestri pagina confirmata[m], auctoritate
" apostolica confirmamus, et præsentis scripti patro-
" cinio communimus. Nulli ergo omnino homini
" liceat hanc paginam nostræ confirmationis infrin-
" gere, aut ei modis aliquibus contraire. Si quis
" autem id attentare præsumpserit, indignationem
" Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apo-
" stolorum Ejus, se noverit incursurum.
Jan. 23, 1156 (?). " Data Beneventi, x. Kalend. Februar."

37. *Carta Henrici secundi de Plumware-parroc, directa Willelmo de Roos.*

" [H]ENRICUS, rex Angliæ, et dux Normanniæ et
" Aquitaniæ, et comes And[egaviæ], Willelmo de

" Roos salutem. Præcipio tibi, quod teneas abbati
" de sancto Augustino illam communem in bosco
" de Plumeware-parroc, quam antecessores tui tenue-
" runt tempore regis Henrici avi mei; et nisi
" feceris, vicecomes jus faciat fieri, ne inde amplius
" clamorem audiam pro penuria pleni recti.
" Teste Johanne Mald., per Willelmum filium
" Martini, apud Westmonasterium."

38. *Carta Henrici de communibus expensis de Plumstede, directa Emelinæ.*

" HENRICUS, rex Angliæ, et dux Normanniæ et
" Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, Emelinæ de Roos
" salutem. Præcipio quod juste respondeas abbati
" sancti Augustini de operibus expensis de parte tua
" terræ de Plumstæda, sicut tu et antecessores tui
" solebatis facere tempore regis Henrici avi mei;
" et nisi feceris, vicecomes Cantiæ faciat fieri, ne
" amplius inde clamorem audiam pro penuria recti.
" Teste Ric[ardo] archidiacono Lut.,[1] apud Wude-
" st[ocham]."

39. *Carta Henrici de Warrenna in Chistelet et Eastorey, et in terris quæ eis pertinent.*

" HENRICUS, rex Angliæ, Haimoni dapifero et fide-
" libus suis de Kent salutem. Sciatis quod concedo,
" ut Hugo abbas sancti Augustini habeat warrennam
" in terra sua de Chistelet et Esturrey, et in terris
" quæ eis pertinent; et sit in defensione mea, sicut
" meæ dominicæ warrennæ.
" Teste Haymone dapifero, apud Windesor."

---

[1] The reference may be to Richard "archidiaconus *Pict*aviensis," who became Bishop of Winchester in 1174: Godwin, "De Præsulibus," p. 216, ed Richardson.

40. *Carta Henrici de ecclesia de Norburn, cum parochianis et omnibus pertinentiis.*

" HENRICUS, rex Angliæ, et dux Normanniæ et " Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, T[heobaldo] ar- " chiepiscopo Cantuariensi salutem. Præcipio, quod " abbas et monachi sancti Augustini habeant et " teneant, ita bene, et in pace et quiete, et juste et " integre, ecclesiam suam de Norborna, cum omnibus " parochianis et omnibus rebus ad eam pertinentibus, " sicut tenuerunt die, qua rex Henricus avus meus " fuit vivus et mortuus, et sicut ego per aliud breve " meum præcepi.

" Teste Mar[tino] filio Ger[aldi],[1] apud Pictav."

41. *Carta de saka et sokna, et aliis libertatibus, concessis Hugoni abbati.*

" HENRICUS, rex Angliæ, archiepiscopis, episcopis, " abbatibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, et " omnibus fidelibus suis, Francis et Anglis, totius " Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse Hugoni " monacho de Rouuecestria abbatiam de sancto " Augustino de Cantuaria, cum terris, et hominibus, " et omnibus rebus abbatiæ pertinentibus. Et volo, " et firmiter præcipio, ut ita bene, et in pace, et " honorifice et quiete teneat, infra burgum et extra, " in aqua et extra, in bosco et plano, in via et " semitis, et omnibus aliis locis, cum socha et sacha, " et tol et them, et infangeneteof, et cum omnibus " aliis consuetudinibus et quietationibus suis, cum " quibus aliquis antecessor suus unquam melius et " honorificentius et quietius tenuit.

[1] Cf. Rymer, "Fœdera," i. 42.

" Testibus Willelmo archiepiscopo Cantuariæ, et
fol. 82. " Rogero episcopo Saresberiæ, et Bernardo episcopo
" de sancto David, et comite Roberto Gloec[estriæ],
" et Willelmo de Tanc[erville], et G[alfrido] de
" Clint[ona], et Brientio filio comitis, et Willelmo de
" Pintearcha; apud Westmonasterium."

42. *Bulla de benedictione Abbatis, cum professione facienda si constiterit prædecessores fecisse, alioquin non facienda.*

" [A]DRIANUS episcopus, servus servorum Dei, Theo-
' baldo Cantuariensi archiepiscopo, apostolicæ sedis
" legato, salutem et apostolicam benedictionem. Quanto
" magis sacrosancta Romana ecclesia te inter alios
" ecclesiarum prælatos ab ipso promotionis suæ
" tempore honoravit, quanto et personam tuam
" majori caritatis affectione dilexit, tanto amplius ei
" deberes in omni humilitate substerni, nec aliquid,
" quod ad ejus contemptum vel incommodum perti-
" neret, deceret te ullatenus machinari. Quod enim
" in toto Anglico regno prærogativa solus nosceris
" obtinere, quod vice nostra tibi aliorum errata per-
" missum[1] est emendare, quod eadem Romana ecclesia
" te non solum in partem vocavit sollicitudinis, verum
" etiam quadammodo in plenitudinem potestatis, opor-
" teret te quandoque ad mentem reducere, et tan-
" torum memoria præmiorum ab offensione nostra
" tuum deberet animum retardare. Miramur autem
" plurimum et gravamur, quod in oblivionem tot
" beneficiorum usque adeo devenisti, et collatam tibi
" a Romana ecclesia dignitatem ita videris abjecisse
" post tergum, quod cum ipsa te super alios ex-
" altasset, tu eam, sicut rei effectus indicat, deprimere
" niteris, et robur virtutis ejus, cui tamen nemo est
" qui posset resistere, præsumis modis omnibus ener-

[1] *promissum* MS.

" vare. Ad notitiam siquidem nostram, fama re-
" ferente, pervenit, quam ita apud te et apud regem
" Angliæ appellatio sit sepulta, quod aliquis non est,
" qui in tua vel in illius presentia ad sedem apo-
" stolicam audeat appellare. Sed nunquam ad alterius
" institutionem principii contra edictum Dominicæ præ-
" ceptionis aspiras. Nunquam potestatem Petri et
" apostolicæ fastigia dignitatis cogitas minorare. Nun-
" quam ad scissionem vestimentorum Christi, quæ
" tamen scindi non possint, indebito conatu moliris.
" Talem utique retributionem Deum non credimus
" approbare, dum te ingratum nobis invenire pro
" impensis beneficiis debeamus, et operibus nostris ita
" sinistre, ita in contrarium respondere. Accedit etiam
" ad hoc, quod in exhibenda justitia his, qui injusti-
" tiam patiuntur, tepidus sis modis omnibus ac re-
" missus, et in tantum parti regis diceris procurare
" favorem, ejusque timori succumbere, quod si quando
" litteras tibi pro aliquo, ut suam consequatur jus-
" titiam, destinemus, nullatenus poterit per te, sicut
" jam sæpius ex multorum conquestione didicimus,
" quod suum est obtinere. Cæterum oporteret te
" magis Deo quam hominibus obedire, nec pro justitia
" deberes aciem fugere gladiorum, nec laicorum sævi-
" tiam aut impetum formidare. Noveris autem quia
" si forte super his ad nos querela pervenerit iterata,
" quod videlicet ne appellatio fiat ad nos audeas pro-
" hibere, vel ut prohibeatur silentio sustinere, seu
" quod, alicujus timore, in justitia facienda tepidum
" te exhibeas et remissum, in requisitum forsitan et
" in punctum non poterimus præterire. Ad hæc nosse
" te volumus, quod abbati sancti Augustini, juxta
" petitionem nuntiorum tuorum, dedimus in mandatis,
" ut professionem tibi exhibeat, si canonice et legitime
" constiterit prædecessores ejus ipsam professionem fol. 82 b
" tuis antecessoribus præstitisse. Quod si hoc non
" esse constiterit, occasione litterarum illarum, pro-

" fessionem ab eo non audeas ulla violentia extorquere.
" Alioquin in fervore animi nostri, tam pro hoc
" quam pro cæteris prælibatis, et tuum candelabrum
" concutiemus, et tantam præsumptionem cum gravibus
" usuris, auctore Domino, exigemus.
" Data Beneventi, x. Kalend. Februar." Jan. 23, 1156(?).

43. *Bulla de confirmatione amotionis Clarembaldi, et de electione alterius electi, directa Priori et Conventui.*

" [A]LEXANDER, etc., dilectis filiis priori et monachis
" sancti Augustini Cantuariæ salutem et apostolicam
" benedictionem. Auditis olim a multis, et præser-
" tim ex transmissa relatione vestra, enormitatibus
" et excessibus quondam electi vestri, et suscepta
" etiam querela vestra super destructione et desolatione
" monasterii vestri, quod per negligentiam et culpam
" prædicti electi ad ultimum fere defectum perve-
" nerat; nos ruinæ et casui ejusdem monasterii,
" tanquam nostri specialis et proprii, paterno com-
" patientes affectu, venerabilibus fratribus nostris,
" Exoniensi et Wigornensi episcopis, et dilecto filio
" abbati de Faversham, dedimus in mandatis, ut ve-
" ritate super his studiosius inquisita, si electum ita
" inutilem et monasterio perniciosum esse cognoscerent,
" quod sine ipsius amotione non posset monasterium
" reformari, eum ab administratione, sublato appella-
" tionis remedio, removerent. Nunc autem ex litteris
" delegatorum judicum manifeste nobis innotuit,
" quod cum ipsi, juxta tenorem mandati nostri, ea,
" quæ fuerant adversus electum ipsum proposita, di-
" ligenter inquirerent, ipsum invenerint tot excessibus
" et criminibus publicis irretitum, quod per eorum
" nobis litteras recitata auribus nostris nimium præ-
" stiterunt tædium et dolorem; propter quæ ipsum,
" sicut a nobis in mandatis acceperant, ab adminis-

" tratione penitus amoverunt. Nos itaque amotionem
" ejus ratam et firmam habentes, eamque auctoritate
" apostolica confirmantes, discretioni vestræ per apo-
" stolica scripta mandamus, quatenus in personam
" idoneam et honestam, et tanto officio congruam, sine
" qualibet scissura vel scandalo concorditer convenire
" curetis, eamque vobis in abbatem et magistrum
" eligere, per cujus curam et sollicitudinem idem
" monasterium spiritualibus institutis, Domino cooper-
" ante, proficiat, et temporalibus profectibus augeatur.
May 25, 1176 (?). " Data Anagniæ, viii. Kal. Junii."

44. *Bulla de amotione Clarembaldi et excommunicatione ejusdem, directa Exoniensi et Wigornensi episcopis.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabilibus fratribus Exoniensi et Wigornensi epi-
" scopis, et dilecto filio abbati de Faversham, salutem
" et apostolicam benedictionem. Auditis olim a multis,
" et præsertim ex transmissa relatione vestra et
" dilectorum filiorum nostrorum monachorum sancti
" Augustini Cantuariensis, enormitatibus et ex-
" cessibus quondam electi sui, et suscepta etiam
" querela illorum super destructione monasterii sui,
" quod per negligentiam et culpam prædicti electi ad
" ultimum fere defectum pervenerat; nos vero ruinæ
" et casui ejusdem monasterii, tanquam nostri spe-
" cialis et proprii, paterno compatientes affectu, vobis
" dedimus in mandatis, ut, veritate super his studiosius
" inquisita, si electum ita inutilem et monasterio per-
" niciosum esse cognosceretis, quod sine ipsius amo-
" tione non possit monasterium reformari, eum ab
" administratione, sublato appellationis remedio, re-
" moveretis. Nunc autem ex litteris vestris manifeste
" nobis innotuit, quod cum vos juxta tenorem man-
" dati nostri ea, quæ fuerunt adversus electum ipsum

" proposita, diligenter inquireretis, ipsum invenistis tot
" excessibus et criminibus publicis irretitum, quod
" per vestras nobis litteras recitata auribus nostris
" nimium præstiterunt tædium et dolorem; propter
" quæ ipsum, sicut a nobis in mandatis acceperatis,
" ab administratione penitus amovistis. Nos itaque
fol. 83. " amotionem ejus ratam et firmam habentes, eamque
" auctoritate apostolica confirmantes, discretioni vestræ
" per apostolica scripta præcipiendo mandamus, qua-
" tenus, si prædictus electus, ausu temerario et perni-
" cioso, in ipsam ecclesiam cujuslibet potentis usus
" violentia, in ipsam ecclesiam sive ejusdem possessiones
" occupare vel aliquo modo distrahere seu perturbare
" præsumpserit, accensis candelis publice eum excom-
" municatum nostra auctoritate denuntietis, et eum
" tanquam excommunicatum ab omnibus cautius fa-
" ciatis evitari, donec de excessibus et enormitatibus
" suis satisfacturus nostro se aspectui repræsentet.
" Data Anagniæ, viii. Kalend. Junii."

May 25, 1176 (?).

45. *Bulla de cassatione actuum Clarembaldi, directa Capitulo.*

" [A]LEXANDER, etc., capitulo sancti Augustini Can-
" tuariensis salutem et apostolicam benedictionem.
" Nostræ sollicitudinis est et officii pro universarum
" ecclesiarum statu satagere, et ea, quæ in ipsarum
" præjudicium fuerunt, providentia sedis apostolicæ re-
" vocare, ut sub cura et regimine nostro singulæ
" Dei ecclesiæ in bono statu, cooperante Domino,
" perseverent. Eapropter, dilecti in Domino filii,
" vestris justis postulationibus gratum impertientes[1]
" assensum, et officii nostri debitum prosequentes,
" quicquid Clarembaldus quondam electus vester, im-

[1] *imperticientes* MS.

" mo destructor ecclesiæ vestræ, de bonis vel pos-
" sessionibus ipsius ecclesiæ, absque consilio et as-
" sensu totius capituli, in ejus præjudicium fecisse
" dignoscitur, auctoritate apostolica cassamus, et viribus
" omnino carere censemus. Si quis abhinc mandatum
" nostrum infringere, vel ei aliquatenus contraire
" præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et
" beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se no-
" verit incursurum.

May 26, 1176 (?). " Data Anagniæ, vii. Kal. Junii."

46. *Carta de ecclesia de Middelton in terris et decimis.*

" Henricus rex, etc., vicecomitibus de Kent et om-
" nibus hominibus de hundredo de Middelton salu-
" tem. Præcipio quod ecclesia de Middelton habeat
" et teneat omnia tenementa sua in capellis, et de-
" cimis et terris, et in omnibus aliis ecclesiasticis
" beneficiis, ita bene et integre, et honorifice et juste,
" sicut melius et integrius habuit tempore Henrici
" regis avi mei; et nominatim de terris, quæ sunt
" exaratæ[1] de bosco de Northwoda et de Kosteda,[2]
" et de Cingesdona et de Tirholta. Et si quis eidem
" ecclesiæ rectitudines suas detinuerit, vos illi sine
" dilatione inde justitiam faciatis. Teste Thoma[3]
" cancellario, apud Augent."[4]

47. *Bulla de confirmatione libertatum et exemptionum Monasterii.*

" Alexander episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis Rogero electo monasterii beatorum apostolo-
" rum Petri et Pauli sanctique Augustini, quod juxta

[1] *esurtate* MS.
[2] *Kodestieda* RB. (fol. 257 b).
[3] *i.e.* Becket.
[4] RB. also has " Augent.;" but there is some difficulty in specifying the place intended. Ought we not to read *Argent*[omagum], *i.e.* *Argenton*, as in p. 462?

" Doroberniæ metropolitanam civitatem situm est,
" ejusque fratribus, tam præsentibus quam futuris,
" regularem vitam professis in perpetuum. *

* * * * *[1]

fol. 84 b. " Ego Alexander, Catholicæ ecclesiæ episcopus, sub-
" scripsi.[2]

" Ego Hubaldus, Hostiensis episcopus, subscripsi.

" Ego Johannes, presbyter cardinalis sanctorum
" Johannis et Pauli, tit. Pamachii, subscripsi.

" Ego Boso, presbyter cardinalis sanctæ Pudentianæ,
" tit. Pastoris, subscripsi.

" Ego Johannes, presbyter cardinalis tit. sancti
" Marci, subscripsi.

" Ego Petrus, presbyter cardinalis tit. sanctæ Su-
" sannæ, subscripsi.

" Ego Vivianus, presbyter cardinalis tit. sancti Ste-
" phani in Celio Monte, subscripsi.

" Ego Jacinctus, diaconus cardinalis sanctæ Mariæ
" in Cosmydin, subscripsi.

" Ego Hardicio, diaconus cardinalis sancti Theodori,
" subscripsi.

" Ego Cinthius, diaconus cardinalis sancti Adriani,
" subscripsi.

" Ego Hugo, diaconus cardinalis sancti Angeli,
" subscripsi.

" Ego Laborans, diaconus cardinalis sanctæ Mariæ
" in Porticu, subscripsi.

" Ego Rainerus, diaconus cardinalis sancti Georgii
" ad Velum Aureum.

" Data Laterani, per manum Alberti sanctæ Romanæ May 1,
" ecclesiæ persbyteri cardinalis et cancellarii, Kal. 1178.

[1] It has not been thought desirable to print the remainder of this long document, which agrees entirely with the corresponding bull of Pope Eugenius III. (above, p. 392), except in the annexing of Eugenius himself to the list of pontiffs by whom privileges had been granted to St. Augustine's. The signatures, however, as being different, are here subjoined.

[2] The MS. omits the symbol of benediction, &c., and also the " signa crucis " of the witnesses.

" Maii,[1] Indictione undecima, Incarnationis Dominicæ
" anno M.CLXXVIII., pontificatus vero domini Alexandri
" papæ tertii anno xix."

48. *Bulla de confirmatione ecclesiarum de Menstre cum capellis, et de Faversham cum capella sancti Jacobi.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, di-
" lectis filiis priori et conventui monasterii sancti
" Augustini Cantuariensis salutem et benedictionem.
" Justis petentium desideriis dignum est nos facilem
" præbere consensum, et vota, quæ a rationis tramite
" non discordant, effectu sunt prosequente complenda.
" Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis
" postulationibus grato concurrentes assensu, ecclesiam
" de Ministre cum omnibus capellis et pertinentiis
" suis, ecclesiam de Faversham cum capella sancti
" Jacobi et omnibus aliis pertinentiis suis, terram de
" Burgata, et omnes alias terras, quas habetis infra
" muros Cantuariensis civitatis et in suburbio,
" canonice vobis concessas, sicut eas rationabiliter
" possidetis, vobis et per vos monasterio vestro auc-
" toritate apostolica confirmamus, et præsentis scripti
" patrocinio communimus. Præterea devotioni vestræ
" duximus indulgendum, ut liceat vobis in parochia-
" libus ecclesiis vestris clericos eligere, ac diœcesano
" episcopo præsentare, quibus, si idonei fuerint, episcopus
" curam animarum committat, ut sibi de spiritualibus,
" vobis autem de temporalibus debeant respondere.
" Volentes etiam providere incremento et utilitati
" monasterii vestri, auctoritate apostolica prohibemus,
" ne liceat abbati vel priori prædicti monasterii vestri
" possessiones, ecclesias, vel obedientias ad idem
" monasterium pertinentes, absque assensu capituli aut fol. 85.
" majoris et sanioris partis, alicui concedere aut as-
" signare. Decernimus ergo ut nulli omnino homini

[1] Corrected from *Madij* by means of *RB.* (fol. 15).

" liceat hanc paginam nostræ confirmationis et con-
" stitutionis infringere, vel ei aliquatenus contraire.
" Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indig-
" nationem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et
" Pauli apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
" Data Ferentini, ii. Idus Februar." Feb. 12.

49. *Bulla de confirmatione ecclesiarum de Middelton cum capellis, et de Faversham cum capella sancti Jacobi et terra de Burgata.*

* * * * *[1]

50. *Bulla de confirmatione præbendæ in ecclesia sancti Martini de Dovra et ecclesiarum de Lenham et Fordwich.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, dilec-
" tis filiis Rogerio electo et monachis sancti Augustini
" Cantuariensis salutem et apostolicam benedictionem.
" Justis petentium desideriis dignum est nos facilem
" præbere consensum, et vota, quæ a rationis tramite
" non discordant, effectu sunt prosequente complenda.
" Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis pos-
" tulationibus grato concurrentes assensu, præbendam
" unam in ecclesia sancti Martini de Dovra, ecclesiam
" de Leanham cum ecclesia de Fordwic, ad cameram
" monasterii vestri antiquitus deputatas, sicut eas ra-
" tionabiliter possidetis, vobis et monasterio vestro
" auctoritate apostolica confirmamus, et præsentis scripti
" patrocinio communimus. Decernimus ergo ut nulli
" omnino homini liceat hanc paginam nostræ confir-
" mationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si
" quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem

[1] This Bull, although the rubric which introduces it is slightly different, seems to be no more than a reissue of the last. The sole variation is in the last clause but one, where the present form after "*sanioris partis*" adds "in damnum vel detrimentum ipsius monasterii." It is dated, however, "Anagniæ, ii. Kalend. August."

" Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apo-
" stolorum Ejus, se noverit incursurum.

June 3, 1177 (?) " Data Venetiis, in Rivalto, iii. Non. Junii.

51. *Bulla de confirmatione ecclesiarum de Thanet et de Middelton usibus sacristiæ.* fol. 85 b.

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, di-
" lectis filiis fratribus sancti Augustini Cantuariensis
" salutem et apostolicam benedictionem. Ea, quæ in
" ecclesiis Dei rationabili providentia statuuntur, firma
" debent et illibata servari, et ne aliquorum præsump-
" tione possint a suo statu divelli, firmitatem apostolici
" muniminis necesse est obtinere. Quocirca, dilecti in
" Domino filii, rationabili postulationi vestræ gratum
" volentes impertiri consensum, ecclesiam de Thanet,
" et ecclesiam de Middelton, quemadmodum de com-
" muni consilio conventus usibus sacristiæ monasterii
" vestri sunt deputatæ, et a piæ[1] recordationis patri-
" bus et prædecessoribus nostris Lucio et Eugenio,
" Romanis pontificibus, confirmatæ, eidem sacristiæ,
" cum omnibus pertinentiis suis, auctoritate apostolica
" confirmamus, et præsentis scripti patrocinio com-
" munimus. Statuentes, ut nulli omnino homini liceat
" hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel
" ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc atten-
" tare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei,
" et beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se
" noverit incursurum.

Dec. 9. " Data Tusculani, v. Idus Decembris."

52. *Bulla de benedictione Abbatis sine professione facienda.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei,
" dilectis filiis electo[2] et fratribus sancti Augustini

[1] *nostræ* MS.

[2] Thorne, who has also preserved this Bull (col. 1822), inserts *Rogero*, the name of the abbot elect.

" Cantuariensis salutem et apostolicam benedictionem.
" Recepta olim querimonia ex parte vestra, quod venera-
" bilis frater noster Cantuariensis archiepiscopus, apo-
" stolicæ sedis legatus, tibi, fili electe, in monasterio
" vestro, quod ad jurisdictionem Romanæ ecclesiæ, nullo
" mediante, pertinet, nollet benedictionem impendere,
" eidem archiepiscopo apostolicis scriptis dedimus in
" mandatis, ut vel te, fili electe, in præscripto monas-
" terio, absque exactione professionis, benediceret, aut
" usque ad festum Purificationis beatæ Mariæ [1] proxime
" præteritum, per se, aut per sufficientem responsalem
" suum, nostro se conspectui præsentaret. Cumque tam
" tu, fili electe, quam dilecti filii nostri magister Gerar-
" dus Pucella et magister Petrus Blesensis, procuratores
" ejusdem [archiepiscopi],[2] ad nostram pro causa ipsa
" præsentiam venissetis, et longam disceptationem coram
" nobis habuissetis ad invicem, illis asseverantibus quod
" in ecclesia Cantuariensi ab archiepiscopo benedici,
" et obedientiam ei præstare deberes; vobis quoque
" contra proponentibus, quod in monasterio vestro be-
" nedictionem sine exactione obedientiæ deberet impen-
" dere; nos, inspectis antiquis privilegiis ecclesiæ vestræ
" et præcipue privilegio beati Augustini Cantuariensis
" archiepiscopi, quod vestro monasterio indulsit, con-
" sideratis quoque scriptis piæ recordationis prædeces-
" sorum nostrorum Anastasii et Adriani, Romanorum
" pontificum, quibus idem archiepiscopus videbatur
" inniti; cognito etiam quod sanctæ memoriæ pater
" et prædecessor noster Eugenius papa Theobaldo quon-
" dam Cantuariensi archiepiscopo injunxisset, ut Sil-
" vestro, quondam electo monasterii vestri, benedictionis
" in eodem monasterio munus impenderet, ita quod ab
" eo professionem obedientiæ non postularet; te ab
" impetitione ipsius archiepiscopi, communicato consilio

---

[1] *beatæ Mariæ*] omitted in Thorne.

[2] Added from Thorne and *RB.*, fol. 28 b.

" fratrum nostrorum, absolvimus : statuentes ut Cantuari-
" ensis archiepiscopus te et successores tuos in monas-
" terio vestro, absque exactione obedientiæ, contradic-
" tione postposita, benedicat. Ut autem hæc nostra
" diffinitionis sententia perpetuis temporibus inviola-
" biliter observetur, eam auctoritate apostolica confir-
" mamus, et præsentis scripti patrocinio communimus.
" Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nostræ
" diffinitionis infringere, vel ei aliquatenus contraire. fol. 86.
" Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indigna-
" tionem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli
" apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
April 3, 1178. " Data Laterani, iii. Non. Aprilis."

53. *Bulla de benedictione Abbatis sine professione facienda.*

" [A]LEXANDER, servus servorum Dei, dilecto filio
" R[icardo] Cantuariensi archiepiscopo, apostolicæ sedis
" legato, salutem et apostolicam benedictionem. Cum
" dilecti filii nostri electus beati Augustini, et magister
" G[erardus] Pucella et magister P[etrus] Blesensis,
" clerici tui, pro causa, quæ inter te et eundem electum
" vertebatur, super benedictione illi exhibenda, nostro se
" conspectui præsentassent, et [in] audientia [1] nostra tam
" pro te, quam pro altera parte, multa,[2] varia, et diversa
" allegata fuissent, nos, inspectis privilegiis Romanorum
" pontificum ecclesiæ beati Augustini indultis, et præ-
" cipue [privilegio] [3] quod beatus Augustinus Cantua-
" riensis archiepiscopus illi monasterio concessit ; con-
" sideratis quoque scriptis piæ recordationis Anastasii
" et Adriani, Romanorum pontificum, quibus videbaris
" inniti ; cognito etiam quod sanctæ memoriæ pater et
" prædecessor noster Eugenius papa Theobaldo quondam
" Cantuariensi archiepiscopo injunxisset, ut Silvestro,

[1] *audiendia* MS.
[2] *multum* MS.
[3] Supplied from Thorne, col. 1823.

" quondam electo monasterii beati Augustini, benedictio-
" nis munus in eodem monasterio impenderet, ita quod
" ab eo professionem non postularet ; electum ipsum ab
" impetitione tua et successorum tuorum, communicato
" consilio fratrum nostrorum, absolvimus : statuentes ut
" archiepiscopus Cantuariensis, qui pro tempore fuerit,
" electum in ecclesia beati Augustini absque exactione
" obedientiæ de cætero benedicat ; ideoque fraternitati
" tuæ per apostolica scripta præcipiendo mandamus, et
" in obedientiæ virtute præcipimus, quatenus prædic-
" tum electum in monasterio suo, nulla[1] exacta obe-
" dientia, benedicas. Quod si infra xxx. dies postquam
" exinde fueris requisitus ipsum benedicere forte nolu-
" eris, venerabili nostro Wygorniensi episcopo dedimus
" in mandatis, ut eum, nullius contradictione vel appel-
" latione obstante, auctoritate fretus apostolica, bene-
" dicat.

" Data Laterani, iii. Non. Aprilis." April 3, 1178.

54. *Bulla de benedictione abbatis, directa R[ogero] Wygorniensi episcopo.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, dilecto
" filio R[ogero] Wygorniensi episcopo salutem et apo-
" stolicam benedictionem. Cum venerabili fratri nostro
" Cantuariensi archiepiscopo, apostolicæ sedis legato,
" dedimus in mandatis, ut dilecto filio nostro electo
" sancti Augustini in monasterio suo, quod ad juris-
" dictionem Romanæ ecclesiæ, nullo mediante, pertinet,
" munus benedictionis non differret aliquatenus imper-
" tiri, ex eo quod idem archiepiscopus hæc exsequi
" recusavit, de jure potuissemus eidem electo benedic-
" tionem[2] ipsam per nos, vel per alium, qui nobis non
" ita de facili contradiceret, exhibere ; volentes autem

[1] *ulla* MS. | [2] *benedictione* MS.

" in eo adhuc obedientiæ virtutem[1] plenius experiri,
" post longam disceptationem, quam idem archiepi-
" scopus in præsentia nostra, per nuntios suos, contra
" ipsum electum super controversia benedictionis ha-
" buerit, quæ de communi consilio fratrum nostrorum
" per diffinitam sententiam[2] decisa est, quod Cantua-
" riensis archiepiscopus ipsum, et successores suos, in
" monasterio sancti Augustini absque exactione [pro-
" fessionis][3] benedicat, contradictione postposita, ex
" consueta et abundanti apostolicæ sedis benignitate
" eundem electum pro munere benedictionis ad memo-
" ratum archiepiscopum duximus remittendum. Atten-
" dentes igitur labores et expensas, quos idem monas-
" terium super hoc jam longo tempore sustinuit, fra-
" ternitati tuæ per apostolica scripta mandamus, et in
" virtute obedientiæ injungimus, quatenus, si memora-
" tus archiepiscopus infra terminum nostris litteris con-
" stitutum eundem electum, sicut a nobis diffinitum
" est, benedicere distulerit, tu, nostra fretus auctoritate,
" omni excusatione, contradictione, appellatione cessante,
" quam citius super hoc fueris requisitus, id efficere
" non moreris, nullo decreto nostro, [vel nulla decreta
" nostra epistola,][4] vel alterius, quo præceptum sit fol. 86 b.
" appellationi deferendum, impediente, nullis etiam lit-
" teris obstantibus a nobis impetratis vel impetrandis,
" nulla exceptione, quo minus vel tardius mandatum nos-
" trum adimpleas, resistente.

" Data Laterani, xvii. Aprilis."[5]

---

[1] *virtute* MS.

[2] *per diffinitam sententiam*] wanting in Thorne, col. 1823. In Roger de Hoveden (" Annal." p. 572, " Script. post Bedam," Francof. 1601), where this bull is also given, the reading is *per definitivam sententiam ita.*

[3] Supplied from Thorne. Hoveden reads *obedientiæ.*

[4] This clause is wanting both in Thorne and Hoveden, and seems a mere lapse or gloss of the transcriber.

[5] The date annexed in the MS. is " iii° ii° Aprilis," which, if corrected by Hoveden's " xv. Kal. Maii," will give " xvii. April. ;" and so the Bull is dated in Jaffé, p. 777.

55. *Bulla quod possumus celebrare cum terra fuerit generaliter interdicta.*

" [A]LEXANDER, etc. Hortatur nos et animus, et cura[1] " injunctæ nobis sollicitudinis, sacras Dei ecclesias apo- " stolicæ defensionis patrocinio communire, et earum " statum integrum et incolumem[2] conservare, quæ, nullo " mediante, ad jurisdictionem beati Petri et nostram " noscuntur specialius pertinere. Attendentes itaque " quomodo ecclesia, in qua Domino militatis, ad jus " et proprietatem beati Petri et nostram pertineat, et " qualiter prædecessoribus nostris Romanis pontificibus " speciali decorata fuerit privilegio libertatis, et aposto- " licæ sit tuitionis robore communita, ipsam ad instar " prædecessorum nostrorum, cum omnibus quæ in præ- " sentiarum legitime possidet, aut in futurum justis " modis, Deo propitio, poterit adipisci, sub beati Petri " et nostra protectione suscipimus, et præsentis scripti " patrocinio communimus. Præterea cum generale in- " terdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, " exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis " campanis, suppressa voce, Divina officia celebrare. A.D. 1179, (?). " Decernimus ergo, et cætera."

56. *Bulla de observatione sigilli conventus.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, di- " lectis filiis conventui sancti Augustini Cantuariensis " salutem et apostolicam benedictionem. Ea, quæ in " præjudicium et damnum ecclesiarum sanctarum nos- " cuntur, decet nos apostolicæ considerationis auctori- " tate rescindere, et ne in suo statu possint habere " processum, utili providentia in irritum penitus revo- " care. Eapropter, dilecti in Domino filii, vobis in " monasterio, in quo Divino mancipati estis obsequio, " veluti quod ad nostram dispositionem et ordina-

[1] *animo nec cura* MS. | [2] *incolumum* MS.

" tionem, nullo mediante, spectare dignoscitur, volentes
" in posterum, sicut debemus, utiliter providere, dona-
" tiones sub testimonio sigilli vestri, vobis invitis et
" inconsultis, in detrimentum ejusdem monasterii factas,
" et obligationes contractas, vacuas penitus et irritas
" esse censemus. Et ne in posterum similia aliquorum
" temeraria præsumptione fiant, sub interminatione ana-
" thematis prohibemus ; statuentes ut sigillum ves-
" trum, secundum antiquam monasterii vestri consue-
" tudinem, conservetur, ita quidem quod nulla [persona],
" nisi de communi consensu et voluntate fratrum vel
" sanioris partis conventus, cartam aliquam, continen-
" tem contractus donationis vel obligationis possessio-
" num ejusdem monasterii, prædicto sigillo consignare
" audeat vel alicui confirmare. Decernimus ergo, ut
" nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ
" constitutionis infringere, vel aliquatenus ei contraire.
" Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indig-
" nationem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et
" Pauli apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
Dec. 3. " Data Tusculanensi, iii. Nonas Decembris."

57. *Bulla quod Sacristia vel Cameraria non tradantur ad firmam sine consensu Capituli.* fol. 87.

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, capi-
" tulo sancti Augustini Cantuariensis salutem et apo-
" stolicam benedictionem. Nostræ sollicitudinis est et
" officii pro universarum ecclesiarum statu satagere,
" et ea, quæ in ipsis indiscrete fiunt, providentia sedis
" apostolicæ omnino cassare, ut sub cura et regimine
" nostro singula vestra beneficia in bono statu, coope-
" rante Domino, perseverent, et ea præsertim, quæ vestris
" propriis usibus sunt deputata. Eapropter, dilecti in
" Domino filii, vestris justis postulationibus gratum im-
" pertientes assensum, ne quisquam, abbas sive præ-

" latus, ecclesiæ vestræ sacristaniam[1] vel camerariam,
" absque consensu totius capituli, ad firmam dare, vel
" sibi usurpare præsumat prædictam sacristaniam[2] et
" camerariam, devotioni vestræ auctoritate apostolica
" confirmamus, et præsentis scripti patrocinio com-
" munimus; statuentes, ut nulli omnino homini liceat
" hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel
" ei aliquatenus contraire. Si quis hoc attentare præ-
" sumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et bea-
" torum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit in-
" cursurum.

" Data Anagniæ, v. Kalend. Junii." May 28.

58. *Bulla ne pueri infra ætatem xv. annorum recipiantur in habitum monachalem.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, capi-
" tulo sancti Augustini Cantuariensis salutem et apostoli-
" cam benedictionem. Nostræ sollicitudinis est et officii
" pro universarum ecclesiarum statu satagere, et ea, quæ
" in ipsis indiscrete fiunt, providentia sedis apostolicæ
" omnino cassare, ut sub cura et regimine nostro sin-
" gulæ Dei ecclesiæ in bono statu, cooperante Domino,
" perseverent, et præsertim vestra, quæ nobis est, nullo
" mediante, subjecta. Eapropter, dilecti in Domino
" filii, vestris justis postulationibus gratum impertientes[3]
" assensum, ne quisquam abbas sive prælatus eccle-
" siæ vestræ pueros infra quindecim annos in monachali
" habitu in posterum suscipiat, auctoritate apostolica
" confirmamus, et præsentis scripti patrocinio commu-
" nimus; statuentes, ut nulli omnino hominum liceat
" hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel
" ei aliquatenus contraire. Si quis hoc attentare præ-
" sumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et bea-

[1] *segrestaniam* MS.
[2] *segrestaniam* MS.
[3] *imperticientes* MS.

" torum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit in-
" cursurum.
May 26. " Data Anagniæ, vii. Kalend. Junii."

59. *Bulla de benedictione Abbatis, directa Rotomagensi archiepiscopo.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili fratri Rotomagensi archiepiscopo salutem et
" apostolicam benedictionem. Præsentibus litteris fra-
" ternitati tuæ notum fieri volumus nos venerabili
" fratri nostro[1] Cantuariensi archiepiscopo, apostolicæ
" sedis legato, in mandatis dedisse, ut dilecto filio
" nostro electo beati Augustini, infra viginti dies post
" acceptionem litterarum nostrarum, in ecclesia sua, sine
" obedientiæ vel professionis exactione, benedictionis
" munus impendat. Quod si non fecerit, eidem electo
" injunximus, ut a te benedictionem accipiat, aut ad fol. 87 b.
" sedem apostolicam benedicendus accedat. Ideoque
" fraternitati tuæ per apostolica scripta præcipiendo
" mandamus, quatenus, si prædictus electus te super
" hoc requisierit, absque ullius contradictionis vel ap-
" pellationis obstaculo, nostra fretus auctoritate, bene-
" dictionis munus impendas.
Dec. 9, 1178. " Data Tusculani, v. Idus Decembris."

60. *Bulla de benedictione Abbatis, directa Wygorniensi episcopo.*

* * * * *[2]

---

[1] *electo* is here added in MS., but run through with the pen.

[2] This bull is a mere copy of one already given, p. 423. It follows R. de Hoveden in reading "*per definitivam sententiam ita*" (above p. 424, n. 2); it drops the gloss there mentioned (n. 4), and is dated " xv. Kal. Madii."

61. *Bulla de confirmatione ecclesiæ de Faversham ad reparationem ecclesiæ nostræ combustæ.*[1]

" ALEXANDER episcopus, servus servorum Dei, dilectis " filiis capitulo sancti Augustini Cantuariensis salutem " et apostolicam benedictionem. Cum ecclesia vestra " combusta sit et omnino fere destructa, reparationi " ejus sollicite nos convenit et diligenter intendere, " ut qui tenemur omnium ecclesiarum necessitatibus " paterna sollicitudine providere, præscriptæ ecclesiæ, " quæ nobis est, nullo mediante, subjecta, in sua non " videamur necessitate deesse. Eapropter, dilecti in " Domino filii, vestris justis postulationibus gratum im- " pertientes[2] assensum, ecclesia[m] de Faversham vobis " et ecclesiæ vestræ, cum omnibus pertinentiis suis, ad " reparationem ipsius ecclesiæ, auctoritate apostolica " confirmamus, et præsentis scripti patrocinio commu- " nimus; statuentes, ut nulli omnino hominum liceat " hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel " aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare " præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et " beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit " incursurum.

" Data Anagniæ, vi. Kal. Junii." May 27.

fol. 88. 62. *Bulla directa Henrico regi pro Abbate et Monachis sancti Augustini, et de benedictione Abbatis.*

" ALEXANDER episcopus, servus servorum Dei, Hen- " rico, illustri regi Anglorum, salutem et apostolicam " benedictionem. Audivimus regiæ magnitudini falso

---

[1] This calamity occurred in 1168, " die Decollationis sancti Johannis Baptistæ" (Aug. 29): cf. Thorne, col. 1815.

[2] *imperticientes* MS.

" fuisse suggestum, dilectum filium nostrum R[ogerum],
" nunc abbatem sancti Augustini Cantuariensis, nullam
" apud vos gratiam invenisse, quia monasterium suum
" ecclesiæ Romanæ in[1] x. marcis auri annuatim solven-
" dis fecerat censualem. Quod utique omnino est alie-
" num a vero, et miramur si prudentia[2] tuæ serenitatis
" hujusmodi suggestioni fidem [potuit][3] quomodolibet
" adhibere, cum hoc nec in mentem nostram descen-
" derit,[4] nec etiam ab ore vel ex parte ipsius abbatis
" verbum de aliquo censu a prælibato monasterio con-
" stituendo. Nolumus autem tuam sublimitatem latere,
" quia[5] non est consuetudo Romanæ ecclesiæ hujus-
" modi census statuere, aut quamlibet ecclesiam tali
" modo gravare. Sane quod ita pro benedicendo jam
" dicto abbate venerabili fratri nostro R[icardo] Can-
" tuariensi archiepiscopo, legato sedis apostolicæ, super-
" scripsimus, hæc fuit causa[6] quod a longis retro tem-
" poribus abbates sancti Augustini pro benedictione
" habenda multas difficultates, plurimos labores, atque
" dispendia consueti fuerant sustinere, veniendo Romam,
" remeando in Angliam, et Romam iterum redeundo.
" Nam, tempore beatæ memoriæ patris et prædeces-
" soris nostri Eugenii papæ, electus, qui tunc erat, a
" Cantuariensi archiepiscopo benedictionem obtinere mi-
" nime potuit, donec bis Romam in magnis sumptibus
" venit et in Angliam remeavit. Is autem, qui nunc
" est, non valens gratiam benedictionis ab archiepiscopo
" percipere, compulsus est, sicut antecessores ejus fece-
" rant, Romam venire, et in Angliam, non absque multa
" difficultate reverti, ad eundem archiepiscopum litteras

[1] *et* MS.
[2] *prodentia* MS. (perhaps for *providentia*.)
[3] Supplied from Thorne, col. 1826.
[4] *descenderet* MS.
[5] MS. adds *quod*, apparently to explain *quia*.
[6] *ea* MS.

" districtionis reportans, ut infra xxx. dies in monas-
" terio suo, sine exactione professionis, illi benedictionis
" munus impertiri curaret. Quod si forte facere nollet,
" sub eadem districtione venerabili fratri nostro Wi-
" gornensi episcopo id ipsum infra alios xxx. dies præ-
" cepimus adimplendum. Neutro autem mandatum
" nostrum implente, idem abbas ad nos coactus est, non
" sine multo discrimine rerumque dispendio, laborare.
" Licet autem moti fuerimus et turbati, et injuriosum
" reputaverimus nimium, quod archiepiscopus et epi-
" scopus præceptum nostrum non sunt executi, et de
" jure potuissemus archiepiscopo et successoribus ejus
" abbatem sancti Augustini de cætero facultatem bene-
" dicendi auferre, mitigantes tamen motum animi, et
" de consueta clementia sedis apostolicæ rigorem jus-
" titiæ temperantes, prædicto abbati benedictionis
" [munus][1] impendimus, salvo jure archiepiscopi et
" successorum suorum in benedictione abbatis, videlicet
" quod abbates sancti Augustini in eodem monasterio
" sine exactione professionis benedicere debeant. Ipsum
" itaque regiæ celsitudini sollicite commendantes, ro-
" gamus attentius et monemus, quatenus prædictum
" abbatem, Divini amoris intuitu, et pro reverentia
" beati Petri et nostra, diligas, manuteneas, et defendas,
" nec sinas eum pro debitis Judæorum ulterius moles-
" tari, nec adversus eum vel monasterium ejus move-
" aris, quod litteris nostris exprimimus ipsum monas-
" terium, nullo mediante, ad nos pertinere, quia nos de
" persona ecclesiastica, non sæculari, super hoc intel-
" lectum habemus, et in hoc minime honori tuo dero-
" gatur.

" Data Laterani, xiv. Kalend. Martii." Feb. 16, 1179 (?)

[1] Supplied from Thorne.

63. *Bulla de benedictione Abbatis, a quo, et quomodo, vel ubi debeat benedici, directa Rogero abbati.* fol. 88

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, " dilecto filio Rogero,[1] abbati sancti Augustini, salutem " et apostolicam benedictionem. Cum, venerabili " fratre nostro R[icardo] Cantuariensi archiepiscopo, " apostolicæ sedis legato, tibi recusante in monasterio " tuo benedictionis munus impendere, ad nostram jam- " pridem præsentiam accessisses, et postulasses ab apo- " stolicæ sedis clementia quod tibi faceremus in monas- " terio tuo benedictionis munus impendi; nos sanctæ " recordationis patris et prædecessoris nostri Eugenii " papæ vestigiis inhærentes, prædicto archiepiscopo, de " communi fratrum nostrorum consilio, mandavimus, et " per scripta nostra districte præcepimus, ut infra " triginta dies post receptionem litterarum nostrarum " tibi, absque ulla exactione professionis, in monasterio " tuo benedictionis munus impertiretur; quod si infra " præscriptum tempus facere nollet, venerabili [fratri] " nostro R[ogero], Wygornensi episcopo, in obedientiæ " virtute præcepimus id ipsum maturius adimplen- " dum; illis autem nostrum minime præceptum im- " plentibus, ad nostram præsentiam rediisti, cavere " desiderans ne monasterium tibi commissum pastorali " posset diutius provisione carere. Licet autem tam " in archiepiscopum, quam in episcopum, pro contemptu " præcepti nostri, merito potuissemus durius vindicare, " et eidem archiepiscopo et successoribus suis successores " tuos benedicendi deinceps adimere facultatem, miti- " gantes tamen motum animi, et rigorem justitiæ de " solita benignitate Sedis Apostolicæ temperantes, tibi, " licet immeriti salvo jure ipsius archiepiscopi et suc- " cessorum suorum in benedictione abbatis, de consilio

[1] *Rogerio* MS. This bull is also printed in Thorne, col. 1825, but imperfectly, and with several variations.

" fratrum benedictionis munus, Domino auxiliante, im-
" pendimus: statuentes, ut de cætero Cantuariensis
" archiepiscopus, qui pro tempore fuerit, successores
" tuos, sine exactione professionis, in commisso tibi
" monasterio benedicat. Quod si, infra xl. dies post-
" quam fuerit requisitus, eos benedicere forte omiserit,
" nisi manifestam et canonicam excusationem præten-
" dere potuerit, ad Romanam ecclesiam benedicendi
" accedant, vel per episcopum, per quem pontifex
" Romæ decreverit, benedictionem sine contradictione
" qualibet consequantur. Ut autem hæc nostra con-
" stitutio perpetuis temporibus inviolabiliter observetur,
" eam auctoritate apostolica roboramus et præsentis
" scripti patrocinio communimus: statuentes, ut nulli
" omnino hominum liceat hanc paginam nostræ con-
" stitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire.
" Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indigna-
" tionem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli
" apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
" Data Laterani, xii. Kalend. Martii." Feb. 17, 1179 (?)

64. *Bulla ne archiepiscopus, archidiaconus, vel officialis aut legatus, obtentu legationis possit monasterium interdicere, vel, etc.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, di-
" lectis filiis R[ogero] abbati et fratribus sancti Au-
" gustini Cantuariensis salutem et apostolicam benedic-
" tionem. Quanto monasterium vestrum ad dispositio-
" nem beati Petri et nostram specialius pertinet, tanto
" ipsum studiosius manutenere et majorem ei tenemur
" tradere libertatem, præsertim cum multas dicatur
" persecutiones et injurias sustinere, a quibus deberet
" ob reverentiam Romanæ ecclesiæ congrua protec-
" tione muniri. Quapropter paci et tranquillitati ves-
" træ paterna sollicitudine providere volentes, auctori-
fol. 89. " tate apostolica prohibemus, ne Cantuariensis archie-

" piscopus, aut archidiaconus ejus, seu officiales, seu
" aliquis legatus, obtentu legationis, monasterium
" vestrum vel monachos ejus aliqua sententia gravare
" præsumat, nec ecclesias, clericos, vel homines vestros
" interdicere vel excommunicare præsumat, nisi a latere
" fuerit Romani pontificis destinatus, et nisi man-
" datum ab eo susceperit speciale. Præterea chrisma
" et oleum sanctum, consecrationes altarium, ordina-
" tiones monachorum et clericorum, qui ad sacros
" ordines fuerint promovendi, a Cantuariensi sus-
" cipiatis archiepiscopo, si gratiam et communionem
" apostolicæ sedis habuerit, et ea gratis et absque
" ulla pravitate voluerit impertiri. Alioquin, quem-
" cunque malueritis Catholicum adeatis antistitem,
" qui nostra fultus auctoritate quod postulatur indul-
" geat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum
" liceat hanc paginam nostræ constitutionis infrin-
" gere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
" hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipo-
" tentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apostolorum
" Ejus, se noverit incursurum.

March 1. " Data Laterani, Kal. Mart."

65. *Bulla de confirmatione ecclesiæ de Sandewich et decimis Soldani.*

" [A]LEXANDER, etc. Suggestum est auribus nostris
" quod, cum controversiam haberetis de decimis cujus-
" dam laici, Soldani nomine, et controversia ipsa fuisset
" examini venerabilis fratris nostri Londonensis epi-
" scopi, appellatione remota, commissa, episcopus tandem,
" auditis plenius et intellectis rationibus utriusque
" partis, vobis et monasterio vestro præscriptas deci-
" mas de consilio prudentum virorum sibi assidentium
" adjudicavit. Idem vero, cum ei postea fecissetis

" causam de ecclesia de Sandewic, quæ inter vos et
" filium ejus, qui in ea proximo ministravit, verte-
" batur ab apostolica sede appellatione remota com-
" mitti, adversæ parti silentium, ratione cogente,
" imposuit, et ecclesiam monasterio vestro subjectam
" fore decrevit. Quum igitur ea, quæ concordia vel
" judicio statuuntur, debent in[1] stabilitate consistere, et,
" ne a sua valeant firmitate divelli, apostolico robore[2]
" communiri, utramque sententiam, quemadmodum
" rationabiliter lata est, et in authenticis scriptis
" ipsius episcopi exinde factis habetur, auctoritate
" apostolica confirmamus et ratam manere sancimus.
" Statuentes, etc."

66. *Bulla de confirmatione capellæ de Subdedon cum pertinentiis.*

" [A]LEXANDER, etc. Justis petentium desideriis dig-
" num est nos facilem præbere consensum, et vota, quæ
" a rationis tramite non discordant, effectu sunt prose-
" quente complenda. Eapropter, dilecti in Domino filii,
" vestris justis postulationibus[3] grato concurrentes as-
" sensu, capellam de Sobdedon, cum universis pertinen-
" tiis[4] suis, quam bonæ memoriæ Robertus[5] quondam
" Herefordensis episcopus canonice vobis concessit et
" scripto suo confirmavit, sicut in ipsius et G.,[6] suc-
" cessoris ejus, necnon et archiepiscoporum Cantuarien-
" sium litteris authenticis exinde factis noscitur con-

---

[1] *in*] placed before *debent* in MS.

[2] *roborare* MS.

[3] *potulationibus* MS.

[4] *petenciis* MS.

[5] Robert Losinga, consecrated in 1079, or Robert de Betun, consecrated in 1131.

[6] Either Gerardus (1096), or Gilbert Foliot (1147).

" tineri, vobis, et per vos eidem ecclesiæ vestræ,
" auctoritate apostolica confirmamus, et præsentis
" scripti patrocinio communimus: statuentes, ut nulli,
" etc."

67. *Bulla directa episcopis Londonensi et Cicestrensi pro amotione clericorum in ecclesiis nostris præter nos institutorum.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabilibus fratribus Londoniensi et Cicestrensi episcopis
" salutem et apostolicam benedictionem. Referente
" dilecto filio nostro abbate sancti Augustini Can- fol. 89 b.
" tuariensis, ad aures apostolatus nostri noveritis
" pervenisse, quod in ecclesiis ad jurisdictionem mo-
" nasterii sui pertinentibus, absque assensu ipsius et
" fratrum suorum, plerique sunt instituti, et adminis-
" trationem, illis invitis, præsumunt tenere. Quum
" igitur privilegio est eis apostolicæ sedis indultum,
" ut in parochialibus ecclesiis tene[a]nt quos[1] clericos
" eligere debeant et diœcesano episcopo præsentare,
" fraternitati[2] vestræ per apostolica scripta mandamus
" atque præcipimus, quatenus si quos vobis constiterit
" in ecclesiis prædicti monasterii sine assensu abbatis
" vel fratrum institutos esse, aut eas præsumptione
" propria occupasse, et, ipsis invitis, earum adminis-
" trationem tenere, eos ab eisdem ecclesiis, occasione
" et appellatione cessante, removere curetis, et ibi ad
" præsentationem abbatis et fratrum personas faciatis
" congruas ordinari.

Feb. 28, 1179 (?) " Data Laterani, ii. Kalend. Martii."

[1] *quas* MS. | [2] *fraternitate* MS.

68. *Bulla quod Abbas possit in ecclesiis nostris præter nos institutos auctoritate apostolica amovere.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, di-
" lecto filio abbati sancti Augustini Cantuariensis
" salutem et apostolicam benedictionem. Cum in ec-
" clesiis, quæ ad dispositionem tuam pertinent, præter
" assensum tuum vel fratrum, nisi forte malitiose vos
" dissentire constaret, institui ministri non debeant, pro-
" videre volumus, ut debemus, ne monasterium tuum,
" quod specialiter beati Petri juris existit, per cujus-
" quam malitiam sui juris sentiat detrimentum. Ea-
" propter auctoritate tibi apostolica indulgemus, ut, si
" in ecclesiis, quæ ad ordinationem tuam pertinent,
" quisquam præter assensum tuum et fratrum rector
" fuerit institutus, liceat tibi eum auctoritate apostolica
" removere,[1] si institutor eum non amoverit requisitus,
" ut sic ecclesia per te de alio postmodum canonice
" ordinetur.

" Data Tusculani, xii. Kal. Aprilis." March 21, 1179 (?)

69. *Bulla quod Archiepiscopus et Archidiaconus sine calumnia recipient personas idoneas ad ecclesias nostras per nos præsentatas.*

"[A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili fratri Cantuariensi archiepiscopo, apostolicæ
" sedis legato, et dilecto filio archidiacono ejus, salutem
" et apostolicam benedictionem. Gravis admodum
" ad nos querela pervenit, quod [in][2] parochiales ec-
" clesias monasterii sancti Augustini Cantuariensis va-
" cantes personas idoneas a dilectis filiis nostris abbate

[1] *remoūe* MS. | [2] Supplied to complete the sense.

" et fratribus sancti Augustini non vultis recipere
" præsentatas. Idem quam grave sit et contrarium
" rationi canonum statuta manifeste declarant. Qua-
" propter præsentium auctoritate vobis mandamus at-
" que præcipimus, quatenus cum prædicti abbates et
" fratres ad ecclesias suas vacantes personas duxerint
" idoneas præsentandas, eas sine calumnia, occasione
" et excusatione cessante, recipiatis, nec in eis sine
" præsentatione ipsorum quoslibet[1] instituere præsu-
" matis. Quod si præceptum nostrum in hac parte
" duxeritis negligendum, sicut prædicto monasterio de
" benedictione abbatis prævidimus, ita, Domino auxi-
" liante, providere curabimus, quod, assensu seu auc-
" toritate vestra non requisita, ecclesias suas poterint
" de quibuscunque personis voluerint idoneis ordi-
nare.[2]

Feb. 16, 1179 (?) "Data Laterani, xiv. Kalend. Martii."

70. *Bulla de præsentatione clericorum ad ecclesias nostras et amotione aliorum in eis præter nos institutorum.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, di-
" lectis filiis Rogero abbati et monachis sancti Augus- fol. 90.
" tini salutem et apostolicam benedictionem. De minori
" possemus sollicitudine merito argui, si ad conservanda
" jura monasterii vestri, quod ad provisionem nostram
" specialiter respicit, negligentiam videremur habere.
" Quapropter vobis et justitiis vestris pontificali volentes
" diligentia providere, auctoritate apostolica prohibemus,
" ne in ecclesiis ad repræsentationem vestram spectan-
" tibus ulli, nisi a vobis præsentati fuerint, ordinentur;
" sed si quos, vobis non præsentantibus, ordinari conti-
" gerit, ab eisdem ecclesiis amoveantur, et eorum ordi-

[1] *quolibet* MS. | [2] *ordinate* MS.

" natio irrita penitus habeatur, nisi forte, quod absit,
" præsentationem clericorum vos [duxeritis][1] malitiose
" differre.
" Data Laterani, x. Kalend. Martii." Feb. 20.

71. *Bulla quod Abbas possit auctoritate apostolica malefactores ecclesiæ excommunicare.*

"[A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, abbati
" sancti Augustini Cantuariensis salutem et apostoli-
" cam benedictionem. Cum in nostra esses præsentia
" constitutus, proposuisti monasterio tuo ab hominibus
" pravis et iniquis multas persecutiones et gravamina
" irrogari, et in hac parte, propter negligentiam prælа-
" torum, plurimum defectum justitiæ sustineri. Unde
" a nobis suppliciter postulasti, ut tibi et monasterio
" tuo super tantis gravaminibus studeremus consultius
" providere. Nos itaque attendentes monasterium ip-
" sum ad dispositionem beati Petri et nostram specia-
" lius pertinere, et ob hoc ei amplius debitores existere,
" tibi et successoribus tuis de consueta clementia se-
" dis apostolicæ indulgemus, ut, si archiepiscopi, vel
" episcopi, aut alii ecclesiarum prælati, vobis de male-
" factoribus vestris, parochianis suis, tertio per vos
" requisiti humiliter et devote, plenam non fecerint
" rationem, eos excommunicandi auctoritate nostra,
" contradictione et appellatione cessante, liberam ha-
" beatis de cætero facultatem, et sententiam ipsam
" rationabiliter latam nullus audeat, nisi satisfactione
" congrua præstita, immutare.
" Data Laterani, iv. Kal. Martii." Feb. 26, 1179 (?)

[1] This word is inserted to fill up a gap in MS. and complete the sense.

72. *Bulla de clavibus ecclesiarum nostrarum et præsentatione clericorum ad easdem ecclesias.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Ricardo archiepiscopo, apostolicæ sedis " legato, et dilecto filio archidiacono Cantuariensi, salutem et apostolicam benedictionem. Cum tenemur " commodis et profectibus ecclesiarum intendere, de " illarum utilitatibus præcipue tenemur esse solliciti, " quæ ad jurisdictionem beati Petri et nostram specialiter et proprie spectare noscuntur. Cum igitur " constet monasterium beati Augustini ad tutelam et " dispositionem Romanæ ecclesiæ proprie pertinere, per " apostolica vobis scripta arctius inhibemus, ne, vacantibus ecclesiis suis, claves ipsarum, contra antiquam " consuetudinem ipsius monasterii, præsumatis accipere, " aut in eis personas aliquas, invitis fratribus ejusdem " monasterii, ordinare, seu clericos servientes vel alios " homines suos, sine manifesta et justa causa, ecclesiastica sententia aggravare.

April 28. " Data Romæ, apud sanctum Petrum, vi. Kalend. " Maii."

73. *Bulla ne beneficiati nostri tradant ecclesias suas ad firmam.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, abbati " sancti Augustini Cantuariensis salutem et apostolicam " benedictionem. Audivimus, et audientes nequivimus " non mirari, quod quædam ecclesiarum monasterii " tui per clericos annuatim pretio distrahuntur; unde " contingit[1] quod propriis possessionibus defraudantur, fol. 90 " et, quod gravius est, decenter in eis Divina officia

[1] *un*^{p} *conting*^{p} MS.

" minime aguntur.[1] Unde, quoniam quod perperam ab
" aliis agitur nobis imminet sollicite corrigendum, auc-
" toritate apostolica prohibemus, ne aliquis clericorum
" tuorum commissam sibi ecclesiam cuiquam ad fir-
" mam assignet. Quod si fecerit, liceat tibi eum usque
" ad satisfactionem congruam ipsius ecclesiæ beneficio
" auctoritate apostolica spoliare.
" Data Tusculani, xii. Kalend. Aprilis." March 21.

74. *Bulla de privilegiis inspiciendis, et de inhibitione archiepiscopo vel officiali, ne se intromittant de ecclesiis vel hominibus nostris, contentione pendente.*

" [A]LEXANDER episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili fratri H[ugoni] Dunelmensi episcopo et dilecto
" filio abbati sancti Albani salutem et apostolicam
" benedictionem. Cum super quæstionem falsi, quam
" venerabilis frater noster R[icardus] Cantuariensis
" archiepiscopus, apostolicæ sedis legatus, quibusdam
" privilegiorum monasterii sancti Augustini Cantua-
" riensis opponit, fuisset ad sedem apostolicam appella-
" tum, de fratrum nostrorum consilio discretioni vestræ
" dedimus in mandatis, ut, cum propter hoc fueritis
" requisiti, partes ante vestram præsentiam convocantes,
" faceretis vobis privilegia monasterii exhiberi, quæ
" ipse archiepiscopus arguit falsitatis, et archiepiscopo,
" cum certo numero consiliariorum, singillatim ipsa pri-
" vilegia monstraretis, ita quod, nisi[2] uno reddito, aliud
" monstraretis, et rescripta privilegiorum cum tribus
" vel duobus originalibus, sub sigillis vestris inclusa, ad
" sedem apostolicam mitteretis. Post recessum autem
" nuntiorum archiepiscopi, quidam fratrum sancti Au-
" gustini, ad nostram præsentiam accedentes, quædam

[1] *paguntur* MS. | [2] *nec* MS.

" privilegia originalia portaverunt, quæ non duximus
" remittenda, ne in via possent per occasionem aliquam
" deperire.

" Vos[1] ergo, excepto quod scripsimus de quibusdam
" originalibus transmittendis, in reliquo juxta præ-
" scriptam vobis formam, occasione et excusatione re-
" mota, sublato[2] appellationis diffugio, procedatis.
" Præfato quoque archiepiscopo et officialibus ejus
" curetis auctoritate apostolica districtius inhibere, ne,
" donec supradicta quæstio terminetur, contra tenorem
" privilegiorum monasterii, de possessionibus ejus vel
" hominibus, clericis et ecclesiis, intus vel foris, se
" aliquatenus intromittat; quoniam, quæstione ipsa du-
" rante, præcepimus privilegia, de quibus arguitur, fir-
" mitatem habere.

March 23, 1181. " Data Tusculani, x. Kalend. Aprilis."

75. *Bulla de privilegiis inspiciendis, directa Dunelmensi episcopo.*

" Alexander episcopus, servus servorum Dei, venera-
" bili fratri Dunelmensi episcopo et dilectis filiis sancti
" Edmundi et sancti Albani abbatibus salutem et aposto-
" licam benedictionem. Recepimus litteras, quas dilecti
" filii nostri R[ogerus] abbas et fratres sancti Augus-
" tini Cantuariensis [ad] venerabilem fratrem nostrum
" R[icardum] Cantuariensem archiepiscopum, apostolicæ
" sedis legatum, miserunt, ex quarum tenore perpen-
" dimus, quod cum venerabilibus fratribus nostris He-
" refordensi et Wygornensi episcopis, tunc Fordenensi
" abbati, et bonæ memoriæ magistro P[etro] de Meli-
" dis, fuisset mandatum a nobis, ut, si præfatus archi-
" episcopus privilegia, quibus idem abbas et fratres se
" ab ejus impetitione defendi crederint,[3] vellet redar-
" guere falsitatis, ea sibi facerent quamtocius exhiberi,

[1] *Ego* MS.
[2] *sublata* MS.
[3] *crederit* MS.

" et quæ proponerentur hinc inde, appellatione remota,
" diligentius audientes, eadem privilegia facerent fide-
" liter et studiose conscribi; primo judicium eo nomine
" Cantuariæ, absente præfato Herefordensi, fuit in
" ecclesia sancti Gregorii celebratum, quæ, sub muro
" civitatis posita, quasi thalamus præfati archiepiscopi
" reputatur. Confluxerat autem illuc tota synodus fere,
" quæ celebrabatur eo die, et erant vici, plateæ, et atria
fol. 91. " plena nimis, ut dicunt fratres ipsi, hominibus teme-
" rariis, ad dispendium eorum paratis. Unde, cum rogati
" fuissent ut omnia privilegia quæcunque a tempore
" beati Gregorii penes ipsos essent, exhiberent,[1] adver-
" sario responderent in mandato non omnia contineri,
" sed omnia illa dumtaxat, quæ arguere vellet
" [falsitatis?]; nec mandatum fuisse ut adversario ex-
" hiberentur, sed judicibus, nec de loco expresse in
" mandato aliquid habebatur. Tandem ad instantiam
" judicum, tanquam hoc de voluntate archiepiscopi pe-
" terent, concesserunt, ut cum tribus clericis et tribus
" monachis ipse septimus apud beatum Augustinum
" videret illorum privilegia, et tractaret. Sed cum hoc
" archiepiscopus renuisset eisdem postulantibus, an-
" nuerunt [scribi][2] ut cum sex clericis et sex mona-
" chis ipse tertius decimus, una cum judicibus, copiam
" privilegiorum haberet; sed et hoc archiepiscopus
" respuit, non propter laborem, cum ecclesia ipsa a
" loco judicii vix jactu lapilli distare dicatur. Inde
" utique fuit, quod videntes in duobus mandati fines
" excedi a judicibus, præcipientibus omnia et adver-
" sario exhiberi, cernentes quoque superabundantem
" concessionem suam ab archiepiscopo memorato con-
" temptu,[3] ad appellationis remedium confugerunt.

---

[1] *ut* repeated before *exhiberent* MS.

[2] The word appears to be redundant. Perhaps it is a clerical mistake for *inibi*.

[3] Equivalent to *contemni:* or else a mistake for *contemptam*.

" Judices tamen eis diem nihilominus prorogarunt Lon-
Aug. 10. " doniis crastino post festum sancti Laurentii, ubi
" peremptorio die conventi sub judicibus tribus, post
" appellationem interpositam, statim audientes termi-
" num præscriptum, appellationis remedium innovarunt,
" causas ejus multiplices exponentes. Adjecit præterea
" nuntius prædicti abbatis et fratrum, quod, post
" appellationem interpositam, archiepiscopus quosdam
" clericorum eorum fratrum suspensioni et aliquas
" ecclesiarum ipsorum interdicto pro suæ voluntatis
" arbitrio subjecisset, et quidem officialium ejus litteris
" appellationis obediri easque recipi, quod gravius et
" mirabilius gerimus, vetuisset. Contrario autem nuntii
" archiepiscopi constanter infi[ciantes][1] quod dominum
" suum nuntius jam dictus objecerat, litteras delega-
" torum judicum præsentarunt, apertius continentes
" quod, cum præfatus archiepiscopus, secundum formam
" mandati apostolici, instanter peteret instrumentorum
" sibi copiam exhiberi,[2] certa designans[3] privilegia
" quæ volebat arguere falsitatis, pars[4] fratrum ipsorum
" suis defensionibus utens quantum potuit privilegio-
" rum exhibitionem vitavit. Sed cum de consilio
" virorum prudentium, quorum habebant copiam, ju-
" dices delegati interlocuti fuissent privilegia exhi-
" benda, quæ archiepiscopus petierat nominatim accu-
" sanda, et firmiter injunxissent auctoritate, qua fun-
" gebantur, fratribus prænominatis, quatenus exhiberent
" illis privilegia illa, ut per eos eorundem privilegiorum
" inspiciendorum archiepiscopo copia fieret, licet in lit-
" teris commissionis appellationis remedium tolleretur,
" et plenariam fratribus securitatem promitterent inte-
" gra[5] et illibata privilegia ipsa reddendi, ad nostram

---

[1] This word is left unfinished, as though the scribe were unable to decipher the original document.
[2] *exberi* MS.
[3] *designamus* MS.
[4] p MS.
[5] *intra* MS.

" tertiam audientiam appellaverunt. Nos itaque atten-
" dentes tempus ad prosequendam appellationem præ-
" scriptam nullatenus expectandum, cum privilegia,
" nisi inspecta, argui non valeant falsitatis, et difficile
" sit et periculosum ea apud sedem apostolicam exhiberi,
" de communi fratrum nostrorum consilio censuimus
" ut coram vobis exhibeantur privilegia, quæ archiepi-
" scopus[1] duxerat arguenda, in claustro prædictorum
" fratrum, vel in alio loco ipsius omnino securo et illi
" congruo, ad arbitrium vestrum, usque ad proximum
" festum nativitatis beati Johannis Baptistæ. Nolu- June 24.
fol. 91 b. " mus autem exhiberi omnia simul, sed uno exhibito,
" et ipsius inspiciendi et contrascribendi, si necesse
" fuerit, copia præstita, reddatur illud fratribus ipsis,
" et aliud præsentetur. Deinde usque ad Purificatio- Feb. 2, 1182.
" nem beatæ Mariæ sequentis anni, archiepiscopus,
" sufficienter instructus ad redarguenda privilegia præ-
" dicta, per se vel sufficientem responsalem, ad aposto-
" licam sedem accedet. Si vero nec venerit, nec suffi-
" cientem miserit[2] responsalem, eis suisque successo-
" ribus perpetuum sit silentium impositum privilegia
" ipsa ulterius arguendi. Interim autem privilegia ipsa
" nolumus vacillare; sed præcipimus sententiam, quæ
" super statu monasterii lata est, inviolabiliter obser-
" vari. Mandamus etiam, ut sententia in clericos
" ejusdem monasterii, vel ecclesias, post appellationem
" prolata,[3] denuntietur publice non tenere;[4] et qui
" prohibuerunt litteris apostolicis obediri, aut eas re-
" cipi, compellantur suspensi ad sedem apostolicam
" laborare. Quia igitur quanto amplius de prudentia
" vestra et honestate confidimus, tanto studiosius et
" fidelius decet vos commissum experientiæ vestræ
" negotium ventilare, discretioni vestræ mandamus

[1] *archiepiscopi* MS.
[2] *misit* MS.
[3] In Thorne (col. 1832), where portions of this bull are printed, the reading is *appellatione remota* without *post.*
[4] *teneri* MS.

" atque præcipimus, quatenus in facto juxta formam,
" quam præscripsimus, omni gratia et timore postpo-
" sito, sublato appellationis diffugio,[1] procedatis, et in
" præscripto festo Purificationis rescripta privilegiorum,
" quæ vobis exhibita fuerint, cum litteris vestris rei
" veritatem continentibus, sub sigillis vestris nobis
" transmittatis inclusa. Ne autem contentio præ mul-
" titudine oriatur, jubemus ut archiepiscopum in in-
" conspectionem privilegiorum duodecimum excedere
" numerum non sinatis, sed eum duodecim inter cleri-
" cos et monachos faciatis esse contentum. Sententiam
" quoque, si quam in clericos vel ecclesias monasterii
" constiterit post appellationem interpositam promul-
" gatam, nullius appellatione obstante, denuntietis
" publice non tenere. Archiepiscopo præterea distric-
" tius auctoritate apostolica injungatis, ut officiales
" suos, qui obedire litteris nostris, aut eas recipi ve-
" tuisse[nt, si res[2]] ita se habet, suspensos ad apo-
" stolicam sedem, dilatione et appellatione cessante,
" transmittat. Si vero negaverint, et monachi duxerint
" insistendum, appellatione cessante, recipiatis testes, et
" attestationes studiosius conscribentes, in præscripto
" festo, nobis transmittatis inclusas. Alioquin, si de his
" fuerint in auditorio nostro convicti, duriorem senten-
" tiam reportabunt. Si autem omnes his exequendis
" nequiveritis interesse, duo vestrum ea nihilominus
" exsequantur.

Jan 23, 1181 (?) " Data Tusculani, x. Kal. Februarii."

76. *Bulla de institutione clericorum in ecclesiis nostris, et de custodia clavium earundem, directa Archiepiscopo et Archidiacono.*

" ALEXANDER episcopus, servus servorum Dei, vene-
" rabili fratri archiepiscopo, apostolicæ sedis legato, et
" dilecto filio archidiacono Cantuariensi, salutem et

[1] *difigio* MS. | [2] Hiatus in MS.

" apostolicam benedictionem. Cum in ecclesiis beati
" Augustini, absque assensu abbatis et capituli, de jure
" non possint nec debeant quælibet ordinari, miramur
" plurimum et movemur quod ecclesias prædicti mo-
" nasterii, absque assensu ipsius abbatis et capituli,
" præsumitis ordinare, et in his et in aliis multas eidem
" monasterio oppressiones infligere. Et quia, cum
" idem monasterium ad dispositionem beati Petri et
" nostram specialiter spectet, nec volumus nec debemus
" aliquatenus sustinere ut quomodolibet per vos injuste
" gravetur, per apostolica scripta vobis districtius pro-
" hibemus, ne prædicto monasterio in ecclesiis suis in-
fol. 92. " debita gravamina imponatis, nec in ecclesiis suis sine
" assensu abbatis clericos instituere præsumatis, nec ad
" claves ecclesiarum, seu ad possessiones earum, contra
" apostolicæ sedis privilegia, manus extendere occasione
" qualibet attentetis.[1] Quod si contra prohibitionem
" nostram forte duxeritis veniendum, nos, auctore Deo,
" providere curabimus quod id[2] juris penitus amittetis,
" quod videmini in ecclesiis illis habere. Quoniam pri-
" vilegium meretur amittere, qui concessa sibi abutitur
" potestate.

" Data Laterani, xiv. Kal. Martii." Feb. 16.

77. *Bulla de conventione cum monachis sancti Swythuni.*

" ALEXANDER episcopus, etc. Sicut fuit expositum
" coram nobis, dilecti filii abbas et conventus monas-
" terii sancti Augustini Cantuariensis, ad Romanam
" ecclesiam, nullo medio, pertinentis, ordinis sancti
" Benedicti, quandam conventionem seu ordinationem
" cum monachis monasterii sancti Swythuni Winto-
" nensis diœcesis motu proprio inierunt, ut videlicet
" monachi alterutrius monasteriorum ipsorum ad al-
" terum eorundem et monachi alterius ad reliquum

[1] *acceptetis* MS. | [2] *in* MS.

" pro tempore accedentes recipientur ibidem[1] ut mo-
" nachi et confratres, et stallum in[2] choro et locum in
" capitulo, ut in proprio monasterio, mutuo obtinerent;
" verum cum hujusmodi conventio contra canonicas
" sanctiones esse apertissime videatur, petebatur a nobis
" ut super hoc indemnitati ejusdem monasterii con-
" sulere, præsertim cum absque sedis apostolicæ licentia
" conventio[3] ipsa facta fuerit, paterna sollicitudine cu-
" raremus. Quocirca discretioni vestræ per apostolica
" scripta mandamus, quatenus [vocatis][4] qui fuerint
" evocandi, et auditis hinc inde propositis, quod ca-
" nonicum fuerit, appellatione præposita,[5] statuatis;
" scientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam
" firmiter observari. Testes autem qui fuerint no-
" minati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint,
" censura simili, appellatione cessante, compellantur
" veritati testimonium perhibere;[6] non obstante con-
" stitutione de duabus dietis edita in concilio generali,
" dummodo ultra tertiam vel quartam dietas[7] extra
" suam diœcesim auctoritate præsentium ad judicium
" non traha[n]tur. Quod si non ambo his exsequendis
" potuerint interesse, alter vestrum[8] nihilominus ex-
" sequatur."

78. *Bulla de confirmatione ecclesiæ de Northburn ad eleemosynariam, directa Capitulo.*

" Alexander episcopus, servus servorum Dei, capi-
" tulo sancti Augustini Cantuariensis salutem et apo-
" stolicam benedictionem. Justis petentium desideriis
" dignum est nos facilem præbere consensum, et vota,
" quæ a rationis tramite non discordant, effectu sunt
" prosequente complenda. Eapropter, dilecti in Do-

[1] *idem* MS.
[2] *et stallum in*] et et stallum MS.
[3] *conuencia* MS.
[4] Supplied by a later hand.
[5] We should perhaps read *seposita*.
[6] *prohibete* MS. The reference is probably to the Council of Lateran, A.D. 1179. (Labbe, x. 1592.)
[7] *arias* MS.; which seems an error of the scribe for *dietas*.
[8] *alter vestrum*] alterium MS.

" mino filii, vestris justis postulationibus grato concur-
" rentes assensu, ecclesiam sancti Augustini de North-
" burne, cum omnibus pertinentiis suis domui vestræ
" eleemosynariæ auctoritate apostolica confirmamus, et
" præsentis scripti patrocinio communimus : statuentes,
" ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ
" confirmationis infringere, vel aliquatenus contraire.
" Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indigna-
" tionem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli
" apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
" Data Anagniæ, vii. Kal. Junii." May 26.

fol. 92 b. 79. *Carta præceptoria hominibus de Thanet, ut faciant servitia et consuetudines Abbati.*

" [H]ENRICUS, Dei gratia rex, Angliæ et dux Nor-
" manniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, homini-
" bus abbatis sancti Augustini de Tanet salutem.
" Præcipio vobis, quod juste et sine dilatione faciatis
" præfato abbati domino vestro omnia servitia, et
" consuetudines, et jura quæ ei facere debetis de feodis
" vestris, et quæ prædecessoribus suis facere solebatis ;
" et nisi feceritis, vicecomes de Kent faciat fieri ; ne
" inde amplius clamorem audiam pro defectu recti.
" Teste Ranulpho de Glanvilla, apud Wintoniam."

80. *Carta de confirmatione concordiæ inter Ricardum archiepiscopum et Rogerum abbatem.*

" HENRICUS, Dei gratia rex Angliæ, et dux Norman-
" niæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, archiepiscopis,
" episcopis, abbatibus, archidiaconis, decanis, comitibus,
" baronibus, justitiariis, vicecomitibus, ministris, et om-
" nibus fidelibus suis, salutem. Sciatis quod subscripta
" pax et concordia coram me facta fuit, assensu utriusque
" partis, inter Ricardum archiepiscopum Cantuariensem
" et Rogerum abbatem sancti Augustini Cantuariensis,

" super controversiis, quæ inter eos vertebantur; et
" me eandem pacem et concordiam concessisse, et ad
" petitionem eorum præsenti carta mea confirmasse;
" videlicet :—

" ' Cum inter dominum Ricardum Cantuariensem
" ' archiepiscopum, totius Angliæ primatem, et domi-
" ' num Rogerum abbatem sancti Augustini Cantuarien-
" ' sis, super privilegiis sancti Augustini, quæ præfatus
" ' archiepiscopus se accusaturum falsitatis comminaba-
" ' tur, et de exactione professionis ejusdem abbatis, de
" ' subjectione quoque clericorum et laicorum de tene- fol.
" ' mento ipsius abbatis, controversia verteretur, tandem
" ' amicabili compositione in hunc modum conquievit.
" ' Præfatus siquidem archiepiscopus et conventus sanctæ
" ' Trinitatis accusationi privilegiorum, quam comminati
" ' fuerant, renuntiaverunt. Idem etiam archiepiscopus
" ' in persona sua, [cum] assensu conventus sui, exac-
" ' tioni professionis a persona præfati Rogeri abbatis
" ' renuntiavit. Ipse vero abbas et conventus suus con-
" ' cedunt, et præsenti scripto firmiter promittunt, quod
" ' prænominatum archiepiscopum in Cœna Domini ad
" ' absolvendos monachos suos invitabunt, quandoque
" ' etiam ad celebranda in monasterio sancti Augustini
" ' missarum sollemnia in diebus sollemnibus; rogatus,
" ' quoque idem archiepiscopus basilicas ad monaste-
" ' rium sancti Augustini pertinentes dedicabit; mona-
" ' chos ejusdem monasterii ad ordines oblatos ordina-
" ' bit, et cætera sacramenta ecclesiæ, quæ episcopi
" ' conferre solent, exhibebit. De subjectione quoque
" ' clericorum et laicorum ita convenit: quod clerici
" ' omnium ecclesiarum, et eorum parochiani de tene-
" ' mento sancti Augustini, respondebunt archiepiscopo
" ' Cantuariensi et ejus officialibus, et in jurisdictione
" ' spirituali subjacebunt. Institutiones etiam persona-
" ' rum et vicariorum in ecclesiis sancti Augustini a
" ' memorato archiepiscopo vel ejus officiali fient ad

" ' præsentationem abbatis sancti Augustini; ita qui-
" ' dem quod cum personam vel vicarium decedere con-
" ' tigerit, retentio clavium ecclesiarum cum fructibus
" ' apud abbatem residebit, salva in omnibus defuncti
" ' ultima voluntate. Ipse vero abbas infra quadraginta
" ' dies ad vacans beneficium memorato archiepiscopo,
" ' vel ejus officiali, personam vel vicarium præsentabit;
" ' medio autem tempore, rogatu abbatis, in vacante
" ' ecclesia aliquis vicinus sacerdos ministrabit, donec
" ' ad notitiam archiepiscopi vel ejus officialis hoc per-
" ' veniat; et postmodum ibidem, auctoritate ipsius
" ' archiepiscopi vel ejus officialis celebrabit. Archdia-
" ' conus quoque Cantuariensis, vel ejus officialis, ea
" ' dona annuatim ab ecclesiis sancti Augustini habebit
" ' quæ a triginta annis retro dari consueverunt, et
" ' annuam recipiet procurationem in ecclesiis sancti
" ' Augustini in tribus equis. Exceptis tribus ecclesiis,
" ' scilicet de Menstre, de Norborne, de Chistelet, quæ
" ' immunes erunt tam a donis, quam a procuratione
" ' archidiaconi et ejus officialium. Ecclesiæ quoque
" ' de Middelton et de Faversham, cum in proprios
" ' usus monachorum sancti Augustini redierint, eadem
" ' cum prædictis tribus ecclesiis libertate gaudebunt.
" ' Clerici siquidem ecclesiarum sancti Augustini syno-
" ' dos et capitula archiepiscopi Cantuariensis et archi-
" ' diaconi frequentabunt; et si acciderit aliquem de
" ' clericis vel de parochianis eorum in causam trahi,
" ' abbas, si voluerit, monachum vel clericum mittet
" ' ad synodum vel capitulum, ut videat et audiat
" ' qualiter tractus in causam ibidem tractetur, et si
" ' voluerit advocet, et ad archiepiscopum provocet,
" ' nullam aliam ibidem habiturus potestatem. Et sive
" ' abbas miserit, sive non miserit clericum vel mona-
" ' chum, nihilominus archidiaconus vel ejus officialis
" ' officium exsequatur suum. Si autem acciderit trac-
" ' tum in causam in pœnam pecuniariam condemnari
" ' pœna eadem summam dimidiæ marcæ argenti non

" ' excedet, quæ summa etiam, si opus fuerit, jura-
" ' mento sacerdotis, cujus parochianus condemnatus
" ' fuerit, duorumque comparochianorum suorum, qui
" ' sunt de tenemento abbatis, inspectis facultatibus fol. 93
" ' condemnati, ne gravetur, taxabitur. Et si parochi-
" ' ani, qui vocati fuerint ad taxationem faciendam,
" ' ad diem eis[1] assignatum non venerint, juramento
" ' sacerdotis tantum procedet taxatio. Promiserunt
" ' quoque præfati archiepiscopus et abbas, cum con-
" ' sensu suorum conventuum, quod nihil contra for-
" ' mam hujus pacis impetrabunt, nec impetratis contra
" ' eandem formam aliquatenus utentur, in cæteris, quæ
" ' hic expressa non sunt, privilegiis monasterii sancti
" ' Augustini robur debitum obtinentibus.
" ' Facta est autem hæc compositio, anno ab Incar-
March 8, 1182. " ' natione Domini M.CLXXXII., octavo Idus Martii,
" ' apud Pictaviam.'

" Utrinque autem promiserunt archiepiscopus et abbas
" in verbo veritatis se eam observaturos, his testibus,
" domino Henrico Baiocensi et domino Waltero Ro-
" fensi episcopis; magistro Gir[ardo] Pulcella; magistro
" Petro Bath[oniensi][2] et Henrico Baiocensi archi-
" diaconis; magistro Stephano Rem[ensi?], magistro
" Roberto Blundo, magistro Rogero Roluist, magistro
" Petro Gay, magistro Radulpho de Forda, magistro
" Radulpho de Essebury, Henrico Baiocensi, Willelmo
" de Sotend; apud Pictaviam."

81. *Bulla Lucii III. de confirmatione sententiæ latæ super benedictione abbatis, directa Rogero I. abbati.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis Rogero abbati et capitulo sancti Augustini
" Cantuariensis, salutem et apostolicam benedictionem.

[1] *ejus* MS.

[2] *i.e.* Peter of Blois, Archdeacon of Bath.

" Fatigati sæpius a venerabili fratre nostro R[icardo]
" Cantuariensi archiepiscopo, qui subjectionem sibi vestri
" monasterii vindicabat, pro gravaminibus et vexationi-
" bus ejus, ad sedem apostolicam, non sine gravi peri-
" culo personarum et dispendio temporalium rerum,
" multotiens accessistis. Demum vero te, fili abbas,
" et responsalibus prædicti archiepiscopi, coram præ-
" decessore nostro felicis memoriæ Alexandro constitutis,
" et rationes vestras hinc inde studiosius allegantibus,
" præfatus prædecessor noster, inspectis privilegiis
" apostolicæ sedis, de consilio fratrum suorum judiciali
" sententia statuit, ut abbas monasterii vestri, qui pro
" tempore fuerit, in ipso monasterio ab archiepiscopo
" Cantuariensi sine exactione professionis debeat omni
" tempore benedici, si ei gratis et [sine][1] pravitate
" benedictionis munus duxerit conferendum. Nos ita-
" que ipsius prædecessoris nostri vestigiis inhærentes,
" sententiam, quam ipse super hoc promulgavit, com-
" municato fratrum nostrorum consilio, confirmamus, et
" præsentis scripti patrocinio communimus. Ad hæc
" adjicientes, de consilio eorum fratrum nostrorum[2]
" statuimus, ut monasterium vestrum, cum omnibus
" pertinentiis suis, intus et foris, in ea semper libertate
" permaneat, in qua unquam melius usque in ho-
" diernum diem noscitur extitisse; eo non ob-
" stante quod de privilegiis vestri monasterii movit
" præfatus archiepiscopus quæstionem. Nulli ergo
" omnino homini liceat hanc paginam nostræ confir-
" mationis seu constitutionis infringere, vel ei ausu
" temerario contraire. Si quis hæc autem attentare
" præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et
" beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit[3]
" incursurum.

" Data Velletri, xii. Kal. Junii." May 21, 1182 (?).

[1] Added to complete the sense.

[2] *consilio* repeated in MS. after *nostrorum* (by mistake).

[3] *nouenerit* MS.

82. *Bulla de confirmatione sententiæ latæ super benedictione abbatis, et de aliis libertatibus monasterii.*

" [L]UCIUS episcopus, etc. Quanto specialius monas-
" terium vestrum ad jus et proprietatem Romanæ ec-
" clesiæ pertinere dignoscitur, tanto libentius dignitatem
" et libertatem ipsius in posterum volumus conservare, et fol.
" ne temeritate cujuslibet violentur, apostolicæ auctori-
" tatis præsidio communire.[1] Hac igitur consideratione
" inducti, et vestris nihilominus precibus inclinati,
" sententiam super benedictione abbatis, ubi videlicet,
" et qualiter debeat benedici, a felicis recordationis
" Alexandro papa, prædecessore nostro, de communi
" fratrum consilio latam, necnon et libertatem, quam
" vestrum monasterium in capite vel in membris ab
" antiquo usque ad hæc tempora noscitur habuisse,
" quæstione falsi nequaquam obstante, auctoritate
" apostolica confirmamus, et præsentis scripti patro-
" cinio communimus. Statuentes ut nulli omnino, etc."

83. *Bulla ne archiepiscopus professionem exigat ab abbate, directa archiepiscopo.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, Cantua-
" riensi archiepiscopo salutem et apostolicam benedic-
" tionem. Cum a prædecessore nostro Alexandro felicis
" memoriæ judiciali sit sententia diffinitum, et a
" nobis etiam confirmatum, ut abbas, qui in monas-
" terio beati Augustini Cantuariensis pro tempore
" fuerit, in ipso monasterio, sine professione obedientiæ,
" per Cantuariensem archiepiscopum debeat benedici,
" non possemus non molestum habere, si ab abbate ipsius
" monasterii professionem obedientiæ requireres; cum

[1] *communite* MS.

" jus nostrum ex hoc nobis subtrahere videris. Inde
" est quod fraternitati tuæ in virtute obedientiæ præ-
" cipimus, quod ab abbate præscripti monasterii pro-
" fessionem nullatenus exigas, ne[c] per te, nec per
" alium, eidem abbati [1] propter hoc molestus exigas ;
" sciturus quod si contra præceptum nostrum veneris
" in [2] hac parte, transgressionem tuam relinquere non
" poterimus incorrectam.
" Data Velletri, ii. Non. Junii." June 4, 1182 (?).

84. *Bulla ne abbas professionem faciat vel promittat archiepiscopo, directa abbati.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, abbati
" sancti Augustini Cantuariensis salutem et apostoli-
" cam benedictionem. Cum a prædecessore nostro felicis
" memoriæ judiciali sit sententia diffinitum, et a nobis
" etiam confirmatum, ut abbas, qui in monasterio tuo
" pro tempore fuerit, in ipso monasterio, sine profes-
" sione obedientiæ, per Cantuariensem archiepiscopum
" debeat benedici, non possemus non molestum habere,
" si tu, [qui] [3] maximæ munus benedictionis per jam
" dicti prædecessoris nostri ministerium recepisti, eidem
" archiepiscopo professionem faceres, cum ex hoc jus
" Romanæ ecclesiæ transferre malui[sse] [4] videris. Inde
" est quod tibi sub periculo dignitatis et ordinis pro-
" hibemus ne archiepiscopo Cantuariensi professionem
" facias vel promittas ; sciturus quod si contra prohibi-
" tionem nostram venire tentaveris, de transgressione
" tua canonicam non poteris evadere disciplinam.
" Data Velletri, ii. Non. Junii." June 4, 1182 (?).

[1] *abbatem* MS.
[2] *etiam* MS.
[3] Added to complete the sense. The allusion is to the benediction of Abbot Roger, in 1179, by Alexander III.
[4] The MS. reads *malū* or *maluī*.

85. *Bulla ne archiepiscopus seu officialis ejus de ecclesiis, clericis, vel hominibus, intus vel foris, intromittant, directa archiepiscopo, etc.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, venera-
" bili fratri R[icardo] archiepiscopo, et dilectis filiis
" [H]ereberto archidiacono Cantuariensi, et officialibus
" eorum, salutem et apostolicam benedictionem. Cum
" tu, frater archiepiscope, dilectos filios nostros abba-
" tem et monachos sancti Augustini Cantuariensis, pro
" vexationibus et gravaminibus, non [sine][1] difficultate
" personarum et temporalium rerum dispendio, ad
" Romanam ecclesiam coëgeris sæpius laborare, offi-
" cio[2] nostro non credimus alienum, si eorum labori-
" bus et expensis paterna sollicitudine providemus.
" Inde est quod, cum monasterium ipsum ad juris-
" dictionem nostram, nullo mediante, pertineat, et tu
" privilegia ipsius monasterii redarguas falsitatis, auc- fol. 94
" toritate præsentium vobis arctius interdicimus, ne
" de possessione præscripti monasterii, hominibus,
" clericis, vel ecclesiis, intus vel foris, de quibus
" inter te, frater archiepiscope, et prædictos monachos
" controversia vertitur, lite pendente super privilegiis
" ipsis, vos ullatenus intromittatis, sicut etiam de jure
" vos intromittere non debetis. Scituri quod, si secus
" egeritis, auctore Deo, in operis experientia sentietis,
" quam grave nobis sit contemptum a vobis de in-
" obedientia sustinere.

May 21, 1182 (?). " Data Velletri, xii. Kalend. Junii."

86. *Bulla ne homines sancti Augustini archiepiscopo vel officialibus ejus in aliquo respondeant, donec quæstio terminetur.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis clericis et laicis, ad jurisdictionem beati Augustini

[1] Wanting in MS. | [2] MS. prefixes *et.*

" spectantibus, salutem et apostolicam benedictionem.
" Cum monasterium beati Augustini, quod nobis, nullo
" mediante, est subjectum, pro vexatione venerabilis
" fratris nostri Cantuariensis archiepiscopi gravatum
" sit admodum laboribus et expensis, super labores et
" gravamina ejus paterna pietate movemur, et ipsius
" paci, sicut nobis Dominus dederit, providemus. Inde
" est utique quod eidem archiepiscopo, archidiacono
" suo, et officialibus eorum, arctius interdiximus, ne de
" possessionibus præscripti monasterii, hominibus, cleri-
" cis, vel ecclesiis, intus aut foris, de quibus inter
" archiepiscopum et dilectos filios nostros abbatem et
" fratres ipsius monasterii controversia vertitur, lite
" pendente super ejusdem monasterii privilegiis, quæ
" memoratus archiepiscopus redarguit falsitatis, sicut
" de jure non debent, se aliquatenus intromittant.
" Mandamus itaque universitati vestræ, et districte
" præcipimus, quod eidem archiepiscopo, vel officialibus
" ejus, si forte contra prohibitionem nostram, quod non
" credimus, venerint, [ne],[1] donec super privilegiis illis
" falsi quæstio terminetur, in aliquo respondeatis.
" Data Velletri, xii. Kal. Junii." May 21, 1182(?).

87. *Bulla ne archiepiscopus, officialis vel legatus, obtentu legationis, possit monachos, ecclesias, vel homines interdicere.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis [Rogero] abbati et fratribus sancti Augustini
" Cantuariensis, salutem et apostolicam benedictionem.
" Quanto monasterium vestrum ad dispositionem beati
" Petri et nostram specialius pertinet, tanto ipsum
" studiosius manutenere debemus, et ut illis, qui paci
" vestræ invidunt et quieti, malignandi aditus adima-

[1] Wanting in MS.

" tur speciali libertate donare, præsertim cum multas
" persecutiones et injurias dicamini sustinere, a quibus
" ob reverentiam Romanæ ecclesiæ congrua deberetis
" protectione defendi. Quapropter paci et tranquilli-
" tati vestræ paterna sollicitudine providere volentes,
" auctoritate apostolica prohibemus, ne Cantuariensis
" archiepiscopus aut archidiaconus, sive officiales ejus,
" vel aliquis legatus, obtentu legationis, monasterium
" vestrum vel monachos ejus aliqua gravare sententia,
" vel ecclesias, clericos, aut homines vestros, contra
" privilegia sedis apostolicæ interdicere vel excommuni-
" care præsumat, nisi fuerit a Romani pontificis latere
" destinatus, vel mandatum ab eo susceperit speciale.
" Præterea chrisma, oleum sanctum, consecrationes alta-
" rium, ordinationes monachorum et clericorum, qui ad
" sacros ordines sint[1] promovendi, a Cantuariensi sus- fol. 95
" cipiatis archiepiscopo, si gratiam et communionem
" apostolicæ sedis habuerit, et ea gratis et absque ulla
" pravitate vobis voluerit impertiri. Alioquin, quem-
" cunque malueritis Catholicum adeatis antistitem,
" qui,[2] nostra fretus auctoritate quod postulatur indul-
" geat, nec id vobis audeat aliquatenus denegare.
" Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat
" hanc paginam nostræ prohibitionis infringere, vel ei
" ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
" tare præsumpserit, indignationem Dei, et beatorum
" Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit incur-
" surum.

June 4. " Data Velletri, ii. Non Junii."

88. *Bulla ut beneficiati nostri nobis faciant juramentum fidelitatis, quod si noluerint, liceat eos suspendere.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
" filio R[ogero] abbati sancti Augustini Cantuariensis

[1] *fuerint* MS. | [2] *quod* MS.

" salutem et apostolicam benedictionem. Cum de anti-
" qua ecclesiæ tuæ consuetudine habeatur, ut qui-
" cunque per eam beneficium ecclesiasticum obtinet,
" ei super eodem beneficio juramento teneatur fideli-
" tatis astrictus, quidam[1] malitiose se subtrahunt,
" nolentes securitatem solitam exhibere. Quoniam
" igitur quanto monasterium tuum sicut speciale beati
" Petri sinceriori caritate diligimus, tanto te libentius
" debemus in his, quæ ad utilitatem ejus pertinent,
" exaudire, præsentibus tibi litteris indulgemus, ut si
" quis beneficium ecclesiasticum ab eodem monasterio
" adeptus solitum fidelitatis juramentum requisitus
" præstare contempserit, eum auctoritate nostra a bene-
" ficii perceptione suspendas, et, donec antiquitus
" consuetam securitatem præstiterit, facias manere
" suspensum.
" Data Velletri, iv. Non. Junii." June 2.

89. *Bulla pro annuo censu ecclesiarum monasterio subtracto, directa archiepiscopo Cantuariensi et universis episcopis.*

" [L]UCIUS episcopus, servus servorum Dei, venera-
" bilibus fratribus Cantuariensi archiepiscopo, et uni-
" versis episcopis per Angliam constitutis, salutem et
" apostolicam benedictionem. Dilectus filius noster
" abbas et fratres sancti Augustini Cantuariensis
" transmissa nobis conquestione monstrarunt, quod
" quidam[2] clerici, rectores ecclesiarum ad eos spectan-
" tium, censum, [quem][3] annuatim monasterio solvere
" tenebantur, in suæ salutis periculum subtraxerunt.
" Quoniam igitur tanto propensius eis in suo jure
" tenemur adesse, quanto specialius ad provisionem

---

[1] *quidem* MS.
[2] *quidem* MS.
[3] Wanting in MS.

" nostram, nullo mediante, respiciunt, universitati ves-
" træ per apostolica scripta mandamus atque præcipi-
" mus, quatenus, postquam aliquis vestrum propter hoc
" fuerit requisitus, et ei de fratrum affirmatione con-
" stiterit, clericum, de quo querelam receperit, nisi
" rationabilem excusationem habuerit, omni gratia et
" favore postposito, sine appellationis diffugio, a bene-
" ficio ecclesiæ, pro qua census debet exsolvi, sus-
" pendat, et donec quod præstandum fuerit cum inte-
" gritate persolvat, faciat manere suspensum. Provi-
" deatis attentius, ut sic in his præcepto apostolico
" pareatis, quod prædicti fratres pro defectu justitiæ ad
" sedem apostolicam non laborent, nec nos ad petitiones
" vestras, cum necesse fuerit, admittendas propter hoc
" difficiles inveniamur.

June 2. " Data Velletri, iv. Non. Junii."

90. *Carta confirmatoria de ecclesiis et decimis de Faversham et Middelton.*

" [H]ENRICUS rex Angliæ, et dux Normanniæ et Aqui-
" taniæ, et comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis,
" abbatibus, comitibus, baronibus, justitiariis, vicecomi- fol. 95 b.
" tibus, et omnibus fidelibus suis totius Angliæ, Francis
" et Anglis, salutem. Sciatis me concessisse et confir-
" masse ecclesiæ sancti Augustini Cantuariensis eccle-
" sias et decimas duarum villarum mearum, scilicet
" Middelton et Faversham, et ex omnibus redditibus,
" qui mihi redduntur ex his mansionibus et ap-
" penditiis[1] earum, in bosco et plano, et pratis et
" aquis, excepta decima mellis et gabuli denariorum.
" Quare volo, et firmiter præcipio, quod prædicta eccle-
" sia sancti Augustini omnia illa teneat et habeat, bene,
" et in pace, et libere, et quiete, sicut carta regis

[1] Cf. the original charter of William the Conqueror, above p. 348; where the reading is *appendentibus*.

" Henrici avi mei et carta regis Willelmi proavi mei
" testantur et confirmant.

" Testantibus Reginaldo comite Cornnubiæ, et
" Manu[sser] Biset dapifero, et Warino filio Ger[aldi]
" camerario ; apud Westmonasterium."

91. *Carta confirmatoria de concambio terræ ex parte meridiana cœmeterii ecclesiæ Christi.*

" Henricus, Dei gratia rex Angliæ, et dux Norman-
" niæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, archiepi-
" scopis, episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus,
" justitiariis, vicecomitibus, et omnibus ministris et
" fidelibus suis, Francis et Anglis, totius Angliæ,
" salutem. Sciatis me concessisse et præsenti confir-
" masse conventionem et commutationem, quam Rogerus
" electus monasterii sancti Augustini Cantuariensis, et
" conventus ejusdem loci, fecerunt Benedicto priori et
" conventui ecclesiæ Christi Cantuariensis, de quibus-
" dam terris suis, quas idem electus et conventus
" prædicti monasterii habuerunt ex parte meridiana
" cœmeterii ecclesiæ Christi, juxta campanile ejusdem
" loci, pro quibusdam aliis terris, quas prænominatus
" Benedictus prior et conventus ecclesiæ Christi dede-
" runt jam dicto Rogero electo et conventui prætaxati
" monasterii, in excambium illarum terrarum, quæ
" sunt juxta campanile ecclesiæ Christi, sicut supra
" dictum est. Quare volo, et firmiter præcipio, quod
" conventio illa et commutatio inter eos stabilis et
" firma maneat, et inconcusse teneatur, sicut inter eos
" facta est et utrobique concessa, et eorum cartis
" confirmata et distincta. Testibus G[alfrido] Eliensi,
" J[ohanne] Norwicensi, R[eginaldo] Bathoniensi epi-
" scopis ; Ricardo de Luci, Willelmo filio Audelin[1]

[1] *al.* Aldelin.

" dapifero, Unfrido[1] de Bohun constabulario, Regi-
" naldo de Courtena, Thoma[2] Basset, Willelmo de
" Stute[villa], Radulpho filio Stephani, Thoma filio
" Bern[ardi], Eustatio filio Stephani : apud Windesore."

92. *Carta præceptoria de Mensuratione Molendini intra Cantuariam et extra, sicut fuit tempore Henrici I.*

" Henricus, rex Anglorum, et dux Normanniæ et
" Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, vicecomiti de Kent
" et præpositis civitatis Cantuariensis salutem. Præ-
" cipio quod omnia molendina, sive intra sive extra
" muros civitatis Cantuariensis constructa, ita attempe-
" rari et admensurari faciatis, ut molendina Cantua-
" riensis ecclesiæ ita plenarie molere possint, sicut
" molere solebant tempore regis Henrici avi mei, ne
" ab aliis molendinis aliquatenus impediantur. Et si
" Cantuariensi ecclesiæ damnum pervenit per aliorum
" molendina altius levata, quam fuerunt tempore regis
" Henrici avi mei, præcipio quod sine dilatione et
" juste ei illud restaurari faciatis, ne inde amplius
" clamorem audiam pro penuria justitiæ. Testante
" cancellario apud Argent[omagum]."

93. *Bulla directa Henrico regi, ut, in remissionem peccatorum, istud monasterium et monachos diligat, manuteneat, et tueatur.* fol. 9

"[L]ucius episcopus servus servorum Dei, dilecto filio
" Henrico, illustri regi Anglorum, salutem et apostoli-
" cam benedictionem. Etsi omnes ecclesias regni tui

[1] *al.* Humfrido. | [2] *Thomas* MS.

" propter Christum sincera debeas devotione diligere,
" illis tamen magnitudo regia majorem tenetur gratiam
" exhibere, quæ de munificentia prædecessorum tuorum
" dotatæ sunt, et videri obsequio a malignorum vexa-
" tione defensare. Inde est quod cum monasterium
" beati Augustini Cantuariensis de regalibus eleemo-
" synis constructum sit, ut accipimus, et dotatum, ipsum
" tuæ celsitudini tanto securius reddimus commenda-
" tum, quanto magnificentiam tuam ad hoc credimus
" promptiorem. Rogamus itaque regiam excellentiam,
" monemus et hortamur in Domino attentius, et in
" remissionem tibi peccatorum injungimus, quatenus
" præscriptum monasterium et dilectos filios nostros
" abbatem et monachos ibi Deo servientes Divino
" intuitu et propriæ salutis obtentu diligas, et in suis
" judiciis regia dextera tuearis, et ita eos habeas com-
" mendatos, quod et ipsi pro salute tua jugiter apud
" Deum intercedant, et nos serenitatem tuam merito
" commendare possimus, et multiplici gratiarum pro-
" sequi actione."

" Data Velletri, ii. Non. Junii." June 4.

94. *Bulla de confirmatione concordiæ inter Archiepiscopum et nos super l. solidis et vii. denariis, et iii. solidis pro pane, potu et arietibus.*

" [L]UCIUS episcopus, etc. Venerabilium locorum
" cura nos admonet de eorum perpetua securitate trac-
" tare, et quæ pro religiosarum [personarum][1] quieta
" statuta sunt, ne pravorum refragationibus[2] pertur-
" bentur, sedis apostolicæ munimine roborare. Con-
" cordiam itaque, quæ inter vos et venerabilem fratrem

---

[1] Wanting in MS.

[2] *fragracionibus* MS.

" nostrum Theobaldum Cantuariensem archiepiscopum,
" super l. solidis et vii. denariis, quos vestrum monas-
" terium ecclesiæ Cantuariensi singulis annis solvere
" consueverat, sicut per venerabilem fratrem nostrum
" Henricum Wintoniensem episcopum et alios discretos
" viros pacis intuitu rationabiliter facta est, apostolica
" [auctoritate][1] firmamus, et eadem manere censemus.
" Ut videlicet ecclesiæ sanctæ Trinitatis Cantuariensis
" molendina apud Dovra, quæ juris erant ipsius monas-
" terii, et xx. solidos de præbenda, quam idem monas-
" terium habet in ecclesia sancti Martini de Dovra,
" hac conditione de cætero in perpetuum habeat, ut
" memoratos solidos et vii. denarios ulterius non exigat,
" salva in cæteris utriusque ecclesiæ per omnia digni-
" tate. Statuimus ut in concambium illorum trium
" solidorum, qui pro pane, potu, et arietibus archie-
" piscopo et ecclesiæ Cantuariensi a monachis beati
" Augustini annuatim solvebantur, sicut pro bono
" pacis et utriusque ecclesiæ quiete a nobis et fratri-
" bus nostris provisum est, præfatus archiepiscopus iii.
" solidatas terræ ipsius monasterii recipiat, quas eccle-
" sia Cantuariensis de cætero in perpetuum quiete
" habeat : ita ut nec eidem archiepiscopo, nec alicui
" successorum suorum, per se sive per ministros suos,
" ab eodem monasterio vel fratribus aliquid exigere
" liceat. Si quis autem contra hoc temere venire præ-
" sumpserit, nec tertio commonitus reatum suum digna
" satisfactione correxerit, anathematis gladio feriatur.
" Amen.

" Data, etc."

---

[1] Wanting in MS.

fol. 96 b. 95. *Bulla de confirmatione libertatum et privilegiorum Monasteriii.*

" [U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis " filiis Rogero," etc.[1]

fol. 98. " Ego Urbanus, Catholicæ ecclesiæ episcopus, sub- " scripsi.

" Ego Henricus Albanensis subscripsi.

" Ego Paulus, Prænestinus episcopus, subscripsi.

" Ego Theobaldus, Hostiensis et Velletrensis episcopus, " subscripsi.

" Ego Johannes, presbyter cardinalis tit. sancti Marci, " subscripsi.

" Ego Petrus, presbyter cardinalis tit. sanctæ Su- " sannæ, subscripsi.

" Ego Laborans, presbyter cardinalis tit. sanctæ " Mariæ trans Tiberim, tit. Calixti, subscripsi.

" Ego Pandulphus, presbyter cardinalis tit. XII. Apo- " stolorum, subscripsi.

" Ego Albinus, presbyter cardinalis, tit. sanctæ Cruci " in Jerusalem, subscripsi.

" Ego Melior, presbyter cardinalis sanctorum Jo- " hannis et Pauli, tit. Pamachii,[2] subscripsi.

" Ego Atelardus, presbyter cardinalis tit. Marcelli, " subscripsi.

" Ego Jacinctus, diaconus cardinalis sanctæ Mariæ in " Cosmydin, subscripsi.

---

[1] This bull is not given at length, for reasons already stated at p. 417. It varies from the earlier grant of privileges in adding the name of Alexander to the list of pontiffs by whom such privileges had been confirmed. The only fresh indulgence is the following : — " Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, januis clausis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, Divina officia celebrare. Sepulturam quoque illius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni et extremæ voluntati, qui se illic sepeliri (*MS. sepediri*) deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur."

[2] *Pagmachii* MS.

" Ego Gratianus, sanctorum Cosmæ et Damiani dia-
" conus cardinalis, subscripsi.
" Ego Bobo, sancti Angeli diaconus cardinalis, sub-
" scripsi.
" Ego Octavianus, sanctorum Sergii et Bacchi[1] dia-
" conus cardinalis, subscripsi.
" Ego Petrus, sancti Nicholai in Carcere Tulliano
" diaconus cardinalis, subscripsi.
" Ego Rodulphus, sancti Georgii[2] ad Velum Au-
" reum diaconus cardinalis, subscripsi.

" Data Veronæ, per manum Alberti, sanctæ Romanæ
May 14, 1186. " ecclesiæ presbyteri cardinalis et cancellarii, ii. Idus
" Maii, Indictione quarta, Incarnationis Dominicæ anno
" M.CLXXXVI., pontificatus vero domini Urbani papæ
" tertii anni primo."

96. *Bulla ne dentur alicui, ad preces vel minas potentium, ecclesiæ de Menstre, Northburn, et Sellinge.*

" [U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis abbati et conventui sancti Augustini Cantuari-
" ensis salutem et apostolicam benedictionem. Reli-
" giosis locis adesse universalis regiminis administra-
" tione compellimur, et eorundem commoditatibus sol-
" liciti providere caritatis zelo propensius commonemur,
" ut apostolica sedes eorundem locorum commodis
" officio sollicitudinis pastoralis invigilet, et eorum
" indemnitati provida circumspectione studeat omnino
" cavere. Attendentes itaque qualiter precibus et po-
" tentia ecclesiasticarum et sæcularium personarum,
" monasterium vestrum, quod ad jurisdictionem beati
" Petri et nostram specialiter pertinet, in ecclesiarum
" vestrarum concessione gravetur, cum ad preces ea-
" rundem personarum vacantes ecclesias interdum timore
" potius quam voluntate suis clericis conferre cogamini,

---

[1] *Bachii* MS.

[2] *Gregorii* MS. Corrected from *RB.* (fol. 16).

" unde idem monasterium vestrum egestatem, sicut
" dicitur, non immerito patitur, et a consuetis et de-
" bitis officiis aliquando revocatur ; auctoritate apo-
" stolica prohibemus, ne tibi, fili abbas, vel alicui suc-
" cessorum tuorum liceat, ad instantiam alicujus eccle-
" siasticæ sæcularisve personæ, ecclesias de Menstre,
" de Norburna, de Sellinges, de Faversham, de Middel-
" tuna, et præbendam de Guthsiestuna, quam habetis
fol. 98 b. " in ecclesia sancti Martini de Dovra, vobis a sede
" apostolica confirmatas, quarum quædam ad eleemo-
" synariam, quædam ad luminaria ecclesiæ vestræ in-
" venienda, quædam ad reparationem domorum vestra-
" rum, quædam ad vestitum monachorum, de communi
" voluntate abbatis et conventus specialiter deputatæ
" sunt, alicui concedere, sed eædem[1] ecclesiæ et earum
" beneficia vobis et successoribus vestris in perpetuum
" conserventur, eorum, pro quorum gubernatione et
" sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis pro-
" futura, salva Laterani concilii constitutione.[2] Pro-
" hibemus insuper, ne quis episcopus vel archidiaconus,
" seu quilibet officialis eorum, aut alia qualiscunque
" persona, vos ad dandum vel faciendum quod præ-
" senti pagina prohibetur aliqua districtione compellat.
" Nulli ergo omnino homini liceat, hanc paginam nostræ
" constitutionis infringere, vel ei ausu temerario con-
" traire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,
" indignationem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri
" et Pauli apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
" Data Veronæ, iii. Kalend. Maii." April 29.

97. *Bulla de confirmatione ecclesiæ de Northburne ad eleemosynariam.*

"[U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis capitulo sancti Augustini Cantuariensis salutem

[1] *eidem* MS.

[2] An allusion to Concil. Lateran., A.D. 1123, c. xix. (Labbe, x. 899).

" et apostolicam benedictionem. Justis petentium desi-
" deriis dignum est nos facilem [præbere][1] consensum,
" et vota, quæ a rationis tramite non discordant, effectu
" prosequente complere. Eapropter, dilecti in Domino
" filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes
" assensu, ecclesiam sancti Augustini de Norburna
" cum omnibus pertinentiis suis, sicut eam juste et
" pacifice possidetis, et domui vestræ eleemosynariæ
" canonice deputastis, monasterio vestro auctoritate
" apostolica confirmamus, et præsentis scripti patro-
" cinio communimus; statuentes ut nulli omnino ho-
" minum liceat hanc paginam nostræ confirmationis
" infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis
" autem hoc attentare præsumpserit, indignationem
" Omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apo-
" stolorum Ejus, se noverit incursurum.

May 15. " Data Veronæ, Idus Maii."

98. *Bulla de confirmatione ecclesiæ de Sellinge ad vestitum monachorum.*

"[U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilec-
" tis filiis abbati et fratribus sancti Augustini Cantuari-
" ensis salutem et apostolicam benedictionem. Justis
" petentium desideriis facilem nos convenit præbere
" consensum, et vota, quæ a rationis tramite non dis-
" cordant, effectu prosequente complere. Eapropter,
" dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus
" grato[2] concurrentes assensu, constitutionem super
" ecclesia de Sellinges ad vestitum monachorum de-
" putata, de communi assensu abbatis et conventus
" provide factam, et ecclesiæ Romanæ privilegio con-
" firmatam, ratam habemus, et eandem ecclesiam, sicut

[1] Wanting in MS.

[2] *gratu* MS.

" eam juste et sine controversia possidetis, vobis et
" per vos ecclesiæ vestræ auctoritate apostolica con-
" firmamus, et præsentis scripti pagina communimus.
" Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nos-
" træ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario
" contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,
" indignationem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri
" et Pauli apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
" Data Veronæ, Kal. Maii." May 1.

fol. 99. 99. *Bulla confirmatoria sententiæ latæ super benedictione abbatis, et ne archiepiscopus, officialis, vel legatus, obtentu legationis possit monasterium interdicere.*

" [U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis abbati et capitulo beati Augustini Cantuariensis
" salutem et apostolicam benedictionem. Fatigati[1] sæ-
" pius a bonæ memoriæ R[icardo] quondam Cantua-
" riensi archiepiscopo, qui subjectionem sibi vestri
" monasterii vindicabat, pro gravaminibus et vexationi-
" bus ejus, ad sedem apostolicam, non sine gravi peri-
" culo personarum et dispendio temporalium rerum,
" multotiens accessistis. Demum vero te, fili abbas, et
" responsalibus prædicti archiepiscopi coram prædе-
" cessore nostro A[lexandro] felicis memoriæ consti-
" tutis, et rationes vestras hinc inde studiosius alle-
" gantibus, præfatus prædecessor noster, inspectis pri-
" vilegiis apostolicæ sedis, de consilio fratrum suorum
" judiciali sententia statuit, ut abbas monasterii vestri,
" qui pro tempore fuerit, in ipso monasterio ab archi-
" episcopo Cantuariensi, sine exactione professionis,
" debeat omni tempore benedici, si ei gratis et sine
" pravitate benedictionis munus duxerit conferendum.

[1] *flatigati* MS.

" Nos itaque ipsius prædecessoris nostri vestigiis in-
" hærentes, sententiam, quam ipse super hoc promul-
" gavit, communicato fratrum nostrorum consilio con-
" firmamus, et præsentis scripti patrocinio communimus;
" pacique et tranquillitati vestræ paterna sollicitudine
" providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus,
" ne Cantuariensis archiepiscopus aut archidiaconus,
" sive officiales ejus, vel aliquis legatus, obtentu lega-
" tionis monasterium vestrum vel monachos ejus aliqua
" gravare sententia, vel ecclesias, clericos, aut homines
" vestros, contra privilegia sedis apostolicæ, interdicere
" vel excommunicare præsumat, nisi fuerit a Romani
" pontificis latere destinatus, vel mandatum ab eo sus-
" ceperit speciale. Ad hæc adjicientes, de consilio
" eorundum fratrum nostrorum statuimus, ut monaste-
" rium vestrum, cum omnibus pertinentiis suis, intus et
" foris, in ea semper libertate permaneat, in qua a
" centum annis retro usque in hodiernum diem noscitur
" permansisse; eo non obstante, quod de privilegiis
" monasterii movit præfatus archiepiscopus quæstionem.
" Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nostræ
" confirmationis seu constitutionis infringere, vel ei
" ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
" tare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei,
" et beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se
" noverit incursurum.

May 15. " Data Veronæ, Idus Maii."

100. *Bulla de confirmatione ecclesiarum de Thanet et Middelton usibus sacristiæ.*

" [U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
" filiis fratribus sancti Augustini Cantuariensis salutem
" et apostolicam benedictionem. Ea, quæ in ecclesiis
" Dei rationabili providentia statuuntur, firma debent
" et illibata servari; et ne aliquorum præsumptione
" possint a suo statu divelli, firmitatem apostolici mu-

" niminis necesse est obtinere. Quocirca, dilecti in
" Domino filii, vestris justis postulationibus grato con-
" currentes assensu, ecclesiam de Thanet et ecclesiam
" de Middeltuna, quemadmodum de communi consilio
" conventus usibus sacristiæ monasterii vestri a qua-
" draginta retro annis deputatæ noscuntur, et a sanctæ
" recordationis patribus et prædecessoribus nostris Lucio
" et Eugenio, Romanis pontificibus, confirmatæ, eidem
" sacristiæ, cum omnibus pertinentiis suis, auctoritate
" apostolica confirmamus, et præsentis scripti patro-
" cinio communimus ; statuentes ut nulli omnino ho-
" mini liceat hanc paginam nostræ confirmationis in-
fol. 99 b. " fringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
" hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipo-
" tentis Dei, et beatorum Petri et Pauli apostolorum
" Ejus, se noverit incursurum.
" Data Veronæ, vii. Idus Maii." May 9.

101. [1]" [U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei,
" dilectis filiis abbati et conventui sancti Augustini
" Cantuariensis salutem et apostolicam benedictionem.
" Justis petentium desideriis dignum est nos facilem
" præbere consensum, et vota, quæ a rationis tramite
" non discordant effectu prosequente complere. Eaprop-
" ter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus
" grato concurrentes assensu, ecclesias de Faversham
" et de Middeltona, et decimas eorundem locorum,
" sicut eas juste et sine controversia possidetis, vobis
" et per vos eidem cœnobio auctoritate apostolica con-
" firmamus ; districtius inhibentes, ne Cantuariensis
" archiepiscopus, qui pro tempore fuerit, nec officiales
" ejus, claves vacantium ecclesiarum vestrorum, contra
" jus et veterem consuetudinem monasterii vestri huc-
" usque servatam, accipere aliqua temeritate præsumant.

[1] This and the remaining instruments are all without headings.

" Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nos-
" træ confirmationis et inhibitionis infringere, vel ei
" ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
" tare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei,
" et beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se
" noverit incursurum.

May 17. "Data Veronæ, xvi. Kal. Junii."

102. "[U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilec-
" tis filiis abbati et fratribus sancti Augustini Cantua-
" riensis salutem et apostolicam benedictionem. Jus-
" tis petentium desideriis facilem nos convenit præbere
" consensum, et vota, quæ a rationis tramite non dis-
" cordant, effectu prosequente complere. Eapropter,
" dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus
" grato concurrentes assensu, præbendam de Guthsies-
" tuna, sicut eam de communi assensu abbatis et con-
" ventus, vestibus monachorum provide deputatam,
" juste et sine controversia possidetis, quam scilicet
" habetis in ecclesia sancti Martini de Dovra, vobis
" et per vos ecclesiæ vestræ auctoritate apostolica
" confirmamus, et præsentis scripti patrocinio commu-
" nimus. Nulli ergo omnino homini liceat hanc pagi-
" nam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu
" temerario contraire. Si quis vero hoc attentare præ-
" sumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et bea-
" torum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit
" incursurum.

April 29. "Data Veronæ, iii. Kal. Maii."

103. " [U]RBANUS episcopus, servus servorum Dei,
" dilectis filiis abbati et conventui monasterii sancti
" Augustini Cantuariensis, ad Romanam ecclesiam, nullo
" medio, pertinentis, salutem et apostolicam benedic-
" tionem. Quia ex apostolicæ curiæ tenemur officio[1] circa
" religionis augmentum attenti et vigiles inveniri, super

[1] *Apostolica curia . . . officii* MS.

" his digne vestris votis annuimus, in quibus honorem
" vestri ordinis et animarum profectum sentimus. Hinc
" est quod nos, vestræ precibus devotionis inducti, auc-
" toritate vobis præsentium indulgemus, ut professis in
" vestro monasterio, ac etiam non professis, volentibus
" vestro aggregari collegio, qui suspensionis aut inter-
" dicti vel excommunicationis sententiis fuerint ligati,
fol. 100. " tu, fili abbas, absolutionis beneficium possis, juxta
" formam ecclesiæ, impertiri, et cum eisdem super ir-
" regularitate, si quam se immiscendo Divinis exinde
" contraxerint, dispensare, dummodo iidem non pro-
" fessi infra unum mensem post absolutionem hujusmodi
" in dicto monasterio regularem professionem emittant.
" Alioquin hujusmodi absolutio et dispensatio quoad
" non professos ipsos nullius penitus sint valoris. Ita
" tamen quod si aliqui [ex eis][1] ex aliis prædictis,
" propter debitum, seu alias pro jure alterius fuerint
" sententiis prædictis astricti, super his satisfaciant
" ut tenentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
" paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu
" temerario contraire. Si quis autem hoc attentare
" præsumpserit, indignationem Dei Omnipotentis, et
" beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se noverit
" incursurum.
" Data Viterbii, Kalend. Aprilis, pontificatus nostri April 1,
" anno primo." 1186 (?)

104. " [R]ICARDUS, Dei gratia rex Angliæ, dux Nor-
" manniæ et Aquitaniæ, comes Andegaviæ, archie-
" piscopis, episcopis, abbatibus archidiaconis, comitibus,
" baronibus, justitiariis, vicecomitibus, ministris, et
" omnibus fidelibus suis totius Angliæ, salutem.
" Sciatis nos dedisse et concessisse, et hac præsenti
" carta nostra confirmasse Deo et sancto Augustino
" Cantuariensi, et fratribus ejusdem loci, ut habeant
" eorum sacam et socnam, et pacis fracturam, et

[1] These words seem redundant.

" pugnam in domo factam, et viæ assaltus, et latrones
" in terra sua captos latronumque susceptionem vel
" pastionem super illorum proprios homines, infra
" civitatem et extra, theloneumque suum in terra et
" in aqua, atque consuetudinem quæ dicitur *theames*,
" et super omnes allodiarios quos eis habemus datos.
" Quare volumus, et firmiter præcipimus, ut aliquis de
" his supramemoratis in aliqua re se non intro-
" mittat, nisi eorum præpositi, quibus ipsi hæc com-
" mendaverunt. Habemus enim has consuetudines
" datas Deo et sancto Augustino, et fratribus ibidem
" Deo servientibus, in perpetuam eleemosynam pro
" anima patris nostri regis Henrici et pro redemp-
" tione animæ nostræ, ita libere, et integre, et ho-
" norifice, sicut Henricus proavus noster antea fecerat.
" Et ideo prohibemus ne aliquis has libertates, quas
" ei concessimus, ullo modo infringat.

" Testibus H[ugone] Dunelmensi, G[ilberto] Ro-
" fensi episcopis; R[icardo] Londonensi, G[odfrido]
" Wintonensi, H[ereberto] Salisburiensi electis.

" Data per manum Willelmi cancellarii nostri, xii.
Oct. 12, 1189. " die Octobris, apud Gildeford, regni nostri anno
" primo."

105. " [R]ICARDUS, Dei gratia rex Angliæ, dux Nor-
" manniæ et Aquitaniæ, comes Andegaviæ, archiepisco-
" pis, episcopis, abbatibus, archidiaconis, comitibus,
" baronibus, justitiariis, vicecomitibus, ministris, et om-
" nibus fidelibus suis totius Angliæ, salutem. Sciatis
" nos dedisse et concessisse, et hac præsenti carta nostra
" confirmasse ecclesiæ sancti Augustini Cantuariensis
" ecclesias et decimas duarum villarum nostrarum,
" scilicet Middelton et Faversham, de omnibus red-
" ditibus, qui nobis redduntur ex his duobus ma-
" neriis, et eorum pertinentiis, in bosco et in [1] terris,
" in pratis et in aquis, excepta decima mellis et gabli

[1] *et in*] *inter* MS.

fol. 100 b. " denariorum. Quare volumus, et firmiter præci-
" pimus, quod prædicta ecclesia sancti Augustini, et
" abbas et monachi ejusdem loci, ita libere, et quiete,
" et honorifice hæc predicta teneant, sicut carta patris
" nostri regis Henrici et carta regis Henrici proavi
" nostri testantur.

" Testibus Henrico[1] Dunelmensi et G[ilberto] Ro-
" fensi episcopis; R[icardo] Londonensi, G[odfrido]
" Wintonensi, H[ereberto] Salesberiensi electis."

" Data per manum Willelmi cancellarii nostri, xii.
" die Octobris, apud Gildeforde, regni nostri anno Oct. 12,
" primo." 1189.

106. " [C]LEMENS episcopus, servus servorum Dei,
" dilecto filio magistro Osberto de Camera,[2] salutem
" et apostolicam benedictionem. Sacrosancta Romana
" ecclesia devotos et humiles filios ex assuetæ pietatis
" officio propensius diligere consuevit, et ne pravorum
" hominum molestiis agitentur, eos tanquam pia mater
" suæ protectionis munimine confovere.

" Eapropter, dilecte in Domino fili, devotionem,
" quam erga Romanam ecclesiam et nosipsos habere
" dignosceris, attendentes, personam tuam, cum om-
" nibus bonis, tam ecclesiasticis quam mundanis, quæ
" in præsentiarum rationabiliter possides, vel in fu-
" turum justis modis, præstante Domino, poteris
" adipisci, sub beati Petri et nostra protectione sus-
" cipimus. Specialiter autem ecclesiam sanctæ Mariæ
" de Faversham, cum omnibus pertinentiis suis, sicut
" eam juste ac pacifice possides, devotioni tuæ auc-
" toritate apostolica confirmamus, et præsentis scripti
" patrocinio communimus; de consilio fratrum inhi-
" bentes, ne quis de parochia vel parochianis, perti-

[1] A mistake of the scribe for *Hugone*. The same mistake occurs in *RB*. (fol. 257 b.)

[2] *i.e.* clerico de camera.

" nentibus ad ecclesiam parochialem de Faversham,
" aliquo modo in cœmeterio monachorum de Favers-
" ham suscipiantur, nisi per magistrum Osbertum,
" personam ejusdem ecclesiæ, vel per illius Osberti
" successores. Nulli ergo omnino homini liceat per-
" sonam aut bona tua quomodolibet perturbare, seu
" hanc paginam nostræ protectionis, confirmationis, et
" constitutionis infringere, vel ei ausu temerario con-
" traire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,
" indignationem Omnipotentis Dei, et beatorum Petri
" et Pauli apostolorum Ejus, se noverit incursurum.
Nov. 19, 1190. " Data Laterani, xiii. Kalend. Decembris, ponti-
" ficatus nostri anno tertio."

107. " [R]ICARDUS, Dei gratia rex Angliæ, dux Nor-
" manniæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, vice-
" comiti et omnibus ministris et ballivis suis de
" Kent salutem. Præcipimus vobis quod faciatis ab
" omnibus firmiter observari et custodiri omnes liber-
" tates et consuetudines, quas concessimus et con-
" firmavimus abbati et conventui sancti Augustini
" Cantuariensis, et ne sustineatis quod aliquis liber-
" tates, eis a nobis indultas, ullo modo infringat, vel
" de eis libertatibus injuriam, vexationem, contra-
" dictionem, molestiam prædictis monachis inferat vel
" gravamen.
Dec. 4. " Teste H[ugone] Dunelmensi episcopo, iv. die
" Decembris, apud Cantuariam."

108. " [R]ICARDUS, Dei gratia rex Angliæ, dux Nor-
" manniæ et Aquitaniæ, comes Andegaviæ, vicecomiti- fol. 101
" bus et omnibus baronibus et fidelibus suis de Kent
" salutem. Concedimus Deo et sancto Augustino
" Cantuariensi, et abbati Rogero et omnibus suc-
" cessoribus suis, habere mercatum in insula de
" Thanet, apud Stanores. Et homines illuc venientes
" et redeuntes omnes firmam pacem nostram habeant,

" nec aliquis eos disturbet, nec injuriam vel contu-
" meliam faciant. Et ita habeat abbas in pace, et
" quiete, et honorifice mercatum ipsum, cum omnibus
" consuetudinibus, et forisfactis, et placitis suis, sicut
" habet aliquam terram vel rem sancti Augustini
" melius, et quietius, et honorificentius.
" Testante H[ugone] Dunelmensi episcopo, tertio Dec. 3.
" die Decembris, apud Cantuariam."

109. " [R]ICARDUS, Dei gratia rex Angliæ, dux Nor-
" manniæ et Aquitaniæ, comes Andegaviæ, vicecomiti
" de Kent salutem. Præcipimus tibi quod facias
" habere Rogerum abbatem sancti Augustini Can-
" tuariensis totam decimam suam de Middeltona in
" blado, et pecunia, et denariis, et omnibus rebus, ita
" bene, et juste, et plenarie, sicut Silvester antecessor
" suus unquam melius et plenarius habuit.
" Testante H[ugone] Dunelmensi episcopo, tertio Dec. 3.
" die Decembris, apud Cantuariam."

110. [*Bulla Cœlestini III. de confirmatione libertatum et privilegiorum monasterii.*]

* * * * *[1]

fol. 102 b. " Ego Cœlestinus, Catholicæ ecclesiæ episcopus, subscripsi.
" Ego Albinus,[2] Albanensis episcopus, subscripsi.
" Ego Octavianus, Hostiensis et Velletrensis epi-
" scopus, subscripsi.
" Ego Johannes, Prænestinus episcopus, subscripsi.
" Ego Pandulphus, presbyter cardinalis basilicæ XII.
" Apostolorum, subscripsi.

[1] This bull, which is identical with that of Alexander III., has not been printed a second time: cf. above p. 417. The signatures, however, it has been thought desirable to preserve.

[2] *Albanus* MS.

" Ego Jordanus, presbyter cardinalis sanctæ Pu-
" dentianæ [1] tit. Pastoris, subscripsi.
" Ego Johannes, tit. sancti Clementis cardinalis, Tus-
" canensis episcopus, subscripsi.
" Ego Romanus, tit. sanctæ Anastasiæ presbyter
" cardinalis, subscripsi.
" Ego Hugo, presbyter cardinalis sancti Martini,
" tit. Equitii, subscripsi.
" Ego Johannes, tit. sancti Stephani in Celio Monte
" presbyter cardinalis, subscripsi.
" Ego Gratianus, sanctorum Cosmæ et Damiani dia-
" conus cardinalis, subscripsi.
" Ego Gerardus, sancti Adriani diaconus cardinalis,
" subscripsi.
" Ego Soffredus, sanctæ Mariæ in Via Lata diaconus
" cardinalis, subscripsi.
" Ego Gregorius, sanctæ Mariæ in Porticu diaconus
" cardinalis, subscripsi.
" Ego Bernardus, sanctæ Mariæ Novæ diaconus car-
" dinalis, subscripsi.

Jan. 2, 1191. " Data Laterani, per manum Ægidii, sancti Nicholai
" in Carcere Tulliano diaconus cardinalis, iv. Non.
" Januarii, Indictione x., Incarnationis Dominicæ anno
" M.CXCI., pontificatus vero domini Cœlestini tertii anno
" primo."

111. " [C]ŒLESTINUS episcopus, servus servorum Dei,
" dilectis filiis conventui sancti Augustini Cantuariensis
" salutem et apostolicam benedictionem. Nostræ solli-
" citudinis est et officii pro universarum ecclesiarum
" statu satagere, et ea, quæ in ipsis indiscrete fiunt,
" providentia sedis apostolicæ omnino cassare, ut sub
" cura et regimine nostro singula vestra beneficia in
" bono statu, cooperante Domino, perseverent, et ea præ-
" sertim, quæ vestris sunt propriis usibus deputata. Ea-

[1] *Prudent*ᵒ MS.

" propter, dilecti in Domino, vestris piis postulationibus
" gratum impertientes assensum, ne quisquam abbas
" sive prælatus ecclesiæ vestræ sacristaniam vel came-
" rariam, absque consensu totius capituli, ad firmam
" dare, vel sibi sumere attentet prædictam sacrista-
" niam et camerariam, devotioni vestræ auctoritate
" apostolica confirmamus, et præsentis scripti patro-
" cinio communimus ; statuentes ut nulli omnino homini
" liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere,
" vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc
" attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis
" Dei, et beatorum Petri et Pauli apostolorum Ejus, se
" noverit incursurum.

" Data Romæ, apud sanctum Petrum, iii. Kalend. Nov. 29, 1191.
" Decembris, pontificatus nostri anno primo." [1]

---

[1] The MS. adds the first five words of another Bull of Cœlestinus (" Cœlestinus episcopus, servus servorum Dei "), and ends abruptly.

GLOSSARY.

GLOSSARY.

A.

ACTIONARIUS. Agent; commissioner. 315, 322.

ADFIRMO. To be master of; to farm out. 234. Cf. Du Cange under *affirmare*, s. 1. In p. 441: "ad firmam assignet."

AFFIDO. To certify; to prove. 362.

AGIUS. Holy, applied to the Cross. 145. Ἅγιος.

ALBATUS. 256. The same as "in albis positus." 255: said of a person still wearing the white baptismal garments.

ALLODIARIUS. Possessed of an *allodium*, or freehold estate. 348 *et al.* "Idem (ni fallor) ac Saxonum 'þegen;' perinde enim ac si essent termini convertibiles, qui in Saxonicis cœnobii S. Augustini Cantuar. codicellis 'þegnes,' in eisdem Latine factis, *allodiarii* nuncupantur." Somner, Gloss. s. v.

ALMIFLUUS. Softly flowing; blissful; blessed. 93.

ALMIPHONUS. Softly sounding. 93.

ALTITHRONUS. The Most High. 310.

ANCYRIANA. Manufactured at Ancyra (Angora): said of a camlet cloak (*lena.*) 159.

ANGARIA. Compulsory service; exaction. 82 *et al.* Ἀγγαρία from ἄγγαρος; a mounted courier kept ready for conveying royal despatches.

APEX. Highest point; *e.g.* "apicem prælatiæ." 243.

APICES. Written characters; writings. 151, 293, 306. "sacrorum apicum volumina." 206. Others use "apicelli" in the same sense.

APPENDITIÆ. Belongings. 460.

ARCHICANTOR. "Primicerius scholæ cantorum." 285.

ARCHIFLAMEN. Archbishop. 134.

ARCHIPRÆSUL. Archbishop. 217.

ARMILCAISIA. 115. Thorne has *armigaisia*, (col. 1762,) and *armiliasia*, (col. 2124); while others have suggested *armigausa*, *armiclausa*, and *armilausa*, as the true reading. Reyner ("Apostol. Benedict." p. 50.) expounds *armiclausa*, "quoddam genus vestis, quas nunc *dalmaticas* vocamus;" while Du Cange prefers the form *armilausa*, and connects it with the military vestment ἁρμελαύσια, the name of which was probably of Latin origin, "in *armis* tantum *clausa*." The word is here plural, with the epithet *oloserica*.

AROMATIZO. To emit fragrance. 107.

ARULA (*dim.* of ara), used contemptuously. 165.

ASSERTORIUS. Auxiliary; protective (said of charters). 109.

AUGUSTEA. The largest, or imperial charter. See the explanation, p. 113.

AUTRIX. Authoress. 343.

B.

BACULUS. A pastoral staff. 167.

BASILICA. A church. 210, 450.

BIBLIOTHECA. A Bible. 380, n. 1, explained 374. by the expression "biblia manualis parvi voluminis." This use of *bibliotheca* was not uncommon after the seventh century at the close of which an example occurs in one of Aldhelm's letters: "qui cœlestis tetrica enodantes Bibliothecæ," in Ussher's "Vet. Epist. Hibern.," ep. xiii. (*Works*, iv. 451.): cf. his *De Laud. Virgin.* C.XLIX., where we have "in orthodoxorum *bibliothecis*," etc.

BLADUM. Corn. 378. Ital. *biado*. Old Fr. *bled*. Fr. *blé*: cf. A. S. *blæd*, fruit. Grimm ("Gesch. der Deutschen Sprache," i. 69.) connects it with the Welsh *blawd* and the Breton *bleûd*.

BLANDIFLUUS. Most gracious. 102. said of a papal letter.

BOSCUS, BUSCUS. A wood. 36. Fr. *bois*, Engl. *bush*.

BREVE. A writ. 353.

BRIGA. Dispute; controversy. 123. "Brigæ sive litigii." See Diez, "Wörterbuch der Romanischen "Sprachen," p. 69.

C.

CABALLARIUS. Used 274, to describe a bier, *feretrum*, which was ordinarily drawn by a horse, *caballus*.

CALUMNIA. Pecuniary fine; legal claim: "calumniam, quam in ipsa terra habebam, relinquo." 350. Cf. Somner's Gloss. under *Calumpnia*.

CAMERARIA. The office of chamberlain, or *camerarius*, 37; who in a Benedictine monastery had to provide the clothing, furniture, &c., of the inmates. See Du Cange, under *Camerarius*.

CAMISIA. A shirt. 159. Fr. *chemise;* but it may be doubted whether the "camisia cum ornatura in auro," sent as a present from Boniface V. to King Eadwin, was not rather the ecclesiastical vestment called *camisia*, the alb. See Du Cange, s. v.

CAMPANA. A church-bell. 224. pl. 318; "campanile." 461.

CANCELLUS. The chancel; "in capella de Cryptis ante ostium cancelli." 344.

CAPITULUM. The chapter-house. 35.

CAPPA. "Cope"; the sacerdotal vestment (distinct from "cape"). 99.

CARECTATA. A cart-load. 402. Fr. *charretée.*

CARTULA. Dim. of *carta.* A charter, 226.

CARUCATA (*Terræ*). Land sufficient for the labour of one plough (*unius aratri*). 53 *et al.*

CASULA. Chasible. See the description, 99.

CENSUALIS. Tributary. 430.

CHARNELLI. (Also written *chernelli, quarnelli, kernelli.*) Battlements of a wall. 33, 367, 368. Charnellatio. 59. Cf. the modern French *créneaux* (formerly, *carniaulx*).

CHOPPA (also *Schoppa*). A shop. 70, 72. Perhaps to be connected with A. S. *ceap*, a bargain; any thing for sale, and the price of it.

CHRISMA. The sacrament of confirmation, 374, 434, where *chrisma* is distinguished from the "consecrated oil," to which the term is more commonly applied. See Du Cange, s. v.

CHRONICA. Fem. sing.; a chronicle, 174, *et passim.*

CILICIATUS. Wearing a hair-shirt, "cilicium," which was originally made of the hair of Cilician goats. 135.

CLAUSTRALIS. A monk; inmate of a cloister, "claustrum." 87.

CODICELLUS. A charter. (A. S. land-bóc.) 237, *et al.* Thorne uses the fem. *codicella.*

CŒNOBIALIS. Belonging to a monastery, "cœnobium." 217.

CŒNOBIOLUM, *dim.* of cœnobium. 272.

COMPATRIOTA. A fellow countryman. 313.

CONCAMBIUM. Commutation. 391, 464.

CONSUETUDINARIUS. Liable to customs or taxation (*consuetudines*); "jus consuetudinarium;" 83. The right of taxing.

CONTEMPTRIX. Fem. of *Contemptor.* 304.

COPIA. A copy. 443, 444.

COPULA. Spouse. 146.

CORRODIUM (also *Conredium*). A corody, 49, or allowance of food and clothing from the abbot to the king's servants or attendants: cf. the Fr. *conroi.*

CORTINA. A curtain. 221.

CREDULITAS. Belief (in the good sense). 151, 330.

CURTIS ; CORTIS. A court. 210, 226, 232. "Est enim *Curtis* mansio vel manerium ad inhabitandum, cum terris, possessionibus, et aliis emolumentis ad tale manerium pertinentibus." Lyndwode, Provinciale, lib. iii. tit. 17 (p. 200, n. *u*.,) ed. 1679 : cf. Ital. and Span. *corte*, which are derived from the Lat. *cohors*, *chors*, a small inclosure for cattle.

D.

DAPIFER. Seneschal, or steward, generally of the King. 349 *et al.* He succeeded to the place of the Anglo-Saxon *geréfa*.

DEALBATUS. *Lit.* whitewashed ; purified "fonte baptismatis." 145.

DEAURATUS. Gilded. 26.

DECANUS CHRISTIANITATIS. 43. This officer corresponded to the old archpresbyter, and the modern rural dean. He was also styled "decanus episcopi," as being appointed by the bishop: cf. Somner under *Christianitas*.

DECEPTABILIS. Deceitful. 157.

DEMATURO. To do one's utmost. 161.

DENNA, DENA. A wild woodland, supplying acorns and other food for pigs. 314. A. S. denu : cf. Somner's Gloss.

DIETA. The space of a day, or a day's journey: "ultra tres dietas." 40, 448.

DIFFUGIUM, with *appellationis*. Flying off (recourse) to an appeal. 442, 446, 460.

DIRATIONO. To disprove ; to traverse (in the legal sense) : "contrarium ratiocinando asserere, vel quod assertum est ratiocinando destruere." Somner. It seems, however, to be used *affirmatively* in 355, *et al.* and as equivalent to "adjudicate," or "arbitrate." Hence also *dirationamentum* seems to mean judicial decision in 357. : "per dirationamentum regni mei et curiæ."

DIRECTIVUM. Used for "director." 309.

DISCUS. A dish (with *argenteus*). 179. A. S. *disc*.

DISVADO. To redeem ; recover (*lit.* a thing pledged). 31.

E.

ELEEMOSYNARIA. The office of *eleemosynarius* or almoner, who in a Benedictine monastery was entrusted with the care of the sick and needy, and had frequently the tithes of special churches assigned him for that purpose : cf. Du Cange, s. v.

ELOQUIUM. Used with *sacrum* and *dominicum* for the Bible. 151, 171.

EMISSARIUS, with *equus*. A charger. 161.

EPISCOPIUM. Equivalent to *episcopatus*. 267.

ESCAMBIUM, EXCAMBIUM. Exchange. 359, 461.

ESCAMPA. 381. This word, which seems to have been unintelligible to the scribe of the present MS., is perhaps equivalent to *escapium;* evasion, "sine dilatione et escampa:" cf. the Old Fr. *escampie;* Old Provenç. *escampa;* (Lat. *ex*, *campus*): and Engl. *scamp; scamper.*

EVIDENTIALIS. Apparently connected with *evidentiæ* in the sense of "charters," "documents," so that the peculiar phrase "in titulum speculi evidentialis hujus monasterii," 224, will probably mean, to the honour or advantage of the documentary annals of this convent.

EXTERMINIUM. Destruction. 178.

F.

FASTIGIA. 151. Var. read. *fatigia.* Endeavours. It should perhaps be *vestigia.* *See* Hussey's Bede. ii. 8 (p. 90 n.[r]).

FERIA. A fair. 358, 383.

FIERI. Used as a neut. noun, "process of construction." 94.

FINIS. A fine; a final composition or agreement; a formal transfer of land to another person. 47.

FLAGELLATRIX. A female scourger. 304.

FLAMEN. A Christian priest. 134.

FLEMENE-FERMŎ, FLYMAN-FYRMŎ. The offence of harbouring a fugitive; the penalty attached to it being one of the rights of the crown. Thorpe's "Glossary" in *Ancient Laws*, &c. It is explained above, 348, as "latronum susceptio."

FORESFACIO. To forfeit. 366. After the Conquest *forisfactura* (= A. S. *wite*) was used to express any kind of crime, mulct, or penalty. Thorpe.

FORSTALL, FORESTEAL. One of the rights of the crown, explained in the Latin charter, 348, as "viæ assaltus," or more fully "assaltus super aliquem in via regia factus:" see Thorpe, s. v., who says, that originally it must have meant "an assault, consisting in one man springing or placing himself before another, so as to obstruct his progress," &c.

FURAGIUM, FORAGIUM. Forrage. 43. A. S. *fodder*, Goth. *fodr*, to which was added the suffix -agium.

G.

Gabulum, Gablum. 28, 348, 364. These words appear to represent the A. S. gafol, "vectigal, census, rent." See Somner's Gloss.

Genu. In William of Malmesbury and others, equivalent to "generatio" or "gradus cognationis." 336.

Gestatorius. Portable, said of a species of tablet or altar-slab, used by persons excommunicated. 399. A licence from the pope was necessary to entitle any one to have such "altare portatile."

Gratificus. Gracious. 192. Said of the name "Deusdedit."

Grið-bryc. Explained, 348, as equivalent to "pacis fractura." *Grið* signifies peace, protection, particularly as granted by the king to those requiring it. Thorpe s. v.

H.

Haga. A yard; a haw; 23, 382. Connected by Somner with the A. S. *haga*, which indicates not only a hedge but an enclosure. The same writer defines it, "domus in urbe, vel oppido."

Ham-socna. Explained by "pugna in domo facta." 348. A breach of the peace by forcible entry into a man's house; one of the rights of the crown.

Hundredum. A hundred. 356. A sub-division of the country, consisting of a hundred hides, a hundred tithings, or else of a hundred free families. See Thorpe.

I.

Impetitio. Demand; exaction. 421, 423, 412.

Improperium. Calumny; reviling. 89, 90. *Improperatur* also occurs 304, and *improperando* 88. The noun is traceable as far back as Lactantius and the early Latin versions of the Bible.

Inauratus. Edged, or, possibly, overlaid, with gold; said of an ivory comb. 162.

Infangenes-theofes. Explained in 348, and elsewhere, as "fures in terra sua capti." According to Somner, "jurisdictionem notat domino manerii concessam in quemcunque, sive hominum suorum, sive aliorum, furti reum, et intra limites dominii sui prehensum."

Interminatio. A threat. 83, 426.

Invisco. To clog; to debase; to deaden. 167. Said of the effect of money on the royal conscience.

L.

LAUDISONUS. Triumphant. 102.

LECTRINUM. The lectern or lettern in the chapter-house. 35. Corresponding perhaps to the A. S. *ræding-scamol*, although *scamnum*, which is distinguished from *lectrinum*, 68, must be viewed as the legitimate descendant of *scamol*.

LEVITA. A deacon. 223.

LOLLARDI. Distinguished from *Wiclevistæ*, 209, as a later sect ("hæretici jam moderni"). The title is derived (*ibid.*) from *lolium*, but incorrectly. It was in existence as early as the opening of the fourteenth century, when the continental Lull-ardi (cf. Beghardi) were distinguished for their zeal in singing at funerals. (Gieseler, "Kirchengesch," §115, n. 4, Bonn, 1849). This fact suggests the true parentage of the word, viz., the German *lullen;* which in turn is readily connected with the Engl. "lull," and Old Engl. "lolle." In course of time the word *Lollardi* or *Lullardi* became synonymous (1) with "religious hypocrites," and (2) with "heretics;" passing through precisely the same stages as *Beghard* or *Beguin*. As a confirmation of this view, in reference to the English Lollards, see a ballad on Sir John Oldcastle, quoted by Sharon Turner, Hist. iii., 144, note, and the verses from Audelay extracted in Mr. Halliwell's Arch. Dict. s. v. *Lollards*. The latter passage begins:—

"Lef thou me a *loller* his dedis thai wyl hym deme,
Ȝif he withdraue his deutés from holé cherche away."

M.

MAGNALIA. Great things; celebrity. 136.

MANCA, with *auri*, 264, the same as *mancus* and *mancusa*, and equivalent to *marca*. In Saxon money the silver *manca* and *marca* were each worth thirty penings: see Thorpe, under "Money," and Somner, under "Mancusa;" while the gold *manca* seems, at least in the Norman period, to have been exactly ten times as valuable.

MANERIUM. A house with a certain piece of land attached to it. 144, *et al.* The holders of this land are called *manentes*. 229, *et al.* Somner says with reference to *manerium:*—"Ante Normannorum tempora, vox apud nos, in chartis aut aliis nostris *bonæ fidei* monumentis, frustra quæritur."

MARISCUS. Marsh-land. 251. A. S. *mersc*.

MARTYROLOGIUM, MARTILOGIUM. The book relating to the deaths of saints. 223. See Du Cange.

MATRICULA. Generally a register, but used, 237, in the plural to designate the registers, which were kept in the abbot's chamber. Reyner, in the *Onomasticon*, prefixed to his "Apostolatus Benedictinorum" (p. 13), has given the following explanation:— "Matricula (de camera) est liber in quem referuntur acta et negotia memoratu digniora pro causis monasterii; qui a camera abbatis, apud quem servabatur, sic dicebatur."

MATRICULARIUS. A monk; one whose name is on the register (*matricula*) of his convent. 210.

MEANDER (properly *mæander*). Winding. 142. Μαίανδρος.

MEDIETAS. The half (not the middle). 141 *et al.* Fr. *moitié*.

MESCHINUS. A domestic servant. 359. One of the witnesses to a charter of Henry I. See Du Cange under "mischinus."

MINA, with *ferri*. An iron mine. 6, 226. See on the word itself, Diez, "Wört. der Roman. Spr." 229.

MISSURIUM, with *argenteum*. 115. Perhaps a kind of dish or platter, in which case, as Du Cange suggests, the present word is the same as *missorium*. Both he and Roquefort connect it with the French *mès*, that which is served at table; yet if this connection be established, their etymology of the word from *missus* ought to yield to a second, which is far more probable, viz., from *mensorium* ("quod est in mensa.") On this supposition we can explain the later Greek form μινσούριον: cf. Engl. *dish*, and Germ. *tisch*, a table.

MOLINA. A mill. 325. cf. Fr. *moulin*. The forms *molendina* and *molendinum* also occur. 33, 377.

N.

NARDIFLUUS. Most fragrant. 218.

O.

OLOSERICUS. Entirely made of silk. 93 *et al.*

ORGANICUS, with *decus*. 90. Explained in p. 83; "ab illo Spiritus Sancti *organo* sancto (videlicet, Gregorio)."

P.

PAGINULA. Dim. of *pagina*, in the sense of charter. 326.

PALLIUM. The badge distinguishing the archbishop from his suffragans, *passim*.

PASSIONARIUM. Book relating to the sufferings of saints, &c. 90.

PAUSA. Resting-place. 154 *et al.*

PERDONO. To grant. 232, 292 *et al.*

PERSONATUS. The office of parson ; a parsonage. 41, 59.

PERTINENTIA. Used as a fem. sing. See under *Solemnia.*

PERVASOR. Invader ; usurper. 334.

PEYSA, PENSA. A pound. 67.

PIGMENTARIA, with *virginalia ;* apparently, the fragrance emitted from the relics of the virgin (St. Mildred). 218.

PINCERNA. Cup-bearer ; butler. 350. Πίνω, κιρνάω.

PLANUS. Simple ; unadorned. 98.

PLASMO. To fashion. 15 .

PLEGIUS. 354. "Ponantur per plegios ;" let them be put to bail. "Plegii dicuntur personæ, quæ se obligant ad hoc quod qui eos mittit, tenebantur."—Du Cange ; cf. Fr. *plege* and Eng. *pledge.*

POLIANDRUM (for *polyandrium.*) A burial ground for the many. A cemetery. 142. Πολυάνδριον.

POLYMITUS. Of various colours; having many threads. 99. Πολύμιτος.

POMPATICUS. Pompous. 279. Pompatice. 277.

PONTIFICOR. To be consecrated. 91.

PRÆPOSITUS (of a monastery.) A bailiff or steward, corresponding to A. S. *wicnere.* 347, 348.

PRESBYTERIUM. The choir of the church, into which the priests only entered. 219.

PRIVILEGIA. Instruments granted by popes and kings in favour of religious foundations. 441 *et al.*

PROPHETO. To prophesy. 195, 258.

PROTO-. Prefixed to a large number of ordinary Latin words. 80, 88, 105, 141, 182, 283, *et al.*

PRUDENTES. 153. The A. S. *witan.*

Q.

QUIA, often used like *quod,* with an indicative.

QUIETATIO. Relaxation ; exemption ; acquittance. 410.

R.

REATITUDO. Guiltiness. 152, 157.

RECOMPENSA. A reward. 168, *et al.* Similarly *recompenso,* to reward. 250.

RECRASTINATIO. Procrastination. 245.

REFERENDARIUS. A keeper of the king's ring or seal, who, by a strange anachronism, is introduced as a witness to Æthelbert's charter, in 605. 112.: cf. Kemble, "Cod. Dipl." Introd. p. xci. Somner explains the word of persons, "qui regi libellos supplices et diplomata offerent, ut subscriberet," —a kind of Master of Requests.

REFUTO. To refuse. 206, 242.

RELEVATOR. Helper; champion. 91. Similarly *relevamen.* 93.

REPENSATIO. Reward. 151.

RESAYSIO. To reinstate in possession of. 352, 353. The reverse of *dissaysio.*

Responsalis. An answer. 445.

Responsorium. A chant, as distinguished from an anthem. 218. So called "quod, uno canente, chorus consonando respondeat." Du Cange.

Rota. 92. Of the many possible renderings which this verse will bear,

Istis firma datur Romæ *rota* juris ibidem,

that seems the most natural, which makes it refer to the protection and privileges granted at Rome to the monks of St. Augustine's. Perhaps *rota* is to be here taken in the sense of "stand" as in the phrase "rota bibliothecæ," a "book-stand" or "book-case." See Du Cange, s. v., where "banci, rotæ et scamni" are mentioned as things to be constructed in a library for the preservation of the books. Or, more probably, *rota* is here used in the sense of *rotulus*, or *rotula*, so that "rota juris" is equivalent to "legal document," "title-deeds."

S.

Saca, Sake. Lit. cause; sake; A. S. *sacu*. Its technical meaning, 347 *et al.*, is "regale privilegium, quo quis gaudeat in suo manerio, circa placita et correctiones delinquentium." Reyner, "Onomast.," as before.

Sacramentum. Symbol. 102. Oath. 313.

Sacrista, Secretarius. The sacrist. 225.

Sacristia, Sacristaria, Sacristania. The office of sacrist. 33, 37, 402, 479. See Du Cange.

Saisio. To seize (in the legal sense); to put in possession. 353.

Sanctio. A law, or usage. 105. A decree, 317. *Sanctiones*. 244, 448.

Sapientes. 137, 138, 162. The A. S. *witan*.

Sationalis, with *terra*; arable. 251.

Scamnum. 68. See *Lectrinum*.

Scapton, with *aureum*. 115. Probably a corruption of the word *sceptrum*, which Reyner adopted into his text. (Apost. Bened. p. 50.) Du Cange thinks it was rather some kind of vessel.

Schoppa. A shop. 70. Cf. *Choppa*.

Secretarium. The sacristy. 124.

Sequaces. The followers. 211.

Socn, Sokne, Socha, Soc. Lit. a soke; sanctuary; place of refuge. Its special meaning seems to have reference to locality, so that while *sac* was the royal privilege itself, *soc* was the territory or precinct, within which both that and other privileges were exercised. Hickes' "Thesaur." i. 159.

Solemnia (fem. sing.) for *solemne*, *e. g.* "in missarum solemniis." 291, 320. In like manner, *pertinentia* becomes a fem. sing. in the phrase "cum pertinentiis."

Solidata. A shilling's worth; with *terræ*, land yielding a rental of one shilling per annum. 69 *et al.*

Speculativus. Vigilant. 79.

Strata. A street, or road. 52.

Studium. Literature, or rather a place of study (cf. *studio*); a scholastic institution. 13. This latter use of studium (= an Academy) was not unusual in England during the xvth and previous centuries. Thus in the "Chronicon Johannis Bromton" (Script. x., col. 814); "Circa idem tempus juxta quorundam opinionem, et vulgare antiquorum et modernorum dictum, creditur *studium* apud Grantecestre sedem juxta Cantabrigiam a venerabili Beda esse fundatum," etc. Several examples of the same usage will be found together in Richard FitzRalph's "Defensorium Curatorum," &c. (Brown's Fasciculus, ii. 473, 474.)

Synagoga. Meeting-place of unbelievers; heathen temple. 80.

T.

Tallior. To be taxed, or subjected to *talliagium*. 47. See Somner.

Tem, Team. Lit. progeny; a succession of children. Reyner's explanation of the technical usage is as follows: "Regale privilegium est, quo qui fruitur habet villanorum, *i.e.* servorum et mancipiorum intra feudum suum propaginem, et potestatem de illis, ut de cæteris suis, seu liberis seu bonis mobilibus vel immobilibus, pro libito, disponendi."

Tenementum. Tenantry. 450, 452.

Termen. For *terminus*, a boundary; "his terminibus." 110, 112.

Textus. Apparently in the sense of book, *e.g.* Textus Mildredæ; Textus Adriani; Textus Merlini.

Theloneum, Tolneum. 9, *et al.* The A. S. *tóll*; generally the duty levied on imports from abroad (Thorpe) by the "thelonearius." 306. So that "libertas thelonei" will mean the freedom from toll, enjoyed by the importer.

Threna, Trena. Perhaps agony; "in mortis threna." 317. Θρῆνος (?)

Toftum. 59. Du Cange thinks the French *masure* a good equivalent of this term, which would therefore mean "a place where some house once stood." Thorpe, on the contrary, inclines to the opinion that it signified "a piece of land adjacent to a peasant's house."

Trophæum, *i.e. tropæum*; used, 145, as equivalent to *signum* (crucis).

V.

VALE, with *ultimum;* a farewell. 236.

VENELLA. 54. Somner interprets this word to mean "a lane" and refers to a passage in Thorne (col. 2143); "quandam *venellam* vocatam *Clementislane.*"

VESPERÆ. Vespers, construed as a neuter sing., with "factum est." 222.

VESTIARIUM. The vestry. 223.

VEXILLUM. Used as equivalent to *signum* (crucis). 146.

VISCERALITER. Affectionately. 94.

W.

WARENNA, WARENNIA. 32, 363 *et al.* "Hæc apud nos potestatem significat, vel charta regia, vel præscriptione obtentam, venandi sibi cuniculos, aut lepores, vel etiam aucupandi phasianos et perdices intra limites feudi sui." —Somner.

X.

XENIUM. A present. 96, 101, 272, 276. Ξένιον.

XENODOCHIUM. Hospital. 402. Ξενοδοχεῖον.

INDEX.

INDEX.

[N.B.—Names inserted in square brackets, or crotchets, are derived from other sources than the present work.]

A.

Abbotismelle, 33.

Abbots of St. Augustine's [*from the Chronological Table*]:
- Peter, 2.
- John, 2.
- Rufinianus, 3.
- Gratiosus, 3.
- Petronius, 4.
- Nathanael, 5.
- Adrian, 5.
- Albinus, 8.
- Northbald, 9.
- Aldhun, 10.
- Jambert, 11:
  - he is appointed archbishop of Canterbury, 11.
- Ethelnoth, 11.
- Guttardus, 12.
- Cunredus, 13.
- Wernodus, 14.
- Diernodus, 15.
- Wynhere, 16.
- Beormund, 16.
- Kynebert, 17.
- Etans, 17.
- Degmund, 17.
- Alfrid, 17
- Ceolbert, 18.

Abbots—*cont.*
- Beccanus, 18.
- Ethelwold, 18.
- Tilbert, 18.
- Edred, 19.
- Alchmundus, 19.
- Guttulfus, 19.
- Eadred, 19.
- Lullingus, 20.
- Beornelm, 20.
- Sigeric, 20.
- Alfric, 21.
- Elfnoth, 21.
- Siricius, 22:
  - he is appointed bishop of Wiltshire, 22.
- Wulfric I., 23.
- Elmerus, 23:
  - he is appointed bishop of Sherborne, 24.
- Elstan, 24.
- Wulfric II., 26:
  - he goes to Rome and takes his seat at the Council, 26.
  - incurs the anger of the Virgin Mary, and dies, 27.
- Egelsin, 27:
  - he forbears to wear the mitre through fear of William the Conqueror, 28:
  - and takes to flight, 28.

Abbots—*cont.*
Scotland is thereupon appointed Abbot, 28:
who enlarges the church, 28.
Wido, who effects great alterations, 29.
Hugo I. (of Fleury), 30:
is consecrated at Lambeth, by the bishop of London, 30.
Hugo II., surnamed Trottiscleue, and formerly a monk of Rochester, 32:
assigns certain rentals to certain officers of the monastery, 32.
Sylvester, 35.
Clarembald, a secular, is intruded, 35:
he is ejected, 37.
and succeeded by Roger I., surnamed Lurdingden, a monk of Christchurch, 37:
who receives the papal benediction, with restitution of the mitre, ring, and sandals, 37.
Alexander, 41:
who receives the papal benediction, 41.
Hugo III., 41:
who receives the papal benediction, 41.
Robert de Battle, 42:
who receives the papal benediction, 42:
dedicates the high altar, and the altar of St. Augustine and St. Adrian, 45.
Roger II., 48:
who receives benediction from the bishop of London, 48.
Nicholas Thorne, 53:
who receives the papal benediction, 53:
resigns and becomes a member of the Chartreuse, near Paris, 54.
Is succeeded by Thomas I., surnamed Fyndon, 54:
who is consecrated at London, by the archbishop of Dublin, 54.
Radulphus, 60:
who receives the papal benediction at Avignon, 60.
Thomas II., surnamed Poucyn, 63:
who receives the papal benediction at Avignon, 63.
William I., surnamed Drulegh, 64:
who receives the papal benediction at Avignon, 64.
John II., surnamed Devenech, is appointed, the election of William Kenington being quashed, 65:
is buried at Avignon, 65.
Thomas III., surnamed Colwelle, 65:
who receives the papal benediction at Avignon, 65.
Michael Pecham, 67:
who receives benediction from the bishop of Winchester, 67.
William II., surnamed Welde, 69:
who receives the papal benediction, 69.
Thomas IV., surnamed Hundene, 71:
who receives benediction from archbishop Arundel, at St. Paul's, London, 71.
charter to secure their rights, 31.
bull, in reference to their election, 32.
bull confirmatory as to their benediction, 34.
See also Augustine's, St.
Abingdon, the monastery of, founded by Cissa, 268.
Absalon, feud held by, at Sandwich, 42.
Absolution of the monks of St. Augustine's, bull enabling the abbot to grant, 46.
Adelbertus. *See* Æthelbert.
Adelburga [Ethelburga], wife of king Withred, 290.
Adeodatus, Pope, grants certain privileges to St. Augustine's, 244, 245, 246.
Adrian, Abbot of St. Augustine's:
the true state of the case respecting him, 202.

Adrian, Abbot of St. Augustine's—*cont.*
his appointment by archbishop Theodore, 205.
his services to the English Church, 206.
his influence with king Egbert, 206, 207.
his zeal for the monastery, 226.
intended to act as a check upon Theodore, 243.
his death and epitaph, 293.
Adrian IV., Pope, bulls of, 408, 411.
Adulph, king of East Anglia, 168.
Æbba. *See* Dompneva.
Ædbaldus. *See* Eadbald.
Ædbeortus. *See* Edbert.
Ædelbertus. *See* Æthelbert.
Ædric. *See* Edric.
Ædwynus. *See* Edwin.
Ælchfleda, marries Weda or Peda, 184, 185.
Ælfleda, daughter of Oswy, a nun at Hartlepool, 187 :
builds a monastery at Whitby, 187.
Ælfridus. *See* Alfrid.
Ælla, king of the South Saxons, 140.
Ælric, king, 142.
Æna, priest, 297,
Æsc. *See* Œiric.
Æskingas, why the kings of Kent were so called, 138.
Æthelard :
appointed archbishop of Canterbury, 335.
formerly Abbot of Malmesbury and bishop of Winchester, 335.
his anxiety to recover the primacy for Canterbury, 336.
his influence with king Kenwulf, 336.
his death and burial at Malmesbury, 339.
testimonies respecting him, 339.
rights of the see fully restored to him, 340.
Æthelbald (Eadbaldus, Ethilbaldus), king of Mercia:
letter of Pope Boniface to him, 302, 303, 304, 305.
his gift of exemption from toll to the abbey of Minster, 310, 311.
is slain by Beornred, 333.
Æthelberga. *See* Ethelburga 'Tate.'
Æthelbert I. (Æthilberktus, Ædelbertus, Adelbertus, Eathelbertus, Egelbirthus, Eadbertus), king of Kent:
his baptism, 78.
locality of his baptism, 78, 84.
grants lands to St. Augustine, 81.
letter to him from Pope Boniface, 85, 86.
his reception of St. Augustine, 90, 91.
receives presents and a letter from Pope Gregory, 102.
gives the presents to St. Augustine's, 102.
renders great assistance to St. Augustine, 103.
the supposed founder of the monastery of Ely [Cratendune], 102.
his charter to St. Augustine's, 109, 110.
celebrates Christmas at Canterbury, 110.
gives Langport to St. Augustine's, 111, 112.
his additional favours to St. Augustine's, 113.
his affection for St. Augustine and the monastery, 117, 128.
is compared to Constantine, 117.
desires to be buried in the monastery, 117.
sanctions St. Augustine's bull of exemption to the monastery, 121.
his friendship for Abbot John, 127.
his affection for the monastic life, 133.
introduces monks into Christchurch, Canterbury, 134.
his desire to adopt the monastic life, 136.
the length of his reign considered, 137.

Æthelbert I.—*cont.*
his death and burial at St. Martin's, Canterbury, 137.
his laws, 137, 138.
his lineage, 138.
his rank among the kings of England, 140.
his territories, 141.
his second marriage, 142
his epitaph, 142.
See also Berta.

Æthelbert II. (Eadbertus) king of Kent:
buried at St. Augustine's, 295.
confirms Æthelbald's charter to Minster, 322.
gives lands to the abbey of Minster, 298, 299, 325.
his convention with St. Augustine's as to land at Cert, 325.
the length of his reign, 326, 327.

Æthelbert (Eadbertus), surnamed 'Pren:'
usurps the throne of Kent, 12, 337.
taken prisoner by Kenwulf, king of Mercia, 338.
his life spared, 338.
by some chroniclers called Egbrith or Egbert, 338.

"Æthelbert," the name, often corrupted to Edbert, 338.

Æthelburga. *See* Ethelburga.

Ætheldreda. *See* Etheldreda,

Æthelhere (Æthelerus), king of East Anglia, slain, 187,

Æthelred. *See* Ethelred.

Æthelwalc, king of Wessex, slain by Cedwalla, 278.

Æthelwald, son of Oswald, his perfidy, 187.

Ætherius, bishop of Arles, consecrates St. Augustine, 78, 91.

Æthilberktus. *See* Æthelbert I.

Agatho I., Pope:
bull of, to St. Augustine's, 246, 247.
sends John the Præcentor to England, 285.

Agilbert, bishop of Paris, 204.

Agincourt (Agyncort), the victory of, 73.

Agustald [Hagustald or Hexham]:
establishment of the bishopric of, 275.
Wilfrid, bishop of, 288.

Agyncort. *See* Agincourt.

Aidan, St.:
his arrival in Northumbria, 178.
his observance of Easter, 178, 179.
establishes his see in Lindisfarne, 179.
his miraculous reward of Oswald's virtues, 179.

Aidbert, bishop, 307.

Aids, charter to St. Augustine's, of exemption from payment of, 31.

Ailmer, abbot, 297.

Alanus, king of Armorica, 254.

Alban, St.:
in what sense to be deemed Protomartyr, 182.
his relics recovered by king Offa, 333.

Alban's, St., the monastery of, rescued from the rapacity of Thurstan, 211, 212, 213.

Albertus, the thane, 326.

Albinus:
elected abbot of St. Augustine's, 294.
his great learning, 294.
assistance rendered by him to Beda, 294, 295.
his death and epitaph, 301.
his exhortation to Beda to write his history, 312.

Albinus. *See* Alcuin.

Alcuin (Albinus):
quoted, 281.
a pupil of archbishop Ecgbert, 281.
his opinion respecting Egfrid, 336.

Aldelm. *See* Aldhelm.

Aldhelm (Aldelm), St., bishop of Wessex:
advises Ina to found Glastonbury, 265.
account of him, 265, 266.
his writings, 266.
his alleged connection with the royal family, 267.

Aldhun:
consecrated Abbot of St. Augustine's, 317.
his death, 318.

Alexander II., Pope, grants the mitre and sandals to the abbot of St. Augustine's, 89.
Alexander III., Pope, bulls of, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 422, 423, 425, 426, 427, 428, 429, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 446, 447, 448.
Alexandria :
the patriarch of, 106.
the monks of, 136.
Alfrid (Ælfridus), king of Northumbria, marries Kyneburga, 185, 189.
Alhere, earl of Kent, 15.
Alienation, bull to restrain, 47.
All Saints, institution of the feast of, 15.
Alric, last king of Kent :
his accession, 330.
his death and burial, 12, 337.
Altimoldus, king of East Anglia, 168.
Alwin, founder of the monastery of Bermondsey, his death, 30.
Ambleteuse. *See* Amfleet.
Amfleet [Ambleteuse], 126.
Anacletus, the anti-Pope, 33.
Andeley, the abbey of, 176.
Angles, the :
give their name to this island, 138, 139.
their conquest of England, 138.
their descendants, 138.
their pre-eminence, 138, 139.
See also Saxons.
Anglia. *See* Britain.
Anna, king of East Anglia :
slain by Penda, 168.
his daughters, and their sanctity, 190.
Appeal, last, bull in reference to, 40.
Aquila, the prophecies of, 254.
Archbishops of Canterbury, their succession :—
Augustine, the first, 92, 125.
Laurentius, 125.
Mellitus, 149.
Justus, 150.
Honorius, 170.
Deusdedit, 183.
Theodore, 203.
Archbishops of Canterbury—*cont.*
Brithwald, 287.
Tatwin, 300,
Nothelm, 312.
Cuthbert, 313.
Bregwin, 318.
Jambert, 330.
Æthelard, 335.
Wulfred, 340.
Armorica, 254.
Arthur, king :
line of descent from, 261.
his tomb opened, 265.
Arundel, Thomas, archbishop of Canterbury, his recognition of the claims of St. Augustine's, 89.
Arviragus, king, 365.
Asterius, bishop of Genoa [archbishop of Milan], consecrates Birinus, 180.
Athelfrid, king, 105.
Athelstan. *See* Ethelstan.
Augemundus, the referendary, 112, 116.
Augustine, St. :
his bull to the monastery of St. Augustine, 2, 119, 120.
translation of his body, 30.
preservation of his head, 62.
mission of, with his companions, to Britain, 77, 78.
baptizes king Æthelbert, 78.
is consecrated bishop, 78, 91.
settles at Canterbury, 79.
founds the church of St. Pancras there, 79, 80.
his reasons for preferring that name, 80.
founds Christchurch, Canterbury, 84.
verses in honour of him, 90, 91, 92, 93.
receives the pallium, 92, 95, 102.
his death mentioned, 92.
succeeded by Laurentius, 92.
tidings carried to Rome of his success, 94.
London originally contemplated as the seat of his archbishopric, 95.
his interrogatories to Pope Gregory, 96.

Augustine, St.—*cont.*
his Psalter preserved in the Library of the monastery, 97.
bestows gold and silver vessels upon the monastery, 101.
and certain relics, 101.
his first colloquy with the Christians of Britain, 103.
challenges the priests of the Britons to the performance of a miracle, 103.
which they decline, and he performs it, 103, 104.
holds a second conference with them, 104.
his discussion with the monks of Bangor, 104.
his conduct on this occasion justified, 105.
fulfilment of his prophecy, 105.
his zeal, 106.
his mode of life, 106.
his miraculous deeds, 106.
names Laurentius his successor in the see of Canterbury, 109.
obtains a confirmation of the rights and prerogatives of the monastery, 111.
signs the deed of gift of Langport, 112.
a parallel drawn between him and St. Martialis, 116, 117.
exempts the monastery from episcopal authority, 117, 118.
grants a bull of exemption to that effect, 119, 120, 121.
his use of the leaden bulla considered, 122, 123, 124.
his death and epitaph, 81, 125.
Augustine, St., bulls as to the feast of, 66, 67.
Augustine's, St., the monastery of, at Canterbury :
Chronological Table of, 1—78.
pronounced to be the mother monastery of the kingdom, 21.
St. Dunstan consecrates the church at, 22.
placed under the special protection of the Roman see, 44.
Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
the monks of, not to be bound to pay their debts, 45, 52.
its foundation, 81.
selected as the burial place of kings and archbishops, 81.
St. Augustine buried there, 81.
prerogatives of the foundation, 82.
relations of its abbot to the archbishop of Canterbury, 83, 89.
further particulars as to its foundation, 84, 85.
its antiquity as compared with Christchurch, Canterbury, 85.
its rivalry with Christchurch, 86, 87.
precedence of its abbot, 88, 89.
papal favours shewn to its abbot, 89.
its abbots Egelsin and Wulfric mentioned, 89.
recognition of its claims by archbishop Arundel, 89.
Abbot Thomas Hundene receives benediction from archbishop Arundel, 89.
exultation of the monks, 90.
verses on the foundation of the monastery, 90, 91, 92, 93.
Peter the first abbot, 94, 96.
his great zeal in reference to the foundation, 96.
books originally given to the Library of the monastery, 96, 97, 98, 99.
vestments originally belonging to the monastery, 99.
gold and silver vessels originally belonging to the monastery, and their ultimate disappearance, 101.
Abbot Egelsin's conduct in reference thereto, 101.
Abbot Scotland alluded to, 101.
relics given by St. Augustine, some of which still exist, 101, 102.
Æthelbert gives the presents sent by Pope Gregory to the monastery, 102.
confirmatory charter to, by king Æthelbert, 109, 110.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
the monastery's rights and prerogatives confirmed in a council of the clergy and laity, 110, 111.
it receives by charter lands at Langport, 111, 112.
Sturrey, otherwise Cistelet (Chislet), given by charter by king Æthelbert, 113, 114, 115, 116.
Æthelbert's affection for St. Augustine and the monastery, 117.
he desires to be buried there, 117.
St. Augustine exempts the monastery from episcopal authority, 117, 119.
his bull to that effect, 119, 120, 121.
the genuineness of this bull questioned, 123.
description of a leaden bulla presented to the monastery by the earl of Flanders, 123.
the bulla of St. Augustine still in the monastery, 124.
description of it, 124.
Abbot Peter drowned at Amfleet, 126.
John elected abbot, 127.
confirmatory bull granted by Pope Boniface III., 128, 129, 130, 131.
the monastery is styled by him the "Church of the Apostles Peter and Paul," 129.
the church of the monastery is consecrated by Archbishop Laurentius, 131, 132.
St. Augustine's remains are translated thither, 132.
the church of St. Mary founded in the monastery by king Eadbald, 144.
afterwards known as the church "In Cryptis," 144.
alterations in the building in the time of Abbots Scotland and Wido, 144.
gift by charter by king Eadbald, of the manor of Northbourne, 144, 145, 146.
benefits received from king Eadbald, 146, 147.
Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
death and sepulture of Abbot John, 147.
Rufinianus elected and consecrated abbot, 148.
archbishop Mellitus buried in the monastery, 150.
death and sepulture of Abbot Rufinianus, 153.
his epitaph, 154.
Gratiosus elected and consecrated abbot, 155.
receives Paulinus, 173.
death of Abbot Gratiosus, 174.
Petronius elected abbot, 175.
an interregnum here of two years is observed in the chronicles, 175.
death of Abbot Petronius, 183.
his burial place unknown, 183.
Nathanael consecrated abbot, 184.
the story controverted of Benedict Biscop's alleged connection with the monastery, 186.
Abbot Thos. Fyndon alluded to, 186.
Abbot Elstan alluded to, 189.
the body of St. Mildreda translated to the monastery, 189.
death of Abbot Nathanael, 199.
reason why so little is recorded of the early abbots, 199.
degeneracy of the abbots and prelates in the writer's time, 200.
the abbacy vacant for two years, 202.
Adrian elected abbot, 202, 205.
his friendship for archbishop Theodore, 205.
disparagement of the monastery contemporary with the loss of royal power in Kent, 222
Abbot Scotland alluded to, 224.
William the Conqueror's words concerning the monastery, 225.
grant by charter to the monastery by king Oswy, 226, 227.
Abbot Adrian's diligence as a pastor, 242.
a check upon archbishop Theodore, 243.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
privileges granted to the monastery by Pope Adeodatus, 244, 245, 246.
and by Pope Agatho, who places it immediately under the jurisdiction of the Roman See, 246, 247.
grant of lands at and near Stodmersch, 248, 249, 251, 252.
archbishop Theodore buried there, 286.
the great merits of Abbot Adrian, 286, 288.
king Withred's charter, 290, 291.
death of Abbot Adrian, 293.
sepulture and epitaph, 293.
Albinus is elected abbot, 294.
his great learning, 294.
king Withred buried in the monastery, 297.
death of Abbot Albinus, 301.
sepulture and epitaph, 301.
Northbald is consecrated abbot, 302.
his death, 316.
and epitaph, 317.
Aldhun is consecrated abbot, 317.
archbishop Cuthbert's artifice to deprive the monastery of its right of sepulture, 317, 318.
Abbot Aldhun's sorrow, 318.
his simplicity, 318.
and death, 318.
Jambert is consecrated abbot, 319.
the manor of Mungeham given by king Edbert, 319, 320.
convention by king Æthelbert II. with the monastery, 325, 326.
gift of land at Quenegate, 326, 327.
archbishop Bregwin at his death repeats the artifice of Cuthbert, 328.
indignation of Abbot Jambert and the monks, 328, 329.
William of Malmesbury's censure refuted, 328, 329.
Jambert appeals to Rome, 329.
his appeal is stopped by his election to the archbishopric, 330.
Ethelnoth consecrated abbot, 331.
Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
grant of land at Bewesfeld by king Offa, 331.
death of Abbot Ethelnoth, 334.
Guttardus is consecrated abbot, 335.
archbishop Jambert dies, 335.
and is buried at St. Augustine's, 335.
death and burial of Abbot Guttardus, 340.
Cunred is elected abbot, 341.
king Kenwulf grants lands at Westrelenham, 341, 342.
[*hiatus* of two centuries and a half, at p. 344].
death of Abbot Scotland, 344.
archbishop Lanfranc's designs upon the liberties of the monastery, 345.
resistance offered to him, 346
eventual election of Abbot Wido, 346.
charter of sac and soc granted by William the Conqueror, 347, 348.
grant by him of tithes at Faversham and Middletone, 348.
grant of prebends at Newingtone, 349.
confirmation of gift of the manor of Plumstede, 350.
confirmation of the gift of tithes by Odo, bishop of Bayeux, 351.
gift by Odo of houses and tithes, at Fordwich, 351, 352.
confirmation thereof by king William, 352.
gift of lands at Plumstede, and of tithes at Knoltun and other places, 353.
the abbot is replaced by William and Matilda in possession of a ship which had been seized, 353, 354.
charter of sac and soc granted by William Rufus, 355.
confirmation by him of title to lands at Estanores, 355, 356.
confirmation of the abbey's title to certain customs at Newingtone, 356.
confirmation by Henry I. of a prebend in the church of St. Martin at Dover, 357.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
grant by Henry I. of a fair at the Translation of St. Augustine, 358.
exemption of the people of the abbey from aids to Canterbury, 358, 359.
ratification of exchange of land with the monks of Christchurch, Canterbury, 359.
grant of lands redeemed from Wybert de Thanet, 360.
confirmation of title to lands at Estanores, 360.
grant of charters of sac and soc, and other liberties, 361, 362.
confirmation of title to Ripple and Langedone, 362.
exemption of the abbey servants from toll, 362.
grant of free warren at Chislet and Sturrey, 363.
grant by Henry I. of the abbey to Hugh, a monk of Rochester, the new abbot, 363.
charter confirmatory of the churches and tithes of Faversham and Miltone, 364.
charter confirmatory of the rents and customs and church of Newingtone, 365.
and of the churches of Renham, Faversham, and Northburne, 365.
grant of a market at Minster, 365, 366.
Abbot Hugh receives benediction at Lambeth, 366.
king Stephen grants by charter a mill at Estbrigge in Canterbury, 367.
grants by charter a licence to crenellate, 367, 368.
grants a charter of sac and soc and grith-brice, 368.
bull of Pope Innocent II. preserving the liberties of the monastery, 369, 370, 371.
who also sends letters commendatory to king Stephen, 372, 373.
sends a letter to Abbot Hugh, 373, 374, 375.
Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
sends a bull to the bishops of Winchester and Hereford in reference to the dispute of the monastery with archbishop Theodore, 375, 376.
confirmation by king Stephen of the charter of Henry as to Estbrigge, 377.
bull of Pope Innocent II. to archbishop Theobald, 378, 379, 380.
confirmation by king Stephen of title to the church of Newingtone, 380.
of title to the mill of Estbrigge, 381.
confirmation of the gift by Gosceoldus of an enclosure (*haga*), 382.
confirmation of the gift of Ripple and Langdone, 382.
grant of a fair on the feast of St. Peter and St. Paul, 383.
charter confirmatory as to churches and tithes at Faversham and Miltone, 384, 385.
charter confirmatory as to lands at Estonores, 385.
bull of Pope Lucius II. confirming the liberties of the monastery, 386, 387, 388.
bull of Pope Lucius II. as the agreement made between the monastery and archbishop Theobald, 390, 391.
bull of Pope Lucius II. as to rentals for the supply of lights and books, 391, 392.
bull of Pope Eugenius III. confirming the liberties of the monastery, 392, 393, 394, 395, 396.
bull of Pope Eugenius suspending the prior for contumacy, 397, 398.
bull prohibiting the celebration, during the Interdict, of divine service, 398, 399.
bull to archbishop Theobald for absolving the prior and others, 399, 400.
bull to archbishop Theobald for granting benediction to the abbot, 400.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
bull directing the convent to pay obedience to the abbot, even though he have not received archiepiscopal benediction, 401.
bull confirmatory to the Hospital of St. Laurence of lands at Langport, 402, 403.
bull mandatory as to concord between the monastery and the church of the Holy Trinity, 403.
bull mandatory as to concord between the monastery and Theobald, archbishop of Canterbury, 404.
bull to Abbot Sylvester in reference to the archbishop's benediction, 404, 405.
bull to archbishop Theobald directing him to consecrate Abbot Sylvester, 405, 406.
bull of Pope Adrian IV. as to the grant of the church of Northburne, 408.
charter of Henry II. as to right of common in the wood of Plumeware-Parroc, 408, 409.
charter of Henry II. as to the monastery's moiety of lands at Plumstede, 409.
as to free warren at Chislet and Sturrey, 409.
charter confirmatory as to the church at Norburn, 410.
charter of Henry II. of sac and soc and other liberties to Abbot Hugh, 410.
bull of Pope Adrian IV. to Theobald, archbishop of Canterbury, in reference to benediction of the abbot, 411, 412.
bulls of Pope Alexander III. as to the removal of the intruder Clarembald, 413, 414, 415.
and for rendering null his acts, 415, 416.
bull of Pope Alexander III., confirming the liberties of the monastery, 416, 417.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
bulls confirmatory as to the churches of Minster and Faversham, 418, 419.
bull confirmatory as to the church of Middelton, 419.
bull confirmatory as to a prebend in the church of St. Martin at Dover, and the churches of Lenham and Fordwich, 419.
bull confirmatory as to the churches of Middelton and Thanet, 420.
bulls as to benediction of the Abbot without profession made, 420, 421, 422, 423.
bull allowing divine service in the monastery during time of interdict, 425.
bull as to seal of the convent, 425.
bull providing that the offices of sacrist or chamberlain shall not be to farm let without consent of the convent, 426, 427.
bull prohibiting youths under 15 years of age from receiving orders, 427.
bull as to benediction of the abbot, addressed to the archbishop of Rouen, 428.
bull confirmatory granting the church of Faversham for repair of the late injuries experienced from fire, 429.
bull directed to king Henry II., 429, 430, 431.
bull in reference to the benediction of the abbot, 432, 433.
bull protecting the monastery from Interdict, 433, 434.
bull confirmatory as to the church at Sandwich, and payment of tithes, 434, 435.
bull confirmatory as to the chapel of Subdedon, 435.
bull directing the bishops of London and Chichester to remove intruders from the churches of the monastery, 436.
bull enabling the Abbot to the like effect, 437.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
bull enjoining the archbishop and archdeacon to receive persons presented to the churches of the monastery, 437, 438.
bull directed to the abbot to the like effect, 438.
bull enabling the abbot to excommunicate malefactors, 439.
bull enjoining the archbishop and archdeacon of Canterbury not to ordain intruders in the vacant churches of the monastery, 440.
bull enjoining that the benefices of the monastery shall not be to farm let, 440, 441.
bulls directory as to examination of the privileges of the monastery, 441, 442, 443, 444, 445, 446.
bull directed to the archbishop and archdeacon, as to institution of clerks in the churches of the monastery, 446, 447.
bull directory as to the convention with the monks of St. Swithun at Winchester, 447, 448.
bull confirmatory as to the grant of the church of Northburn to the almonry of the monastery, 448, 449.
charter preceptory from king Henry II. to the homagers of Thanet, 449.
charter confirmatory of the agreement between Richard, archbishop of Canterbury, and Abbot Roger, 449, 450, 451.
bulls confirmatory of Pope Lucius III., directed to Abbot Roger, as to benediction of the abbot, 452, 453, 454.
bull of Pope Lucius III. enjoining the archbishop of Canterbury not to exact profession from the abbot, 454.
bull directed to the abbot to the like effect, 455.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
bull enjoining the archbishop not to intermeddle with the monastery, 456.
bull to the homagers of the monastery, signifying to a like effect, 456, 457.
bull exempting the monastery from interdict, 457, 458.
bull enjoining that the beneficiaries of the monastery shall take the oath of fealty, 458, 459.
bull prohibiting clerks who hold benefices of the monastery from withholding their yearly payments, 459, 460.
charter confirmatory of king Henry II. as to the churches and tithes of Faversham and Middelton, 460, 461.
charter confirmatory of the exchange of lands with Christchurch, Canterbury, 461, 462.
charter preceptory as to right of mill in Canterbury, 462.
bull of Pope Lucius III. to Henry II. commending the monastery to his protection, 462, 463.
bull confirmatory of the agreement between the monastery and the archbishop of Canterbury, 463, 464.
bull of Pope Urban III. prohibiting the gift of certain churches to persons not presented by the monastery, 466, 467.
bull confirming the church of Northburne to the almonry of the monastery, 467, 468.
bull confirming the church of Sellinge to the vestiary of the monastery, 468, 469.
bull confirmatory as to benediction of the abbot, 469, 470.
bull confirming the churches of Thanet, Faversham, and Middelton, to the sacristy of the monastery, 470, 471.

Augustine's, St., the monastery of—*cont.*
bull confirming the prebend of Guthsieston in the church of St. Martin, Dover, 472.
bull enabling the abbot to pronounce benediction on the excommunicated, 473.
charter of king Richard I. of sac and soc, and grith-bryc, 473.
charter confirmatory of the churches of Middelton and Faversham, 474.
charter confirmatory of the liberties and customs of the monastery, 476.
charter granting a market at Stanores in Thanet, 476.
charter confirmatory of the tithes of Middelton, 477.
bulls of Pope Cœlestinus III. confirmatory of the liberties of the monastery, 477, 478, 479.
See also Abbots, Augustine, *and* Canterbury.
Augustines-ac [Augustine's Oak], St. Augustine's first conference held there with the Christians and Pagans of Britain, 103.
Austria, the duke of, imprisonment of king Richard I. by, 101.
Author, expression of his zeal against heresy, 208, 209, 210.

B.

Badwynus, bishop, 241.
Baldred, usurps the throne of Kent, 13.
is vanquished by king Egbert, 14.
his death, 344.
Baldwin, archbishop, injuries by him to Christchurch, Canterbury, 38.
Baltheardus, earl, 324.
Baltheardus, priest, 327.
Bangor (Bangornaburhe):
the monastery of, 104.
discussion of the monks of, with the people of St. Augustine's, 104.
Bangornaburhe. *See* Bangor.
Bardeney, the monastery of, 228.
Barking (Berkinga):
the sister of archbishop Becket, abbess of, 36.
foundation of the abbey of, 271, 274.
its early abbesses, 271.
Barrow on Humber (Barue), 274.
Barue. *See* Barrow.
Bastervyle. *See* Michael.
Bear, a, progenitor of Hinguar and Hubba, 221.
Becket (Beket), archbishop:
his life quoted, 135.
his regret that he was not educated a monk, 135.
See also Thomas, St.
Beda:
his writings employed by the author, 77.
a pupil of Benedict Biscop, 185.
his silence as to Cadwalla's visit to Armorica, 255.
assistance rendered to him by Abbot Albinus, 294, 295.
and by Abbot Nothelm, 295, 312.
bishops of England who flourished before the close of his History, 307.
his death, 9, 309.
his literary labours, 309.
writes his history at the exhortation of Abbot Albinus, 312.
his writings quoted, 77, 78, 79, 80, 84, 88, 94, 95, 96, 101, 104, 105, 107, 108, 122, 124, 132, 138, 139, 140, 149, 150, 153, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 186, 190, 191, 199, 202, 203, 204, 205, 206, 230, 231, 238, 244, 253, 255, 256, 262, 265, 266, 268, 269, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 283, 284, 285, 287, 294, 298, 300.

Bedlesan, grant of tithes at, to the monastery of St. Augustine's, 29, 353.
Beere. *See* Richard.
Beket. *See* Becket, *and* Thomas, St.
Beldeg, son of Woden, 141.
Benedict Biscop. *See* Biscop.
Benedict, St., his death, 2.
Benedictine Observance, when established in England, 5, 198.
Benediction of and by the abbots of St. Augustine's, bulls upon, 34, 37, 45, 50, 51, 65, 71.
See also Augustine's, St.
Beorna, king of East Anglia, 168.
Beornred slays Æthelbald, king of Mercia, 333.
is slain by Offa, 333.
Berkhampstead (Berkamstyde), 290.
Berkinga. *See* Barking.
Bermondsey (Burmundeseie), foundation of the monastery of, 30.
bulls addressed to the prior of, 69.
Bernard becomes a Cistercian monk, 32.
Bernicia, Eanfrid king of, 177.
Berta (Bertha), queen:
prays at St. Martin's, Canterbury, 78.
her eulogy, 109.
celebrates Christmas at Canterbury, 110, 111.
her burial at St. Martin's, Canterbury, 132.
her parentage, 133.
mother of Æthelbald and Emma, 142.
Bertha. *See* Berta.
Berwic, J., justiciary, 56.
Beverley. *See* John.
Bewesfeld, gift of land at, by king Offa, 331, 332.
Bible of St. Gregory in the library of St. Augustine's, 96, 97.
Birinus:
sent by Pope Honorius into Britain, 180.
converts the West Saxons, 180.
first bishop of Dorchester, 181.
his death and burial there, 181.
Biscop, Benedict:
tutor of Beda and a patron of arts and religion, 185.
inaccuracy of Higden's account of him, 185, 186.
the story of his connection with St. Augustine's imputed to the rivals of that foundation, 186.
erroneous opinions respecting him, 202.
never abbot of St. Augustine's, 204.
escorts John the Præcentor from Rome, 285.
Black monks, the abbots of the order convened at Oxford, 41.
Blean, 299.
Blengate, grant of land at, 55.
Blois. *See* Peter.
Blundus, Robert, chaplain to Philip earl of Flanders, 123.
Bochelande, gift of tithes at, by Odo, bishop of Bayeux, 29, 353.
Bocholte, 299.
Bodesham, 250.
Boldesham, 234, 235.
Boniface IV., Pope:
his letter to king Æthelbert, 85, 86.
his bull to St. Augustine's, 128, 129, 130, 131.
Boniface V., Pope:
gives authority to Justus to consecrate bishops, 150, 151, 152.
his letter to king Edwin, 155, 156, 157, 158, 159.
his letter to Ethelburga, 159, 160, 161, 162.
Boniface, archbishop:
his letter to king Æthelbald, 302, 303, 304, 305.
an Englishman by birth, 305.
his correspondence with archbishop Cuthbert, 313.
his reformatory zeal, 313, 314.
Books originally given to St. Augustine's, 96, 97, 98, 99.
Bosa, bishop of Deira, 275.
Boston. *See* Botulfus *and* Icauno.

Botsveyn, John, deed as to the lands of, 61.
Botulfus, abbot, builds a monastery [probably at Boston], 189.
Boulogne, Abbot Peter buried there, 126.
Boys of tender age not to be admitted to holy orders, 427, 428.
Braburne, charter as to lands at, 15.
Bregowinus. *See* Bregwin.
Bregwin (Bregowinus, Bregwynus):
is made archbishop of Canterbury, 318.
his death, 328.
repeats the artifice of archbishop Cuthbert, 328.
Bregwynus. *See* Bregwin.
Brentingesleag on Limene, 299.
Brian Fitz-Comte, 361.
Bricge. *See* Brie.
Brie (Bricge), the monastery of, 176, 177, 190.
Brimes-beam, 299.
Britain, by edict called "Anglia," 14; conquest of, by the Saxons, Angles, and Jutes, 138.
Brithric, his gift of lands at Woderingborne, 23.
Brithwald (Brythwald, Brytwald), the first abbot of Reculver, 228.
appointed archbishop of Canterbury, 287.
ordained by bishop Godwin, 288.
his death and epitaph, 300.
Britons, the:
when first called "Wallenses," and why, 261.
their hostility to the Anglo-Saxons, 308.
Broclonde, bull as to the church of, 65.
Brordan, duke, 332.
Brugge, Andrew de, exchange of lands with, 61.
Brumannus, his gift of lands at Fordwich, 23.
Brunus, abbot, 321, 323.
Brythwald Brytwald. *See* Brithwald.
Bulla, the leaden, the objection to its use by St. Augustine considered, 122, 123, 124.
Bulls. *See* Augustine's, St.
Burhgat (in Canterbury), 110.
Burhgeuuaremærke (near Canterbury), 112.
Burial, early, of the archbishops of Canterbury, 328, 329.
Burmundeseie. *See* Bermondsey.
Burnam, 365.
Burwarmerck, gift of, by Winemund, 15.
Bysi, bishop of East Anglia, 241.

C.

Cadwalla (Cadwalladrus, Ceadwalla, Cedwalla):
his lineage, 252, 261.
ravages Kent, and slays king Edric, 252.
continues his ravages, 253.
his vow as to the spoil, 253.
crosses to Armorica, 254.
is dissuaded by miraculous intervention from attempting to regain his kingdom, 254.
is baptized at Rome, 253, 254, 255.
his epitaphs, 255, 256.
his relics, 256, 257.
further particulars relative to him, 260.
Cadwalladrus. *See* Cadwalla.
Caen, capture of, 73.
Cæsarea in Cappadocia, 136.
Calais, capture of, 65.
Cale [Challes], 176.
Calsebi, William, his gift in the parish of St. Dionis, London, 70.
Cambridgeshire (Cantebrigia), 141.
Camera. *See* Osbert.
Candida Casa. *See* Whithern.
Cantebrigia. *See* Cambridgeshire.

Canterbury (Dorobernia), the archbishopric of:
place at councils assigned to its prelates, 26.
relations of its prelates to the abbot of St. Augustine's, 59, 83, 89.
its ecclesiastical pre-eminence, 79.
administered by bishop Wilfrid, 193.
its primacy restored by Kenwulf, king of Mercia, 193.
its primacy taken away by Offa, 334.
in part restored, 336.
See also Archbishops, Augustine's, St., *and* Christchurch.
Canterbury, the city of:
mills belonging to St. Augustine's there, 33, 34, 37, 367, 381, 383, 462.
saved from conflagration by the intervention of archbishop Mellitus, 149, 150.
grants of fairs at, 358, 383.
exemption of the inmates of St. Augustine's from aids to, 358, 359.
See also Augustine's, St., Burhgat, Drutingstræte, Estbrigge, Martin's, St., *and* Mary's, St.
Caps (pilei), bull as to the use of, 45.
Carlegion. *See* Legionum Civitas.
Carthusians, institution of Order of, 29.
Cassianus, Johannes, quoted, 136.
Castelacre, foundation of the monastery of, 118, 119.
Ceadda, consecrated archbishop of York, 197.
persists in travelling on foot, 197.
Ceadda, bishop of Lichfield, 273.
Ceadwalla:
his ravages in Northumbria, 177.
murders Eanfrid, 177, 178.
is defeated and slain by king Oswald, 178, 268, 269.
Ceadwalla. *See* Cadwalla.
Ceaulin. *See* Ceulin.
Cedd, bishop of London, 273.
Cedwalla. *See* Cadwalla.
Cert, convention as to mill at, 325.
Certesie. *See* Chertsey.
Cestrensis [Ranulph Higden], the historian; his inaccuracy as to Benedict Biscop, 185.
his writings quoted, 136, 139, 185.
Ceulin [Ceaulin], king of the West Saxons, 140.
Challes. *See* Cale.
Chamberlain, office of, at St. Augustine's, not to be to farm let, 37, 39.
Chapels, bull granting permission to erect, 42.
Charles Martel, allusion to his death by archbishop Boniface, 304.
Chattels of felons and fugitives, charter as to, 56.
Cheese, gift of, from the manor of Miltone, 67.
Chelingdene, Thomas, prior of Christchurch, Canterbury, censure by him 89.
Chertsey (Certesie), abbey of, founded by bishop Erkenwold, 270.
Chester, Werburga buried there, 189, 190.
Chislet (Cistelea, Cistelet, Chistelot):
grants of free warren there, 32, 45, 363, 409.
various charters in reference to the manor and tithes of, 39, 41, 43, 56, 57, 61, 62, 63, 66.
bull as to withholding the tithes of, 58.
Chistelot. *See* Chislet.
Chosroes. *See* Cosdraes.
Christchurch, Canterbury:
deeds of exchange with the prior and monks of, 31, 37, 55, 61, 62, 359, 461, 462.
injuries to, by archbishop Baldwin, 38.
the mother church of all England, 84.
founded by St. Augustine, 84, 85.
its antiquity as compared with St. Augustine's, 85.
papal letter on the founding of, 85, 86.
its rivalry with St. Augustine's, 86, 87.
Thomas Chelingdene, prior of, 89.

Chronology, attempts to rectify the received, 107, 137, 264, 326.
Churches not to be by clerks to farm let, 39.
Church-music, promotion of, by James the Deacon and bishop Wilfrid, 198.
Cingesdone, 416.
Cissa, father of Ina, founder of the monastery of Abingdon, 268.
Cistelea, Cistelet. *See* Chislet.
Cistercians, the Order of, instituted, 31; Bernard joins them, 32.
Clarembald :
an intruder into the abbacy of St. Augustine's, 413.
bulls of Pope Alexander III. for his removal, 413, 414, 415.
and for rendering null his acts, 415.
Clent, 343.
Clergy of England:
tithes of their possessions granted as a subsidy for an expedition to the Holy Land, 56.
a moiety of their possessions exacted, 56.
immunities granted to, by king Withred, 295, 296.
Clermont, the Council of, 30.
Cloofeshooh. *See* Cloveshoe.
Cloveshoe (Cloofeshooh), Synods appointed to be held there, 240.
Synod held there, 313.
Clugniac monks, established at Thetford, 168.
Clugny, foundation of the monastery of, 13.
Coaesi, the heathen pontiff:
his discussion with Paulinus, 162.
his arguments in reference to Christianity, 162, 163.
his conversion, 164.
and destruction of the idols, 164.
Coenred, king of Mercia :
son of Wulfer, 190.
his journey to Rome, 190.
where he dies, 191.
Colleslond, bull confirmatory of the tithes of, 40.
Comestor, Peter, writes his "Historia Scholastica," 34.
Conybroc or Keningtone, charter as to, 26.
Concupiscence, archbishop Boniface's letter against, 302, 303, 304, 305.
Confirmation of liberties and exemptions, bulls of, to St. Augustine's, 47, 51, 52, 53, 54, 55.
Constance, the Council of, 71.
Cornewayle. *See* Cornwall.
Cornwall (Cornewayle), 141.
Cornwalleis. *See* Laurentius.
Coronati Quatuor, their martyrdom, 150.
Corpus Christi, institution of Feast of, 51.
Corrodies, bull forbidding grants of, 49.
Cosdraes [Chosroes] conquered by Heraclius, 174.
Councils, Œcumenical, enumerated, 284, 285.
Crane, Ralph, his gift to St. Augustine's, 70.
Crecy, the battle of, 65.
Crenellations (charnelli), made on the walls of the Church of St. Augustine's, 33.
on the New Gate of St. Augustine's, 59.
Cricklade. *See* Grekislake.
Cross, the true:
taken by the Pagans, 38.
recovered from the Persians, 173, 174.
See also Exaltation.
Cuicelinus [Quichelm], joint king of Wessex, 181.
Cuicelinus [Quichelm], consecrated bishop of Rochester, 263.
Cumbe, charter as to lands at, 23.
See also Edward de Cumbe.
Cunred, abbot of St. Augustine's, 341.
Customs of St. Augustine's, confirmation of, by bull, 44.
Cuthbert, St., Beda's account of him, 279.

Cuthbert, bishop of Hereford:
appointed archbishop of Canterbury, 313.
his correspondence with archbishop Boniface, 313.
holds a Synod at Cloveshoe, 313.
his artifices to deprive St. Augustine's of its ancient right of sepulture, 317.
his death, and execution of his project, 317, 318.
the sepulture of the kings unaltered by his artifice, 321.
Cuthburga, sister of Ina, 267.
Cuthred usurps the throne of Kent, 13, 338.
vainly attempts to secure the allegiance of the people, 338.
is slain, 13, 344.
Cynegils (Kynegislus), king of Wessex, converted by Birinus, 180.
baptized, 181.

D.

Daene, Abbot, 323.
Dagobert, king:
father of queen Berta, 133.
his Invention of the body of St. Denis, 133.
Dalmatic, bulls as to wearing the, 45, 50.
Damasus, Pope, his book "De Synodis" quoted, 243.
Danes, the:
their first ravages in Thanet, 10.
their second arrival in England, 17.
they overrun Kent, 24.
devastations committed by them, 101.
in East Anglia and Essex, 168, 169.
expelled by Edward the Elder, 169.
their devastations in Thanet, 220, 221.
they destroy the convent at Minster, 221.
Daniel, bishop of Winchester, 266, 300, 307, 308.
De Roos, Emelina, charter to, by Henry II., 409.
De Roos, William, charter to, by Henry II., 408, 409.
Debts, the inmates of St. Augustine's not to be obliged to pay their, 45.
Dene, deed of gift of the manor of, 66.
Denis, St., Invention of his body by king Dagobert, 133.
Denisesburn, the battle of, 178.
Derwent (Dorwentio), the river, 165.
Deusdedit:
consecrated archbishop of Canterbury, 183.
his death, 192.
originally called Fritonas, 192.
services rendered by him to the English church, 192, 193.
his epitaph, 193.
Deveneschire. *See* Devonshire.
Devonshire (Deveneschire), 141.
Dinoot, abbot of Bangor, 104.
Dionis, St., London, gift of shops in the parish of, 70.
Dionysius "de Ecclesiastica Hierarchia" quoted, 135.
Diuma. *See* Dwyna.
Doge, Hamo, bull confirmatory as to his chantry, 54.
Dompneva (Æbba, Eabba, Ebba, Ermenberga):
king Egbert makes compensation to her for the murder of her brothers, 207.
part of the Isle of Thanet bestowed upon her, 207.
story of her hind, 207, 208.
she founds a convent at Minster, 215.
and becomes abbess, 215.
gift of king Withred to her, 288.
gift to her of Haeg by king Withred, 291.
Donwiche. *See* Dunwich.

Dorchester [in Oxfordshire]:
the see of Wessex originally established there, 181.
removed to Winchester, 181.
Dorobernia. *See* Canterbury.
Dorwentio. *See* Derwent.
Dover, monks introduced into the church of, 33.
See also Martin's, St.
Doverhamford, grant of, 55.
Drutingstræte (in Canterbury), 110, 112.
Douchirdoune, charter as to, 15.
Dunstan, St.:
consecrates the church at St. Augustine's, 22.
consecrates the first abbot of Westminster, 272.
Dunwald, the thane, his gift of land at Quenegate, 326, 327.
Dunwich (Donwiche):
Felix the first bishop of, 166.
establishment of the bishopric of, 241.
Duvianus converts king Lucius, 134.
Dwyna (Diuma), bishop of Mid Anglia and Mercia, 188.

E.

Eabba. *See* Dompneva.
Eacci, bishop, 241.
Eadbald (Ædbaldus, Ethelbaldus), king of Kent:
attests certain charters, 112, 116.
mentioned in the bull of St. Augustine, 121.
son of Æthelbert and Berta, 142.
marries Emma, 142.
is corrupted by his stepmother, 142.
baptized by archbishop Laurentius, 142.
his early profligacy, 142.
how punished, 143.
recalls Justus and Mellitus, 144.
Eadbald—*cont.*
builds the church of St. Mary at Canterbury, 144.
gives the manor of Northbourne to the monastery, 144, 145, 146.
his zeal after his conversion, 146, 147.
his death, 175.
members of his family, 175, 176.
succeeded by Ercombert, 176.
See also Æthelbald.
Eadbertus. *See* Æthelbert *and* Edbert.
Eadburga (Edburga):
third abbess of Minster, 217.
her death, 220.
charter to her by king Æthelbald, 314, 315.
establishes a new monastery in Thanet, 315.
Eadfrid, son of Edwin, his death, 173.
Eadhede:
abbot of Rippon, 197.
bishop of Lindisfarne, 275.
bishop of Rippon, 276.
Eadsin, archbishop of Canterbury, his gift to St. Augustine's, 26.
Eadwinus, Eadwynus. *See* Edwin.
Ealdwinus (Ealdwynus), called bishop of Rochester, 300.
but in reality bishop of Lichfield, 307.
Eambald (Eanbaldus):
is made archbishop of York, 281.
his services to the church of Canterbury, 281.
his influence with king Kenwulf, 336.
Eanbaldus. *See* Eambald.
Eanfrid, king of Bernicia, 177.
his former exile, 177.
and ardour for Christianity, 177.
Eardulf, bishop, 322.
Earthquake, recorded, 68.
East Angles, curious particulars relative to the, 140.
proverbial saying relative to the, 140.
East Anglia, the constituent parts of, 141.
the two bishoprics of, 167.
under the Danish rule, 169.
East Saxons, the constituent parts of their territory, 141.

Eastanores. *See* Stonores.
Easter:
papal rescripts as to the observance of, 172.
the wrong observance of, by St. Aidan, 178.
rectified in Scotland by Egbert, 178.
Pope Vitalianus on the rightful observance of, 195.
ordinance of the Council of Hertford relative thereto, 239.
Eastorey. *See* Sturrey.
Eastry (Estrye), the murder of Ethelred and Ethelbrith, sons of Ermenred, there, 192.
Eastureye. *See* Sturrey.
Eata, bishop of Lindisfarne, 275.
Eatberctus, first bishop of the South Saxons, 266.
Eathelbertus. *See* Æthelbert.
Eathelhun, prince, 324.
Ebba. *See* Dompneva.
Ecgbert, brother of king Egbert:
archbishop of York, 281.
recovers the pallium taken away by Paulinus, 281.
celebrity of his school, 281.
See also Egbert.
Eclipse of the sun, attended with pestilence, 191.
Edbert (Ædbeortus, Eadbertus), king of Kent:
attests a charter of Æthelbald, 316.
favours the artifice of archbishop Cuthbert, 317.
gives the manor of Mungeham to St. Augustine's, 319, 320.
confirms the charters of Æthelbald and Offa, 322, 323.
buried at Reculver, 324.
"Edbert," a corruption of the name "Æthelbert," 338.
Edburga. *See* Eadburga.
Edelwalc, king of the South Saxons, 198.
Edmund, St., king of East Anglia:
slain by the Danes, 168.
marvellous story of, and his wife, 221.
Edmund's, St., the monastery of:
bull to, confirmatory of the composition of the monastery of St. Augustine's with it, 44.
bull to, directing that the monks of St. Augustine's shall not be detained by litigation more than three days from home, 47.
bull to the abbot of, as to the statutes of Pope Gregory IX., 48.
bull to the abbot of, against provisions and pensions, 48.
Edric (Ædric), king of Kent:
his grant to the monastery of St. Augustine's, 250, 251, 252.
slain by Cadwalla and Mulo, 252.
Edward the Elder, king:
expels the Danes from East Anglia and Essex, 169.
with archbishop Plegmund, establishes five bishoprics in Wessex, 267.
Edward the Confessor, king:
Translation of his body, 35.
buried at Westminster, 272.
Edward I., king, opens king Arthur's tomb at Glastonbury, 265.
Edward the Black Prince. *See* Scutage.
Edward de Cumbe gives lands at Cumbe, 23.
Edwin (Ædwynus, Eadwynus, Eadwinus, Edwynus), king of Northumbria, 141.
marries Ethelburga, daughter of Æthelbert and Berta, 142.
is converted by St. Paulinus, 142.
letter of Pope Boniface V. to him, 155, 156, 157, 158, 159.
his hesitation before embracing Christianity, 162.
summons a Witenagemôt to discuss the subject, 162.
arguments adduced on either side, 162, 163, 164.
he is finally converted, 164.
is baptized at York, 165.
attempts to convert the people of East Anglia, 165.
is slain by king Ceadwalla, 172, 173.
is buried at York, 173.

Edwynus. *See* Edwin.
Egbert (Ecgbertus):
attests a charter of Eadbald, 146.
succeeds Ercombert as king of Kent, to the exclusion of his nephews, 192.
his exertions in the cause of Christianity, 202, 204.
his compensation to Dompneva for the murder of her brothers, 207.
his posterity unfortunate, 250.
Egbert, king of Wessex:
his coronation, 13.
vanquishes Baldred, 14.
is crowned king of the whole of Britain, 14.
his edict, 14.
Egcuulfus. *See* Egwulf.
Egelbirthus, king of East Anglia, 168. *See also* Æthelbert.
Egelsin, abbot of St. Augustine's:
papal favours shewn to him, 89.
his flight to Denmark, 101.
and dealings with the plate of the monastery, 101.
Egfredus. *See* Egfrid.
Egfrid (Egfredus), son of Oswy, king of Northumbria:
marries Etheldreda, 189.
establishes two bishoprics in Northumbria, 275.
Egfrid (Egfredus), son of Offa:
attests a charter of Offa, 332.
his favours to archbishop Æthelard, 336.
his death, 336.
opinion of Alcuin respecting him, 336.
Egric, king of East Anglia, slain by king Penda, 168.
Egwulf (Egcuulfus), bishop, 322.
Egypt, the monks of, 130.
Eleutherius, Pope, his mission to king Lucius, 134.
Elfegius. *See* Elphege.
Elfgiva, her gift of lands to St. Augustine's, 24.
Elijah, an abbot among the sons of the prophets, 135.
Elisha, an abbot among the sons of the prophets, 135.
Ellenberg, 332.
Elmham, Thomas:
treasurer of St. Augustine's, 72.
is arrested for making a wrongful distress, 72.
Elmham, the bishopric of, 167, 241.
transferred to Thetford, 167.
Elphege (Elfegius), St., his body found incorrupt, 31.
Ely, the abbey of:
is made a bishopric, 31:
the monastery said to have been founded by Æthelbert, 109.
devastations of the Danes there, 166.
the daughters of king Anna buried in the monastery, 190.
Etheldreda becomes abbess there, 190.
Ermenhilda buried there, 191.
Emma, wife of king Eadbald, 142, 176.
attests his charter to St. Augustine's, 146.
England, placed under Interdict, 34, 41.
the constituent parts of, under the early Saxon rule, 138, 139, 140, 141.
once called "Loegria," 262.
Eni, brother of Redwald, 168.
Enswytha, daughter of Eadbald and Emma, 176.
Eohric, the Danish king of East Anglia and Essex, 169.
his death, 169.
Eolla, bishop, 266.
Eorpwald, king of East Anglia:
Edwin persuades him to adopt Christianity, 165, 166.
his death, 166.
Ercombert (Ercumbertus):
attests a charter of king Eadbald, 146.
succeeds his father Eadbald, king of Kent, 175, 176.
marries Sexburga, 176.
his children, 176, 190.
usurps the crown from his nephews, 184.
his death, 191.

Ercongota retires to Brie, 191.
Ercumbertus. *See* Ercombert.
Erkenwold, consecrated bishop of London, 270, 273.
founds the abbey of Chertsey, 270.
his sister the first abbess of Barking, 271.
buried at St. Paul's, London, 271.
miracles attributed to his bier, 274.
Ermenberga. *See* Dompneva.
Ermengitha, St., her resting-place, 219, 220.
Ermenhilda (Ermenilda) daughter of king Ercombert, 188.
marries Wulfere, 188.
buried at Ely, 191.
Ermenilda. *See* Ermenhilda.
Ermenred, eldest son of king Eadbald, 175.
dies before his father, 176, 184.
his children, 176, 184.
their fate, 191, 192, 206.
Ermenric, father of Æthelbert, 138.
Escwald, priest, 321.
Esne, earl, 321.
Essex (Estsaxia), 141.
under the Danish rule, 169.
Estanores. *See* Stonores.
Estbrigge (in Canterbury) gift of a mill at, to St. Augustine's, 33, 367, 381.
Estlenham [East Lenham] charter as to lands at, 15. *See also* Lenham.
Estonores, Estonore. *See* Stonores.
Estrye. *See* Eastry.
Estsaxia. *See* Essex.
Est Sutton, charters as to lands at, 53, 60.
Esturay, Esturrey. *See* Sturrey.
Ethburga, her gift of lands at Braburne, 15.
Ethelbaldus. *See* Eadbald.
Ethelbert. *See* Æthelbert.
Ethelbrith, son of Ermenred, 176, 184, 191.
his death, 192, 206.
Ethelburga (Æthelberga, Æthelburga), surnamed 'Tate,' daughter of Æthelbert, and Berta, 142.
marries Edwin, king of Northumbria, 142.
letter of Pope Boniface V. to, 159, 160, 161.
Ethelburga—*cont.*
returns with Paulinus to Kent, 173.
founds the monastery of Limninge, or Limne, 176.
her death, 177.
and burial at Limne, 177.
Ethelburga (Æthelburga), daughter of king Anna, retires to the convent of Brie, 177, 190.
Ethelburga, wife of king Ina, 267.
retires with her husband to Rome, 267, 268.
Ethelburga, sister of bishop Erkenwold:
first abbess of the monastery of Barking, 271.
is buried there, 271.
Etheldreda (Æthelдreda), daughter of king Anna:
betrothed to Tondobert, 189, 190.
married to Egfrid of Northumbria. 189.
is separated from him, and becomes abbess of Ely, 190.
her miracles, 190.
Ethelhere (Ethelheri), king of East Anglia, slain by Oswy, 168.
Ethelnoth:
abbot of St. Augustine's, 331.
his death, 334.
Ethelred (Æthelred), king of East Anglia, 168.
Ethelred, son of Ermenred, 176, 184, 191.
his death, 192, 206.
Ethelred, brother of Merwald, 189.
Ethelred, king of Mercia:
invades Kent, 228, 262, 264.
retires to a monastery, 228.
Ethelstan [Athelstan], king, gives Werburginglond to St. Augustine's, 19.
incidentally mentioned, 271.
Ethelwald, king of East Anglia, 168.
Ethilbaldus. *See* Æthelbald.
Eugenius III., Pope, bulls of, to St. Augustine's, 392, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405.
bull of, as to the church at Faversham, 406, 407.
See also Augustine's, St.

Ewellemerke, 332.
Exaltation of the Cross, the festival established, 174.
Excommunication, bulls in reference to, 44, 45, 57, 58, 439.
See also Augustine's, St.
Exemption, bulls of, 44, 45, 50.
See also Augustine's, St.

F.

Faganus converts king Lucius, 134.
Fairs, grants of, by charter to St. Augustine's, 31, 34, 52, 66, 358, 383.
Farne, death of St. Cuthbert at, 279.
Faversham, the monastery of:
founded, 34.
the monks forbidden to bury the parishioners of St. Augustine's in their cemetery, 38.
bulls relative to the property of St. Augustine's in the church and tithes of, 34, 47, 59, 63, 67, 407, 418, 429, 470, 471.
charters, deeds, and grants relative to the church and tithes of, 28, 33, 34, 35, 36, 62, 348, 364, 384, 385, 460, 474, 475.
See also Augustine's, St.
Feast, great, held on St. Augustine's Day, 56.
Felix, first bishop of Dunwich:
supports king Sigebert, 166.
his death, 166.
Translation of his body, 166, 167.
Finan, bishop, baptizes king Sigebert, 273.
Flesh, bull enabling the abbot and brethren of St. Augustine's to eat, 55.
Florentius, St., 223.
Forage, deed of quitclaim of, 43.
Forcher (Fordhere), bishop of Wessex, 266, 307.
Fordhere. *See* Forcher.
Fordwich (Fordwic, Fordwik), gifts by charter of the vill and tithes of, to St. Augustine's 23, 26, 28, 29, 31, 70, 248, 322, 323, 351, 352.
bull confirmatory as to the church of, 419.
See also Augustine's, St.
Fordwic, Fordwik. *See* Fordwich.
Formosus, Pope, his injunctions as to the bishoprics of Wessex, 267.
Foster, John, charter as to the lands of, 61.
France, the convents of, frequented by the English, 176.
Friars Minors, institution of the Order of, 41.
Friars Preachers, institution of the Order of, 40.
Fyndone (Fyndon), Thomas de, Abbot of St. Augustine's, 186.

G.

Galoes, queen, 262.
Gamaliel, St., 82.
Gebmundus, bishop of Rochester, 264, 290, 291, 296, 297.
Genlada [Inlade], the river, 287.
Geoffrey of Monmouth:
his Chronicle compared with those of other writers, 260.
his pedigree of Cadwalladrus, 261.
his works quoted, 262, 269.
Germany, emigrations from, into Britain, 139.
Gerard Pucelle, 421, 422.
Gevissi, or West Saxons, converted, 180.
Gildeford. *See* Guilford.
Glass-making, the art of, introduced into England by Benedict Biscop, 185.
Glastonbury, the monastery of:
founded by Ina, 264.
the story of its earlier foundation, 264.
king Arthur's tomb opened there, 265.
Glendower (Glyndore), Owen, his insurrection, 257.
Glyndore. *See* Glendower.

Godfrey, bishop of Coutances, 349.
Godmanham (Godmundingaham), 165.
Godmundingaham. *See* Godmanham.
Godwin, earl, deprives the monastery of lands at Plumstede, 350.
Godwold, his grant of lands at Sturtone, 24.
Godwyn, charter as to the messuages of, 67.
Gosceoldus, gift by, to St. Augustine's, 382.
Gospels of St. Mildreda, 97.
  miraculous virtues of the book, 97, 98.
Goths, their conquest of Spain, 140.
Graphio. *See* Grapho.
Grapho (Graphio), earl, 112, 116.
Gratiosus :
  elected abbot of St. Augustine's, 155.
  receives Paulinus with great honours, 173.
  his death and epitaph, 174.
Gregorians, their denial of the assertions about St. Mildreda's remains, 218, 225, 226.
Gregorianus. *See* Gregorians.
Gregory, St. :
  Pope of Rome, 77.
  sends Augustine into Britain, 78.
  and Mellitus, 83.
  sends the pallium to Augustine, 92, 95, 101, 102.
  his renewed interest in the mission of Augustine, 94.
  sends presents to the English Church, 94.
  and letters with the pallium, 95.
  contemplates making London the seat of the archbishopric, 95.
  his reply to Augustine's interrogatories, 96.
  his Bible given to the monastery, 96, 97.
  gives gold and silver vessels to Augustine, 101.
  and certain relics, 101.
  sends letters and a present to king Æthelbert, 102.
Gregory, St.—*cont.*
  frequent allusions in his writings to the English mission, 107.
  his letter to king Æthelbert, 117.
  no bull or privilege granted by him to the monastery of St. Augustine's, 124.
  his premature death, 124.
  his epitaph, 124, 125.
  destroys the Pantheon, 128.
  his remark upon the Saxon slaves and the name of their king, 140.
  his altar at St. Augustine's, 147.
  his "Register" quoted, 95, 102, 106, 117, 122.
Gregory's, St., bull conservatory addressed to the prior of, 68.
Grekislake [Cricklade ?], school founded at, by archbishop Theodore, 277.
Grith-bryc. *See* Sac.
Grove, John De, deed entered into with, 62.
Guilford (Gildeford), 382.
Gustone (Guthsiestun), confirmation of the prebend of, to St. Augustine's, 37, 38, 41.
  See also Martin's, St., Dover.
Guthrum, the Danish king of East Anglia and Essex, 169.
Guthsiestun. *See* Gustone *and* Martin's, St., Dover.

H.

Hadfield (Haetfeld), battle of, 172, 173.
Hadulac, bishop, 307.
Hædda transfers the see of Wessex to Winchester, 181.
Haeg (Hagha), in Thanet, charters as to, 7, 34.
Haetfeld. *See* Hadfield.
Hagha. *See* Haeg.
Haimo, his gift of Fordwich, 31.

Hamgisil, duke, 112, 116.
Hammespot, given to the abbey of Minster, 298, 299.
Hamo, FitzRoger Doge, his deed of gift, 53.
See also Doge.
Hampshire (Southamtone), 141.
Harfleur (Harflu), capture of, 73.
Hartlepool. *See* Ælfleda, Herteseye, *and* Hilda.
Heathfield. *See* Hethfeld.
Heghisdale (Thunoreslope), 208.
Hengest [Hengist], the Saxon:
invited into England by Vortigern, 138.
descended from Woden, 139.
his pedigree, 139.
his death, 139.
Henry I., king of England:
death of his children, 32.
reforms St. Martin's, at Dover, 292.
confirms to St. Augustine's a prebend in the church of St. Martin's, Dover, 357.
grants a fair to St. Augustine's, 358.
exempts its inmates from aids to Canterbury, 358, 359.
ratifies an exchange by St. Augustine's with Christchurch, Canterbury, 359.
confirms lands to St. Augustine's at Estanores, 360.
grants a charter of sac and soc, 361.
grants a charter of liberties, 361.
confirms the title to Ripple and Langedone, 362.
exempts the abbey servants from toll, 362.
grants free warren at Chislet and Sturrey, 363.
grants a charter confirmatory of the tithes of Faversham and Miltone, 364.
confirms grant of rents and church at Newingtone, 365.
grants a market at Minster in Thanet, 365, 366.
Henry II., king of England:
his disagreement with archbishop Becket, 35.
charter to William de Roos, as to right of common at Plumeware-Parroc, 408, 409.
charter to Emelina de Roos as to lands at Plumstede, 409.
charter confirmatory as to the church at Northburne, 410.
grants a charter of sac and soc, and other liberties, 410.
grants a charter as to the rights of the church of Middelton (Milton), 416.
bull addressed to, in favour of the monastery of St. Augustine's, 429, 430, 431.
charter preceptory to the homagers of Thanet, 449.
charter confirmatory as to the churches of Faversham and Middelton, 462.
charter confirmatory as to exchange of lands with Christchurch, 460.
charter preceptory as to right of mill in Canterbury, 462.
bull commendatory addressed to, 462.
Henry V., king of England:
his coronation, 72.
invades Normandy, 73.
Henry of Huntingdon, 260.
Henry, bishop of Winchester, letters of Pope Innocent II. to, 375, 376, 380, 381.
Heraclius, the emperor, rescues the patriarch Zacharias, 173.
and recovers the true Cross from the Persians, 173, 174,
Herbert Losinga. *See* Losinga.
Hereford, the bishop of, bull as to his bond for 500 marks, 48.
Heresies, named after their authors, 209.
Heresig, his gift to St. Augustine's, 20.
Heretics, the certainty of their extermination, 214.
See also Lollards.

Herfast, bishop of Elmham, transfers the see to Thetford, 167.
Herfordia. *See* Hertfordshire.
Hertford, charter of Roger [Gilbert ?], earl of, granting a stag yearly to St. Augustine's, 35.
Hertford, acts of the Council of, 238, 239, 240, 241.
Hertfordshire (Herfordia), 141.
Hertseye [Hartlepool], the monastery of, 187.
See also Ælfleda *and* Hilda.
Heskebert, slays St. Kenelm, 343.
Hethfeld [Heathfield], Synod of, 284.
Hevenfeld, 178.
Hexham. *See* Agustald.
Hieronymus [Jerome], his works quoted, 135, 168.
Higden, Ranulph. *See* Cestrensis.
Hilda, abbess of Hartlepool, 187.
Hildelida, abbess of Barking, 271.
Hinguar. *See* Hynguar.
Hlossanham, 299.
Hocca, earl, 112, 116.
Homildon Hill (Hummeldonehyl), battle of, 70.
Honorius I., Pope:
sends the pallium to archbishops Honorius and Paulinus, 170.
sends a letter to king Edwin, 170.
his letter to archbishop Honorius, 170, 171, 172.
his rescript as to the observance of Easter, 172.
establishes the festival of the Exaltation of the Cross, 174.
sends Birinus into Britain, 180.
Honorius, archbishop of Canterbury:
consecrated by Paulinus at Lincoln, 170.
the pallium is sent to him by Pope Honorius, 170.
consecrates Abbot Petronius, 175.
consecrates Ithamar, bishop of Rochester, 182.
his death and epitaph, 183.
Horsa the Saxon:
invited into England by Vortigern, 138.
descended from Woden, 139.
his pedigree, 139.
his death, 139.
Hours of the Virgin Mary appointed to be said daily, 30.
Hripum. *See* Rippon.
Hubba, brother of Hynguar:
slays St. Edmund, 168.
marvellous story as to his parentage, 221.
Hugh (Hugo), abbot of St. Augustine's:
receives benediction at Lambeth, 366.
letter of Pope Innocent II. to, 373.
bulls from Pope Eugenius III. to, 397, 398, 399.
Humantun, gift of, to the abbey of Minster, 288, 289.
Hundene, Thomas, Abbot of St. Augustine's, receives benediction from archbishop Arundel, 89.
Hummeldonehyl. *See* Homildon.
Huntingdon, Henry of. *See* Henry.
Hynguar [Hinguar], brother of Hubba, slays St. Edmund, 168.
marvellous story as to his parentage, 221.

I.

Icauno [Ycean-ho, probably Boston in Lincolnshire], 189.
Imarus (Ymarus), St,, 223.
Ina. *See* Yna.
"In Cryptis," the church at Canterbury so called, 144.
See also Mary's St.
Indulgence and exemption, bulls of, granted to St. Augustine's, 41, 45, 46.
sum total of, and papal confirmation thereof, 49.
See also Augustine's, St.

Infidels among the clergy, bull against, 47.
Inguald (Yngualdus), bishop of London, 300, 307.
Inlade. *See* Genlada.
Innocent II., Pope:
bull of, to St. Augustine's, 369, 370, 371.
sends letters commendatory to king Stephen, 372, 373.
sends a letter to Abbot Hugh, 373, 374, 375.
his bull in reference to the dispute with archbishop Theodore, 375, 376.
his bull to archbishop Theodore, 378, 379.
his letter to the bishop of Winchester, 380.
Institution of clerks, bull as to the, 59.
Inteberghe. *See* Philip.
Interdict, papal privileges and exemptions from, 34, 35, 40, 41, 399, 425, 433, 457, 458.
Iona, the Island of, alluded to, 88.
Ireland, 141.
Irregularities of the monks, bull enabling the abbot of St. Augustine's to correct, 52.
Isidorus Hispalensis:
his "Origines" quoted, 119.
when he flourished, 174.
his writings, 174.
Ithamar, consecrated bishop of Rochester, 182.
consecrates archbishop Deusdedit, 183.
Ivor (Yndor), son of Ceadwalla, 254.
wages incessant war with Britain, 261.

J.

'Jacke,' the name. *See* Jankin.
Jambert, Abbot of St. Augustine's, 142.
consecrated abbot, 319.
appeals to Rome as to the sepulture of the archbishop of Canterbury, 330.
Jambert—*cont.*
is made archbishop of Canterbury, 330.
is despoiled by king Offa, 334.
is buried at St. Augustine's, 335.
his epitaph, 335.
James the Deacon, a promoter of church-music, 198.
'Jankin' or 'Jacke,' a corruption of 'John,' 338.
Jarumannus, bishop, 273.
Jeccaham, near the river Limene, 298.
Jerome. *See* Hieronymus.
Jerusalem taken by the Pagans, 38.
Johannes. *See* Cassianus.
'John,' the name, how corrupted, 338.
John, St., of Beverley:
prelate of York, 280.
his miracles, 280.
pilgrimage to his tomb, 280.
John IV., Pope, his rescript as to the observance of Easter, 172.
John VIII., Pope, is discovered to be a woman, 16.
John, archbishop of Arles, 203.
John the Præcentor, attends the Synod of Hethfeld, 285.
John, Abbot of St. Augustine's:
his election, 127.
his friendship for archbishop Laurentius, 127.
his death and sepulture, 147.
his epitaph, 147.
John de Grove. *See* Grove.
John, St., the church of, in Thanet, bull as to, 58.
Justus:
his mission to Britain, 92, 94.
made bishop of Rochester, 92, 108.
attests a charter of king Æthelbert, 116.
attests St. Augustine's bull of exemption to the monastery, 121.
retires with Mellitus into Gaul, 143.
returns to Rochester, 144.
attests king Æthelbald's charter to St. Augustine's, 146.
is made archbishop of Canterbury, 150.

Justus—*cont.*
appoints Romanus bishop of Rochester, 150.
receives authority from Pope Boniface V. to consecrate bishops, 150, 151, 152.
his friendship for Abbot Rufinianus, 153.
his death, 169.
and epitaph, 170.
the reputed founder of St. Peter's, Westminster, 271, 272.
Jutes (Wicti), their conquests in England, 138.
their descendants, 138.
Juvenal, his writings quoted, 277.

K.

Kenebert, bishop, 308.
Kenelm, his murder, 343.
miraculous discovery thereof, 343.
Keningtone, or Conybroc, bull as to the tithes of, 60.
charters as to the church and tithes of, 26, 60, 66.
Kent, the kingdom of:
Alric, the last king of, 12, 337.
Ethelred, Cuthred, and Baldred, usurpers, 13, 337, 338.
overrun by the Danes, 24.
the people of, their origin, 138, 139.
the kings, their lineage, 141.
loss of royal power in, 222.
invaded by Ethelred, 228, 262, 264.
ravaged by Cadwalla and Mulo, 252.
failure of the seed-royal, 337.
See also Æthelbert I., *and* Augustine's, St.
Kenwulf:
appointed king of Mercia, 336.
restores the primacy to Canterbury, 336.
letter to, from Pope Leo III., 339.
his gift of West Lenham to St. Augustine's, 341, 342.
Kineburga. *See* Kyneburga.
Kingesmærke, near Canterbury, 112.
Knights' fees, charter of exaction from, 43.
Knoltun, grants of lands at, by Odo bishop of Bayeux, 29, 353.
Knut, king, his charters remarkable for having a wax seal annexed, 118.
Kostede, 416.
Kymbelinus [Cunobelinus, Cymbeline], king, 265.
Kyneardus, priest, 327.
Kyneburga (Kineburga), daughter of Penda:
marries Alfrid, son of Oswy, king of Northumbria, 185.
retires to a monastery, 189.
Kynegislus. *See* Cynegils.
Kyngdene, 332.
Kynigitha, wife of king Withred, 288, 289.
Kynred, son of Wulfere and Ermenhilda, 188.

L.

Lambeth (Lamheda):
consecration of Abbot Hugh at, 30.
Henry II. holds his court at, 366.
Lamheda. *See* Lambeth.
Langedone. *See* Langdone.
Lanfranc, archbishop of Canterbury:
alluded to, 85, 224.
his design upon the liberties of St. Augustine's, 345.
crowns William Rufus, 346.
resistance offered to him by St. Augustine's, 346.
Langdone (Langedone), bulls and charters relative to the lands of, 32, 34, 57, 62, 63, 65, 67, 362, 382.
See also Augustine's, St.

Langport, charters to St. Augustine's as to the lands and manor of, 52, 56, 62, 111, 112.
bull confirmatory of the grant of lands at, to the Hospital of St. Laurence, 402, 403.
See also Augustine's, St.

Lastingham (Lestingei), 197, 273.

Lateran, edict from the Church of, as to observance of the Benedictine rule, 19.
Council of, 40.

Laurence, St., Canterbury, confirmation of the Hospital of, to St. Augustine's, 34, 40, 50, 51.
bull of special protection to, 42.
bull confirmatory of the grant of lands at Langport to, 402, 403.
See also Augustine's, St.

Laurence, St., Thanet, bull as to the church of, 58.

Laurentius, archbishop:
his mission to Britain, 92, 94.
succeeds St. Augustine as archbishop of Canterbury, 92, 109, 125.
attests St. Augustine's bull of exemption to the monastery, 121.
consecrates the church of the monastery, 131, 132.
converts king Eadbald, 142, 143.
attests the charter of Eadbald, 146.
when about to flee, is ordered in a vision to remain at Canterbury, 143.
and receives stripes from St. Peter, 143.
consecrates Abbot Rufinianus, 148.
his friendship for Rufinianus, 148, 149.
his death and sepulture, 149.
his epitaph, 149.

Laurentius de Cornwalleis, charter of licence granted to, 61.

Lay-brothers, enabling bulls as to the property of, 53.

Leanham. *See* Lenham.

Lede. *See* Ledes.

Ledes (Lede), [Leeds in Kent]:
foundation of the church of, 33.
bull as to the tithes of, 51.
the castle of, besieged, 61.

Ledis. *See* Leeds in Yorkshire.

Leeds (Ledis), in Yorkshire, the battle of, 187.

Legionum Civitas [of doubtful identity, but the "Carlegion" of Beda], 105.

Leken, John, charter as to his lands, 59.

Lenenodus, his gift of lands at Northewde, 402.

Lenham (Leanham), bulls and charters as to the church and tithes of, 15, 43, 46, 47, 59, 63, 419,
charter granting free warren at, 45.
charter granting a fair at, 66.
See also Augustine's, St.

Leo III.:
why not reckoned among the Popes, 8.
his letter to king Kenwulf, 339.

Leo IX, Pope, grants certain privileges to Wulfric, Abbot of St. Augustine's, 89.

Leonine lines on the deeds of St. Augustine and the foundation of St. Augustine's, Canterbury, 90, 91, 92, 93.

Lesnes, bull against the abbot and convent of, 69.

Lestingei. *See* Lastingham.

Letardus, bishop of Senlis, his piety, 109.
his place of sepulture, 132.

Leutherius, bishop of Wessex, 239.

Lewes, foundation of the monastery of St. Pancras at, 29, 118.

Leybourne, Juliana, her gift, 66.

Liberties of St. Augustine's, bulls and charters upon, 31, 33, 34, 36, 38, 39, 40, 42, 44, 386, 387, 388, 390, 391, 392, 293, 394, 395, 396.
See also Augustine's, St., Interdict, *and* Sac.

Library, original, of St. Augustine's, 96, 97, 98, 99.

Lichefeld. *See* Lichfield.

Lichfield (Lichefeld) :
bishop Ceadda buried there, 273.
the primacy transferred to, by king Offa, 334.

Limene, the river, 299.

Liminge. *See* Limne.

Limne (Limninge, Liminge, Lymninge) :
the monastery of, 176, 177.
Translation of the body of St. Mildreda to, 224.
grant of an iron-mine at, to St. Augustine's, 226, 227.

Limninge. *See* Limne.

Linchesore, charter as to lands at, 15.

Lincoln :
a church built at, by Paulinus, 169.
archbishop Honorius consecrated at, by Paulinus, 170.
the episcopal see of Mercia established at, 181.

Lindissi. *See* Lindsey.

Lindisfarne:
the see of, established, 179.
prelates of, 275.

Lindsey (Lindissi), Paulinus preaches there, 169.

Littelborne (Littilborn), bull as to withholders of tithes at, 58.
charters as to lands, fair, and free warren at, 26, 51, 59, 61, 63, 66. *See also* Augustine's, St.

Littilborn. *See* Littelborne.

Little Moningham. *See* Mundelingeham.

Loegria, England once so called, 262.

Lollards, outbreak of the, on the epiphany, 72.
denounced, 208, 209.
why so called, 209.
warning to, 210.
the certainty of their extermination, 214.

Lombard (Lumbardus), Peter, compiles his "Sentences," 34.

Lombards, their conquest of Italy, 140.
the History of the, by Paulus Warnefridi, quoted, 286.

London:
the bishopric of, established, 92.
contemplated by Pope Gregory as the seat of St. Augustine's bishopric, 95.
the people of, adhere to idolatry, 144.
refuse to receive Mellitus, 144.
Erkenwold made bishop of, 270.
Erkenwold buried at St. Paul's church there, 271.
obscurity as to Erkenwold's successors, 271.
previous bishops of the see, 271.
succession of its bishops, 273, 274. *See also* Mellitus *and* Paul's, St.

Longhawes, 332.

Longinus the Martyr, an early monk, 136.

Losinga, Herbert, his simoniacal practices, 167.
his repentance, 167.
transfer by him of the see of Thetford to Norwich, 167, 168.

Lotharius, king of Kent, 237.
his charter to St. Augustine's, 248, 249.
confirms preceding charters, 249, 250.
is slain, 250.
his cruelty, 250.

Louis, king of France, visits the shrine of St. Thomas at Canterbury, 37.

Lucius, the first Christian king of Britain, 133, 134, 165.

Lucius II., Pope, by bull confirms the liberties of St. Augustine's, 386, 387, 388.
and certain rentals, 391, 392.

Lucius III., Pope, bulls of, 452, 454, 455, 456. 457, 458, 459, 462, 463.

Lumbardus. *See* Lombard.

Luminosus, Abbot of Rimini, 117.

Lymninge. *See* Limne.

M.

Maeccambrooc, 237.
Maerke, siege of, 71.
Maildeby, the town of. *See* Malmesbury.
Malmesbury (Maildeby), the monastery of, 266.
———, William of:
his writings employed by the author, 77.
his silence as to the revelations to Cadwalla, 256.
censured, 328.
his writings quoted, 85, 95, 134, 139, 141, 146, 147, 166, 167, 168, 186, 199, 231, 253, 260, 265, 267, 268, 271, 272, 276, 277, 281, 292, 309, 313, 228, 333, 339.
Map of Thanet explained, 207, 208.
Maria, sister of archbishop Becket, abbess of Barking, 36.
Marianus Scotus:
becomes a monk at Cologne, 26.
becomes a recluse at Fulda, 27, 313.
becomes a recluse at Mentz, 28.
his Chronicle alluded to, 313.
an error committed by him, 330.
his Chronicle quoted, 276.
Mark, the Evangelist, established a community of monks, 136.
Market, grant of a, at Minster in Thanet, 322, 365, 366.
grant of a, at Stonore or Estanores, 39, 476.
grant of a, at Plumstede, to be held on Tuesday, 52.
Martel. *See* Charles.
Martialis, St., compared with St. Augustine, 116, 117.
Martin's, St., Canterbury, the church of:
its superior antiquity, 78, 84, 85.
its reparation, 85.
queen Berta and bishop Letardus buried there, 132.
the locality of its porch or altar determined, 135.
king Æthelbert I. buried there, 137.
Martin's, St., Dover, the church of:
grant to St. Augustine's of a prebend there, 30, 31.
foundation of the monastery, 292.
reformation by king Henry II., 292.
confirmation by Henry I. to St. Augustine's, of a prebend there, 357, 358.
bulls confirmatory as to the prebend of Guthsiestun there, 419, 420, 467, 472.
See also Gustone.
Martinus Polonus, his Chronicle quoted, 174.
Maserfeld, the battle of, 181.
Materials for his history, their paucity complained of, by the author, 309, 313.
Matilda, queen, wife of William the Conqueror, orders the abbot of St. Augustine's to be replaced in possession of a ship, which had been seized, 354.
Matilda, queen, wife of Stephen, her grant to the monastery of Faversham, 34, 35, 384.
Mary's, St., Canterbury, the church of:
its foundation, 144.
alterations in, 144.
afterwards known as the church "in Cryptis," 144.
Abbot John buried there, 147.
Mauricius, the emperor, 77, 78.
Mauricius, bishop of London, consecrates Abbot Hugo, 30.
Medeshamstede [Peterborough], the monastery of, founded, 274.
Mellitus:
his mission to Britain, 80, 86, 92, 94, 107.
made bishop of London, 92, 98.
attests a charter of king Æthelbert, 116.
attests St. Augustine's bull of exemption to the monastery, 121.
his mission to Pope Boniface IV., 128.
is expelled from his see, and retires into Gaul, 143.

Mellitus—*cont.*
is enabled to return to his bishopric, 144.
consecrates the church of St. Mary at Canterbury, 144.
attests king Eadbald's charter to St. Augustine's, 146.
is made archbishop of Canterbury, 149.
efficacy of his prayers, 140, 150.
arrests a conflagration at Canterbury, 149, 150.
his friendship for Abbot Rufinianus, 150.
his death and sepulture, 150.
his epitaph, 150.
Menavian Isles, conquered by king Edwin, 141.
Meneter. *See* William.
Menstre. *See* Minster.
Merfinus, 139.
Merlin, his prophecies, 254.
their fulfilment, 257, 258, 259.
Mertelinus, 189.
Mertone, the charter of, 16.
Merwald, father of Mildreda, 189.
Michael de Bastervyle, charter of licence to, 61.
Mid Anglia, introduction of Christianity into, 184.
Middelton, Middeltun. *See* Milton.
Middlesex (Midilsaxia), 141.
Middleton, Middletone. *See* Milton.
Midilsaxia. *See* Middlesex.
Migildus, brother of Ina, 267.
Milburga, buried in the monastery of Wenloc, 189.
Mildreda (Mildritha, Mildrytha):
daughter of Merwald and Dompneva, 189, 215.
second abbess of Minster, 215.
her descent, 216, 217.
her translation and miracles, 25, 52, 56, 189, 217, 218, 224.
virtue of her relics, 224, 225.
words of William the Conqueror concerning her, 225.
charter of king Withred to her, 289, 290.
Mildreda—*cont.*
charter of king Æthelbald to her, 310.
See also the three following heads.
Mildreda, Saint, the Gospels of, in the Library of St. Augustine's, 97.
miraculous virtues attributed to the book, 97, 98.
Mildreda, Saint, the abbey of. *See* Minster.
Mildreda the Virgin, bull for celebrating the feast of, 68.
Mildredus (Milredus), bishop, 316, 322.
Mildritha, Mildrytha. *See* Mildreda.
Milgitha, 189.
Mill, at Estbrigge in Canterbury, charters relative to, 34, 37, 367, 381, 462.
at Littelborne, charter as to, 61.
Milredus. *See* Mildredus.
Milton (Miltone, Middleton, Middletone, Middelton, Middeltun):
bulls and charters as to the church and tithes of, 28, 33, 34, 36, 37, 38, 59, 62, 63, 348, 364, 384, 285, 416, 420, 460, 470, 471, 474, 475, 477.
gift of cheese from the manor of, 67.
Minster (Menstre), in Thanet:
bulls and charters to St. Augustine's, relative to its possessions at, 25, 32, 38, 43, 56, 58, 60, 63, 322, 365, 366, 418.
the abbey of St. Mildreda, at, founded by Dompneva, 215.
who becomes its first abbess, 215.
Mildreda, its second abbess, 215.
Eadburga, its third abbess, 217.
who enlarges it, 217.
Translation of St. Mildreda, 217, 218, 224.
the nuns transferred to the new convent, 219.
death of Eadburga, 220.
Sigeburga, the fourth abbess, 220.
decline of the convent, 220.
death of Sigeburga, 221.
Siledritha, the fifth abbess, 221.
the convent destroyed by the Danes, 221.
Siledritha and the nuns burnt, 221,222.
ruin of the community, 222.

Minster—*cont.*
grants of lands at Sturrey to, by Oswy, 229, 230.
grant by king Suabhert, 231, 232, 233.
gift to, by king Withred, 288, 289.
charter of protection to, 289, 290.
gift to, by king Æthelbert, 298, 299.
privileges granted to, by king Æthelbert, 305, 306, 310, 311, 314, 315, 316.
Æthelbald's charter confirmed by Offa, 321.
and by Eadbert, 322.
See also Augustine's, St.

Mitre, the, bestowed on the abbot of St. Augustine's by Pope Alexander II., 27.

Mirafeld, 244.

Mollo. *See* Mulo.

Monasteries, early foundation of, in England, 199.

Monasticism, its high antiquity and excellence, 135.
its institution in the Old Testament, 135.
its early spread in Northumbria, 309.

Monks, introduced into Christchurch, Canterbury, 134.
preponderance of, in the series of the archbishops, 134.
of Egypt and Alexandria, 136.

Monmouth, Geoffrey of. *See* Geoffrey.

Monte Cassino, the abbot of, 26.

Mortmain, deed of, as to lands in Canterbury and elsewhere, 63.
deed of, as to lands at Keningtone and elsewhere, 66.

Moulemmanstrate (Moulmanstrecte), 332.

Mul. *See* Mulo.

Mulo [Mul, Mollo] :
his descent, 252.
with Cadwalla ravages Kent, 252.
is burnt alive, 252.

Mungeham. *See* Mundelingeham.

Mundelingeham (Mungeham), grant of, by king Edbert, 319, 320.

N.

Natingdone, grants of the manor of, and lands at, 53, 63.

Nathanael:
consecrated Abbot of St. Augustine's by archbishop Deusdedit, 184.
his death, 199.

Newenton, Newintone. *See* Newington.

Newington (Newingtone, Newinton, Newintone, Newyngtone, Newenton, Nywentone); charters as to customs, prebends, rents, and tithes at, 28, 30, 33, 349, 356, 365, 381.

Norburn. *See* Northburne.

Norfolchia. *See* Norfolk.

Norfolk (Norfolchia) :
the people of, descended from the East Angles, 140.
changes in the bishopries of, 166, 167, 241, 242.

Normans, their conquest of part of Gaul, 140.

Northampton, 365.

Northbald (Nothbaldus):
Abbot of St. Augustine's, 302.
his great merits, 302, 303, 312.
his death, 316.

Nortburne. *See* Northburne.

Northburne (Norburn, Nortburne, Northborne, Northbourne) :
bulls confirmatory as to the grant of, to St. Augustine's, 37, 38, 39, 408, 448, 449.
charters as to, 3, 22, 33, 35, 36, 61, 62, 63, 144, 145, 146, 410, 467.

Northewde. *See* Northwode.

Northmen, their emigrations considered, 139, 140.

Northumbria:
the diffusion there of Christianity by Paulinus, 142, 153.
ravaged by Ceadwalla, 177.
St. Aidan arrives there, 178.
prelates in, after Paulinus, 197, 275.
spread of monasticism in, 309.
Northwode (Northewde), grant of lands at, 36, 402, 416.
Norwich, transfer of the see of Thetford to, 167, 168.
Nothbaldus. *See* Northbald.
Nothelm:
his literary aid to Beda, 275, 312.
archpriest of St. Paul's London, made archbishop of Canterbury, 312.
his journey to Rome, 312.
his friendship for Abbot Northbald, 312.
his death and epitaph, 312.
Novices, bull as to the custody of, 50.
Nywentone. *See* Newington.

O.

Oban, duke, 316.
Octa, father of Ermenric, 138.
Odo, bishop of Bayeux, his gifts to St. Augustine's, 28, 29, 351, 352, 353.
See also Augustine's, St.
Œiric, surnamed Æsc, father of Octa, 138.
Offa, king of Mercia:
treacherously slays Egelbirthus, king of East Anglia, 168.
confirms the charter of king Æthelbald to Minster, 321.
grants lands to St. Augustine's at Bewesfeld, 331, 332.
succeeds to the throne, 333.
slays Beornred, 333.
recovers the relics of St. Alban, 333.
gives Peter-pence, 333.
his victories, 333, 344.
spoils archbishop Jambert, 334.
transfers the primacy to Lichfield, 334.
makes changes in other bishoprics, 334.
appoints Kenwulf king of Mercia, 336.
Offa's Dyke (Offedich), 333.
Offedich. *See* Offa's Dyke.
Officials of the monastery of St. Augustine's, distinct rents first assigned to them, 32.
enjoined by bull to be regular in their accounts, 50.
Oldcastle (Oldcastel), Sir John, burnt for heresy, 73.
Oratories of the manors of St. Augustine's, bull for the celebration of divine service in, 65.
Ordinary, bull exempting the monks of St. Augustine's from the jurisdiction of the, 50.
Ordination, bulls enabling the abbot of St. Augustine's to confer the lesser, 49, 71.
Osbert de Camera, bull confirming the church of St. Mary's, Faversham, to, 475, 476.
Osfrid, son of Edwin, his death, 173.
Oslaua, wife of Ermenred, 176.
Osmund, bishop of Salisbury and Chancellor, 354.
Osred, king of Deira, his premature death, 304.
Osric, king of Northumbria, 177.
his former exile, 177.
his zeal for Christianity, 177.
Osuualdus. *See* Oswald.
Oswald (Osuualdus):
Christian king of Northumbria, 141, 173.
defeats and slays Ceadwalla, 178.
elevates the standard of the Cross, 178.
sends to Scotland for Aidan, 178.
his zeal for Christianity, 179.
his bounty, 179.
how miraculously rewarded, 179.
his suppression of idolatry, 180.
stands sponsor to Cynegils, 181.
marries his daughter, 181.
is slain at Maserfeld by Penda, 181.
Proto-martyr of the Angles, 181, 182.
Oswiu. *See* Oswy.

Oswy or Oswiu (Oswynus), king of Northumbria :
makes tributary the Picts and Scots, 141.
slays Ethelhere, 168.
succeeds Oswald, 182.
treats with Penda, 187.
defeats and slays him, 168, 187.
makes his daughter a nun, 187.
buried at Whitby, 188.
his victories, 188.
cedes Southern Mercia to Weda, 188.
letter of Pope Vitalianus to, 194, 195, 196.
his grant to St. Augustine's, 226, 227.
his jurisdiction in Kent, 227, 228.
his influence, 228.
and support of Christianity, 229.
his share in the appointment of Theodore and Adrian, 230.
Beda's account of his death, 231.
Oxford, the abbots of the Black Monks convened at, 41.
Oxnaiea, 299.

P.

Pallium, the, 92, 95.
its symbolical meaning, 102.
recovered for York, 281.
See also Paulinus.
Palls, bull as to the benediction of, 49,
Palmer, Thomas, his rental to St. Augustine's, 69.
Pancras (Pancratius), St., the martyr, 80, 182.
why the first church was dedicated by St. Augustine to him, 80.
appealed to, 93.
Pancras, St., the church of, at Canterbury, 78, 79.
the first church in Britain consecrated by Augustine, 80, 84.
Pancratius. *See* Pancras.
Pantheon, destruction of the, by Pope Gregory, 128.
Panyel, Thomas, his rental to St. Augustine's, 69.
Parsonages and benefices, not to be given at the threats or entreaties of the great, 41.
Pathway, charter as to enclosure of a, near Canterbury, 54.
Paul, St., the church of, charter as to grant of lands adjacent to, 52,
Paul, St., the church of, at London :
Abbot Thomas Hundene consecrated there, 89.
originally built by king Æthelbert, 108.
bishop Erkenwold buried there, 271.
Paulinus :
his mission, 92, 94.
attends Ethelburga into Northumbria, 142.
converts king Edwin, 142.
his zeal in disseminating Christianity, 153.
the difficulties of his mission, 162, 163.
discusses the merits of Christianity with the heathen pontiff and one of the nobles, 162, 163.
his final success, 164.
and baptism of king Edwin, 165.
preaches Christianity in the province of Lindsey, 169.
builds a church at Lincoln, 169.
consecrates bishop Honorius, 170.
the pallium is sent to him, 170.
returns to Kent, 173.
is honourably received there, 173.
made bishop of Rochester, 173.
leaves his pallium to that church, 173, 281.
his death and burial, 182.
Paulus Warnefridi, his history of the Lombards quoted, 256.
Peada. *See* Weda.
Pecthelm, bishop of Whithern, 308.
Pelagius, the heresy of, 172,

Penda, king of Mercia:
his wars with East Anglia, 168;
slain by Oswy, 168, 187.
aids Ceadwalla against Edwin, 172, 173.
slays Eadfrid, 173.
slays Offa, 181.
again invades Northumbria, and is slain, 186, 187.
an enumeration of the kings slain by him, 189.
distinguished by the sanctity of his children, 189.
Peorrocas, 299.
Pepin. *See* Pipin.
Persia conquered by Heraclius, 173, 174.
Peter, St., appears to Archbishop Laurentius in a vision, 143.
Peter, Abbot of St. Augustine's:
his mission to Rome, 92, 94, 96.
consecrated abbot, 94, 96.
his zeal, 96,
his 'Life' alluded to, 111.
attests St. Augustine's bull of exemption to the monastery, 121.
sent by king Æthelbert on an embassy to Gaul, 126.
drowned at Amfleet, 126.
buried at Boulogne, 126.
epitaph on him, 126.
Peter of Blois, 421, 422.
Peter's, St., Westminster:
the foundation of, 271, 272.
endowment of, by William the Conqueror, 272.
Edward the Confessor buried there, 272.
Peter's St., the church of, at Sandwich, mention of, 42, 43.
Peter's, St., the church of, in Thanet, bull, in reference to, 58.
Peter, St., and St. Paul, erection of the church of, at Canterbury, 81.
consecrated by archbishop Laurentius, 95.
Peter, St., and St. Paul, erection of the monastery of, in Thanet, by abbess Eadburga, 314, 315, 316.
Peterborough. *See* Medeshamstede.
Peter-pence, first given by Offa, 333.
Petronius:
elected Abbot of St. Augustine's, 175.
consecrated after some delay by archbishop Honorius, 175.
his death, 183.
place of sepulture unknown, 183.
Philip, earl of Flanders:
his leaden bulla sent to St. Augustine's, 123.
description of it, 123.
Philip de Inteberghe, charter as to his lands at East Sutton, 60.
Phocas, the emperor, 124, 131.
Picts, the, made tributary by Oswy, 141.
their progress in Christianity, 308.
Pipin [Pepin], king of France, 210.
Pisa, the Council of, 71.
Plague, of 1349, 65:
of 1360, 66.
Plegemund, archbishop of Canterbury, 267.
Plumeware-Parroc, charter as to right of common in the wood of, 408, 409.
Plumsted (Plumstede):
bull of confirmation as to the church of, 43.
charters as to the right of St. Augustine's to the lands and manor of, 21, 28, 35, 45, 48, 49, 62, 350.
charter for a fair at, 52.
the manor fraudulently taken from the monastery by earl Godwin, 350.
and given by him to his son Tostic, 350.
but restored by Edward the Confessor, 350.
gift of a moiety of the vill of, by Odo, bishop of Bayeux, 350.
Polderismelle, charter as to, 60.
Poucyn, Thomas, charter as to the lands of, 60.
Preachers, Friars, institution of the Order of, 40.
Presentation to churches, bull in reference to, 47.
Prestone, bulls as to the appropriation and privileges of the church of, 49.

Privileges, bulls granting and confirming, to St. Augustine's, 2, 6, 20, 21, 32, 57.
inspection of, ordered by the bishop of Winchester, 46,
and by the bishop of Chichester, 47.
See also Augustine's, St.
Procurations, bulls as to payment of by vicars, 47, 50.
Psalter, chained to the altar of St. Gregory, 26.
of St. Augustine, 97.
Putta, bishop of Rochester, 239.
flees from Rochester and takes refuge with Sexwulf, bishop of Mercia, 262.

Q.

Quenburga, sister of Ina, 267.
Quendreda, sister of Kenelm, 343.
incites Heskebert to slay him, 343.
her miraculous punishment, 343.
Quenegate (Quengate), charter as to lands near, 61.
gift of a vill at, to St. Augustine's, 326, 327.
Quengate. *See* Quenegate.
Quitclaim of forage throughout Kent, 43.

R.

Raculf. *See* Reculver.
Radegund, St., bull conservatory addressed to the abbot [abbess ?] of, 67.
Radinge. *See* Reading.
Ramsey the monastery of, the remains of bishop Felix translated to, 167.
the remains of the Martyrs Ethelred and Ethelbrith translated to, 250.
Rattysborg, 90.
Reading (Radinge), foundation of the monastery of, 32.
Reculver, (Raculf), the monastery of:
Saint Imarus a monk there, 223.
Brithwald, abbot of, 228, 287.
king Edbert buried there, 324.
Rediwald, king of East Anglia, 140, 141.
his conversion to Christianity and lapse, 165.
his descent, 166.
Reginald the goldsmith, 52.
Religious, prohibition of the, by statute, from accumulating wealth, 54.
Renham, charter as to the tithes of, 33.
Richard I., king of England:
his ransom to the duke of Austria, 101.
charter to St. Augustine's from, 473, 474, 476, 477.
Richard, archbishop of Canterbury, agreement between him and Roger, Abbot of St. Augustine's, 37, 449, 450, 451.
questions the genuineness of St., Augustine's bull of exemption, 123.
Richard [Scrope], archbishop of York, decollation of, 71.
Richard de Beere, charter as to the acquisition of his lands, 60.
Richard de St. Victor, 33.
Richbert, slays king Eorpwald, 166.
Ricula, mother of Sæbert and sister of Ethelred, 108.
Rimini, the monastery of, 117.
Ringentun (Ringetun), grant of tithes at, by Odo of Bayeux, 29, 353.
Ringeslo, grant of the hundred of, 55.
Ringetun. *See* Ringentun.
Ripple, charters relative to lands at, 32, 34, 62, 362, 382.
Rippon (Hripum, Ripum), 197, 276, 279.
Ripum. *See* Rippon.
Riðæscæpe, near Canterbury, 112.
Robert, duke of Normandy, wages war against his father, 345.
loses the throne of England, 345.

Robert, bishop of Hereford, letter of Pope Innocent II. to, 375, 376.
Robert de Sturrey, deed of exchange with, 62.
Rochester (Rofescestre), the city of, 108, 143, 144.
ravaged by Ethelred, king of Mercia, 262.
Rochester, the see of, established, 92, 108.
Romanus made bishop of, 150.
Paulinus, bishop of, 173.
Putta, bishop of, 239.
its succession of bishops recapitulated, 262, 263.
Cuicelinus [Quichelm], bishop of, 263.
Gebmund, bishop of, 264.
Rof, the founder of Rochester, 108.
Rofescestre. *See* Rochester.
Roger, bishop of Salisbury, 357, 358.
Roger, Abbot of St. Augustine's, his disputes with Richard, archbishop of Canterbury, 449, 450, 451.
Romanus, made bishop of Rochester, by Justus, 150.
drowned at sea, 173.
Roman See, bull taking the monastery of St. Augustine's under the protection of the, 44, 46.
See also Schism.
Rouen, capture of, 73.
Rufinianus:
his mission, 92, 94.
elected and consecrated abbot, 148.
his character and actions, 148.
his friendship for archbishop Laurentius, 149.
his friendship for archbishop Mellitus, 150.
his death and sepulture, 153.
his epitaph, 154.
Russel, Walter, charter as to the lands of, 61.
Ruym. *See* Thanet.
Rychope, charter as to, belonging to Gervase Scherreve, 61.

S.

Sac and Soc, and Grith-bryc, charters of, to St. Augustine's, 29, 33, 36, 41, 66, 347, 348, 355, 361, 362, 368, 410, 473, 474.
Sacrist of St. Augustine's, the office of, not to be to farm let, 37, 39.
Sæbert (Sebert), king of the East Saxons, 108.
the three pagan sons of, 143.
who expel bishop Mellitus, 143.
Sæham. *See* Soham.
Særre. *See* Sarre.
Sæthritha. *See* Sætrica.
Sætrica (Sæthritha), stepdaughter of king Anna, retires to a convent, 176, 190.
Saints, Translation of the bodies of, at St. Augustine's, 29, 30.
Salisbury, the see of, established, 267.
Salmeston, charter as to, 56, 62.
Sandwich, charter as to lands near the church of St. Peter at, 42.
composition of Abbot Robert with the barons of, 42.
composition of Abbot Thomas with the homagers of, 67.
bull confirmatory as to the church of, 434.
Saracens, their ravages alluded to by Boniface, 304.
Sarre (Særre, Seorre), 208, 322.
Saxon language, its tendency to transform names, 338.
Saxons, by edict called "Angli," 14.
their conquest of England, 138.
their descendants, 138.
"Scala Mundi," the Chronicle, quoted, 136.
Schæpeya. *See* Sheppey.
Scherreve, Gervase, charter as to the land of, 61.
Schildwiche, bull of excommunication against the with-holders of tithes at, 58.
Schirburne. *See* Sherburn.
Schism in the Romish Church, 68.

Scholdun, charter as to, 63.
Scireburn. *See* Sherburn.
Scolland (Scotland), Abbot of St. Augustine's, 101, 132, 224.
Scotland:
the people of, made tributary by Oswy, 141.
early Christianity in, 177.
the wrong observance of Easter there, 178.
when rectified, 179.
the hostility of its people to England, 308.
Scotland, Abbot. *See* Scolland.
Scots. *See* Scotland.
Scotus. *See* Marianus.
Scripture, the symbolical meaning of various passages expounded, 242, 243.
Scutage, levied for the knighthood of the Black Prince, 65.
Seals, the absence of, in Anglo-Saxon charters explained, 118.
the custom of putting hairs into, 118.
instances of this practice, 118, 119.
Sebba, king, attests a charter of Suabhert, 234.
father of Suabhert, 235, 236.
Sebbi, king of the East Saxons, 273.
becomes a monk, 274.
Sebert. *See* Sæbert.
Selesi. *See* Selsey.
Sellinge (Sellinges, Selling, Sellyng, Sellynge):
bulls in reference to the church of, 38, 41, 43, 48, 49, 58.
charters in reference to lands at, and the church of, 26, 66, 468, 469.
mentioned, 407.
Sellyng, Sellynge. *See* Sellinge.
Selsey (Selesi) foundation of the see of, 198.
Senlis. *See* Letardus.
Seorre. *See* Sarre.
Sepham, John, his rental to St. Augustine's, 69.
Sergius I., Pope, baptizes Cadwalla, 253, 255.
Serrichelham, 407.
Severinus, Pope, 172.
Sexburga, daughter of king Anna, 176.
married to Ercombert, 176.
her children, 176.
founds a monastery in the Isle of Sheppey, 191.
Sexwulfus, bishop of Mercia, 262.
founds the monastery of Medeshamstede, 274.
Shene, the manor-house of, rebuilt by king Henry V., 73.
Sheppey (Schæpeya), foundation of a monastery there, 191.
Sherburn (Schirburne, Scireburn), the bishopric of, 267.
Shrewsbury, the battle of, 71.
Sibertiswoelde, charter of, 23.
Sibyl, the prophecies of the, 254.
Sigeberht (Sigebert), king of East Anglia:
his ardour in favour of Christianity, 166.
supported by bishop Felix, 166.
retires to a monastery, 168.
succeeded by Egric, 168.
Sigeberht (Sigebert), king of Essex, baptized 273.
Sigeburga, abbess of Minster, 220, 221.
Sigehard. *See* Suabhert.
Sighere, king of Essex, his relapse, 273.
"Sigillum," origin of the word, 119.
Sigismund, the emperor, visits England, 73.
Signature of documents, bull as to, 50.
Sivvendoune (near Canterbury), 112.
Sobdedon. *See* Subdedon.
Soham (Sæham), the body of bishop Felix translated thither, 166, 167.
Soldanus, bull confirmatory as to the tithes due from, 434.
Somerset, Henry, Thomas Elmham arrested at his suit, 72.
Somerset. *See* Somersetshire.
Somersetshire (Somersete), 141.
South Saxons:
the constituent parts of their territory, 141.
converted to Christianity, 198.
Eatberctus the first bishop of, 266.

Southamtone. *See* Hampshire.
Southsaxia. *See* Sussex.
Southwark (Suthwerc), 365.
Sprot, Thomas:
his writings employed by the author, 77.
quoted, 101, 175.
Stabelgate, 91.
Stag, granted yearly by Roger de Clare to St. Augustine's 35.
Stanores. *See* Stonore.
Stanton, Henry, justice in eyre, 60.
Stapulford [Stapleford], 234.
Stedmerch, grant of free warren at, by king's letter, 51.
See also Stodemersch.
Stephen, St., his effigy on a seal, 123.
Stephen, king of England:
by charter gives to St. Augustine's a mill at Estbrigge, Canterbury, 367.
gives a licence to crenellate, 367, 368.
grants a charter of sac and soc and grith-bryc, 368.
receives letters commendatory in favour of St. Augustine's from Pope Innocent II., 372.
confirmation of a charter by, granting a mill at Estbrigge, 381.
confirmation by him of a gift of one house by Gosceold, 382.
confirmation of the gift of Ripple and Langtone, 382.
grant of a fair at the feast of St. Peter and St. Paul, 383.
empowers the people of Canterbury to grind at the monastery mill, 383.
confirms the grant of his wife Matilda to Faversham, 384.
confirms king William's charter as to Faversham and Miltone, 384, 385.
as to Estonores, 285.
Stephen, duke, and the Virgin, St. Valeria, the story of, 117.
Stodemersch (Stodmersch) grant of, to the monastery of St. Augustine's 248, 249, 251, 252.
See also Stedmerch.
Stone, bull as to the church of, 65
Stonore (Stanores, Stonores, Estonores, Estonore, Eastanores, Estanores), charters to St. Augustine's, in reference to lands and market at, 29, 30, 34, 39, 42, 43, 355, 360, 385, 476.
composition of the Abbot of St. Autine's with the homagers of, 67.
Stout-heris [great lords], a title awarded to the men of East Anglia by others, 140.
Streoneshale. *See* Whitby.
Sturige. *See* Sturrey.
Sturrei. *See* Sturrey.
Sturrey (Esturay, Esturrey, Eastorey, Eastureye, Sturrei, Sturrie, Sturreye, Sturige), charters as to the church, manor, and lands of, and free warren at, 32, 53, 56, 59, 60, 61, 62, 113, 114, 115, 116, 229, 232, 234, 237, 249, 250, 363, 409.
Sturrey, Robert de. *See* Robert.
Sturtone, gift to St. Augustine's of lands at 24.
Suabhert (Sigehard, Sueaberdus, Suebardus, Suefhardus, Suebhardus), king of Kent:
his gifts to the monastery of Minster, 231, 232, 233, 234, 235.
his genealogy, 235.
discrepancies of his charters and the registered copies, 237.
by Beda called Suefhardus, 298.
Subdedon (Sobdedon), bull confirmatory as to the chapel of, 435.
Sudaneie, lands at, given to the monastery of Minster, 232, 233.
Sudbury, Simon, archbishop of Canterbury, beheaded, 68.
Sueaberdus. *See* Suabhert.
Suebardus, Suebhardus. *See* Suabhert.
Suefhardus. *See* Suabhert.
Suffolchia. *See* Suffolk.

Suffolk (Suffolchia) 141.
changes in the sees of, 166, 167, 241, 242.
Sussex (Southsaxia), 141.
Suthwerc. *See* Southwark.
Suttee, practice of, among the Wends, 304.
Sutton, charter of lands at, 66.
Suuithelinus, king of Essex, 273.
Suydbrithesweolde, charter to Abbot Sigeric, 20.
Swalclive, deed of gift of, 20.
Swithun (Swythun), St., the monastery of. *See* Winchester.
Swythun. *See* Swithun.
Sylvester II., Pope, worships the devil, 23.
Sylvester, Abbot of St. Augustine's, 404, 405, 406.

T.

Tænet. *See* Thanet.
Tanet. *See* Thanet.
Tapers, Paschal, benediction of, 189.
Tate. *See* Ethelburga.
Tatwin (Tatwynus), archbishop of Canterbury:
his consecration as archbishop, 300.
his great merits, 302, 303.
his death, 311.
and epitaph, 311.
Templars, institution of the Order of, 32.
Tendirdene. *See* Tenterden.
Tenterden (Tendirdene), bulls relative to the church of, 48, 49, 57, 59.
Teutbald (Theuthbaldus) and the monastery of St. Vedastus, the story of, 210, 211.
forms, with Thunor and Thurstan, a "nefarious trinity," 213, 214.
Thanet (Tænet, Tanet), the Isle of:
in the British language called "Ruym," 7.
charter as to the tribute due to the king in, 10.
first ravages of the Danes in, 10.
charter preceptory to the homagers of, 37.
Thanet, the Isle of—*cont.*
bulls confirmatory as to the church of, 37, 38.
bull as to chapels in, 44.
bull confirmatory as to the churches in, assigned to the sacristy of St. Augustine's, 45.
charters of free warren in, 45, 66.
bulls conservatory as to the churches of St. Laurence, St. Peter's, Minster, and St. John's in, 58.
St. Augustine lands there, 90.
part of, bestowed upon Dompneva, 207.
Map of, described, 207, 208.
establishment of a convent at Minster, 214, 215.
ravages of the Danes there, 221, 222.
bodies of the Saints interred there, 223, 224.
churches in, 223.
grant of lands in, by Henry I., 360.
charter preceptory to the homagers in, of St. Augustine's, 449.
bull confirmatory as to the churches of, 470.
Thanet, Wybert or Wibert de, grant of the lands that belonged to, 31, 360.
Theobald, archbishop of Canterbury:
his contest with the monastery as to the chrism and holy oil, 374, 375.
bulls of Pope Innocent II. in reference thereto, 375, 378, 379, 380.
confirmation of his agreement with St. Augustine's, 390, 391.
bulls to, of Pope Eugenius in reference to the interdict, 399, 400.
bull directed to, inculcating concord between St. Augustine's and the church of the Holy Trinity, 403.
bull mandatory directed to, as to concord with St. Augustine's, 404.
bull mandatory directed to, directing him to consecrate Abbot Sylvester, 405, 406.
bull of Pope Adrian IV. to, in reference to the benediction of the Abbot, 411, 412.

Theodore I., Pope, enacts the benediction of Paschal tapers, 189.
Theodore of Tarsus, archbishop of Canterbury:
expostulates with Ceadda upon his travelling on foot, 197.
appointed archbishop, 203.
his journey to England, 203, 204, 205.
appoints Adrian Abbot of St. Augustine's, 203, 204, 205.
his services to the English Church, 206.
his influence with king Egbert, 206, 207.
his zeal and affection for the monastery of St. Augustine's, 226.
convenes the Council of Hertford, 238.
his Greek tendencies checked through Abbot Adrian, 243.
deposes bishop Winfrid (or Wilfrid), 274.
consecrates prelates in Northumbria, 275.
defence of, in reference to the deposition of Bishop Wilfrid, 276.
his praises, 277.
founds a school at Grekislake [Cricklade?], 277.
his death, 282, 383.
his epitaph, 283.
good works done by him, 284, 285.
writes the "Liber Pœnitentialis," 285.
buried at St. Augustine's, 286.
Theodred, bishop of London, 274.
Theodulf, bishop of Orleans, composes the hymn,—"Gloria, laus," 15.
Thetford, transfer of the see of Elmham to, 167, 241, 242.
introduction of Clugniac monks at, 168.
Theuthbaldus. *See* Teutbald.
"Thomas," the name, how corrupted, 338.
Thomas, St. (Beket), archbishop of Canterbury:
his birth, 32.
made Chancellor, 35.
consecrated archbishop, 35.
Thomas, St.—*cont.*
translates the body of Edward the Confessor, 35.
his disagreement with king Henry II., 35.
his exile and martyrdom, 36.
his sister, abbess of Barking, 37.
Louis, king of France, visits his shrine, 37.
Translation of his body, 41.
See also Becket.
Thorne, William, his writings employed by the author, 77.
Thunor:
murders the rightful heir to the Kentish throne, 192.
miraculous discovery of the murder, 192.
his untimely end, 207.
his leap, 207, 208.
his great impiety, 209.
with Teutbald and Thurstan forms a "nefarious trinity," 213, 214.
Thunoreslope ["Thunor, his Leap"], 207, 208.
See also Thunor.
Thurstan;
his attempts upon the monastery of St. Alban's, 211, 212, 213.
with Teutbald and Thunor forms a "nefarious trinity," 213, 214.
Tinkenherst (Tykenherst), grant of tithes at, by Odo of Bayeux, 353.
Tirholte, 416.
Tithes:
bulls enjoining exemption from, in respect of new ploughed lands and young of cattle, 43, 44, 53.
charter of composition as to, conceded to the king by the Pope, 48.
Tobias, priest, 297.
Toll, charter of exemption of the servants of St. Augustine's from, 32, 362.
"Tomlin," or "Tomme," a corruption of the name "Thomas," 338.
"Tomme." *See* "Tomlin."
Tonbert (Tondobertus), earl, 189.
Tondobertus. *See* Tonbert.

Tonsure of St. Paul, 203.
Tostic [Tostig], son of Godwin, receives from his father the monastery's lands at Plumstede, 350.
Tottan, bishop, 322.
Trumberct, bishop of Agustald [Hexham], 275.
Trumwyn, bishop of Whitherne, 275.
Tunic and dalmatic, bulls as to the, 45, 50.
Turstin, chaplain to Henry I., 358.
Turstun, gift of tithes at, by Odo, bishop of Bayeux, 29, 353.
Tusteton, bull as to the prebend of, 39.
Tykenherst. *See* Tinkenherst.

U.

Urban III., Pope, bulls of, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473.
Uuikengesmærke (near Canterbury), 112.

V.

Valeria, St., the Virgin, the story of, 117,
Vandals (Wandali), their conquest of Africa, 140.
Vedastus, St., the monastery of, Teutbald's invasion of its rights defeated, 210.
Vestments, original, belonging to St. Augustine's, 99, 100.
their symbolical import, 100.
Victor, St. *See* Richard.
Vinigeld, priest, 297.
Vitalianus, Pope:
his exertions to find a successor for archbishop Deusdedit, 202, 203.
intends Abbot Adrian to be a check upon the Greek tendencies of archbishop Theodore, 243.
Vortigern (Vurtigernus) invites Hengist into England, 138.
Vurtigernus. *See* Vortigern.

W.

Walbrook (Walebrok) London, rent-charges in the parish of St. Mildred, belonging to St. Augustine's, 78.
Walcstod, bishop, 307.
Waldene, Roger, intruded into the see of Canterbury, 70.
Waldhere, bishop of London, 274.
Walebrok. *See* Walbrook.
Wallenses, when and why the name was given to the Britons, 261.
Walsingham, its distance from Elmham, 167.
Waltham, bulls addressed to the Abbot of, 48, 55, 57.
Wandali. *See* Vandals.
Warenne, William, first earl of, his charter to the monastery at Lewes, 118.
Warren, free:
charters of, as to Chislet and Sturrey, 32, 35, 45, 363, 409.
charters of, as to Thanet and Lenham, 45.
king's writ as to Stedmerch and Littelborne, 51.
charter of, as to demesne lands in Kent, 52.
charter of, as to Thanet, 66.
Wear, the river, 185, 186.
Weara-walde, 299.
Weda [properly Peada], son of Penda:
king of Mid-Anglia, 184.
embraces Christianity, 184.
marries Ælchfleda, the daughter of Oswy, 184, 185.
introduces into his kingdom four Northumbrian priests, 185.
Southern Mercia ceded to him by Oswy, 188.
slain through the agency of his wife, 188.
Wecta. *See* Wight.
Wehta, father of Wihta, 139.
Weldeg, son of Woden, 141.
Welewast, William de, bishop of Exeter, 361.

Welsh, their insurrection in 1400—1408 ; 256, 257.
their degeneracy, 262.
Wenloc, the monastery of, 189.
Wendesore. *See* Windsor.
Wends, the practice of Suttee amongst, 304.
Weoccing, 299.
Weowera-Wealde, 299.
Werburga, buried at Chester, 189, 190.
Werburgingland in Thanet, charter as to, 19.
Westbeere, charter as to lands in, 59.
Westlenham (Westrelenham) king Kenwulf grants lands at, to St. Augustine's, 13, 341, 342.
Westrelenham. *See* Westlenham.
Wessex :
the people of, converted to Christianity, 180, 181.
changes in the sees of, 267.
Westminster, bulls conservatory addressed to the abbot of, 53, 55, 57.
foundation and endowment of the abbey of, 272.
Wffa, 166.
" Wffingas," the kings of East Anglia so called, 166.
Whitby (Streoneshale), foundation of the monastery at, 187, 188.
members of the royal family buried there, 188.
Whithern (Candida Casa), bishops of, 308.
Wibert de Thanet. *See* Thanet.
Wichleg, son of Woden, 141.
Wicti. *See* Jutes.
Wido (Wydo), Abbot of St. Augustine's:
enlarges the church, 132.
Translation of the bodies of the Saints by, 301.
his election as Abbot of St. Augustine's, 346.
Wighard, elected to the see of Canterbury, but dies before consecration, 193.
Wight (Wecta, Wyth), Isle of, its early population, 138.
taken by Cadwalla, 253.
Wihta, father of Wihtgelsus, 139.
Wihtgelsus, father of Hengist and Horsa, 139.
Wihtred. *See* Withred.
Wilfrid, bishop:
temporarily administers the see of Canterbury, 193.
his missionary zeal, 198.
converts the South Saxons, 198.
founds the see of Selsey, 198.
promotes a knowledge of church music, 198.
promotes the observance of the Benedictine rule, 198.
ordains priests and deacons, 199.
obtruded into the see of York, 275.
expelled by king Egfrid, 275.
his career after his expulsion from York, 278.
his tomb at Rippon, 279.
his restoration to his see, 280.
and his second expulsion, 280.
dies bishop of Agustald [Hexham], 280.
Wilfrid, the Younger, appointed bishop of York, 280.
disputes between the monks of York and Canterbury about him, 281.
Wilfrid. *See* Winfrid.
Willanalch, 307, 311.
William the Conqueror :
sets up the sees and abbacies of England for sale, 167.
his words respecting St. Mildreda and the monastery of St. Augustine, 225.
his death, 345.
behaviour of his sons, 345.
Robert wages war against him, 345.
grants a charter of sac and soc to St Augustine's, 347.
grants by charter tithes at Faversham and Milton, 348.
confirms the grant of the manor of Plumstede, 350.
ratifies the gift of tithes by Odo of Bayeux, 351.
ratifies the gift of Fordwich by Odo, 352.

William the Conqueror—*cont.*
ratifies the gift of a moiety of Plumstede and certain tithes by Odo, 352.
reinstates the Abbot of St. Augustine's in possession of a ship which had been seized, 353, 354.
William Rufus, king of England:
his accession, 345.
his coronation, 345, 346.
grants to St. Augustine's a charter of sac and soc, 355.
confirms the monastery's title to lands at Estanores, 355, 356.
confirms the monastery's title to customs at Newingtone, 356.
William, bishop of Exeter, 357, 358.
William le Meneter, charter as to the lands of, 60.
Winchecombe, 338.
Winchelsea. *See* Wynchelese.
Winchester, bull of excommunication addressed to the bishop of, 57.
the episcopal see of Wessex established there, 181.
its jurisdiction, 267.
convention of the monastery of St. Swythun at, with the monastery of St. Augustine's, 447, 448.
Wind, storm of, on the Feast of St. Maur, 66.
Windesore. *See* Windsor.
Windsor (Windesore, Wendesore, Windresore), 349, 354, 363.
Winemund, his gift of St. Augustine's of Burwarmerck, 15.
Winfleda, her gift to St. Augustine's, 22.
Winfrid (Wynfrid), bishop of Mercia, 239.
his deposition, 274.
retires to the monastery of Barrow, 275.
and dies there, 275.
by some called Wilfrid, 275.
See also Wilfrid.
Winwed, the river, 187.
Withburga (Wythburga), 190.
Witenagemôt, summoned by king Edwin, to discuss the merits of Christianity, 162.
Withred (Wihtred, Wythred):
king of Kent, 282.
his coronation, 287.
rectification of the received chronology as to, 287.
his gift to the abbey of Minster, 288, 289.
his charter of protection to the abbey of Minster, 289, 290.
gives Littelborne to St. Augustine's, 290.
gives Haeg to Minster, 291, 292.
founds the monastery of St. Martin's at Dover, 292.
grants immunity from tribute to the clergy, 295, 296.
his death, 297.
burial at St. Augustine's, 297.
succeeded by Edbert, 298.
Woden, the ancestor of Hengist and Horsa, 139.
his sons and their descendants, 141.
Woderingborne, charter as to lands at, 23.
Wulfere, brother of Oswy:
proclaimed king by the Mercian ealdormen, 188.
marries Ermenhilda, 188.
by whom he has Kynred and Werburga, 188, 189.
his influence in favour of Christianity, 273.
Wulfric, Abbot of St. Augustine's:
precedence granted to him by the Pope, 89.
enlarges the church, 132.
alluded to as "Wulfrid," 154.
Wulstan, archbishop of York, 282.
Wybert de Thanet. *See* Thanet.
Wycliffe (Wyclef), John, his heresy, 209.
See also Lollards.
Wydo. *See* Wido.
Wykesfeld, charter as to the lands so called, at Langport, 52.
Wynas, bishop, consecrates Ceadda, archbishop of York, 197.
Wynchelese (Winchelsea), Robert, archbishop of Canterbury, 186.
Wyne, bishop of London, 273.

Wynfrid. *See* Winfrid.
Wyth. *See* Wight.
Wyth, the vill of, 325.
Wythburga. *See* Withburga.
Wythred. *See* Withred.
Wyvelisberg, bull as to the appropriation of the church of, 63, 65.

Y.

Ymarus. *See* Imarus.
Yna [Ina], king:
his descent, 274.
invades Kent, 264.
propitiated by a ransom, 264.
founds the monastery of Glastonbury, 264.
Yna, king—*cont.*
retires to Rome, 267.
and dies there, 268.
the true version of his history, 268.
king of the West Saxons, and not of the Britons, 268.
Yndor. *See* Ivor.
Yngualdus. *See* Inguald.
Yni, grandson of Cadwalla or Cadwalladrus, 255.
wages incessant war with the Angles, 261.
York:
the primacy of, 92.
king Edwin baptized there, 165.
the church of St. Peter begun by Edwin, 173.
and completed by Oswald, 173.
Edwin buried there, 173.
prelates of, 274, 275.

LONDON:
Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.